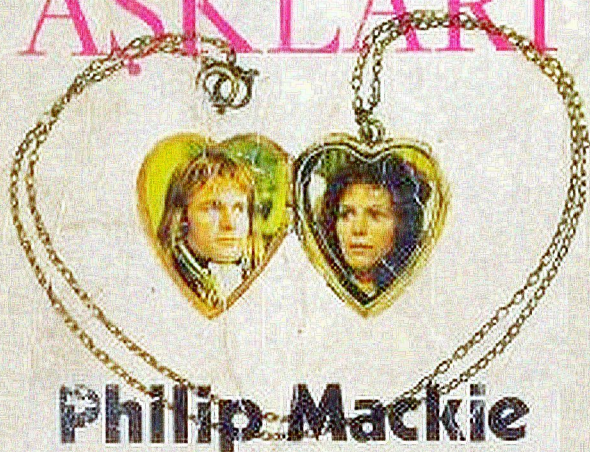

NAPOLEON ve AŞKLARI

Philip Mackie

NAPOLEON^{ve} AŞKLARI

Milliyet
YAYINLARI

TV/FİLM KİTAPLARI: 3

PHILIP MACKIE

NAPOLEON ve AŞKLARI

Türkçesi: Füsun EREKMAN

MİLLİYET YAYIN LTD. ŞİRKETİ YAYINLARI
TV/FİLM KİTAPLARI DİZİSİ: 3

●
Yayın hakkı (Copyright): Philip Mackie - ONK
Milliyet Yayın Ltd. Şti.

●
Orijinal adı: Napoleon and Love

●
Kapak ve Grafik Düzen: İsmet İslimyeli

●
Birinci baskı: Mart 1976

Metin Dizgi ve Baskı: Sıralar Matbaası
Kapak Baskısı : Renkler Matbaası

BİRİNCİ BÖLÜM

BONAPARTE ÂŞIK

Romanlarda yaşanan aşka inanmam. İnsan yapısıyla uyuşmaz bu. Romanlardaki, aşk yıllarca sürer, yalnızlıktan dolayı azalmaz ve öylesine güçlüdür ki, âşık bir kişi başka kadınlarla yatmak arzusuna kapılmaz. Ama, evet bunların hiç biri gerçeğe uygun değildir. Romanlar yanlış fikirlerin doğmasına neden olur.

NAPOLEON, St. Helena, 13 Ekim 1817

I. EUGÉNIE

ÇEYREK YÜZYIL sonra, St. Helena'da, şişman, kısır, vaktinden önce yaşlanmış olarak, mide kanserinden ölüme her gün biraz daha yaklaşıırken, General Bertrand'a Désirée'den söz etmişti. Bertrand da hemen o gece, anlatılanları çetrefil el yazısı ile gizli hatıra defterine kaydetti. İmparator, ilk sevgilisi olan Désirée Clary ile, Marsilya'da iken evlenmeyi düşünmüştü. O zamanlar çok gençti. Ve Désirée, bir gece Joseph'in evinde, onun odasına girip yatağın altına saklandı. Genç kızın ilişki kurduğu ilk erkek oydu. Ve bundan dolayı, daha sonra Bernadotte ile evlenince, İmparator onun kocasını önce bir mareşal, bir prens ve en sonunda kral yapmıştı.

Tüm bunlar, Bertrand için yeni bir haber değildi. Napoleon ile beraber olduğu süre içerisinde defalarca dinlemişti aynı öyküleri. Napoleon'un gerek savaş alanlarındaki, gerekse yatak odalarındaki zaferleri daima gururla açıklanırdı. Ama Bertrand, hiç bir tenkit yapmadan anlatılanları olduğu gibi defterine geçirirdi. İmparator onun tanrısıydı ve tanrının sözleri eksiksiz olarak yazılmalıydı. Bunları başkalarının okuyup okumayacakları önemli sayılmazdı.

Birkaç gün sonra İmparator yine Désirée'den söz açtı. Bernadotte'un notlarını okumak eski aşkını alevlendirmişti. Yine Bertrand, anlatılanları, bir öncekilerden farksız olmalarına rağmen, sadakatle defterine geçirdi. Tabii, çoğu kez kelimeleri olanak ölçüsünde kısaltarak işini hafifletmeyi de ihmal etmiyordu.

Napoleon'un ağzından çıkan her kelimeyi yazmıştı Bertrand. Ama, 1821 yılında, güney Atlantik'de, kayalık bir adada yazılanlar, olayın üzerinden yıllar geçmiş olduğu için, Désirée'yi etkilemedi bile. O, 1821 yılında İsveç ve Norveç kraliçesi olmuştu. Paris'te oturmakta olan eski dostlarını ziyarete geliyor, ancak Fransız kuaförlerin elinden çıkabilecek saç modelleri taratıyor ve Richelieu sokağındaki modaevlerinde giysi provaları yaptırıyordu.

Her neyse, 1795 yılında, ılık bir nisan sabahı kızlığını yitirmesi önemli bir olay sayılır mıydı? Böylesine telâşlı, beceriksiz ve göz açıp kapayıncaya dek biten bir birleşme gerçekten bir olay sayılabilir miydi?

GENÇ ADAMIN ODASINDAYDILAR ve kapı kilitliydi. Ama bir süre sonra Désirée'nin ablası Julie ya da Napoleon'un ağabeyi Joseph onları arayabilirdi. Ayrıca uşaklar da vardı evin içinde ve kapıya vurdıkları anda cevap verilmesini isterdi herkes. Bir çift sevgiliye dar gelen yatak, aslında bekâr bir asker için

yapılmış olduğundan sertti. Birbirlerinin kollarına delicesine atılmışlar, ama gereğinden fazla soyunmaya cesaret edememişlerdi. Erkeğin üniformasının düğmeleri ve sırmaları genç kızın yumuşak etine batıp canını acıtıyordu. Birbirlerine karşı dayanılmaz bir arzu duymakla beraber, her ikisi de bu konuda son derece tecrübesiz ve cahildi.

Sonunda bir yere ulaştılar, ama Désirée beklediğini bulamadı. O ana dek, sevişmenin büyük bir haz vereceğini düşünmüştü. Oysa şimdi, zevk aldığını düşünmesi bile yalan olurdu. Yine de önemli değildi bunlar. Birbirlerine delicesine âşıktılar ve Napoleon onu resmen ailesinden isteyecekti. Annesi ve ağabeyi izin verince de hiç vakit geçirmeksizin evleneceklerdi. Savaş Napoleon'un tekrar katılmasına olanak bırakmadan sona erecek, genç asker, üniformasını çıkarıp Clary ailesinin işlerine katılacaktı. Ve, çok zeki olduğundan, kısa bir süre içinde başarılı bir iş adamı haline gelip çok para kazanacağından genç kızın hiç kuşusu yoktu.

Gelecekte tadacağı mutluluğu düşünerek derin derin içini çekti genç kız. Sırmalara, düğmelere aldırmadan müstakbel kocasına sımsıkı sarıldı.

— Napoleon!..

Genç erkek de içini çekerek sevgilisinin adını mırıldandı: «Eugénie...»

Gerçi bu ad, vaftiz sırasında genç kıza verilmişti; ama hiç kimse kullanmıyordu. Yalnızca Napoleon'a ait olduğunu simgeliyordu bir bakıma. Herkes için Désirée iken, onun Eugénie'i oluyordu.

CLARYLERİN SALONUNDA, Napoleon belirli bir rahatsızlık duydu. Onlar çok zengindi, kendisi ise meteliksiz sayılırdı. Gerçi yirmi beş yaşında tuğgeneral-

liğe yükselmek büyük bir başarı sayılırdı, ama üniforması yama içindeydi ve yenisini alacak parası yoktu.

«Bayan Clary...» Eugénie'nin annesine kibar bir reverans.

«Bay Clary...» Zenginliğin şımarttığı ağabeye kibar bir selâm.

Tanrıya şükür babası ölmüştü genç kızın. Yaşlı baba, Napoleon'u bir arkadaş olarak benimsediğini, ama hiç bir zaman damat adayı olarak göremeyeceğini açıkça belirtmişti. Eugénie bir gün babasının «Ailenin içinde bir Bonaparte yeterlidir,» dediğini duymuştu ablasından.

Genç adam avucunun içine hafifçe öksürerek, defalarca ayna karşısında prova ettiği konuşmasına başladı.

— Madam... Mösyö... İnaniyorum ki, ağabeyim Joseph benim adıma sizlerle daha önce konuşmuştur. Bundan dolayı sözü uzatmadan resmen, izninizle, kızınızla...

Bunları söylemek düşündüğünden de zor olmuştu.

— ...kızınızla evlenmek istediğimi söylemek... istiyorum. Madam... kız kardeşinizle Mösyö... Eugénie...

Elbette «Eugénie» demek istememişti. Ad kendi kendine çıkmıştı dudaklarının arasından. Bayan Clary şaşırılmıştı.

— Eugénie mi?

— Özür dilerim, Désirée. Ben kendisine Eugénie diyorum. Bazen. Bildiğiniz gibi kızınızın adlarından biri budur.

Bayan Clary'nin gözlerinde garip bir ifade vardı. Genç Napoleon'un davranışları çok beceriksiz, sözleri çok saçma gelmiş olmalıydı kendisine. Napoleon cesaretini toplayarak devam etti.

— Désirée'nin ablasını, büyük ağabeyimle evlendirmiş olduğunuzdan, önerimi geri çevirmeyeceğinizi umuyorum.

Bayan Clary nezaketle, ama kesin olarak konuşuyordu:

— Désirée çok gençtir.

— On yedi yaşında.

— Evlenmek için on yedi yaş çok küçük sayılır.

Napoleon bir el hareketi ile bu özrü savuşturdu: «Eğer bana inanırsanız Madam, benim annem evlendiği zaman on beş yaşında imiş.»

— Korsika'da.

— Evet.

— Biz Korsikalı değiliz.

— Hayır.

— Burada, Fransa'da...

Bayan Clary belirsiz bir el hareketi ile dünyanın çok farklı olduğunu anlattı.

— Korsika da Fransa'nın bir parçasıdır.

— Ama Korsikalılar pek...

Bayan Clary cümlesini tamamlamadı. Pek ne? Pek Fransız sayılmaz mı? Yoksa pek uygar değil mi? Bunu sormak arzusunu güçlkle bastırdı genç Napoleon. Müstakbel kayınvaldesi ile daha iyi anlamaya çalışması gerekiyordu.

— Ama, birçok Fransız kızı da on yedi yaşında evlenir.

— Désirée yaşına göre çok küçüktür.

— Bayan Clary kızınız yeteri kadar...

Devam etmemeyi uygun buldu. Bazı bilgileri şimdilik saklamak daha uygun olacaktı.

— ...yeterince olgundur evlenmek için. İster Fransız, ister Korsikalı olsun. Ve sanıyorum ki Korsikalılara karşı bir düşmanlığınız yoktur. Çünkü büyük kızınızı bir Korsikalı ile evlendirdiniz.

Annenin zayıf savunmalarını yıkmıştı artık. Bayan Clary yenildiğini itiraf etmeliydi. Ama zengin ağabey Nicolas söze karıştı.

— Joseph'in durumu biraz farklıydı.

— Öyle mi? Ne farkı vardı?

— Joseph asker değil.

— Bu, onun lehine mi yoksa benim mi?

— Ayrıca, mal mülk konusunu da düşünmeliyiz.

Onu geçindirebilecek misiniz, bakalım?

Demek durum buydu. Ana oğul, taktiklerini önceden hazırlamışlardı. Anne çok nazik davranacak, ama kızın yaşının küçüklüğünü ileri sürecek, ağabey ise iş adamı gibi görünüp damat adayının fakir olduğunu ortaya çıkaracaktı.

— Malı mülkü bulunmayan ya da böyle bir servete konacağı belli olmayan biriyle evlendiremeyiz Désirée'yi.

Napoleon'un sinirleri gerilmişti: «Bildığınız gibi ailemin Korsika'da arazileri vardır.» dedi.

— Korsika İngilizlerin işgali altındadır.

— Bugün için evet.

— Yalnız unutmayın ki, Joseph ailenizin en büyük oğludur.

Napoleon bunu onayladı. Ancak ailesinden kalan arazinin son derece değersiz olduğunu belirtmenin anlamı yoktu.

Nicolas ısrarla sözlerini sürdürdü: «Sizin kendi geleceğiniz bile pek parlak değil. Tabî bizim gözümüzle.»

— Ben bir tuğgeneralim.

— Özür dilerim ama, işsizsiniz.

— Şu an için yalnızca.

— Özür dilerim ama maaş almıyorsunuz.

— Yalnızca şu an için.

— Özür dilerim ama...

Aptal züppe ne diyecekti artık? Napoleon onun yerine cevap vermeyi uygun gördü.

— Yani, sizce yirmi beş yaşındaki bir tuğgeneral, yirmi altı yaşına gelince ya emekli olur, ya da ölür, öyle değil mi?

Nicolas kıpkırmızı kesildi. Demek istediği bu ol-

makla beraber kibar bir biçimde belirtmeyi tercih ederdi.

— Bugünkü karmakarışık durumda ise...

Savunmaya çekilmişti Nicolas. Napoleon saldırı fırsatını kaçırmadı.

— Bugünkü karışık durumlar benim için eşsiz bir fırsattır. Derhal Paris'e gidip Savaş Bakanlığına baş vuracağım. Beni tekrar işe alacaklarından hiç kuşum yok. Fransız ordusunda modern savaşlarda kullanılacak silahları benim kadar yakından tanıyan başka bir subay yok. Diğerleri hâlâ Condé ve Turenne'in devrini yaşıyorlar. Bense geçen yıl Toulon alındığı zaman kanıtladım ki...

Durakladı. Devam etmek anlamsızdı. Bir kadın ile sivil bir erkek on yedinci yüzyılın ünlü general-leri ya da Toulon'un alınışı sırasında olanlarla ilgilendirler miydi? Yaşamın önemli gerçeklerini anlatmak için daha basit bir yol bulmalıydı.

— Paris'te ya da burada durum ne olursa olsun, Fransa hâlâ savaşın içindedir. Savaş, sürekli olarak yükselmeyi sağlar. Ben kolay kolay ölecek bir asker değilim. Hiç düşünmeksizin ordudan ayıracakları biri de değilim. Mesleğimde kısa sürede ilerleyeceğim. Bir tümgeneral çok iyi maaş alır.

Bayan Clary ile Nicolas sessizce birbirlerine baktılar ve ilk önce annenin konuşmasına karar verdiler.

— General Bonaparte! Désirée yalnızca on yedi yaşındadır.

— Yani beklemem mi gerekir? diye sert bir sesle sordu Napoleon.

— Napoleon sizi çok severiz, çok beğeniriz. Désirée ile evlenmenize karşı değiliz, yalnız... zaman... yani...

— Yani benim rütbem yükselirse? Bir davulun tok vuruşlarına benziyordu sesi.

— Eğer yükselirseniz.

— Nereye kadar? Tümgeneral? Mareşal? Ya da ne?

Nicolas annesinin imdadına yetişti.

— Sevgili Napoleon, biz yalnızca gerçekçi olmaya çalışıyoruz. Sanırım siz de kendi ailenizin işlerinde gerçeği görmek, anlamak istersiniz. Her insan ailesinin tüm bireylerinin iyi bir yaşam sürdüğünü görmek ister. Mümkün olduğu kadar fazla kazanç, toplumda iyi bir mevki... İnanıyorum ki, benimle aynı fikirdesiniz.

Napoleon, kendisiyle aynı fikirde olduğunu sandığı andan itibaren, büsbütün hoşlanmamaya başlamıştı Nicolas'tan. Ne var ki, evlenebilmeleri için onun iznini alması gerekiyordu. Ses tonunu onların hoşuna gidecek bir düzeye ayarlamaya çalıştı.

— Sanırım Désirée biraz daha büyüdüğü zaman...

— Büyüdüğü zaman, diye söze karıştı Bayan Clary.

— Ve ben de, Savaş Dairesini beni tekrar işe alıp maaş vermeye ikna edince, evlenmemize izin vereceksiniz. Bu süre içinde kendimizi nişanlı sayabilir miyiz?

— Bana kalırsa biraz daha bekleyelim. Her şeyden emin olmadıkça karar vermeyelim, dedi Bayan Clary.

Napoleon öfkesini ve düş kırıklığını frenleyebilmişti. Ama nazik görünüşlü kadın ile züppe Nicolas'ya zaferi böylesine rahatça kazandırmayı arzulamıyordu.

— Öyleyse Madam, herhalde kızıma bazı davranışları hakkında birkaç söz söylemek gereksinimini duyarsınız.

Bayan Clary'nin kendine güveninin sarsıldığını görmek onu memnun etmişti.

— Bazı davranışları mı? Niçin? Ne oldu?

— Size söylemem gerekir. Daha dün, onu yatak odamda saklanırken buldum.

— Yatak odanızda mı? diyen anne çok sarsılmıştı.

— Yatağımın altında!

Bayan Clary ile Nicolas şaşkın gözlerle ona bakıyorlardı. Acaba daha neler söyleyecekti.

Son derece resmî ve nazikti Napoleon: «Bildığınız gibi, Madam, kızınızı seviyorum, onunla evlenmek istiyorum, ona saygım vardır. Fakat bazen siz Fransızların davranışları çok şaşırtıyor beni. Korsikalılara hiç benzemiyorsunuz. İyi günler Madam, Mösyö...»

Anî bir hareketle döndü ve odadan çıktı. Gerçi yenilmişti ama, görünüşte zafer onundu.

EVET YENİLMİŞTİ ve bunu gayet iyi biliyordu. Joseph ile Julie öyle olmadığına bir türlü inandıramadılar Napoleon'u. O, bir gerçekçi idi.

— Beni reddettiler.

— Hayır!..

— Defalarca tekrarladılar. Açıkça belli ettiler.

— Senin iyi bir koca olacağından emin olmak istemişlerdir yalnızca.

— Sen iyi bir damat adayı mıydın Joseph? dedi Napoleon. Ardından sert bir hareketle dönüp yengesinin yüzüne baktı: «Senin dengin miydi Julie?»

— Onu sevdim.

— Kızkardeşin de beni seviyor.

— Ama, bizim durumumuz farklıydı; çünkü Joseph...

— En büyük oğuldur, değil mi?

— Evet.

Joseph ortalığı yatıştırmaya çalışarak, «Beni suçlama, benim kabahatim değil bu.» dedi. Ne var ki sempatik görünmeye çalışırken, ailenin en büyük oğlu olmaktan mutluluk duyduğu da belliydi.

Napoleon sert bir sesle cevap verdi: «Kullanamayacağın bir ad. Ve elini bile süremeyeceğin bir arazi!»

— Devrim sonsuza dek sürmez. Savaş da bir gün sona erecek.

— Savaş gerektiği kadar sürecek.

— Neye gerektiği kadar? Sana mı?

— Bir askerin, bir sivil kadar değerli bir damat olabileceğini kanıtlamasına kadar...

Joseph'in çok hoşuna gitmişti bu sözler. «Elbette. Seninle aynı fikirdeyim.» dedi. Oysa konuşma biçimi sözlerini yalanlıyordu. «Önemli olan bunu kanıtlatabilmek.»

— Kanıtlayacağım.

Daha duyarlı olan Julie, Napoleon'un neredeyse kontrolünü yitireceğini ve hatta kendi ailesiyle görüştüğü andan beri sinirlerini güçlükle frenleyebildiğini sezmişti. Şimdi Napoleon parlamak için bir neden arıyor gibiydi. İsteğine ulaşmak için yalvarmaktan hoşlanmazdı ve reddedilmekten ise nefret ederdi.

— Napoleon, benim ailem seni çok sever.

— Söylediler. Evlenme önerimi reddederken belirttiler bunu.

— Reddetmediler seni. Bunu anlamalısın. «Hayır» demediler ki sana. Yalnızca...

— Beklememi söylediler.

— Belki de uzun sürmez.

Julie, genç adamın durumunu elinden geldiğince parlak göstermeye çalışıyordu. Ama Napoleon beklemekten hoşlanmazdı; bir dakika için bile...

Julie akşam yemeğini hazırlamak için yanlarından ayrılınca, iki kardeş sessizlik içinde bahçede yürümeye devam ettiler. Joseph, kardeşinin suskunluğuna saygı duyuyordu ve söyleyeceği en önemsiz sözün bile yanlış anlaşılabilceğinden çekiniyordu.

Sonunda Napoleon düşünceli bir sesle konuşmaya başladı: «Bekleyebileceğimden emin değilim.»

— Korkarım ki beklemek zorundasın.

— Eugénie, Désirée, her neyse adı... Öylesine gereksinmem var ki ona...

— Pek sanmıyorum.

— Hiç olmazsa çeyizini istiyorum.

— Sabırlı ol biraz. Bekle.

Sakin, akıllı büyük ağabey, evlenmiş, karısının çeyizini elde etmiş ve düzenini kurmuştu. Hiç bir şeyi beklemeye zorunlu değildi. Napoleon anî bir öfke dalgası ile ona baktı.

— Yani o Allahın belâsı aile, Korsikalıların aşağı tabakadan mı olduğunu düşünüyor? Yoksa yalnızca Korsikalı ailelerin ikinci oğullarını mı kendilerine ya kıştıramıyor?

Joseph yine «kabahat benim değil» gülüşünü yerleştirmişti dudaklarına: «Ne düşünürlerse, düşünsünler, yine de beklemek zorundasın.»

— Julie ile evlenirken kaç para geçti eline? Yüz bin frank kadar var mıydı?

— Evet. Niçin sordun?

— Désirée de aynı parayı getirecek mi?

— Sanırım.

— Buna gereksinmem var.

Joseph güldü: «Çıkar düşkünü seni!»

— Paris'e gitmem gerekli. Eğer burada kalırsam Savaş Bakanlığı benim varlığımı unutacaktır. Her türlü iş bulma ve yükselme umudum Paris'te. Bana bir görev vereceklerinden eminim.

— Yani gene para alacaksın. Çeyize gereksinmen olmayacak.

— Bir şans tanımalılar bana, ama iyi bir şans. Eğer benim geleceğim için gerekli değilse, verecekleri herhangi bir görevi kabul etmek istemem.

— Reddedebilir misin? Bir asker olarak?..

— Reddetmenin çeşitli yolları vardır. Hastalık izni istersin, görevini başkasına verirler. Ya da bir bölüm, sana bir emir verir, başka bir bölümü tam tersi

bir emir vermeleri için ikna edersin. Ama tüm bunlar zaman alır. Bazen zamanı satın almam gerekecek. Ve yiyeceğe de gereksinmem olacak. İplik iplik açılma-ya başlayan üniformasının kol ağzlarına baktı. Ve kendimi ortalığa çıkarabilmek için yeni bir üniforma gerekli.

— Yani bunlar için Désirée ile evleneceksin?

— Hoşlanmadın mı?

— Hayır!

Napoleon tekrar mizah duygusunu kazanmıştı. Bir-birlerine dostça sırtttılar. Sırlarını saklayamayacak ya da öfkelenip azarlamayacak kadar iyi tanıyorlardı birbirlerini.

— Paradan başka, bir kadına da gereksinmem var. Désirée çok güzel bir kız. Beni eğlendiriyor, beni seviyor. Çok uysal, Ve bana tapıyor.

— Ben de seni balistik konularla evlenmiş sanırdım.

— Her erkek gibi benim de cinsel arzularım var. Fahişelere yüz veremiyorum. Pahalı olanları keseme uygun değil; ucuzları ise tehlikeli. Ölümümün bir mer-mi ile olmasını isterim, frengi ile değil. Ayrıca met-resler, gizli aşklar, başka erkeklerin sevgilileri, evli kadınlar beni ilgilendirmiyor. Çok fazla zaman alıyor bu tip ilişkiler. Aslında iyi bir âşık gibi davranmak bir sanat, bir meslektir. Benim mesleğim ise bundan çok farklı. Seks sorunları önemli değil, ama var. On-ları herkes gibi benim de çözümlemem gerekir. Bir defada, tam anlamı ile bir çözüm yolu bulmak istiyorum.

— Ama aslında, istediğin bir tümgeneral olmak!..

— Şu andaki durumumdan daha fazla emir vere-bilecek bir yere aşmak istiyorum. Yumruğunu, açık avucuna hızla indirdi. Eğer şu başımın belâsı aile, kız-larıyla evlenmeme razı olup, çeyizini hemen bugün, ya-rın ya da önümüzdeki hafta bana verseydi.

— Vermeyeceklerdir.

— Bana biraz borç verebilir misin?

Joseph durakladı: «Biraz güç.»

— Julie'nin yüz bin frangı ne oldu?

— İşlere yatırdım.

— Ben de bir yatırım sayılabilirim.

Joseph sakın bir sesle cevap verdi: «Tüm aileyi ben besliyorum. Annemiz, benden küçük üç erkek ve üç kız kardeşim... Şu anda hiç biri bir tek kuruş kazanmıyor.»

— Çok özür dilerim. Parasız da geçinebilirim.

— Birkaç yüz frank, eğer istersen...

Napoleon neredeyse bağıracaktı; «Parasız geçinirim dedim! Geçineceğim. Nasıl olursa olsun!»

DÉSİRÉE koşa koşa yanlarına yaklaştı. Nefesi ke-silmişti, ama anlatacaklarını Joseph'in duymasını istemiyordu. Joseph gülümsedi ve bir bahane bularak eve döndü. Gözden kaybolduğu anda, genç kız kendini erkeğin kollarına attı.

— Napoleon!..

— Eugénie!..

Sorularını sorup, cevabını alıncaya dek öpüşmeye kararlı gibi görünüyordu.

— Niçin anneme yatağının altına saklandığımı anlattın?

— Ha, diye duraksadı Napoleon. İyi bir cevap bulabilmek için zaman kazanmalıydı.

— Anneme beni odanda bulduğunu söylemişsin. Yatağının altında...

— Böyle olmadı mı?

— Bir sırdı bu.

— Ona yalnızca, seni yatağımın altında bulunduğumu anlattım.

— Ama niçin anlattın?

— Evlenecek kadar büyük olduğunu kanıtlamak için...

— Bana çok öfkelendi.

— Ben de bunu söylerken çok öfkeliydim. Seninle hemen evlenmeme izin vermediği için öfkelendim.

Genç kız Napoleon'u bağışladı ve öpmesi için dudaklarını uzattı.

— Seninle görüşmememi istiyor. Hiç olmazsa yalnız başıma... Şu anda burada olmamam gerekiyor. Yalnızca bir kaç dakika kalabilirim.

— Söylemem ona.

— Tekrar geleceğim odana. Vakit bulursam.

— Annene hiç bir şey anlatmayacağım artık.

— Seni seviyorum, Napoleon!

— Ben de seni!

— Adımı söyle. Senin kullandığın adımı...

— Seni seviyorum, Eugénie!

Tekrar uzun uzun öpüştiler. Sonra kolkola, karı koca gibi bahçeyi dolaştılar.

— Evleneceğiz, dedi genç kız.

— Evet, tabii...

— Onlar ne derse desin.

— Evet!

— Kaçalım mı?

— Annen çok kızacaktır.

— Bırak kızsın.

— Ailen reddeder seni. Çeyiz bile vermez.

— Önemli değil.

Napoleon için çok önemli idi bu, ama belirtmekten kaçındı.

— Beraberce kaçmak güzel bir fikir, diyerek düşünür gibi durakladı bir süre. Hayır. Beklemek daha iyi.

— Beklemekten korkmuyorum. Seni her gün görebildiğim sürece önemi yok.

— Ve fırsat buldukça odama geleceksin.

— Evet, dedi Désirée ve yalnızca ona ait olduğunu göstermek için dudaklarını uzattı genç adama.

— Bizim sırrımız bu.

— Eğer saklarsan.

— Elbette.

Yine kısaca öpüştiler. Ciddî olmanın ve Eugénie'ye yapması gerekenleri öğütlemenin sırası gelmişti.

— Annen ve ağabeyin çok gerçekçi kişiler. Biz de öyle olmalıyız. Anneni memnun etmelisin. Her konuda ona saygılı davranmalısın.

— Peki.

— Yalnız sık sık, benimle evlenmene izin vermesi için diret.

— Tabii.

— Her gün. Her gün sor ona.

— Pekâlâ.

— Benden başkasıyla evlenmek istemediğini açıkça anlatacaksın.

— Yemin ediyorum.

— Ona hamile olduğunu söyle... Birdenbire sustu Napoleon. Bu fikir işe yarayabilirdi, ama tehlikeliydi. Hayır, bunu söyleme. Sırlarımız olacak, ama yalan söylemeyeceğiz. Yalnızca başka bir erkeğe bakmayacağını söyle yeter. Hemen benimle evlenmek istediğini bildir annene.

Joseph yüksek sesle ıslık çalarak evden çıktı.

— Özür dilerim. Akşam yemeği beklediğimden daha erken hazır oldu.

Genç kız gittikten sonra Joseph kaşlarını kaldırdı

— Ne oluyor?

— Paris. Mümkün olduğu kadar çabuk gideceğim, dedi Napoleon.

— Bunu söyledin mi ona?

— Gitmeden önce söylerim.

BELKİ DE NAPOLEON, kendi kendine söylediği gibi, mantıklıydı; ama belki de hissettiği gibi korkak-

tı. Duygusal sahnelerden hiç hoşlanmıyordu. Yola çıkacağı sabah sevgilisine çok kısa bir mesaj gönderip, derhal yanına gelmesini istedi. Eugénie ondan sevgi göreceğini umarak gelmişti, ancak apayrı bir hava içinde buldu Napoleon'u. Rahatsız yatağın bir köşesine ilişerek, kendisine bakmadan sert adımlarla odada dolaşan sevgilisini izledi bir süre.

— Gitmeni hiç istemiyorum, derken oldukça cesur davranıyor ve ağlamıyordu. Hiç olmazsa erkeğin yüzüne bakıp ne denli cesur olduğunu anlamasını arzuluyordu.

— Durumumu anlamalısın.

Genç kızın kalbi parçalanacak gibiydi. Hiç bir şey anlamak istemiyordu. Gerçi Napoleon'u seviyordu ama, öğüt verdiği zamanlar sıkılıyordu. Ve işte şimdi yine öğüt dinleyecekti:

— Orada, Paris'te, Savaş Dairesi, ordu yani her şey karmakarışık bir durumda. Hükümet beş parasız kalmış gibi. Para bulmak için nereye baş vuracağını bilmiyor. Ve parası bittiği için, bir süre sonra ayaklanmalar başlayacak. Olayların bu yönde akışı...

— Oldukça tehlikeli, dedi genç kız.

— Benim için tam fırsat. Oradaki aptallar bir çarpışmayı, bir savaşı kazanamadıkları için iflâs ettiler zaten. Herhangi bir çarpışmayı kazanmak, ganimet sağlar hükümete. Bir savaşı zaferle sonuçlandırmak ise, büyük bir ganimet getirecektir.

— Ve savaşı onların adına sen mi kazanacaksın?

— Hiç olmazsa çarpışmaları kazanırım. Toulon saldırısını kim kazandı?

— Sen.

— Evet! Silahları gerekli yerlere yerleştirerek... Ve bunu bir kez daha tekrarlayabilirim. Ne zaman yapmamı isterlerse, başarabilirim.

Tanrıya şükür, öğütler, konuşmalar bitmişti. Sessizce olduğu yerde duruyordu Napoleon. Genç kız kısık bir sesle konuştu: «Öp beni!»

Erkeğin yanına gelip, sert yatağın kenarına oturdu. Dudaklarını uzatınca, Napoleon sevgiyle değil, bir görev duygusuyla öptü onu. Aklı fikri çok uzaklardaydı.

Bir kez daha denedi genç kız: «Seni seviyorum Napoleon!»

Napoleon: «Ben de seni,» derken düşünmeden konuşuyordu.

— Eugénie mi?

— Eugénie.

Evet genç adamın aklı başka yerlerdeydi. Désirée belki onun düşüncelerini izlese daha iyi olacaktı. «Emnim ki başarıya ulaşacaksın.» dedi.

— Zaferler, sağduyu ve matematiksel düşünüşten doğar.

Bir cevap vermesi gerekirdi genç kızın.

— Öyle mi?

— Bundan dolayı topçu sınıfını seçtim zaten.

— Zafer kazanmak için mi? Doğru söylediğini umuyordu.

— Savaşı kazanmak için.

— Ya!

— Her zaferin anahtarı topların bilinçli olarak kullanılmasındadır.

Kendi düşüncelerine dalmıştı genç kız, Napoleon'un sözlerini izleyemiyordu. Böylece verecek bir cevap da bulamadı.

— Tüm Fransız ordusunda bunu anlayan tek general benim.

— Eminim.

— Tüm komutanlar eskidi artık. Hepsi piyade ya da süvari bölüğünden gelme. Herhangi bir aptal süvariye girebilir, ama artık aptallar bile piyadeye yazılmıyorlar. Ben topun başında olmayı tercih ederim. Tekrar ayaklanmış, odayı adımlamaya başlamıştı. Bir fırsat geçirmeliyim elime. İyi şanslar dile bana.

— İyi şanslar.

— Söylediklerine göre Paris, eğlence, lüks hayat

ve güzel kadınların kaynaştığı bir kent olmuş; tabii zenginler için. Parası olmayanlar ise açlıktan ölü-yormuş.

Aklına ilk gelen sözleri söyledi Eugénie: «O güzel kadınlardan çok korkuyorum.»

Napoleon bir an için odada dolaşmaktan caydı ve gülümseyerek kollarını açtı. Amacı genç kızı kucaklamak değil, üniformasının ne denli eski püskü olduğunu göstermekti.

— Bana yüz vereceklerini mi sanıyorsun? Hem de bu kılıkta?..

Genç kız erkeğin kollarına atılıp, üniformasının önemsiz kaldığını, çok yakışıklı olduğunu ve onu çok sevdiğini defalarca tekrarladı.

BAHÇE KAPISININ ÖNÜNDE, emir subayları bekliyordu. Yüzbaşı Junot ile Teğmen Marmont. Yolun kenarında duran araba ise üç subayı uzaklara götürmek üzere hazırды. Désirée bir dakika daha yanında kalabilmesini sağlayabilmek için sımsıkı sarılmıştı Napoleon'un koluna.

— Bana her gün mektup yazacak mısın?

— Ya sen?

— Her gün, dedi genç kız. Ama Napoleon söz vermedi.

— Mektuplarını Joseph'e ver. O benim nerede olduğumu bilir ve kendi mektupları ile birlikte Paris'e gönderir. Ben de sana yazdıklarımı Joseph'e yollayacağım.

— Ne yazacaksın mektubunda?

— Görürsün.

— Hemen şimdi bilmek istiyorum. İlk yazacağın mektubu anlat bana.

— Diyeceğim ki: «Sevgilim...»

— Bana Eugénie demekten vazgeçme sakın.

— Diyeceğim ki, «Eugénie, sevgilim, tüm varlığım yalnızca sana aittir.»

Gereken her şeyi söylediğini umarak sustu. Ne aşk mektubu yazmakta, ne de sevgisini kelimelerle anlatmakta büyük bir yeteneği vardı.

Kimsenin sözlerini duymaması için fısıldadı Eugénie. Joseph ile Julie ancak üç metre, Junot ile Marmont ise beş metre kadar uzaktaydılar. «Ben de diyeceğim ki, ‘Duygularımı kelimelerle anlatmayı beceremiyorum. Senin için duyduklarımı hiç bir zaman tümüyle anlatamayacağım. Ama nerede olursan ol, ben yalnızca sana aitim!’ Her gün daha iyi kelimelerle, tabii eğer bulabilirsem, bunu yazacağım sana... Sen de her gün mektup atacak mısın?»

— Paris’te çok meşgul olacağım. Mümkün olduğu kadar sık yazmaya çalışacağım.

— Lütfen, her gün.

— İki günde bir.

Genç kızın elini öptü, sonra aceleyle Julie’nin yanına yaklaştı ve Joseph’e sarıldı.

— Benim iyi bir damat olacağıma inandır şu aileyi. Mümkün olduğu kadar çabuk, dedi ağabeysinin kulağına.

— Deneyeceğim.

— Hiç olmazsa ben açlıktan ölmeden önce...

Ve derhal arkasını dönüp bahçe kapısının önünde kendisini bekleyen emir subaylarına, arabaya doğru ilerledi. Désirée, gözlerini ayırmadan durdu. Onun son kez geri dönüp bakmasını, gülümsemesini ya da el salılamasını bekliyordu. Ama genç adam arkasına bakmadı. Gitmişti bile.

Genç kız evine döner dönmez yazacağı ilk mektubu hazırlamaya başladı:

«Her geçen dakika bir kılıç gibi kalbime saplanıyor, çünkü her dakika sen biraz daha uzaklaşıyorsun. Gitmek zorunda olduğunu bilmekle be-

raber, gitmene izin verdiğim için çok pişmanım. Seni son gördüğümünden beri, ancak yarım saat geçti, ama bu, bana bir yüzyıl gibi geldi. Yokluğunda avunacağım tek şey, beni sevmeye devam edeceğini bilmemdir...»

Yazdıklarından vazgeçip, yeni bir kâğıda tekrar başladı:

«Yanımdan ayrıldığından beri yalnızca yarım saat geçti. Bana bu süre bir yüzyıl kadar uzun geliyor...»

Napoleon ise, ertesi gün Avignon'dan bir mektup yazıp, Joseph'e yazdığı mektubun içinde postaya attı.

«Vatandaş Eugénie Clary'ye, Marsilya.

«Şimdi Avignon'dayım ve senden çok uzak kalmanın düşüncesi bile üzüyor beni. Bura-ya kadar yolculuğum oldukça sıkıcı geçti. Duran-ce nehri taşıdığı için saatlerce yolda kaldık. Paris'e varmadan önce senin mektupların elime geçemeyecek. Oraya gittiğim zaman beni bekleyen bir mektup bulmak isterim.

«Yarın akşam Lyon'da olacağım.

«Allahaismarladık, sevgilim. Tüm yaşamını sana bağlayan bir insanın sevgisiyle...

N. Bp.»

Eugénie derhal cevap verdi:

«Bu mektubun, nerede ve nasıl eline geçeceğini bilmeden yazıyorum. Joseph'in senin Paris'teki adresini bildiğini söylemiştin. Niçin adresini bana da vermedin? O zaman, senin oraya varışını düşleyebilirdim. Çünkü yolun her kilometresini nasıl aştığını adım adım düşündüm.

«Joseph'in bir arkadaşı geldi Paris'ten, bir

Kongre üyesi. Paris yaşamının çok neşeli ve renkli olduğunu söyledi. Terör devri geçtiğinden tüm Parisliler eğlenmeye başlamışlar. Umarım ki, Paris'in eğlenceleri, beni unutturmaz sana. Verdiğin sözü tutmalısın. Karşılıklı olarak birbirimizi seveceğimize yemin etmiştik. Sanki sen buradaymışsın gibi her gün evlenmemize izin vermeleri için yalvaracağım. Ve mümkün olduğu kadar erken evlendikten sonra, ömür boyunca bir daha hiç ayrılmayacağız...»

Paris'te bulunan Napoleon, genç kızın mektuplarına elinden geldiğince sık cevap verdi.

2. PANORIA

PARİS'TE korkunç «Terör» sona ermişti artık. Marat, Robespierre, Saint-Just gibi Jakobinler ölmüştü. Napoleon'un Marsilya'dan ayrıldığı gün, Halk Mahkemesi yargıcı Fouquier-Tinville, kırk bir gün süren bir davadan sonra pek çok kişiyi gönderdiği giyotin altında can vermişti.

Terörden sonra tepkiler başladı. Jakobinler yasa dışı sayılmaya başlamıştı. David'in yapmış olduğu Marat'ın tablosu, Kongre salonundan ciddî bir hava ile indirilmişti. **Märseillaise** marşını söylemek yasaklanmış ve «Teröristlere karşı halkın uyanışı» adı verilen bir marş ortaya çıkarılmıştı. İyi insanların hepsi «kan içicilere ölüm!» diye bağırırmaktaydılar. Taşra kentlerinde insan kıyımına girişen liderlerin hepsi Paris'e getirilip cezalandırılmışlardı: Carrier idama mahkûm olmuş, Collot d'Herbois Şeytan adasına sürülmüştü. Paul Barras, Jean Tallien, Fréron, Fouché gibi daha

zeki olanlar ise, derhal rollerini değiştirip, yeni Merkezî Parti'nin başına geçmişlerdi. Artık herkes kendi çıkarını düşünüyordu. Orta tabakadan kişiler, politikacılar, bankerler, spekülatörler, toplum politikası ile ilgileniyor, malî krizler, kâğıt para çıkarılması gibi konulara eğilerek kendileri için bir servet kazanmaya çalışıyorlardı. Paris'in fakirleri ekmek için yalvarırlarken, Kongre komiteleri her günkü olağan toplantılarına ziyafetlerle başlıyorlardı. Kısa bir süre için, karşılarında yıkılmaz bir engel gören Fransız hükümet adamları, yine eski bozuk düzenlerine kavuşunca rahat bir nefes almışlardı. İnsanlar yine doğal olarak zengin ve fakir diye ayrılmışlardı.

Aristokrat ya da yüksek burjuva sınıfını oluşturan hanımların, saklandıkları yerlerden ve tıkıldıkları hücrelerden çıkıp, balolar için evlerini açmaları zamanı gelmişti. Yeni danslar salgın halindeydi. Giyimde ise Yunan giysileri tercih ediliyordu: şeffaf, uçucu, göğüsleri ortaya çıkaracak ölçüde açık yakalar, bacakları gösteren uzun yırtmalar. Kısacası eğlence, zevk ve duygusal ilişkiler alıp yürümüştü.

Paris'in üç kraliçesi vardı: yöneticileri yöneten kadınlar. Bunlardan Thérèse Tallien, bir bankerin kızıydı; yirmi bir yaşında iki kocadan boşanmıştı ve öylesine güzeldi ki, her erkek çiğ çiğ yemek isterdi onu. Juliette Récamier, bir bankerle evliydi, ama araların daki anlaşmaya göre hâlâ bakireydi ve onu görenler önünde diz çöküp tapmayı arzular dı. Sonra Rose Beauharnais, belki de öbür ikisi kadar genç ve güzel değildi ama çekiciliği, nezaketi, yumuşaklığı ve dişiliği ile onlar kadar saygı görür ve arzulanırdı.

Barras'nın salonunun bir köşesinde Marsilya'dan yeni gelen Tuğgeneral Bonaparte, kavalyelerine ve tüm dünyaya gülümseyerek dans eden kadınlara bakıyordu. Kendisini sudan çıkmış bir balığa benzetiyor ve başka bir yerde olmak için neler verebileceğini düşünüyordu. Gördüğü, ama el süremediği kadınlar, par

fümlerin yarattığı erotik hava rahatsız etmişti onu. Şahane kadınlar yanından geçerken şöyle bir bakıyorlardı kendisine; meraktan olsa gerek, çünkü onları ilgilendirecek bir yönü yoktu. Bakışlarına karşılık vermeye cesaret edemiyordu. Ne denli basit bir kişi olduğunu, yalnızlığını, beceriksizliğini, taşralılığını, önemsizliğini ve pasaklılığını görüyor, anlıyordu.

Aristokratlıktan devrimciliğe, teröristlikten orta halliliğe geçmiş ve hep para, eğlence ve güç peşinde koşmuş olan Paul Barras, Tuğgeneral Bonaparte'ın ertesi sabah bürosuna gelmesini rica etmişti. Napoleon, onu Luxembourg'da, büyük bir masanın ardında, büyük bir koltukta keyif çatarken buldu.

— Bay Barras!

Barras derhal gülümsedi: «Gerçi nedeni yok ama, biz hâlâ devrim sırasındaki hitap biçimlerini kullanıyoruz.»

Napoleon hemen düzeltti: «Vatandaş Barras.»

— Eski bir soylunun bir diğerine söylediği gibi. Lütfen oturun.

— Teşekkür ederim, diyen Napoleon başka bir şey söylemeden oturdu. Terbiyeli davranışların, sevgi gösterisinin ardında neler bulunduğunu merak ediyordu.

— Dün geceki davetime geldiğiniz için çok memnun oldum. Eğlendiğinizi umarım.

— Ne yazık ki, şimdiye dek dans etmesini öğrenememişim.

— Oh, öğrenmelisiniz. Bu yıl herkes dans ediyor.

— Evet, gördüm.

— Dans doğal bir şeydir. Kurtuluşumuzu kutlamak için dans ediyoruz. Barras gayet başarılı bir duraklama ve utanma taklidi yaptı. Çok özür dilerim.

— Niçin?

— Sanıyorum ki, herhangi bir biçimde sizin Robespierre ile ilişkiniz vardı?

— Bir süre ağabeyinin yanında görev yaptım.

Barras anlayışla başını salladı: «Mesleğiniz için çok yazık.»

— Emirle gönderilmiştim. Savaş Bakanlığı tarafından.

— Yine de yazık. Evet, biliyorum, siz bir askersiniz, politikacı değilsiniz.

— Yavaş yavaş politikacı olmaya başlıyorum, dedi Napoleon.

Barras'ın gözleri sanki karşısındakini daha iyi görmek istermişcesine biraz daha açıldı.

— Çok akıllıca bir davranış. Kimin adına?

— Kendi adıma.

— Ne kadar doğru. En iyi yöntem. Aptal olmayan bir generalle konuşmakta olduğumu belirtirseni kızmazsınız değil mi? Yani, bundan sonra kabulleneceğiniz görevlerde daha titiz davranacaksınız.

— Evet.

— Herkes kendi çıkarımı düşünüyor artık. Bundan dolayı işsiz olan tüm generallerle ilişki kurmayı kendim için yararlı buldum. Bir gün görüşlerimiz birleşebilir.

— Savaş Bakanlığı tayin etti beni, dedi Napoleon.

— Öyle mi? Nereye?

— Brittany'ye. Bir piyade tugayı komutanlığına.

Barras, sözlerini dikkatle seçti ve dikkatsizce sarfetti: «Ben sizin yerinizde olsaydım, hastalık izni alırdım.»

— İstedim. İki ay için.

— Verdiler mi?

— Evet.

Barras güldü: «General, siz de benim —hayır kalbimin değil— aklımın yolunda yürüyorsunuz.»

Barras'nın sekreteri kapıyı açtı ve dün geceki kadınlardan ikisi çarpıcı parfüm kokuları içinde, sanki hâlâ dans ediyorlarmışcasına odanın ortasına doğru ilerlediler.

— Paul!

— Paul, sevgilim!

— Bugün senin ne yapacağına biz karar verdik.

— Seni gezmeye götüreceğiz.

— Bir piknik. Bir ziyafet.

— Tabî sen ısmarlıyorsun.

— Croissy'de. Rose'un evinde.

— Karar verdik bile.

Barras, çoktan yerinden kalkmış ve kadınların yanına giderek ellerini öpmeye başlamıştı.

— Sevgili Rose, sevgili Thérèse.

— Hava öylesine güzel ki, herhalde canın çalışmak istemiyordur.

— Ben hiç bir zaman çalışmak istemedim zaten.

— Fransa, bir gün için kendi kendini yönetebilir.

— Herhalde en az benim kadar başarılı olabilir.

— Öyleyse her şey tamam, dedi Rose. Senin uşaklarını önceden gönderdim zaten; hazırlık yapmaları için...

— Ne kadar düşüncelisin, Rose.

— Yolda rahat etmek için senin büyük arabanı da alıp geldik.

— Çok, çok iyi düşünmüşsünüz.

— Evet! Yalnızca binip gitmek kalıyor şimdi. Derhal.

Napoleon gözlerini ayırmadan duvara bakıyordu, ama kadınların gözlerinin üstünde olduğunu da hissediyordu.

Barras biraz sesini yükselterek konuştu: «Sizlere General Bonaparte'ı takdim edebilir miyim?

Napoleon uzaktan resmî bir selâm verdi.

— Vatandaş Beauharnais ve Vatandaş Tallien, işlerimi yarıda kesmeyi özellik haline getirdiler...

Kadınlar uzaktan Napoleon'a hafifçe gülümседiler.

— Rose, Thérèse... Meleklerim, güzellerim... Bir dakika bekleyin, hemen yanınıza geleceğim.

— Bir dakikayı geçirme ama!

— Yemin ederim.

Onları kapıya kadar geçirip, dudaklarında nazik bir özür dileyişle Napoleon'un yanına geldi.

— Kusura bakmayın. En yakın dostlarımdır ve çok önemli kişilerdir. Onlar odaya daldığı zaman size bir şey söylüyordum... Ha evet, silahlar konusunda uzman olduğunuzdan söz ediyorduk.

— Evet.

— Toulon'un alınışındaki başarınızı biliyorum.

— Orada mıydınız?

— İdare ediyordum, diye gülümsedi Barras.

O zamanlar Napoleon bir binbaşı idi. Beceriksiz komutanlarını anımsıyordu, ama bunların arasında Barras yoktu.

— Politik yönden, diye tekrar gülümsedi Barras. Belki de zaferde payı olduğunu kabul ediyordu ama askerî hataların sorumluluğunu taşımadığını gösteriyordu. Sevgili generalim, hastalık izninizi Paris'te geçirin. Bağlantımızı kesmeyelim. Beni ister burada, isterseniz evimde arayabilirsiniz. Günümüz gelecek. Bu arada yeni eğlence rejiminden hoşlanmaya çalışın. Sosyeteye karışın, dans etmesini öğrenin, güzel kadınlarla sevişin, Güzellerden herhalde hoşlanıyorsunuzdur?

— Evet.

— Parisli kadınlarımız, dünyanın en nefis kadınlarıdır. Size yalnızca seks yönünden değil, aynı zamanda politik yönden de öğüt veriyorum. Şimdi alınan tüm kararlar politika ile ilgilidir. Ve politik kararlar kongre salonlarında değil, toplantı salonlarında, yatak odalarında, dansın ortasında ya da flört örtüsü altında alınmaktadır. Burada, Paris'te, kadınlar politikadır.

MAIL SOKAĞINDAKİ harap pansiyonun yatak odasında, Marsilya'daki ağabeyi Joseph'e mektup yazıyordu Napoleon.

«Sevgili Joseph,

Désirée'nin ailesi ile tekrar konuşup kızlarını benimle evlendirmeye yanaşmaları için yine diretmeni istiyorum. Eğer şu anda durumumu ve geleceğimi sorarlarsa, çok iyi olduğumu, bir tugay komutanlığı önerisi aldığımı, ama daha iyi bir görev beklediğim için reddettiğimi söyle onlara. Dün ve bugün Paul Barras ile uzun uzun görüştüm ve bana yardım edeceğine söz verdi. Barras'ın Toulon'da politik yönetici olduğunu biliyorsun her halde. Şimdi Kongre'nin en önemli kişisi. Mesleğimde ilerlemem için çok yardımcı olabilir.

«Bu evlilik işini çözümlemem gerekiyor. Çeyize olan gereksinmem dışında, sürekli olarak kadınları düşünüyorum...»

NAPOLEON Paris'te bir kadın arkadaş buldu kendisine. Daha doğrusu annesi, eski dostu Bayan Permon'a mektup yazarak oğlu ile ilgilenmesini rica etmişti. Permon, onun adresini bulup evine davet etti.

Napoleon, çocukluk yıllarından, Korsika'dan anımsıyordu onu. Bayan Permon klasik Yunan güzelliğine sahip, Korsika'ya yerleşmiş eski bir Giritli ailenin kızıydı. Acaba kaç yaşındaydı? Bayan Bonaparte şimdi kırk beş yaşında olduğuna göre Bayan Permon da ya onunla yaşıt ya da birkaç yaş daha küçük olmalıydı. Bir bakışta yaşını tahmin etmek olanaksızdı. Yüz çizgileri çok düzgün, yaşı belirsizdi.

Napoleon eğilip elini öptü.

— Sevgili Bayan Permon...

— Biz Korsikalıyız, Paris'te otursak bile... O zamanlarda olduğu gibi konuş benimle.

— Sinyora Panoria, dedi Napoleon ve bir kez daha öptü kadının elini.

— Şimdi daha iyi oldu.

— Özür dilerim. Ama artık bir İtalyan gibi düşünemiyorum.

Bayan Permon elini genç adamın elinden çekmeden, bir süre yüzünü inceledi: «Evet, çok değişmişsin.» dedi.

— Askerî okuldan çıkmış genç bir subay değilim artık.

— Daha yaşlı, daha katı ve daha zayıf görünüyorsun, diye gülmeye başladı kadın. Kaba mı davrandım yoksa? Aslında değil. Senin daha olgun, katı ve zayıf olman çok hoşuma gitti...

— Siz hiç değişmemişsiniz, dedi Napoleon gülümseyerek.

— Adım hâlâ Panoria'dır.

Genç adam hafifçe reverans yaptı: «Teşekkür ederim.»

— Sevgili annen bana mektup yazıp sana göz kulak olmamı söyledi. Ama bir generale nasıl göz kulak olunur?

— Eğer izin verirseniz, mümkünse, diyerek durakladı Napoleon. Gerçek bir sıkıntı içindeydi.

— Sevgili Napoleon, burasını kendi eviniz gibi kabullenin. Her şeye izin vardır.

— Buraya yürüyerek geldim. Çizmelerim ıslak... İzin verirseniz şöminenin önünde durup kurutabilir miyim?

— Elbette! Hayır onları daha iyi kurutmalısın. Çıkart ayağından.

— Çizmelerimin tabanlarının durumunu size göstermek istemem.

Ama kadın ısrar edip çizmelerini çıkarttırdı ve

ateşin önünde kurumaya bıraktı. Tabanların görünümüyle alay ederek Napoleon'u bile güldürdü.

— Ya Paris'te ne yapıyorsun? Yağmurda dolaşmak dışında?

— Umutlar ve vaatlerle yaşıyor, kaldırım taşlarını tekmeliyorum.

— Çizmelerin için hiç de iyi değil.

— Ve tırnaklarımı kemiriyorum.

— Bu da sindirim sistemin için kötü. Yiyecek daha iyi şeyler bulmalısın. Her gün bizimle yiyebilirsin. Ne zaman serbest olursan.

— Çok nazıksınız.

— Öyle mi? Sıkıcı bir yemek. Ben ve çocuklarım, tabii okulda değilseler. Bazen bir iki, dost. Bazen yalnızca ben.

— Bay Permon ise, diye dikkatle sordu Napoleon.

— Hâlâ Bordo'da işlerinin peşinde.

Napoleon hiç bir zaman kesin olarak Bay Permon'un ne yaptığını öğrenememişti. Spekülasyon, ticaret... belki pek yasal sayılmazdı ama, yasa dışı da değildi. Ayrıca pek parlak gitmiyordu işleri. «Umarım sağlığı iyidir?» dedi.

— Hiç de iyi değil. Zavallı adam, Paris'e gelecek kadar düzelmedi henüz. Bu yüzden ben hep yalnızım. Hep buradayım. Sokağa bile fazla çıkmıyorum.

Napoleon uzun uzun onun yüzüne baktı. Sesinde fark ettiği bir şey, meraklandırmıştı onu. Bayan Permon gözlerini ateşe dikmişti: Zavallı bir güzelliğin tablosu, iyi şövalyenin gelip kendisini kurtarmasını bekleyen üzgün kraliçe... Beklenen şövalye, yıllar önce aynı adada yaşadıkları, eski bir dost olamaz mıydı?

Ama kadın, birdenbire aklına parlak bir fikir gelmişcesine gülümseyerek başını çevirdi.

— Buldum. Fransız müziğini sever misin?

Napoleon İtalyan müziğini tercih ederdi. «Fransız müziği mi? Niçin? diye sordu.

— Benim kavalıyem olacaksın.

Napoleon kelimeleri dikkatle seçerek konuşmaya başladı: «Sosyal hayatın gereklerini öğrenmemi öğütlemişlerdi...»

Sevinçle ellerini çırpıp Bayan Permon. «Bana da öğütlediler.» dedi. «Doktorum, sinirlerimi yatıştırmak için, sürekli olarak ısrar ediyor.»

— Ne yapmanız için?

— Feydeau tiyatrosunda bir loca kiraladım. Her akşam bir iki saat için gidiyorum oraya.

FEYDEAU TİYATROSUNUN ilk balkonundaki on bir numaralı locanın özelliği, geriye doğru oturduğunuz zaman hiç kimse tarafından görülmeden, tüm salonla birlikte müziği dinleyebilmenizdir. Bundan dolayı kendisini eğlence düşkünü olarak tanıtmaktan kaçınan üzgün ve yalnız bir kadın için bulunmaz bir yerdi. Ve Bayan Permon doktorunun müzik dinlemesi konusundaki öğütlerini tuttukça, bunun yararını görmüştü. Grétry'nin müziği tüm sinirlerini yatıştırıyordu.

Napoleon ilgisizce Grétry'yi dinliyor ve Paisiello'yu arzuluyordu. Sahneye bakmıyordu bile, çünkü opera sanatçıları seyredilmeye değmezdi. Gözlerini Panoria'dan ayıramıyordu. Güzel kadın tüm dikkatini sahneye vermiş olduğundan genç adama Truvalı Helen'e dek uzanan klasik profilinin tüm güzelliğini gösteriyordu.

Belki Napoleon'un gözlerinin üstünde olduğunu hissetmiş, belki onun da müzikten kendisi kadar hoşlanmış olup olmadığını anlamak istemişti. Başını çevirip genç adamın gözleriyle karşılaşınca gülümsedi. Bu davranışı, bazıları cesaret verici olarak tanımlayabilirdi ama, herkesin anlayışı başkaydı tabii. Belki de gülümseme, çekici diye nitelendirilebilecek kadar

kısa sürdü. Kadın başını çevirip, eskisi gibi klasik, güzel, müziksever profilini onun bakışlarına bıraktı.

Başını eğen Napoleon, kadının bir elinin karşı konulmayacak kadar yakında olduğunu gördü. Baştan çıkmıştı. Bir süre kımıldamadan bu güzel ele baktı. Kararsızdı. Kadın bilerek mi yapıyordu bunu, yoksa yalnızca Napoleon mu kendisi için anlam çıkarıyordu?

Kararsız bir hareketle, hoşlanılmadığını gösteren ilk belirtide elini geri çekmeye hazır olarak, uzandı ve kadının elini yavaşça tuttu. Hayır, hoşlanmama belirtisi yoktu. Daha doğrusu hiç bir belirti yoktu. Belki de Bayan Permon, hiç bir şey hissetmeyecek kadar kapılmıştı müziğin etkisine...

Napoleon yavaşça kadının elini sıktı. Sıcaklığın derecesinin hayranlık ve aynı zamanda saygı olduğuna karar vermişti. Sonra cesaretini toplayarak, öne eğildi ve dudaklarını usulca tuttuğu parmaklara değdirdi. Panoria'nın gözleri sahneden ayrılmıyordu. Napoleon tekrar öptü avcundaki güzel parmakları.

— Panoria, diye fısıldadı. **Carissima** Panoria...

En sonunda kadın, gözlerini ona çevirdi. Bakışları öylesine yumuşaktı ki, azarlayıcı olamazdı. Serbest olan elini yavaşça dudaklarına götürerek, «Shhh...» dedi.

Ama öteki elini, sanki nerede olduğunu bilmiyor-muşcasına çekmemişti.

— NİÇİN bana daha sık mektup yazmıyor? diye Joseph'e sordu Désirée.

— Yapacak çok işi varmış.

— Ama şu anda boş olduğunu söylüyor.

— Her halde yapacak bir iş bulmak için çalışıyor tüm gücüyle.

— Hani, bir tugay komutanlığı görevini geri çevirmişti?

— Evet, ama...

— Niçin kabul etmedi o görevi? Belki de ailem evlenmemize izin verirdi!

Napoleon'un Marsilya'ya gelip özürlerini anlatması için dua ediyordu Joseph.

— Piyade tugayına tayin edilmişti, ama bunu istemiyordu. Aslında geçici olarak bir göreve atanmak üzere...

— Ne iş yapacak?

— Kamu Güvenliği Komitesi Topografya Bürosunda işe başlayacak, dedi Joseph neşesiz bir sesle. Gururla söylenecek bir cevap değildi bu zaten. Sonra görevi etkileyici hale getirmek amacıyla, Napoleon'un İtalya'yı istilâ etmek üzere planlar yapacağını ekledi. Ama gerektiğinde etkili olamamıştı.

Bir süre sonra Désirée, Joseph'e bakmadan soru: «Hâlâ benimle evlenmek istiyor mu?»

— Dünya üzerindeki her şeyden daha fazla bunu arzuluyor.

Genç kızın gözlerinden iki iri mutluluk yaşı süzülüyordu: «Sevdiğini biliyorum. Kuşkum yok hiç. Beni daima seveceğine yemin etmişti,» dedi.

— Evlilik sorununun çözülmesini istiyor.

— Ben de.

— Annenle bir kez daha konuşacağım. Ve sonra ağabeyinle... Ayrıca sen de direktmelisin bu konuda.

— Öyle yapıyorum. Her gün konuşuyoruz. Ama hep beklememi söylüyorlar.

— Evet, şey...

— Beklemekten korkmuyorum. Yalnız isterdim ki daha sık mektup yazsın bana.

Aşk mektubu yazmaktan, daha önce söylediklerini tekrarlamaktan ve bir kimseyi beklemekten nefret eden kardeşini düşündü Joseph. Ayrıca servet ve şöhrret yolunda koşmak yerine, tüm vaktini sevdiğini düşleyerek harcayanlardan da nefret ederdi Napoleon.

— Bana gönderdiği her mektupta sana olan en derin sevgisini yolluyor, dedi Joseph.

■

NAPOLEON Mail sokağındaki köhne pansiyon odasında bir yukarı, bir aşağı yürüyordu. Bir elinde Joseph'in mektubu, öbüründe Désirée'nin eklediği sayfalar vardı. Bunları okumak, huzursuzluğunu gidermek için yarar sağlamamıştı.

— Ne olacak? diye sordu duvarlara. Evlenecek mi yoksa evlenmeyecek mi? Ailesi izin verecek mi, yoksa vermeyecek mi? Hepsi bu kadar!

Yüzbaşı Junot, yüzünde geniş bir gülümseme, iki elinde birer şişe şarap ile merdivenlerden koşarak çıktı.

— Ona izin verecekler mi yoksa vermeyecekler mi? diye bağırmaya devam ediyordu Napoleon. Ya o! Ya öteki! Bu kadar! Evet ya da hayır! Bir tek kelime!..

— Hangisinden söz ediyorsun. diye sordu Junot. Tatlı Désirée mi? Yoksa soylu Bayan Permon mu?

— Her ikisi de sorunlarımı çözümlememe yardımcı olmuyor, diye homurdandı Napoleon.

— Kadınlar ayrı bir sorundur, çözüm yolu değil. Babam biraz şarap göndermiş. Açacak nerede?

Napoleon tirbüşonu fırlattı:

— Sorun çok basit aslında. Ya derhal evleniriz, ya da ayrılırız.

— Ha, Désirée'den söz ediyorsun.

— Aslında bir karara varılamıyor. Bayan Permon ile de durum aynı.

— Ah, Cennetlik Panoria!..

— Başka biçimde görünse bile durum aynı. Belirli bir noktaya kadar geliyoruz. Mantığa göre ilerlememiz gerek, ama ileri gitmiyoruz. Hiç hareket etmiyoruz! Oysa bir şeyler olmalı, değil mi?

Neşeyle şarabı bardaklara boşaltan Junot: «Eğer senin yaşamda katlanamadığın bir şey varsa, o da hiç bir şeyin olmamasıdır,» diyerek bardağın birini Napoleon'a uzattı. «Yakında olacaklara içelim mi? Her ne olursa olsun?»

— Yani sorunları kendimiz mi çözelim? diye sordu Napoleon.

— Yapacak başka bir şey yok zaten.

— Türkiye'ye gidelim mi?

— Türkiye mi?

— Evet.

— Niçin olmasın? Sen istersen gideriz Türkiye'ye.

İki resmî belgeyi uzattı Napoleon'a: «Savaş Dairesi iki emir yayınladı bugün. Bir tanesi beni işe alınacak generallerin listesinden siliyor; öbürü ise Türkiye'ye gidip topçu sınıfını ve silahlarını düzenlememi emrediyor.»

— Türkiye! Ah, güzel, şişman kızlar, dedi Junot.

— Bu arada, Kamu Güvenliği Komitesi benim Fransa'dan ayrılmamam gerektiğini ileri sürdü. Topoğrafya Bürosunun yerine konulmaz bir adamı olmuşum ben.

— Demek Türkiye yattı. Eh, ne yapalım, Fransız kızları yeter. Fransız kızlarını tercih ederim zaten.

— Burada kalacağız. Hiç olmazsa, Komite, Kongre ve Paul Barras, benim sadık bir general olduğuma inanıncaya dek. Ve bulabilecekleri tüm sadık askerlere gereksinimleri olacak.

— Dertler mi baş gösteriyor, diye umutla sordu Junot.

— Evet, karşılaştığım her iki adamdan biri Kralcı ve asi ve bir gün hükümeti düşürmeyi tasarlıyor.

— İki adamdan biri mi? Bence her üç kişiden ikisi.

Napoleon neşesine kavuşmuştu yeniden. Kadehlerini tokuşturdular.

— İyi. Ben de senin gibiyim. Dertleri severim. hatta kızlardan bile fazla, dedi Junot.

— Çıkacak sorunlar benim için bir fırsat olabilir.

BARRAS'NIN Carrousel'deki geçici karargâhında, bir ekim günü olağanüstü bir kargaşalık göze çarpıyordu. Politikacı gibi düşünmeye çalışan askerler, asker gibi davranmaya çalışan politikacılar çeşitli görüşler ileri sürüyor, ama hiç biri de, sonradan sorumlu tutulacakları bir kararı vermeye yanaşmıyorlardı. Tüm konuşmacılar çekingen ve kararsızdı. Evet, bir şeyler yapmalı, asileri yenmeli, orta halli insanların kurmuş olduğu hükümeti korumalıydılar. Ama asiler çok güçlü görünüyorlardı ve hiç kimse onların Cumhuriyeti yıkabileceklerinden kuşku duymuyordu. Kongre, kuvvetleri asilerin üzerine yürütüldükten sonra, yenilen bir insanın hali pek parlak olmazdı.

Kargaşalığın ortasında Barras, duruma gereken önemi verdiğini göstermek istercesine, general üniformasıyla dolaşıyordu. İki tarafa birden şans tanımaya hakkı olmayan tek politikacı oydu. Sağcılar ve Kralcılar ona acımazlardı. Çünkü yalnız kendi sınıfına ihanet etmekle kalmamış, onları topluca yok etmişti.

İri yapılı, güçlü Junot kalabalığı yararak ilerledi. Top sesleri arasında verdiği emirlerin duyulması için yükseltmeye alıştığı sesini, tüm etkisi ile kullanıyordu.

— Tamam, çekilin yoldan! General Bonaparte'a yol açın! Yoldan çekilin! Barras'ya selâm çaktı. General Bonaparte rapor verecek. Ve Yüzbaşı Junot!

Tekrar selâm çaktı ve kenara çekilip General Bonaparte'ın ilerlemesi için yer açtı.

Barras her zamanki uyuşukluğundan sıyrılmış gibiydi: «General Bonaparte, âcil durum ilân edildi. Kamu Güvenliği Komitesi beni ordunun başına getirdi. Paris'teki Kralcılar ve Sağcılar ayaklandılar.»

— Ellerinde kaç kişi var? dedi Napoleon, bir davulun marş temposunu andırır bir kesinlikle:

— Yirmi bin! Belki de daha fazla.

— Silahları nedir?

— Kılıçlar, tüfekler!.. Daha doğrusu her şey.

— Sizin kaç adamınız var?

— Devamlı silah altında beş bin. Ayrıca bulabilir ve çarpışmaya razı edebilirsek, üç bin kadar milis kuvveti.

— Öyleyse her şey silahlara dayanır.

— Sizi topçuların başına getiriyorum, dedi Barras.

— Kaç tane top var?

— Kırk. Bir çoğu sekiz librelik.

— Nerede bunlar?

— Sablons'da.

— Elimizde ne kadar süvari var? Burada?

Komutan olarak atandığı için artık «siz» değil, «biz» demeye başlamıştı.

— Yüzbaşı Murat! diye seslendi Barras.

İriyarı, yakışıklı, Gaskonyalı bir kabadayı, kalabalığı yararak ilerledi ve selâm çaktı.

— Yüzbaşı Murat, süvari, efendim!

— Kaç adamın var? dedi derhal Napoleon.

— İki yüz. Atları çok iyidir.

— Derhal onları Sablons'a götür. Hemen şimdi. Silahları alın, taşıyabildiğiniz kadarını... Ve mümkün olduğu kadar çabuk. Anlaşıldı mı?

— Evet, efendim!

Yüzbaşı tekrar bir selâm çaktı ve gitti.

— General Bonaparte, bir gün size ortak işlerimiz olacağını söylemiştim. Sanıyorum ki o gün geldi, dedi Barras.

— Evet.

— Ah, söylemem gereken bir şey daha var. Asiler biliyorsunuz Fransızdır. Kamu Güvenliği Komitesi ve

Kongre, biz Fransızların kendi vatandaşlarımızı öldürmemizi istemiyor.

— Anlıyorum. Biz hâlâ «Devrim»iz.

— Bundan dolayı silah seçimi ve ateş emri verirken düşünceli davranacağınızı umuyorum. Silahlarınızı asilerin başlarının üstüne nişanlamalısınız, vs. vs...

— Anlıyorum.

— Göreviniz Cumhuriyet'i korumaktır, dedi Barras açık ve kararlı bir sesle.

— Anlıyorum, diye onayladı Napoleon.

TUİLERİES'NİN DIŞINDA Napoleon, Yüzbaşı Murat'ın getirdiği silahları yerleştiriyordu. Saatlar ilerledi ve asilerin ordusu yaklaştı.

— Silah doldurma emri vereyim mi? diye sordu Junot.

— Evet.

— Ne ile? Kuru sıkı mı?

— Salvo ateş, dedi Napoleon.

— Ya Komite? Ya Kongre? diye sırtıttı Junot.

— Topçuları ben yönetiyorum, cevabını verdi Napoleon.

BARRAS'NİN emir subaylarından biri kalabalığı yarararak yanına yaklaşmaya çalışıyordu.

— Kongre'den mesaj var. Asiler ateş etmeden önce, bizim onlara ateş açmamızı istemiyorlar.

— Kongreye bir mesaj götür, dedi Barras. Yok, hayır! Ne gereği var? Kongre diye bir şey kalmadı artık.

Asiler piyadelerin kurduğu savunma hattını yarmışlardı. Eski tip silahlar, kılıçlar, mızraklar ve ellerine geçen her şey ile ileri atılıyorlar ve daima başa-

rılı olup bir an önce hükümet merkezi Tuileries'yi ele geçirmek istiyorlardı. Ancak Napoleon'un topları arka arkaya ateş kustu asilerin üstüne. Sonuç olarak, ayaklanmanın bastırılması bir saat bile sürmemiştir. Cumhuriyet kurtarılmıştır.

3. ROSE

BAYAN BEAUHERNAIS geldiği zaman, Barras, çevresinde dönüp duran terzisi, şapkacısı ve çorapcısı olduğu halde bir boy aynasında kendisini incelemekle meşguldü. Henry IV stilinde işlemeli bir ceket, altın saçaklı bir kuşak ve ipek çoraplar giymişti. Görüntüsünü güzel mi, yoksa komik mi bulduğunu anlamak mümkün değildi.

- Günaydın Rose. Beğendin mi?
- Bayıldım. Ama nedir bu?
- Tahmin et.

Eliyle şapkacısına işaret edince, adam yanına yaklaştı ve üç tüylü şahane bir şapkayı saygıyla uzattı. Barras, Bayan Beauharnais'ye bir reverans yaparak şapkasını giydi.

- Tahmin etmene yardımcı olmak için!
- Kıyafet balosuna mı hazırlanıyorsun?
- Direktuvar Meclisi'nin bir üyesi olarak üniformam.
- Öyleyse, çok güzel.
- Fransa'nın yöneticileri, kendilerini Fransa'nın yöneticileri olarak göstermelidirler.
- İki yüz yıl önceki modaya uyarak mı?
- Saatları geriye çevirmek için elimizden geleni yapıyoruz.

Adamlar odadan çıktıktan sonra Rose konuştu: «Üniforman çok güzel. Ve sen de çok yakışıklısın.»

Kadın dudaklarını uzattı. Barras ilgi ve hayranlıkla baktı, ama öpmek için davranmadı: «Sevgili Rose senin dudaklarını böylesine sevmeme rağmen...»

— Hayır mı? dedi Rose. Önerisi halen geçerliydi.

— Çünkü senin dudaklarına hayranım...

— Öyleyse?

— Biçimini bozmayayım. İki saat sürmüştür bu hale gelmen.

— İltifat mı bu?

— Elbette. Sen bir sanatçısın. Büyük bir ressam.

— Sanatımı seve seve bozmana razı olurdum. Teşekkür etmek için.

— Ne için?

— Chanterein sokağındaki evim için!

— Bitti mi?

— Bitti, yerleştirildi. Nefis oldu.

— Rose, şimdiye dek yeteri kadar, bu öpücükten daha değerli biçimlerde teşekkür ettin bana.

— Çok sık. Ama yeterli mi?

— Yakında akşam yemeğine geleceğim sana.

— Memnun etmeye çalışacağım seni, diye gülümsemi Rose.

— Bu arada benim için bambaşka bir iyilik yapar mısın?

— Her şeyi yaparım. Nedir?

— Paris'in yeni kahramanını davet ettim. Yemekte senin yanına oturtacağım.

— Paul, Paris'in kahramanı sensin sanırdım.

— Hayır. Ben yalnızca Fransız Cumhuriyeti'nin kralyım.

— Ah, General Bonaparte mı?

— Bir kez gördün onu. Benim yanımda.

— Gördüm mü? diye duraksadı Rose. Oh, evet. Anımsadığımı sanıyorum. Solgun yüzlü Korsikalı mı?

Barras, söylediklerinin iyice anlaşılmasını istediği zaman kullandığı ses tonunu ayarladı: «Ona karşı iyi davranmanı istiyorum.»

Rose kaşlarını kaldırdı: «Ben her zaman nazik değil miyim?»

— Elinden geldiği ölçüde çekici olman gerekiyor.

Gülümsemesi tatlılığını kaybetmemişti. «O, solgun yüzlü Korsikalıya nazik davranmak istemediğimden emin değilim.»

Barras sinirli bir sesle cevap verdi: «Rose, sanıyorum ki evin henüz tamam değil. Hâlâ ödenmemiş faturaların var.»

— Ah tabii faturalar. Faturalar her zaman vardır.

— Beraber çalıştığım kişilere candan davranarak benden iyilik bekleyebilirsin. Benim sağ kolumdur o. Beni Direktuvarlardan biri yapan odur.

— Evet, duydum.

— Ve ben de bu adamı İç Ordunun Başkomutanı tayin ettim. Bunu da duydun mu?

— Hayır.

— Dün gece ilân edildi. Yeni üniformaları deneyen tek kişi ben değilim. Yan gözle kadına baktı. Değeri yükseldi mi onun şimdi?

— Oldukça.

— İyi. Çabucak anlatayım sana; o bir askerdir ve çok dakiktir; ötekilerden önce gelecektir. Zaferlerinden dolayı tebrik et kendisini...

— Zaferlerini biliyor muyum?

— Geçen ay Tuileries'de.

— Elbette, bunu biliyorum.

— İltifatları unutma. Topların kusursuz yerleştirilmesi, isyanın bastırılması, Kongre'yi kurtardı. Yeni anayasayı korudu. Bunları aklında tutabilir misin?

— Evet. Sanıyorum. Hepsi bu mu?

— Geçen yıl, Toulon'un alınışı.

— Orada mıydı?

— O zamanlar binbaşı idi ve cesaretinden dolayı tuğgeneralliğe yükseldi.

— Bunu unuturum.

— Topçuların kusursuz yönetilmesi... Sık sık tekrarlarla bunu. Hata yapmazsın. Napoleon'un geldiğini gördü Barras. En güzel nerede görünüyorsan, oraya otur.

Sonra aceleyle öne doğru ilerledi. «Sevgili generalim,» diye karşıladı Napoleon'u.

— Sevgili Barras.

— Tayininizi kutlamak için binlerce kişiyi davet etmeyi düşündüm. Ama sonra, hayranınız olan birkaç dostumu çağırmayı uygun buldum. Sizinle konuşmak için can atan birini tanıştıracabilir miyim?

Rose bir kanepeye kurulmuştu. Vazoya çiçek yerleştirmek gibi, kendini en iyi gösterecek biçimde oturmayı çok zaman önce öğrenmişti.

— Rose, tabii ki General Bonaparte'ı tanıyorsun. Birkaç ay önce benim büromda tanışmıştınız.

Rose, «Gayet iyi hatırlıyorum.» diyerek elini uzattı. «Generalim...»

Napoleon sert bir hareketle eğilip onun elini öptü.

— Madam...

Genç kadın tatlı bir gülümsemeyle kanepeyi işaret etti.

— Gelin buraya, yanıma oturun.

Barras söze karıştı: «Rose, General! Bir dakika bana izin verir misiniz? Bu komik kılıktan kurtulmam gerekiyor.»

Başıyla selâm verip odadan çıktı. Napoleon şahane kadınla yalnız kalmıştı. Bir keresinde, üniforması çok eski olduğu için onun karşısında rahatsızlık duymuştu; şimdi ise üniforması çok yeni olduğundan rahat edemiyordu.

— İçeri girdiğiniz zaman Paul size ne dedi benim hakkımda? diye sordu Rose.

— Hiç bir şey.

— Sizinle birkaç dakika yalnız kalmayı umarak, öbürlerinden daha erken geldiğimi söylemedi mi?

— Hayır.

— Buna memnun oldum. Tembih etmiştim. Kendi ağzımla söylemeyi tercih ederim.

— İltifat ediyorsunuz.

— Hayır, hiç de değil. Herkese defalarca tekrarladıklarımı sizin yüzünüze karşı söylemek için deli oluyordum. Ne kadar güzeldi... Bir an düşünüp gerekli cevabı buldu: Cumhuriyeti kurtarmışsınız...

Ah! Cevaplarının yetersiz olacağını biliyordu Napoleon. Kadın kendisini büyük bir general olarak düşlemişken, aptal bir adam olarak görecekti.

— İsyanı bastırdınız.

— Yalnızca yapılması gerekeni yaptım.

— Öylesine hayran oldum ki... Topları o kadar iyi kullandınız ki!

— Tuileries'de.

— Evet.

— Ben yalnızca topları gerekli yerlerine yerleştirdim.

— Evet ama, sizden başka onları gerekli yerlerine yerleştirebilirdi?

— Hiç kimse.

— Evet, hiç olmazsa, diye onayladı Rose.

— Ya da Fransız ordusunda hiç bir subay! Napoleon rahatlamaya başlamıştı. Rose yalnızca güzel değil, aynı zamanda zekiydi. Ve üstelik sözünü ettiği konularla ilgileniyordu.

— Anlatın bana, dedi Rose.

— Neyi?

— Topların yerleştirilmesini.

— Tuileries ve Louvre'un ana girişlerini kontrol altına almak üzere plan yaptım.

— Ne akıllıca bir davranış!

— Sekiz librelik topları çok iyi tanıdığım için...

— Ah, evet bilginiz.

— Bundan sonra vereceğim çok önemli bir karar vardı, diye Napoleon durakladı. Özür dilerim. Bir hanıma anlatılacak şeyler değil bunlar.

— Hayır, devam edin. Lütfen anlatın. Çok ilgimi çekiyor.

Napoleon olayları mümkün olduğu kadar kansız göstererek kadının rahatsız olmamasını sağlayacak kelimeleri aradı: «Kongre bir tek kişiyi bile öldürmeden isyanı bastırmamı istedi benden. Öldürmeden zafer kazanmak. Olanak dışı bu.»

— Doğru, olanaksız...

— Onlar için, Fransızlar, Yahudi tarihindeki Arıt sandığı kadar kutsaldır. Fransızların üzerine ateş açmak devrimin tüm kurallarını çiğnemek olur. Ama isyanın savaş olduğunu anlayamadılar. Ayrıca savaş kurallarını da kavrayamıyorlar.

— Evet, dedi Rose. Derin bir anlamı vardı bu sözün. Dünyanın en cesaret verici dinleyicisi idi o. Ve kendisiyle her konuda sohbet edilebilirdi.

Tekrar konuşmaya başladı Napoleon: «Askerlerime doğrudan doğruya asilerin üzerine ateş açmalarını emrederken, iyi bir neden vardı elimde. Bir topluluk silahları hakkında bilgili değilse, kuru sıkı ateş etmek, yapılacak en kötü harekettir. Büyük bir gürültü duyup korkarlar, belki de biraz gerilerler. Fakat çevrelerine bakıp kimsenin ölmediğini ya da yaralanmadığını anlayınca, sizi yenmek için cesaretlerini toplarlar ve eskisinden on kat daha güçlü olarak saldırırlar. Ve siz de bu kez on misli fazla insan öldürmek zorunda kalırsınız.»

Rose, hayranlıkla açılmış gözlerini bir an için adamın yüzünden ayırmamıştı. «Her şeyi ne güzel açıklıyorsunuz,» dedi.

— Teşekkür ederim.

— Tabii, her şeyi çok iyi anlıyorsunuz.

Odaya gelenler vardı. Barras'ın yakın dostlarının sayısı otuz ya da kırk kişi kadardı. Bayan Tallien onların oturduğu kanepeye doğru koşarak yaklaştı.

— Rose, tatlım!

Napoleon ayağa kalktı derhal.

— Thérèse, hayatım! Ünlü General Bonaparte'ı tanıyor musun?

Thérèse şahane gözlerini çevirdi: «Ah, evet, tanışmıştık. Bir kereden fazla sanıyorum. Tanışmadık mı? Tanıştığımızı çok iyi biliyorum.»

— Madam, diyerek selâm verdi Napoleon.

— Thérèse benim en iyi arkadaşımdır, dedi Bayan Beauharnais.

— Eğer isterseniz, diyerek Napoleon kanepedeki yerini gösterdi.

— Hayır, hayır, Paul'ü bulmam gerek. Yemekten önce ona soracağım önemli bir konu var. Paul nerede? Rose ne yaptın ona?

— Kendini daha az komik bir hale sokmaya gitti.

Thérèse: «Ne demek istiyorsun?» diyerek bakınca, Barras'ın her zamanki şık ve zarif hali ile gelmekte olduğunu gördü. «Oh, işte orada. Hiç de komik değil.»

— Şimdi değil.

Thérèse gülümsedi, «Özür dilerim Rose, General! Benim cidden...»

— Sevgili Thérèse. Çok tatlı değil mi? dedi Bayan Beauharnais.

— Evet.

— Artık yanımızda olmadığına göre, oturup tekrar bana bakabilirsiniz.

— Her ne olursa olsun ben yine...

Napoleon nasıl bitereceğini bilmeden bir iltifat cümlesini yarıya kadar söylemişti. Kadının gülümsemesi, iltifatını kabul ettiğini ve beceriksizliğine aldırmadığını gösteriyordu. Kendisine bakmasını söylemiş olduğundan, Napoleon istenileni yerine getirdi. «Bana Toulon zaferini anlatın.» dedi Rose.

Odanın öbür köşesinde Thérèse Tallien, Barras ile konuşuyordu: «Bilmem gerekir. Ona söyledin mi?»

— Kime neyi söyledim mi?

— Rose'a.

— Neyi?

— Bizi. İkimizi.

— Ah, hayır. Henüz söylemedim.

— Paul sevgilim, eğer senin metresin olacak-
sam...

— Thérèse sevgilim, zaten metresimsin.

— Ona söylemen gerekir. Yoksa çok ayıp olur.
En iyi arkadaşımın sırlarını saklayamam.

— Senin gibi, benim de en iyi arkadaşım. Mümkün olduğu kadar nazik bir biçimde anlatmaya çalışacağım.

Öte yanda, Rose'un gözlerinin içine bakan Napoleon konuşuyordu:

— Derhal gördüm ki Toulon'un alınabilmesi için gereken şey...

Sustu. Rose nezaketle dürtükledi onu: «Gerekene şey?..»

— Özür dilerim. Aklım başka taraflardaydı.

— Neredeydi?

— Adınızda...

— Öyle mi?

— Adınız gerçekten Rose mu?

— Marie-Josèphe-Rose. Gerçekten.

— Marie-Josèphe-Rose.

— Tüm dostlarım bana Rose der... Sizinle dost olalım mı? İster misiniz?

— Sizin için ayrı bir ad bulmak isterim, dedi Napoleon ağır ağır.

Kadının şahane gözleri, sanki odada başka kimse yokmuşcasına gizli anlamlar taşıyordu. Ama sonra çevrelerinin kalabalık olduğunu ihtar etti aynı gözler. Ve güzel dudakları, «Gerekene şey?..» diye tekrarladı.

Napoleon'un düşünceleri tekrar Toulon'a geldi.

— ... limana hâkim bir kaleyi ele geçirmekti.

BARRAS oturduğu koltuğa biraz daha yerleşerek konuşmaya başladı: «Tabii, o şimdi inanılmaz derecede meşgul. Paris'in yarısı ayaklanmış, yarısı ise açlıktan ölüyor. Bu da bana, hazırladığın nefis yemekler için teşekkür etmem gerektiğini düşündürdü.»

— Sen temin ettin, dedi Rose.

— Yalnızca hammaddesini. Barras'nın gözleri odayı dolaştı: «Tıpkı senin yatak odan için sağladığım hammaddeler gibi. Odanın çekici ve sıcak olması ise, yalnızca senin eserin.

— Bu gece bana fazlasıyla iyi davranıyorsun. Niçin?

— Daima iyi değil miyim?

— Evet, doğru Paul. Ve şimdi ne yapmamı istiyorsun?

Barras gözlerini tavana dikti: «Söylediğim gibi, şimdi çok meşgul ve çalışmayı çok seviyor. Ama ara sıra yemek yemesi gerekir. Yalvarırım sana, vakit buldukça öğle ya da akşam yemeği için buraya davet et onu.»

— Haftada üç kez, senin yemek davetlerinde onun yanında oturuyorum zaten.

— Evet, yerleştirmeyi ben ayarlıyorum.

— Ve onun tüm yaptığı, gözlerimin içine bakıp taktiklerini anlatmak.

— Sen de gözlerinin içine bak ve dinle.

— Ama çok can sıkıcı. Can sıkıcıların en kötü türü. Askerî.

— Evet, doğru. Seninle aynı fikirdeyim. Ama arkadaşlığını geliştirmeni öğütlerim. İçimden bir duygu onun Fransa'nın en önemli ikinci kişisi olacağını söylüyor.

— Tabii senden sonra.

— Elbette. Bundan dolayı ben onunla arkadaşlık ediyorum ve senin de dost olmanı istiyorum.

— Bu davranışın, benim için uygun olup olmadığını bilmiyorum, dedi Rose üzgün bir sesle.

- Öyleyse benim hatırım için.
- Canımın sıkılmasından nefret ederim.
- Ama bunu belli etmemeyi çok iyi başarıyorsun.
- Onun konuşmalarını dinlememi istiyorsun.
- Senin yeteneklerinden biri de budur.
- Başka bir şey? Kendimi kollarına da atayım mı?

Barras hafif bir şaşkınlıkla kadına baktı: «Aman Tanrım, hayır! Yani eğer canın istemiyorsa. Tabii böyle bir şeyi eğlenceli bulursan diyeceğim yok.»

- Benim senin metresin olduğumu biliyor mu?
- Rose, hayatım, ne kadar değişik bir soru?
- Öyle mi?
- Bu gece çok garip davranıyorsun.
- Senin metresin olduğumu biliyor mu?

Barras omuzlarını kaldırdı: «Onunla ben politika ve savaştan başka bir şeyden söz etmeyiz. Senin adın hiç geçmez.»

- Bildiğini sanıyor musun?
- Varsayımlar ileri sürmeyi beceremem.
- Sanıyor musun?

Ne kadar sabırlı davrandığını göstermek istercesine içini çekti Barras: «Paris biliyor. Bizim Paris'imiz. Onun bildiğinden kuşkuluyum. Bu konularda oldukça tecrübesiz. Akli daima başka konulardadır.»

— Ben senin metresin miyim? diye sordu Rose. Demek deminden beri hazırladığı soru buydu.

— Rose bu soruyu daha önce, doğrudan doğruya sorabilirdin.

— Pekâlâ. Metresin miyim?

Barras koltuktan kalkıp yanına gitti ve onun ellerini tuttu.

— Eğer bu gece seninle yatağa girmezsem düş kırıklığına uğrarım.

— Bir cevap değil bu.

— Mümkün olan her zaman seninle sevişmek isterim. Oldu mu?

Rose gülümseyerek: «Yeterli.» dedi. Sonra barışma işareti olarak dudaklarını uzattı.

— Gecenin bu saatında; memnuniyetle... diyerek öptü Barras.

Erkeğin kolları arasında Rose mırıldandı: «Sandım ki, beni kollarından sıyrıp Bonaparte'a itelemek istiyorsun.»

— Rose, gayet iyi biliyorsun ki, her zaman istediğin gibi davranabilirsin.

— Çoğu kez senin isteğine uygun olarak.

— Bir fikir vermemi ister misin? Bonaparte çok önemli bir kişidir.

— Senin kadar önemli değil.

— Hayır. Ve henüz zengin değil, ama ilerde olacak.

— Senin kadar değil.

— Hayır!

— Hiç kimse senin kadar zengin olamaz.

— Yanlış. İki ya da üç tane banker var. Spekülatörler, karaborsacılar... Ama seçme şansı senindir. Beni tanıyorsun. Hiç bir zaman bir metresimden ayrıldım mı? Bu iş için çok tembelim. Asla yapmam. Yenisini bulsam bile.

Rose bir süre dikkatle adamı inceledi. Konuşmadan eğlenmiş olduğundan başka bir şey okunmuyordu gözlerinde.

— Evet Paul, dedi. Seni bilirim.

— Yatma zamanı geldi mi? diye sordu Barras usulca.

KADININ YATAĞINDA sevişmeleri sona erince Barras konuşmaya başladı: «Bonaparte'a, senin o minik, azarlayıcı mektuplarından birini yazsana. Tabii, onun ne denli meşgul olduğunu biliyorsun; ama niçin.

ara sıra seni ziyarete gelmiyor? Bu tip mesajları yazmakta çok ustasın sen.»

Barras'yı memnun etmek için, Rose yataktan kalkıp yazı masasına oturdu. Onu memnun etmek en iyi politika idi henüz. Ayrıca bunu yapmak Rose için zor değildi. Ve Barras'ya fazla güvenmemek gerekirdi. Eğer onu terk ederse, yeni bir koruyucuya gereksinme duyacaktı. Ve eğer Bonaparte bir gün zengin olursa, dayanak olarak yeterli bir kişi kimliğine girebilirdi.

Mesajı yazdıktan sonra Barras'ya okudu:

«Sizi çok seven bir dostunuzu hiç görmeye gelmiyorsunuz. Tamamıyla terk ettiniz beni. Niçin?.. Perşembe günü öğle yemeğine bekliyorum. Sizi görmeli ve bazı önemli konuları tartışmalıyım. İyi geceler dostum. Perşembeye kadar.»

Barras bir süre düşündü ve sonra konuştu: «Perşembeye kadar kucaklarım sizi.»

Kadın, bu sözleri de yazdı, sonra yerinden kalkıp yanına gitti.

— «Sizi kucaklarım» sözlerini ekledim, dedi. Ve onu kucakladı.

Napoleon da bir notla cevap verdi.

«Bana niçin kızdığınızı anlayamıyorum. Yalvarırım inanın bana, hiç kimse sizinle dost olmayı benim kadar arzu edemez ve bunu size kanıtlamak için...»

HASTALIKTAN KURTULAMAYARAK, bir süre önce Bordo'da ölmüş olan kocası için yas tutan Bayan Permon, kendisine çok yakışan siyah giysiler içindeydi.

Siyah giysi, siyah saçlar, siyah gözler; nefis zeytunî bir ten; koyu kırmızı dolgun dudaklar.

Yüzbaşı Junot, Napoleon'dan aldığı emirler uya-

rınca, Bayan Permon'un kızlarını eğlendirmekle meşguldü. Oldukça güzel, ama henüz ilgi gösterilecek çağa erişmemiş olan kızlar Junot'nun komik bir dille anlattıklarına bayılıyorlardı: Junot ile Napoleon'un Toulon savaşını kazanmaları.

— Elimde kılıcımla oradaydım, karşımda elli İngiliz askeri vardı...

— Panoria, dedi Napoleon usulca.

— Efendim?

Junot kılıcını çekti: «Tek başımaydım. Yardıma koşacak kimse yoktu. Sağımda solumda askerler düşüp ölmekteydiler.»

— Panoria! Biraz sonra büroma dönmem gerekiyor. Sizinle yalnız görüşebilir miyim? dedi Napoleon.

Junot, kızları eğlendirmek için herkesin rolünü tek başına oynuyordu: «Napoleon —ki o zaman Binbaşı Bonaparte idi— bacağında bir süngü yarası ile yerde yatıyor, beni çağırıyordu.»

Bayan Permon yüksek sesle konuştu: «Yüzbaşı Junot!»

— Madam! diyerek doğruldu Junot tam bir asker gibi.

— Kızlar, size yeni oyun odalarını göstermek istiyorlar.

— Ah, evet. Çok iyi. Derhal anlamıştı ne demek istendiğini: Yukarı katta mı?

— Evet, diye bağırdı kızlar.

— Üst kata kadar yarışalım, diyerek atıldı Junot ve hep birlikte gözden kayboldular. Şimdi Panoria ile Napoleon yalnız kalmışlardı, rahatça konuşabilirlerdi. Ama genç adam, kadının anlayamadığı bir nedenle bir türlü söze başlayamıyordu.

— Panoria...

Kadınlarla konuşmaya gelince hâlâ dünyanın en utangaç ve en beceriksiz adamı oluyordu Napoleon. Yardımcı olmak için bir kadeh şarap ona ve yalnız

içtiğinden utanmasın diye bir de kendine doldurdu Bayan Permon.

— Doktorum sık sık şarap içmemi söylüyor. Gücümü yitirmemem için. Dediğine göre benim için en kötü şey sinir bozukluğu imiş, derken gerçeği belirtiyordu.

— Çocukları yolladığınız için çok teşekkür ederim. Bazen, burada sizinle özel olarak konuşmak çok güçleşiyor, dedi Napoleon.

— Sevgili çocuklar. Hâlâ çok gürültücüler. Sağlığınıza Napoleon.

— Sağlığınıza Panoria... Evet size sormak istedim ki...

— Sevgili Napoleon sorun. Her ne isterseniz.

— Yardımaınıza muhtacım.

— Sanmıyorum. Öğütlerim mi? Hayır, niçin onlara gereksinme duyasınız? İnanılmaz derecede başarıya ulaştınız.

Zorlukla konuşuyordu Napoleon: «Uzun süreden beri evlenmeyi düşünüyordum.»

— Sizin yaşınızda gayet doğaldır.

— Bir aile kurmak fikrine çok bağlandım.

— Yine gayet doğal. Korsikalısiniz siz. Bizler ailelerimizi her şeyden çok sever ve sayarız.

— Yalnızca bu değil. Anlatacaklarının çok açık ve belirgin olmasını istiyordu: Ailenin özel ve genel ahlâkın temeli olduğuna inanıyorum. Gerçekten sağlıklı bir toplumun, düzenli ve sağlam bir ortamın temeli dir aile.

Can sıkıntısına hazırlıklı olmak için, Panoria şarabını yudumladı: «Tamamıyla aynı fikirdeyim.»

— Şimdiye dek, benim için başarılarımın en büyük zevki, küçük kardeşlerime yardımcı olabilmemden ileri geliyordu. Onları iyi okullarda okutmak, iyi meslek sahibi olmalarını sağlamak...

— Yalnızca cömertlik değildi yaptıklarınız.

— Artık benim yardımım olmadan da yaşamları-

nı sürdürebilirler. Bence bir aile kurmamın zamanı gelmiştir.

— Size kolayca öğütlerde bulunabilirim.

Ama Napoleon, onu dinlemeye başlamadan önce, sözlerini bitirmeye karar vermişti.

— Bir yuva kurmanın bana sağlayacağı duygusal düzene ve güvene gereksinmem var sanıyorum.

Panoria biraz kırılmıştı, çünkü Napoleon'un sorununun çözümü sandığı kadar güç değildi. Hatta buna sorun bile denemezdi. İki kelime ile cevabını bildirdi: «Öyleyse evlenin.»

— Evet...

— Eminim ki tek sorunuz seçim yapmaktır, derken, Panoria birdenbire anımsadı. Oh, evet, tabii çoktan seçmiştiniz eşinizi, değil mi? Anneniz bir mektubunda söz etmişti o kızıdan bana. Adı neydi?

— Kimden söz etmişti?

— Désirée miydi?

— Ah, evet.

— Uygun görünüyor.

— Anlatmaya devam edebilir miyim? diye sordu Napoleon.

— Tabii. Bana biraz şarap verebilir misiniz? derken, yine tedbir alıyordu Panoria. Napoleon'un yanında hiç bir şeyden emin olamıyordunuz. Açıklaması, insanı şaşırtacak ölçüde kısa sürebileceği gibi, alışılmamış derecede uzun da olabilirdi.

Kadının şarabını doldururken konuştu Napoleon: «Désirée çok güzel, çok iyi bir kızdır. Ama genç. Çok genç...»

— Sevgili Napoleon. Siz de gençsiniz.

— Daha büyük olmak istiyorum. Daha olgunlaşmaya gereksinmem var.

Bu sözlerle gerçekten neşelenmişti. Gülmeye başladı. Hâlâ onu şaşırtarak eğlendirebiliyordu Napoleon: «Tanıdığım en garip insansınız. Hepimiz daha genç olmak için çabalarız.»

— Genç olmam ve çok genç görünmem mesleğim için oldukça kesin bir dezavantajdır. Büyük bir engeldir.

Böylesine ciddi görüldüğü zamanlar karşısındaki ni çok eğlendiriyordu.

— Engel mi?

— Evet.

— İç Ordunun Başkomutanı olmak. Yirmi beş yaşında. İyi değil mi bu?

— Yirmi altı.

— Evet, yaş gününüzü kutlamıştınız. Özür dilerim. Yirmi altı.

— İç Ordu adı, Paris'in çevresine yayılmış ve sivil ayaklanmalara karşı hazırlanmış nöbetçi ve garnizonlara verilen gösterişli bir addır. Bir garnizona komuta etmek değil, hareket eden bir ordunun başına geçmek istiyorum. Ama Savaş Dairesi ile Direktuar'dakilerin düşüncelerini biliyorum. On tane savaşa katıldım. Saçlarım beyaz değil ve yanağımda kılıç yarası yok.

Napoleon heyecanlı adımlarla dolaşarak konuşmasını sürdürdü:

— Désirée gibi çok genç bir eş, bana bu konuda yardımcı olamaz. Ama daha uygun, çok genç olmayan bir kadın benim olgun görünmeme yardımcı olur. Belki de bu aptalları yola getirmemi sağlar.

— Hangi aptalları?

— Karar verme yetkisi olan aptallar. Emrime bir ordu verilecek kadar olgun muyum, bir savaşta bana güvenilir mi kararını verecek olanlar...

Panoria sakın bir sesle konuşmaya başladı. Sanki Napoleon, çok basit bir sorunu gereksiz yere büyütüyormuş gibi geliyordu ona: «Öyleyse yaşı size daha uygun biriyle evlenin. Her halde çevrenizde yüzlerce aday vardır.»

Napoleon dolaşmaktan vazgeçti, yanına oturup içtenlikle kadının elini öptü.

— Sevgili Panoria...

— Sevgili Napoleon, eğer öğütlerimi dinlemek istiyorsanız biraz ciddi olmalısınız.

— Çok ciddiyim.

— Napoleon, artık kocam öldü. Size bunu bir kaç kez söylemişim zaten.

— Evet.

— Benimle flört etmenize bayılıyorum. Ama hiç olmazsa bir süre için bu alışkanlığınızı bırakmalısınız. Yoksa kendinizi unutup herkesin yanında da ay-nısını yapacaksınız. Ve başkaları bunun basit bir flört olduğunu anlamayabilir.

— Evet, haklısınız.

— Ayrıca, çocuklarım yanımda olduğu sürece, bu evin içinde benimle flört etmemelisiniz. Her an odaya girebilirler ve durumu açıklamak çok güç olur. Babaları da o kadar kısa bir süre önce öldü ki...

— Evet.

Erkeğin elini uzaklaştırdı. Napoleon ayağa kalktı. Gerçi Bayan Permon ona sert bir ifadeyle bakmayı beceremiyordu ama, elinden geleni yaptı.

— Yani. Siz kendinize bir eş seçeceksiniz. Benim yardımına gereksinmeniz mi var? Hayır. Sanmıyorum. Çünkü çok pratik bir insansınız.

Garip bir biçimde, isteksizce konuşmaya başladı Napoleon: «Son derece çekici bir kadınla tanıştım. Kendisi dul ve eski soylulardan. Ama yeni hükümete politik olarak yakından bağlı...»

— Ve bu hanım güzel mi?

— Çok güzel.

— Ona hayran olduğunuz belli.

— Hayranım.

— Ve kendisi —nasıl anlatayım— sizi Direktuvar'ın ve Savaş Dairesi'nin gözünde olgun gösterecek yaşta mı?

— Benden birkaç yaş büyük ve bana çok uygun.

— Öğüdüme gereksinmeniz yok. Onunla evlenin.

Napoleon ayağa kalktı ve konuşmadan önce bir süre durakladı.

— Ama...

— Evlenmenize engel olan nedenler mi var?

Napoleon gözlerini önce yere, sonra masaya ve duvara dikerek, ağır ağır, güçlkle konuştu: «Onun yanında mesleğim için gerekli olan güven ve düzenlilik duygusunu bulacağımdan emin değilim... Yani onun herhangi bir biçimde güvensiz olduğunu söylemek istemiyorum. Kendi iç düzenimden söz ediyorum. Duygusal yönden arzuladığımdan daha fazla rahatsız ediyor beni.»

Panoria gülmek istiyordu, ama genç adamın yüzüne karşı alay etmek gerçekten çok kabalık olurdu. Anlayışlı bir yüz takındı ve elinden geldiğince nazık bir sesle konuşmaya başladı: «Bu rahatsızlığa genellikle 'âşık olmak' adı verilir.»

— Bu rahatsızlık benim sabredebileceğimden fazla. Mesleğim tüm enerjimi ona vermemi emrediyor. Sonunda vardığım karar şu: Bu hanım kadar beni duygusal yönden etkilemeyen, ama en az onun kadar diğer yönlerden beni tatmin eden birini seçmek...

Sonra Bayan Permon'u çok şaşırtan bir davranışla, önünde diz çöküp yüzünü kadının ellerine gömdü.

— Panoria! Benimle evlenir misiniz?

Kahkahalar atmamak elde değildi. Panoria gülmeye başladı. Kendini tutması olanaksızdı.

Kadının gülüşü Napoleon'u şaşırtmış ve üzmüştü. «Panoria?..» diyebildi.

Kahkahalarını frenlemeye çalışan Bayan Permon, «Napoleon, benim kaç yaşında olduğumu biliyor musunuz?» diye sordu.

— Hayır.

— Ben...

— Hayır! Önemli değil, dedi Napoleon çabucak.

— Sizin anneniz yaştayım. Derhal bunu dürüst-

lg ve güzel görünme isteği ile tarttı: Şey, hayır, doğru değil. Ama neredeyse anneniz olacak kadar...

Tekrar atıldı genç adam: «Bunu düşündüm, karımın yaşının önemi yok. Tabii güzel olduğu sürece. Ve tabii sizin gibi güzel olur ve otuz yaşından fazla göstermezse...»

Napoleon kıpkırmızı olmuştu. ylesine ciddii, akıllı ve aynı zamanda aptal bir görünümü vardı ki, Panoria tekrar gülmeye başladı ve gözünden yaşlar akıncaya dek sürdürdü bunu.

— Napoleon... Özür dilerim... Teşekkür ederim, çok nazıksınız, ama... Özür dilerim ama... Sevgili Napoleon sizi gerçekten çok severim ama... O kadar komik ki bu!

Napoleon derhal ayağa kalktı ve kollarını yanlarına yapıştırıp bir asker gibi dimdik durarak, kadının başının üstünden duvara baktı.

— ok özür dilerim Madam. nerimin oldukça doğal ve ciddii olduğunu sanmıştım. Anladım ki...

Hem kendine, hem de ona kızmıştı. Reddedilmekten nefret ederdi. Ama en kötüsü alay edilmekti. Artık anlamıştı ki, kendisiyle alay etmeyecek bir kadın gerekiydi ona.

ÖĞLE YEMEĞİNDEN SONRA zel odasında otururlarken Rose söze başladı: «Sizden başkasını davet etmediğim için, beni gerçekten bağışlayabilecek misiniz?»

— Eğer başkalarını ağırsaydınız bağışlamazdım, dedi Napoleon.

Rose hafif bir reverans yaptı ve gelip onun yanına oturdu: «Teşekkür ederim.»

— Ben kalabalığın içinde parlayan bir insan değilim.

Kadının güzel dudakları protesto edercesine bü-
küldü: «İşte şimdi iltifatı harcadınız.»

— Hayır, yalnızca kendi değerimi ölçüyordum.

— Ama gerçeklerden söz etmiyordunuz, General Bonaparte. İlk kez bir yalanınızı yakaladım.

— Dürüst bir ölçüde denemeye çalışıyordum...

— Dürüstçe mi?

Napoleon kırılgan bir sesle: «Evet,» dedi. Acaba Rose, dürüstlüğünden kuşku mu duyuyordu? Yoksa alay mı ediyordu?

— O zaman yanlış bir kelime kullandınız. Evet, kalabalığın içinde bazı dostlarım gibi göze batmıyorsunuz. Ya da bazıları gibi ışıldamıyorsunuz. Ama yine de parlıyorsunuz.

Yanılmıştı Napoleon. Rose onunla alay etmiyordu. Her zamanki gibi dürüst ve açık sözlüydü.

— Işığımı saklıyormuşum gibi geliyor, dedi genç adam.

— Nasıl saklayabilirsiniz? Gözlerinizi kapatmadıkça?..

— Yani gözlerim? diye duraksadı Napoleon. Kendisi için bir sıfat bulamamıştı. Belki Rose daha iyisini bulabilirdi.

— Yine kelimeyi ben bulayım. Gözlerinizdeki ışık... parlak olabilir mi? Hayır, yanlış! Şaşırtıcı? Hayır, buldum, göz kamaştırıcı...

En doğru sıfatı ararken, genç kadın onun gözlerinin içine bakmaya zorunluydu ve Napoleon da bu bakışları cevaplandırdı: «Sizin gözlerinizdeki ışık ise... yumuşak, sıcak, okşayıcı...» dedi.

— Birbirimizin gözlerine hayran olduğumuz konusunda aynı fikirdeyiz. Sizi buraya mesleğiniz hakkında konuşmak için davet ettim.

— Ah, evet, dedi genç komutan. Ama gözlerini kadından ayıramıyordu.

— Bundan sonra ne yapacaksınız? Ne yapmak is-

tiyorsunuz? diye soran Rose, başını çevirip, gözlerini kaçırdı.

— Her şey Direktuvar'a bağlı. Siz de onları en az benim kadar tanıyorsunuz.

— Bana kalırsa, her şey size bağlı.

Sırlarını Rose'a anlatmakta bir sakınca yoktu. Belki bu yararlı bile olabilirdi. Sonra Rose onun sır daşı olacak değerdeydi.

— Yakında İtalya'ya saldıracağız.

— Saldıracak mıyız?

— İlkbaharda. Tabii direktörlerin aklı varsa. İtalya'yı ele geçirmek için planlar yaptım ve onlar da bu planları incelediler. Kısa sürede Avusturyalıları savaş dışı bırakabilir ve İtalya'nın tümüne sahip olabiliriz. Eğer direktörler planlarımı uygularlarsa. Ve eğer beni komutan tayin ederlerse.

— Tayin etmeleri gerekir.

— Ayrıca ülkeyi zenginleştirebilecek kadar ganimetle dönebiliriz İtalya'dan.

— Öyleyse sizi görevlendirmek zorundalar.

— Bundan sonra yapmak istediğim budur.

Rose ciddi bir sesle cevap verdi: «Sizi komutan tayin etmelerini sağlamak için hepimiz elimizden geleni yapmalıyız.»

Kadının ciddi bir vaatte bulunduğunu anladı Napoleon. Karşılığında kendisi de bir söz vermek istiyordu. «Ya siz? Siz ne yapacaksınız?» diye sordu birdenbire.

— Şu anda benden söz etmiyoruz.

— Evet, lütfen. Sizin ne yapmak amacında olduğunuzu öğrenmek istiyorum.

Son derece basit ve çekici bir hareketle ellerini açtı Rose: «Ben bir kadını ve bir kadın ne isteyebilir? Yaşamaya devam etmek. Biraz mutlu olmak. Eğer başka yerde bulamazsa, mutluluğu çocuklarında bulmak. Benim yaptığım gibi. Çocuklarımı biliyorsunuz. Onlara çok bağlıyım.»

Napoleon: «Evet,» dedi. Sözü edilen çocukları görmüştü: yakışıklı bir oğlan ve güzel bir kız.

— Zavallı çocuklar babasız büyüyorlar. Biliyorsunuz, kocam Terör Devri'nde öldürüldü.

— Evet.

— Nedeni, yalnızca bir aristokrat oluşu. Onlar için bir orduya komuta etmişti. Ellerindeki en iyi general olduğu halde, yine de öldürdüler onu.

Bonaparte, «Evet,» diyerek onayladı. Gerçi General Beauharnais'nin yeteneklerinden pek emin değildi ama, bunu belirtmekten kaçındı.

— Benim de tutuklandığımı biliyor musunuz? Ve ölüme mahkûm edildiğimi? Bir aristokrat olduğum için! Ve Alexander ile evli olduğum için?..

Gerçeği söylüyordu Rose. Barras kadının geçmişi anlatmıştı Napoleon'a.

İçini çekti Rose: «Zavallı Alexander! Önceden hazırlanmış bir evlilikti bu. Ben çok gençtim, doğruca okuldan çıkmış ve Martinique'den buraya gelmiştim. Ve Alexander ise...» Bir kaç saniye durakladı. «Kusursuz bir insan değildi. Ama sevdim onu. Sanıyorum içi sevgi dolu bir kadını ben.» Yumuşak, sıcak gözlerinde yaşlar parlıyordu. «Onun ölümünden beri yaşamaya devam ettim. Çocuklarımla uğruna. Oh, trajik olmak istememiştim. Üzölmek de istemiyorum, ağlamam çok saçma...»

— Hayır, dedi Napoleon hiç düşünmeksizin.

Rose, karşısındakine bakmadan, göz yaşlarını tutmaya çalışarak konuşmasını sürdürdü: «Eğlence dolu bir yaşamım var. Arkadaşlarımla partilere, ziyafetlere, danslara gidiyorum. Ama hepsi de yalnızca arkadaş ve eğlenceler mutluluk getirmiyor. Kocamın ölümünden beri kimseyle arkadaşlıktan öteye giden bir ilişki kurmadım. Hâlâ sevgiyle dolu olan ve sevmek, sevilmek isteyen bir kadın için çok yalnız bir yaşam.»

Başını çevirdi ve güzel ıslak gözleriyle baktı. Na-

poleon benliğinin derinliklerine dek şiddetle sarsılmıştı.

— Biraz mutlu olmama yardım et, dedi Rose usulca.

Gözlerini gözlerine dikmiş, dudaklarını uzatmıştı. Napoleon kadını kollarına aldı ve vahşî bir sevgiyle öptü.

O GECE, kadının yatağında, kolları arasında mırıldandı: «Sevgili Josephine'im...»

— Sevgilim adım Rose, dedi kadın.

— Benim için Josephine'dir, diye cevapladı erkek.

— Hmmm... Mutluluk... diye mırıldandı kadın.

Napoleon için, tattığı mutluluk şimdiye dek bildiği ya da düşlediği duygulardan inanılmaz derecede fazlaydı. Kollarındaki kadının vücudu, doğanın bir harikasıydı. Sevişmesi ise sanatın bir mûcizesi. Napoleon kendi vücudunun, sevişme yöntemlerinin böylesine bir kadının yanında olağanüstülükler göstereceğini bilemezdi.

Daha sonra, kendi evine dönünce bir mektup yazdı:

«Sabahın yedisi. Seninle dolu olarak uyandım. Dün geceki mutluluğun anıları dinlenmeme izin vermiyor. Sevgili Josephine'im, benliğimi nasıl kavramışsın!.. Öğleyin uyanınca bu mektubu okuyacaksın ve üç saat sonra ben yanında olacağım. Görüşünceye dek **mio dolce amor**, sana binlerce öpücük gönderiyorum. Ama sen bana gönderme; çünkü öpücüklerin hâlâ kalbimi yakıyor!..»

4. JOSEPHINE

PAUL BARRAS ile konuşmak için bürosuna gitti Rose. Barras her zamankinden daha anlayışsız ve inatçı davranmaya karar vermişti. Kadını güç duruma sokmak sanki onu eğlendiriyordu. Uzun süreden beri ilk kez, öfkesini belli edeceğini sandı genç kadın. Durumunu ne denli dürüstçe anlatırsa anlatsın, Barras bir türlü gerçekliğine inanmak istemiyordu.

Yavaş yavaş kontrolunu yitiren bir sesle söylediklerini tekrarladı: «Evet, Bonaparte evime geliyor. Evet, bana hayranlık duyuyor ve kur yapıyor. Evet, bana âşık olduğunu söylüyor. Ama onunla yatağa girmiyorum. Ve girmeyeceğim. Sevişmek istemiyorum. Sen ne kadar istersen iste, olmayacak.»

Barras karşısındakini öfkeden çıldırtacak derecede sakın bir sesle cevap verdi: «Rose, sevgilim! Seni hiç bir şeyle suçlamıyorum, yalancılık dışında.»

Öfkeyle bağırdı Rose: «Sana gerçeği söylüyorum!»

— Bunu söyleyiş biçimine hayran oluyorum. Ama benden başka herkesi inandırabilirsin.

— Senin General Bonaparte'ını istemiyorum.

— Oh, gerçekten mi? Kimi istiyorsun? Ne aptalca bir soru. Geri alıyorum, böyle bir şey sormadım.

— Ben... istiyorum!.. Kelimelerin üstüne basarak konuşuyordu Rose.

— Aman Tanrım, beni istediğini söyleme.

Rose gurur dolu sesini unutup, yalvarır gibi konuştu: «Bir zamanlar severdin beni.»

— Rose eğer «sevmek» gibi sözcükler kullanacaksan, sana derhal güle güle demek zorunda kalacağım.

Ağlamaya başladı Rose. Çok güzel ağlardı zaten. 'O anda yapacağı başka bir şey yoktu. Ama Barras kalpsizce davranmaya devam etti.

— Sevgilim, çok sık gördüm senin ağladığını...

Bir sekreter girdi o anda odaya.

— Çık dışarı!

Sekreter geldiğinden daha hızlı odayı terk etti.
Barras gülümsedi:

— Düşünceli davranmadım mı? Makyajın aktığı zaman başkalarının önüne çıkmamalısın.

— Sen bir domuzsun.

— Evet.

— Benden kurtulmak istiyorsun.

— Hayır.

— İstiyorsun. Değil mi?

— Hayır, kurtulmak istemiyorum. Daha çok, senin masrafından sıyrılmak isterim.

— İkisi de aynı.

— Sanmıyorum. Sen özel yararını düşünüyorsun. Bense pratik davranmaya çalışıyorum.

— Domuz gibi davranıyorsun.

— Rose, sen ve Thérèse dünyanın en pahalı iki kadınısınız. Thérèse'in babasının banker olduğunu biliyorum ama, şimdi işleri çok kötü. Ve kendi servetimi de biliyorum. Ne var ki, Kresus bile ikinizi geçindiremez.

Sert bir sesle konuştu Rose: «Öyleyse Thérèse'den ayrıl!..»

— Söyledim sana, hiç bir zaman metreslerimden vazgeçmem. Hele genç olanlarından.

Rose kendini tutamadı. Eli havalandı ve adamın yüzüne indi.

Barras soğukkanlı bir sesle konuştu: «Ve senin en iyi arkadaşın. Çok garip. Birbirinizden öylesine farklısınız ki. Sen sevişmekten hoşlandığın için erkeklerle yatıyorsun. Thérèse ise erkekler hoşlandığı için onlarla yatağa giriyor.»

— Benim seviştiğim erkekler, onunkilerden daha fazla zevk alırlar.

Barras bir süre düşündü. Böyle sorunlarda elinden geldiğince açık fikirli davranırdı.

— Evet, bu doğru. Gerçi o cömert ama henüz yeteneksiz sayılır. Ne var ki gençtir.

— Ya ben genç değil miyim?

Terbiyeli bir gülümseme dolaştı Barras'nın dudaklarında: «Sevgilim otuz iki yaşındasın.»

— Yirmi sekiz...

— Elbette, yirmi sekiz. Aslında otuz iki. Kendine bir düzen kurmanın zamanı geldi artık. General Bonaparte ile ne yapman gerektiğini biliyor musun?

— Söyledim sana, istemiyorum onu!

İyi dost, akıllı öğretici sesiyle konuşmaya başladı Barras: «Rose, güzelim, sen neredeyse beş parasız kalacaksın ve har vurup harman savuruyorsun! Onu istemene gerek yok. Ama evlen onunla.»

ARZULADIĞINDAN daha geç saatta evine dönünce Napoleon'u kendisini bekler buldu Rose. Komutan askerî adımlarla odada dolaşıyor ve Rose'u görmek için sabırsızlanıyordu.

— Sevgilim, aşkım, meleğim, hazinem. Sabırsızlıktan ölüyorum. Sonunda gelebildin. Dikkatle kadının yüzüne baktı: Ağlamışsın sen.

— Hayır... dedi Rose. Bununla birlikte yalanlayamayacağını biliyordu. Göz yaşları silahların en güçlüsüydü. Ama ağladıktan sonra yarım saat makyaj malzemeleri ile baş başa kalmak zorundaydı.

— Ağlamışsın. Niçin? Anlat bana, lütfen! Canını sıkan bir şey olduysa, ya da biri seni üzdüyse... bana anlatman gerekir.

Kollarına almak istedi Rose'u, ama kadın uzaklaştı. Çok yakından incelenmek işine gelmiyordu ve ağlamasının nedeni olarak bir masal uydurması için zaman kazanmalıydı. Söylediklerinin yalnızca inandırıcı olması yeterli değildi. Aynı zamanda birkaç isteğine birden hizmet edebilmeliydi.

— Paul Barras'yı görmeye gittim. Beni çağırtmış-

tı ama, nedenini bilmiyordun. Yalnız düşündüm ki, onunla... senin hakkında konuşabilirim.

— Benim hakkımda mı?

— İtalya savaşında komutan tayin edilmen için. Paul çok eski bir dostumdur. Ve sen de komutanlık konusunun direktörlerin elinde olduğunu söylemiştin. Paul ise onların en önde gelenidir. Bazı tehlikeleri göze almaya karar verdi.. Napoleon. Affet beni. Sana hiç anlatmadığım bir şey var. Daha doğrusu anlatmaya cesaret edemediğim...

— Ne?..

Açık sözlülükle anlatmaya başladı: «Birkaç aydır Paul Barras bana kur yapıyor. Benimle sevişmek istiyor. Metresi olmam için kandırmaya çalışıyor.»

Derin bir iç çekişe benzer bir ses çıktı Napoleon'un boğazından. Ama anlamı şaşkınlık ve dehşetti.

— Elbette bunu düşünemem bile. Belki yüz kez söyledim bunu ona. Ama ne söylenirse söylensin, alıdır. Ve şimdi, biliyorsun, Thérèse Tallien'e âşık-mış gibi davranıyor. Her yere onunla gidiyor.

— Evet?..

— Tüm bunları, yalnızca beni kıskandırmak için planlamış. Bugün anlattı. Thérèse'i bırakacağını söyledi. Tabii, eğer ben... biliyorsun... istediğini yaparsam...

İç çekişe benzer ses duyuldu yine.

— Ve tekrar onu reddedince, çünkü dinlemek bile istemiyordum; oh, sevgilim, sana bunu anlatmak istemiyorum ama üstüme atıldı ve... öpmeye... çalıştı beni...

— Ne?

— Çılgılık attım. Biri girdi odaya. Ve sanıyorum bundan sonra bayılmışım.

Bonaparte'ın gözleri alev saçıyordu ve öfkeden kudurmuş gibiydi. «Onu öldüreceğim!» dedi.

Çok ileri gitmişti Rose. «Hayır! Hayır sevgilim!» dedi.

— Düelloya davet edeceğim. Ve orada öldüreceğim.

— Hayır! Hayır bunu yapmamalısın. Bir dosttur o.

— Bir domuzdur.

— Evet ama... sevgilim...

Rose, Bonaparte'ın yanına yaklaşıp, boynuna sarıldı. Gözlerinin içine bakmaya zorlayarak, çiçek kadar güzel ve nemli dudakları ile öptü onu.

— Sevgilim, haklısın. Bana böyle davranmamalıydı. Ama iyi bir dosttur o. İşe yarayacak bir insan. Çok önemli bir kişi olduğu için yararlı olabilir. Sevgilim, mesleğini düşün biraz. İtalya'yı düşün. Kazanmakta olduğunu fark etti Rose. İkimiz de senin mesleğinde ilerlemene çalışmalıyız sevgilim. Ve Barras da bir daha böyle şeyler söylememesi gerektiğini anladı artık. Sevgilim bağışla onu. Ve öp beni.

Kazanmıştı. Napoleon öptü onu.

— SANIYORUM Kİ İtalya komutanlığı her halde senin elinde olacaktır, dedi Barras. «Her halde diyorum çünkü... Carnot gerçi seni sevmez ama tayin edilmeni yararlı buluyor. Biliyorsun kendisi bizim en büyük askerî uzmanımızdır. Benim de seni desteklediğimi söylememe gerek yok sanırım. Ama diğer üç direktör halen kararsız ve başka bir karara varabilirler.

— Bu işte benim rakiplerim kim? diye sordu Napoleon.

— Rakiplerin diye bir sorun olmayacak, eğer sen...

— Eğer ben, ne?

Sırlarını açıklamaya hazırlanıyor gibi bir bakışı vardı Barras'ın. «Tüm devrimcilerin ne denli tutucu olduklarını biliyorsun. Sen çok gençsin.»

— Savaşta genç olmak yararlıdır.

— Evet ama, yaşlıların gözünde değil. Ve üstelik Korsikalısın.

— Ben Fransız'ım.

— Tam anlamı ile değil. Biz ulus olarak çok başkayız.

— Gelecek ağustos'a kadar yirmi altı yaşındayım. Ve ne noğum yerini, ne de yılını değiştirmek elimden gelmez.

— Başka türlü bir yardımda bulunabilirsin kendine.

— Ne gibi?

— Evlenmeyi düşündün mü?

— Düşündüm.

— Bir Fransız kadını ile tabii. Biraz daha Fransızlaştıracaktır bu seni. Katkıda bulunur sana.

— Bunu da düşündüm.

— Eğer uygun biriyle evlenirsen, İtalya komutanlığını, nasıl diyeyim, elinde say.

— İnanıyor musun buna?

— Garanti ediyorum.

Napoleon düşüncelerine daldı. Barras yan gözle baktı ona. Parlak önerisini yapmanın zamanı gelmişti.

Barras, aklından yüzlerce birinci sınıf öneri geçirir gibiydi. «Niçin... sözgelisi Rose Beauharnais gibi biriyle evlenmiyorsun? Eski Fransız ailesi; soylu üstelik, bugünler için hiç de fena sayılmaz. Bir süre kocası Rhine'da ordu komutanlığı yapmış. Aptal bir subaydı ve beceriksizliğinden dolayı giyotine gönderildi. Ama artık unuttuk o olayı. Evet, çok iyi bir seçim olabilir bu. Ve üstelik kadın çok zengin.»

Napoleon başını kaldırdı: «Zengin mi?»

— Sevgili dostum, bilmiyor muydun Martinique'deki plantasyonlarını? Kresüs kadar zengin.

Gerektiği kadar konuştuğuna karar verdi Barras. Bir öneri hiç bir zaman daha fazla ileri götürülmemeliydi. Konuşmayı başka konulara yöneltmenin zamanı

gelmişti. Ama daha önce bir tedbir alması gerekirdi Barras'ın.

— Eğer önerimle ilgilenirsen, Rose'un işlerine bakan Jerome Calmelet ile görüşebilirsin. Calmelet'yi tanıyor musun?

— Hayır tanımıyorum.

— Eğer istersen, önce ben konuşurum onunla, dedi Barras. İşte ön tedbirini de almıştı böylece.

— HAYIR, seninle evlenmeyeceğim, dedi Josephine.

— Josephine! Ama...

— Yalnızca benim paramı istiyorsun sen.

— Hayır, yalnızca seni istiyorum.

— Öyleyse niçin Calmelet'yi görmeye gittin?

— Ah, ben...

— Benden gizli olarak?

— Calmelet'yi görmeye gittim, çünkü...

— Benim param olup olmadığını anlamak istiyordun.

— Hayır!

— Ne söyledi sana?

— Senin zengin olduğunu.

— Tamam! Ve ondan sonra bana evlenme önerisinde bulundun.

Söyleyebileceği bir söz olmadığından sesini çıkartmadı Napoleon. Dedikleri yanlış anlaşılabilir ya da kendine karşı kullanılabilir diye korkuyordu. Ama sessiz kalmak da her şeyi yitirmesine yol açabilirdi ve Napoleon bu tehlikeyi göze alamazdı.

— Josephine!.. Sevgilim! Eğer böyle düşünürsen, haksızlık edersin ve beni dünyanın en mutsuz insanı haline getirirsin. Seni yalnızca sevmediğime nasıl inanabilirsin? Yoksa ne için seveyim seni?

Kalbi kırılmış, mutsuz, göz yaşlarına yakın bir sesle cevap verdi Josephine: «Param için.»

— Hayır! Asla! Senin hiç bir şeyini istemem! Hiç bir şeysiz istiyorum seni!

— İnanmıyorum sana.

— Kanıtlayacağım.

— Söylemesi kolay. Ama kanıtlayamazsın. Ve bunu gayet iyi biliyorsun.

Alışmadığı bir duyguya kapıldı Napoleon. Karar verme, geleceğinin çizgisini çekme anı gelmişti sanki. Yaşamının akışını değiştirecekti belki de şu dakika. Kelimeler kendiliklerinden dudaklarından döküldü.

— Kanıtlayacağım! Sanki bana beş parasız gelmişsin gibi davranacağım sana. Sahip olduğun her şey, bundan sonra yalnızca şimdiki gibi senin olacak. Sana verdiğim her şey de, yine yalnızca senin olacak. General maaşımdan her ay bir miktar vereceğim sana. Ömür boyu devam etmek üzere! Çünkü bir ömür boyu senin kocan olmak istiyorum! Kadının yumuşadığını, zayıfladığını, kabul edeceğini sezinlemeye başlamıştı Napoleon. Josephine sana âşığım. Her gün seni yanımda görmek istiyorum. Her gece seni kollarıma almayı arzuluyorum. Senin çocuklarının babası olacağım. Bana başka çocuklar da vermeni istiyorum. Ama hepsinden çok, **seni** istiyorum! Benim karım, yardımcım, dostum olmanı istiyorum...

— Ve benim paramı istemiyor musun? diye sordu Josephine incecik bir sesle.

— Hayır, hayır, hayır!..

— Ama ne istediğini keşfettim ben. İtalya komutanlığına tayin edilmek için yardım etmemi istiyorsun. Sana yardım edebileceğim bir biçimde...

— Bana yardım etsen de, etmesen de seni istiyorum.

Josephine kendine özgü olağanüstü açık sözlülüğü ile cevap verdi: «Ama eğer seninle evlenirsem, elbette

sana arka çıkacağım. Bnce her kadın elinden geldiğince kocasına yardım etmelidir. Çok önemli bir konudur bu. Evet, gerçekten yardımcı olmalıdır.

Artık Josephine onundu. Kendini kadının ayaklarına attı Napoleon.

— Sana tapıyorum!..

JOSEPHİNE'İN Chantereine sokağındaki evi, dostları ile dolup taşmaktaydı. Hem evleneceği, hem de General Bonaparte İtalya Ordusu Başkomutanı tayin edildiği için, onu tebrik etmeye koşuyordu herkes. Thérèse ile birlikte gelen Paul Barras, iyiliksever bir gülümsemeyi yüzüne yerleştirmiş dolaşıyordu ortalıkta. Gerçi açıkça söylemiyordu ama, her iki mutlu olayda da oldukça büyük bir payı bulunduğunu ima etmekten de kaçınmıyordu.

Josephine'in avukatı Raguideau, son konuklar evden ayrılırken geldi. Bayan Beauharnais, onu her zamanki güler yüzlülüğü ve nezaketi ile karşılandı. Reguideau çok çirkin ve cüce gibiydi, ama bu kadının karşısında kendisini daima yakışıklı hissetmişti. Onun güler yüzlülüğü ve nezaketi ardında olağanüstü bir duygu gizli gibiydi. Şanki açıklanmayan bir düşünce kendisini eğlendiriyordu. Raguideau bunun nedenini bir türlü bulamadı. Bayan Beauharnais'i görmeye gelişinin nedeni hiç de gülünecek, hafife alınacak şey değildi. Ama yine de kadının içinde patlamak için fırsat arayan bir kahrkaha fırtınası gelişmekteydi. Gözlerinin içi gülüyor ve sık sık pencere tarafına doğru kayıyordu. Niçin acaba? Raguideau perdeden başka bir şey göremiyordu orada. Neyse, ister gülsün, ister gülmesin, avukat, üzerine aldığı görevi tamamlamak zorundaydı. Çantasından hazırladığı evlilik kontratının taslağını çıkardı.

— Bunu okumak ister miydiniz efendim? Yoksa benim okuyup açıklamamı mı tercih ederdiniz?

— Lütfen siz okuyun.

— Elbette Madam.

— Yüksek sesle. Ve açık açık!

— Yüksek sesle mi?

— Evet ve açıklayarak, lütfen.

Yine gözleri pencereye doğru kaymıştı. Niçin?..

Avukat boğazını temizledi: «Kontratın tümüyle, daha doğrusu, evlilik sorunu ile ilgili genel bir öğüt vererek, başlamama izin verir misiniz?»

— Lütfen!

— Sizin hukuk danışmanınız olarak, hiç bir şeyi saklamadan, üstünde çok düşünerek hazırlamış olduğum bazı fikirleri bildirmeyi kendime bir görev sayıyorum...

— Raguideau, bunları duymak için can atıyorum.

— Bayan Beauharnais, dedi avukat çok ciddi bir sesle; etkili olduğundan kendini tebrik etmeyi de unutmadı: Size, bu evliliğe razı olmamanızı öğütleyeceğim.

— Bir kez daha tekrarlayabilir misiniz? Daha yüksek sesle!

— Özür dilerim, Madam!

— Söylediklerinizi tam olarak duyduğumdan emin değilim. Ve tam anlamıyla emin olmak isterim. Yüksek sesle! Sevgili Raguideau, lütfen!

— Madam, bu evliliğe razı olmamalısınız, dedi avukat tekrar ve daha yüksek bir sesle.

— Öyle mi? Niçin?

— Rica ederim Madam, vakit geçmeden sıyrılın bu işten. Bu adam bir maceracıdır, Korsikalı bir maceracı... Sırtındaki üniforması ve kılıcından başka, hiç ama hiç bir şeye sahip değildir.

— Haklı olduğundan eminim Raguideau ve öğüdüne teşekkür ederim. Ama evlilikten vazgeçeceğimi sanmıyorum.

— Henüz evlenmediniz ki, Madam.

— Gelecek hafta İtalya'ya doğru yola çıkmadan önce evleneceğiz. Her şey hazırlandı Ragudeau. Cidden bu evliliği bozamam.

— Eğer düşünerek verdiyseniz bu kararı...

— Korkarım ki, evet.

— O zaman hiç olmazsa, bu kontratta size elimden gelen güvenliği sağlamakta direteceğim. Çantasından çıkardığı kâğıtları açtı ve gözlüklerini düzeltti: Sözgelisi şuraya bir madde ekledim. General Bonaparte, sivil ve resmî giyim eşyaları dışında hiç bir mal ya da toprağı bulunmadığını belirtiyor.

General Bonaparte perdenin arkasından çıktı ve emretti: «Bu maddeyi kaldırın!»

Ragudeau gözlerini ona dikmişti: «Özür dilerim.»

— Kaldır o maddeyi!

Josephine tatlı bir sesle söze karıştı: «Ragudeau, sizin General Bonaparte ile tanışmış olduğunuzu sanmıyorum.»

— Ragudeau, siz zengin misiniz? diye sordu General Bonaparte.

— Oldukça. Oldukça zenginim. Niçin sordunuz? Adam çıldırmış mıydı yoksa?

— Ben İtalya Ordusu Başkomutanı'yım. Bu üniformamdır, bu da kılıcım. Ve tanıdığınız herkesten daha zengin olacağım.

BELEDİYE, bir zamanlar aristokrat Mondragons'a ait olan görkemli eve el koymuştu ve burasını ikinci bölgenin belediye binası olarak kullanmaktaydı. Evin içinde taşınamayan mermer, yıldız gibi süsler, Devrim'i yalnızca bozulup, kirlenerek atlatmıştı. Ama mobilyalar kurtarılamamıştı.

Akşam üstü saat sekizde, vatandaş Beauharnais üç tanığı ile birlikte belediye reisinin odasına girdi.

Tanıklar Paul Barras, Jean Tallien ve Jerome Calmelet idi. Thérèse'in kocasını davet etmek uygun görünmüştü gözüne.

Saat dokuz olunca, belediye reisi, bir generali bile beklemekten sıkılıp evine akşam yemeğine gitti.

Saat onda kapıda, aceleyle ilerleyen ayak sesleri duyuldu ve Napoleon ardında nefesi kesilmiş bir teğmenle birlikte sert adımlarla odaya girdi.

Doğruca Josephine'in yanına gidip elini öptü: «Binlerce defa özür dilerim. İşim çoktu. Reis nerede?»

Barras cevap verdi: «Belediye reisi gitti. Oradaki yaratık yerine bakan sicil memuru.»

Çevresine bakınan Napoleon, ufak bir ateşin yanındaki iskemlede uyuklayan korkuluğa benzer bir adam gördü.

— O mu?

— Evet o.

Napoleon korkuluğun yanına yaklaştı ve omzundan tutup sarstı: «Haydi kalk ve çabucak evlendir bizi!»

— Ne?

— Haydi! Yalnızca kırk sekiz saatım var!

Korkuluk ayağa kalktı ve tahta bacasını sürükleyerek masaya yaklaştı.

— Doğum kayıtları?

Barras derhal bir kâğıt çıkardı ve çok ciddî bir ifade ile bildirdi: «Vatandaş Beauharnais'nin şimdi İngiliz işgali altında bulunduğu için, doğum kaydını getirtememiş olduğunu ve Martinique'de doğduğunu bildiren yeminli evraktır.»

— Yaş?

Josephine daha da ciddî bir ifade ile cevap verdi: «Yirmi sekiz.»

Napoleon da bir kâğıt uzattı: «Benim, şimdi İngiliz işgali altında bulunduğu için doğum kaydını getirtememiş olduğumu ve Korsika'da doğduğumu bildiren yeminli evraktır.»

— Yaş?

Napoleon da herkes gibi ciddî bir sesle cevap verdi: «Yirmi sekiz.»

Barras gülümsedi. Josephine'e yaşımdan dört yıl çıkartmasına yardımcı olmak eğlendirmişti onu. Napoleon'un da iki yıl ekleyeceği aklına gelmemişti. Yaşlarının eşitlenmesi, defalarca tekrarlanabilecek bir şaka haline gelmişti.

Tek bacaklı korkuluk sormaya başladı: «General Bonaparte, vatandaş, şu anda karşınızda bulunan Bayan Beauharnais'yi sadık kalmak koşuluyla yasal olarak karılığa kabul ediyor musunuz?»

— Ediyorum, vatandaş, dedi Napoleon.

— Bayan Beauharnais vatandaş, şu anda karşınızda bulunan General Bonaparte'ı sadık kalmak koşuluyla yasal olarak kocalığa kabul ediyor musunuz?

— Ediyorum vatandaş, dedi Bayan Beauharnais.

Korkuluk daha başka neler söylemesi gerektiğini düşünüyordu. Napoleon dayanamadı: «Allah rızası için devam et! Öbür gün İtalya'ya hareket ediyorum.»

Birdenbire canlanan korkuluk söze başladı: «General Bonaparte ve Bayan Beauharnais, yasa sizleri birleştiriyor.»

MARSİLYA'DAKİ ODASINDA Désirée, ağlamadan, hafifçe titreyerek mektup yazıyordu.

«Demek evlendin! Zavallı Eugénie, artık seni sevmemeli ve düşünmemeli! Evlendin! Buna inanamıyorum. Dayanamayacağım. Ama cesur olmam ve sana mutluluklar dilemem gerektiğini biliyorum. Umarım ki, karın da seni en az benim kadar mutlu eder. Yaşantında mutlu olmak en doğal hakkındır çünkü. Tüm istediğim, bir dakikanı bana ayırıp, zavallı Eugénie'nin geleceğini düşünmen ve unutmaman onu...»

Napoleon, Direktuvar Meclisi'ne bir mektup yazdı:

«Vatandaş Barras'dan, direktörlere, vatandaş Beauharnais ile evlendiğimi bildirmesini rica etmiştim. Direktörlerin bana olan güveni, her hareketimi onlara bildirmenin bir görev olduğunu öğretti bana. Evliliğim ülkeme olan bağımı biraz daha perçinledi. Her şeyimi Cumhuriyet uğruna harcayacağıma bir kez daha yemin etmiş oldum.»

JUNOT kapıda beklerken karı - koca konuşuyorlardı. Napoleon: «Mümkün olduğu kadar erken çağıracağım seni. Yanıma gelmen, güvenlik sağlanınca düşünülebilir ancak. Bu arada her gün mektup yazacağım sana.» diyordu.

— Senin mektupların ile yaşayacağım.

— Ve sen de bana her gün yazmalısın.

— Sevgilim, mektup yazmasını beceremem ki, dedi Josephine.

— Her gün. Söz ver bana.

— Deneyeceğim.

Birbirlerine sarıldılar. Gitmesine izin vermek istemiyormuşcasına sarılmıştı Josephine kocasına.

ERTESİ GÜN, bir davet veren Barras, kapıda Bayan Bonaparte'ı karşıladı.

— Ve gitti.

— Evet.

— Bir akşam yemek yiyelim birlikte.

— Eğer meşgul değilsen, diye gülümsedi genç kadın.

— Serbest kalabilirim.

— Davet edeceğim seni. Çok yakında.

Birbirlerine gülümsediler.

— Sana göz kulak olacağıma dair kocana söz vermiştim zaten, dedi Barras.

İTALYA YOLUNDA sarsılarak giden büyük arabada, Napoleon kalbine en yakın cebinden, Josephine'in bir minyatürünü çıkarıp gurur ve hayranlıkla baktı.

Junot ile Marmont gözleriyle konuştular. Başkomutanları, alışkanlıklarında bir saat gibi monotonluk kazanmaya başlıyordu. Bundan sonra yapacağı hareket için beklediler.

Napoleon sürekli olarak tekrarladığı gibi, minyatürü dikkatlice Junot'ya uzattı.

--- Bak resmine.

Junot baktı ve konuştu: «Çok güzel.»

Bir süre daha baktıktan sonra minyatürü Marmont'a uzattı. Marmont da, «Çok güzel!» diyerek Napoleon'a geri verdi.

— Dünyanın en güzel kadını ile evliyim, dedi Napoleon.

5. GENERAL BONAPARTE'İN KARISI

JUNOT son dakikadaki öğütlerini alçak sesle bildirdi: «Dosdoğru gözlerinin içine bak!»

Murat her zamanki gururu ile cevaplandırdı: «Başka nereye bakabilirim?»

Junot, General Bonaparte'ın odasına girdi, selâm verip, «Albay Murat sizinle görüşmek istiyor,» dedi.

General Bonaparte girmesini emredinceye dek Murat'ın kapıda beklemesini kararlaştırmışlardı. Ama aptal Gaskon sert adımlarla içeri daldı.

— Albay Murat rapor verecek efendim.

Murat ile general birbirlerinin gözlerinin içine baktılar. Sonsuza dek, gözlerini kırpmadan bakmaya devam edeceğini açıkça belirtti Murat.

— Albay mı?

— Albay vekili binbaşı efendim. Size, Paris'e topları getirdiğim için terfi ettim. Silahları anımsıyorsunuz, değil mi efendim?

— Burada, Nice'de ne yapıyorsunuz, Albay Murat?

— Size katılmaya geldim efendim.

— İtalya Ordusu'na mı tayin edildiniz?

— Tayinimi sizin gerçekleştireceğinizi düşündüm, efendim.

— Ne olarak?

— Sizin albay yaveriniz yok efendim. Bir başkomutanın bir albay yaveri olması gerekir efendim.

General gözlerini binbaşılığa yeni terfi etmiş olan yaveri Junot'ya çevirdi. Junot kızarmak için çalıştı ve sırtıtmaya karar verdi.

— Albay Murat arkadaşşımdır efendim. Ben söyledim ona.

Murat cömert davranarak, birkaç kelime daha eklemeye karar verdi: «Kendi alayımdan ayrılıp buraya gelmeyi düşündüm, efendim. Benim alayım savaşıyor. Siz ise savaşacaksınız.»

— Savaştan hoşlanır mısın? diye sordu general.

— Evet, efendim.

— Niçin?

— Ben Gaskonyalıyım. Biz Gaskonlar savaşı severiz.

— Sablons'dan o topları çok iyi getirdin, dedi general.

— Teşekkür ederim, efendim, derken iltifatı hak ettiğini açıkça belirtiyordu Murat.

— Ama savaş hakkında ne biliyorsun?

Murat bir dakika düşündü. Sonra gözleri parladı. İyi bir cevap bulmuştu.

- Çabuk terfi etmek için gereklidir.
- Başka bir şey?
- Ganimet için iyidir.
- Başka?

Murat derin düşüncelere daldı. Başka ne olabilir-
di? Tanrıya şükür, bir anda aklına geldi. Hiç yoktan
iyi bir cevap sayılırdı.

- Kadınlar!..

GECE GEÇ SAATLARDA, odasında yalnız başına
oturan Napoleon mum ışığında mektup yazıyordu:

«Sana hayranlık duymadığım bir gün, seni
kollarımda hissetmediğim bir gece, beni senden
ayıran hırs ve onur duygusuna küfretmediğim bir
saat geçiremedim. Yarın İtalya'ya yürüyeceğiz.
Ama benim kadar acı çeken biri için cehennem
işkencesi ne demek ki? Beni eskisi kadar sevmi-
yorsun, ya da kendini avutmayı başardın. Dört
gündür mektup yazmıyorsun. Josephine! Josephi-
ne! Söyle bana! Beni sevmekten vaz mı geçtin?»

GENÇ KADIN Barras'nın salonuna girince, dört
ayrandan heyecanlı bir mırıltı yükseldi. Ev sahibi her za-
mankinden daha hızlı adımlarla onun yanına yaklaştı.
Şimdiye dek görülmemiş bir hayranlıkla elini öptü.

- Sevgili Rose! Yoksa Josephine mi diyeyim?
- Hangisini istersen.

Salondakiler onları görebiliyor, ama seslerini du-
yamıyorlardı.

- Dün gece Rose, şimdi Josephine.
- Dün gece, yalnızca bir kapristi, diye güldü
genç kadın.

— Senin ve benim bir kaprisim.

— Hasret giderme.

— Minnet duydum sana. Ama eğer bilseydim ki, en başarılı generalimizin karısı ile —biraz daha alçaltayım sesimi, gerçi bizi duymadıklarına eminim ama—seviştiğimi, daha fazla memnun olurum.

— Oh, öyle mi? Başarılı mı?

— Kimse haber getirmiyor mu sana?

— Evet, bazen. Ne haberi?

-- Sevgilim, kocan mektup yazmıyor mu sana?

— Hiç durmaksızın.

— Bugün mektup aldın mı?

— Her gün alıyorum.

— Öyleyse bilmen gerekir.

— El yazısı öylesine okunaksız ki! Kendimi güçlü hissettiğim bir zaman okumak için saklıyorum onları.

Barras, Josephine'in omzu üzerinden baktı ve aceleyle konuştu: «Carnot bize doğru geliyor. Dinle. Bonaparte beş gün içinde üç savaş kazandı. Avusturyalılar dört bin asker kaybetti. Piedmontlular (*) ateşkes anlaşması istediler.»

Carnot yanlarına gelince sustu Barras. 1773 zaferlerinin kahramanı olan Carnot şimdi Direktuvar Meclisi'nin strateji uzmanıydı.

— Bayan Bonaparte, kocanız çok başarılı bir komutan, dedi Carnot.

— Sizden sonra, general.

— Son yüzyılın, benden daha iyi olan tek generali. Neler yaptığını biliyor musunuz?

— Beş günde üç savaş kazandı, dedi Josephine doğru söylediğini umarak.

— Maaş alamayan, giyecek verilemeyen, karınla-

(*) Kuzey İtalya'nın Alpler ve Apeninler arasında kalan bölgesine verilen ad.

rı doyurulamayan askerlerle. Yalnızca askerî bilgisi ile kazandı.

— Çok memnun oldum.

— Başka bir nokta daha var ki, pek memnun olmayacağınızı sanıyorum.

— Ya?

— Yanına gitmenize izin veremeyeceğiz. Hiç olmazsa şimdilik.

Josephine sessiz bir yardım dileği ile Barras'ya baktı. Carnot neden söz ediyordu acaba?

Barras imdadına yetişti:

— Kocanızdan bir mektup aldık bugün. Direktüvar Meclisi üyeleri olarak bizden, izin istiyordu; sizin yanına gidebilmeniz için. Çok üzgünüm, ama şimdilik izin veremeyeceğiz...

— Yanına gitmeme izin vermeyecek misiniz?

Carnot söze karıştı: «Özür dileriz Madam. Buna neden olarak savaşın başarılı olmasını gösteriyoruz. Karılarını yanlarında götüren generalleri çok gördüm. Kendilerini tam olarak görevlerine veremiyorlar. Sabırlı olmanızı isteyeceğiz sizden.»

Reverans yaparak yanlarından ayrıldı. Barras hafifçe gülümsedi.

— Carnot, böyle konularda en üstün bilirkişidir.

Thérèse Tallien, neşeyle yanlarına gelip Josephine'i kucakladı: «Meleğim, güzelim. Girişini göremedim. Şahane miydi?»

— Şahaneydi, diye onun yerine Barras cevap verdi.

— Elbette. Günümüzün en önemli kişisi sensin şimdi. Bonaparte günün kahramanı olunca, sen de karısı olmak sıfatıyla önem kazanıyorsun. Öyle değil mi Paul?

— Tabii, öyle.

Josephine oldukça baygın bir sesle söze karıştı: «Thérèse tatlım, bir dakika oturalım mı?»

— Evet, elbette. Niçin?

— Kendini toplamam gerekir. Ucuz atlattım neyse ki.

SABAHIN SAAT İKİSİNDE, Napoleon, Lodi'nin tepelerindeki bir çiftlik evinde, bir rustik masaya oturmuş mektup yazıyordu:

«Tatile gideceğin için yarım bırakmak zorunda kaldığın mektubu aldım. İlkbaharda kırlar çok güzeldir ve hiç kuşkusuz yanında on dokuz yaşında bir sevgilin vardır. Çok üzgünüm; mektubun arkadaşlık kadar soğuktu. Ama şikâyet etmem de garip! İlk mektupların öylesine sıcaktı ki, duygularımı canlandırdılar ve daha soğuk yazılar bekledim senden. Şimdi ise, bana ölümün buz gibi soğukluğunu gönderiyorsun...»

EL YAZISI karmaşık olduğundan, Josephine durarak okuyordu mektubu:

«Sevgilim kıskanmıyorum, yalnızca üzülüyorum. Senin tarafından sevilmemi korkusundayım. Ama eğer bana ihanet edersen, Othello'nun intikamından korkmalısın!»

Başını kaldırdı ve Arnault, Hamelin ve Louise'e gülümsedi.

— Gerçekten çok garip bir adam, Bonaparte. Sonra tekrar mektuba döndü.

«Ama bu işkenceyi kendi kendime yaratıyorum. Yarına kadar Allaha ısmarladık, **mio dolce amor**. Karımı ve kaderimi yenmiş olma düşüncesi: aklımda yalnız bunlar var. Tek arzum bunlar benim...»

Josephine, «Bunu garip bulmuyor musunuz?» diye sordu.

— Sizi böylesine sevmesini mi? dedi Arnault

— Kıskanmak ve kıskanmamak. Beni daha sıcak ve daha soğuk istemek...

— Sanırım, benden daha iyi bir şair o.

— Şiir mi bu?

— Çiğ şiir. Çıplak arzuların şiiri.

— Sevgili Arnault, bana öyle tatlı bir şiir yazdınız ki!

— Sevgili Madam, sizin kulunuzum. Eğer kendimi kocanız kadar güçlü hissedebilseydim, benim şiirim de daha az tatlı, ama daha güzel olurdu.

— Sanıyorum ki ben şiirleri daha...

— Tatlı mı?

— Daha uygar diyecektim. Hamelin aynı fikirde değil misin?

— Ben size taparım, Madam. Ama şiirden anlamam, diye cevap verdi Hamelin.

— Ayrıca esprili, dedikodu ile dolu mektupları se verim.

— Ah, evet, bu konuda aynı düşüncedeyim.

— Ve tanıdığım kişiler hakkında skandallardan söz eden, dostlarıma anlatabileceğim şakalarla dolu mektuplar...

Arnault gülümsedi: «Evet, Bonaparte'da bu yetenek eksik.»

— İşte. İkiniz de kabul ediyorsunuz.

Louise Compoin söz e karıştı: «Son moda hakkında bilgi vermeli.»

— Tamam, dedi Josephine. İtalya'daki moda hakkında bana ne zaman bilgi verdi?

— Bir kere bile söz etmedi, dedi Louise.

— Hiç bir zaman. Anlıyorsunuz değil mi?

Hamelin cevap verdi: «Eminim asker giyimi modasından haberler verebilir.»

— Hayır, üniformasına bile saygısı yoktur. Ken-

disini soğuktan koruduğu sürece giyer. Sanki giysiler bu nedenle giyilirmiş gibi.

Josephine'in göğüslerini örteceği yerde büsbütün ortaya çıkaran ince giysisine baktı Arnault.

— Josephine, sen kocan için gerçekten ne düşünüyorsun?

Bir süre durduktan sonra cevap verdi genç kadın: «Çok cesur bir insan olduğunu düşünüyorum.»

— Ama?..

— Beni biraz daha eğlendirmesini arzu ederdim.

Thérèse Tallien, yanında gümüş kordonlar, altın dantellerle süslü üniforması ile bir süvarinin kolunda girdi salona.

— Sevgilim, Yüzbaşı Charles'ı getirdim. Çünkü sana gösterdiğim zaman muhakkak yanımda olmalı.

— Ne göstereceksin bana?

— Bunu!

Thérèse saçlarını örten kaşmir şalı başından attı.

— Oh, diye bağırdılar Louise ile Josephine bir ağızdan.

— Nefis, değil mi?

Koyu renkli kısa buklelerinin üstünde, daha da kıvrık sarı bir peruk vardı.

Thérèse! En sonunda yaptın bunu!

— Charles yaptırdı. Öylesine direndi ki.

— Çok güzel bir şey olduğuna inanmıyordumunuz? dedi Yüzbaşı Charles.

— İnanılmaz bir şey.

— İnanın, sarı peruklar günün modası olacak.

— Sen de bir tane yaptırmalısın, dedi Thérèse, Josephine'e. Hemen, derhal!

Charles söze karıştı: «Bir ay sonra koyu renk saçlı her kadın, iyi bir toplulukta çok kötü bir biçimde göze çarpacak.»

Josephine alaycı gözlerle ona baktı. Yüzbaşının saçları simsiyahtı: «Ya erkekler?»

— Tanrıya şükür, siyah saçlı erkekler hâlâ moda.

— Derhal kocanıza mektup yazıp bunu bildirmelisiniz, dedi Arnault.

— Evet, o da esmerdir, değil mi? diye sordu Charles.

— Oldukça esmer.

— Öyleyse gözden düşmez.

— Bence de öyle, dedi Arnault.

Aklına çok hoş bir şey gelmişcesine ellerini çırpıp Thérèse Tallien: «Oh! Charles, Bonaparte hakkında nefis bir şaka biliyor. Charles, neydi anlat.»

— Daha önce duymadıklarından eminseniz.

— Eminim.

Charles soran gözlerle Josephine'e baktı: «İzin verirsiniz?»

— Lütfen. Yeni şakaları çok severim.»

Genç yüzbaşı çevresine göz gezdirip herkesin kendisini dinlemeye hazır olup olmadığını araştırdı: «Aslında bir bilmece bu.» dedi. «Niçin Avusturya İmparatoru kabız oldu? Çünkü Bonaparte Po'nun üzerinde.»

Kahkahalarla gülmeye başladılar. Josephine de öbürleri kadar gülüyordu.

Yeni şakaları cidden çok severdi.

NAPOLEON Po'yu geçip Milano'ya girdi ve Serbelloni sarayına yürüdü. Kutsal Roma İmparatoru'nun kardeşi, Avusturya Arşidükü Viceroy derhal İtalya'dan kaçmıştı.

— Pekâlâ, Marmont! Şimdi Paris'te bizim hakkımızda ne düşünüyorlar acaba?

— Hayranlıkları biraz daha artmıştır.

— Yedi hafta önce hâlâ Fransa'daydık. Piedmont dört haftada, Lombardy üç haftada. Buna memnun olacaklarını sanıyor musun?

— Şaşkınlıkları biraz daha artacaktır.

— Daha hiç bir şey görmediler, dedi Napoleon.

— Bundan sonra nereye, efendim?

Ama Napoleon onu dinlemiyordu.

— Yıldızlara inanır mısın, Marmont?

— Hayır.

— Ben de inanmam. Yalnız şansa inanırım. Kendi şansıma.

Marmont sırttı: «Lodi köprüsünde olağanüstüydünüz. Tüm savaş kurallarına göre başaramamanız gerekirdi. İnanılmaz derecede şanslıydınız.

— Ben şansın favorisiyim, dedi Napoleon.

— Sizin yaptıklarınızı yapacak —ve kazanacak— olan tek general sizsiniz tüm dünyada.

— Şans bir kadındır. Benim için ne yaparsa, ben daha fazlasını isteyeceğim. Şimdiye dek, hiç kimse yerince istekte bulunmadı. Ben bulunacağım. Öbür erkeklerle aramdaki fark budur.

— Evet.

— Lodi'deki köprüde, onların silahlarına karşı saldırdığınız zaman, havalara yükseldiğimi hissettim. Dünyanın üstüne doğru yükseliyordum ve ayaklarımın altındaki dünya yalnızca benimdi.

Marmont sessizliğin en akıllıca davranış olacağına karar verdi. Tanrı katına eriştiğini sandığı anlarda, generale hiç bir şey söylenemezdi zaten.

NAPOLEON yazdı:

«Bu mektup eline geçtiği zaman Murat yanında olacak. Ve sana, yaptıklarımı, yapacaklarımı ve isteklerimi anlatacak sevgilim. Junot'yu, ağabeyim Joseph ile beraber, Murat'ın yola çıkışından üç gün sonra Paris'e gönderdim; seni alıp getirmesi için. Ama Junot sahil yoluyla gitmeye zorunlu olduğu için bir hafta geç varacak Paris'e. Murat daha önce orada olacağından, onunla be-

raber gel. Eğer derhal yola çıkmaman için bir neden varsa, çok üzülürüm. Ama inanıyorum ki geleceksin; yanıma, kollarıma, kalbime, dudaklarıma geleceksin... Kanatlarını aç ve gel, gel...»

BARRAS, Luxemburg'daki bürosunda Murat'ya tatlılıkla gülümseyerek konuşmaya başladı: «General Bonaparte, karısını yanına göndermemiz konusunda defalarca yazdı bize.»

— Tahmin ederim, dedi Murat gülümseyerek.

— Şimdiye dek direktörler, generalin isteklerine karşı gelmekteydiler.

— Bunu da tahmin ederim.

— Nedenleri gayet açık.

— Evet, eminim.

— Bir insanı savaşa sürükleyen nedir? En üstün savaşma yeteneğini neyin etkisiyle gösterebilir?

— Bakın, aynı fikirdeyim. Ancak ben, size yalnızca Bonaparte'ın isteklerini bildiriyorum, dedi Murat.

— Açıkça anlattınız. Ama tüm saldırının başarısını düşünmemiz gerekir.

— Onu götürmek için emir aldım. Ne söylerseniz söyleyin, dedi Murat.

Josephine en güzel görünümüyle içeri girdi.

Gülümsemesi azalmaya başlayan Barras konuştu: «Ve tabii, Bayan Bonaparte'ı da düşünmemiz gerekir.» Eğilip selâm verdi ve Josephine'in elini öptü. «Sevgili Madam, çok kısa bir süre içinde buraya gelebilmeniz ne kadar iyi.»

En çekici haline bürünmüştü Josephine. «Albay Murat'nın geldiğini duyunca...»

Barras yardımcı olmak için söze karıştı: «General Murat.»

— General mi? diyen Josephine'in en tatlı gülümsemesi dudaklarındaydı: Tebrik ederim.

— Tuğgeneral. Şanslıydım ben; çok insan öldü. dedi Murat.

— General Murat, bizlere kocanızın, Piedmont kralı ile imzaladığı ateşkes anlaşmasının koşullarını getirdi.

— Öyle mi?

— Ve ayrıca sizi İtalya'ya beklediğini de bir kez daha tekrarlıyor.

— Ya?

— Tabii, bu sorunu, Direktuar'ın öbür üyeleri ile görüşmem gerekir.

— Bonaparte'in emirleri var, sizi alıp götürmem için, dedi Murat nezaketle.

Josephine'in tatlı gülümsemesi dudaklarına yapışmıştı sanki.

— General, eminim Paris'te yapacak bir sürü işiniz vardır. Ama yine de en kısa zamanda bana, yemeğe gelmeli, tüm haberleri vermelisiniz.

— Memnuniyetle.

— Sizinle konuşmak, İtalya'dan, savaştan söz etmek istiyorum.

— Ne zaman arzu ederseniz, Madam.

— Yarın? Yarın öğle yemeğine?

— Memnuniyetle.

— Öyleyse yarın görüşüyoruz.

— Bonaparte'dan aldığım emre göre, konuştuğuktan sonra derhal ona yazıp durumu bildireceğim, dedi Murat.

— Evet, tabii, ona yazmalısınız. Yarın konuştuktan sonra... Durun daha iyi bir fikrim var. Öğle yemeğinde bir sürü konuğum olacağı için, birkaç dakikadan fazla yalnız kalmak çok güç. Akşam yemeğine gelin. İstedığımız gibi konuşabiliriz.

Murat'nın gözleri parladı: «Memnuniyetle.»

— Öyleyse yarın akşama kadar

Murat selâm verip kadının elini öptükten sonra

odadan çıktı. «Oyunlarını başkalarının üzerinde oynamanı seyretmek ne eğlenceli.» dedi Barras.

— İtalya'ya gitmeyeceğim, dedi Josephine sert bir sesle. Artık gülümsemiyordu.

Konuşmanın konusunu hâlâ eğlenceli bulmaya devam ediyordu Barras. «Güzelim, artık anlamalısın ki, senin hakkında verilen tüm kararlar, bundan böyle politikaya dayanır.» dedi.

— Bir ordunun peşinden dolaşıp siperlerde yaşamam.

— Bonaparte'ın da bunu yaptığını sanmıyorum.

Josephine'in çok hırçın ve üzgün bir hali vardı: «İtalya sıkıcı, kötü bir ülke. Tüm dostlarım burada.»

— Ve kocan orada.

— Eğer beni görmek istiyorsa, Paris'e gelsin.

— Hayır, korkarım ki buna izin veremeyeceğiz.

— İzinli olarak. Askerler de izin alır.

Kadının, politik gerekçesini bir türlü anlayamayacağından emin olduğu halde, Barras anlatmaya çalıştı: «Bonaparte, iki aydan kısa bir süre içinde Avusturya ordusunun yarısını yok etti.»

— Öyleyse? Bir hafta izin verin. Buna hak kazandı demektir.

— Eğer aynı hızda devam edecekse...

— Yani ona izin vermek istemediğinizi söylüyorsunuz.

Genç kadın, özel istekleri ve kaprislerine öylesine değer veriyordu ki. İçini çekti Barras: «Demek istiyorum ki, aynı hızla gitmesini arzuluyoruz. Bunun esas nedeni, Avusturya ordusunun kalanını da yok etmek değil. Ülkemiz çöküntü içinde ve belki İtalya'dan elli ya da yüz milyon frank alabiliriz. Ufak krallık ve dükalıklardan tazminat. Ceza, koruma ücreti, şantaj. Tüm bunlar dürüstçe çalınmış olan ganimetlerden ayrıdır. Kocanın emrine bir düzine sanat uzmanı gönderiyorum. İtalyan galerilerindeki en değerli tabloları seçip, paketleyip buraya getirmeleri için... Oradan ka-

zanılacak bir yığın para var. Bu para Fransa'yı ve hükümeti kurtaracak.»

— Ve seni de, diyerek meydan okudu Josephine.

— Ve beni. Ben de hükümetin bir parçasıyım.

— Ben değilim.

Barras kaşlarını kaldırdı; «Sen İtalya'yı kurtaran adamın karısısın.» dedi. «Bizim büyük kurtarıcımızın karısı. Ne denli gurur duyduğumu bilemezsin bu günlerde. Beni yatağına davet ettiğin geceler...»

Çok anlayışsız davranıyordu Barras. Josephine bir kez daha, açıkça ve kesin olarak anlatmaya çalıştı.

— Barras, ben gitmeyeceğim.

— Seni bir düşünce ile kıskırtabilir miyim?

— Ben seni kıskırtabilirim. Ama senin beni kıskırtabileceğine pek inanmıyorum.

«Ama herkes senin para hırsından yararlanabilir,» diye düşündü Barras kendi kendine.

— Biz şimdiden Bonaparte'a yazdık.

— Siz mi?

— Biz, direktörler. İtalyan komutanlığını ikiye ayırmaya karar verdik. General Kellermann'ı kuzeyde savaşılan ordunun başına geçmesi için göndereceğiz. Avusturyalılara karşı çarpışacak ve işi günden güne zorlaşacak. Ama Kellermann da herhangi bir general kadar başarılı olabilir. Ve Bonaparte böylece güneye inmek için serbest kalacak. Papalık eyaletlerinden, Roma'dan, Napoli'ye kadar gidebilecek. Kurtaracak buraları. Ve para toplayacak.

Yüz ifadesi taş gibiydi Josephine'in: «Umurumda değil.»

— Aldıklarının yüzdesini kendisine ayırmayan bir generali şimdiye dek görmediğimi her halde sana söylemem gereksiz. Ama aldırıyoruz, olağandır bu. Kıscası Bonaparte; Avrupa'nın en zenginlerinden biri olacak yakında.

— Öyleyse, Paris'te pahalı bir karısı olabilir, derken genç kadının sesi sert ve keskindi.

— Ah, açıklamam gerekiyor. Bu görev için eşi bulunmaz bir insan o. Son hızla, inanılmayacak kadar hızla ilerliyor. Ama sorunumuzu anlıyor musun?

— Hayır.

— Eğer sen yanında, kollarında, yatağında olursan mı daha hızlı ilerleyecek, yoksa sana kavuşmak için işini bir an önce bitirmesi gerekirse mi?

— Elbette, ben burada kalırsam.

— Hayır, memnun olmayacak ve baş kaldıracak. İsteklerimizi yerine getirmekten vazgeçecek. Eğer karısını yanında bulmak zevkinden mahrum edersek onu, sonu iyi olmaz.

Josephine'in sesi hırçındı: «Hasta olabilirim. Seyahat edecek kadar iyi olmayabilirim.»

— Evet, ama kaç ay için?

Genç kadın birdenbire gülümsedi.

— Teşekkür ederim, Paul.

— Niçin?

— İyi bir fikir verdin bana.

MİLANO'DA NAPOLEON, mektuplarını dikte ediyordu. Marmont hızlı ve kesik sözleri kaçırmaksızın yazabilmek için kendince bir yöntem bulmuştu.

«... hiç kuşku yok, General Kellermann da savaşı benim kadar iyi sürdürebilir. Ama, bana kalırsa, İtalya'da komutayı ikiye bölmek her şeyi bozabilir. Kellermann çok iyi bir general olduğuna inanıyor...»

Marmont uyarmak için dişleri arasından hafif bir ısıklık çaldı. Napoleon dikkat bile etmedi.

«... ne var ki, ben onunla birlikte çalışmaya razı olamam. Ve eminim ne olursa olsun bir kötü general, iki iyi generalden daha değerlidir. Savaş da ülke yönetimi gibi taktik işidir.»

— Doğru, diye mırıldandı Marmont.

— İtalya'nın bugünkü durumu içinde... ki onlar benim anlattıklarımından başka bir şey bilmiyorlar.

— Bunu da yazacak mıyım?

— Hayır... Tüm güveninizi kazanmış bir tek başkomutan gereklidir. Eğer Kellermann, Alplerin bu yönüne geçerse, derhal istifamı yazıp Paris'e geri döneceğim.

— Mektubun sonu mu?

— Evet... Ve ben böyle bir emir verecek bir hükümetten daha değerliyim.

— Paul Barras, sanırım. Stili ona benziyor.

— Onların hepsi yönetimden âciz. Önemli konularda karar veremiyorlar. Napoleon birdenbire güldü. Neyse, bu mektup ne yapmaları gerektiğini söyler onlara.

— Evet, doğru!

— Oh, hazır onlara emir verme havasına girmişken, bir paragraf daha ekle: «Karımın sorununa gelince, bir kez daha ısrar ediyorum.»

Hiç düşünmeksizin, göğüs cebinden Josephine'in minyatürünü çıkarmış bakıyordu. Bir süre sonra yanaklarının rengi soldu.

— İsrar ediyorum? dedi Marmont.

Gözlerini Napoleon'a çevirdi. Generalin yüzü bembeyazdı ve titreyerek elindeki minyatüre bakıyordu.

— Marmont. Cam kırık.

Marmont elinden geldiğince sesini sakın ve olağan tuttu: «Bana verin efendim. Yeni bir cam taktırırım.»

— Marmont. Karım hasta

— Hayır, niçin? Niçin böyle düşünüyorsunuz?

— Ben Korsikalıyım. Biz ileriye görebiliriz! Sımsıkı tuttu Marmont'un kolunu. Tüm vücudu bilinçsizce titriyordu. Karım ya hasta, ya da bana ihanet etti.

AKŞAM YEMEĞİNDEN SONRA, Chantereine so-
kağındaki evinde, Josephine, en güzel görünümü ile
bir kanepeye yerleştirdi kendini ve yarattığı tabloyu
en iyi yerden seyredecek olan koltuğa oturttu Mu-
rat'ı.

Tapınmaya yakın bir hayranlık okunuyordu Jo-
sephine'in gözlerinde:

— O dağlarda savaşmak her halde çok zor olmuş-
tur sizin için.

— Evet, sanırım oldukça zordu.

— Alpleri böylesine çabuk geçmeniz çok güzeldi.

— Askerler birkaç haftadır açtı ve aylardır maaş
alamamışlardı. Bu durum, derhal dağları aşıp ova-
daki kentlere erişmek için onları kamçılıdı.

Josephine'in canı sıkılmaya başlamıştı. Murat tüm
iltifatları hafife alıyor ve üzerinde durmuyordu. Öv-
gülerini biraz daha belirginleştirmeye karar verdi, Jo-
sephine. Murat bunu fark etmeyecek derecede aptaldı.

— Ve tabii, Fransız askerleri dünyanın en iyi as-
kerleridir, dedi genç kadın.

— Yeterince aç oldukları zaman. Ve iyi yönetil-
dikleri zaman.

— Bu savaşta olduğu gibi, dedi Josephine. Ge-
rektiği kadar belirgin değil miydi bu?

— Evet bu doğru. Ama ses tonu, yine değişme-
mişti adamın. Sanki söylenenler herkesin bildikleriydi.

Josephine bir kez daha denedi: «Duyduğuma göre,
süvarileri kusursuz yönetmişsiniz.»

— Evet. Aslında General Steingel komuta edecek-
ti, ama her çarpışma sırasında benim öne geçmemi is-
terdi. Sonra öldürüldü ve komutayı ben aldım. Bana
göre süvari komutanının bir tek yeri vardır: Adam-
larının önü... Onlara yol gösterecektir.

— Çok cesur olmalısınız.

— Ben Gaskonyalıyım.

— Tabii. Tahmin etmeliydim.

— Biz doğuştan askeriz.

Şimdi anlıyordu Josephine. Murat öylesine kendini beğenmişti ki, iltifat etmek olanaksızdı. Ayrıca, kendisini karşı konulmaz gördüğünden, baştan çıkarmak da güçtü. Tabii, onunla sevişebilirdi, ama hiç bir şey elde edemezdi. Murat olağan karşılardı bu davranışı. En iyi yolun, onunla yatacak gibi yapıp, yatmamak olup olmadığını düşündü Josephine.

— Cesur erkeklere hayranım, dedi.

Murat en renkli sırıtışını kondurdu dudaklarına: «Bizim güzel kadınlara hayran olduğumuz gibi...»

— «Biz» kim? Gaskonlar mı?

— Süvariler. Gaskon süvarileri herkesten iki kat fazla sever güzel kadınları.

— Savaş ve kadın.

— Biz bunun için yaşarız.

— Şimdi Paris'in gözbebeğisiniz. Ah, Murat ne güzel vakit geçireceksiniz!

— Öyle mi düşünüyorsunuz? diyen adam bıyıklarını burmaya başlamıştı.

— Şimdiden sizin için çıldırmaya başladık bile. O zaferler... Paris'teki tüm kadınlar ayaklarınıza atacak kendilerini.

— Şey, evet. Tahmin ederim, dedi Murat. Kendini beğenmişliği inanılmaz derecedeydi.

— Kahramanın ödülü, dedi genç kadın.

— Evet, biz de o açıdan bakarız bu soruna.

Bir oyun haline gelmişti sohbet. Eğlenmeye başlıyordu genç kadın. Ama artık, konuşmayı kendi istediği yola çekmeliydi.

— Murat, korkarım ki Paris'te çok uzun süre kalırsanız, şımaracaksınız. Ne kadar kalabilirsiniz?

— Şey, bir sorun var.

Josephine masum bir sesle: «Hangi sorun?» diye sordu.

— Bonaparte, mümkün olduğu kadar çabuk İtalya'ya dönmemi istedi.

— Elbette isteyecektir.

— Sizinle beraber.

— Tabii, beni de istiyor.

— Evet.

— O istiyor. Ama siz ayrıca benim isteklerimi de düşünün.

— Madam, emrinizdeyim, dedi Murat.

— Teşekkür ederim.

— Ama o, benim başkomutanımdır.

— Ve ben de, onun başkomutanıyım.

— Böyle olduğundan eminim.

— Yani önemli olan benim isteklerimdir. Ve ben istiyorum ki... Belirli bir biçimde durakladı Josephine ve gözlerini Murat'ya çevirdi.

— Ne istiyorsunuz?

— Paris'te mümkün olduğu kadar uzun kalmanızı...

— İstiyor musunuz? Niçin? derken yılışık bir şekilde gülüyordu Murat.

Josephine sesine dürüst ve sakın bir ton verdi: «Çünkü bunca çarpışmadan sonra tatile hak kazandınız. Çünkü güzel kadınlar size iltifat etmek ve şımartmak istiyor. Çünkü ben cesur erkeklere hayranım ve Gaskonyalı süvarileri herkesten iki kat fazla severim.»

Murat belki geç anlardı, ama açık bir öneri yapıldığı zaman görmemezlikten gelemezdi. Bir anda yerinden fırlayıp, kadının önünde diz çökmüştü. Elini tutmuş büyük bir arzu ile öpüyordu.

— Sevgili Madam...

— Josephine, diye düzeltti kadın yavaşça.

— Sevgili Josephine...

Olayın kontrolünü yitirmemek için aceleyle konuştu Josephine: «Sevgili Murat, ne kadar güçlüsünüz.»

— Evet.

— Murat, bana karşı çok nazik davranmalısınız. Size bir şey söylemeliyim.

-- Ne?

— Sizinle sevişmeyi çok isterim ama... Duraklama ve bunun anlamı acaba ona söylemeli miyim? olabilirdi ancak; ... ama şimdi bu olanaksızdır. Bir sır vereyim mi?

— Ne gibi?

— Hiç kimse, hatta Napoleon bilmiyor henüz. Ona mektup yazıp haberi vermelisin. Benim için fiziksel yönden çok güç bir zaman. Çünkü... çünkü ben hamileyim.

NAPOLEON birdenbire bürosunun kapısında belirdi ve yaverlerine seslendi.

— Marmont! Muiron!

Öylesine yakındaydılar ki, seslenmesine gerek yoktu. Derhal odaya girdiler.

— Kapıyı kapatın.

Muiron kapıyı örttü. Generalin elinde bir mektup vardı. Çok heyecanlı görünüyordu.

— Marmont.

— Efendim?

— Marmont, haklıymışım.

— Evet, efendim.

— Söyledim sana, ben Korsikalıyım. Bunları görürüm, hissedirim. Karımın iyi olmadığını biliyordum. Murat'tan bir mektup geldi. Josephine hamileymiş.

— Tebrikler, efendim.

— Muiron.

— Efendim?

— Milano'daki en iyi dekoratörü bul bana. En iyi mobilya yapan kimseyi bul. En üstün döşemeciyi. Bugün.

— Baş üstüne, efendim...

— Burada, karım için bir daire hazırlanmalı. Bir salon, bir özel oda, yatak odası. Her neye gereksinme-

si olabilirse. Ve dekorasyonu... bir kraliçeye lââyık olmalı.

— Evet efendim. Anlıyorum.

— Çok çabuk bitirilmeli iş. Bir hafta içinde. İçimde bir duygu onun yola çıktığını, buraya yaklaşımakta olduğunu söylüyor. Acele ederse, bir haftada gelebilir. Ama acele etmeli Marmont. Şimdi Paris'e mektup yazacağım. Ya da yola çıktıysa, varacağı yerlere.

— Evet, efendim.

— Her şeyden önce, dikkatli olması gerekir. Benim çocuğumu taşıyor.

NAPOLEON karısına mektup yazdı:

«Demek gerçekten hamilesin! Murat'nın mektubunu aldım. Senin rahatsız olduğunu ve henüz uzun bir yolculuğa dayanacak derecede iyileşmediğini söylüyor. Ama içimdeki bir duygu, senin düzeldiğini ve yola çıkmış olduğunu bildiriyor bana. Ve bu düşünce mutluluğumu artırıyor. Piedmont yoluyla gelmeniz uygun olur. Hem yol daha iyi, hem de daha kısadır; seni bir an önce kollarıma alırım. Şimdiden kavuşmanın ateşi ile yanıyorum. Sevgilim, çok sakın ve rahat yolculuk yapmalısın. Rahatsızlanmamalısın. Çocuğumuza zarar gelmedikçe, seni birkaç gün geç görmenin ne önemi var? Yine Korsikalı tarafım kabardı; geleceği görüyorum. Bana bir oğul vereceğini biliyorum. Ve oğlum annesi gibi güzel olacak ve annesini en az babası kadar sevecek. Yaşlandığımız zaman —yüz yaşına gelince— bizim mutluluğumuz o olacak...»

JOSEPHINE tüm şıklığı ve kıvraklığı ile salonun en hoş danseden kişisiydi. Ve kavalyesi Yüzbaşı Char-

lès da kuşkusuz en iyi kavalıe idi. Dans sona erince, Barras, her zamanki çekiciliğı ile yanına gelip Josephine'i tebrik etti.

- Hamile bir kadına göre çok iyi dansediyorsun.
- Çok hamile değilim.
- Ben de öyle sanmıştım.
- Yalnızca birazcık hamileyim.
- Ama akıllıca bir davranış mı bu?

Josephine gözlerini iri iri açıp masum bir yüzle sordu: «İyi dansetmek mi?»

Barras onu birkaç adım uzağı götürdü: «Bu kadar iyi. Bu kadar çok? Yüzbaşı Charles ile?»

- Yüzbaşı Charles eşi bulunmaz bir kavalıe.
 - Gerçekten öyle.
 - Nefis dansediyor, diye gülümsedi genç kadın.
- Charles yanlarına gelince.

Charles reverans yaptı: «Bir subayda aranan ilk özellik...»

Barras soğuk bir sesle söze karıştı: «Paris'te evet... Sevgili Madam, İtalya'ya mektup yazanın yalnızca siz olmadığınızı belirtmek istemişim.»

— Murat'ı mı kastediyorsunuz? Onu yoluna koydum ben.

- Kayınbiraderiniz Joseph'i kastediyorum.
- Burada mı o?
- Senin iyiliğın için, yanına götürüyorum.

Josephine, Barras'ının kolunda salonu geçerken, Junot uzaktan onu seyrediyordu. Gözlerini kadından ayırmadan Murat'ya sordu: «Acaba Bonaparte, onun metresi olduğunu biliyor mu?»

— Onun mu? Kimin? Murat bakmaya tenezzül etti. Oh, Barras!

— Evet.

Görkemli ve esrarlı bir tavrıla cevap verdi Murat: «Bonaparte'ın bilmediğı çok şey var.»

— Ne gibi?

Eskisinden daha esrarlıydı tavrı: «Yalnızca çok şey var dedim.»

— Bunun anlamı nedir?

Murat bıyıklarını okşadı: «Bayan Bonaparte çok üstün bir kadındır.»

— Bana bak, senin kadar uzun süredir Paris'te değildim ben. Onun için anlat, neden söz ediyorsun?

— Paris, kahramanları seven güzel kadınlarla dolu; hepsi bu, dedi Murat.

JOSEPHINE'i kayınbiraderi Joseph'in yanına getirdi Barras.

— Bay Bonaparte dün geldi İtalya'dan. Eminim konuşmak için can atıyorsunuzdur. Bay Bonaparte, yengeniz ile ilgilenmenizi rica edebilir miyim? Kendini iyi hissetmiyor.

Hastalıklı görünmek için elinden geleni yaptı Josephine: «Önemli değil, gerçekten.» dedi.

— Yine de dikkatli davranmalısınız.

— Evet haklısınız, diye yalvaran gözlerle Joseph'e baktı genç kadın. Biraz oturabilir miyiz?

SALONDAKİLERİ GÖZDEN GEÇİREN Junot ile Murat, askerî önemi olmayan bir erkekle konuşan Bayan Tallien'i gördüler.

— Yanındaki adam kim? diye sordu Junot.

— Yüzbaşı Charles.

— Berbere benziyor.

— İrtibat subayıdır. Onların hepsi berbere benzer.

— Onun için o kadın çok fazla.

— Evet söyledim kendisine.

Junot yan gözle Murat'ya baktı: «Senin için yeterli mi?»

Murat aldırış etmez bir sesle cevap verdi: «Ave-
rajımı düşürmemeliyim. Her gece başka bir kadın.»

JOSEPHINE kadınlığını kullanıyordu: «Ona mektup yazınca belirtirsiniz ki...»

— Elimden geleni yapacağım.

— Teşekkür ederim Joseph.

— Ama kardeşim açıklama dinlemekten hiç hoşlanmaz.

— Onun yanında olmak için can attığımı söyleyin. Aslında ben de istiyorum gitmek. Ama bundan çok daha önemli olarak ona bir çocuk vermek istiyorum.

— Eminim, o da bunun daha önemli olduğunu düşündür.

— Ve üstelik iki aylık olunca...

— Evet, tabii...

— Çok uzun bir yolculuk. O korkunç, bozuk yollarda...

Murat, Bayan Tallien'nin yanına yaklaştı ve onu Yüzbaşı Charles'dan uzaklaştırdı. Dünyanın en iyi ev sahibi Barras, Junot'nun yalnız kaldığını farkettiler.

— Albay Junot, hanımlar sizi ihmal mi ediyor?

— Merak etmeyiniz.

— Sevgili Albay, yeni kahramanlarımızdan birisizsiniz. Herhangi bir kişiyle tanıştıracabilir miyim sizi?

Ama Junot'nun gözü güzel bir kıza takılmıştı ve kızın da onu fark ettiğinden emindi. Derhal yanına gitti.

— Matmazel Compoin? Bu sabah Bayan Bonaparte'nin evinde tanışmıştık. Ben Albay Junot.

Kız anımsamıştı onu. Memnun oldu Junot, çünkü sekiz saat önce tanıştığı ünlü bir kahramanı rahatça unutabilirdi. Ama onlar birbirlerini tanıyorlardı; Junot'nun kızla konuşması yeterdi. Barras'nın verdiği

partilere gelen hanımlarla sohbet etmeye alışkın olmamakla beraber denemeye hazırdı.

— Özür dilerim Matmazel, siz Bayan Bonaparte'ın arkadaşı mısınız?

— Hem arkadaşı.

— Hem de?

— Albayım isterseniz hemen sırtınızı dönüp gidebilirsiniz. Her halde kız, kendisiyle alay ediyordu: Hem arkadaşı hem de hizmetçisiyin.

Junot, biraz daha ferah, biraz daha memnun söze başladı: «Ben iki yıl önce bir teğmenken...»

— Çok iyi anlaşırdınız?..

— Bu konuda ünlüyüm. Dans etmek ister misiniz?

— Eğer siz istiyorsanız.

— Aslında en çok istediğim bu değil.

Masum bir merakla sordu genç kız: «Ya nedir?»

— İsterseniz, arkanızı dönüp gidebilirsiniz, dedi Junot.

Kız gitmedi ve Junot kulağına fısıldadı. Bundan sonra bile çekip gitmedi genç kız.

İKİ GÜN SONRA, Barras, General Bonaparte'ın karısını ziyarete gitti.

— İyi haberi ilk olarak senin duymandan emin olmak için ben bildirmeye geldim.

— Hangi haberi?

— Direktörler Meclisi bugün öğleden sonra toplandı ve senin İtalya yolculuğunu planladı.

— Ne?

— Karar verildi.

— Ama bugünkü durumumda...

— Evet, nasıl sıyrılacaksın bundan?

Karardan dolayı çok öfkelenmişti Josephine. Ama kendisiyle alay ettiği için, Barras'ya daha büyük bir öfke duyuyordu.

— Niçin fikir değiştirdiniz?

— Çünkü durum değişti.

— Nasıl değişti?

— İtalya'dan yeni mektup geldi. Kocan gerçi isyan etmiyor ama hoşnutsuzluğunu açıkça belirtiyor.

— Ona para kazandıracağınızı sanmıştım.

— Sanıyorum, kazanıyordur.

— Roma'da, Napoli'de ve ayrıca...

— Bonaparte diyor ki; bir eliyle güneyi yağma ederken, bir eliyle de kuzeyi ele geçirebilirmiş. Ve korkarım ki dediğini yapar.

— Siz hükümet değil misiniz? Onun ne yapacağına, ne yapamayacağına siz karar vermiyor musunuz?

Barras ellerini açtı: «Biz politikacıyız. Bir general, bir kahraman olunca, politikacılar sığınacak yer arar.»

— Korkaklar gibi.

— Sevgili kızım, Bonaparte ile önemsiz konular da tartışmanın anlamı yoktur.

— Ben önemsiz miyim?

— Tatlı bir önemsiz sorun. Evet.

Josephine ağlamaya başladı. Barras, oldukça saygılı, ama acımasız seyrediyordu.

— Kocana yazdığımız mektupta ona kavuşmak için yaptığın ısrarlara dayanamadığımızı bildirdik.

Ağlamaya devam etti kadın:

— İşin iyi yönünü de düşün biraz. Yaşamda en çok neden hoşlanırsın? Dans etmek, para harcamak ve sevişmek. Tüm bunları İtalya'da da yapabilirsin.

— Nefret ediyorum senden.

— Sevgilim, kocan senin için bir saray hazırladı.

— Ben saray istemiyorum! Burada, Paris'te kalmak istiyorum! Benim evim burada! Tüm dostlarım burada! Burasını seviyorum!

— Josephine, sevgilim, İtalya'da bir kraliçe gibi yaşayacaksın.

Hıçkırıklarla boğulurken cevap verdi Josephine: «Hayır, bir kraliçe gibi yaşamak istemiyorum!..»

6. İTALYA KRALİÇESİ

İTALYA YOLCULUĞUNA, Murat, Junot, Joseph Bonaparte ve tabii hem arkadaşı, hem de hizmetçisi Louise Compont ile beraber çıkacaktı Josephine. Ayrıca Hamelin geliyordu; hem eski bir dosttu hem de İtalya'da iş yapmaya niyeti vardı. Milano'ya tayin edilen Yüzbaşı Charles da yanlarındaydı. O da bir dost sayılırdı ve yalnız yolculuktan hoşlanmıyordu.

Tüm hazırlıklarla Barras uğraşmış, hepsinin rahatını sağlamak için çırpınmıştı. Yola çıkma zamanını engelleyecek ya da erteleyecek bir neden olmaması için çalışmıştı.

— Üç araba ısmarladım. Belki de şezlongların gibi yumuşak değildirler, ama yine de rahat edeceğini umarım. Tabii eğer ağır giderseniz.

— Sabırsız bir kocaya doğru mu?

— Paris'ten ayrıldığınızı duyunca memnun olacaktır. Ve vagonlar dolusu bavullar ile hızlı gitmeniz ola naksız zaten.

— Ya benim içinde bulunduğum durum.

Barras reverans yaptı: «Elbette, durumunu unutmuşum.»

— Ben unutmadım.

— Sevgili Josephine. Senin arabanda rahatça uzanıp yatacak kadar yer var. İki kişinin yatabileceği kadar...

— Hayır, hepimiz manzarayı seyretmekle meşgul olacağız. Gittiği için memnun olduğunu göstermeye çalışıyordu. Hiç olmazsa görünüşte mutlu olmalıydı. Arkadaşlarına baktı: Şimdi, yolculuk arkadaşı olarak kimi seçmeliyim? Her halde Joseph, çünkü aralarında en yakışıklısı.

— İltifat ediyorsunuz.

— Ve benimle gayet masum ölçülerde, bir kayınbirader gibi flört eder.

Joseph nezaketle atıldı: «Dikkatli olun!»

Şahane bir gülüşle ödüllendirdi onu Josephine. «Ama hayır, siz her halde Hamelin ile beraber olmak isteyeceksiniz. İkiniz de iş adamısınız, konuşacağınız konular çoktur.» diyerek Hamelin'in yanına yaklaştı. «Sevgili Hamelin, bizimle geldiğine çok sevindim. Kocam size iyi iş alanları bulacaktır. Bana söz vermişti, kimi öğütlersem...»

— Kıvanç duyarım.

— İtalya'da bir servet yapacaksınız, her şey sizi bekliyor. Ordu için kontratlar...

— Umalım.

— Hamelin size bir şey sorabilir miyim? diye neşeyle adamın koluna girip uzaklaştırdı Josephine. Yola çıkmadan önce benim için bir şey yapar mısınız?

— Her şey. Memnuniyetle.

— Başımın belâsı şapkacının faturaları... Kapatmam gerektiğini söylediler. Yalnızca beş bin frank kadar ve şu anda ben...

— Elbette, derken Hamelin eskisi kadar memnun sayılmazdı.

— Çok tatlısın. Çok teşekkür ederim, diyerek tekrar Joseph'in yanına döndü genç kadın. Tabii, her gün yol arkadaşlarımızı değiştireceğiz. Bir gün iş, bir gün flört.

Biraz ileride Junot alçak sesle Murat'ya soruyordu: «Anladığıma göre sen önden gidiyorsun?»

— Evet, böyle yapmayı düşündüm.

— Muhafızlara komuta etmeyecek misin?

— İlerde giden bir muhafızın daha yararlı olacağını düşündüm, bu koşullar altında.

Junot karşısındakine baktı. Murat büyüklük taslamadığı zaman çok iyi anlaşıyordu.

— Yani hancının kızını önce sen göreceksin.

— Kendisini ihmal ettiğim için büyük bir lady, bana kırgın olduğundan, ilk defasından sonra...

Josephine yanlarına yaklaşırken Murat arkasını dönüp uzaklaştı. Murat'ın uzaklaşmasını özellikle karşılaşmamak için yaptığını düşünecek kadar yakın değildi ona. Ama imalı davranışını anlamayacak kadar da uzak sayılmazdı.

Eksilmemiş bir neşeyle konuşmaya başladı Josephine: «Albay Junot, yolculuk için eşleri düzenliyorum. Kiminle beraber gitmek istersiniz?»

— Herkes olabilir. Önemli değil.

Josephine azarlaracasına baktı genç adama: «Albay Junot hiç de kibar davranmıyorsunuz.»

— Özür dilerim, demek istedim ki... Utangaç bir insandı Junot ve elinden gelen en iyi cevabı vermeye çalıştı. Demek istedim ki, bana ayrıcalık tanınacağını sanmamıştım.

— Sanmıyor musunuz? diyen Josephine'in bakışları hâlâ azarlayıcı idi, ama aynı zamanda içtenlik doluydu.

Junot: «Herhangi biriyle seve seve seyahat edebilirim.» dedi. Bakışları çevreyi taradı ve şans eseri birine takıldı. «Hizmetçiniz ile? Matmazel Compont sözgelişi!»

Josephine'in gözleri sıcaklığını yitirdi. «İşte oldu.» diyerek uzaklaştı. «Karar verdim.» Herkesin duyabileceği bir sesle konuşuyordu. «İlk gün Yüzbaşı Charles ile gideceğim. Çünkü bana çok komik öyküler anlatıyor.»

— Tabii anlatacağım, dedi Charles.

— Ve beni güldürüp, Paris'ten ayrıldığımı, sevgili dostlarımdan uzaklaştığımı unutturacak... Gidip Arnault'ya sarıldı. Oh, Arnault, sana gereksinmem var. Ünlü şairimiz yanımda olmalı. Niçin bizimle beraber gelmiyorsun?

— Mümkün olduğu kadar çabuk geleceğim.

— Gelmelisin! Bonaparte sana bir iş, iyi bir iş verecektir. Ben söylüyorsam, vereceğinden eminim demektir!

Josephine'in kalbi birdenbire burkuldu. Aşk neydi? Onun sevdikleri, evi, eşyaları, giysileri, evine gelen, koltuklarında oturan, giysilerine hayran olan, zevkleri kendininkine benzeyen dostlarıydı. Ayrılmak zorunda bırakıldığı yaşamını seviyordu. «Thérèse, hayatım! Milano'ya gelmelisin! Yoksa yalnız dayanamam ben.» dedi.

— Sevgilim, nasıl gelebilirim?

— Herkes gelmeli! Benim tüm dostlarım, diye bağırdı Josephine.

— Ve tıpkı Paris'te olduğu gibi yaşayacağız, diye ekledi Charles.

— Evet! Yapmalıyız bunu, dedi Josephine.

ARABALAR Porte d'Italie'den hareket edince, hava aydınlık olmasına rağmen Yüzbaşı Charles perdeleri örttü.

— Bir kentin sokaklarının sesini duyuncaya dek açmayacağım perdeleri.

— Doğadan hoşlanmaz mısın? diye sordu Josephine.

— Thérèse Tallien'ni anımsatır bana. O tam bir doğa çocuğudur. İlk beş dakika çok çekicidir ve sonra can sıkıcı olmaya başlar.

Bir insanın, yakın dostları hakkında kötü konuşulmasını dinlemesi kadar eğlendirici bir şey olamaz. «Thérèse benim arkadaşımıdır. Onun hakkında ikiden fazla kötü söz söylemene izin veremem.» dedi Josephine.

Charles gözlerini havaya kaldırıp hangi iki kötülüğünü söylemesi gerektiğini düşündü: «İlk olarak kocası diyebilirim. Aslında insan pek karşılaşmıyor onunla ama... Ayrıca hep yalnız olarak görüyorum kocasını. Ve ikinci olarak —çok dikkatli olmalıyım— eğer ancak iki şansım varsa...»

— Âşıkları mı? diye sordu Josephine.

— Hepsi değil, bir kısmı. Sözcüleri yirmi taneden yalnızca onu. Hayır en büyük günahını anlatmak için bir deyim arıyorum.

— Ayırım, seçim yapmaması mı?

— Ondan da kötü. Hevesli oluşu.

Josephine eğlenmeye başlamıştı: «Evet?»

— Bir keresinde sevişmemizi önermişti. Ona dedim ki; «Sevgilim çok tatlısın, ama bence iyi bir fikir değil bu. Çok hevesli, gayretli olacaksın!..»

— Ve bu durum zevkini yok edecek.

— Eminim, ondan sonraki zevki de yok ediyordur. Dedim ki ona; «Thérèse, öylesine fazla doğalsın ki, yataktan fırlayıp, herkese bunu anlatmaya gidersin. Benim anlatacağım kimse kalmaz çevrede...»

— Şimdi üç kötü nokta oldu, derken Josephine neşyle gülüyordu.

— Üç noktaya izin ver. Tabiiğe karşı savunmamı yapayım.

— Pekâlâ.

— Öylesine karşıyım ki. Sen değil misin? Tarlalar, ağaçlar, gökyüzü gibi sıkıcı görüntüler.

— Öyleyse, İtalya'ya kadar ne seyredeceksin?

— Seni. Sen, şahane bir biçimde... Charles kelimeleri bulabilmek için durakladı.

— Olağan dışı mı?

— Sunî dedi Charles. Duyabileceğin en büyük iltifattır bu.

Bir süre birbirlerinin yüzlerine bakıp, gerçek sunîliklerini inceleyip hayran kaldılar.

Sonunda Josephine gözlerini ayırmadan konuşmaya başladı: «Hiç olmazsa ben yataktan fırlayıp herkese anlatmıyorum.»

Charles da gözlerini ayırmadan cevap verdi: «Doğrusunu istersen, ben de...»

Yalnızca gözleriyle konuşuyordu artık Josephine.

Bir süre sonra Charles söze başladı: «İnşallah, çok yavaş, sık sık mola vererek gideriz.»

— Çok yavaş gideceğimizi bildirdim onlara. dedi genç kadın.

MİLANO'DA Napoleon karısına mektup yazıyordu:

«Yaşantım bir kâbus gibi. Sen hastasın ve beni seviyorsun. Hakkında, öylesine yanlış düşündüm ki, kendimi bağışlatabilmek için ne yapacağımı bilmiyorum. Paris'te hasta yattığın zaman, eğlenceye dalmakla suçladım seni. Bağışla beni sevgilim! Sana olan aşkım, tüm duygularımı yok etti ve bir daha asla bulamayacağım onları...»

Joseph'e de bir mektup yazdı:

«Çok üzgünüm, çok yalnızım ve kötü şans korkularımın bir kurbanıyım. Acaba yola çıkması için directmekle yanlış bir şey mi yaptım? Carnot'dan gelen bir mektup, onun yola çıkacağını, ama henüz düzelmediğini söylüyor. Karıma iyi bakman için yalvarıyorum. Yanıma gelmesini arzuluyorum. Onu görmek, kalbime yaslamak istiyorum. Yanımda olmazsa, devam edemem. Delicesine seviyorum onu. Eğer beni sevmekten vazgeçerse, yaşamayı sürdürmek için bir neden kalmaz elimde...»

JOSEPHINE'İN handaki odası oldukça şirindi ve hancı yemeklerin Paris'teki restoranlarla aynı kalitede olacağına söz vermişti. Arabada geçen yedi saat oldukça eğlendiriciydi ve aynaya bakan Josephine, yüzünün canlılığına sevinmişti. Giyinmesine yardım eden Louise ise pek mutlu görünmüyordu.

- Joseph iyi bir yol arkadaşı değil miydi?
- Can sıkıcı.
- Evet, korkarım biraz öyledir.
- İlk yarım saatten sonra özellikle.
- Niçin? İlk yarım saatte ne oldu?

Louise uzun süre üzgün duracak bir kız değildi. Olayları Josephine'e anlatarak eğlenecekti şimdi. Bazı sırlarını aralarında paylaşırlardı sık sık. Gülmeye başladı. «İlk yarım saati, Joseph, bana iltifat etmekle geçirdi. Ama pek de başarılı sayılmazdı. Sonra, sanırım yeterince konuştuğuna inandı. Birdenbire sustu ve üzerime saldırdı.»

- Doğruca saldırdı mı?
- Evet.
- Sen ne yaptın?
- Yüzüne bir tokat indirdim. Güçle.
- İyi yapmışsın.
- Bundan sonra suratını asıp, gün boyunca pencereden dışarısını seyretti.

— Ne kadar can sıkıcı, dedi Josephine. Yarın Hamelin ile seyahat etmen daha iyi olur.

— Öğle yemeğinde Bay Hamelin yanımda oturdu, dedi Louise.

— Yani?..

— Bir eliyle yemeğini yerken, diğeri ile dizimi okşuyordu.

— Louise, sen bir problemsin.

— Eğer onlar çanak tutmazsa olmam.

— Hamelin'in dürüstlüğünü mü, yoksa Joseph'in asık suratını mı tercih edersin?

Oldukça sakın bir sesle cevap verdi Louise: «Bana kalırsa, subaylardan birinin yanında daha güvenlikte olurum.»

— Ya! Öyle mi? Josephine de son derece olağan bir sesle konuşuyordu.

— Yüzbaşı Charles...

— Düşünürüm.

— Ya da Albay Junot. Tabii, siz onunla beraber olmak istemezsiniz.

Josephine gözlerini aynanın boş bir köşesine dikerek cevap verdi: «Belirli birini tercih etmem.»

Kapı hafifçe vuruldu. Josephine, arkadaşlarını kabul edecek kadar giyinmiş sayılırdı. Louise kapıyı açınca, karşısında Luxembourg'da bir ziyafete gidecek gibi şık giyinmiş Yüzbaşı Charles'ı gördü.

— Yemeğe inerken, yanınızda Avrupa'nın en şık erkeğinin bulunmasını arzuladım, dedi Charles.

— Sizden başka hiç kimse boyunbağı bağlamasını bilmiyor, dedi Josephine.

— Bu sözü mezar taşıma yazarsanız, mutlu ölürüm, diye reverans yaptı Charles.

Durduğu yerden onları seyreden Louise, hiç bir art düşüncesi olmadığını belirten bir sesle sordu: «Bana bir emriniz var mı, Madam?»

— Hayır, teşekkür ederim, Louise.

Nezaketin simgesi haline bürünmüş olan Charles, kızın çıkması için kapıyı açtı ve arkasından tekrar kapattı. Gözlerini dolaştırarak: «Ne kadar şirin bir odanız var!» dedi.

— Evel, değil mi?

— Benim odam çok garip ve ufak. Odayı ayırırken Murat'nın ne düşündüğünü anlayamadım. Ve ayrıca onun odasının da nerede olduğunu bilmiyorum.

— Murat tekrar yola çıktı. Yarın gece kalacağımız hana gitti. Daima bir gün sonra kalacağımız yerlerde olacak.

— Öyle mi, niçin?

— Çünkü benimle karşılaşmak istemiyor.

— Niçin? Şimdiye dek tanıştığım, en çok karşılaşmak istenecek insansınız.

Josephine ince yapılı, yakışıklı Parisliye bakarak konuştu: «Çünkü, sandı ki, Gaskon süvarisi havasına hemen kapılıp ona âşık olacağım.»

— Gülünç bir düşünce.

— Evet. Düş kırıklığına uğrattım onu.

Hâlâ aynanın önünde oturuyordu Josephine. Kolyesini takmaya çalışıyordu. Charles yaklaşıp yardım etti. Usulca öne eğilip kadının çıplak omzunu öptü. Josephine aldırış etmedi.

— Yatağım da öylesine küçük ki, dedi Charles. İçinde uyumak olanaksız.

KARYOLANIN PERDELERİ yok mu hâlâ? Nerede onlar? diye sordu Napoleon.

— Yapılıyorlar efendim, dedi Muiron, ama bunun iyi bir cevap olmadığını da biliyordu.

— Niçin?

Bir general olmanın en iyi yanı, anlamsız sorular sorup, cevap istemekte ısrar edebilmektir, diye düşündü Muiron. Sonra da, «Bir hafta içinde hazır olmaları gerektiğini söylemişsiniz, efendim. Henüz bir hafta dolmadı.» dedi.

— Söylediğimden daha iyi çalışmalısınız.

— Baş üstüne, efendim.

— Ya karım yarın geliverirse?

— Bu olanaksızdır efendim. Tabii eğer arabalar kanatlanmazsa.

— Tahmin ettiğimizden daha erken burada olabilir.

Marmont derhal Muiron'un imdadına yetişti: «Al-dığımız haberlere göre henüz Paris'ten ayrılmış, efendim.»

General Bonaparte, gerçeklerin hatırlatılmasından hoşlanmadığı bir ruh hali içerisindeydi. Böyle davranan subaylarını azarlamaktan kendini alamıyordu.

— Bir savaşta olduğu gibi! İyi bir asker her olasılığa karşı hazırlıklı olur!

Cevap, «Evet, efendim!» oldu. Zaten bir general tarafından azarlandığınız zaman başka bir şey

söyleyemezsiniz. Ve general, azarlamak için başka bir neden aramakla meşguldü şimdi. Yatak odası bir şaheserdi. Tümüyle beyaz, gümüş ve altın renkler içinde. Gösterişli ve aynı zamanda masum, erotik, duygusal, alevli ve serin. Böylesine güzel bir odaya ya da yatağa girmeye hak kazanacak başka bir çift düşünülemezdi doğrusu. Her şey kusursuzdu.

Makyaj masasının önünde, Napoleon saç fırçalarından birini aldı. «Gümüş mü?» diye sordu.

— Gümüş kaplama efendim.

— Değiştir bunları. Ben gümüş istiyorum. Som gümüş.

— Evet, efendim.

— Marmont, sen yarın Turin'e gideceksin.

— Peki, efendim.

— Piedmont Kralı'na bir mektup götüreceksin. Şimdi hazırlayacağım mektubu.

— Evet, efendim.

— Karım Turin'e gelince, çoğunlukla kral ailelerine yapılan törenle karşılanmasını istiyorum.

Uzun süredir Napoleon'u tanıyan Marmont bile şaşırmıştı. «Kral ailesine mi?» dedi ve soruyu sorduğu için derhal pişman oldu.

— Piedmont Kralı, ben izin verdiğim için tahtında oturuyor. Ona söylediğim gibi davranacaktır.

Marmont derhal, «Evet, efendim.» diyerek önceki sözlerini unutturmaya çalıştı. Sanki general çok olağan bir istekte bulunmuştu.

Napoleon birdenbire rahatladı ve gülmeye başladı. İnceleme sona ermişti. İnsancılığını kazanmıştı yine. «Yeni ne var? Bu gece ne yapmam gerekiyor?» diye sordu.

— Operada gala gecesi efendim. Sizin onurunuzla Milanolular düzenledi, dedi Muiron.

— Benim onuruma... Ama gitmem gerekir mi?..

— Hiç olmazsa La Grassini için.

— La Grassini kim?

Muiron ile Marmont birbirlerine baktılar. Savaş ve politika ile ilgili olmayan konularda, general kültürünün eksikliğini ortaya koyuyordu. Ve iş başında olmadığı zaman, bunu ona hatırlatmak mümkündü.

— Sizden sonra, La Grassini şimdi Avrupa'nın en önemli kişisi, dedi Marmont.

— Ya?.. Bunu öğrenmek ilginç gelmişti Napoleon'a.

— Belki de kendini sizden daha da önemli görüyordur.

— Öyle mi? derken, ilgisi büsbütün artmıştı generalin.

— Vaktinizi değerlendirmelisiniz efendim. Karınız gelinceye kadar, dedi Muiron.

LOUISE COMPOINT, arabanın penceresinden dışarda kararmakta olan havaya baktı ve konuşmuş olmak için söze başladı: «Hava kararıyor.»

— İlgileniyor musun? dedi Junot.

— Varacağımız yere —adı neyse— yaklaştık mı?

— Yoo! Yalnızca iyi vakit geçirmeye çalışıyorum.

— Eğleniyor musun?

Birbirlerine baktılar. Kızın öpülmeye hazır olduğunu gördü Junot. Bir dakika daha beklemeye karar verdi.

— Bana Joseph'i anlatsana.

— Niçin?

— Merak ettim.

— Öyle mi?

— Sana saldırdığını söylemiştin.

— Evet, saldırdı.

— Tam olarak ne yaptı yani?

— Yerinden kalktı ve yanıma gelip oturdu.

— Yani böyle mi? deyip, Junot da kızın yanına yaklaştı.

— Evet. Ve omuzlarımdan yakaladı.

— Nasıl? Böyle mi? diyerek kızın omuzlarını tuttu.

— Evet.

— Ya sonra?

— Sonra öpmeye çalıştı.

— Böyle mi? diyerek kızın dudaklarını öptü, Junot.

— Hayır, yalnızca öpmeye çalıştı.

— Yani gerçekten öpemedi seni. Böyle. Bir kez daha öptü kızı.

— Hayır.

— Ya da böyle! Ve bir öpücük daha.

— Hayır, öpmedi.

— Ama niçin öpmesini beceremedi? Sözgelisi böyle? Ve yine.

— Çünkü suratına bir tokat indirdim.

— Ama seni omuzlarından tutarken nasıl tokatlayabildin onu?

— Kollarımı geri çekerek.

— Yani nasıl?

— İşte böyle, dedi Louise. Ama ne kollarını istekle çekti, ne de erkek onun geri çekilmesine izin verdi.

— Eğer ben onun yerinde olsaydım, sana böyle sarılırdım. Daha doğrusu kollarımı öyle bir sarardım ki omuzlarına, kaçamazdın. Ve söylemem gerekir ki, seni eninde sonunda öperdim. İşte böyle...

SEYİRCİLER on beşinci kez perdenin açılması için bağırsırlarken La Grassini, dudaklarındaki gülümsemeyi silip arkasını döndü ve son hızla soyunma odasına doğru ilerledi. Öylesine hızlı yürüyordu ki, La Scala'nın müdürü, ona yetişmek için koşuyordu âdeta.

La Grassini meslektaşlarından biri hakkında verdiği kararı açıkça bildiriyordu:

— Ve yarın akşam, selâm vermeye çıkmayacağım. Her perde açılışını o tenor ile paylaşmak istemiyorum. Sahnenin kenarına gelip seyircilere gülücük dağıtırken ne yaptığını sanıyor? Sanki alkışların bir kısmı da onunmuş gibi. Milano'da müzik zevki vardır. Eğer tek başına selâma çıkarsa çürük portakal yağmurluna tutulur. Aslında bir tenor da değil o. Bir oktavlık sesi olan, orta sınıf bir bariton. Do notasından yukarı çıktığı anda şarkı söylemiyor, gıcırıyor, köpek gibi havlıyor. Bir köpekle beraber sahneye çıkmayı tercih ederim. Hiç olmazsa bir köpek kasabanın delisi gibi seyircilere öpücük yollamaz...

La Grassini'ye gelen buketlerin ağırlığı altında eğilmiş üç yardımcı, hızlı adımlarla ardından geliyor-du. Buketleri gönderenler odanın kapısında bekliyordu. Hiç olmazsa her biri bir konttu ya da içlerinde birkaç tane de prens olabilirdi. Sessiz bir hayranlıkla kadına selâm verdiler. Şarkı söylemeseydi bile, erkekler onun güzelliğine hayran kalırlardı. Güzel olmasaydı, sesine hayran olurlardı yine.

La Grassini dudaklarında tatlı bir gülümsemeyle hepsini teker teker süzdü ve gözleri, derhal selâma duran Marmont ile Muiron'ya takıldı.

— Beyler?..

Bakışları hâlâ üzerindeyken Marmont öne doğru ilerledi: «Sinyorina Grassini, General Bonaparte'ın tebriklerini sunabilir miyim? Eğer yemek davetini kabul ederseniz, general çok mutlu olacaktır.»

— General kim? dedi La Grassini.

Marmont kadının haklı olduğunu düşündü. Bonaparte da şimdiye dek La Grassini'nin adını duymamıştı. Mümkün olduğu kadar kolay anlaşılabilir gibi tekrarladı: «General Bonaparte, İtalya Ordusu Başkomutanı.»

Anlamıştı kadın: Gülüşü birdenbire tekrar canlandı. «Ah!» diye bağırdı, anladığı için çok memnun olmuştu. «**Il Generale Buonaparte!**»

HANDAKİ ÖZEL YEMEK SALONUNDA, Junot ile Louise fısıldaşıyorlardı. Joseph ile Hamelin, belki de kızın kulağına fısıldayan Junot'yu kıskandıklarından, üzgün bir sessizlik içinde şaraplarını yudumlamaktaydılar. Yüzbaşı Charles da, görevini yerine getirmek için Josephine'i eğlendirmeye çalışıyordu.

— Milano'ya gidince ilk işimiz, kocanız için yeni bir üniforma modeli bulmak olmalı. Biraz daha gösterişli ve modaya uygun bir şey yaratmalıyız.

— Evet ama giymesini nasıl sağlayacaksınız?

— Çok basit. İrtibat bölümü bir emir yayınlar.

— Bonaparte'a mı?

— Herkese. Ve Bonaparte da buna uymak zorunda kalır. Her zaman yaparız bunu. En gereksiz emirleri yayınlamak zaten görevimiz. «Bugünden başlayarak komutan ve bu rütbeden yüksek subaylar...»

Josephine gülerken, gözü Louise'e takıldı. Kızın, Junot'ya karşı davranışı fazla sıkı fıkı olmaya başlamıştı.

— Louise.

— Evet, Madam?

— Beyleri şarap içmeleri için yalnız bırakalım mı?

Louise'in ifadesi Junot'nun yanından ayrılmaya gönüllü olmadığını gösteriyordu. Josephine genç kıza öğüt vermesi gerektiğini kararlaştırdı. Ahlâk kuralları hakkında değilse bile, düşünceli davranmanın gerekçesi hakkında konuşabilirdi.

Kadınları geçirmek için erkekler ayağa kalktılar. Sonra Junot neşeli bir sesle —iyi bir yemek yemiş, önünde bir şişe şarap, yanına gideceği bir kadın ol-

duktan sonra kim neşeli olmaz ki— konuşmaya başladı: «Beyler herkes kendi şişesine sahip olsun. Ama bu arada benimki boşalmış. Charles ben garsonu çağırıncaya dek şişeni ödünç versene.»

— Sevgili dostum, lütfen buyurun. Hepsini içebilirsiniz, dedi Charles.

— Yani irtibat bölümünde içki yok mu?

— Korkarım ki, yarın sabah için ayık olmam gerekir.

— Öyle mi? Niçin?

— Bayan Bonaparte eşsiz bir kadın, ama çok kaprisli bir yol arkadaşı. İnanılmayacak kadar erken saatlarda fıkra anlatmamı istiyor benden. İzin verir misiniz?

— İyi uykular, dedi Junot.

Charles, gidince Junot diğerlerine döndü. «Daima bir, iki şişenin bana iyi geldiğine inanmışımdır. Gerek savaşmak gerekse başka ne yapmak bir erkeğin içinden geliyorsa. Daha doğrusu her kim ne yapmak istiyorsa, onun onuruna içelim.» Masa arkadaşlarının üzgün bakışları biraz daha neşelendirdi onu. «Gelecek hafta savaşaacağız. Bu arada, her şey olabilir.» diye tamamladı sözünü.

Daha sonra, sabahlığını, terliklerini giymiş, parmak uçlarına basarak loş koridorda ilerleyen Junot, bir köşeyi dönünce Charles ile burun buruna geldi. O da sabahlığını ve terliklerini giymiş parmak uçlarına basarak yürüyordu. Her ikisi de birbirini görmekten memnun kalmamıştı. O anda yataklarında olmadıkları için bir neden göstermeye zorunluluk duyular.

— Merhaba, diye fısıldadı Charles.

— Merhaba.

İlk atılımı Charles yaptı:

— Bir fikrin var mı, şeyin nerede olduğunu?..

— Bu yanda, ilerde...

— Öyle mi?

— Evet.
— Teşekkürler.
— Rica ederim.
— Şey... tabii önce sen.
— Hayır, hayır! Yalnızca dolaşıyordum. Uyuyamadım.

— Ya!
— Hiç kimseyi uyandırmamaya çalışarak.
— Ben de... şey...
— İyi geceler.
— İyi geceler.

İkisi de yine parmak uçlarına basarak sessizce uzaklaştılar.

Beş dakika sonra Louise'in kollarında Junot konuşmaya başladı: «Koridorda ne işi vardı Charles'ın? Sanki tahmin edemedim.»

— Sanki bilemeyeceksin, diye kıkırdadı kız.
— Çok hızlı gelip gitmiş, değil mi? dedi Junot.
— Çabuk olmasını tercih eder o, dedi Louise.
— Tıpkı senin gibi.
— Hmmm... dedi kız.

YÜZBAŞI MARMONT ile Yüzbaşı Muiron başkomutanlarına öylesine sadıktılar ki, onu kıskanmayı akıllarından bile geçirmeden, La Grassini'ye görkemli Serbelloni sarayının koridorlarında eşlik ediyorlardı.

Marmont söze başladı: «General sizi heyecanla bekliyor.»

— Gördüğünüz gibi, ben de generaliniz ile tanışmak için acele ediyorum, dedi kadın.

Marmont, kadının en az saray kadar, belki ondan da güzel olduğunu düşündü. O bir harika, bir mucize, olağanüstü bir olaydı. Zamanımızın olağanüstü erkeğini tanıyınca ne olacaktı acaba?

Bu arada Napoleon, bürosunda sinirli hareketler-

le, soğuk büfeyi, buz kovaşında bekleyen şampanya şişesini, dört adet kadehi inceliyordu. İtalya'yı kurtaran kişinin, İtalya sanatına saygısını göstermesi gerekirdi. Yalnızca bir kahraman değil, aynı zamanda uygar bir insan olduğunu da bildirmek istiyordu genç general. Masadan bir meze aldı ve kapının vuruluşuna cevap vermek için aceleyle yutmak zorunda kaldı.

— Girin.

La Grassini, en etkileyici salınışıyla kapıdan girdi.

— Sinyorina Grassini, size Başkomutanımız General Bonaparte'ı takdim edebilir miyim? dedi Mar-mont.

Napoleon kadının sahnede çok güzel olduğunu görünce, ışık ve makyaj oyunlarının onu güzelleştirdiğine karar vermişti. Yakından da aynı güzelliğe sahip olması çok şaşırttı kendisini. Daha önce düşündüğünden daha derin bir reveransla selâm verdi.

— Sinyorina, onur verdiniz.

Kadın, tüm görkemiyle öpmesi için elini uzattı. Napoleon öptü.

La Grassini bir üstünlük havasıyla, «Demek İtalya fatihi sizsiniz?» dedi.

— Kurtarıcı olarak düşünülmeyi tercih ederim.

— Fethedenleri severim. Kurtarılmaya gereksinmem yok.

— Şampanya? Şampanya içer misiniz? diye sordu Napoleon sinirli bir sesle.

— Daima.

— Muiron, diyerek eliyle işaret etti Napoleon.

Muiron gelip şişeyi açtı.

— Bu gece seyrettik sizi, dedi Napoleon.

— Gördüm sizi. Locanızda...

— Oh! Konuşmanın pek parlak geçmediğini fark ediyordu Napoleon.

— Benim için ne düşündünüz?

— Şahaneydiniz.

İltifata aldırmadı kadın. «Belki iyiydim, ama şahane değildim. O tenorun yanında şahane olmak olanaksız. Kovulmasını istedim.»

— Ya!..

— Aptal, şişko bir Napoli domuzu. Bir daha onunla sahneye çıkmayacağım. Fransa'da çok iyi tenorlarınız var.

— Evet. Sanırım.

— Ve Paris'te iyi bir operanız var.

— Evet.

— Paris'te sahneye çıkmayı tercih ederim. Sizinle beraber Paris'e geleyim mi?

Napoleon verecek bir cevap bulamadı ve iki kadeh şampanya ile yanlarına gelen Muiron tarafından kurtarıldı.

— Sinyorina...

— Teşekkür ederim.

— General...

Napoleon çok kısa bir konuşma hazırlamıştı. Bardağını kaldırdı. «Sesinizin güzelliğine içmek...»

— **Alla tua salute!** dedi kadın ve general sözünü bitirmeden içkisini sonuna dek içti. Napoleon ancak bir yudum almıştı. Yan gözle subaylarına baktı. Kendisini biraz desteklemelerini bekliyordu. Adamlar, yüzlerinde saklamadıkları bir sırtışıla duruyorlardı. Kadehleri hâlâ boş olarak masanın üzerindeydi, şampanya içmemişlerdi bile.

— Beyler, bizimle beraber...

Ama La Grassini söze başlamıştı:

— Operayı nasıl buldunuz?

— Çok beğendim.

— Fena sayılmaz. Zingarelli yirmi dört saatta yazdı onu. Özel olarak benim için.

— Size olan hayranlığının bir işareti olarak...

Kadın bir el hareketi ile hayranlık düşüncesini uzaklaştırdı. «Zavallı adam, delicesine âşık bana.» dedi.

— Zavallı mı?

— Ben sevmiyorum onu.

Bundan sonraki sözleri için Napoleon kendi kendini tebrik etti. Hem iyi bir övgüydü sözleri, hem de subaylarını sohbet'e sokuyordu.

— Subaylarım, tüm Avrupa'nın size âşık olduğunu söylediler bana.

— Oh, evet, dedi La Grassini nefis bir umursamazlıkla. Ya siz?..

Dostları, subayları işte şimdi yardımına gelmeliydiler.

Marmont atıldı: «Sinyorina izin verir misiniz? Bizim gitmemiz gerekiyor İyi geceler Sinyorina. İyi geceler General!..»

— İyi geceler Sinyorina, iyi geceler General, diye ekledi Muiron.

Napoleon onları durduramadan La Grassini en güzel gülüşü ile subaylara döndü: «İyi geceler. Beni getirdiğiniz için teşekkür ederim.»

Gittiler. Napoleon onunla yalnız ve çaresiz kaldı. Kadın, «Şimdi. Ne diyordunuz? Sesimin güzelliği hakkında?» diye sordu.

— Evet.

— Ve başka?

— Ve kendi güzelliğiniz.

— İyi. Daha fazlasını da göreceksiniz.

La Grassini baş döndürücü omuzlarını örten pelerini çıkardı. Napoleon bir şeyler söylemek istedi ise de aklına hiç bir kelime gelmedi. Pelerini elinden alıp yerleştirmek onun göreviydi. Bunu başardı.

— Burası çok sıcak, dedi kadın.

— Öyle... Biraz daha şampanya?

— Evet.

— Ve yiyecek bir şey? Kadını masaya götürmek istedi ama La Grassini gitmeye hiç niyetli görünmüyordu.

— Hayır. Daha sonra yerim belki.

— Sonra mı? Ne demek istemişti acaba?

— Operadan önce iyi bir yemek yerim. Ve bundan sonra bazen gece yarısına kadar acıkmam.

— Ha!

— Siz de mi? Bir çarpışmadan önce karnınızı doyurur musunuz?

— Ben fazla yemem, derken Napoleon gerçeklerden söz ediyordu.

— Ama hafif bir yemek yeriz. Daha sonra.

İşte yine tekrarlamıştı aynı şeyi. Ne anlama geliyordu bu acaba?

Kadın orayı dolaşmaya başlamıştı, ama hoşlanmadığını da belli ediyordu. «Burası çalışma odanız mı?» diye sordu.

— Evet.

— Çok kötü döşenmiş.

— Yalnızca çalışırım burada. Bir iskemle ile bir masa yeter bana.

— Siz büyük bir kahramansınız ve büyük olduğunuzu göstermeniz gerekir. Yoksa diğer generaller gibi misiniz?

Napoleon gücenmişti: «Başka hiç bir generale benzemem.»

— Belki daha iyi bir askersiniz, ama yine de bir askersiniz. Öyle çok askerle tanıştım ki. Onların hiç zevki yoktur, güzelliğin ne olduğunu bilmezler. Gerçekten büyük bir adam olmak için bu hissi duymanız gerekir.

— Burada özel bir dairem var. Yeni döşendi. Çok güzel süslendi. En zevkli biçimde, duygu ile dolu olarak.

— Öyleyse ben niçin buradayım? Yalnızca iş yapıyorsunuz burada. Ben bir iş miyim yoksa?

Napoleon, kadının çok zor bir iş olduğunu söylemekten kaçındı.

DIŞ ODADA Marmont söze başladı: «Sana ikiye bir veririm.»

— Üç olsun, dedi Muiron.

— Üç oldukça yüksek. Kadın çok iradeli.

— Bonaparte da zayıf değildir.

— O bir kadındır, öteki de bir erkek, dedi Marmont.

Napoleon'un odasının kapısı açıldı ve generalin sesi duyuldu: «Muiron!»

— Efendim?

— Yeni dairedeki ışıklar yakılsın. Ve şöminele-
rin de yanıp yanmadığına bak.

— Peki, efendim!

Napoleon tekrar gözden kayboldu.

— Şansını yitirdin, dedi Marmont. Bahis artık geçersiz.

— BURASI SALON, dedi Napoleon.

— Görüyorum.

— İyi döşenmiş mi?

— İyi sayılır.

— Güzelliğe karşı bir duygum var mı?

— Biraz olduğunu söyleyebilirim.

— Yalnızca o kadar mı?

— Tüm daireyi gösterin bana. Fikrimi sonra söy-
lerim.

— Burası özel oda, dedi Napoleon.

— Evet, anlıyorum.

— İyi döşenmiş mi?

— İtiraf ederim, fena değil.

— Güzelliği hissedebiliyor muyum?

— Zevkiniz geleneksel, biraz eski moda. Pek cü-
retli sayılmaz.

— Bu kadar mı?

— Her yeri gösterin bana. Her şeyi gördükten sonra kararımı verebilirim ancak.

— Ve burası yatak odası.

— Görülüyor.

— İyi döşenmiş mi?

— Sayılır.

— Zevkim nasıl?

— Zevkinizin gelişme olasılığı var. Büyük bir olasılık.

— Artık, her yeri gördüğünüze göre yemek yemek ister miydiniz?

Ama kadın kanepeye oturdu ve emredercesine yanındaki yeri işaret etti! «Oturun. Bir süre size bakmalıyım.»

Belki de nedeni yalnızca konuğa karşı nazik davranmaktı, ama Napoleon'un seçim şansı yoktu. Yanına oturunca kadın onun yüzünü incelemeye başladı. Sanki beynini ve kalbini okumaya çalışıyordu.

— Siz İtalya kralısınız, dedi bir süre sonra.

— Görünüşte evet.

— Görünüşte. Görünüş aslında her şeydir. Başka her şey önemsizdir. Aynı şekilde ben de görünüşte İtalya'nın kraliçesiyim.

— Bana da öyle söylediler.

— Daha önce prenslerle beraber oldum ama hiç bir kral tanımadım. Kralların çoğu çirkin, şişman ve yaşıldır. Siz öyle değilsiniz.

— Teşekkür ederim.

— Karar verdim. Sizi beğeniyorum. Hatta sizi sevebilirim. Gördüğünüz gibi çok açık sözlüyüm.

— Evet

— Ve daha sonra akşam yemeği yeriz.

Napoleon ona baktı. Ama kadının değil, kendi aklından geçenleri okuyordu.

— Sinyorina Grassini, sizi buraya güzelliğinizi ve sesinizi övmek için davet ettim.

— Evet memnun oldum.

— Başka bir neden daha var. Karım kısa bir süre sonra Milano'da olacak. Onun gelişini kutlamak için bir dizi konser ve opera düzenlemeyi düşünüyorum. O konser ve operalarda sizin de söylemenizi arzu ediyorum. Dünyanın en ünlü ve en güzel opera sanatçısı sizsiniz. Ama söylemem gerekir ki karım dünyadaki tek kadındır.

Sözlerini yanlış anlamamanın olanağı yoktu. La Grasi'ni ise bunu kastedtiğini anlamakta güçlük çekiyordu. Yaşamında ilk kez böyle bir durum ile karşılaşlıyordu.

7. MIO DOLCE AMOR

ARABA, Cenis dağındaki geçide, Turin'e doğru yol alırken, Josephine Charles ile konuşuyordu. «Bu günden sonra, başka biriyle beraber gideceğim.» dedi.

— Zorunlu musun? Niçin?

— İtalya'ya giriyoruz. Orada bir kocam var.

— Oh, kocan konusunda endişelenme. Her halde başka bir yerleri almaya gitmiştir her zamanki gibi. Tüm kahramanlarda görülen bir alışkanlık bu. Bir türlü kurtulamazlar.

Josephine hafifçe adamın burnunun ucunu öptü: «Benim kocam yalnızca sevmiyor beni. Hayran bana. Delicesine...»

— Ben de öyle. Delicesine...

— Ve delicesine kıskançtır.

— Ah, evet. Bu durumda...

— Evet?

— Delicesine dikkatli davranmamız gerekecek.

— Evet.

— Tanrıya şükür, sen zamanımızın en büyük ya-

lancılarından birisin. Özür dilerim, gelmiş geçmiş yalancıların en büyüğü.

— Gerektiği zaman.

— Hayır, sevgilim. Sen, içinden gelerek, sürekli olarak yalan söyleyen bir şahesersin. Ben de öyleyim. Tabii, sana hayran olduğum ve bir koca sorunundan dolayı senden vazgeçemeyeceğimi söylediğim zamanlar dışında.

Josephine cevap verdi: «Sevgilim, o koca senin başkomutanındır.»

Karşılıklı gülmeye başladılar. «Ne kadar komik!» dedi Charles.

KORTEJ, Serbelloni sarayına geldiği zaman, Napoleon Milano'dan çok uzaklardaydı. «Söylemiştim sana!» dedi Charles. Böylece Josephine, Milano'nun en tanınmış soylularından Dük Serbelloni tarafından karşılandı. Bir zamanlar Avusturya İtalyasının direktörü olan Dük, şimdi Cisalpine Cumhuriyeti başkanı olarak tekrar başa geçmişti.

Josephine her zamanki gibi çekiciydi ve Serbelloni ona hayran oldu. Durumun gerektirdiği gibi, bir kraliçe davranışlarına çok çabuk alışmıştı. Barras'nın salonlarının kraliçesi olmaktan pek farklı sayılmazdı bu. Ve tabii, uzun yolculuğu çok yormuştu genç kadını. Tümüyle, altın, gümüş ve beyazın hâkim olduğu dairesine götürdü Dük Josephine'i.

Bir süre sonra Junot, Murat'ı bir kenara çekti: «Bak, tekrar ordunun içine geri döndük.»

— Evet, yani?

— Çenemi kapalı tutmayı öneriyorum, dedi Junot.

— Ne hakkında?

— Paris'te olan ya da olmayan her şey hakkında.

— Ne gibi?

— Bonaparte'ın aklını generallikten uzaklara götürececek konular.

— Ya?

Dimdik birbirlerinin gözlerinin içine baktılar. Murat'nın gözleri bomboştu. Junot tekrar konuştu: «Biz burada savaşmak için bulunuyoruz. Geri kalan hiç bir şeyin önemi yoktur. Ve Bonaparte'ın uğruna savaşıyoruz. Doğru değil mi?»

Murat en soğuk ve umursamaz tavırla cevap verdi: «Ne demek istediğini anlayamadım. Dilediğin gibi davranabilirsin. Ben de öyle. Her zaman istediğim gibi davranmaz mıyım zaten?»

Murat uzaklaşırken, Junot bir kez daha, ardından bir tekme savurmak için dayanılmaz bir arzu duydu.

EN SONUNDA Milano'ya gelmiş olduklarından, Josephine, artık Louise'e biraz öğüt vermek gerektiğine inandı. Louise'i daima severdi ama, genç kızın ara sıra biraz yola getirilmesi gerektiği görülüyordu. Terbiyeli sosyeteye karışabilmesi için biraz daha eğitilmeliydi. Henüz çok doğal davranıyordu genç kız.

— Louise, bana kalırsa, şimdiden sonra Albay Junot'yu daha az görsen iyi olur.

— Ya?

— Daha doğrusu, çok az.

— Niçin?

Josephine elinden geldiğince arkadaşça konuşmaya çalışıyordu; «Sanırım, Junot çoğu zaman buradan uzakta olacak.»

— Bonaparte ile beraber.

— Evet.

— Bazen de burada olacak. Yine Bonaparte ile beraber. Burada olduğu zaman niçin daha az göreyim onu?

Açıklama yapması gerekiyordu Josephine'in. «Bir yolculuk sırasında, insan bazen başkalarıyla dost olmak zorunda kalır.»

— Beni kimse zorlamadı. Sizin de zorlanmadığınız gibi.

Hâlâ nezaketle dünyanın gidişini öğretmeye çalışıyordu Josephine: «Yolculuk sona erince, aradaki kısa serüven de bitmelidir. Olağandır bu.»

— Junot beni seviyor, dedi Louise.

— Sevgili Louise, askerler, kendilerini sevmelerine izin veren her kadını severler.

— Hayır!

Josephine sabırsızca içini çekmemek için zor tuttu kendini. Louise'in işi inada bindirdiğini fark etmişti ve onun bu davranışları bazen isyana kadar giderdi.

— Louise, sana öğüt veriyorum. Yolculukta olanları unutmak gerekir. Ben unuttum bile. Aynı şeyi yapmalısın!

Ne yazık ki, Louise'in bakışları dikleşmişti. Ama Josephine'in bir kez daha çaba göstermesi gerekiyordu: «Louise anlamaman gerekir ki, burada yine bir sosyete kurulacak. Herkesin gözü üstümüzde olacak. Bir örnek olmalıyız biz.»

Alçak, sert bir sesle cevap verdi Louise: «Siz örnek olacak mısınız?»

Belki de yarı arkadaş, yarı hizmetçi olan birini yanında bulundurmamak hataydı. Artık konuyu tamamıyla açığa çıkarmanın ve kendi otoritesini kurmanın zamanı gelmişti.

— Louise, sanmıyorum ki, General Bonaparte, yaver albayının, karısının hizmetçisiyle yatıp kalkmasından hoşlansın.

Genç kız bir süre gözlerini duvara dikti, sonra gergin bir sesle sordu: «Acaba General Bonaparte, karısının irtibat subayı ile yatıp kalkmasından hoşlanacak mı?»

Josephine, bağırılmaya, kızı tokatlamamaya ve

hatta serinkanlılığını elden bırakmamaya karar verdi. Öğrenilecek tek ders, yarı arkadaş, yarı hizmetçinin çok tehlikeli bir insan oluşuydu.

— Louise, işine son verdim.

Louise gözlerini duvardan ayırıp, Josephine'e çevirdi: «Yolculukta olanları General Bonaparte'a anlatabilirim mi?»

Josephine öfkesini kontrol altında tutmak için büyük bir güç sarfederek, konuştu: «Kovuldun. Derhal Paris'e doğru yola çıkacaksın!»

— Bonaparte buraya dönmeden önce mi?

Louise'in sesine benzer, sert bir ifadeyle cevap verdi Josephine: «Evet!»

SUBAYLARIN LOKALİNDE, Murat üçüncü şişe şarabını içerken sürekli olarak kendini övmekteydi. Bereket Junot ile Marmont da üçüncü şişeyi içmekte olduklarından, ona kızdıkları halde gülüyorlardı yalnızca.

— Tereyağın içinden geçen bir bıçak gibi geçeceğiz aralarından, dedi Murat.

— Daha orijinal bir benzetme bulmaya çalış, dedi Marmont.

— Bir Avusturyalının boynundan geçen bir Gaskon kılıcı gibi.

— Bu benzetme değil. Zaten Avusturyalılardan söz ediyoruz.

Murat düşündü biraz: «Parisli bir hanımdan geçen bir Gaskon'un diğer silahı gibi.»

— Evet bu konuya geleceğimizi biliyordum, dedi Junot.

Marmont söze karıştı: «Ona göre fena sayılmaz yine de.»

— Kraliyet sarayının koridorlarında geceleri dolayan bir seçkin kadın, dedi Junot.

— Eğer size anlatsaydım, diye başladı Murat.

— Aman Tanrım, anlatmak istediklerini sakın anlatma.

— Paris'te yattığım iyi aile kadınlarını anlatsaydım size...

— Sana inanmazdık.

— Sana inanamazdık.

— Ve sana inanmıyoruz.

Murat tekrar söze başladı: «Eğer size anlatsaydım...»

— Pekâlâ, Murat. Haydi anlat. Kimdi onlar? Kontesler mi? diye sordu Marmont.

— Düşesler mi? dedi Junot.

— Prensesler mi? diye elindeki şişeyi salladı Marmont.

— Unvanları kaldırmaları Murat için ne kadar fena oldu.

— Marie Antoinette'i giyotine göndermeleri çok kötü. Eğer yaşasaydı garanti Murat ile yatardı.

Murat gururla cevap verdi: «Paris'te her gece başka bir kadınla yattığımı söylüyorum yalnızca. Ve hepsi de iyi kadındı.»

Marmont başını salladı: «Beni fazla etkilemedi. Seni etkiliyor mu Junot?»

— Övünülecek bir konu değil.

— Sen daha başarılı oldun değil mi Junot?

— Elbette. Gecede bir buçuk kadın. Bazen de iki buçuk.

— Hepsi de iyi kadındı değil mi?

— Oh, evet, çok çok iyi. Çok üstün kadınlardı.

Murat tekrar övünmeye başladı: «Bakın anlatayım size. Paris'in en ünlü iki kadını ile beraberdim.»

— Marmont, sana bir sorum var.

— Evet?

— Niçin Murat'nın sözlerine inanmıyoruz?

— Paris sosyetesinin iki kraliçesi. Ve kimden söz ettiğimi biliyorsunuz, dedi Murat.

— Junot. Sorun hakkında.

— Evet?

— Seninle aynı fikirdeyim. Ama cevap nedir?

Junot cevap verdi: «Sorunun cevabı: Çünkü Murat'yı sözlerine inanmayacak kadar iyi tanıyoruz.»

— Bana yalancı mı diyorsunuz? diye sordu Murat.

— Gaskonyalı bir hancının oğlu diyorum yalnızca. Murat yerinden fırlayıp kadehini şömineye fırlattı.

— Junot sen bana...

— Belki onlar yalancı degillerdir, dedi Junot.

— Ne?

— Ama Tanrı hakkı için, abartma konusunda yeteneklidirler.

Murat elini kılıcının kınına attı: «Albay Junot bana bu onuru vererek...»

Aynı anda Marmont koridordan yaklaşan tanıdık ayak seslerini duydu. General Bonaparte içeri girdi. Derhal ayağa fırladılar.

— Karım burada mı?

— Evet, efendim. Dairesinde.

— Öbür gün, siz üçünüz benimle birlikte Mantua'ya doğru yola çıkacaksınız.

— Evet, efendim.

— Şarabınızı için. İyi geceler.

Geldiği gibi hızla çıkıp gitti. Junot, derhal Murat'ya döndü: «Ve bu da konuşmanın sonudur.» dedi. İki gün önce söylemişim sana. Şarabını iç ve koca çeneni kapa. Savaşmaya gidiyoruz.»

JOSEPHINE, bol bir giysi içinde, tuvalet masasında oturmuş, makyajını tamamlamaktaydı. Napoleon'un geleceğini biliyordu; birbiri peşine gelen haberler, sürekli olarak yaklaştığını bildirmişlerdi. Artık ayak sesleri de duyulmuştu ve genç kadın elindeki tarakları, fırçaları bıraktı. Hazırdı.

Napoleon hızla odaya girip doğruca karısının yanına yaklaştı ve koltuğundan kalkmasına fırsat vermeden delicesine sarıldı ona. Bir öpücük ve aşk sözcüğü fırtınası.

— Sevgilim, aşkım, **mio dolce amor**. En sonunda buradasın, yanımdasın... Nasılsın, iyi misin, yolculuğun iyi geçti mi? Hayır, önce öpeyim seni, binlerce kez öpeyim, sonra sorayım bunları. Mantua'dan yazdığım mektupları aldın mı? Sevgilim sana kaç tane mektup yazdığımı tahmin edemezsin. Her gün benden mektup alıyordun, ama yazıp da yollamadığım öylesine çok mektup var ki. Delicesine aşkla dolu mektuplardı onlar. Aklımı kaçırdığımı sanabilirdin. Buraya gelmediğin ve mektup yazmadığın için, hem seni sevdiğimi, hem de nefret ettiğimi anlatan mektuplar... Hayır, hiç bir zaman senden nefret etmedim, ama seni Paris'te tutan herkesten ve her şeyden nefret ettim. Onlar seni görebiliyor, sesini duyabiliyor ve elini öpebiliyorlardı. Ya ben?... Ben bunları yapamıyordum. Oh sevgilim...

İlk öpücük fırtınasından sonra bir an için sakinleşti.

— Ve ben burada, seni yalnızca hayalimde öpebiliyordum. Seni Paris'te bıraktığım günden beri her gece baştan aşağıya dudaklarını, gözlerini, göğüslerini, göbeğini ve en çok göbeğini hayalimde öpüyordum. Artık bu gece, gerçekten seni kollarıma alacağım. Bu gece ve yarın gece. Ondan sonra tekrar Mantua'ya dönmem gerekiyor. Ama uzun süre ayrı kalmayacağız artık. Sen yanımda olmayınca ben bir hiçim. Çünkü sen benim kalbim, ruhum, her şeyimsin. Seni, dünyalardan, cennet umudundan, Tanrı'dan daha çok seviyorum. Sen de beni seviyor musun?

— Seni seviyorum, dedi Josephine.

Napoleon tekrar kollarına aldı karısını ve bir süre daha öptükten sonra kendinden uzaklaştırdı.

— İzin ver, aklı başında bir adam gibi konuşayım.

Burasını sevdin mi? Odaları beğendin mi? Ya eşyaları?

— Çok beğendim.

Yerinde duramıyordu Napoleon. Odalar mükemmel sayılmazdı.

— Daha fazla çiçek olmalı. Sana çiçek getireceğim.

— Teşekkür ederim.

— Haydi anlat bana. Yolculuğun nasıldı? Seni rahat ettirdiler mi? Murat, Junot ve Joseph?

— Evet, çok iyi idi.

— Rahat mıydın? İyi hanlar, güzel odalar sağladılar mı?

— Evet, tabii.

— İyi adamdır onlar. Beni çok severler ve tabii seni de sevmeleri gerekir.

— Evet.

— Hastalanmadın ya? Bu düşünce acı çektirdi bana. Hasta olduğumu sandım. Hasta değildin, değil mi?

— Hayır, hasta değildim.

— Ya oğlum nasıl? Oğlum olacağından eminim. Olmalı. Sağlıklı olarak büyüyor mu? Küçük Napoleon?

Josephine cevap vermedi.

— Büyüyor mu?

Josephine'in dudakları titremeye başladı.

— Sevgilim? Nasıl o?

Josephine'in gözleri doldu:

— Sevgilim? Nasıl o?

Yaşlar Josephine'in yanaklarından aşağıya kaymaya başladı. Napoleon ölüm kadar sessiz ve solgun karısına baktı.

— Sevgilim?.. Büyüyor mu oğlum?.. Yaşıyor mu?..

En sonunda zor işitilir bir fısıltı ile konuşmaya başladı Josephine. Ama Napoleon her kelimeyi gayet iyi anlıyordu: «Hamile olduğumu sanmıştım. Emindim bundan. Sonra... sonra biraz rahatsızlandım. Mektup-

ların endişelendirdi beni. İtalya'ya gelmemi istiyordun ve Barras da sen istediğin için gitmem gerektiğini söylüyordu. Rahatsız olduğum halde yolculuk hazırlıklarına başladım. Belki de neden bu değildi. Bilmiyorum, anlatamıyorum. Ama birdenbire, yola çıkmadan önce hamile olmadığımı anladım. Sana bildirecek vaktim yoktu. Ve nasıl söyleyebilirdim bunu? Öylesine içtenlikle bir çocuk istiyordun ki!.. Evet, bir çocuk vermek istiyordum sana. Belki de isteklerini yerine getirmeye çalışmaktı nedeni. Belki her şey istek, düş... benim düşümdeydi. Sonra... hayır düşürmedim çocuğumu, yalnızca hamile değildim. Oysa öyle olduğumu düşlemiştim. Ve yol hazırlıkları bitmişti. Hiç bir şey söyleyemezdim, hiç kimseye anlatamazdım. Yola çıkmam gerekirdi...

— Bağışlanmaz bir insanım, dedi Napoleon.

— Hayır...

— Kendimi affedemem asla.

— Hayır, suç benimdi. Hamile kalmayı öylesine arzuladım ki!..

— Seni daha fazla sevmeli ve Paris'te kalmaya izin vermeliydim.

— Hayır, ben istedim buraya gelmeyi. Senin yanında olmak istiyordum.

— Yalnızca kendimi düşündüm. Çok bencildim.

— Hayır, ben öylesine çok istedim ki...

Napoleon karısına sarıldı ve bir süre sessiz kaldılar. Birbirlerinin kalp atışlarını hissediyorlardı.

— Artık iyileştin mi? diye sordu Napoleon sonunda.

— Evet.

— Gerçekten iyi misin? Gerçekten?

— Artık senin yanıdayım ya.

— Biliyor musun şimdiye dek yalnızca iki gün kaldık seninle. Ve şimdi yine iki gün beraber olacağız; sonra ben tekrar gideceğim. Ama bundan sonra

binlerce gün, binlerce gece hiç ayrılmadan beraber olacağız.

— Evet.

— Ve bir oğlumuz, iki oğlumuz, üç oğlumuz... kaç tane istersek o kadar oğlumuz olacak. Düş değil gerçek.

— Evet.

— Akşam yemeğini yedin mi?

— Hayır.

— Ben de yemedim. Gel, yatağa gel.

— Peki.

Uzun uzun öpüştiler.

— Daha sonra yemek yeriz. Gece yarısı, dedi Napoleon.

— Tabii.

— Kalkmamıza bile gerek yok. Louise getirebilir.

Gerçi önemli değildi bu ama, ergeç söylenmesi gerekirdi: «Oh, sevgilim sana söyleyecek bir sözüm var.» dedi Josephine.

— Hmmm?

— Yolculuk sırasında iyi sayılmayacak bir şey oldu.

— Ne gibi?

— Louise çok kötü davrandı.

— Çok mu kötü davrandı?

— Albay Junot ile. Onunla sevişmeye kalkıştı.

— Ya?

— Böyle davranan bir hizmetçiyi yanımda tutamazdım.

— Tabii...

— Ve sen de, yanında böyle davranan bir hizmetçi bulunduran bir karın olsun istemezdin.

— Hayır.

— Onu Paris'e geri gönderdim. Yapılacak en doğru hareket buydu, değil mi?

— Evet, tabii.

— Şimdi yeni bir hizmetçim var, bir İtalyan kı-
zı. Louise'den daha iyi, daha terbiyeli. Yemeğimizi o
getirebilir. Daha sonra tabîî.

JUNOT, Başkomutanın odasına girdi ve selâm
verdi.

— Yola çıkmaya hazırız, efendim.

Napoleon karşısındakine öyle bir bakış attı ki,
subayın azarlanacağı belliydi.

— Albay Junot!

— Efendim?

— Paris'ten buraya gelirken. Karımı getirirken...

— Evet, efendim?

— Bazı kötü hareketler olmuş.

— Kötü hareket mi efendim?

— Evet.

— Öyle mi olmuş?

— Aptal gibi konuşma.

— Özür dilerim efendim.

— Olduğunu biliyorsun.

— Evet, efendim.

— Ne olduğunu gayet iyi biliyorsun.

— Evet, efendim.

— Senin yüzünden kız işinden atıldı.

— Evet, duydum efendim.

— Karımın ahlâk konusunda kesin görüşleri var-
dır. Çok yerindedir. Ve benim de bazı görüşlerim
vardır.

— Evet. Bunları biliyorum efendim.

— Gelecekte, hiç olmazsa evimin halkından elle-
rini uzak tut.

— Baş üstüne, efendim.

— Hepsi bu kadar. Haydi gidelim.

Onları savaşa götürmek için bekleyen arabalara
doğru ilerlediler.

YÜZBAŞI CHARLES, kusursuz üniforması ile Josephine'in yatak odasına girip selâm verdi.

— İyi sabahlar, Madam.

Genç kadın hâlâ yataktaydı, ama konuklarını karşılamak üzere giyinmiş ve süslenmişti.

— İyi sabahlar Yüzbaşı Charles.

— Onun, savaşmak için yola çıktığını gördüm. Görülüyor ki, kahvaltıdan önce altı tane krallığı yiyip bitirecek.

— En aşağı altı.

Charles yanına yaklaşıp kadının elini öptü.

— Beni kahvaltıya davet ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

— Geldiğin için çok memnunum.

Josephine'in elini bırakmadan yatağın kenarına oturdu Charles.

— Sizi kahvaltıdan önce yiyebilir miyim? Yoksa sonra mı?

Josephine buna bir soruyla cevap verdi: «Ya da beraberce?» Ve ikisi birden kahkahalarla güldüler.

— Ve hâlâ o hiç bir şey bilmiyor mu? diye sordu Charles.

— Hiç bir şey.

— Bir keresinde iltifat etmiştim. Şimdi, onu daha da güçlendirmem gerektiğini anladım. Sen, gelmiş geçmiş en büyük yalancısın. Hiç kuşkusuz yeryüzünün tanıdığı en başarılı yalancısın.

Josephine en masum gülümsemesiyle cevap verdi: «Evet!»

8. YÜZBAŞI CHARLES'IN ARKADAŞI

CHANTEREINE SOKAĞINDAKİ evin yatak odası, Paris'e zaferler kazanmış olarak dönen bir başko-

mutana yakışacak biçimde yeniden düzenlenmişti. Dekorasyonun esprisi askerî görüntülerdi: yatak bir general çadırıydı, komodinler ise davula benziyordu.

General Bonaparte ise, alaycılarının gözüne çarpacak ve basit olduğuna karar verecekleri kadar basit bir redingot giymekteydi. Ama buna karşılık davranışları savaş alanlarındakini andırmaktaydı.

— Tanrı aşkı için, niye bana söylemedin? diye bağırان Napoleon ödenmesi gereken faturalar, mektuplar ve senetlerden oluşan bir yığın kâğıdı etrafa savuruyordu.

— Ama söyledim, dedi Josephine.

— Bunları söyledin mi?

— Tüm bildiklerimi anlattım. Tamamiyle. Her şeyi...

Genç kadının davranışları sakin ve pratikti. Hizmetçiniz saçınızı düzeltirken sinirlenmek saçmalık olurdu.

— Ama bunlar... —Hizmetçi karınızın saçlarını düzeltirken onunla kavga etmeniz olanaksızdır— Agathe, çık dışarı.

Agathe çıktı. Napoleon tekrar başladı:

— Ama bunlar toplam olarak üç yüz bin frank tutuyor!

— Evet, söylemiştin.

— Evet.

— Sen söyleyinceye dek bilmiyordum.

— Ve bu evin değeri en fazla kırk ya da elli bin franktır.

— Öyle mi?

— Evet.

Josephine, yine sakindi ve mantıklı davranmaya devam ediyordu. «Ama sevgilim,» dedi. «Evi tekrardan döşememizi sen söyledin. İtalya'dayken konuştuk bunu. Sen de kabul ettin. Öyle değil mi?»

— Evet!

— Ben de yeniden döşettim. Bu kadar basitti

açıklaması ve aslında üstünde durulacak bir konu de-
ğildi bu.

Napoleon cevap verdi: «Ve ilk faturalar geldi. Elli bin frank. Onları sana gösterdim. Çok şaşırdın. Tekrar faturalar geldi. Yüz bin, yüz elli bin frank. Şaşkınlığın biraz daha arttı. Hiç bilmiyordun bu masrafları. Ve şimdi hepsi toplam olarak üç yüz bin frank. Ama sen hiç bir şeyi bilmiyorsun! Dekoratörlere emirler verdin, sana faturalarını gönderdiler ve şimdi de bana haberin olmadığını söylüyorsun!»

Aslında Napoleon konunun ana noktasını kavrayamıyordu. Karısı açıklamaya çalıştı.

— Evin sana lâayık olması için çalıştım.

— Kimin hesabına?

— Bu bizim Paris'teki evimizdir. Ve sen Paris'in en önemli kişisisin. Herkes, herkes böyle söylüyor.

— Acaba herkes, benim Paris'in en zengini olduğumu da söylüyor mu?

— Sevgilim biz İtalya'daydık, burada neler yapıldığını göremedim. Böylesine pahalıya çıkacağını bilemezdim.

— Ama onlara paranın önemli olmadığını söyledin.

— Hayır, sevgilim.

— Eminim ki evet!

— Tersine, onlara tutumlu davranmalarını, fazla harcama yapamayacağımızı söyledim.

— Yazmış olduğun mektubu verdiler bana, işte burada diyerek yığının arasından bir kâğıt çekip karısına doğru salladı: Gereken her türlü masrafı karşılayabilecek miktarın senin hesabına, burada bulunduğunu bildiriyorsun onlara. Tüm evin yeniden düzenlenmesini ve döşenmesini emrediyorsun. Her şey en üstün sanatçıların elinden çıkmalı, en son modaya uygun olmalı, çünkü para önemli değil!

— Bunu söylediğimi anımsamıyorum. Ne zaman söylemişim?

— Passeriano'dan yazdığın bir mektupta! İşte bak!

— Oh, evet. Yalnız bundan sonra başka mektuplar da yazdım.

— Yazdığını biliyorum! Onlar da burada! Ödeme-yi kabul ediyorsun! Olmayan gelirinden ödeyeceksin! Muhasebecide hiç paran yoktu. Hiç gelirin yok senin! Senin gelirin, yalnızca benim verdiğim kadar!

Josephine oldukça sessiz ve tatlı bir biçimde ağlamaya başladı.

— Hoşlanacağını sanmıştım, dedi ve ilk göz yaşı yanağından aşağıya kayarken. Mümkün olduğu kadar güzel olmasını istedim. Senin için...

— Bana bir sürpriz yapmak istiyordun!
İkinci bir damla göz yaşı birincisini izledi.

— Evet...

Napoleon bambaşka bir sesle cevap verdi: «Josephine, sevgilim, aşkım! Lütfen, ne olur ağlama! Ama...» O anda kapı vuruldu.

— Girin!

Özel sekreteri Bourrienne içeri girdi.

— Özür dilerim. Bay Talleyrand aşağıda.

— Yukarı gönder.

Bourrienne dışarı çıkarken, Josephine söze başladı: «Ağlarken Talleyrand'ı karşılayamam!»

— Talleyrand'ı karşılayan gerekmez, ama yine de gözlerini sil, diyerek büyük bir mendil verdi karısına. Senin ağlamana dayanamıyorum. Ve dayanamadığımı da biliyorsun.

— Sevgilim, ben de hoşlandığım için ağlamıyorum ki, diyen Josephine dürüst bir ifadeyle söylemişti bunu. Çünkü gerçeklerden bahsediyordu.

Yavaşça onun yanına oturdu Napoleon: «Sevgilim akli başında iki insan gibi konuşabilir miyiz?»

— Elbette.

— Bir koca, daima karısına bakmalıdır. Ona istediği gibi harcaması için belirli bir miktar para ver-melidir.

— Evet çok doğru. Bunu anlıyorum.

— Ama karısı da, hiç bir zaman kocasına sormadan ve ne için olduğunu anlatmadan, onun adına faturalar imzalamamalıdır. Bunu da anlıyor musun?

Josephine göz yaşlarını kuruluyordu: «İtalya'da öylesine meşguldün ki, seni çok az görebildim.»

Napoleon, karısının ellerini tutup, hâlâ yaşlarla dolu yumuşak gözlerinin içine baktı. «Josephine.» dedi. «Bir daha yapmayacağına söz ver bana.»

— Söz veriyorum, dedi genç kadın, gözlerini ayırmadan.

Karısının uysal davranışına memnun olmuştu Napoleon. Ona karşı sert davranmanın değil sevgiyle öğüt vermenin daha iyi olduğunu anlamıştı. «Sevgilim,» dedi, «evliliğin temelini karı koca arasında hiç bir şeyin saklanmaması oluşturur. Önemli ya da önemsiz her şey açığa çıkmalıdır...»

— Evet, aynı kanıdayım.

— Geçen hafta, İtalya'dan döndüğümüzden beri kaç giysi aldığını sormuştum sana. Sen bir tane dedin.

— Oh, lütfen şu konuyu kapayalım artık.

Napoleon gerçi yumuşak davranıyordu ama yine de azarlamaktan vazgeçmeyecekti: «Sen 'bir tane' dedin. Ben yirmi tane olduğunu biliyordum. Terzinle ko-nuştum. Sevgilim yalan söyledin bana.»

— Yalan söylemedim, yalnızca aklımdan çıkmış.

— On dokuz giysiyi unuttun mu?

— Bana kızacağını sandım. Daha sonra, iyi bir gününde söyleyecektim sana.

— Bana gerçeği söylediğin zaman, sana kızmam ki sevgilim.

Josephine kuşkuyla ona baktı: «Her zaman söyleyemiyorum. Sen daima olumlu değilsin.»

— Eğer gerçekleri söylersen, ben de daima olumlu davranırım sana karşı.

— Olacak mısın?

— Daima gerçeği söyleyecek misin? Lütfen?

— Söz veriyorum. Beni sevdiğin sürece, diye cevap verdi Josephine.

— Sevgilim seni herşeyden binlerce kez daha çok seviyorum. Yaşamımın temeli sensin. Sen içinde yaşadığın için, dünya bana güzel görünüyor.

— Ben de seni seviyorum, dedi Josephine.

Dudaklarını uzattı. Napoleon durakladı: «Talleyrand...»

— Talleyrand topaldır. Merdivenleri çok ağır çıkar. Karısını dudaklarından öptü.

Josephine fısıldadı: «Çabuk sav onu başından!»

Talleyrand içeri girdi: «İzninizle ben?»

— Lütfen oturun.

— Çok nazıksınız. Bastonunu yanına alıp oturdu. Sizi uzun süre meşgul etmeyeceğim. Yalnızca bir fikir sormaya gelmişim. Ama kıyafetiniz isteğimi öğretti bana.

— Ne fikri?

— Bu geceki toplantıda ev sahibi olarak sizin onunuza bir konuşma yapacağım.

— Yani?

— Yani adınızla birlikte, size rütbenizle hitap etmem gerekiyor.

— Ah, evet.

— Bir güçlkle karşılaştım: «General Bonaparte?», «Vatandaş General Bonaparte?» Yoksa yalnızca «Vatandaş» mı?

— Vatandaş.

— Evet giyiminizden bunu anladım. Fikrimi kabul ettiğiniz için mutluyum. Yalnız olduğumuz zaman birbirimize istediğimiz gibi hitap edebiliriz. Ama bu gece yüzlerce konğun arasında hâlâ devrime saygı duyanlar bulunabilir.

Napoleon kısaca cevap verdi: «Tıpkı benim gibi.»

— Elbette. Ben de. Talleyrand her zamanki gibi terbiyeli ve soğukkanlıydı. Ayrıca «Vatandaş» kelimesi konuşmanın özüne de uyuyor.

— Neden söz edeceksiniz?

— Duymaktan bıktığınızı sandığım, her zamanki övgülerle başlayacağım.

— Evet...

— İtalya savaşı, Avusturya ile barış anlaşması...

— Evet, evet.

— Tabîî ki, Fransızlar savaş kazanan, zaferle dolu barış anlaşmaları yapan başarılı generallere hayrandırlar. Yalnız bir sorun var: Barış zamanında başarılı generaller ne yapar?

Napoleon kuşkuyla karşısındakine baktı. Talleyrand'ın alaylı düşüncelerini, sesindeki alayın derecesinden anlamayı henüz başaramamıştı. Kesin cevaplar vermeyi tercih etmişti hep. «General tekrar sivil hayata döner.» dedi.

— Demek istediğimi tahmin ettiniz. Bir süre endişelendiğimi itiraf edeceğim. Sizin büyüklüğünüz ve başarılarınızın, eşitlik doktrinine uymayacağı konusundaki endişelerimi anlatacağım. Ama korkularım yersizmiş, hataya düşmüşüm. Kişisel büyüklük, aslında eşitliğin zaferidir. Fransa'yı ve Fransızları eskiye oranla daha yüceltiyor.

— İyi.

Talleyrand başını eğdi: «Beğendiğiniz için memnun oldum... Ve ayrıca giyimden, gösteriştan uzak kaldığınızı, yaşamınızı gösterişsiz bir biçimde sürdürdüğünüzü de belirteceğim... Gözleri ile odayı tararken belki yine alay ediyordu. Vesaire, vesaire. Askerî görkeme aldırmamanız, ilerleme hırsınızın olmayışı...»

Gözleri Napoleon'a takıldı. General fikrini bildirdi: «Gayet iyi hazırlanmış.»

— Sizinle aynı paralelde olmayı ummuştum.

— Öylesiniz.

— Oh, bir de karşımızdaki tek düşmandan söz edeceğim: İngiltere. Hiç kuşkusuz... nasıl diyeyim, bu ülke de yeni kahramanımız tarafından yenilgiye uğratılacaktır. Yoksa iddialı bir söz mü bu?

— İngiltere, ben doğuya gidince yenilecektir, dedi Napoleon.

— Evet, şu Mısır serüveni...

— Mısır projesi.

— Özür dilerim. Mısır projesi. Konuşmanızda ondan söz edecek misiniz?

— Hayır!

— Haklısınız. Gizlenmesi gereken bir sır bu. Ayrıca İngiltere'yi nasıl yeneceğinizi halka bildirmemeliyiz. Her şeyi olup bittikten sonra açıklamak daha güvenlidir, diyerek yerinden kalktı Talleyrand. Mısır projesini Direktuvar Meclisi'ne ne zaman sunacaksınız?

— Yarın.

— Yirmi dört saat içinde karar verilecektir.

— O kadar çabuk mu?

— Yalnızca Dışişleri Bakanı olarak değil, aynı zamanda direktörleri inceleyen biri olarak konuşuyorum. Paul Barras sizi bağrına basacaktır bu gece. Öbürleri de ondan aşağı kalmamak için şükran dolu göz yaşları akıtacaklardır. Ve siz Fransa'dan ne kadar uzağa gitmek isterseniz, onlar o kadar memnun oluyor. Kibarca selâm verdi. Yakında görüşmek üzere vatandaş. Vatandaş karınız ile birlikte sizi evimde göreceğim için memnunum.

Merdivenlere doğru topallayarak ilerledi. Gözden kaybolduğu anda, Napoleon yatak odasına döndü. Josephine hâlâ tuvalet masasının başında mücevherlerini takarak süslenmeye çalışıyordu. Saçlarında, alnında, boynunda, kulaklarında, kollarında ve parmaklarındaki taşlar göz kamaştırıyordu.

— Çok mücevher takmışsın. Çok fazla. Çıkar hepsini. Hiç olmazsa yarısını çıkar.

Josephine şaşkınlıkla kocasına bakıp, «Niçin?» diye sordu.

— Ben istediğim için. Talleyrand haklı olduğu

için. Bu gece yapacağı konuşmaya uymadıkları için. Politik nedenler olduğu için. Daha basit bir şeylerin yok mu?

Napoleon mücevher kutusunu açtı ve kıymetli taşları yere saçarak araştırmaya başladı. Josephine bir çılgılık attı: «Sevgilim ne yapıyorsun?»

— Daha sade, daha gösterişsiz bir şey arıyorum, diyerek karıştırdı Napoleon. Bir taç. Kolyeler. Küpeler. Daha başka küpeler. Bilezikler. Yüzükler. Başka kolyeler. Yüzükler.

— Nereden buldun bunları?

— Sen verdin bana.

— Bunu vermedim. Bunu da.

— Sen verdin!

— Sana verdiklerimi çok iyi biliyorum.

— Ben de biliyorum!

Bir pırlanta kolyeyi eline alıp cevap verdi Napoleon: «Bunu ben vermedim. Nereden aldın bunu? Yine mi unuttuğun bir fatura var?»

— Hayır.

— Söyle öyleyse! Tüm bunları nereden buldun?

Josephine bir süre sonra isteksizce cevap verdi: «Bunlar hediye.»

— Hediye mi? Kimden?

— Seni memnun etmek ya da kendilerini korumak isteyen İtalyan prensleri ve dükleri bana hediyeler göndererek başarılı olacaklarını sandılar. Tabii karşılığında ben hiç bir şey yapmadım. Ne yapabiliydim zaten? Ama yine de hediyelerini kabul ettim. Niçin olmasın? Sevgilim herkes verilen hediyeleri kabul etti. Sen bile.

Mücevherler parmakları arasından yere doğru süzülürken, gözlerini karısından ayırmadan sordu Napoleon: «Yoksa bunlar bir sevgilinin hediyeleri mi?»

— Hayır! Hayır!

— Bir sevgilin var mı?

Josephine kocasına baktı, gülümsedi ve cevap verinceye dek bir süre merak içinde bekletti.

Sonunda sakın ve yumuşak bir sesle, «Evet!» dedi. Napoleon genç kadına bakıyor ve konuşamıyordu.

— Evet, bir sevgilim var. Dünyanın en iyi sevgilisi. Dünyanın en kıskanç sevgilisi... Sen.

Vahşi bir hırsıyla kucakladı karısını Napoleon. Elindeki mücevherler yere saçıldı.

— Oh, sevgilim. Affet beni. Lütfen affet beni...

SALONDA, dakikliğin simgesi General Berthier kolundaki saate baktı ve Bourrienne'e döndü: «General oldukça geç kaldı.»

— Acaba ben?

— Hayır, hayır. Savaşta değiliz. Sanırım biraz geç kalmasına göz yumabiliriz.

Junot, elinin ardından Murat'ya fısıldadı: «Ne yapmakta olduğunu sanıyorsun şimdi? Acaba giyinmesi için karısına yardım mı ediyor?»

— Böyle bir kadının giyinmesi uzun sürer.

— Hele böyle bir kocası olursa.

Murat cevap verdi: «Hâlâ nefis bir kadın olduğunu söyleyebilirim.»

Napoleon ile Josephine merdivenin başında göründüler. General ciddî redingotu, karısı ise basit bir mücevherle süslenmiş sade giysisi içinde göz kamaştırıyorlardı. Josephine son derece sakın ve canlıydı. Napoleon ise ciddî, gururlu ve kendinden emin görünüşlüydü.

General Berthier'nin yanında duran Joseph Bonaparte başını kaldırıp onlara baktı ve, «Keşke başka bir kadınla evlenseydi.» diye homurdandı.

Berthier anlaşılmaz bir homurtu ve anlamsız bir bakışla cevap verdi. Gerçi generalin karısına karşı büyük bir sevgi ve saygısı yoktu ama, Joseph gibi sivil erkeklere hiç saygı duymazdı.

TOPLANTIDA Napoleon'un konuşması, alçak gönüllülüğün, erkeklığın, açık sözlülüğün bir örneği idi âdeta:

— Vatandaşlar bu akşam gösterdiğiniz yakınlık çok duygulandırdı beni. Elimden gelen her şeyi ortaya koyarak, sizler için bir savaş ve bir barış yaptım. Şimdi artık Fransız Cumhuriyeti'nin mutluluğu ve iyiliği için, bu zaferleri kazançlı hale getirmek direktörlerin görevidir.

— Muhakkak tanışmalıyım, diye bağırdı Madam de Staël. Talleyrand, beni hemen onunla tanıştırınız!

Talleyrand, kibarlığın izin verdiği ölçüde hafifçe içini çekti. Germaine'in ilk sevgilisi olmuştu yıllar önce ve başından atmayı becermişti onu. Ama kadın ara sıra karşısına çıkıyor ve yaşantısına giriyordu. Bir metres olarak değil tabii; çünkü Talleyrand'a gereksinme duymayacak kadar çok dostu vardı. Avrupa'nın en güçlü, en zeki, en konuşkan ve en fazla sözü edilen kadını olmuştu.

Kadın kalabalığı yarararak Napoleon'a doğru ilerliyor Talleyrand da topallayarak ardından yetişmeye çalışıyordu. «İki büyük egoistin tanışmasında ne yarar var?» diye düşündü Talleyrand. Zekâların birleşmesi ve ilgi çeken noktaların tartışılması söz konusu olamazdı. Yalnızca bencillikleri çarpışacaktı, o kadar

Ama kadın eski göz ağrısı olduğundan tanıştırmayı gerçekleştirmeye çalıştı: «Vatandaş Bonaparte, izininizle, büyük bir şeref duyarak size...»

Ne var ki, Germaine her zamanki gibi cümlesini tamamlamasına izin vermedi.

— General Bonaparte, sizin hayranınızım.

Talleyrand bir kez daha denedi: «Size ünlü yazar Bayan Staël'i tanıştırmak istiyorum.»

Kadın bir dakika bile susmak istemiyordu.

— General, günümüzün destan kahramanısınız siz. Hayranlığımın simgesi olarak size...

Kadının elindeki buruşuk defne yaprağı çelengi

uzattığını görerek hayretler içinde kaldı Talleyrand. Sanki çelengi bir taç gibi giydirmek istiyordu generale. Ama bereket versin, Bonaparte bunu kabul edecek gibi bir davranışta bulunmadı.

— Madam ben bir yazar değilim.

— Ama bir şairsiniz, ateşin ruhusunuz! diye bağırdı kadın. Ruhu sizinkine benzer bir eşe gereksinmem var.

«Dünyanın en kötü diplomatı olmalı bu kadın,» diye düşündü Talleyrand. «Yüz vermesi için böyle kandıramaz Bonaparte'ı.» Evet, kendilerini yalnızca bir dişi olarak kabul ettirenler ancak başarıya ulaşabilirlerdi, çünkü onlar Bonaparte'ın bir erkek olduğunu düşünmesine yol açıyorlardı. Germaine'in ise asla öğrenemeyeceği bazı noktalar vardı: Çevresindekileri yönetmek için yaratılmış bir erkeği avuçlarına alamazdı.

Bununla birlikte, yine de cesareti kırılmamıştı.

— Söyleyin bana general, dedi. İdealinizdeki kadını nasıl tanımlarsınız? En çok sevdiğiniz kadın kimdir?

Napoleon'un yüz çizgilerinin gerildiğini farkettiler Talleyrand. Germaine'e acımaya başlamıştı. Mümkün olan en kısa ve üstelik hiç te arzu etmediği bir cevabı alacaktı:

— En çok sevdiğim kadın mı? Elbette karım, dedi Napoleon.

— Evet, ama karınız kim olmalı? Diyelim ki, tüm dünya kadınları arasında seçme şansına sahipsiniz? En fazla değer vereceğiniz bir kadın kim olabilir?

— En iyi ev kadını. İşini iyi yürütmesini bilen biri, diye cevap verdi Napoleon.

Bir bakıma Germaine'e hayran olmak gerekirdi. Belki yenilgiye uğramıştı ama, tekrar tekrar saldırıya geçmekten çekinmiyordu.

— Evet, bunu da anlıyorum. Yalnız başka türlü belirtiyim bari: Nasıl, siz erkekler arasında en önde

gelen bir kişi iseniz, tüm kadınlar arasında da sizce en önde geleni kimdir?

Napoleon beklemediğı bir cevap verdi: «En fazla çocuğı olan.»

— Ev işleri, çocuklar... derken Germaine'in bir türlü inanmadığı açıkça belliydi. General Bonaparte kadınları niçin bu denli basit görüyorsunuz?

— Yanılıyorsunuz! Bir karım var benim. Onu seviyorum, dedi Napoleon ve arkasını dönüp uzaklaştı.

Talleyrand kadını avutmak için hazır bekliyordu. Ama Germaine üzülmemiş, yalnızca şaşırmıştı.

— Ne olağanüstü bir adam!

— Evet.

— Ve ne olağanüstü bir söz!

— Evet, ama hangi sözü bu?

— Bana dedi ki: «Benim bir karım var. Onu seviyorum.»

Kadının anlayamayacağından emin olduğu halde yine de açıkladı Talleyrand.

— Sözlerinin gerçek oluşu, söylemesinden daha garip ve olağanüstüdür.

JOSEPHINE kapalı bir arabayla Faubourg Saint-Honore sokağı, 100 numarada, İtalya ordusuna malzeme veren Bodin Şirketi'nin merkezine gitti. Emirlere uyan kapıcı, genç kadını derhal Yüzbaşı Charles'in yanına çıkardı. Charles, ülkesine daha yararlı olmak için askerlikten ayrılmış ve Bodin'in şirketine ortak olmuştu.

Göz kamaştıran üniforması yoktu üzerinde; ama yine çok şıktı ve dans edercesine Josephine'e yaklaşıp önce elini öptü, sonra kolları arasına aldı.

— Seni görebilmek büyük bir mutluluk. Niçin bir haber göndermedin bana?

— Bonaparte bu sabah bir yeri teftişe gitti. Daha

önce söylememişti bana. Anladığım kadarıyla gizli bir görev bu. Ve o gider gitmez... sevgilim öp beni. Onun tadını sil dudaklarımdan.

Josephine kollarını sevgilisinin boynuna dolayarak, dudaklarının uzaklaşmasını önledi.

— Bonaparte ne kadar kalacak orada? diye sordu Charles.

— Her halde on gün.

— Yani on gece?..

— Evet.

— On gece için randevu isteyebilir miyim?

— Bir ya da ikisi zor olacak.

— Öyleyse sekiz, dokuz gece benim olacak.

— Evet! Bunu düşünmek bile zevkle titretmişti Josephine'i.

— Bu geceden başlayarak mı?

— Evet. Tiyatroya gideriz.

— Sonra yemek yeriz. Baş başa.

— Ya sonra? diye sordu Charles.

— Ya sonra! diye cevaplandırdı Josephine.

— Mükemmel!..

Josephine adamın yanından uzaklaştı ve vals yaparak odanın içinde dönmeye başladı: «Nasıl özgür hissediyorum kendimi! Belki o, Fransa'nın en ünlü kişisidir ama ne denli can sıkıcı olduğunu tahmin bile edemezsin.»

— Oh, evet. Tüm büyük adamlar can sıkıcıdırlar. Eğer böyle olmasalardı, büyük adam olmak dışında bir şeyler yapmak için uğraşırlardı.

— Ona göre sevişmenin yöntemi, nedir, biliyor musun?

— Sayılar sayarak, askerî terimlerle mi?

— Beni yatağın üstüne atıyor ve sonra üzerime atlıyor.

Charles kolunu zarif bir hareketle sevgilisinin beline doladı: «Ben hiç de böyle düşünmüyorum.»

— Doğru.

— Elimden geldiği kadar nazık bir biçimde yatırıyorum seni.

— Evet. Sonra gülüyoruz.

— Sevgili Josephine'im, sen eğlenmek için yaratılmışsın.

— Ama o gülmüyor.

— Öyleyse yalnız can sıkıcı değil, aynı zamanda aptal denir böylesine.

Josephine sanki o anda aklına gelmiş gibi sözü değiştirdi: «Evet, başka konularda da canımı sıkıyor. Bodin'e benim çok acele elli bin franka gereksinmem olduğunu söylemelisin. Bonaparte gittiği yerden dönmenden önce gerekli bu para.»

— Sevgilim yine mi mücevher aldın?

— Bonaparte'a faturaları göstermeye cesaret edemiyorum.

— Üzülme. Eminim sana elli bin frank kadar borcumuz vardır.

— Evet, hiç olmazsa. Ve Bodin'e söyle, Savaş Bakanlığı'na da mektup yazdım; bunun için de borçlu bana. Ama İtalya'dakilere yazılan mektupları şimdilik kullanmasın.

Charles kaşlarını kaldırdı: «Söylerim elbette, ama nedenini de açıklayabilir miyim?»

— Gözetlendiğimi hissediyorum.

— Bonaparte tarafından mı?

— Hayır, ama başka biri. Belki ağabeylerinden biri, sözgelişi Joseph.

— Sevgilim sen Joseph'den daha zekisin.

— Evet, ama nefret eder benden. Kuşkulanası çok tehlikeli olabilir.

Charles sevgilisini öperek korkularını giderdi: «Söz veriyorum, Bodin de, ben de sanki senin sevgilinmişiz gibi dikkatli davranacağız. Ha, parayı şimdi ister misin? Burada bulunduğunu sanmıyorum ama, birini yollayıp aldırabilirim. Ve eğer beklemek için ya-

rım saatin varsa, büyük adamın gidişini kutlamaya başlayabiliriz.»

Büronun üst katında, oldukça zevkli döşenmiş küçük yatak odasını gözünün önüne getirdi Josephine. Çok çekici bir öneriydi bu, ama sosyal görevlerini unutmaması gerekiyordu.

— Sevgilim, bekleyemem. Paul Barras'ya söz verdim. Geç kaldım bile.

Charles genç kadını kapıya dek geçirdi. «Barras'ya benim ve Bodin'in en derin saygılarımızı götür.» dedi.

— Hayır. Ben de dikkatli davranacağım.

— Bonaparte'ın bir dahaki sefere nereye gideceğini sor ona. Bodin Şirketi bunu öğrenmek ister. Biz orduyu besliyoruz.

— Denerim.

— Cevap almasını iyi bilirsin. Parayı bu akşam getireyim mi?

— Lütfen.

— Akşama görüşürüz.

— Evet.

— Tiyatro.

— Evet.

— Yemek.

— Evet.

— Ve sonra...

— Evet.

— Ve gülüp eğleniriz.

— Evet.

— Ne kadar eğlenceli...

BARRAS'NIN PARTİSİNE gitti Josephine. Son günlerde Barras'nın evinde görülen genç, güzel erkeklerin sayısı, genç ve güzel kadınlardan daha fazla olmaya başlamıştı. Önemli değildi bu. Barras, eğlencenin her türlüünden zevk alırdı. Thérèse, banker Ouv-

rard'ın yanına taşınmıştı ve Josephine de oldukça meşgul sayılırdı.

Barras karşıladı genç kadını. Davranışları gün geçtikçe daha nazikleşiyordu. «Hoş geldiniz, Paris Kraliçesi!» dedi.

— Paul, her zamanki gibi seviyor musun beni?

— Her zaman olduğu kadar. Hem kibar hem de gerçekçi davranıyordu adam.

— Yeni edindiğin zevklere rağmen, diyerek genç erkeklere baktı Josephine.

— Zevklerimde bir değişme değil, gelişme oldu sayılır. Yatağım onlara olduğu kadar sana da açıktır.

— Davetli miyim?

— Daima açık bir davetiyen vardır.

— Öyleyse bir şey söyle bana Paul.

— Sırlarım dışında her şeyi söylerim.

— Bonaparte uzağa gittiği zaman, her şey daha kolay oluyor.

— Şu anda teftişe gitti, değil mi?

— Hayır daha uzaklara demek istiyorum. Yeni bir yürüyüş, yeni bir savaş.

— Ya! diye gülümsedi Barras. Bonaparte planlarını söylemedi demek sana?

— Gerçi ima etti ama, açıkça anlatmadı.

— Güvenliğe değer vermesine çok sevindim.

Başka kimsenin duyamayacağı bir sesle, sordu Josephine: «Paul, sevgilim, bana söyleyebilirsin. İngiltere'ye mi? Yoksa Mısır'a mı? Gerçekten Mısır'a gidecek mi? Sevgilim unutma, ben onun karısıyım.»

— Gitmesini istiyor musun?

— Nereye gidecekse, bir an önce yola çıkmasını istiyorum.

— Evet, bunu istiyorsun ama, niçin? Borçların mı? Bodin Şirketi mi? Yoksa Charles mi?

— Belki de her üçü.

Barras, «Çok endişeleniyorsun.» dedi. «Ama niçin endişelenmelisin? Yasaya göre her koca karısının

borçlarını ödemek zorundadır. Senin üzülmene gerektiren bir konu olmamalı bu. Bodin Şirketi ile olan ilişkin belki yasal değil ama gayet olağan. Ordularımıza Bodin gibi kişiler malzeme sağlamalıdır. Senden başka kim, hangi şirketin, hangi ihaleyi almasını öğütleylebilir?»

— Bodin sana da para veriyor. Hepsi besliyor seni, dedi Josephine.

— Sevgilim, benim düzenim öylesine bozuk ki, hiç bir açıklama kimseyi şaşırtmaz.

Gerçektir bu. Yaptıkları öylesine açığa çıkmıştı ki, artık herkes açık sözlülüğünden ve dürüstlüğünden dolayı onu tebrik ediyordu.

— Senin için en büyük tehlike, kocanın Charles ile aradaki ilişkiyi anlamasıdır. Sanırım benimle olan durumunu da bilmemeli. Değişiklik arayınca buluşan iki sevgili...

— Geçmiş ve gelecekteki tek sevgilim... Söyle bana. Mısır'a mı gidecek? Ve ne zaman?

Barras, genç kadının gözlerinin içine bakarak gülümsedi. Söyleyeceğini biliyordu Josephine. Hiç bir zaman başkalarının sırlarını uzun süre saklayamaz ve anlatmak zevkine karşı koyamazdı Barras.

— Direktuvar Meclisi'nin başkanı olarak...

— Evet, Paul biliyorum. Ama yemin ederim, kimseye söylemeyeceğim.

— Eğer bir kimse Mısır'a gitmek isterse, İngilizler bunu farketmeden Fransa'dan yola çıkmalıdır. Yoksa Nelson'ın donanması yarı yolda yakalar onu. Ve tüm ordusunu batırır.

— Anlıyorum.

— Ayrıca, Mısır'a gitmek isteyen, Nil nehri taşmadan önce oraya ayak basmalıdır. Yani çok kısa bir süre sonra Fransa'dan ayrılmalıdır.

— Teşekkürler Paul.

Barras selâm verdi: «Ödülümü bekliyorum.»

VICTOIRE SOKAĞINDAKİ (bu sokağın adı belediye tarafından Fransa'nın en büyük generalinin adı ile değiştirilinceye kadar Chanteraine idi), evden ayrılmak üzereydiler ki, Josephine birdenbire ağlamaya başladı: «Ben de seninle gelmek istiyorum.»

— Geliyorsun ya işte!

— Yalnızca Toulon'a kadar.

— Evet.

— Ama ben seninle beraber Mısır'a gitmek istiyorum.

General Bonaparte her savaş öncesinde olduğu gibi çok neşeliydi. Kahkahalarla gülerек, karısının kalçasını şakayla tokatladı ve yanaklarından öperek göz yaşlarını kuruttu.

— Duydun mu Marmont?

— Evet, efendim.

— İnanabilir misin? Bu aptal kız Mısır'a gelmek istiyormuş!

— Niçin gelmeyeyim? diye üzülerек sordu Josephine.

— Sen karını götürüyor musun, Marmont?

— Hayır, efendim?

Josephine'e döndü: «Ve Marmont yalnızca iki aylık evli. Güvenliği sağladıktan sonra gelmeniz için haber yollarız.»

— Ben şimdi gelmek istiyorum, dedi genç kadın.

— Sevgilim söyledim sana. Savaşı kazanıncaya dek karılarımız gelmeyecek.

— Ama sen başkomutansın. Dilediğin gibi davranabilirsin.

— Ben askerlerime örnek olmalıyım.

— Çok, çok uzaklara gidiyorsun. Ve ben o güzel Mısırlı kadınları düşünüyorum...

Yine ağlamaya başlamıştı Josephine. Marmont düşünceli bir yüzle odadan çıktı. General karısına sarılıp, sakinleştirmeye çalışıyordu.

— Biricik aşkım, başka bir kadına bakmak hiç aklıma bile gelmez.

Josephine bunun doğru olduğunu biliyordu. Ayrıca onun başka kadınlara bakmamasını aptalca bir davranış olarak kabul ediyordu. Başka kadınlarla ilgilenmeli ve sonra yine özür dileyerek kendisine dönmeliydi. Daha doğrusu Josephine, kocası üzerindeki gücünü kullanarak onu geri çağırabilirdi ve üzüldüğünü göstermesi için pahalı bir hediye almasını da bekleyebilirdi.

Kendisine son derece bağlı olduğunu bildiği halde, niye Mısır'a yalnız gitmesini istemiyordu acaba? Kocasını can sıkıcı bulduğu halde, niçin birdenbire onun yanında olmayı arzulamıştı? Tüm arkadaşları ve eğlenceleri Fransa'da olduğu halde, hangi nedenle buradan ayrılmak istiyordu? Ayrıca durup dururken neden ağlıyordu?

— Mısır'da güvenlik sağlandığı an, yanıma gelmen için haber yollayacağım sana, dedi Napoleon.

Josephine düşünmeye başladı: «Ama Fransa'da güvenlik içinde miyim? Başka bir yerde daha rahat olamaz mıyım?»

— Mektupları Paul Barras'ya ya da Direktuvar Meclisi'nde herhangi birine ver. İlk gemi ile gönderirler bana. Mektupların elime geçmesi bir, iki ay sürebilir. Değiştiremem bunu, dedi Napoleon.

«Barras ve öbür dostlarım böylesine yakında, Napoleon ise çok uzakta olunca, kötü davranacağımdan korkuyorum,» diye düşündü Josephine. «Hiç bir zaman çekici önerilere karşı koyamadım ve ciddî olarak söz verdiğim halde, arzuladığımdan da kötü davranabiliyim.»

Napoleon konuşmaya devam etti: «Joseph ile görüştüm. Her ay belli bir miktar verecek sana benim gelirimden. Ve unutma hiç bir faturaya imza atmayacaksın. Hepsiyle Joseph uğraşır.»

Niçin Napoleon'un yanında olmak istediğini fark

etti Josephine. Onun gücü, onun koruyucusu idi Napoleon. Karısını tüm dünyaya ve hatta kendi ailesine karşı bile koruyabilirdi. Öteki Bonapartelar ve özellikle Joseph kendisinden nefret ediyordu. Onun aptal, oynak ve çok müsrif olduğunu düşünüyorlardı. Napoleon uzaklara gidince, kendisini yıkmak için ellerinden geleni yapacaklardı.

Ve Parisli dostları onu korumak için yardım etmeyeceklerdi. Zaten hiç kimseye yardımcı olacak insanlar değillerdi onlar.

— Yaz gelince Plombières'e gitmelisin. Kaplıcalar, o sular bereketlidir. Dünyada en çok ne istediğini biliyorsun. Ve sen de en az benim kadar arzu ediyorsun. Bir çocuk. Bizim çocuğumuz. Bizim oğlumuz, dedi Napoleon.

Bir çocuk için deli oluyordu Bonaparte. Josephine'in Mısır'a gitmek için direktmesi yararsızdı. Sözlerine boyun eğmekten başka bir şey yapmaya çalışması yer-siz olurdu. Ve ayrıca yazı Plombières'de geçirmek iyi olurdu. Parisli dostları oraya gelip kendisini görebilirlerdi. Thérèse Tallien, Paul Barras, Charles ve diğerleri... Belki Charles, işleri ile meşgul olduğundan Paris'ten bir kaç hafta sonu dışında ayrılamazdı, ama eylül ayına kadar sürerdi bu ayrılık. Josephine eylülde Paris'e dönünce istediği kadar sık görebilirdi Charles'ı.

Her zamanki neşesine kavuşmuştu Josephine. Napoleon da sevinmiş ve mutlu olmuştu. Karısını üzgün gördüğünde huzuru kaçıyordu.

9. SADAKATSİZ JOSEPHINE

YILDIZLARIN AYDINLATTIĞI GECEDE, Napoleon geminin güvertesinde, karanlığı seyrederken, okul arkadaşı, sekreteri Bourrienne yanına yaklaştı.

— Yıldızlara inanır mısın, Bourrienne?

— Hayır.

— Bir kere, İtalya'dayken Marmont'a sormuştum bunu. O da aynı cevabı verdi. Ben de sizinle aynı fikirdeyim. Ama yıldızıma inanıyorum.

— Kader?

— Bir zamanlar şans derdim. Şimdi artık şanstın da öte olduğunu biliyorum. Kader, uçup gitmekte olan şansın yakalamasını bilmektir. Şu anda tıpkı benim yaptığım gibi.

Birkaç dakika, sessizce gökyüzünü seyrettiler. Uzun süredir sormak istediği sorunun tam zamanı olduğunu düşünerek konuşmaya başladı Bourrienne: «Mısır'da ne kadar kalacağız?»

— Altı ay. Ya da altı yıl.

— Altı yıl mı?

— Barras ve direktörleri aptaldırlar. Onlar uğruna İtalya'da yaptıklarından dolayı, hâlâ hükümet olarak ülkenin başında kalabiliyorlar. İtalya benim şansımıydı. O günden beri bana bir şey vermekten korkuyorlar; çünkü benim kendilerinden güçlü olmamı istemiyorlar. Ama aynı zamanda isteklerimi reddetmekten de çekiniyorlar. «Mısır» dediğim anda derhal, «Evet, Mısır'a gitmen gerekir.» diyorlar. Beni uzaklaştırmayı kendileri için yararlı buluyorlar. Ama bu, onların değil, aslında benim şansım. Böylece ya altı ay yıldırım hızıyla savaşıp geri döner ve direktörleri ortadan kaldırıyorum, ya da altı yıl doğuda çarpışıp kendi imparatorluğumu kurarım. Şansım ne yana doğru uçuyorsa onu yakalamam gerekiyor. Öbürleri de böyle yapmıştı zaten. Büyük İskender Mısır'ı zaptetmişti. Julius Ceasar Mısır'ı fethetmişti.

Tanrı katına erişmiş havalara bürünen Napoleon gözlerini yıldızlara dikti. Yalnızca ölümlü bir insan olan Bourrienne ise Napoleon'u seyrediyordu.

JOSEPHINE, Plombières'den bir mektup yazdı:

«Çok rica ederim Barras, lütfen bana kendinden söz et biraz ve Napoleon'dan haber gelirse onu bildir. Kocamdan ayrılmak oldukça sarstı beni. Bir türlü üstümden atamadığım bir üzüntüm var. İsterdim ki senin doktorun da Plombières sularını öğütlesin ve sen de bir süre için buraya gel. Beni neşelendirmek için hastalanman gerçi çok yoracaktır seni...

«Bonaparte'a gönderilmek üzere bir mektup yolluyorum sana. Lütfen çabucak eline geçmesini sağla. Benden haber alamayınca ne denli öfkелendiğini biliyorsun. Bana yazdığı son mektup çok tatlı ve dokunaklı idi. Ufak tefek kusurlarına rağmen yine de hoşlanıyorum ondan.»

ALBAY JUNOT, kir içinde, yorgun argın, boğazı bir fırın, beyni ateşten çıkmış bir tuğla gibi yanarken, sıcak kumların içinde âdeta sürünerek başkomutanın çadırına yaklaştı. Nöbetçi durdurmaya çalıştı onu. Junot'nun boğazı çok kurumuş, sinirleri fazlasıyla gerilmişti. Parolayı düşünecek hali kalmamıştı.

— Çekil yolumdan, dedi. Ben Albay Junot'yum. Bir içkiye gereksinmem var.

Matematikçi General Berthier haritalar üzerinde çalışmaktaydı.

— Bonaparte nerede?

Berthier başını haritalarından kaldırmadı: «Geliyor. Raporunu bana verebilirsin.»

Junot cevap verdi: «Hesaplarıma göre bugün beş yüz asker daha yitirdik. Belki de altı yüz. Son üç gün içinde hemen hemen iki bin kişi. Cehennem ateşinde. Sıcak çarpması. Susuzluk. İntiharlar. Delirenler. İtalya gibi değil burası. Şarap nerede?»

— Gözünün önünde, dedi Berthier.

Junot bir bardak şarap doldurup bir dikişte bitirdi.

— Uf... şimdi daha iyiyim... Askerlere niçin şarap vermiyoruz?

Yine başını kaldırmadan cevapladı Berthier: «Al o şişeyi ve gidip yirmi beş bin kişi ile paylaş!»

— Niçin onlara şarap karneleri çıkarmıyorsun? Allahın belâsı kurmay başkanı sensin.

— Orduya şarap vermek için anlaşma imzalayan firma değilim ben, dedi Berthier.

Bir kamp iskemlesine çöktü Junot. «Vial ve Bon'nun tümenleri kendi işlerini çözümlemişler. Arap köylere gitmişler. Sanırım beş yüz koyun, bin tavuk ve bin Arap öldürmüşler. Ama Araplarda şarap yokmuş.»

Bir bardak daha doldurdu kendine. Berthier bir süre baktı ona.

— Yarın savaşıyoruz.

— Araplar asker değildirler. Bedevî de değil. Yalnızca basit Mısırlılar. Köylüler, dedi Junot.

Biraz daha şarap içerken Berthier tekrar ona bakarak, «Şişede biraz da başkomutana kalsın.» dedi.

Junot konuşmasını sürdürüyordu: «Koyunlara, tavuklara ve Araplara aldırdığım yok, tabii eğer yarın savaşı kazanmamıza yardım edecekse. Yalnızca sana bu savaşın berbat olduğunu söylemek istiyorum. Taktik yönünden değil, çünkü o yönümüz çok iyi. Ama malzeme, daha doğrusu içecek konusu korkunç bir şey...»

— Başka bir yerde de bir şişe bulmuşsun, dedi Berthier.

— Tanrıya şükür ki evet. Yoksa ben de intihar ederdim.

— Yirmi beş bin kişiden iki binini yitirmek yaptığımız hesapları aşmıyor.

— Tebrikler.

— Bir gün anlayacaksın ki savaş hesap işidir, dedi Berthier.

Dışardaki nöbetçinin sesi. Napoleon parolayı söy-

ledi ve içeri girdi. Her zamanki gibi insanüstü bir enerjisi vardı.

— Yemek hazır mı? Oturalım mı sofraya? Junot, raporun?

Berthier onun yerine cevap verdi: «Değişiklik yaratacak bir şey yok.»

Napoleon söze başladı: «Yarın Memlûkleri yeneceğiz ve iki gün sonra Kahire’de olacağız.»

Daha gerçekçi olan Berthier düzeltti: «İki ya da üç gün sonra.»

— İki ya da üç gün. Ve sonra tüm Mısır bizim olacak. Berthier şarap ister misin?

— Hayır, teşekkür ederim efendim.

— Junot?

— Evet. Bu baş belâsı çölde gün boyu dolaştıktan sonra...

Memlûk beylerinin güçlü ve esrarlı başkenti Kahire’yi ele geçirmek, tüm ülkeye egemen olmak düşüncesi Napoleon’u birdenbire neşelendirmişti. Ne Junot’nun homurtularını, ne de Berthier’nin karamsar mırıltılarını dinliyordu.

— Sonra karılarımızı çağırırız. Ve dostlarımızı. Ayrıca Paris’ten artistler, şarkıcılar, müzisyenler, ressamlar getirtiriz. Çok uygar bir başkent haline gelir burası. Avrupa’yı aratmaz.

Şakalar yapacak gücü görüyordu kendinde.

— Berthier sen kimi çağıracaksın? Karın yok değil mi? Sanırım güzel bayan Viskonti’yi? Acaba onu kocasıyla beraber mi, yoksa yalnız mı davet edeceksin?

Yüzü kıpkırmızı kesilmişti Berthier’nin: «Efendim, biliyorsunuz Bayan Viskonti yalnız başına isteyecek gelecektir. Ama gelmesine de olanak yoktur.»

— Evli kadınlara âşık olan zeki kurmay başkarnım.

Berthier sessizdi. Sevdığı kadının uğruna, taptığı insandan nefret edecekti neredeyse.

— Junot sen kimi çağıracaksın?

— Ben, hiç kimseye âşık olmayacak kadar akıllıyım.

— Akıllıca bir davranış değil bu. Benimle aynı fikirde misin Berthier?

— Evet, efendim.

— Yalnızca bir kadını sev Junot. O zaman aşkın ne demek olduğunu anlarsın.

— Siz öyle sanın.

— Sanmıyor, biliyorum.

— Onlarla sevişmek iyi bir şey. Ama bir asker için kadınlara âşık olmak büyük aptallık, dedi Junot.

— Nereden biliyorsun?

— Gördüm. Neler olduğunu gördüm.

Napoleon tartışmaya ısınmıştı. «Berthier, sen Bayan Viskonti'yi sevdiğin için daha kötü bir asker misin?» dedi.

— Hayır efendim. Hiç de değil.

Junot söze karıştı: «O bir asker değil, kurmay başkan. Ve sevdiği Bayan Viskonti başkasıyla evli. Yalnızca düşler kuruyor bu konuda. Gerçekleri göremiyor. Gerçek konusunda hiç bir şey bilmiyor.»

Cevabını bildiği soruyu sormaktan kaçınmadı Napoleon.

— Pekâlâ. Ben bir asker miyim?

— Evet.

— Ve karımla evliyim. Onu sevdiğim için kötü bir asker miyim? Yalnızca bir kadını sevdiğim için?

Junot cevap vermedi.

— Söyle Junot? Kötü bir asker miyim?

Hâlâ sessizdi Junot.

— Öyle mi Junot?

— Hayır, kötü bir asker değilsiniz.

— Teşekkür ederim.

— Ama bu da gerçek değil, diyerek masadana kalktı Junot ve elindeki boş şişeyi çadırın duvarına fırlattı. Demek istiyorum ki, işte Marmont'a bakın.

İki ay önce evlendi ve doğruca buraya geldi. Karısını bir daha ne zaman göreceğini bilmiyor. Arkadaşından aldığı ilk mektupta, karısının kendisini aldattığını öğrendi. Evlilik değil bu. Haksızlık. Her iki taraf için de haksızlık. Böyle şeyler olacaktır. Kendinize bakın bir kez. Sanki ne olduğunu bilirmiş gibi konuşuyorsunuz evlilik hakkında. Ne biliyorsunuz? Josephine ile iki yıl oldu değil mi evleneli? Yani sekiz yüz, dokuz yüz gün kadar. Bunca günün ne kadarını onun yanında geçirdiniz? Kaç gün aynı yerde, aynı yatakta yatınız? Yüz gece mi? Birkaç gün beraber kalıp, tekrar savaşa gitmediniz mi? Evlilik değil bu. Her ikinize de yazık. Ne oluyor sonunda? Elbette! Yani beklenen bir durum bu! Bayan Allahın belâsı Marmont ve Bayan Allahın belâsı Bonaparte... Onları suçlamıyorum, hepimiz etten ve kandan yaratıldık. Öyle değil miyiz?

Birdenbire ayık olduğu zaman bunları söyleyemeyeceğini, daha doğrusu cesaret edemeyeceğini fark etti Junot.

Sonra, daha değişik bir sesle devam etti: «Yalnızca, zorunlu kalmadıkça evlenen askerlerin ne denli saçma davrandıklarını belirtmeye çalıştım.»

Sakin bir sesle konuştu Napoleon: «Junot!»

— Efendim... özür dilerim. Böyle demek istemişim. Daha doğrusu hiç bir şey demek istemedim. Buraya gelmeden önce içki içtim. Biraz sorhoşum.

— Junot, ne demek istedin?

— Evlenip, yalnız bırakarak kadınlara haksızlık edildiğini anlatmak istedim.

Napoleon ayağa kalktı, kadehini aldı ve masanın kenarına vurarak bin parçaya ayırdı.

— Junot! Gerçeği söyle bana! Anlat!

Yine sessizdi Junot.

— Junot! Eski dostum! Asker arkadaşım! Kardeşim! Gerçeği söyle bana!

Hâlâ sessizlik.

— Albay Junot gerçeği anlatmanızı emrediyorum.

— Hayır!

— Beni seviyor musun? Junot **beni seviyor musun?**

— Evet!

— Gerçeği söyle bana!

— Saçmalıyorsun, dedi Junot.

— Evet. Gerçeği istiyorum... İtalya yolunda. Sen de onlarla beraberdin. Hizmetçisi ile sevişiyordun. Louise Compoin ile. Görebilirdin. Ne gördün?.. Louise Paris'te geldi bana ve anlattı. İnanmadım ona. Yüzbaşı Charles? O muydu?

— Bilmek istiyor musun?

Napoleon gözleri çökmüş, kararmış, parlıyordu. «Bilmem gerekir!» dedi.

Junot söze başladı: «Yolculuğun her gecesinde Charles'ı karınızın odasına girerken ya da çıkarken gördüm. Ben onun hizmetçisini elde etmişim, Charles ise karınızı... Bilmenizi istemediğim için söylemedim. Ama eğer gerçeği istiyorsanız, hepsi bu kadar. Ve o günden beri Paris'te beraber olmaya devam ettiler. Siz ne zaman uzağa giderseniz, onlar beraberdi. Herkes biliyor bunu. Evet, sizi çok severiz. Söylememekle sevdiğimizi gösterdik. Ama Tanrı aşkı için! Herkes biliyor.»

Napoleon, Berthier'ye döndü.

— Gerçek bu mu? Doğru mu bu?

— Evet! Dürüst Berthier. Sadık Berthier.

Junot tekrar konuştu: «Yani yeni bir şey değildi bu. Daha doğrusu Paul Barras.»

— Barras mı?

— Sizinle evlenmeden önce onun metresiydi. Evlendikten sonra da ilişkileri kesilmedi. Hepimiz biliyoruz bunu.

— Doğru mu Berthier?

Berthier yalan söyleyemezdi: «Evet.» dedi.

Napoleon sordu: «Murat? Bana Murat'nın övündüğünü söylemişlerdi...?»

Junot bir dostunu koruyacak kadar ayılmıştı artık. «Hayır Murat değil.» dedi. «Buna inanmayın. Bir Gaskon'dur o. Çok konuşur. Ve inanmamak gerekir.»

— Ama Charles.

— Evet.

— Ve Barras.

— Evet.

Sonra Junot tekrar konuştu: «Senin hatan. Onunla evlendikten sonra bunca zaman yalnız bırakmamalıydın. Böyle kadınlar yalnız bırakılmaz. Suçlayamazsın onu. Senin hatan çünkü. Büyük bir aptalsın.»

Napoleon sıkılı yumruklarını başına vurdu, yere düştü ve saralı bir hasta gibi titremeye, çırpınmaya başladı.

— Josephine! diye bağırdı. Acı bir sesle, ölmekte olan bir insanın sesiyle...

10. PAULINE

MOZAİKLERLE SÜSLENMİŞ, mermer ve alabaster merdivenli Elfi-Bey sarayında, Napoleon, Bourrienne'e mektup yazdırıyordu:

General Kléber, General Menou,

General Desaix'ye mektup:

«Vatandaş General, ilişkide Mısır'ın geçici organizasyonuna ait bir kopya bulunmaktadır. Eyalet için Ağa ve Divan seçimini siz kendiniz yapacaksınız. Eyaletin güvenliğini ve düzenini sağlamak için gerekli olan tüm tedbirleri almak durumundasınız. Ben burada, Kahire'de her gün sokaklarda beş, altı kişinin kafasını uçurtuyorum. Bu istenilen sonuca erişmek için yeterli etkiyi sağlıyor.»

Kapı hafifçe vuruldu. Bourrienne dışarı çıktı; Arap tercüman ile konuştuktan sonra dış odaya geçti ve yüzünde geniş bir sırıtışla kısa bir süre sonra geri döndü.

— Büyük Divan'ın şeyhleri, size bir hediye göndermişler.

— Nasıl bir hediye?

— Kadınlar.

— Ne?

— Yarım düzine kadın. Çeşitli doğu güzelleri. Onlara ne yapılmasını istersiniz?

Napoleon bir cevap düşünürken sabırla bekledi Bourrienne.

— Bir bakarım onlara, dedi Napoleon.

Kadınlar incelenmek için hazırıldılar. Tek sıra halinde Napoleon'un kapısının karşısına dizilmişlerdi. Yanlarında dişsiz, sırtık, yaşlı bir şeyh vardı.

Öne doğru ilerleyen tercüman, gerçi Napoleon'a bir selâm verdi ama, ancak Bourrienne ile konuşmaya cesaret edebildi.

— Kadınlar, Sultan Kebir'e dostluğumuzu göstermek için gönderilmiş küçük bir hediye...

— Evet, söyledim bunu.

— Şeyhler, Sultan Kebir'in kadınları beğeneceğini umuyorlar.

— Belki.

— Şeyhler, bunları Mısır'ın en güzel kadınları arasından seçtiler.

— Sultan Kebir de onlara bakar ve beğenip beğenmediğine karar verir.

Karşısındaki grubu incelemek üzere yaklaştı Napoleon. Bourrienne bir adım arkasından, her kızı baştan ayağa dek çabucak inceleyerek ilerliyordu. Hepsi, Sultan Kebir'in gözlerinin içine bakarak, Muhammed'in cennetinin güzelliklerini sunuyor, titreyen iri göğüslerini, dolgun kalçalarını, esrarlı bakışlı iri, kara gözlerini önüne seriyorlardı. Napoleon'un bakışla-

rında ise soğuk bir incelemeden başka bir şey okunmuyordu.

Sıranın sonuna geldi. Askerî alışkanlıklar çok güçlüdür; incelemesine kızların arkasından da dolaşarak devam etti. Hepsi kalçalarını hafifçe sallayarak davetlerini belirttiler. Napoleon tekrar önlerine geçti ve altı kıza birden baktı. Bourrienne'e dönüp kararını bildirdi.

— Hayır!

Ve hızlı adımlarla odasına döndü.

Tercüman sordu: «Sultan Kebir kadınları beğendi mi?»

— Hayır, dedi Bourrienne.

— Bunlar Mısır'ın en güzel kadınlarıdır.

— Biliyorum. Ama yine de kabul etmedi.

— Dans edebilirler.

— Eminim. Şeyhlere teşekkür eder misin? Sultan Kebir çok memnun oldu. Kadınlar için iyi bir uğraş bulacağımızı söyle onlara. Sonra götürürsün onları.

Tercüman çok şaşırmıştı: «Sultan Kebir oğlan mı ister yoksa? Çok güzel oğlanlar?»

— Hayır! Oğlan istemez!

— Peki, ne ister Sultan Kebir?

Bourrienne cevap verdi: «Sultan Kebir, kadınlarının ince yapılı, zarif ve Fransız olmalarını ister.»

KAHİRE'DE eğlenceli bir gece geçirmek için, Mısır Tivoli'si vardı. Paris'teki Tivoli'nin çok yakın bir kopyası olan bu bahçede, yeşillikler arasına asılmış ışıkların aydınlattığı masalarda, subaylar şarap içip, yemek yer ve akrobatları seyrederken ordu bandosunu dinleyebilirlerdi. Ama Paris Tivoli'sinde her subayın kolunda bir kadın olurdu. Kahire Tivoli'sinde ise subaylar birbirleriyle sohbet ediyorlardı ve bu ne-

denle, Paris'te olmak için neler verebileceklerini düşünüyorlardı.

Albay Junot uzaklardaki bir masaya bakarak sordu. «Bu kim Tanrı aşkına?»

Napoleon ile Teğmen Eugène de Beauharnais, başlarını çevirip Junot'nun baktığı yere döndüler. Bir garson, genç bir Fransız subayını bir masaya yerleştiriyordu. Subayın yanında, ince yapılı, sarışın, mavi gözlü son derece güzel bir kadın vardı. Bembeyaz dişlerini göstererek gülüyordu ve Fransızca olmadığından kuşku duyulmayacak bir şeyler söylüyordu.

Junot sordu: «Eugène, kadının kim olduğunu biliyor musun?»

— Daha önce de gördüm onu burada.

— Nefis bir kadın.

— Evet.

— Fransız mı? Evet, tabii bu sesin sahibi Fransız olmalıdır. Sesini duymasan bile kuşkulalmazsın. Yüzüne bir kez bakmak yeterlidir.

— Doğru, Fransız olduğundan eminim.

— Peki, adam kim? Teğmen mi? Önemli değil bu. Derhal ortadan kaldırırim onu.

— Sanırım, kadın onun karısı, dedi Eugène.

— O zaman iş biraz güçleşir.

— Yani birisi karısı olduğunu söylemişti bana.

— Pekâlâ karısının burada ne işi var?

— Sanırım, bir subay kılığına girip gizlice gelmiş buraya.

En sonunda Napoleon'un sesi duyuldu: «Sanıyorum ki, tüm subaylara karılarını Fransa'da bırakmalarını emretmiştim.»

Eugène aceleyle cevap verdi: «Karısı olduğundan tamamiyle emin değilim, efendim.»

— Junot.

— Efendim?

— Kadının kim olduğunu öğren!

— Başüstüne, diyerek yerinden fırlayan Junot sarışın kadının masasına yaklaştı.

Eugène tekrar konuştu: «Özür dilerim efendim. Sanırım bu durumu rapor etmem gerekirdi.»

— Evet.

— Emrinizi biliyordum, efendim. Ama hiç aklıma gelmedi.

Genç çocuk öylesine ciddî ve öylesine kendinden utanmış görünüyordu ki Napoleon gülmeye başladı ve derhal güldüğü için üzüldü.

— Eugène, çok ciddîye alıyorsun beni. Hiç kimseyi cezalandıracak değilim, özellikle seni, isterdim ki, bir çoğumuzun karısı da burada olsun. Bizi daha uygar bir düzeye getirirlerdi. Kadınlara burada gereksinme duyuyoruz. Tabii fahişelerden söz etmiyorum, onlar artık makineleşmişlerdir. Bizleri yumuşatacak, moralimizi yükseltecek, terbiyemizi düzelterek kültürlü kadınlar gerekli. Yoksa tüm subaylar vahşilere dönecek.

Gözlerini yere dikmiş, yanakları artık başka bir nedenle kızarmış, oturan genç subaya baktı Napoleon. Nazik bir sesle konuşmaya başladı: «Eugène eğer aneni düşünüyorsan?»

— Engel olamam bu düşünceye, efendim.

— Josephine ile aramda geçenleri anlamayacak kadar gençsin sen.

— O kadar genç sayılmam efendim. On yedi yaşımdayım. Her şeyi anlıyorum. Çok üzgünüm.

Napoleon'un sesi hâlâ nazikti: «Bunu düşündüğün için mi özür diliyorsun?»

Eugène gözlerini masadan ayırmamıştı. «Sizin yaveriniz olmak görevinden ayrılmak istediğimi bildirmiştim, efendim. İstifamı kabul ederseniz, memnun olurum.»

Genç subaya bakan Napoleon düşünüyordu. Korkak bir asker, alaycı bir serseri olan Alexandre de Beauharnais ile, sadakat duyguları fazla derin olma-

yan Josephine de Beauharnais'nin böylesine cesur, saf ve gururuna düşkün bir evlât yetiştirdiklerini anlayamıyordu.

— Senin annen, tanıdığım en çekici, en uygar kadındır. Farkında olduğun, ama anlayıp anlamadığını bilmediğim bazı nedenlerden dolayı artık onu karım olarak saymıyorum. Yine de bu durum, sana karşı tutumumda bir değişiklik yaratmayacaktır. Seni yine üvey oğlum, kız kardeşin Hortense'ı ise üvey kızım olarak görmeye devam ediyorum. Bu konuda söylenecek başka bir sözüm yok.

Eugène mırıldandı: «Annemi boşayacak mısınız?»

Junot ile sarışın genç kadın kahkahalarla gülüyorlardı. Junot masadan kalkmış, kadının kocasını sırtarak selâmladıktan sonra Napoleon'un yanına dönmekteydi. General genç subaya daha sert bir sesle cevap verdi. «Eugène, tüm hatalarına rağmen anneni sevmekte haklısın. Ama unutma ki onun hatalarından sen sorumlu değilsin.» Artık Eugène'e değil, sarışın kadına bakıyordu.

Masaya dönen Junot hâlâ gülmekteydi: «Bayan Pauline Fourès. Yirmi ikinci Hafif Piyade Bölüğü'nden Teğmen Fourès'nin karısı. Onları tutuklamamı ister misiniz?»

— Bir bardak şarap içmek için yanımıza gelmelerini söyle.

— Daha iyi bir fikir, diyen Junot tekrar uzaklaştı.

Napoleon sordu: «Eugène sen roman okur musun?»

— Evet, efendim, ara sıra.

— Eğer Fransa'yı yönetseydim tüm romanları yasaklardım. Yaşamı yanlış tanıtır romanlar. Romantik aşka inanmam ben; gerçek dünyada böyle bir şey yoktur. Romanlarda bir erkek âşık olur ve ömrü boyunca âşık olduğu tek kadınla kalır. Ondan ne denli uzakta olursa olsun, başka bir kadınla yatağa girmek iste-

mez. Romantik. Gerçek değil bu. İnsan yapısı böyle değildir.

— Siz de anneme âşıktınız, efendim.

— Evet.

— Bağışlayamaz mısınız?

— Bizler bir romanın kahramanları değiliz. İnsanınız. Gerçek dünyada yaşıyoruz.

Ayağa kalktı Napoleon. Junot selâm verdi: «Efendim izninizle Bayan Fourès ile Teğmen Fourès'yi tanıştırmak istiyorum. Üzülmeyin sizi öldürtmeyecek. Başkomutanımız.»

Fourès hazırol duruşuna geçmişti: «Efendim!»

Napoleon'un gözleri sarışın Bayan Fourès'den ayrılmıyordu. Kadın generale içtenlikle gülümsedi. Napoleon selâm verdi, «Madam...»

Junot söze karıştı: «İşte. Oturun artık. İskemle bulalım. Biraz daha şarap gerekli. Bardak da bulmalıyız.»

TEĞMEN FOURÈS, General Berthier'nin odasına girip selâm çaktı:

— Yirmi ikinci Hafif Piyade, Teğmen Fourès karşınızda, efendim!

Rahat emrinin verilmesini bekleyerek hazırol duruşunda duruyordu. Emir gelmedi. Fourès, topukları bitişmiş, kolları yanına yapışmış, dimdik durdu.

Berthier söze başladı: «Teğmen Fourès, komutanınız sizden iyi söz etti. Çok cesur ve yetenekli bir subay olduğunuzu bildirdi.»

Teğmenin bir cevap vermesi gerekiyordu. «Efendim!» dedi.

— Bu nedenle çok önemli bir göreve atandınız.

Yine cevap vermesi gerekirdi: «Teşekkür ederim, efendim!»

— Paris'teki direktörlere önemli mesajlar götüreceksiniz.

Yüzünün allak bullak olmasını engelleyemedi Teğmen. «Efendim?»

Berthier soruya aldırış etmedi: «Bildiğiniz gibi İngiliz donanması tüm Akdeniz'i kontrolü altında tutmaktadır.»

— Evet, efendim.

— Fransa'ya ulaşmak oldukça güç, belki de tehlikeli olacaktır. Tüm cesaret ve yeteneğinizi kullanın.

— Efendim, diyebildi, yine Fourès. Söylenecek başka bir şey yoktu.

— Mesajları Başkomutan'ın sekreteri Bay Bourrienne'den alacaksınız. Doğruca İskenderiye'ye gidip Albay Marmont'a rapor vereceksiniz. Onun emirleri ile **Chasseur** adlı gemiye binerek İtalya'ya ve karadan Fransa'ya geçeceksiniz.

— Evet, efendim.

Berthier sordu: «Sorunuz var mı?»

Önemli olarak soracağı bir tek konu vardı Fourès'in. Pauline ile bir iki gece daha kalabilecek miydi, yoksa ancak bir kaç saat mi vakti vardı?

— Evet, efendim. Bir sorum var. Ne zaman yola çıkıyorum?

— Şimdi, dedi Berthier.

ELFİ-BEY sarayında Napoleon birkaç yakın dostu için bir akşam yemeği verdi. Konukları arasında General Berthier, General Murat, Albay Junot, Bay Bourrienne ve Bayan Fourès vardı.

Çoğu zaman masadaki konuşmaları yöneten Başkomutan, bu gece bilinmeyen bir nedenden dolayı sessizdi. Çoğunlukla az yemek yerd, bu gece hiç bir şey yemedi. Ama buna karşılık gözleri ile Bayan Fourès'yi yiyip bitirdi.

Genç kadın eğleniyordu. Gerçi Napoleon'un sesi çıkmıyordu ama, ona iltifat etmek için birbirleriyle yarışan, her istediğini yerine getirmek için derhal yerlerinden fırlayan dört kibar erkek vardı çevresinde. Güzel bir kadın, hayran kalınmaktan hoşlanır. Bayan Fourès de çok güzel bir kadındı, Mısır'da bulunan birkaç Fransız kadınının arasında en güzeliydi daha doğrusu. Çevresindekiler ona hayran olmuşlardı ve o da bu ortamda eğleniyordu.

— Evet, burası çok güzel. Ama Fourès'yi kıskanıyorum, çünkü Paris'e gidiyor. Şimdiye dek hiç görmedim Paris'i. Beni de onunla beraber göndermeliydiniz, dedi genç kadın.

— Eğlenceli bir yolculuk olacağı benzemez, dedi Berthier kuru bir sesle.

— Oh, hiç aldırış etmezdim doğrusu. Buraya gelirken yaptığım gibi üniformamı giyerdim. Çok iyi bir teğmen olmuştum aslında.

Junot gözlerini kadının güzel bir topuz biçiminde topladığı uzun, parlak, sarı saçlarından ayıramıyordu. Üstüne oturacak kadar uzun olmalı diye düşünüyordu. Kadını saçlarının üstünde otururken gördü bir an gözlerini kapatınca.

— Saçlarınızı ne yaptınız?

— Hepsini toplayıp şapkamın altına sakladım. Görmeliydiniz beni.

— İsterdim.

Murat söze karıştı: «Evet, sizi derhal işe alırdık.»

— Her halde iyi bir teğmen olurdum. Çok zeki yimdir. Eskiden terziydim ben. Üniformam hepinizinkinden daha iyi oturdu üstüme.

— Gerçekten mi? diyen gösteriş düşkünü Murat buna pek inanmadı.

Junot sırtıttı: «Göstermelisiniz bize. Murat bazı fikirler alabilir.»

Bourrienne söze karıştı: «Ama eminim ki, hepimiz sizi bir kadın olarak görmeyi tercih ediyoruz.»

— Oh, evet, kadın olmayı ben de tercih ediyorum. Niçin siz de bizler gibi giyinmiyorsunuz? Bu iklimde daha rahat ederdiniz.

— General Berthier'ye sorun bunu.

— Ne yazık ki, kurallar buna izin vermez, dedi Berthier.

Kahvesini bitirmişti genç kadın. İlk gören Junot oldu ve derhal yerinden fırladı: «Size biraz daha kahve verebilir miyim?»

Junot bardağını alırken Pauline, Berthier'ye, «Onun nerede olduğunu tahmin ediyorsunuz?» diye sordu.

— O mu?

— Kocam.

— Denizde, İskenderiye ile Malta arasında bir yerdedir.

Aklına gelen bir şakaya güldü Pauline. «Umarım, deniz sakindir. Çünkü çok kötü bir denizcidir kocam. Bense onun gibi değilim, pek çok şeyi umursamam. Buraya gelirken, beni gizlice gemiye bindirdiği için, ne yedireceğini düşünüyordu. Sonunda kendisi sırtüstü yatıp inlerken, ben tüm yemeklerini yedim.» Muzip bir ifadeyle Murat'ya baktı. «Ve hep erkeklerin güçlü olmaları gerektiğini düşünmüştüm.»

— Başka yönlerde güçlü.

Kahve doldurmakla meşgul olan Junot uzaktan söze karıştı. «Hayır, erkekler güçsüz ve zayıftırlar. Bunun için kadınların bizleri desteklemeleri gerekiyor.»

Berthier hem Pauline'e, hem de genel olarak tüm kadınlara selâm verdi: «Hangi erkek, çocuk doğuracak derecede cesurdur?»

Teşekkür anlamında gülümsedi genç kadın. «Evet, doğru bu. Aslında ben de bilgili değilim bu konuda, ama eminim sırtüstü yatıp inlemeyeceğim.»

Junot yaklaştı. «Kahveniz madam!» Fincanı yerine koyarken sendeledi ve kahve kadının giysisine döküldü.

— Oh! diyerek yerinden sıçradı genç kadın.

— Çok, çok üzgünüm.

— Hayır. Önemi yok.

— Sakarlık. Tam fincanı koyarken ayağım takıldı.

— Eğer hemen biraz sıcak su olsaydı, leke bile yapmazdı.

— Sıcak su; evet. Sanırım bulabiliriz.

— Hemen yıkayabilirsem eğer...

Öylesine şaşkın ve üzgündü ki Junot, yardım etmeleri için diğerlerine döndü: «Murat, nerede sıcak su bulabileceğimizi biliyor musun?»

Murat daha becerikli, girişken ve işini bilirdi. «Lütfen benimle gelebilir misiniz, madam?» dedi.

Junot onlarla beraber kapıya kadar gitti: «Eğer leke çıkmazsa, memnuniyetle —yani demek istedim ki— size yeni bir giysi...»

Gittiler. Junot masaya döndü, kendine bir kadeh konyak doldurdu, içti ve bu süre içinde sesini çıkar-mamış olan Napoleon'a baktı.

— İşte, dedi Junot. Görevimi yaptım.

MURAT işaret etti: «Bunun içinde sıcak su var. Sünger falan da şurada. Havlular. Gereksinme duyacağınız başka bir şey var mı?»

— Hayır, işimi tamamlamam için yalnız bırakın beni yeter. Temizliğim bitince derhal yanınıza gelirim.

Selâm verip dışarı çıktı Murat. Pauline giysisini çıkardı, lekeyi inceledi. Tasın içine yerleştirip üzerine sıcak su döktükten sonra tekrar baktı.

Bu sırada kapının açıldığını duydu ve döndü. General Bonaparte içeri girmişti. Genç kadına yaklaşıp hafif bir reverans yaptı. Pauline gülümseyerek ona baktı, hiç de şaşırılmış bir hali yoktu. General konuş-

madığı için, sessizliği gülerek bozmaya çalıştı. Olayların akışı komik gelmişti ona. Aslında yaşam komikti. Ve genç kadın komik olaylarla karşılaşmayı çok seviyordu doğrusu.

— Niçin giysimin üstüne kahve döktürdünüz? Çok güzel bir giysiydi bu, dedi Pauline.

— Binlerce giysi alırım size, dedi Napoleon.

Tekrar gülmeye başladı genç kadın, neşelenmişti: «Konuşabildiğinize memnun oldum.» dedi. «Sürekli olarak bana bakmak yerine...»

— Bakılmaya değersiniz.

— Ve hediyeler göndermek yerine...

— Hediyeleri beğendiniz mi?

— Oh, evet, her zaman hediye almayı severim. Kimden gelirse gelsin.

— Bunlar, en sadık hayranınızdan geldi.

General öylesine ciddî duruyordu ki, genç kadın onunla alay etmek, yarı şaka, yarı ciddî bir tutum takınmak istiyordu: «Evet, işi nereye getirmek istediğinizi anlamıştım zaten.»

— Açıklamam gerekir, dedi Napoleon. Ama nasıl söyleyeceğini bilmiyordu. Pauline yardım etti.

— Bakın, o gece Tivoli bahçesinde tanıdınız beni. Sonra kocamı uzağa gönderdiniz. Ve bundan sonra bir yığın hediye yolladınız. Üstelik yemeğe de davet ettiniz. Doğrusunu isterseniz ayrıca açıklama gerektirecek bir durum yok ortada.

Gerçi generalin yüz çizgileri yumuşamıştı ama, sesi hâlâ ciddiydi. «Açıklamam gerekir. Sizi Tivoli bahçesinde gördüğüm anda âşık oldum.»

— Gerçekten mi?

— Evet.

Nazik bir sesle cevap verdi kadın: «Sevdim bunu. Bana âşık olmanıza çok memnun oldum.»

Napoleon artık beceriksiz değildi, ama yine de heyecanlıydı. Kadının ters bir cevap vermesinden çekindiğini saklayarak konuşmaya başladı. «Umarım, siz

«de beni seversiniz.»

Niçin korktuğu belliydi Napoleon'un. Kadının vereceği cevabın dürüst olacağını biliyordu. Kendisini ya da başkalarını kandıracak bir kadın değildi o. Gerçekler, kadının dudaklarından gayet doğal bir biçimde, bir kuyudan fışkıran sular gibi dökülüyordu.

— Çok düşündüm bunu. Elbette. Neler olduğunu anladığım anda, dedi genç kadın.

— Karar verdiniz mi?

— Evet! Kendi lehine karar verildiğini ummaktaydı ünlü general. Ama acaba? Evet karar verdim ki, bir başkomutan herhangi bir teğmenden daha önemlidir. Gülmeye başladı. Çok bencil bir düşünce değil mi? Ama bu anlamı kastetmedim. Daha «zengin» değil, her konuda daha «önemli» demek istiyorum.

Napoleon'un korkunç bir sevinçle dolan kalbi şiddetle çarpıyordu.

Genç kadın konuşmaya devam etti: «Ve sizin yakışıklı olduğunuzu düşündüm. Ayrıca çok genç. İyi bir fırsat elinize geçtiği zaman tepmek saçmalık olur. Prensip olarak fırsatları kaçırmam. Fourès, yanında çalıştığım hanımın yeğenydi. Bana âşık oldu ve evlenme önerdi. Başka şeyler de isteyebilirdi, ama yapmadı. Benim için büyük bir şanstı bu ve derhal yakaladım. Şimdi karşımdaki fırsat daha büyük. Bence herkes fırsatları değerlendirmeli, değil mi? Şimdiye dek hiç bir fırsatı geri çevirmedi. Göreceksiniz.»

— Bana kalırsa birbirimize çok uygunuz, dedi general.

Kadın, dürüst gözleriyle bakarak, «Evet, çok uygunuz.» diye onayladı.

Napoleon yavaşça sarıldı ona ve öptü.

— Tapılacak bir kadınsınız.

— Güzel sözler söyleyin bana. Fakat gerçekten hissetmedikçe söylemeyin. Dayanamam buna.

— Size tapıyorum, dedi general.

— Memnun oldum.

Tekrar öpüştüler.

— Benimle, karım gibi yaşamınızı istiyorum.

Yarı komik yarı ciddî bir ifadeyle kaşlarını kaldırdı genç kadın. «Ne demek bu?»

— Sanki evliymişiz gibi.

— Peki, gerçek karınız ne diyecek buna? Onun Paris'te olduğunu biliyorum ama, ergeç öğrenecektir, değil mi? Yoksa aldırış etmiyor musunuz? Eğer siz önemsemezseniz, ben de üstünde durmam.

— Onu, artık nikâhlı karım olarak kabul etmiyorum.

— Sevmiyor musunuz yani?

— Hayır.

— Gerçekten mi?

— Gerçekten.

Mutlu bir sesle cevap verdi Pauline. «Öyleyse her şey iyi. Bizim tekrar masaya dönmemizi beklerler mi?»

Generalin yine kaşları havalanmıştı ama, bu kez ifadesi yalnızca gülünçtü.

— Dönersek çok şaşırırlar, dedi Napoleon.

Genç kadın önce tasın içinde duran giysisine sonra odanın öbür tarafındaki iki kişilik şahane yatağa baktı: «Evet, odaya girip yatağı gördüğüm anda, 'İşte artık vakit geldi' diye düşünmüştüm zaten.»

Napoleon neşeyle gülmeye başladı: «Çok komiksiniz.»

Bazen çok komik olabilirim.

Sonra kadının elini tutup ağır ağır yatağa doğru götürdü. Artık birbirlerinden emindiler; acele etmelerine, endişelenmelerine gerek kalmamıştı. Yatağın kenarına oturup, birbirlerinin gözlerinin içine baktılar. Uzun süredir tanışan iki eski dost, iki sevgili gibiydiler. Yavaş yavaş birbirlerini soydular.

Napoleon sordu: «Ya kocanız?»

— Onun ortalıkta olmaması daha iyi. Her halde önemserdi bunu.

— Ya siz? Siz önemsemiyor musunuz?

— Ben çok pratiğimdir.

— Evet.

— Önemli mesajlar taşıdığı için terfi ettirebilirsiniz onu.

— Evet.

— Gerçekten önemli miydi onlar? Eğer önemli olduklarını söylerseniz size asla inanmam.

Napoleon cevap verdi: «Direktörlerin, İngilizlerin ve hatta tüm dünyanın bilmediği hiç bir şey yoktu mesajlarda...»

— Niçin İngilizler?

— Yakalandığı takdirde.

— Yakalanacak mı?

— Bilmiyorum. Tedbirli olmak gerekir.

— Ama onların önemsiz olduğunu asla bilmeyecek değil mi?

— Hayır.

— İyi öyleyse.

Birbirlerine gülümseyerek soyunmaya devam ettiler. Sonra mutlu bir çift olarak büyük yatağa tırmandılar.

KISA BİR SÜRE ÖNCE yüzbaşı olup albaylığa yükselen ve şimdi tuğgeneral olarak İskenderiye limanına komuta eden Marmont, günün sonlarına doğru huzur içinde yazdırdığı mektupları imzalarken, yaver teğmeni paniğe kapılmış olarak odadan içeri daldı.

— Efendim, dedi ve kapıyı kapatmamış olduğunu akıl ederek derhal geriye dönüp kapattı. Yine koşar adımlarla Marmont'nun yanına yaklaştı. Efendim! Esrarlı bir fısıltıya indirmeyi düşündü sesini. Teğmen Fourès burada!

— Kim?

— Teğmen Fourès!

— Olamaz.

— Burada!

Marmont subaylarının sıcaktan, böceklerden ve Fransa hasretinden çıldırdıklarını çok görmüştü.

Bu durumda, her zaman yaptığı gibi sert bir sesle kesin olarak cevap verdi.

— Teğmen Fourès, Akdeniz’de ilerleyen bir gemide.

— Hayır, efendim, burada.

— Burada mı?

— Dışarda. Benim büromda. Kahire’ye dönmek istiyor.

Yaverinin çıldırıp çıldırmadığını anlamak için en basit yolu seçti Marmont. Hızla dış odaya doğru yürüdü. Teğmen Fourès ayağa fırlayıp selâm çaktı.

— Efendim!

Marmont elinden geldiğince çabuk kendini topladı.

— Fourès?

— Efendim?

— İskenderiye’de ne işin var? Fransa yolunda olman gerekirdi.

— Evet, efendim.

— Niçin değilsin öyleyse?

— Yakalandık. Bir İngiliz kruvazörü tarafından. Yola çıktığımızın ikinci günü.

— Yakalandınız mı?

— Kendimizi elimizden geldiğince savunduk. Ama onlar bizden on kat güçlüydüler. Hiç şansımız yoktu.

— Yani sonunda yakalandınız?

— Evet, efendim. Gerçek bu.

— Yani? Öyleyse niçin tutsak değilsin sen?

— İngilizler beni geri gönderdi, efendim.

— Niçin?

— Onur sözü vererek.

— Evet duydum, ama niçin?

— Bilmiyorum efendim.

— Ne demek bilmiyorum? Nedenini söylemediler mi? Marmont hâlâ şaşkın olduğunu saklamak için elinden geleni yapıyordu.

— Hayır, efendim. Diğerlerini Türkiye'deki bir tutsak kampına götürdüler. Ama beni buraya yakın bir sahilde bıraktılar, sonra şans dilediler. Gerçi ne dediklerini anlamıyordum ama, içlerinde Fransızca konuşan biri vardı. O bana İngilizlerin iyi şans dilediklerini söyledi. Tüm İngiliz ulusu.

Marmont cevap vermeden baktı ona bir süre.

Fourès tekrar konuştu: «Belki de hoşlandılar benden.»

— Belki de onlar —Marmont şaşkınlığının yerini alan öfkesini bastırmayı başarmıştı.— Şey... Demek buradasın? Senin için çok iyi.

— Tekrar Kahire'ye dönmem gerekir, efendim. General Berthier'ye rapor vermek zorundayım.

— Düşünürüz. Önce iyi bir yemeğe ve uykuya gereksinmen var. Bir, iki gün dinlen.

— Mümkün olduğu kadar çabuk Kahire'ye dönmek istiyorum, efendim. Tabii araç verebilirseniz.

— Bakalım.

— Kahire'de karım var, efendim. Onu görüp yaşadığımı bildirmek isterim.

Marmont cevap verdi: «Seni Kahire'ye ne zaman gönderebileceğimi söylerim. Şimdi gidip kendine yemek ve yatak bul. Yarın gel tekrar bana.»

— Başüstüne!

Fourès çıktıktan sonra Marmont yaverine döndü: «Sonsuza dek onu burada tutamam.»

— Hayır, efendim.

— Doğru Kahire'ye. Ne kadar çabuk gidebilirsen.

— Başüstüne efendim!

— General Berthier'ye İngilizlerin bu ülkede birinci sınıf bir casus şebekesi bulunduğunu ve mizah duygularının çok fazla gelişmiş olduğunu anlat.

BERTHIER çalışma masasında oturuyordu. Teğmen Fourès içeri girip selâm çaktı.

— Yirmi ikinci Hafif Piyade Bölüğü'nden Teğmen Fourès, efendim.

Pauline'in uzak bir köşede, avukata benzeyen bir sivil ile konuştuğunu gördü Fourès. Genç kadın gülümseyerek selâmladı onu. Teğmenin karısıyla konuşmaya cesareti yoktu.

Berthier sordu: «Teğmen Fourès, Kahire'de ne işiniz var? Paris yolunda olmanız gerekirdi.»

— Yakalandık efendim. Bir İngiliz kruvazörü tarafından. Yola çıktığımızın ikinci günü.

— Yakalandınız mı?

— Onlar bizden on kat daha güçlüydüler.

— Sen niçin tutsak değilsin?

— Bilmiyorum efendim.

— Bilmiyor musun?

— Onur sözü vermek zorunda kaldım efendim.

— Ne sözü?

— Bu savaşın sonuna dek İngilizlere karşı savaşmayacağım konusunda söz verdim.

— Bu sözü vermemeliydin.

— Eğer vermeseydim bile, yine de onlara karşı savaşamazdım. Çünkü şimdi Türkiye'deki bir tutsak kampında olacaktım.

Berthier cevap verdi: «Teğmen Fourès, Yukarı Mısır'a tayin edildiniz. Orada Araplar var ama hiç İngiliz yok.»

— Efendim, karımla görüşebilir miyim?

— Görüşemezsin.

— Bazı şeyler duydum zaten. Sanıyorum ki aptal yerine konmuşum, efendim.

— Fransız yasalarına göre, karın boşanmak için baş vurdu. Fransız ordularının bulunduğu yerde aynı yasalar geçerlidir. Orada gördüğün bey bir sivil memurdur ve boşanma kararı verme yetkisi vardır.

Fourès karısına baktı: «Her şey ayarlandı, sevgi-

lim. Üzüntüden vazgeçip neşelensen iyi olur.» dedi genç kadın.

Artık ona da bakamıyordu genç teğmen.

— **Karım mı** baş vurdu? Hangi nedenle?

— Eziyet etmek, dedi Berthier.

PAULINE rahat yatağın içine, Napoleon'un yanına uzanmıştı: «Biliyor musun, senden hoşlanmaya başlıyorum gerçekten.» dedi.

— Ne kadar hoşlanıyorsun?

— Çok fazla.

— Evlenecek kadar mı?

— Evli kadınların çoğundan daha fazla.

Napoleon sırt üstü dönüp gözlerini tavana dikti: «Biliyorsun. Ben de senin kadar çabuk boşanabilirim.»

— Evet, tabii. Her şeyi yapabilirsin sen.»

— Fransa'ya döner dönmez Josephine'den ayrılacağım.

— Eğer istiyorsan, pekâlâ, dedi kadın umursamaz bir sesle.

Sonra gülünce, Napoleon dönüp ona baktı.

— Niye güldün?

— Annem ucuz bir lokantada aşçıydı. Babamın kim olduğunu bilmiyorum. Annemin bildiğini de hiç sanmıyorum, dedi genç kadın.

— Yani?

— Yani, hiç bir zaman, bir başkomutanla beraber olacağımı düşünmemiştim.

— Bana çocuk yapmanı istiyorum, dedi Napoleon.

— Evet bunun için sürekli olarak çalışıyorsun, diyerek güldü Pauline.

— Çocuk sahibi olmak istiyorum.

— Elimden geleni yaparım.

— Ben de.

— Ne zaman Fransa'ya döneceğiz? Bunun bir askerî sır olduğunu söyleme bana.

— Önce büyük bir savaş daha kazanmalıyım. Fransa'ya bir zafer dalgası arasında dönmem gerekir.

Usulca konuştu Pauline: «Yanıma gel. Sana bir zafer kazandırayım.»

Napoleon kadının açık kollarına yaklaştı.

EUGÈNE kıpkırmızı yüzü, dimdik duruşuyla üvey babasının karşısında durmuş, ezberlediği cümleleri söylemekteydi.

— Efendim, sizin üvey oğlunuz ve yaveriniz olmak bana gurur veriyor.

— Evet? Napoleon pek iyimser ya da sabırlı bir gününde değildi.

— Benim görevlerimden biri, siz araba ile yola çıktığınız zaman yanınızda bulunmaktır.

— Evet?

— Bayan Fourès daima yanınızda bulunuyor, efendim.

— Yaverimin görevlerinden biridir bu.

— Efendim yaverlik görevimden alınmamı rica ederim. Benim annem hâlâ sizin karınızdır.

Napoleon bir süre sonra sert bir sesle cevap verdi: «İzin vermiyorum.»

— Efendim! Eugène'nin yanakları biraz daha kızarmıştı ve direnmekte kararlıydı.

— Bayan Fourès yanımda olduğu zamanlar sen görevini yürütmeyeceksin.

— Teşekkür ederim, efendim.

— Ama Bayan Fourès'ye karşı gereken saygıyı göstereceksin.

— Evet, efendim.

Napoleon gözlerini genç çocuğun yüzüne dikerek, Eugène'nin gözlerini kaçırmasına fırsat vermedi. Ga-

yet ağır ve açık konuşarak sözlerinin yanlış anlaşılmasının mümkün olmayacağını ortaya koydu: «Müstakbel karıma karşı saygıyla davranılmasını isterim.»

BARRAS kendisiyle alay ettiği ve bu alay hafife alınacak gibi olmadığı için Josephine sinirlenmiş ve üzülmüştü.

— Ondan ayrılıp Charles ile evleneceğim.

Barras tekrar güldü. Niçin gülüyordu? Gülünç bir yanı yoktu ki sözlerinin. Ama o yine güldü ve konuştu: «Sevgilim, sen bu denli aptal değilsin.»

— Sevmediğim bir erkekle evli kalamam.

— Kadınların çoğu itiraz etmez buna.

— Hiç görmediğim bir koca!

— Birçok kadın neler vermez böyle bir koca için.

— Paul! Dostum ol benim. Yardım et, fikir ver bana. Ne yapmalıyım? Charles'ı seviyorum. Ciddî olarak. Çok seviyorum.

— Senin için çok yeni söz bunlar.

— Gerçekten âşığım ona.

Şimdi Barras gülmüyordu ama, kahkahalar atmaya hazırlanır gibi bir hali vardı. «Aşk, zenginler için dünyanın en değerli duygusudur. Charles seviyecek bir insandır. Zengin mi?»

Sabırsızca cevap verdi genç kadın: «Para ilgilen-dirmiyor beni.»

— Evet, seni metres olarak tutmanın en büyük sorunlarından biri buydu. Evlendiğin zaman daha büyük bir dert açacak bu konu kocanın başına.

— Eğer hiç bir şeyi olmasaydı bile, Charles ile evlenirdim.

— Ve borçlarını çeyiz olarak mı verirdin? Şu anda ne kadar borcun var?

— Bilmiyorum.

— Aldığın yeni evin fiyatı ne kadar? Malmaison?

İki yüz yetmiş bin frank mı? Sen imzaladın kontratı. Ve şimdi de hiç paran yok. Kim ödeyecek bunu?

— Bonaparte ödeyebilir.

— Onu boşadıktan sonra mı? Hayır, sevgili kızım, yapamazsın bunu. Ve yapmamalısın.

Hırçın bir sesle sordu Josephine: «Yapmamalı mıyım? Yapmamamı söyleyemezsin sen bana.»

— Nedenini söyledim. Borçların. Barras'ın sesi biraz sertleşti. Kendi nedenimi de söyleyeceğim. Direktuvar hükümeti dağılmak üzere. Pek yakında yepyeni bir hükümet biçimi ortaya çıkacak. Elinde silah olan bir sağ kola sahip olursam, onun da başına geçmeyi becerebilirim. En iyi sağ kol —en iyi kılıç— Mısır'dan dönen Bonaparte olacaktır. Senin kocan. Benim en iyi dostum.

Genç kadın yüzünü buruşturdu: «Ben politikacı değilim!»

— İstedığın zaman çok iyi bir politikacı oluyorsun.

— Şu anda olmak istemiyorum.

Barras içini çekti: «Eğer hâlâ can sıkıcı bulduğum duygusal düzeyde kalmak istiyorsan... Üçüncü bir neden var. Charles Bonaparte'dan ayrılmanı istemiyor ve seninle evlenmeye de hiç niyeti yok.»

Acı, sert, Barras'dan nefret ettiğini gösteren bir sesle cevap verdi Josephine: «Charles beni seviyor.»

— Evet hayatım ve sevmeye de devam edecek. Sen Bonaparte ile evli kaldığın sürece.

— Hayır!..

Josephine'in yüzü sürekli olarak kızarıp, soluyordu. Mantıklı bir kadın değildi o. Barras en ciddî tavrını takınmaya dikkat etti.

— Sevgilim, niçin Charles, Bodin şirketinde çalışıyor? Çünkü sen onun metresisin ve önemli kişilere mektup yazabilirsin. Niçin önemli kişiler senin mektuplarına değer veriyor? Çünkü senin kocan...

— Charles beni, ben olduğum için seviyor, derken Josephine'in sesi kısık bir çığlık gibi çıktı.

Terbiyeli gülüşünü değiştirmede Barras: «Öyleyse, fikrimi sorduğun için söyleyeyim. Evlen onunla. Ve ekmek, peynir ve öpücüklerle yaşa.»

— Buraya gelecek kendisi, biraz sonra. Bekle. Görürsün, dedi Josephine.

Barras başını eğerek selâm verdi: «Daima yeni bilgiler öğrenmek için hazırım.»

— Öğreneceksin.

Charles gelince beraberinde, neşe, mutluluk ve yaşamın aslında eğlenceli bir iş olduğu duygusunu da getirdi.

— Sevgili Madam. Sevgili Barras. Mısır'dan çok iyi haberler var. Yine büyük bir zafer. Bonaparte inanılmaz bir insan.

Josephine, yüksek sesle, gülmeden konuştu: «Barras, Bonaparte'dan ayrılıp seninle evlenmemi öğütledi.»

Charles genç kadına baktı, sonra Barras'ya döndü. Bu bir şaka olabilir miydi? Ama her ikisi de gülmüyordu. Bir şaka olmasını umarak, ciddiliğine biraz neşe ve hafiflik ekleyerek konuştu:

— Sevgili Barras, daima fikirlerinizi almak beni memnun eder, ama evlilik konusu dışındakiler. Gerçi çok çekici bir fikir olmakla birlikte aynı zamanda delilik bu. Niçin Josephine ve ben altın yumurta yumurtlayan bir kazı öldürelim?

Gülümseyerek Josephine'e döndü, fikrine katılmasını bekliyordu. Genç kadın, tüm gücüyle bir tokat indirdi onun yanağına.

Charles kekeledi, «Ama sevgilim. Sanıyordum ki, sen anlamıştın...»

Sonra tüm aşkı, sevgisi bir dakikada yok edilen bir kadının yüzünü gördü karşısında.

KAHİRE'DE Napoleon ile Pauline yatmaya hazırlanıyorlardı. Daha şimdiden uzun yıllardan beri evliymiş gibi alışmışlardı birbirlerine.

Napoleon umursamaz bir sesle konuştu: «Ha, şey, yarın bir yolculuğa çıkıyorum.»

— Ya! Nereye doğru?

Cevap vermedi Napoleon.

— Askerî bir sır mı bu? Yoksa bana söylemeye hakkın yok mu?

— Hayır.

— Tahmin edebilir miyim?

— Hayır.

— Uzun sürüp sürmeyeceğini sorabilir miyim?

Napoleon dikkatle cevap verdi: «Uzun süre ayrı kalmayacağız.»

— İyi.

— Evet.

— Öyleyse yatalım artık.

— Peki.

Kadının yanına yaklaşıp, elini incecik karnına dayadı. «Hâlâ hamile değil misin?»

— Denemeyi tercih ettiğim için hayır, dedi kadın neşeli bir sesle.

— Öyle mi? dedi Napoleon. Demek gerçekten zevkli olmuştu. Ve Pauline güldüğü için o da gülüyordu.

— Hata benim mi, yoksa senin mi? Bu konularda fazla bilgim yok. Sen biliyor musun?

— Fazla sayılmaz.

— Sanırdım ki, tedbir almadıkça, otomatik olarak hamile kalınır. Yani çoğunlukla...

— Ben de böyle düşündüm.

— Şimdiye dek hiç kimseyi hamile bıraktın mı?

— Hayır.

— Fourès ile ben pek tedbirli davranmazdık. Ama hiç hamile kalmadım. Yani, hata sende de, bende de olabilir.

— Evet.

— Ya da şans. Bazı tanıdıklarım ilk seferinde çocuk yaptılar. İstemedikleri halde. Başkaları ise isterler ve yıllarca denedikten sonra birdenbire çocuk sahibi olurlar.

— Evet.

— Biz de denemeye devam edelim. Hoşlanıyorum bundan, dedi genç kadın rahat bir sesle.

— Evet.

— Elbette bir gün olacaktır. Çünkü ikimiz de istiyoruz ve ikimiz de şanslı insanlarız. Türklere karşı eline geçen fırsatlara baksana.

— Şans değildi o, çok iyi savaşılmış bir çarpışmaydı o.

Memnun oldu Pauline; askerî becerileri konusunda alıngan ve kendini beğenmiş olmaktan vaz geçmişti Napoleon. Artık şaka yollu olarak kendini beğendiğini söylüyordu ve bunun zararı yoktu.

— Çok iyi ya da değil, elde etmek istediğin bu değil miydi? Büyük bir zafer...

— Evet, büyük bir zafer olduğunu itiraf ederim.

Birbirlerinin kollarında, bir süre sessiz yattılar yatakta.

— Nereye gideceğini tahmin ettiğimi söylememe izin var mı? diye sordu Pauline biraz sonra.

Çok dürüst ve doğrucuydu genç kadın. Napoleon ona yalan söyleyemezdi.

— Yanıma yalnızca Berthier, Murat, Marmont, Eugène ve bir iki başka subayı alacağım. Yolculuk tehlikeli olmasa, seni de götürürdüm. Biraz para bıraktım, yarın Junot'dan alırsın. Ayrıca en kısa sürede seni bana getirmesi için Junot'ya emir verdim. Yollarda güvenlik sağlanır sağlanmaz geleceksiniz.

Pauline dudaklarını generalin kulağına yaklaştırdı ve fısıldadı: «Fransa'ya gidiyorsunuz.»

Napoleon cevap vermedi.

Kadın, başını geri çekerek Napoleon'un yüzüne

baktı: «Gerçekten tehlikeli bu. Tüm İngiliz gemileri denizde.»

— İşte o yüzden seni yanıma almıyorum.

— Gizli olarak girebilirdim gemiye. Bir subay kı-
lığına bürünüp...

— Hayır.

— Ama yakında göreceğim seni.

— Çok yakında.

Tekrar erkeğin kolları arasına girdi genç kadın ve «Seni sevdiğimi biliyorsun.» diye fısıldadı.

— Evet, biliyorum.

— Son bir deneme?

— Bir deneme daha.

11. NAPOLEON'UN DÖNÜŞÜ

JOSEPHINE, dostları ve Direktuvar Meclisi üye-
leri ile Luxembourg'da yemek yerken, gelen askerî
telgraf, General Bonaparte'ın güney Fransa sahilin-
de Fréjus'de sahile çıktığını ve Paris'e doğru yaklaş-
makta olduğunu bildirdi.

Yüzü derhal soldu Josephine'in. Umuyordu ki, sol-
gunluğu, kocasının dönüşü karşısında duyduğu daya-
nılmaz mutluluğun bir işareti olarak kabul edilsin.

Beyni çok hızlı çalışıyordu. Ne yapması gerekti-
ğini gayet iyi biliyordu. Fikrini Barras'ya açtı.

— Yolda karşılamalıyım onu. Derhal yola çıkmalı
ve mümkün olduğu kadar hızlı gitmeliyim. Yapılacak
en doğru iş bu, değil mi?

— Baş vurulacak son çare.

— Eğer kardeşleri ona daha çabuk giderlerse...
Joseph ya da Lucien...

— İşin bitmiş sayılır artık.

— Ona benim hakkımda kimbilir ne yalanlar söylerler...

Barras tatlı bir sesle cevap verdi: «Sevgilim, yalanlar hakkında korkun olmasın. Ama eğer ona gerçeği anlatırlarsa, sonun kötüdür.»

— Hep beni gözetliyorlardı... biliyorlar... senin hakkında da çok şey biliyorlar...

— İnşallah bilmiyorlardır. Bonaparte'ın dostluğuna gereksinmem var.

Josephine koluna sarıldı Barras'nın: «Paul, bana yardım et. Ona söylersin. Hatta yemin bile edersin.»

— Elbette, ama benim sözlerime kim aldırır? Önemli olan senin ne söyleyeceğin ve ne kadar çabuk bunu başarabileceğindir.

— Ailesi hep benden nefret etti. Daima boşanmamızı istedi...

— Senin istediğin gibi.

— Ama şimdi beni boşamasına izin veremem!

— Evet, fikrine katılıyorum, izin veremezsin.

— Hortense'ı yanıma alacağım. İyi fikir bu, Hortense'ı çok sever...

Yalnızca iyi bir fikir değil, olağanüstü bir buluştu bu âdeta. Oyunu son anda tersine döndürüp tüm engellere karşı bir zafer kazandırabilecek bir hamleydi. Gerçi Bonaparte, Eugène'den hoşlanıyordu ama, Hortense'a karşı duyguları bambaşkaydı. Genç kız, her babanın hayalinde yaşattığı bir çocuktü: tatlı, saf, melek kadar güzel. Genç kıza bakıp annesi hakkında kötü düşünmek olanaksızdı. Böylesine temiz bakışlı, masum mavi gözlü, dürüst bir kızı ancak bir azize doğurabilirdi. Ve Bonaparte'ın uzakta bulunduğu süre içinde, Hortense biraz daha uzamış, incelmış ve güzelleşmişti. On beş yaşına girmişti; çok güzel ve arzulanan bir genç kadın olma yolunda ilerlemekteydi. Eğer annesi başarı olamazsa, üvey babasının kalbini kazanacak tek kimse ancak Hortense olabilirdi.

Josephine derhal direktörlerden özür diledi. Adam-

lar, onun ne yapması gerektiğini gayet iyi anlamışlardı. Genç kadın aceleyle Victoire sokağındaki evine gitti.

— Agathe, birkaç gün için yola çıkıyorum. Şimdi hareket edeceğim. Bavullarımı hazırla ve Hortense'ı bul. Derhal buraya gelmesini söyle. Çabuk, beraber gideceğiz.

Hortense koşarak geldi: «Anneciğim, ne oldu?»

— Hemen hazırlanman gerek. Haberi yemekte aldık. Bonaparte Fransa'ya ayak basmış. Şimdi yola çıkmalıyız ve buraya gelmeden önce onu karşılamalıyız.

KUZEYE DOĞRU yol alan arabada Napoleon konuşuyordu: «Zaman ayarlaması güzel. Avusturya ve Rusya bize tekrar savaş açtılar, Paris'te güvenilmez bir hükümet, savaş alanlarında başarısız komutanlar var. Ben ise Mısır ve Suriye seferinden zaferle geri dönüyorum.»

— Suriye'den söz etmeli miyiz? Pek zafer sayılmazdı, dedi Berthier.

— Onların tüm bilgileri, benim gönderdiğim haberlere dayanır. Benim raporlarımda ise Suriye zaferi yazılı.

— Hmmm!..

— Ve Avrupa'da, onlar yenilgiden başka bir şey gösteremiyorlar.

— Bir, iki başarı var.

— Benimkilerle karşılaştırılmaz. Benim için vakit geldi artık. Bu fırsatı kaçırmayacağım.

— Tüm Fransız ordusunun başına mı geçeceksiniz?

Napoleon, dürüst, iyi, yavaş anlayışlı Berthier'ye sabırlı davranırdı.

— Hayır. Tüm Fransa'nın başına geçeceğim.

JOSEPHINE, güneye doğru ilerleyen arabasında, dudaklarını dişleyip, tırnaklarını ayaclarına geçiriyordu.

— Daha hızlı! Niçin daha hızlı süremiyor bu adam?

— Anne, zaten çok hızlı gidiyoruz.

— Hayır, hızlı, daha hızlı gitmeli. Başkalarından önce Napoleon'un yanına varmalıyım.

— Bir saatin ve hatta bir günün ne önemi var anne?

— Anlayamıyor musun, Hortense? Bir milyon frank borcum var.

LYONS'DA daha hızlı, daha hafif bir arabaya geçen Napoleon, iki kişilik olduğu için yanına yalnızca Eugène'i almıştı. «Arabacıya söyle Bourbonnais yolundan gitsin.» dedi.

— Peki, efendim. Ama Burgundy yolu daha kısadır.

— Bourbonnais yolunda büyük kasabalar var.

— Büyük kasabalar mı?

— İnsanların sokaklara dizilip beni alkışlamaları için.

JOSEPHINE SORDU: «Niçin hâlâ karşılaşmadık onunla? Görmeden yanından geçmiş olamayız, değil mi?»

— Diğer yolu seçmiş olabilir mi? diye sordu Hortense.

— Hayır, hayır. Daima Burgundy yolunu tercih eder. Bourbonnais yolundan hiç geçmez.

Lyons'a vardığı zaman yanıldığını anladı Josephine.

PARİS'E, EVİNE GELEN NAPOLEON derhal seslendi: «Josephine!»

Sonra yanında duran Eugène'e döndü: «Sert davranmayacağım ona karşı. Ama boşanmamız gerektiğini artık anlamalısın. Hemen bugün, buradan ayrılıp Malmaison'a taşınmalı. Anneni sen oraya götürürsün ve isteyeceği her şeyi sağlayıp rahat ettirirsin.»

— Evet, efendim. Anlıyorum efendim.

— Nerede o? Josephine?

Agathe ve öbür hizmetçiler koşarak geldiler.

— Evinize hoşgeldiniz, mösyö!

— Agathe, Bayan Bonaparte nerede?

— Sizi yolda karşılamak üzere gitti efendim. Karşılaşmadınız mı?

— Yolda mı? Hangi yolda?

— Burgundy yolunda. Oradan geleceğinizden emindi.

Napoleon, Eugène'e döndü.

— Annenin şansı yokmuş.

PARİS'E DÖNERKEN —iki gün gidiş iki gün dönüş— dört gündür yolda olan Josephine, ağrıyan ve sızlayan boğazına rağmen bağırmaktaydı: «Daha hızlı! Daha hızlı!»

Ama düşünceleri farklıydı: «Kardeşleri çoktan konuşmuştur onunla. Şansımı yitirdim.»

BONAPARTE'İN GELDİĞİ dakikadan itibaren Victoire sokağındaki ev; havasını, inceliğini, kadınlığını yitirdi. Yanık yüzlü, üniformalı subayların, mesaj getirip götürün emirlerlerinin, Bonaparte'ı görmek için çırpınan politikacıların dolup taşıdığı askerî bir karargâh haline büründü.

Gri redingotunu tekrar giyip sivil hayata döndüğünü kanıtladığı halde, Bonaparte hâlâ her şeyi yönetmekteydi.

— Berthier, Genelkurmay'ı yoklar. Onun gözetimi altında Murat süvari bölüğü subaylarını dener; Lannes piyade bölümünü, Marmont ağır topçu sınıfını kontrol eder. Darbeyi indirmeye hazır olduğumuz anda, hepsinin bizim tarafımızdan olup olmadığını bilmemiz gerekir.

Berthier, kuru, pratik sesiyle söze karıştı: «Ola-caklardır!»

— Karar vermemiz gereken başka sorunlar var mı?

— İki sorun var. Belki de birbiriyle ilgili. Paul Barras, dedi Talleyrand.

— Barras gidecektir, diye kesin bir sesle konuştu Napoleon.

— Başlangıçta ona gereksinme duyacağımızı düşünüyor musunuz? İlk birkaç günden sonra, onsuz da işlerimizi yürütebiliriz.

— Hayır, diyen Napoleon, biraz daha hırçınlaştı.

— Bir düşünceyi belirttim yalnızca. Bizlerden biri olduğuna inanmak için düşler kuruyor. Kendisinden yararlanabilirdik.

Napoleon cevap verdi: «Ona gereksinmemiz olsun, olmasın, kuracağım bir hükümette Barras'ın işi olmaz.» Sesi sorunun tartışılmasına izin vermediğini gösteriyordu.

— Ya öbür sorun? Bayan Bonaparte, karınız? dedi Talleyrand.

Berthier kâğıtlarını topladı. «Bu benim görevim dışında. Gidip orduyu düzene koymaya başlayayım.» diyerek çıktı.

Napoleon cevaplandırdı: «Bu sorun bitmiştir. Derhal boşayacağım onu.»

Yine tartışmanın uzamasını önlemek istemişti.

Ama Talleyrand masum bir ifadeyle, «Nedenini sorabilir miyim? Niçin boşanacaksınız?» diye atıldı.

Napoleon'un kardeşleri bunun cevabını vermek için hazırıldılar.

— Çünkü o bir fahişedir, dedi Lucien.

— Napoleon'a deliller verdik; inkâr edilmeyecek deliller, diye ekledi Joseph.

— İhanetinin delilleri...

— Sürekli olarak aldatışının delilleri...

— Çok kişiyle aldattı.

Tekrar söze başladı Joseph. «İtalya'da körmüş gözlerim. Olanları fark etmedim. Ama artık günahları su yüzüne çıktı. Detaylı olarak anlatmamı ister misiniz?»

Talleyrand böyle bir arzusu olmadığını belirtti: «Hayır, hayır. Belki de politik bir nedeni vardır, diye düşünmüştüm. Anlayabileceğim bir neden.»

Joseph sinirlendi: «Aile onurumuzu lekeledi.»

— Ah, evet. Elbette.

Banker Collot, —dobra, kaba, kavgacı Collot— kardeşlere baktı ve fikrini bildirdi: «Korsikalı onur duygularınıza aldırmam ben. Boşanma işimize yarayacak mı, yaramayacak mı?...»

Tipik Korsikalı heyecanı ile Lucien ayağa fırladı: «Bay Collot, boşanma sorunu sizi ilgilendirir mi?»

— Bay Bonaparte —üçünüz— hükümet darbesini gerçekleştirmek için para yönünden destekliyorum sizi. Ve eğer bir işe para yatırırsam, nasıl yapılacağını da bilmek isterim.

Napoleon kardeşlerinin ağızlarını açmalarına engel olup cevabı kendisi verdi: «Bu işi ben yürütüyorum, başkası değil.»

— Siz kardeşlerinizden daha zekisiniz. Düşünün. Aile içi tartışmaları ortaya sermenin zamanı mı şimdi? dedi Collot.

— Bir tartışmadan daha derin.

— Nazik bir biçimde belirttim. Pekâlâ, daha açık olarak söyleyeyim. Tüm Fransız ulusuna, evlendiğiniz

günden beri karınızın başka erkeklerle yatıp kalktığını ilân etmenin zamanı mı şimdi?

Napoleon gözlerini ayırmadan sert bir sesle konuştu: «Onu başımdan savacağım.»

Collot, Talleyrand'a döndü bu kez: «Aramızdaki tek akıllı kişi sensin. Sen ne düşünüyorsun?»

— Bonapartelar ile aynı fikirdeyim, dedi Talleyrand.

— Ne?

Talleyrand, Napoleon'a döndü. «Joseph, Lucien ve sizinle aynı fikirdeyim. Evet, onu başınızdan savmalı-sınız. Size ihanet ettiği için değil, açıkça, herkesin gözü önünde aldattığı için... Düşüncesiz bir kadın sizin karınız olamaz. Ama sormak gerekirken onun ihanetlerini kim biliyor? Bizim çevremiz; Paris'te bir kaç yüz kişi. Paris'in geri kalanları ve hatta tüm Fransızlar için siz, ünlü bir kahramansınız, eşiniz ise saygın bir yardımcı. Ben Collot ile de aynı fikirdeyim. Bir süre için Fransızların düşlerini bozmamalısınız. Yönetimi ele geçirdikten sonra istediğiniz gibi davranabilirsiniz. Ama henüz ülkenin başında değilsiniz.»

Napoleon gıcırdattığı dişleri arasından konuştu: «Onu asla bağışlamayacağım. Onunla bir daha konuşmayacağım.»

Talleyrand beklenenlere karşı, her ne olacaksa, hafifçe selâm verdi.

— Bundan emin olduğunuz sürece...

Napoleon ani bir ateşle, öfkeyle bağırdı: «Eğer kendimden emin olmasaydım, kalbimi yerinden koparıp ateşe atardım!»

Öfkesi odadakileri susturmuştu. Teker teker hepsine baktı ve konuştu: «Bu sorun bitmiştir!..»

JOSEPHINE, yorucu seyahatini bitirip evine döndüğü zaman, gece yarısı olmuştu. Tüm bavullarının,

çantalarının, eşyalarının, kapının yanında, holde, götürülmeye hazır olarak yığıldığını gördü içeri girer girmez.

— Gidip Malmaison'a yerleşmenizi söyledi. Ve bir daha buraya gelmenizi istemiyor, dedi Agathe.

— Agathe, nerede o?

— Yatak odasında, Madam.

— Onunla konuşmam gerek.

— Sizi görmeyeceğini söyledi, efendim.

Josephine merdivenlere doğru koşmaya başlamıştı bile.

Gerçi Agathe, Josephine'e söyleyecekti ama, öylesine hızla uzaklaşmıştı ki ancak Hortense'a anlatabildi derdini.

— Yatak odasına kilitledi kendisini. Böylece madamın içeri girmesini engelledi. Yani görmeyecek yüzünü.

Josephine yatak odasının kapısına yaklaştı, ama içeri girmeden önce bir an durakladı. Bakılması gereken aynalar vardı çevresinde. Yorgun, pişman, üzgün olduğu kadar güzel de görünmeliydi. Değişik ışıklarda, başka başka aynalarda seyretti yüzünü. Yanığından çok fazla bir yaş damlasını parmağıyla silip aldı; alınıdaki bir bukleyi yerleştirdi. Yeterli buldu bunları. Doğruca, yol boyunca buruşmuş, kirlenmiş giysileri ile kocasının yanına gitmek daha iyi olurdu. Yolculuğun verdiği sinir gerginliği ve yorgunluk sözlerine gereken gücü ve etkiyi katacaktı.

Sessizce kapıya yaklaştı ve çekingen bir tavırla tıklattı...

— Napoleon?..

Bekledi. Cevap gelmedi.

Uyumuş olabileceğini düşünerek biraz daha hızlı vurdu.

— Napoleon?..

Cevap yok. Ama odada bir erkeğin, kapıya yaklaşmadan, pencere ile yatak arasında sessizce yürü-

düğünü duyabiliyordu. Sessiz adımlarla dolaşıyordu biri.

Tekrar vurdu kapıyı. Kendisini duyabileceğini biliyordu. Cevap yok.

— Napoleon?

Sesini tanıyacağından emindi. Cevap yok.

Kapının tokmağını yokladı. Döndü, ama açılmadı kapı. Kilitlenmişti.

— Napoleon!

Cevap yok.

Yalvaran bir sesle, ancak onun duyabileceği bir sesle konuşmaya başladı:

— Napoleon. Lütfen içeri girmeme izin ver. Lütfen konuşalım biraz. Lütfen... Taa Lyons'a dek seni görmek için gittim. Bunca zaman sonra öylesine özlemiştim ki. Oh, sevgilim. Çok uzun süredir görmedim seni. Lütfen aç kapıyı!

Bekledi. Cevap gelmedi. Napoleon hâlâ odada dolaşıyordu.

— Yanlış yoldan gitmişim, aptallık değil mi? Benimle beraber yola çıktığın zaman hep Burgundy yolunu seçtiğin için, oradan geleceğine öylesine emindim ki. Ve Lyons'a varıp yanıldığımı anlayınca öleceğimi sandım. Seni görmeyi arzuluyordum. Açıklamak istiyordum sana. Sevgilim izin ver, lütfen içeri girip sana açıklayayım...

Yine ses yok. Devam etti Josephine:

— Napoleon, Napoleon. Sevgilim, sorabilir miyim sana? Joseph ya da Lucien benim hakkımda bir şeyler mi anlattılar? Sözlerinin bir teki bile doğru değil, sevgilim. Anlatabilirim sana. İçeri gelip anlatmama izin verecek misin?

Odadan gelen ayak sesleri bir metronom, bozuk bir musluktan akan su damlaları gibi sürekli ve düzenliydi. Josephine eğer bunu durdurmazsa delireceğini sandı bir an. Çığlık atmamalıydı. Kendini tutmalı, çıldırmamalıydı.

— Napoleon, eğer benimle konuşmazsan dayanamam. Eğer istemiyorsan beni içeri alma, ama lütfen kapıya gel ve benimle konuş. Yalnızca adı söyle, Napoleon. Bana verdiğin adı söyle. Josephine. Lütfen söyle. «Josephine» de yalnızca. Hepsi bu kadar. «Josephine» sevgilim, **lütfen** söyle bunu.

Bağırmasaydı. Hıçkırmaya başladı. Hıçkırmaktan, kapının önünde, dizleri üstüne yığılmaktan alıkoymadı kendini. Hıçkırıklarla sarsılarak yere düştü.

— Napoleon, dizlerimin üstünde yalvarıyorum sana...

Hıçkırıkları arasında neler söylediğinin farkında değildi artık. Kelimeler, kontrol edilmeden, kesik kesik, ilgisizce dökülüyordu dudaklarından. Ama eski alışkanlıklarını yitirmedeğinden, söylediği yalanlar, gerçekler kadar içten görünüyorlardı.

— Oh, sevgilim, Napoleon sevgilim. Aptallık ettiğimi, çocukluk yaptığımı biliyorum, ama hepsi bu kadar. Sana neler anlattılar bilmiyorum ama, hepsi yalandır. Doğru olmadığına yemin ederim. Sevgilim, benimle konuşmazsan, bana inanmazsan, ölürüm. Napoleon konuş benimle... inandığını söyle bana. Napoleon seni seviyorum. Seni seviyorum, lütfen konuş benimle...

Kapıya yaslandı ve tüm vücudunu sarsan hıçkırıklarla ağlayarak yere yıkıldı. Yanına gelen Hortense, annesini orada buldu. Derhal yere diz çöküp kucakladı.

— Anneciğim!..

— Öleceğim...

— Hayır, anne, hayır!..

— Ölüyorum... Öleceğimi söyle ona... Sevdiğimi söyle ona...

Hortense, yavaşça annesini yere bıraktı ve doğrulup kapıyı vurdu. Bekledi.

— Baba. Bir gün, size «Baba» dememi söylemiştiniz bana. Eğer onunla konuşmayacaksanız, benimle

konusur musunuz? Cevap yok. Beni dinler misiniz? Cevap yok. Baba öldürüyorsunuz onu. Yoksa öldürmek mi istiyorsunuz? Yatak odasından bir ses geldi. Kelimeler değildi duyulan, derin bir erkek sesinin çıkarıldığı anlaşılmas sesler. Baba, o seviyor sizi. Sevdığını biliyorum. Ve siz de onu seviyorsunuz. Ölmesini ister misiniz? Bir ses daha, belki bir kimse dolaşırken eşyalara çarpmaktaydı. Baba, kapının önünde ölüyor o!..

Tüm gücüyle, dikkatle dinledi genç kız. Yavaş yavaş kapıya yaklaşan, tekerlenen ayak sesleri duyduğunu sandı bir an.

Fısıldadı Hortense: «Anne, ayağa kalk...»

Yavaşça, ama elinden geldiğince çabuk yere çömeldi. Ayağa kalkması için annesine yardım etmeliydi.

Josephine sessizce hıçkırdı tekrar. Titremekteydi ve gözlerini kapamış, başını Hortense'nın omzuna yaslamıştı.

Tekrar bir fısıltı: «Geliyor...»

— Hayır, gelmez, gelmez...

Anahtarın kilitte döndüğünü duydular ve Josephine gözlerini açtı.

Sonra kapı kolunun döndüğünü duydular ve gördüler.

Napoleon, ses çıkarmadan, gözlerinden yaşlar süzülerek kapıda göründü.

Titreyen bacakları üstünde zor duran Josephine ona yaklaştı ve kendini kollarına attı.

— Aşkım... diyebildi ancak.

Göz yaşlarına üzülmüş, düşmesini önlemek için tutuyordu onu kollarında, ama sevmiyordu.

Usluca, hiç nefret ve kırgınlık taşımayan bir sesle konuştu: «Hiç bir zaman bağışlamam seni.»

— Seni seviyorum...

— Kalbimi parçaladın, dedi Napoleon.

Hortense fısıldadı: «Baba, üzüntüsünden ölecek annem. Lütfen iyi davranın ona.»

Dikkatle genç kıza baktı Napoleon. İsteğini anlayan Hortense, odadan çıkıp ikisini yalnız bıraktı. Napoleon genç kadını hâlâ kollarında tutuyordu, ama kucaklamıyordu. Kollarında sıcaklık yoktu.

Josephine soracak gücü buldu sonunda kendinde: «İzin ver içeri gireyim.» dedi.

— Hayır.

— Ölüyorum... Bir yere yatayım... Nereye olursa...

Genç komutan bir kanepeye götürdü karısını ve yatmasına yardım etti. Doğrulup yüzüne baktı. Josephine ona bakmaya cesaret edemiyordu.

— Hiç bir kadının sevilmediği kadar sevdim seni!

— Evet.

— Artık içimde sevgi kalmadı. Bir daha sevemem seni. Ya da bir başkasını.

Suçunu kabul etti Josephine: «Benim yaptıklarım-
dan dolayı...»

— Yaptıkların için...

Birdenbire aklına gelmiş yepyeni bir düşünceyi duraklayarak belirtti Josephine: «Kaybettiğim anda, dünyada en çok arzuladığım şeyi bulduğumu anladım. Senin aşkını...»

— Başka erkeklerin sevgilerini kazandın, derken Napoleon'un kırgınlık yoktu sesinde.

Genç kadın, gerçeğe her zamankinden daha yakın olduğunu anlatabilecek bir yol bulmuştu. Gerçi yine yalanlarla karıştı bu gerçek —çünkü hiç bir zaman yalan söylemekten alıkoyamazdı kendini— ama, yepyeni bir dürüstlük kazanmıştı. Sözleri içindeki gerçek payının yüksekliği alışmadığı kadar duygulandırmıştı onu.

— Hayır, saçmalık, aptallık ettim. Delirmiştin sanki. Barras... Sana yardım etmek için yaptım bunu. Yardımcı olabileceğimi sanmıştım. Aptallık etmişim,

senin yardıma gereksinmen yokmuş. Ben sana muhtaçmışım. Hiç bir zaman sevmedim Barras'yı, nefret ediyorum ondan... Öteki... öteki yalnızca delilikti, ama ben bir kadını, aptal bir kadın! Eğer sen burada olsaydın, bunlar başıma gelmezdi. Gerçi evliydik ama, evlilik sayılmazdı bu. Ben zayıfım, senin gücüne gereksinme duyuyordum. Ne çare ki, sen yanımda değildin. Tek başıma bir hiçim ben! Sen yanımda olmayınca hiç bir şeye yaramam. Çok uzun zaman yalnız bıraktın beni... Oh, sevgilim, beni yalnız bırakmamalıydın...

Çölü, sarhoş Junot'yu ve Junot'nun sözlerini anımsadı bir an Napoleon.

— Bana karşı çok iyisin. Beni dövmelisin, beni öldürmelisin. Derhal Malmaison'a gideceğim ve bir daha görmeyeceksin beni. Ama, geçmişteki aşkının hatırına, son bir iyilik daha yap bana. Çünkü hâlâ seviyorum seni. Bir kez öp beni. Lütfen. Güle güle öpücüğü ver bana.

En sonunda, yaşlarla ıslanmış güzel yüzü, titreyen dolgun dudakları ile bakmaya cesaret edebildi Josephine. Öpmesi için uzatıyordu dudaklarını. Son olarak...

Bu ufacık isteğini reddedemezdi Napoleon. Öne eğilip öptü onu. Genç kadının kolları yavaşça kalktı ve kocasının boynuna sarıldı.

LUCIEN BONAPARTE ertesi sabah kardeşine iyi haberler getirerek, merdivenleri koşa koşa çıktı ve yatak odasının kapısını vurdu.

— Gelin! Napoleon'un sesi neşeli ve canlıydı.

Odaya giren Lucien, karı kocayı yanyana yatakta buldu. Napoleon çok mutlu görünüyordu.

— Günaydın, Lucien!

Josephine, güzel bir gecelik giymiş, saçlarını,

makyajını düzeltmiş, yüzünde mutlu bir gülümseme ile baktı ona.

— Günaydın, Lucien!

Son derece tatlı bir gülümseme. Artık gülümseme-ye cesaret edebilirdi. Lucien ise inanmaz gözlerle baktı onlara.

HÜKÜMET DARBESİNİN yapılacağı günün sabahı, erken saatlarda banker Collot, iki milyon frank verdi Talleyrand'a.

— Barras ile anlaşmanın en kolay yolu rüşvet vermektir.

Talleyrand hayranlıkla paralara baktı: «Barras için bile bu kadarı yeterlidir.»

— Yanınıza kimi alıyorsunuz?

— Amiral Bruix. Kusursuz bir denizci. Ben doğruyu, amiral ise geleceği simgeliyor. Belki de bugün için o, benden daha fazla ikna edici olabilir.

Barras bir süre bekletti onları ve alışmamış derecede sinirli olarak yanlarına gelip, özür diledi:

— Çok üzgünüm. Sizleri beklemiyordum. Banyo yapmaktaydım... Sevgili Talleyrand... Sevgili Amiralim. Görüştüğümüze çok memnun oldum. Hiç kuşkusuz son derece sinirliydi Barras. Sizin için ne yapabilirim? Sanırım, Bonaparte'dan geliyorsunuz?

Talleyrand, Barras'yı rahatlatmak için en güzel gülümsemesini yerleştirdi dudaklarına: «Evet bir mektup getirdim size.»

Mektubu uzatırken hafifçe selâm verdi. Barras'ın biraz güven kazanmaya başlaması memnun etmişti onu.

— Artık mantıklı davranmaya karar verdi demek? Benimle beraber mi olacak o da? diye sordu Barras.

Talleyrand cevap verdi: «Bonaparte'dan gelen bir

mektup değil. Ona yazılmış bir mektup. Sizden. İmzalamanız için...»

Henüz açıp okumadığı mektup elinde, Barras gözlerini Talleyrand'a dikti: «Ne?»

Sürekli bir gülümseme ile cevap verdi Talleyrand: «Bu mektup sizin Direktuar Meclisi'nden istifa ettiğinizi ve bir daha politika ile uğraşmayacağınıza söz verdiğinizi bildirmektedir. Söylemem gerekir size, diğer dört direktörden ikisi bizimle birlikte, ikisi ise askerlerimiz tarafından tutuklanmak üzereler. Sevgili Barras, pencereye kadar gider misiniz lütfen? Eğer dışarı bakarsanız, Bonaparte'ın süvarilerinin, başlarında en iyi dostu General Murat olduğu halde kapınızın önünde dolaştıklarını görürsünüz. Eğer dinlerseniz, yaklaşmakta olan davulların sesini duyabilirsiniz. Bonaparte'ın piyadeleri. Her halde siz de benim kadar iyi biliyorsunuz ki, Bonaparte birden fazla nedenle sizi öldürmekten mutlu olacaktır.»

Barras'nın yüzü solmuştu: «Bu mektubu imzalamam mı gerekiyor?»

— Evet.

— Okuyabilir miyim?

— İmzalayacağınıza göre, lütfen okuyun.

Talleyrand düşünceli bir davranışla Bruix ile uzaklaştı. Barras'nın rahatça mektubu okumasına olanak verdi.

Bruix sordu: «İmzalar mı?»

— Elbette.

— İki milyonu ona verecek misiniz?

— İsraftan nefret ederim. Ya siz? Parayla ne yapılacağına daha sonra karar verelim, ne dersiniz?

Kalem ve mürekkep bulmak için yazı masasına yaklaşan Barras'ya baktılar.

— İşte, ne diyordum. Neredeyse esneyecekti Barras. Genel olarak uyandığından çok erkendi henüz saat. Bruix söyle bana, çoğunlukla hükümet darbesi ya-

pılan günleri nasıl geçirirsin? Ben, evde oturup kâğıt oynamayı tercih ederim.

BİR SÜRE SONRA Junot, Paris'e döndü. Özür dileyerek rapor vermek için Bonaparte'ın yanına geldi.

— İlk gemiyle gelemedik. İngilizler durdurdu bizi. Gerçi pasaportlarımız vardı ama bizleri aldılar ve tekrar Mısır'a geri gönderdiler.

Fransa'nın hâkimi, Birinci Konsül Bonaparte özörlere pek kulak asmazdı, ama sevgili dostunu gördüğünden memnun olarak kucakladı onu.

Junot tekrar konuştu: «Ve yaptın bunu. Yapacağın söylediğin her şeyi. Devleti ele geçirdin.»

— Evet.

— Tebrikler, efendim.

— Teşekkür ederim.

Beceriksizce sözlerine devam etti Junot: «Özel bir mesaj vermem gerekiyor sana. Pauline'i de getirdim buraya. Bayan Fourès yani. Bana söylediğin gibi. Şimdi, Paris'te o. Seni görmek istiyor.»

Napoleon biraz duraklayıp cevap verdi: «Bayan Fourès'ye en derin saygılarımı sun. Ona belirli bir maaş vereceğimi söyle. Her şeyini sağlayacağım, mutlu olması için elimden geleni yapacağım. Ama bir kez daha buluşmam onunla!..»

İKİNCİ BÖLÜM

„JOSEPHINE ÂŞIK

12. MATMAZEL DUCHESNOİS, MATMAZEL GEORGE

BİRİNCİ KONSÜL, Saint-Cloud'daki sarayında, gecenin geç saatlarına dek çalışıyordu. Hangi evinde —Saint-Cloud, Tuileries, Fountainbleau ya da Malmaison— olursa olsun bu alışkanlığını değiştirmiyordu. Akşam üstü saat altı, yedi olunca acele bir yemek yer, masada yirmi dakikadan fazla kalmaz ve derhal çalışma odasına gidip işine devam ederdi. Zor okunur el yazısı ile, Fransa için yepyeni bir vergi sistemi, yeni bir suçlama yöntemi, «Onur Nişanı» adıyla bilinecek olan bir madalya uygulama önerisi ya da okullarda izlenecek alışılmamış bir öğrenim biçimi saptardı. Yalnızca Paris'te egemen değildi o, tek başına başarılı bir biçimde yönetiyordu ülkeyi.

Bu arada karısı ve çevresindekiler yemeklerini daha yavaş yerler, dedikodu yaparlar, tavla ya da iskambil oynarlar, sonra esneyip, yatmaya giderlerdi. Ve Napoleon çalışmasını sürdürürdü.

Onunla beraber uyanık kalan bir iki kişi daha vardı. Valesi Constant ve kapısını koruyan Mısır'dan getirdiği Memlûklü Roustan.

Fransa'nın en iyi valesi olan Constant'ın olağanüstü bir yeteneği vardı. Doğal neşesi ile geç vakitlerde Birinci Konsül'ü ziyarete gelenleri rahatlatırdı. En çekingen kişiler bile Constant'ın neşeli gülüşü, dürüst ifadesi karşısında güven duyarlardı.

Ama nasılsa, Matmazel Duchenois karşısında zorluk çekmekteydi Constant. Komedi tiyatrosundan Saint-Cloud sarayına dek, arabada elinden geldiğince neşeli davranmış, ama Matmazel Duchenois'yı güldürememişti. Dimdik oturuyordu genç kız. Birinci Konsül gibi ince yapılı kadınları seven biri için, oldukça dolgun bir vücu du vardı ve oturuşu ile tüm çekiciliğini ortaya çıkarmıştı. Yalnızca bir iki kez gözlerini çevirip Constant'a bakmıştı. İri, kara gözleri şaşkın bir geyiğe benziyordu. Korkulu ve aynı zamanda saygın.

Çocukluğunun mutsuz geçtiğini söylerlerdi. Bir zamanlar hizmetçilik, daha sonra fahişelik yaptığı, müşterilerinden birinin onu tiyatroya yerleştirdiği anlatılırdı. Bunların ne derece doğru olduğu bilinemezdi ama, kadının yüzünde mutsuzluk izlerinin bulunduğu bir gerçektir. Bu üzgün bakışlar, onun en ünlü trajedi yıldızı haline gelmesine, ulusal tiyatronun kraliçesi sayılmasına yardımcı olmuştu.

Genç kızın korkularını yok etmek için, Constant gülümsemesini yitirmeden, onu bir odadan, duvardaki gizli kapıdan, döner merdivenden yukarı çıkarıp, Birinci Konsül'ün özel dairesine götürdü.

Başında türbanı, yanında palası ile ürkütücü bir görünüşü olan esmer Roustan karşıladı onları. Cons-

tant dostça selâmladı onu ve dönüp varlığını Matmazel Duchesnois'ya açıkladı:

— Roustan size kötülük yapmaz. Tabii, eğer Birinci Konsül'ü öldürmeye kalkışmazsanız. Dudaklarındaki gülümseme şaka yaptığını belirtiyordu.

Kadının gözlerinde bir ışık, ifadesinde bir değişiklik mi vardı acaba? Anlayamadı Constant. Cesaret vermek için özellikle gülerek kapıyı açtı ve içeri bu-yur etti.

Yatak odasıydı burası. Uzun bir kanepeler ile büyük, çift kişilik bir yatak vardı. Genç kız korkuyla onlara baktı.

Constant, eğilerek selâm verdi, başka bir kapıya yaklaşıp vurdu. İçeri girdi.

Napoleon çalışma masasında yazı yazıyordu. Constant yanına yaklaştı.

— Özür dilerim, efendim.

Napoleon yazı yazmaya ara vermedi.

— Efendim, Bayan Duchesnois geldiler.

Hâlâ yazıyordu Napoleon. «Saat kaç?» diye sordu.

— On bir efendim.

— Beklemesini söyle ona.

Constant selâm verip çıkarken Napoleon başını kaldırıp bakmamıştı bile. Matmazel Duchesnois bıraktığı yerde duruyordu. Napoleon'un gelmesinden korktuğunu gösteriyordu gözleri. Gerçi gelenin Constant olduğunu görmüştü ama, ürkek bakışlar kaybolmamıştı gözlerinden. Becerikli vale cesaret verici gülümseyişini takındı.

— Birinci Konsül özür diliyor, henüz çalışmalarını bitirmemiş. Bir süre bekler misiniz? Lütfen oturun.

Genç kıza bir iskemle getirdi. Arabada olduğu gibi dimdik oturdu yine.

Gece yarısı Constant odaya tekrar geldiğinde, genç kız, bıraktığı yerde, aynı biçimde oturmaktaydı. Constant selâm vererek çalışma odasının kapısına yaklaşıp içeri baktı.

— Özür dilerim efendim. Gece yarısı oldu.

— Yani? deyip yazmasını sürdürdü Napoleon.

— Bayan Duchesnois bekliyor.

— Giysilerini çıkarmasını söyle ona.

Tekrar selâm ve yatak odasına dönüş. Ürkekçe bakıyordu kız.

— Birinci Konsül özür diliyor. Çok az işi kalmış, biraz sonra gelecekmiş. Bu arada acaba siz hazırlanmak ister miydiniz?..

Kadının sözlerini anladığından emin olmak için yatağın örtüsünü açtı.

Saat iki buçukta, Constant hafif uykusundan uyandı ve kulağını yatak odasının kapısına verdi. Hiç bir ses gelmeyince içeri girdi.

Bayan Duchesnois kombinezonuna kadar soyunmuş, iskemlede olduğu gibi dimdik yatağın içinde oturuyordu. İki buçuk saattir beklediği için Constant gülümsedi ona. Çalışma odasına girdi.

— Özür dilerim, efendim. Saat sabahın iki buçuğu oldu. Bayan Duchesnois'nın ne yapmasını emreder-siniz?

Sonsuza dek yazacaktı görünüşe göre. «Gönder onu.» dedi.

Constant yatak odasına döndü.

— Birinci Konsül binlerce kez özür diliyor...

Genç kız, düş kırıklığına mı uğramıştı, yoksa memnun mu olmuştu; bunu anlamak olanaksızdı.

BAŞKA BÜYÜK BİR AKTRİST, Matmazel Raucourt, gün ışığında Saint-Cloud'ya geldi. Josephine'i görmek istiyordu. Gençliğinde birçok ünlü kişi onun sevgilisi olmuştu ve hâlâ güzel olduğunu iddia ederdi ama, artık elli yaşına gelmişti ve sevgililerin ve de genç kız rollerinin devri geçmişti. Bu rolleri öğret-cisi Matmazel George'a öğretmekteydi.

— Uşaklar, Bayan Bonaparte'a geldiğimizi haber

verecekler. Beraberce içeri gireceğiz, ama sen benim solumda, bir adım arkamda duracaksın. Ben ne zaman durup Bayan Bonaparte'a reverans yaparsam, sen de beni izleyeceksin. Bayan Bonaparte söyleyinceye dek yerinden kalkmayacaksın. Bundan başka, ayakta dururken vücudunu dik tutmalı, başını kaldırmalı, göğsünü ileri çıkarıp, mideni içeri çekmelisin.

Doğa, George'un göğsünü ileri çıkarmak için epey yardım etmişti zaten. Yaşına göre, kadının çok dolgun bir vücudu vardı.

— Ve daima Bayan Bonaparte'a bakmalısın. Ama o soru sormadıkça konuşmamalısın. Eğer sana bir şey sorarsa, cevabını anlaşılır bir sesle ve kelimelerin akıcılığına önem vererek söylemelisin.

Ama Bayan Bonaparte öylesine candan ve sıcak davrandı ki, reveranslarının kusursuzluğunu göstermelerine fırsat kalmadı.

— Sevgili Raucourt, dedi Josephine, öğretmen ve öğrencisi diz çöktükleri anda. Hayır, lütfen, eski dostuz biz. Seremoniye gereksinme olmayacak kadar iyi tanırız birbirimizi. Raucourt'u ayağa kaldırdı. Ve sanırım, daha önce Bayan de Rémusat ile tanışmıştınız...

— Sevgili Madam...

— Matmazel...

— Yeni öğrenciniz mi?

Matmazel George, gözlerini yere indirmiş, hareket etmeden dizleri üzerinde durmaktaydı. Josephine genç kıza, hayranlık ve sevgiyle baktı.

— Sevgili küçüğüm...

Elini uzatıp George'un ayağa kalkmasına yardım etti. Genç kız dimdik durmayı ihmal etmedi. Josephine'in gözleri beğeni ile incelemekteydi onu.

— Çok güzel bir kız. Kaç yaşında Raucourt?

— On altı?

Josephine tekrarladı, «On altı.» O yaşta iken kendisi Martinique'nin en güzel kızıydı. Aynı yıl Paris'e gelmiş ve Alexander ile evlenmişti. Ve evliliğinin ilk

üç ayı çok güzel geçmişti: «Oturalım mı? Raucourt, sen benim yanıma otur. Ve Matmazel?»

— George, diye tanıttı Raucourt derhal.

— George.

— Sahne adı. Ben koydum. Babasının adıydı.

Josephine devam etti: «Bayan George orada otursun ki, hepimiz görebilelim kendisini. Asıl adın nedir, yavrucuğum?»

Genç kız anlaşılır bir sesle cevapladı soruyu: «Marguérite-Joséphine Weymer.»

Kendisi ile aynı adı paylaşan genç kıza gülümsemişti Josephine ve Raucourt'a döndü. «Ona neler öğrettiniz?»

— Bildiğim her şeyi!

— Trajedi konusunda mı?

— Trajedi için aranan yüz ifadesine ve vücuda sahip.

Josephine genç kıza tekrar baktı: «Evet, aynı fikirdeyim.»

Buraya geliş nedenine yaklaştığını sezen Matmazel Raucourt hızla cevap verdi: «Büyük trajik roller için biçilmiş kaftan. Doğanın bir mucizesi. Diyebiliriz ki Matmazel Buchesnois'da bunların hiç biri yok.»

Herkese karşı iyi davranmayı seven Josephine cevap verdi: «Raucourt, böyle konuşmamalısın. Duchesnois senin öğrencin olmadığı için kötülememelisin.»

Raucourt, hayatı pahasına gerçeği söyleyeceğini gösteren sahne jestlerinden birini yaptı: «Belki beni memnun etmek kolay değildir. Ama itiraf ederim, Matmazel Duchesnois çok basit ve sıradan bir aktristtir.»

Madam de Rémusat keskin, zeki gözlerini ondan ayırmaksızın, «Duchesnois'nın doğal bir çekiciliği, güzel gözleri ve tatlı bir sesi var.» dedi.

Josephine söze karıştı: «Seninle aynı fikirdeyim, Claire. Ve beni ağlatıyor. Aslında tüm seyircileri ağlatıyor.»

Raucourt, en etkileyici sesiyle konuştu: «Bayan

Bonaparte, eğer Duchesnois sizi ağlatıyorsa, bu çocuk kalbinizi parçalayacaktır.»

— Umarım, dedi Josephine ve George'a döndü. «Seni ne zaman seyredeceğiz?»

Bir soru idi bu. George cevaplandırmaya hazırlandı. Ama Raucourt hemen atılıp sözü aldı.

— Bayan Bonaparte, karşılaştığımız güçlükleri bir bilseniz. Bize söz vermişlerdi. George, Duchesnois'dan daha önce çıkacaktı sahneye. Nasıl oluyor bilmiyorum ama, Duchesnois'nın yüksek mevkilerde tanıdıkları var her halde. Onu öne geçirdiler, bizi arkaya attılar. O, ilk galasını yaptı, elli temsil oynadı ve en az dört değişik rolde göründü. Bizse hâlâ bekliyoruz. Halk henüz George'u görmediğinden, o, Paris'in sevgilisi haline geldi. Hep soruyorum kendime: Kimi suçlamak gerekir? Düşmanımız kimdir?

Madam de Rémusat, söze katıldı, «Duchesnois, yirmi yaşının üstündedir. Yaşça büyük olan aktrise öncelik tanınması bence olağandır.»

Raucourt gözlerini yukarı doğru kaldırdı. «Ah Madam, eğer her şeyin bu denli basit olduğuna inanabilseydim. Ama emin olun, bazı şeyleri çok iyi bilirim. Dostlarını kullanarak, önemli mevki sahiplerine yalvararak nasıl dolaştığını bir bilseniz Duchesnois'nın!» Tekrar Josephine'e döndü. «Bayan Bonaparte, biz yalnızca hakkımızı istiyoruz. Bu çocuğun bir an önce ilk galasını yapmasına yardımcı olabilir misiniz?»

Josephine kuşkuluydu: «Tiyatro müdürünün izin vermesi gerekir.»

— Bu iznin verilmesini emredebilirsiniz.

— Sanmıyorum. Yalnızca Birinci Konsül yapabilir bunu.

Raucourt'un gözleri, daha da yükseklerle kalktı: «Ah! Birinci Konsül! Söylemeye gerek bile yok! Birinci Konsül her şeyi yaptırabilir. Tabii eğer siz onu inandırabilirseniz, Madam!»

Josephine başkalarına yardımcı olmayı severdi.

Elbette büyük bir gayret göstermesi gerekmediği ve kendisini zor durumda bırakmadıkları sürece. «O, şimdi burada, sarayda.» dedi. «Çağırayım mı, gelip sizlerle tanışsın?»

Gerçi bu soru ona sorulmamıştı ama George paniğe kapılarak bağırdı: «Oh, hayır, Madam! Lütfen çağırmayın!»

— Niçin? Josephine eğlenmişti.

— Benim sahneye çıkmam önemli değil. Gerçekten önemsiz.

— Birinci Konsül ile tanışmak istemez misin?

— Hayır! Beni korkutur o. Bir aptal gibi hareket ederim. Yani o korkutmuyor beni ama, ben yine de çekinirim. Hiç de korkutucu değil aslında, tabii. Eminim korkutucu değildir. Ama öylesine büyük bir insan ki...

Genç kızın paniğe kapılması karşısında gülümseyerek, konuştu Josephine: «Galana gelecektir muhakkak. Her aktrisin galasına gider.»

— Evet Madam, o başka. Eğer seyircilerin arasında oturuyorsa, onu düşünmem gerekmez. Ama burada. Lütfen. Hayır, dayanamam buna.

Raucourt, çok iyi seçilmiş birkaç kelime ile söze karıştı.

— Elbette, Birinci Konsül, George'un galasına onur verirse çok mutlu oluruz. Duchesnois'nın hayranları vardır. Onu alkışlamak için para alırlar. Hiç kuşkusuz, bu zavallı çocuğu ısıklamak için de para alacaklardır. Ama eğer, siz ve Birinci Konsül alkışlamaya tenezzül buyurursanız?

Josephine genç kıza baktı: «Benim için okur musun?»

— Eğer arzu ederseniz, Madam.

— Dinlemek isterim.

George, öğretmenine baktı.

— Clytemnestra.

Josephine şaşırmişti: «Clytemnestra'yı oynayacak kadar olgun mu?»

— Annelik duygularını geliştirdim. İnanıyorum ki anne olarak büyük bir başarı kazanacaktır.

George biraz uzağa gidip yüzünü onlara döndü. Ve Clytemnestra'nın kocası Kral Agamemnon'a söylediği monoloğu tekrarlardı. Rol yapmaya başladığı anda güzel bir çocuk değildi artık; son derece güzel bir kadın olmuştu.

TEMSİLDEN SONRA soyunma odası tiyatrocular ve sosyete mensupları ile tıklım tıklım dolmuştu. Herkes George'a yaklaşıp kucaklamak istiyordu. Genç kız ise sevinç göz yaşları yanaklarından akarken hareket-siz duruyordu olduğu yerde.

Raucourt, dinleyenlere ve dinlemeyenlere aynı sözleri tekrarlamaktaydı sürekli olarak: «Ne diyecekler şimdi? Duchesnois ve yardakçılarının buna söyleyecekleri bir şey var mı? Fransız tiyatrolarında otuz yıldır böyle bir zafer görmedim! Hiç kimsenin daha önce kazanmadığı bir başarı. Şahaneydi. Tek kelime ile şahaneydi. Dünyanın en büyük aktrisi olacak o!»

Genç kızın terzisi, kalabalığı yarıp Raucourt'a ulaşmak için çabaladı bir süre. Ama başaramayınca mesajını bağırarak iletmeyi uygun buldu.

— Matmazel Raucourt.

— Efendim?

— General Murat.

— Kim?

— Murat! Birinci Konsül'den geliyor.

— Birinci Konsül'den mi? Nerede?

— Koridorda!

Raucourt, büyük bir çabayla kendine bir yol açabildi. Koridor, odaya girmek için çırpınan insanlarla kaynaşıyordu. Murat'nın yanına yaklaşıncaya dek ikin-

ci kez savaşmak zorunda kaldı. Murat, oldukça sakın ve kasılarak puro içmekteydi.

— Merhaba Raucourt.

— Birinci Konsül memnun kaldı mı?

— Birinci Konsül tebriklerini gönderiyor. Kızın çok iyi oynadığı kanısında.

— Ah!.. Raucourt havalara uçacaktı neredeyse.

— İtiraf ederim, çok güzel bir kız.

Hâlâ havalardaydı Raucourt; «Dünyanın en ünlü aktrisi olacak!» dedi.

Murat sordu: «Kim besliyor onu?»

— Özür dilerim, anlayamadım?

— Sanırım, onu besleyen zengin bir hayranı vardır. Kim olduğunu merak ettim.

Raucourt, annelik gururunun simgesiymi âdeta. Kötü imaları reddetti: «Matmazel George benim öğrencimdir.»

Murat sırtarak, «Sizin de bir zamanlar hayranlarınız vardı.» dedi. «Bu kız hakkında benimle konuşacak mısınız, yoksa konuşmayacak mısınız?»

Raucourt artık bir kraliçe havasına bürünmüştü.

— General, lütfen nazik mesajına karşılık Birinci Konsül'e en derin teşekkürlerimi iletir misiniz?

Bu sözlerin etkisi daha başarılı olacaktı, eğer Murat kahkahalarla gülüp kadının kalçasına bir tokat indirmeseydi.

TİYATRODAN SONRA Napoleon, Josephine ile beraber yatak odasına ıktı.

Josephine konuşuyordu: «ok iyi olduğunu sanıyorum. Öylesine memnun oldum ki onun hesabına.»

— Kim?

— Matmazel George. Aynı fikirde değ il misin?

— Evet.

— Ve on altı yaşında öyle bir vücut. Yalnızca şişmanlamasından korkarım.

— Evet, vücudu çok güzel.

— Senin ince yapılı kadınlardan hoşlandığını sanırdım.

— Evet, doğru. Soyunmakta olan karısına baktı. Senin gibi. Gerçi Josephine kırk yaşına gelmişti ama vücudu hâlâ şahane bir biçimde ince ve zarifti.

Alçak sesle sordu genç kadın: «Yatağa geliyor musun?»

— İki, üç saatlik işim var.

— Bu gece bırakmam.

— Çalışmam gerekir.

— Sevgilim her gece olmaz ki.

— Fransa'nın yeni bir anayasaya, adalet örgütünün yeni yasalara, okulların yeni öğretim yöntemlerine, paraların yeni bir biçime gereksinmesi var.

— Fransa bir, iki gün bekleyebilir.

— Fransa bekleyebilir. Ama ben bekleyemem.

Josephine kocasına yaklaştı ve yumuşak kollarını boynuna doladı.

— Fransa'yı düşüneceksin elbette. Ama benim de sana şiddetle gereksinmem var.

Usulca cevap verdi Napoleon: «Daha sonra.»

— Doktor Corvisart yeni ilâçlar veriyor bana. Bir süre sonra tekrar çocuk doğuracak hale geleceğim.

— Evet, Corvisart söyledi bana da.

— Bir çocuğumuz olacak.

— Umarım.

— Ben eminim. Bir çocuğumuz olacak.

— Sorunlarımın yarısını çözer bu.

— Olacağına inanmalısın.

Napoleon cevap verdi: «Corvisart yüzde yüz çocuk sahibi olacağını söylemedi. Olasılık olduğunu belirtti.»

— Olacaktır. Olacağını biliyorum.

Napoleon gitmeye hazırlanarak, karısının kollarından sıyrıldı.

Kadın sordu: «Corvisart seni de muayene etti mi?»

Yanlış bir söz söylediğini derhal fark etti. Bunu söylemekle, hiç olmazsa o gece için yatağına gelmeyeceğini biliyordu. Ama alıkoyamamıştı kendini. İnandırma istiyordu: belki de kısırlığın tek nedeni Josephine değildi. Belki de hata kocasındaydı.

Soğuk bir sesle cevap verdi Napoleon: «Corvisart sık sık muayene ediyor beni. Oldukça sık.»

Sanki kadının sözlerine devam edip durumunu biraz daha güçleştirmesi gerekiyordu: «Yani demek istiyorum ki, sen kendin eminsin ki?..»

Geceyi beraber geçirme şansını yitirmişti Josephine.

— Benim çocuk sahibi olmamam için hiç bir neden yok, dedi Napoleon buz gibi bir sesle.

— Corvisart mı söyledi bunu?

— Evet, o söyledi.

Tekrar kocasını kazanmak için çabaladı: «Oh, sevgilim, bundan eminim. Yalnızca demek istedim ki, belki Corvisart bir ilâç vererek yardımcı olabilir...»

— Yardımına gereksinmem olan tek insan sensin.

Josephine kocasının yanına geldi. Şimdi söyleyebilirdi aklından geçeni.

— Öyleyse yatağa gel.

— Daha sonra.

Kadınların bir çoğundan daha iyi bilirdi vücudunu ikram etmesini ve bunu yaparken belli etmemesini.

Sanki ciddî, sevgi dolu bir düşüncesini belirtmekti: «Benim vücudumu seviyorsun.»

— Evet.

— Ben de seninkini seviyorum.

— Evet. Sonra?..

— Uyumayacağım.

Nazik bir sesle cevap verdi Napoleon: «Mümkün olduğu kadar erken, seninle sevişeceğim.»

Yanağından hafifçe öpüp, gitmek için arkasını döndü; ama aklına gelen bir düşünce ile durakladı.

— Geç saatlara kadar çalıştığım geceler, hiç bu-
raya gelmeyip, yukarda uyusam senin için daha iyi
olacak.

Yeni gelen bir fikir gibi sunulan, önceden tasar-
lanmış bir cümleydi bu.

— Daha iyi mi? Hayır. Niçin?

Karşılıklı rol yapıyorlardı. Ama erkek kadının rol
yaptığını bilmiyordu. Josephine ise önceden anlamıştı
bunu.

Üzgün bir sesle cevap verdi: «Hangi saatda gelir-
sem geleyim, sen uyanıyorsun. Rahatını bozuyorum.»

— Uykum çok hafiftir.

— Evet.

— Ama senin için daha iyi. Seni korumak için.
Eğer biri içeri girmek isterse, ben duyabilirim.

— Sevgilim, gece nerede olursam olayım, Roustan
kapımın önünde yatar. Hiç kimse Roustan'ı geçemez.

Josephine cevap verdi: «Evet, biliyorum ama çif-
te tedbir. Ve seni öldürmek isteyen öyle çok insan var
ki. Bazı planlar yapıldığını sen de biliyorsun. Kralcı-
lar. Yabancılar. Kiralık katiller. Uyanıp havlayacak çok
iyi bir bekçi köpeğiyim ben.»

Mümkün olduğu kadar pratik ve sevgi dolu gözük-
meye çalıştı. «Ve geceleri sen içeri girince uyanmayı
seviyorum. Ayrıca sabahları uyanınca, seni yatağında
görmek memnun ediyor beni. Söz ver bana, ne kadar
geç olursa olsun, daima buraya geleceksin. Yukarıda
uyumamaya...»

— Söz veriyorum, dedi Napoleon. Ama onun yalan
söylediğini biliyordu Josephine.

SAINT-HONORE CADDESİNDE, Matmazel George'
un çok şirin, küçük bir evi vardı. Temsilden sonra

terzisi Cl  mentine ile beraber evine döndü. Kapıdan içeri girdikleri anda Cl  mentine sırlarını paylaşan hizmetçisi olmaktaydı.

George tekrar Clytemnestra rolünü oynamış, başarılı olmuş ve Fransa'nın en büyük insanı tarafından alkı  lanmı  tı.

— Ve bu satırları söylerken:

«Achilles kadınlar nasıl   der senin asil yardımlarını?» zavallı Talma'ya bakmadım. Nedenini bilmiyorum ama gözlerimi Birinci Konsül'  n locasına kaldırdım ve emin ol, göz göze geldik.

Durakladı, çünkü salonda yabancı bir erkek görmüştü. Neşeli g  l      , tatlı yüzlü bir adamdı bu.

—   z  r dilerim Matmazel. U  a  nız içeri aldı beni. Kendimi tanıtabilir miyim? Birinci Konsül'  n valesi Constant!

— Oh!

George, genç, ünlü aktrislerin   a  kınılıklarını belirtmemeleri gerektiğini biliyordu. Elinde olmadan yapmıştı bunu.

Adam konuşmaktaydı; «Acaba ben mümkünse...» ve anlamlı bir bakışla gözlerini Cl  mentine'e   evirm    ti.

George hemen kendini topladı: «Cl  mentine, biraz çay yapar mısın bize? Eğer Bay Constant?...»

Adam: «  ok nazıksınız.» diyerek selâm verdi.

George'dan önce başka aktrisleri de giydirmiş olan Cl  mentine,   ay hazırlamak üzere mutfağa gitti. Vakit geçirmek için George konuşmaya başladı: «Birinci Konsül bu gece tiyatrodaydı.»

— Evet.

—     nc   kez, beni Clytemnestra rolünde seyretti.

— Evet.

Valenin gülümsemesi, kızın endi  ilenmemesini,

her şeyi gayet iyi anladığını söylüyordu. Constant, «Yarın akşam oynamıyorsunuz.» dedi.

— Hayır, yarın komedi gecesi.

— Yarın akşam sizi, başarılarınızdan dolayı özel olarak tebrik etmek isteyen Birinci Konsül'e götürme izin verir misiniz?

Makine gibi tekrarladı genç kız: «Yarın akşam mı?»

— İsterseniz saat sekizde alabilirim sizi. Burada mı? Yoksa tiyatrodaki mi? Nasıl isterseniz.

Birinci Konsül'ün metresi olmak gibi şahane bir fikir geldi kızın aklına. Bir gece sonra Fransa'nın hâkiminin kolları arasında olacaktı.

Bu düşünceyi kendine saklayamazdı doğrusu. «Tiyatrodaki.» dedi.

Vale gittikten sonra Clémentine'e sordu, «Birinci Konsül'e ne giyip gitmeliyim?»

Clémentine çok şey görmüştü bu güne dek: «Ne giydiğinin önemi var mı?»

GEORGE giyeceklerinin önemli olduğunu düşündü. Masumluluğunu gösterecek biçimde giyinmeliydi: Çok az makyaj, beyaz müslin bir giysi, dantel tül, kaşmir şal, ince altın bir zincirle, ucunda bir altın madyon ve sade bir yüzük.

Soyunma odasında oturmuş, çok az olan makyajını tamalamakla meşguldü ki, Matmazel Volnais içeri girdi. Volnais on yedi yaşında, çok güzel, iyi giyinen ve çok dedikoducu bir kızdı.

— Merhaba, dedi Volnais. Burada olduğunu duydum. Temsili seyretmek için gelmedin, değil mi?

— Hayır.

— Ben de öyle. Ya da birazını seyretmek için. Saat dokuzda bir arkadaşım gelecek.

— General Junot? Evet, değil mi? Herkes Vol-

nais ile General Junot'nun arkadaşlığını biliyordu. İlk zamanlar hayret uyandırmıştı bu ilişki ama, artık Volnais'nin bunu anlatacak birini bulması olanaksızlaşmıştı.

Volnais etkileyici olmak için elinden geleni yaptı. Bu günlerde tek umudu, ilişkilerini abartmak oluyordu. «Zavallı Junot, deli oluyor benim için.» dedi. «Bir tek gece bile yalnız bırakmıyor. Sen kiminle buluşacaksın?»

Umursamaz bir sesle sorulmuştu bu soru. George da aynı tonda cevaplandırdı.

— Hiç kimseyle.

— Prens Sapiéha mı?

— Hayır, hayır hiç kimse.

— Sevgilim, ben daima her şeyi **sana** anlatıyorum.

— Gerçekten hayır. Hiç kimseyle buluşmayacağım. George gösterişli bir biçimde esnedi. Çok yorgunum. Sanırım, eve gidip uyuyacağım.

Clémentine içeri girdi: «Çıkış kapısında bir araba sizi bekliyor.»

Volnais memnun olmuştu. George'nun kendisinden bir şeyler sakladığını sezmiş ve açığını yakaladığına sevinmişti. Derhal ayağa kalktı.

— İyi geceler, tatlım. Evde, yatağında rahat uykular, eğlenceler.

Arkadaşının kapıya gidip, bekleyen arabada kimin bulunduğunu, arabanın üstünde hangi soylunun arması olduğunu gözleyeceğini biliyordu George.

Ama birdenbire korkuya kapıldı.

Clémentine'e dönerek konuştu: «Sanırım, eve gitmeyi tercih edeceğim.»

— Delirdin mi? Birinci Konsül'ü reddetmek?

Genç kız kendine olan güvenini bir anda yitirmişti.

— Yalnızca tebrik etmek istiyorum beni.

Clémentine alaycı gözlerle onu süzdü.

— Yani önce mi tebrik edeceğini söylüyorsun?
Yoksa sonra mı?

KAPALI ARABADA, Paris sokaklarından geçip Saint-Cloud'ya doğru giderlerken genç kız çok sinirliydi. Ama Constant ona cesaret vermek için elinden geleni yapıyordu, bilmesi gereken her şeyi öğreterek yardımcı oluyordu.

— Ona nasıl hitap etmeliyim?

— Konsül. Ya da General. Ya da o söyleyinceye kadar susarsınız. Sanırım ergeç nasıl hitap etmeniz gerektiğini size bildirir.

Genç kız titredi: «Önemli değil. Korkudan öleceğim neredeyse. Bir tek kelime söyleyebileceğimi sanmıyorum. Arabacıya geri dönmesini söyleyin. Evime götürün beni.»

— Görevimden atılmamı mı istiyorsunuz?

— Konsül'e korkudan donduğumu anlatırsınız. Tamamıyla donup kaldım.

— Sizi ısıtıp, buzlarınızı çözer.

— Hayır, benim hakkımda ne düşüneceğini biliyorum. Tanıdığı en aptal insan olduğumu düşünecek.

Constant en cesaret verici sesiyle rahatlatmaya çalıştı genç kızı: «Birinci Konsül dünyanın en iyi insanıdır.»

— Evet, biliyorum.

— Bir konu dışında. Ve bu konu da diğerlerinin eşidir.

SAINT-CLOUD'DA, Constant, genç kızı bir odadan geçirip, bir duvara doğru götürdü. Ne? Duvarın içinden mi geçeceklerdi yoksa?

— Nereye gidiyoruz?

— Merdivenlere. Endişelenmeyin. Görürsünüz.

Constant bir yere bastı ve bölmelerden biri açıldı. Gizli kapının ardında döner bir merdiven vardı.

— İşte! Akıllıca bir buluş değil mi? dedi vale.

Merdivenlerin üstünde ünlü muhafız Roustan duruyordu. Herkes Roustan hakkında öyküler duymuştu. Constant, «Aslında bir dosttur o.» dedi. «Kılınıza bile dokunmaz. Tabii, Birinci Konsül'ü öldürmeye kalkışmazsanız.»

Bu sözlerin, Constant'nın eski bir şakası olduğunu anlamıştı genç kız.

Vale, bir kapıyı açıp George'un içeri girmesi için yol verdi ve ardından odaya girdi.

Bir yatak odasıydı burası. Genç kız yatak odasına götürülmeyi bekliyordu zaten. Ama, binbir gece masallarına uygun, daha egzotik, daha çekici bir yer düşlemişti. Oysa olağan bir yerdi içinde bulunduğu oda.

Çok korkmadığını düşündü. Şalını çıkardı ve dikkatlice katlayarak büyük kanepenin koluna yerleştirdi. Oldukça pahalı bir şaldı bu doğrusu.

Constant'ın bir dakika önce girmiş olduğu kapının açıldığını duydu. Ama gelen Constant değil Birinci Konsül'dü.

Kırmızı biyeli yeşil üniforması, beyaz saten diz kadar kısa pantolonu, ipek çorapları içinde, Birinci Konsül'ün çok şık giyindiğine karar verdi genç kız. Düşünceli davranmıştı ayrıca; istese sabahlığı ile de gelebilirdi yanına. Böylesine önemli bir kişi için çok yakışıklı sayılırdı. George, reverans yapıp yapmamak arasında bocaladı. Ve yapmamaya karar verdi.

Birinci Konsül gülümseyerek genç kıza yaklaştı. George, tülünün ardından gülümsedi. Napoleon, genç kızın ellerini tuttu, hiç bir söz söylemeden, hâlâ gülümseyerek, gözlerinin içine bakarak, kanepeye oturttu. Kızın tülünü açtı ve yere fırlattı.

— Oh, dedi George istemediği halde.

— Niçin?

— Tülüm.

— Ne olacak?

— Üstüne basılabilir.

Konsül eğilip tülü aldı.

— Teşekkür ederim, dedi genç kız.

Yukarıya kaldırıp dikkatle baktı Birinci Konsül.

— Kim verdi bu tülü sana?

— Prens Sapiéha. Tanır mısınız onu? Polonyalı. Paris'te yaşayan Polonyalı bir soylu.

Napoleon'un gözü kanepenin kolundaki şala takıldı.

— Ya bu şal? Prens Sapiéha mı verdi?

— Evet. Çok zengin o. Bana hediye vermesini seviyor. Kendine güvenini kazanmıştı. Gülmeye başladı. Çok komik bir adam. Şimdiye dek yalnızca elimi öptü.

Napoleon gözlerini genç kızdan ayırmadan ayağa kalktı ve elindeki tülü parçalayarak yere savurdu.

— Oh!

Dişleri arasından konuştu Napoleon: «Bana yalan söyleme!»

— Ben yalan söylemedim.

Şalı eline alıp bin parçaya ayırdı Napoleon.

— Oh! diyerek ayağa fırladı genç kız.

— Duyuyor musun? Bana yalan söylememelisin!

Şalı yere atıp genç kızın yanına yaklaştı. Yüzü demir bir maskeye benziyordu. Gözleri yanıyordu. Tokatlanacağından korktu genç kız. Eğer heyecan verici olmasaydı, her halde çok ürkütücü olurdu bu manzara.

— Ya bu kolye? O da mı Prens Sapiéha'dan?

— Evet.

Napoleon kolyeyi iki eline alıp kopardı ve yere attı. Gerçi zincirin kırıldığına üzülmüştü genç kız, ama adamın heyecanından da hoşlanmaya başlıyordu. Bundan sonra ne yapacaktı acaba?

— Ve bu yüzük?

— Hayır bu, Sapiéha'nın hediyesi değil. Matmazel Raucourt, ilk sahneye çıktığım gece vermişti bana.

— Yalan söyleme! diye bağırان Napoleon, kızın elini sıkıca kavradı. Şiddetle yüzüğü çekiyordu.

— Doğru söylüyorum! Gerçekten doğru!

General yüzüğü yere fırlattı ve topuğu ile ezdi.

— Matmazel Raucourt'a sorabilirsiniz. Gerçeği söylerdi size.

Napoleon yatağın yanındaki komodine yaklaştı, ufak bir çanı alıp, çaldı.

Constant'ın gelip kendisini eve götürmesi için çağırıldığını sandı genç kız.

— Diğerlerine aldırmiyorum. Ama yüzük konusunda sözlerimi dinlemeliydiniz, dedi George.

Napoleon cevap vermedi.

İçeri giren Constant emirleri bekliyordu.

— Matmazel George gitmeden önce, kendisine, beyaz kaşmir bir şal, büyük dantel bir tül, ucunda bir madalyon olan bir altın zincir ve bir pırlanta yüzük verin.

— Peki, efendim, diyerek dışarı çıktı Constant.

Tekrar sakinleşen Napoleon nazik bir sesle konuşmaya başladı: «Benim verdiklerimden başka hiç bir şeyin olmamalı senin. Anlıyor musun?»

George gülümsedi ve valenin çok başarılı bir taklidini yaptı: «Peki, efendim.»

Napoleon genç kıza yaklaştı ve dikkatle yüzüne baktı. Bakışları yavaşca omuzlarına ve giysisine indi.

— Ya bu giysi?..

— Hayır ben aldım bunu, derken genç kız durakladı ve güldü. Kendim aldım diyecektim. Sanırım faturasını Prens Sapiéha öder. Tüm faturalarımı o ödüyor zaten. Gerçekten çok zengin.

— Benden daha mı zengin? diyen Napoleon eğlenmeye başlamıştı.

— Siz ne kadar zenginsiniz?

— Ben... oldukça iyi sayılır. Tekrar kızın elbisesine baktı. Ne zaman aldın bunu?

— Bugün.

— Benim için.

— Şey... masum bir genç kız gibi görünmek için elimden geleni yaptım.

— Çok başarılı olmuşsun.

— Gerçeği bilmek ister misiniz?

— Daima.

— Çoğu zaman Sapiéha sabaha dek oturup dostları ile kumar oynar. Fazla rahatsız etmez beni.

— Ya!

— Doğrusunu isterseniz, niçin kendisini üstün gördüğünü anlayamıyorum.

— Ya Sapiéha'dan önce?

— Konsül... Size 'Konsül' dememi ister misiniz?

— Hayır.

— General?

— Hayır.

— Her neyse, hiç bir zaman aktör olamazsınız.

Genç kız nedenini anlamamıştı ama, bu sözler Napoleon'u çok neşelendirdi. «Zamanımın çoğunu rol yaparak geçiriyorum.» dedi.

— Söyleyebilirim ki, bizim Fransız Tiyatrosu'ndan aldığımızdan çok fazlasını alıyorsunuz.

Gülmeye başladı Napoleon: «Hakkım benim. Daha kalabalık bir seyirci topluluğu karşısında oynuyorum.»

Birbirlerinden gerçekten hoşlanmaya başlamışlardı.

— Adın ne senin? Gerçek adın?

— Marguérite-Joséphine.

— Hmmm...

Genç kadın, adının ikinci kısmını söylemekle doğru davranıp davranmadığını düşündü bir an. Ama eğer hep gerçekleri öğrenmek istiyorsa, öğrenebilirdi.

— Adını sevdim ama, sana Georgina diyeceğim ben.

Tekrar genç kızın yanına yaklaştı, yüzüne baktı ve bakışlarını giysisine kaydırıldı.

— Bunu da yırtacak mısınız?

— Hayır, yalnızca yere atacağım.

Öte yanda Josephine saatlarca yatağında oturdu. Üzgün, uykusuz, yüz çizgileri çökmüş bekliyordu.

Sabah saat beşte Napoleon tekrar çanı çaldı ve Constant elinde yepyeni bir şal, tül, kolye ve yüzükle geldi. Napoleon teker teker onları valesinin elinden alıp genç kıza giydirdi. Yavaşça tülün üzerinden alınına bir öpücük kondurdu.

— Yarına kadar. Yani bu geceye kadar demek istedim.

Çok mutluydu genç kız.

Constant, onun yanında gizli merdivene yaklaşıırken, «Tebrikler.» dedi.

YEŞİL ÜNİFORMASI, beyaz kısa pantolonu, ipek çorapları ile Napoleon sessizce Josephine'in yatak odasına girdi. Karısı uyanmış yatağın içinde oturuyordu. Hasta ve yaşlı bir görünümü vardı. Sertçe başıyla selâm verdi, ama hiç bir şey söylemedi Napoleon. Kadın da suçlayıcı gözlerle konuşmadan onu seyretti.

Ağır ağır üniformasının düğmelerini çözmeye başladı.

Josephine sessizliğe daha fazla dayanamadı. Söylememesi gerektiğini bildiği halde, elinde olmadan dököldü kelimeler dudakları arasından.

— Güzel miydi?

Napoleon ne cevap verdi, ne bir tepki gösterdi. Düğmeleri çözmekten vaz geçip tekrar iliklemeye başladı.

Düzeltilmesine olanak olmayan bir hata işlediğini anlamıştı Josephine.

Düğmelerin iliklenmesi bitince konuştu Napoleon:

«Madem her şeye bu gözle bakıyorsunuz Madam, kendinizin olan bir odada yatmaya devam edin. Ben' de kendi yatak odamda uyurum.»

İçeri girdiği zamanki gibi sertçe bir selâm daha verdi. Geldiği kadar sessiz dışarı çıktı. Josephine, yatağın içinde oturup mutsuzluktan başka bir şey vaat etmeyen geleceğine baktı.

13. GEORGINA

TEMSİLİN SONUNDA George öylesine mutlu ve heyecanlıydı ki, Clémentine'in çıkarmasına yardım ettiği giysisini neredeyse yırtacaktı.

— Birinci Konsül locasında olduğu zamanlar çok daha başarılı söylüyorum. Bana ilham veriyor, en iyi oyunumu çıkarıyorum. Gerçekten. Ama Beşinci perdede olanlar çok korkunçtu değil mi?

— Korkunç olan ne?

— Görmedin mi?

— Hayır:

— Perdenin ortasındaki alkış seslerini duymuş olman gerekir.

— Buradaydım ben. Eşyalarını düzeltiyordum.

— Diyaloğumu biliyorsun: «Cinna, ayaklarıma kapandı! Diğerleri de diz çökecek!»

— Evet!

— İşte bunu söylediğim anda herkes çılgınca alkışlamaya başladı ve Birinci Konsül'ün locasına baktı. Sanki onun ayaklarıma kapandığını söylüyordum. Ve tekrar söylemem için bağırıştılar. Tekrarlamak zorunda kaldım. Bu kez daha fazla alkışladılar ve nereye bakacağımı şaşırdım. Ve bir kez daha tekrarlamam için bağırmaya başladılar.

Matmazel Mars ile Matmazel Bourgoın odaya daldılar. En az George kadar heyecanlanmışlardı.

— Yani?

— Sevgilim, harikaydın!

— Nasıl sakın kalabildin?

— Kılımı bile kıpırdatmadın, hayran olduk sana!

George gözlerini masum bir ifadeyle açmıştı: «Bu gece mi? Oyunda mı? Ne zaman?»

— George! diye bağırdı kızlar. Neden söz ettiğimizi gayet iyi biliyorsun! Çok, ama çok kötüsün! Sansasyonel bir olaydı bu!

Matmazel Raucourt odaya girdi. Kaşları çatılmış, sesi gök gürültüsünü andırıyordu.

— Evet!

— Oh, Matmazel Raucourt beşinci perdede olanlar çok korkunç değil miydi?

— Evet! Öyleydi!

Raucourt, öfkeli gözlerini üstlerine çevirince, Bourgoın ile Mars ortadan kayboldular.

George alçak sesle konuşmaya başladı: «Benim suçum yok. Nereye bakacağımı bilemedim.»

— Nereye bakman gerektiğini söylerim ben sana. Seninle birlikte sahnede bulunan Talma ile Monvel'e. Seyircilere değil. Ve özellikle seyircilerin arasındaki bir kimseye hiç değil!

— Baktım mı?

— Evet, baktın.

— Yalnızca alkışladıkları zaman.

Raucourt her kelimenin üstüne basarak konuşmasını sürdürdü: «Bir kez daha, alkış almak için olsa bile bunu yapmayacaksın. Biz alkışlarla yaşarsın ama, yapmamamız gereken hareketler de vardır.»

George mırıldandı: «Özür dilerim.»

— Giyinir giyinmez Talma ve Monvel'den özür dileyeceksin.

— Evet...

— İsterdim ki Bayan Bonaparte'dan da özür dileyebilesin.

George şaşırmıştı: «Bayan Bonaparte mı?»

— Kocasının yanında oturuyordu. Sen de gayet iyi biliyordun.

— Hiç düşünmedim bunu.

— Tiyatrodakilerin hepsi düşündü. Raucourt, aptal, pişmanlık duyan çocuğa, anlatılmaz bir iğrenme ile baktı. «Matmazel George, bizler büyük erkeklerin metresleri olduğumuz halde, sahne sanatının gururunu da düşünmeliyiz!»

George o gece Saint-Cloud sarayına giderken, Napoleon'un piyesten ve özellikle beşinci perdeden söz açmaması için dua etmekteydi.

Duaları kabul olunmuştu her halde. Çok nazık davrandı ona Napoleon. Hiç bir düşüncesi, tasası olmadığı görülüyordu.

— Bu gece çok iyi oynadın Georgina, derken gülümsüyordu.

— Gerçekten böyle mi düşündünüz? diye heyecanla sordu kadın.

— Alkışları başlattığımı görmem gerekirdi.

— Ne zaman?

— Her perdenin sonunda.

Hafifçe reverans yaptı genç kız.

— Beğeninizi belirterek övmeniz yüceltti beni.

Napoleon gözlerini genç kıza dikti. «Nasıl sözler bunlar?»

— Bir kontes gibi konuşmaya çalışıyorum. Çünkü artık konteslerin ülkeye geri dönmelerine izin verdiniz.

— Georgina gibi konuş.

Ağır ağır, dikkatle, nazik hareketlerle soymaya başladı genç kıızı.

George sesine hiç bir anlam katmamaya çalışarak sordu: «Acaba Bayan Bonaparte da beni beğendi mi?»

— Karım daima senin oyununu beğenmiştir, derken Napoleon'un sesinde de bir anlam yoktu.

— Ya bu gece? Beşinci perdede?

— Ha, belki de beğenmemiştir.

— Beşinci perde için özür dilerim.

Hâlâ genç kızı soymaya devam ederken, Napoleon kadının giysisinin kopçalarına, düğmelerine bakıyordu. Bir süre sonra konuşmaya başladı: «Paris'te senin metresim olduğun konusunda dedikodular dolaşüyor. Bunları durduramam. Onun için hiç bir şey yapmaya karar verdim. Fransa'da bir başkanın karısı kusursuz derecede terbiyeli olmalıdır; benim karım gibi. Ama Fransızlar aynı zamanda başkanlarının insan olduğunu göstermesini de isterler.»

— Bu gece, beşinci perdede çok fazla gösterdim insan olduğumu, dedi genç kız.

— Evet, bağışladım seni. Önemli değildi. Ve senin hakkında hiç bir zaman Josephine ile tartışmadım.

— Bir kez tanıştım kendisiyle.

— Duydum.

— Çok güzel o.

— Evet, oldukça çekici bir kadındır.

— Onu rahatsız edecek bir davranışta bulunmak istemem.

Ama Napoleon bir anda bu konudan uzaklaşmıştı. Yepyeni bir sesle, heyecanla, hevesle yeni bir konuya atlamıştı.

— Evet, bu gece çok iyi oynadın Georgina. Ama Talma! Talma bir harikaydı. Dünyanın en iyi aktörü. O ne güç! O ne ustalık! Gözleri ve sesi ile tüm seyircileri kontrol ediyor. Herkes gözlerinin üstünde olduğunu hissediyor. Sanki tutsağıyız onun. Eğer birdenbire savaşa davet etse bizleri, ölüme kadar peşinden gideriz.

Genç kız kıkırdadı: «Tanrı'ya şükür, oynadığı roller arasında böylesi yok.»

— Biliyor musun Georgina, eğer şimdiki durumum-

da olmasaydım ve ne olmak istediğim sorulsaydı, Talma'nın yerinde olmak isterdim. Bunu da yapabilirdim.

— Başaracağınızdan eminim.

— Elbette. Her şey gibi bu da inanç işidir. Başarılı olma isteği ve enerjisi. Yanına yaklaşıp kızın elini tuttu. Sana bir sahne okuyacağım. Beraberce okuyacağız. Talma ile olan sahneden. Haydi, gel.

— Ne, şimdi mi?

— Şimdi!

— Bunun için giyimli değilim.

George ancak uyumak ya da sevişmek üzere giyinmişti. Ama Napoleon heyecanla onun elinden tutmuş, kütüphaneye doğru sürüklüyordu. Yeni bir oyun, bir eğlence bulmuştu.

— Bu gece çok iyi oynadın Georgina, ama yine de prova yapman gerekli. Bazı kelimelere tam hakkını verdiğinden emin değilim.

Kütüphanede kızın elini bıraktı ve raflardan bir kitap aramaya başladı.

— Corneille. Corneille'in oyunları C, C...

— Yarın bir provam var.

— C, C... Evet, tabii, en üst rafta.

Tekerlekli ufak bir merdivene çıktı Napoleon.

George yüksek sesle tekrarladı: «Yarın sabah provam var. Erken. Çok erken saatte.»

Merdivenin üstünde rafları gözden geçiren Napoleon'un sesi duyuldu: «Georgina biraz itsene merdiveni.»

— İstiyorsan iterim.

Hafifçe itti merdiveni.

— Yeter bu kadar. İsteddiği kitabı buldu. Aradığı sayfayı açtı. Şimdi. Corneille. Cinna. Beşinci perde.

— Hayır! Lütfen! Beşinci perde olmaz.

— Beşinci perdede ısrar ediyorum, diyen Napoleon merdivenin üstünde büyük bir aktör gibi poz aldı. Şimdi ben Cinna rolündeki Talma ve ayrıca Augustus

rolündeki Monvel'in satırlarını okuyacağım. Sen ise bu gece oynadığın kendi rolündesin.

— İstemiyorum.

— Fransa'nın hâkimi kim? diye bağırarak sordu Napoleon.

— Zorba!

— Fransa'nın hâkimi, Roma İmparatoru rolünde! Augustus konuşuyor: Büyük aktör sesini takındı Napoleon. Senin ruhun, tatlı aşka çok çabuk teslim oluyor!

— Hayır! Yapmayacağım!..

George koşarak merdiveni tuttu ve tüm gücüyle itti. Rafların kenarından odayı çepeçevre dolaştılar. Napoleon düşmemek için sımsıkı tutunuyordu.

— Georgina! Hayır! Dur! Oyunda yok böyle bir şey!

JOSEPHINE İLE Madam de Rémusat ufak bir odada karşılıklı oturmuş nakış işliyordu. Bir uşak içeri girip gümüş bir tepsi içinde mühürlü bir mektup uzattı. Josephine mektubu aldı, açtı, okudu, teşekkür etti ve uşak selâm verip odadan çıktı. Josephine ayağa kalkıp şömineye yaklaştı ve elindeki mektup kül oluncaya dek yaktı.

— Matmazel George ile beraber, dedi arkadaşına dönüp.

Madam de Rémusat cevap vermedi. Söylenecek bir şey yoktu.

Josephine geri dönüp nakışını kucağına aldı, ama ellerini sıkıca kenetlemişti.

— Gidip onları birlikte yakalayacağım.

— Hayır, Madam!

— Ben onun karısıyım! Odasına girmeye hakkım var!

Madam de Rémusat daha sakin, ama ısrarlı bir

sesle cevap verdi: «Bunu yapmamanız için yalvarırım Madam.»

Ellerini ovuşturuyordu Josephine: «Son iki yıl içinde beraber olduğu kadınları sayayım mı? Ve bir tek kelime söylemeden sabrettim hepsine. Şarkıcılar, aktrisler. Hepsini teker teker sayabilirim. Ve kaç gece olduğunu.»

Claire de Rémusat, gerçi Josephine'in iyi huylarına hayrandı, ama kötü yönlerinden de nefret ederdi. Kesin bir sesle konuştu: «Madam, bir kadın hiç bir zaman kocasını gözetlememelidir!»

— Bir koca da bayağı kadınları karısının evine getirmemelidir! Getirmeli mi?

— Hayır.

— Bundan daha ağır bir hakaret olur mu?

Josephine yarı bilinçli, yarı isteyerek duygularını alt üst etmeye, ruhunda bir sinir bozukluğu yaratmaya ve bundan dolayı yapacağı saçma hareketlere bir dayanak oluşturmaya çalışıyordu. Claire de Rémusat'ın görevleri arasında, Josephine'in saçma hareketlerine engel olmak büyük bir yer kaplıyordu.

— Madam, eğer erkek olsaydım ve karım da beni gözetlemesi için uşaklarına para verseydi, bu durumu dayanılmaz bulurdum.

— Ya **benim** durumum? O da dayanılmaz değil mi?

Claire'in sesi, soğuk su kadar yatıştırıcı ve ayıltıcı idi: «İçinde bulunduğunuz durumu siz yaratıyorsunuz. Eğer casus tutmasaydınız, bilmeyecektiniz ve böylece bu durum ortaya çıkmayacaktı.»

— Tüm Paris biliyor!

— Kocanızın ağzından değil.

— Bu gece, tiyatrodaki gördün! Onunla uğraşmalıyım. George adındaki bu kadını yenmeliyim.

— Madam, siz Fransa'nın bir numaralı kadınısınız. Aktrislerle uğraşmak size göre değil.

— Ama onunla savaşıacağım.

— Daha gerçekçi olmanız için yalvarırım Madam. Paris, aktrislerle sevişen kocalarla dolu. Eğer Matmazel George ya da başka biri Birinci Konsül ile yattığını söyleyerek övünürse, hiç kimse kocanızı ayıplamaz. Ayrıca sizin hakkınızda da kötü düşünmez. Sizin durumunuza zarar vermez bu durum. Önemli olan mevkinizdir.

— Ama George'u çok sık, çok uzun süredir görüyor. Durdurmalıyım artık bunu.

Josephine mantıksız ve inatçıydı, ama Madam de Rémusat'ın inadı daha güçlüydü. Çünkü prensipler üzerine kurulmuştu.

— Madam biz, eski soylulardanız. Bunları anlamalı, ne derece önemsiz olduğunu bilmeliyiz. Sizin için tek tehlike Birinci Konsül'ün soylu bir kadınla ilişki kurması olabilir. Eğer o kadınla beraber halkın karşısına çıkarsa, resmen metresi olduğunu ilân ederse ya da çocuklarını nüfusuna geçirirse, tehlike başlar. Ama George nedir? Bir aktris, tanınmış bir fahişe. Çok güzel. Çok genç. Sanırım seks konusunda heyecanlandırıyor onu. Ayrıca yatakta başarılı olduğunu sanıyorum.

Josephine'in acı çığlığı sözlerini yarıda kesti.

Çığıktan sonra bir fısıltı duyuldu: «Benim gibi...»

Claire'in sözleri bıçak gibi saplanmıştı kalbine.

Yüzüne bakmak için aynaya koştu. Kendisini çok iyi korumuş kırk yaşında bir kadındı. Kırk yaşında güzel bir kadındı. Ama kırk yaşındaydı. George ise henüz on yediye yaklaşan bir kızdı.

Eline bir mum alıp, Claire de Rémusat'ya uzattı: «Gidip bu kızı kovacağım. Ve sen de benimle geleceksin.»

MERDİVEN ŞAKASI sona ermişti. Napoleon gülererek aşağıya indi.

— Başım dönüyor. Bayılacağım.

— Ben çok yoruldum. Seni itmekten. Giderek ağırlaşıyorsun.

— Biraz yatıp dinlenmem gerek.

— Benim de...

Şöminenin önündeki büyük halıya attılar kendilerini. Yan yana yavaşça birbirlerini öpmeye, okşamaya başlayarak yattılar. Öpüşerek ve dokunarak...

— Biraz olsun seviyor musun beni, Georgina?

— Çok fazla sevdiğimi sanıyorum.

— «... Senin ruhun tatlı aşka çok çabuk teslim oluyor!..»

— Evet...

— Niçin çok fazla? Beni sevmenin ne sakıncası var?

— Ben yalnızca bir oyuncağım, değil mi?

— En sevdiğim oyuncak.

Gülümsedi genç kız: «Sevdim bu sözü.»

JOSEPHINE koridorlardan geçip, bir odaya doğru yolu gösterdi. Claire de Rémusat duvardan geçeceklerini sandı bir an, ama Josephine bir bölmeye basınca, bir kapı açıldı. Ardında döner bir merdiven görünüyordu. Claire içgüdüsel olarak geri çekildi. Josephine sessizce, gelmesi için emretti.

NAPOLEON sırt üstü halıya uzanmış, George'un ara sıra eğilip sevgiyle kendisini öpmesini izleyerek dinleniyordu. Anlaşılmayan bir nedenle gülmeye başladı.

— Komik olan nedir?

— Ha?..

— Komik bir şey düşündün değil mi? Söyle bana.

— Hatırladım ki... hatırladım ki yarın, sevgili, gururlu kardeşim Joseph, Talleyrand ve bakanlar bu odada ziyaretime gelecekler. Ve onlar beni can sıkıntısından ölecek durumlara getirirlerken ben bu halıya bakıp, «Georgina ile dün gece burada aşk yaptık,» diye düşüneceğim.

— Halının üstünde aşk yaptığınızı kim söyledi?

— Ben.

— Yapmadık ki henüz.

— Ama yapacağız. Değil mi?

— Evet.

— Şimdi mi?

— Evet!

ÖNDE YOLU GÖSTEREN JOSEPHINE, ardında mum taşıyan Claire de Rémusat, sessiz ve dikkatli adımlarla döner merdiveni tırmandılar. Yukarıdan bir ses geldi. Merdivenin üst bölümündeki kapının yakınından, belki bir konuşma, belki bir ayak sesi...

Claire zaten, baştan beri bu işe karşıydı; hiç bir yararı olmayacağı gibi zararlı da olabilirdi. Napoleon ani bir öfke krizine kapılabilirdi. Josephine belki hakarete uğrayacak, reddedilecek ve terk edilecekti. Claire görevinden uzaklaştırılacaktı her halde. Kocas, sarayın idare memuru görevinden atılabilirdi. Her ikisi de, işinden olmayı göze alamazdı doğrusu.

Bunlardan başka Claire, karanlıktan, gizli koridorlardan, saklı merdivenlerden de korkuyordu. Kapının önünde, palası belinde uyuyan Roustan'ın da herkesi ürküten bir görünüşü vardı.

Yukarıdan gelen ses, Claire'in kanını dondurdu. Hareket edemiyor, yalnızca dinleyebiliyordu. Tekrar aynı sesi duydu. Ne olduğunu tarif etmek olanaksızdı. Ama merdivenin üstünde bekleyen bir ya da birkaç

kişi olabilirdi. Belki de üstlerine atılıp onları öldürmek için bekliyorlardı.

Bir basamak yukarıda olan Josephine, mumun titrek ışığında arkadaşının yüzüne baktı.

Claire sesini çıkarmadan dudakları ile kelimeleri şekillendirdi: «Neydi o ses?»

Josephine fısıldamayla başladı: «Her halde Roustan.»

Claire yine sessizce: «Roustan!» dedi.

Ve fısıldadı Josephine: «Belki boğazımızı keser.»

Claire'in ağzı çığlık atmak için açıldı, ama hiç ses çıkmadı. Donan kasları bir anda çözülmüştü sanki. Geri dönüp elinden geldiğince sessiz ve çabuk merdivenlerden aşağıya koştu. Mum sönmüştü ama, karanlıkta olmaktan memnundu. Katiller karanlıkta onu göremez ve öldüremezlerdi.

Işıklandırılmış odalara geldiği halde, işe yaramaz mum elinde koşmaya devam ediyordu. Küçük odaya, kendi koltuğuna nakışının başına vardığı zaman bile güven içinde olduğuna inanamadı. Merdivenlerde başına gelenler kadar şimdiye dek hiç bir şey korkutmamıştı onu.

Josephine yanakları kızarmış, garip bir sesle konuşarak odaya geldi.

— Karanlıkta bıraktın beni.

Claire güçlükle konuşuyordu.

— Özür... özür dilerim efendim.

Kalbi hâlâ kontrolsüzce, delicesine atıyordu.

Josephine dikkatle ona baktı ve gülmeye başladı:

— Merdivenlerde öylesine korkmuş bir halin vardı ki.

— Evet...

— Hâlâ korkun geçmemiş.

— Evet...

Josephine gülüyordu. Claire sinirle bir kahkaha attı. İsteri değildi Josephine'in gülüşleri; yalnızca si-

nirinin boşaldığını belirtiyordu. Sonra aynı duygulara kapılan Claire de kahkahalarla gülmeye başladı.

Gözlerinden yaşlar akarken iskemlesine attı kendini Josephine: «Ne aptallık! Saçmalık değil miydi?»

NAPOLEON bir gece önce, üstünde Georgina ile seviştikleri halıya baktı, sonra gözlerini Talleyrand'a kaldırdı.

— Karar verdim: İmparator.

— Ha?..

Gözlerini biraz daha yukarıya, kütüphanenin üst rafındaki Corneille'in eserlerine kaldıran Napoleon, kelimelerin üzerine basarak konuştu:

— İmparator! Roma'nın hâkimleri gibi! Augustus gibi!..

— Benim tercihim biliyorsunuz. Fransızlar kralara alışktır.

— Fransa'da cumhuriyet vardır, Roma gibi. Sonra Roma imparatorluk oldu.

— Sizce İmparator kelimesi —Talleyrand tüm gücüyle yerinde bir sıfat aradı— çok görkemli değil mi?

— Fransızlar gösterişi sever. Ve ben on dokuzuncu Bourbon değilim. Birinci Napoleon'um. Gösteriş yapmaya hakkım var.

— Gerçekten öyle.

— İmparator. Kararım henüz bir sırdır. Kimseye bir tek kelime söylenmeyecek.

— Anlıyorum.

— Özellikle aileme...

— Anlıyorum.

— Sevgili kardeşim Joseph biraz sonra burada olacak. Onunla başa çıkmak için bana yardımcı olmanı istiyorum.

— Büyük bir zevk, umarım.

Napoleon ellerini havaya kaldırdı: «Talleyrand, ailemle nasıl başa çıkacağım?»

— Sanırım, onları tekrar Korsika'ya yerleştiremezsiniz.

— Olanak olsaydı, derhal.

— Olmadığına göre...

— Daha fazlasını istiyorlar! Daima daha fazla! Joseph her gün buraya geliyor, kendisi için bir şeyler istemek üzere. Ve Lucien ve Louis...

Talleyrand cevap verdi: «Fransa'nın iyiliği için iki şey gereklidir. Kalıtım yoluyla krallık yöntemi ve sizin kardeşlerinizden daha uzun yaşamanız...»

— Onlardan uzun yaşamak için, her türlü tedbiri alacağım.

— Böylece onların sizden sonra başa geçme olasılıkları ortadan kalkar.

Napoleon büyük bir hoşnutsuzlukla odayı adımladı.

— Lucien belki de tahta gelebilirdi. Ama karşı koymama rağmen gidip o Joubertin kadınıyla evlendi. Fransa'da ahlâka uygun bir liderlik yönetimi olmalı. Halkın, liderlerinden doğru ve dürüst olmalarını beklemeye hakkı vardır. Ben ahlâk anlayışını yükseltmeye çalışırken, kardeşim gidip beraber yaşadığı orospusu ile evleniyor.

Talleyrand dikkatle tırnaklarına baktı: «Özür dilerim. Ben de bir süre önce emirlerinize uyararak, kendi orospum ile evlendim.»

— Sen Dışişleri Bakanısın. Elçileri davet etmek zorundasın ve bir hostese gereksinmen var. Bu hostes ise karın olmalıdır.

— Evet, anlıyorum, sorun başka.

— Oldukça farklı.

— Joseph saygıdeğer bir kadınla evli. Talleyrand özel bir şaka yapmaktan kendini alıkoyamadı. Ama artistlerin peşinde koşuyor.

— Joseph işe yaramaz.

— Aynı fikirde olduğunuza sevindim... Louis şahane bir evlilik yaptı. Üvey kızınızla evli...

— Birbirlerinden nefret ediyorlar. Bu evlilik tam bir hataydı. Hortense onunla beraber olmayı kabul etmiyor.

— Kendisini severim. Oh, sorabilir miyim?

— Ne?

— Louis frengili mi?

— Hayır.

— Dedikodular dolaşıyor ortalıkta.

— Tedavi edildi.

— Memnun oldum. Bir olasılık ortaya çıkabilir.

Napoleon patladı. «Ben Fransa'nın hâkimiyim ve öz ailemi kontrol edemiyorum! Oğullarını nüfusuma almayı önerdim. Hortense dinlemek bile istemedi! Louis kulak asmadı! Bir yasa çıkartıp, kendimi ailemin başı ilân edeceğim.»

Joseph'in içeri girmesi için en uygun zaman değildi. Aslında o da sanki bakışları ile Talleyrand'ı odadan çıkaracakmış gibi düşmanca gözlerini dikmişti. Talleyrand gülümseyerek konuştu: «Beni burada yokmuş gibi kabul etmeyi düşünmez misiniz?»

Kendi derdiyle öylesine doluydu ki Joseph, Talleyrand'ı dışarı çıkartmak için uğraşmakla zaman geçirmede. Napoleon'a baktı ve erkekçe bir duruş aldı. Kardeşinden daha aşağı olmadığını açıkça belirtmeye çalışıyordu.

— Kendini bir Kral yapacağını duydum?

— Öyle mi? diyen Napoleon, kardeşinin erkekçe pozunu beğenmemişti.

— Ya da İmparator.

— Öyle mi?

— Yapmıyor musun?

— Bu iki adın alınışı, Fransız anayasasında bir değişiklik gerektirmiyor. Anayasa bir senatörün önerceği ve Senato'nun oylama ile kabul edeceği bir ya-

sayla değişebilir. Böyle yeni bir yasa henüz önerilmedi.

— Tüm yeni yasaları sen hazırlıyorsun.

— Fransa'nın iyi şansı bu. Napoleon'un sesi gürlemeyi andırıyordu. Joseph'in bu gürlemeyi uyarı olarak kabul etmediğini gören Talleyrand şaşırdı. Ama ne yazık ki Joseph, kendisinin önemli bir kişi olduğuna inanmıştı.

— Anladığıma göre bir kral ya da imparator olmak istediğine göre, diye söze başladı Joseph.

Bir karşı koyma için bekledi. Gelmedi böyle bir tepki. Devam etti sözlerine:

— Ve ben de senin ağabeyin ve Bonaparte ailesinin başı olduğuma göre...

Bekledi. Yine bir tepki göremedi.

— Ailenin başı olarak sorunu, Lucien, Louis, annemiz ve kız kardeşlerimiz ile görüştüm. Sen kral ya da imparator olunca ailenin her bireyine vereceğin mevkileri şimdiden bilmemiz gerekir. Yeni krallık ya da imparatorlukta önem derecesi nasıl sıralanacak ve tahtın varisleri kimler olacak? Ailemiz bunları bilmek istiyor.

Vakit gelmişti artık. Talleyrand gözlerini tavana dikti ve odada değilmiş gibi davrandı.

Napoleon'un gürleme sırası gelmişti. Aslan kükredi, kükredi ve hücumla geçti.

— Aman Tanrım, duyanlar da, ölen babamızdan kalan tacı paylaşmaya çalıştığınızı sanır! Eğer tacı alırsam nasıl olacağını biliyor musun? Fransa tacını yerde yatarken gördüm! Ve kılıcımın ucuyla yerden kaldırdım! Sert adımlarla kapıya yaklaştı ve sonuna kadar açtı. Benim ağabeyim olabilirsin! Ailenin başı olabilirsin! Benim başım değilsin! Çık dışarı! Kim olduğunu öğrendiğin zaman gel buraya!

Joseph, kıpkırmızı yüzü, karmakarışık aklı ve yitik güveni ile durakladı. Ama orada durmak, bir hareket yöntemi seçmek için gerekliydi. Ancak Joseph

in seçim şansı yoktu. Erkekçe görünmek için elinden geleni yaparak, başını dimdik tutup dışarı çıktı. Napoleon ardından kapıyı hızla örttü.

— İnşallah onunla başa çıkmanıza yardımcı oldum, dedi Talleyrand.

Napoleon sırttı: «Eğer sen burada olmasaydın, öfkelenebilirdim.»

«Her aktörün seyirciye gereksinmesi vardır ve bu sahne için tek seyirci ancak ben olabilirdim.» diye düşündü Talleyrand. Yapılan rolü anlayabilmek için bir sırrı bilmek gerekir: Rol olduğunu önceden fark etmek.

TALLEYRAND temsilden önce George'un soyunma odasına geldi. Genç kız makyaj yapıyordu.

— Merhaba, bu gece oyunu seyredecek misiniz?

— Elbette sevgili George, benim için bir iyilik yapar mısın?

— Temsilde mi?

— Özel yaşamında. Birinci Konsül'e mümkün olduğu kadar iyi davranır mısın?

George kıkırdadı: «O, benim ne zaman kendisine iyi davranmamı isterse, derhal isteğini yerine getiririm.»

— Daha da iyi davran.

— Nasıl yapacağımı bilemiyorum.

— Dene.

— Pekâlâ, denerim.

— Çok güç günler onu bekliyor.

— Karısı mı?

— Kısmen.

— Ailesi mi?

— Kısmen.

— Politikadan söz etmeyin bana, hiç anlamam.

— Bundan dolayı ideal bir metressin sen, tabii benim açımdan. Ondan hiç bir şey istemiyorsun.

Genç kız güldü: «İstemiyor muyum?»

Tuvalet masasının üstünde duran şahane pırlanta kolye ve küpelere baktılar. Talleyrand küpenin birini eline aldı, sonra yine yerine attı.

— Önemli bir şey istemiyorsun. Bir mevki aramıyorsun. Soyluluk unvanı peşinde koşmuyorsun. Saygı gösterilmesi için direnmiyorsun. Yalnızca onu rahatlatıyorsun.

— Onu eğlendiriyorum.

— Ve ben onun asla eğlenemeyeceğini de düşünürdüm.

— Hayır çok gülüyoruz. Gerçekten eğleniyoruz.

Talleyrand fikrini bildirdi: «Zor devreyi atlatıncaya kadar gülmeye devam etmesini isterim.»

— Yeni şakalar düşünüp bulurum, dedi genç kız.

— Vahşileşmesini önlemek ve vahşi duygularını ortaya çıkarmasına engel olmak için elinden geleni yap. Kırlara götürsen iyi olur. Bence açık havada bir gün geçirmeye gereksinme duyan birine benziyor şu sıralarda.

VAUCRESSON CİVARINDAKİ ormana gittiler. Mevsim sonbahardı, ama hava ılık sayılırdı. Genç kızın ağaçların altına oturup, Napoleon'un başını dizlerine dayayıp yatmasına izin verecek kadar güzel ve ılık bir gün.

— Georgina...

— Niçin gözlerini ayırmadan bana bakıyorsun?

— Seni güneş ışığında görmemiştim şimdiye dek.

— Görmeni istediğimden emin değilim.

Genç kızla alay ediyordu şimdi: «Güneş ışığı pek aleyhine çalışıyor sayılmaz doğrusu.»

— Memnun oldum. Tabii, eğer böyle düşünüyor-
san.

— Georgina, biz birbirimize yalan söylemeyiz.

— Bana kalırsa sahne makyajı daha çok yakışıyor.

— Daha etkili oluyor, sahnede.

— Benim dünyam orası. Sahne...

— Ben de kendi sahnemde yaşarım. Ama aynı zamanda kişiliklerimiz de var.

— Sanırım, derken kuşku doluydu genç kızın sesi.

— Sen sensin. Trajik bir ana değilsin. Kendin.
Genç.

— Genç olduğum için mi hoşlanıyorsun benden?

— Hayır. Sen olduğun için.

George sordu: «Yoksa hiç bir şey istemediğim için mi? Özür dilerim, Talleyrand söylemişti bunu bana. Çok zeki bir insan ama, her zaman haklı değil. Bir şey istiyorum ben.»

— Ne istiyorsun? Her ne ise, senin olabilir

— Olamaz.

— Ne istiyorsun, Georgina?

— Seni.

El ele ağaçların altında dolaştılar. Yapraklar dökmeye başlıyordu.

Bir şiir okumaya başlıyormuşcasına konuştu Napoleon; «Kadınlar erkeklere verilmişti...»

— Oh, öyle mi? Genç kız duygusallığından uzaklaşmıştı. Neşesi yerindeydi ve eğer Napoleon isterse, onunla tartışmaya hazırdı.

— Hangisi? ‘öyle mi?’ Erkeğe verilmesi mi?

— En doğru tanımlamanın böyle olup olamayacağını merak ettiğim bir an.

— Georgina, dinle. Ve öğren.

— Daima öğrenmek için hazırım.

— «Kadınlar erkeklere verilmişti.»

— Devam et. Bundan sonrasını öğrenmek istiyorum.

— «Erkeğin zevki için. Ve ona çocuk yapmaları için.»

— Yani sonunda çocuklar kadının değil erkeğin oluyor.

— Georgina, niçin aksilik ediyorsun?

— Öğrenmeye çalışıyorum yalnızca.

Napoleon öğretmen rolünü devam ettirdi: «Bunları, doğuda daha iyi anlıyorlar. Sözgelisi Mısır'da.»

— Evet, anladıklarından eminim.

— Doğa... Napoleon derin bir düşünceye daldı bir anda.

George yardıma çalıştı: «Evet, doğa erkekti, değil mi?»

— Doğa kadınları bizim tutsağımız yaptı. Ama uygarlık...

— Ah, evet tüm sorun bu. Uygarlık kadındır.

Napoleon sertçe sözünü kesti genç kızın: «Uygarlık kadınların bizlerle eşit olduklarını destekleyen düşlere cesaret verir.»

— Büyük bir düşünürsün sen. Ve büyük bir fikir bu.

— Evet.

— Sana, benim... gerçi büyük değil ama, en sevdiğim düşüncemi söyleyeyim mi?

— Dinliyorum.

— Ara sıra seni görmem için birini yollayıp beni çağırıyorsun.

— Mümkün olduğu kadar sık.

— Düşünüyorum ki; ben bir aktrisim, ünlüyüm, bana verdikleri para ile geçinebilirim. Ama geçinmek istemiyorum. Ayrıca bana kolyeler falan hediye etmek isteyen birçok kişi var. Ben bağımsızım, özgürüm. Napoleon beni çağırdığı zaman evet demeye zorunlu değilim.

— Ama diyorsun.

— Ama bu düşünmek değil, hissetmektir.

Ormanın içinde, Napoleon'a aitmiş gibi görünen

bir pavyona geldiler. Öylesine çok malı vardı ki, nelerin ona ait olmadığını anlamak biraz zordu. Constant kendilerinden önce buraya gelmiş ve balkondaki masayı kurmuştu. Onlara şarap ve yemek servisi yaptıktan sonra düşünceli bir davranışla, yanlarından ayrılıp, yakındaki bir ağacın arkasına gitti.

— Mmmm... dedi genç kız yemeğin sonunda.

— Beğendin mi?

— Çok beğendim. Sanırım sana vermenin zamanı geldi.

— Neyi vermenin?

— İsteddiğini!

— Ne zaman senden bir şey istedim?

— Şimdi anımsamıyorsun ama, bir gün istemiştin.

Kadın, boynundaki ince zinciri çıkarınca, giysisinin gizlediği minyatür ortaya çıktı.

— Portren, dedi Napoleon.

— Evet, yaptırdım. Senin için.

Napoleon dikkatle minyatüre baktı. Alnı kırıışmıştı, «Hmmm...» dedi.

— Evet, şahane olmadığını ben de biliyorum.

— Sen bundan daha güzelsin.

— Suç benim. Sabırsızım. Hiç bir şey yapmadan oturup poz vermek eğlenceli değil. İstersen geri ver.

— Hayır, diyerek bunu cebine koydu Napoleon.

— Bir başkasını yaptırtırım.

— Evet bir tane ile yetinemem.

— Buna karşılık ben de senin bir resmini isterim.

— Özür dilerim. Yanımda getirmedi.

— Ama bir tane vereceksin değil mi?

— Evet.

— Görüyorsun ya, ben de bir şeyler istiyorum.

— Ufak tefek istekler.

Anlaşılmayan bir nedenle uzun süre gözlerini Napoleon'un saçlarından ayırmadı genç kız. Sonra konuşmaya başladı: «Yanımda başka bir şey ile gideceğim. Bir makas var mı burada?»

— Niçin istiyorsun makası?

— Aldırma. Bahse girerim Constant'ın makası vardır. Çağırırsana onu.

— Constant çok uzakta.

— Hayır değil. Oradaki ağacın arkasında. Çağır onu.

— Sahne sesin var senin. Sen çağır.

George, en yüksek Clymnestra sesiyle çağırdı ve Constant derhal göründü. Napoleon hâlâ sormaktaydı: «Makas ne yapacaksın?»

— Saçımdan bir bukle istiyorum.

— Georgina, zaten saçlarım dökülüyor.

— Azıcık istiyorum. Bir bukle yalnızca.

— Hayır.

— Bir iki tel...

Gülümseyerek yanında durdu Constant. «Evet, Matmazel?»

— Constant yanında bir makas var mı?

Elbette, cebinde bir makas bulunurdu valenin.

— Teşekkürler Constant. Ağacına dönebilirsin.

Genç kız makası eline alıp Napoleon'u korkuttu:

— Yalnızca iki, üç ya da dört tel.

— İki! En fazla iki tel!

— Başını eğ, öyleyse.

— Georgina senin için bunu yaparsam, karşılığında sen de benim için bir şey yapar mısın?

— Ne yapacağım?

— Sahnede, anne rolündeyken bile, benim gözümde tam bir anne değilsin henüz.

— Bu konuda ne yapmamı istiyorsun?

— Faubourg Saint-Antoine'da yaşlı bir kadın var. Adresini veririm. Gidip görmelisin onu. Bu konularda bir uzman olduğu söyleniyor. Gerçek yaşamda da seni bir anne yapmalıyız. Bana kalırsa seninle ben, ikimiz bir çocuk sahibi olmalıyız.

Usulca konuştu George: «İsterim bunu. Ne diyo-

rum ben? Zevkten çıldırırım her halde. Haydi başını öne eğ.»

AYNI GÜN, akşam üstü, Saint-Cloud'ya dönen Napoleon, karısını küçük salonda nakışının başında hareketsiz otururken buldu. Kibarca selâm verdi.

— Sevgilim, bugünkü toplantıda bulunamadığım için özür dilerim. Sandığımdan daha geç dönebildim.

Josephine sürekli olarak ellerini ovuşturuyordu. Kocasına bakmadan sordu: «İyi vurdun mu?»

— Vurmak mı?..

— Anladığıma göre avlanmak için Butard'a git miştin.

— Evet.

— İyi av var mıydı? Neler vurdun?

— Çeşitli hayvanlar.

Josephine alışılmamış derecede ince ve çatlak bir sesle sordu: «Matmazel George'u da vurduğunu umabilir miyim?»

Hâlâ birbirlerine bakmıyorlardı. Napoleon çenesini göğsüne dayamış odayı dolaşmaktaydı. Josephine ellerini ovuşturarak oturuyordu.

Sonunda konuştu: «Josephine, sekiz yıldır evliyiz seninle.»

— Evet.

— Bir zamanlar... bir zamanlar... seni sevdim. Sesi ifadeden yoksundu.

— Evet, diyen Josephine'in sesinde hayat belirtisi yoktu.

— Artık sevme yeteneğim kalmadı. Kelimenin gerçek anlamında sevemem. Benim için kadınlar anlamlarını yitirdiler. Kalbimi bir kadına veremem. Ara sıra eğlenceye gereksinmem var. Değişiklik, geçici değişiklikler istiyorum. Hepsi bu.

— Hepsi bu mu? dedi Josephine duygusuz bir sesle.

— Evet.

Dayanamayacaktı. Artık kendini kontrol edemiyordu. Tüm duyguları bir anda benliğini sardı ve bağır-maya başladı: «Sen benim kocamsın! Ve ben de senin karınım! Senin karın! Senin karın! Senin karın!»

Napoleon ağır ağır yürümeye devam etti. Porse-len, cam, biblo, ufak süs eşyaları eline gelirse kırıyor, yere atıyor, duvarlara, aynalara fırlatıyordu. Ve odayı dağıtırken bir yandan da ağır ağır, dişleri arasından, kırıcı sözler söylüyordu:

— Sen benim karımken, bir fahişe idin! Bir çocuk sahibi olmak için seninle evli kaldım! Beceremedin! Artık fahişelik yapmıyorsun ama, kısırsın! Bundan böyle yaşlı, kısır bir fahişeyi karım olarak kabul edemem!

14. JOSEPHINE EVLİ

KÜÇÜK SALONDA oturan Josephine, sessiz ve ür-kek Eugène'in Birinci Konsül ile görüşmesinden geri dönmesini bekliyordu. Hortense ile Claire de Rémusat yanındaydı. İkisi de acıma dolu bir sessizlik içinde oturuyordu.

En sonunda Eugène içeri girdi. Josephine oğlu-nun yüzüne baktı, ama sormaya cesaret edemedi.

Eugène güçlükle konuşmaya başladı:

— Seni boşayacak. İnsafsız davranmak istemediğini, ama boşanmayı aklına koyduğunu ve hiç bir şeyin onu bu karardan vazgeçiremeyeceğini söylüyor. Ne Hortense'in, ne de benim durumlarımızda bir değişiklik olmayacakmış. Eğer boşanırsanız, tüm görevle-

rimi bırakıp seninle beraber gideceğimi söyledim ona. Anne, ağlama.

Ama Josephine, kendisini terk eden kocasını ve çok seven oğlunu düşünerek ağlıyordu.

Hortense söze karıştı: «Bırak boşasın anne. Louis de benden ayrılır. İstiyorum boşamasını beni. Beraber gider, Malmaison'da otururuz. Orada mutlu olursun. Ya da Martinique'e döneriz. Bonapartelerin bulunmadığı bir yerde daha mutlu yaşarız.»

Kendisini çok seven kızını düşünerek ağladı Josephine.

— Ne yapacağımı bilmiyorum. Eugène, ne yapmalıyım?

— Hortense ile aynı fikirdeyim. Bu adamla evli olunca asla mutlu olamazsın.

Kızı ve oğlu onu çok seviyordu; avutucu bir düşünce idi bu. Ama duymak istediği şeyleri söylemiyorlardı kendisine. Josephine bu kez Claire'ye döndü. Dostuydu o. Yardımcı olabilirdi.

— Claire? Akıl ver bana. Sen çok akıllısın.

Gerçekten çok zekiydi Claire. Josephine'in ne istediğini biliyordu. Hortense ile Eugène birer melek olabilirlerdi ama, Josephine'in sözlerini gerçek duyguları olarak kabul ediyorlardı. Claire bu hatayı yapmazdı.

— Yapılacak en onurlu hareket Malmaison'a çekilip, boşanmaya razı olduğunu bildiren bir mektup yazmaktır, dedi.

Josephine'in istediği cevap bu değildi.

— Başka ne yapabilirim? diye sordu.

— Onuru daha az bir davranış mı?

— Evet.

— Burada kalırsın ve ona, tüm emirlerine boyun eğeceğini söylersin. Ne zaman, ne isterse, yapmaya hazır olduğunu bildirirsin.

— Evet.

— Tümüyle onun sözünü dinleyecek, baş eğecek ve şikâyetçi olmayacaksın, dedi Claire.

Josephine'in aradığı cevap buydu.

NAPOLEON'UN karısına karşı davranışları acımasız değildi; daha doğrusu, gereğinden fazla kibar ve nazikti. Sinirlendiği için üzülüyordu. Ayrılmayı ve boşanmayı, gayet mantıklı ve arkadaşça bir yolla çözümlenmek istiyordu. İyi dost olarak kalmamaları için bir neden göremiyordu. Karısının isteyeceği her şeyi vermeye, huzura kavuşmak için her türlü fedakârlık yapmaya hazırdı. Son yıllardaki kavgalardan, kıskançlıklardan, suçlamalardan, isterik bağrıışmalardan bıkmıştı artık.

Ama şu anda çok şaşırmış ve rahatsız olmuştu. Geleceği kararlaştırmak için konuşacakları zaman, Josephine niçin böylesine uysallaşmıştı?

Nazik ve sabırlı bir sesle konuşuyordu Napoleon: «Nedenlerin tamamıyla politik olduğunu görüyorsun. Bir imparator olacağım ben. Kalıtım yoluyla geçecek bir imparatorluk kuruyorum. Bunun için veliaht konusu çok önemli. Artık kırk yaşındasın sen ve Corvisart ne söylerse söylesin, hamile kalma olasılığın pek yüksek sayılmaz. Ama tahtıma bir varis bırakmam gerekiyor.»

Kararı kabullendiğini gösteriyordu kadının eğik başı. «Evet çok iyi anlıyorum.»

— Benim için boşanmak utandırıcı ve üzücü olacak.

— Fransa için gerekeni yapmalısın.

Çok şaşırdı Napoleon. Söylemeyi tasarladığı cümlelerden birini kullanmıştı Josephine. Yeni bir konuya geçti.

— Elbette, sana yeterince gelir sağlayacağım.

Kadının başı hâlâ eğikti. «Ne istersen. Benim için önemli değil.» dedi.

— Senden hoşlanıyorum. Çok hoşlanıyorum. Senin mutlu olmanı istiyorum.

— Önemli değil. Diğer konularla karşılaştırılınca.

— Hayır. Doğru! Oldukça şaşırmıştı Napoleon. İnsan karşısındakini ikna etmeye çalışırken, kendisinin de aynı konuda ikna edilmeye çalışıldığını anlarsa ne yapar? Ve ayrıca karşısındaki, insanın tasarladığı cümleleri kendisine karşı kullanırsa?

Josephine şahane bir zayıflıkla cevap verdi: «Ne zaman, ne söylersen, yapmaya hazırım. Nereye, ne zaman gitmem gerektiğine sen karar ver. Yalnızca söylemen yeter.»

— Teşekkür ederim, dedi Napoleon. Bir tek söz söylemesi yeterliydi. İsteddiği zaman bunu yapabiliyordu. Ama şimdi olmazdı; insafsızlık olurdu bu doğrusu.

— Ayrılık ve boşanma kişisel duygularımızla ilgili olmadığı için, diye söze başladı Josephine.

— Hiç ilişkisi yok.

— Söyleyebilir miyim?.. Kadın başını kaldırıp ona baktı, uysallık okunuyordu hâlâ gözlerinde. Beni artık sevmediğini biliyorum. Kabul ediyorum bunu. Benden hoşlandığını biliyorum, ama sevginin öldüğünü de anlıyorum. Bense seni her zamankinden daha çok seviyorum. Bundan dolayı her istediğini yerine getirim.

— Anlıyorum, dedi Napoleon. Ama cevabın çok zayıf ve saçma olduğunu biliyordu

Devam etti Josephine: «Seni sevdiğim için kıskandım. Aptalca kıskandım. Dersimi aldım artık. Boşanacağımıza göre önemsiz olduğunu sanıyorum; ama senin, istediğin her şeyi yapmam gerektiğini biliyorum. Ne olursa olsun, bir daha kıskanmayacağım.»

Napoleon kendi kendine, Josephine'in yetiştiril-

mesinin hatalı olduğunu düşündü. Evet gerçi ilk evliliği kendi hatası idi, ama aslında çok iyi bir kadındı o.

GEORGE yarı yarıya bir paravananın ardına girmiş, temsil için giysisini değiştirirken, Murat bir bardak şarap içmekteydi.

— Söylenem gereken bir şey var. Sana çok kızmış, dedi Murat.

— Ya öyle mi?

— Dün gece çağırtnmış seni. Gitmemişsin.

George masum bir ifadeyle cevap verdi: «Demek bana öylesine kızgın ki, bunu söylemesi için Paris valisini gönderiyor.»

— Evet.

— Öyleyse çok kızgın olmalı, değil mi?

— Ve seni cuma gecesi görmek istediğini de söylemem gerekiyor.

— O kadar önemli ki, bunu bana söylemesi için Paris valisi görevlendiriliyor. Eğer...

— Onun için çok önemli.

— Böyle mi söyledi?

— Evet.

— Pekâlâ öyleyse. Cuma günü. Paris valisi, bunu ona söyler misiniz?

— Ayrıca niçin dñn gece değil, bunu da bilmek istiyor?

Alnını, burnunu kırıştırarak komedi ifadesi takınan, trajedi kraliçesi George paravanın arkasından çıktı.

— Dñn gece mi? Evet, çok endişelendim.

— Hangi konuda?

— Onu mutlu etmem gerekir. Ve buna çalışıyorum. Ama birdenbire evliliğini berbat ettiğim duygusuna kapıldım.

Cevap verdi Murat: «Sevgili George, biz, hepimiz onun evliliğinin berbat olması yanlısıyız.»

— Ya, öyle mi?

— Üstelik bu konuda endişelenmen yersiz. Her şey bitti. Evlilik yani.

— Ya?

— Karar verildi. Söylemedi mi sana? Boşayacak karısını.

TALLEYRAND'IN bir keresinde yarı hayranlıkla dediği gibi güzel bir kadın vücudu üstünde Machiavelli'nin kafasını taşımaktaydı Caroline Bonaparte. Yaşamında bir kez aptallık etmiş; Murat'ya âşık olmuştu. Aptallık değildi bu, çünkü her genç kız ona âşık olurdu; ama Caroline çevresindekilerin karşı koymalarına ve Napoleon'un emirlerine rağmen onunla evlenmişti. Napoleon'un verdiği emirler, genç kızın kararında daha fazla direnmesine neden olmuştu. Ve Caroline bir şeyi yapmayı aklına koyduğu zaman kesinlikle yapardı.

Söylemek gerekir ki, onun Machiavelli kafası, çoğu kimsenin hayran olacağı kadar güzeldi ve yalnız kocası Murat bu fikirde değildi. Ayrıca Napoleon dışında, ağabeylerinin iki katı erkek sayılabılırdi genç kadın.

Şimdi Napoleon'un çalışma odasında, enerjisinin baskısı ile hem Napoleon'u yoruyor, hem de Josep'i, —mukayese edilince— etkisiz bırakıyordu.

Kesin bir sesle —her zamanki gibi— konuşuyordu: «Ve kabul etmeyeceğim bir nokta var.»

— Bir nokta mı? dedi Napoleon.

— Joseph ile Louis'i prens yapıyorsun.

Joseph derhal söze karıştı: «Elbette, kardeşleriyiz biz.»

— Ama kız kardeşlerini prenses yapmıyorsun.

Açıklamaktan yorulmuştu Napoleon: «Kadınlar un-

vanlarını kocalarından alırlar. Yüzyıllardır geçerli bir kural bu.»

— Yani Joseph ile evli olduğu için, Julie bir prenses olacak.

— Elbette, dedi Joseph.

— Ve Hortense... Gerçi Louis'nin yanına yaklaşmıyor ama o da prenses.

Sabrı taşmakta olan Napoleon: «Bir prensin karısı ister yanına gitsin, ister gitmesin bir prenestir.» dedi.

— Ama ben prenses değilim!

Napoleon kardeşine baktı. Gerçekten çok severdi onu. Bazen karakter olarak böylesine benzememelerinin daha iyi olacağını düşünürdü. «Söylemiş olduğun gibi Caroline, senin alamayacağın bir unvan bu!»

Joseph gösterişli tavırlarından birini takınmaktaydı; yani bir şeyler söylemeye hazırlanıyordu.

— Buraya dek Caroline ile aynı fikirdeyim. Aziz annemizin kızının unvan almaması haksızlık.

— Murat'ı Fransa'nın mareşalı yaptım. Verebileceğim en büyük unvan bu. Gerisi boştur.

Joseph konuşmasını sürdürdü: «Aziz annemizin kızı halktan biri olarak kalırken, o şeyin kızı...»

— Neyin kızı?

— O kadının kızı.

— Hangi kadının?

— Josephine, boşayacağın kadın...

Napoleon'a gözü takılan Joseph birdenbire sustu.

Caroline, korkmazdı Napoleon'dan. «Kendim için olduğu kadar kız kardeşlerim için de konuşuyorum.» dedi. «Hortense'a vereceğin unvanlar beni ilgilendirmez. Yalnızca bana vermek gerekli olanları söylüyorum.»

· Dayanılmaz bir yorgunluk ve sıkıntı kapladı Napoleon'un benliğini. İmparatorluğun fiyatı bu muydu? Günlerin yarısını aptalca unvanlara kendilerini kaptırmış aptal kişileri dinleyerek geçirmek mi?

— Caroline eğer seni ve kız kardeşlerimizi prenses yaparsam... diye söze başladı Napoleon.

— Ve majeste.

— Ve majeste yaparsam, beni rahat bırakacak mısın?

— Evet.

— Pekâlâ. Teşekkür ederim. Ne istersen olabilirsin. Git artık.

Aslında büyük bir hata yapmıştı Napoleon. Caroline'in isteklerine boyun eğmekle Joseph'e cesaret vermişti. Joseph gösterişli, saçma pozlarını takınmaya başlamıştı bile.

— Bir nokta daha var.

— Çabuk söyle. Çok yorgunum.

— Caroline ile ben tüm ailemizi temsil ediyoruz. Kısa bir süre sonra boşanma işlemini gerçekleştireceğine inanabilir miyiz?

— Evet. Niçin?

— Josephine'in imparatoriçe olması olasılığının ortadan kalkacağından emin olmak istiyoruz.

— Öyle mi? Niçin?

— Onu boşayacaksın.

— Bunu biliyorum. Başka neden?

Joseph şaşırmıştı: «Çünkü ondan ayrılacaksın.»

Napoleon homurdandı: «Taç giymenin boşanma ile ne ilgisi var?»

— Var, elbette.

— İlgisi yok!

Tartışma yürütmesini beceremeyen Joseph, tekrar ilk iddialarına döndü.

— Napoleon, biz, senin ailen asla izin veremeyiz.

Napoleon olanca sesiyle bağırdı: «İzniniz mi? Sizin izninize gereksinmem mi var?» Joseph ses çıkartmadan otururken, on adım ileri yürüdü ve tekrar kardeşine döndü Napoleon. «Boşanma işlemi ben istediğim zaman gerçekleşecek, siz isteyince değil! Bir tek kişinin kararına ve iznine gereksinmem vardı ve onu

da aldım! Josephine, istediğim zaman ondan boşan-
mama razı oldu! Ve ben bunu dilediğim zaman ger-
çekleştireceğim!»

NAPOLEON İLE yatakta seviştikten sonra, mut-
lu bir sesle ve huzur içinde konuşmaya başladı George:
«Baş belâsı olmaya başladığımı hissetmek istemedim.»

— Georgina, sen hiç bir zaman, büyük bir zevk-
ten başka bir şey olmadın.

— Karı koca arasına girmenin doğru olmadığını
biliyorum. Ve karına hayranım. Bana göre büyük bir
kadın o.

— Evet. Üzülme. Bir daha kıskanmayacağını söy-
ledi bana.

— Murat, ondan ayrılacağını söyledi.

— Senin suçun değil.

— Buna memnun oldum.

— Onun suçu da değil. Yalnızca bir oğul istedi-
ğim için...

George yüzünü erkeğin omzuna gömdü: «Üzgünüm,
bu isteğini yerine getiremedim. Her halde güzel bir
piç olurdu.»

— Evet, ben de üzgünüm.

— Ashında pek iyi bir fikir olamazdı, değil mi?

— Hoşlanırdım.

— Bu skandalden hoşlanır mıydın? Dedikodular-
dan? Beni bilirsin. Övünürdüm. Sahneden haykırırdım.

Napoleon cevap vermeden yataktan fırladı ve sa-
bahlığını giydi.

George şikâyet etmeden sordu: «Uzun süre ha-
reketsiz yatamıyorsun değil mi?»

Canlanmıştı Napoleon. «Georgina. Sen skandal ve
dedikodudan söz edince...»

+ Mmmm?

+ Nasıl anlatayım. Nefis bir çözüm yolu buldum.

— Senin için yeni değil.

— Ama bu kez gerçekten olağanüstü. Taç giyme törenime Paris'e gelmesi için Papa'yı ikna ettim.

George kaşlarını kaldırdı ve hayranlıkla ıslık çaldı: «Doğrusu, Papa'dan iyisini bulamazdın.»

— Tacımı kutsal ve saldırılmaz hale getirmek isterim. Yeryüzünde İsa'nın Vekili tarafından imparator ilân edilmem gerekir. Papa kabul etti. Altı kardinal, on piskopos, Tanrı bilir kaç tane papaz ve vaiz ile gelecek. Paris onlarla dolup taşacak. Ve Papa burada iken bir skandale katlanamam. Hiç bir dedikoduya da... Bu tehlikeyi göze alamam. Bir süre için çok saygıdeğer olmam gerekir.

George bir an düşündü: «Yani göremeyeceğim seni.»

— Bir süre için.

— Ne kadar tahmin ediyorsun?

— Bir süre. Papa buradayken. Genç kadına yaklaşıp, sevgiyle öptü. Elimden gelmez başka türlü davranmak. Ahlâka düşkün bir erkek, sadık bir koca olmalıyım.

— Yani boşanmıyorsun?

— Bir süre yalnızca. Papa'ya ve törene gelecek dükklere, bakanlara ev sahipliği yapmalı Josephine. Toplantılar, ziyafetler olacak. Kalabalıkta hiç bir zaman hoşlanmış gibi görünemem ben. O bilir bunları.

Georgina cevap verdi: «İmparatoriçe olacağı için memnunum. Hoşlanacaktır bundan. Kısa bir süre için bile olsa...»

— Evet... Ondan sonra, istediğim zaman boşayabilirim onu. En uygun zamanı seçerim. Kilisede evlenmiş değiliz, durumumuz farklı. O zamanlar kilise nikâhı yoktu. İkinci bölgenin belediye binasında tahta bacaklı bir nikâh memuru iki dakikada evlendirdi bizi. İki dakikada boşanabiliriz. Ama sekiz yıldır benim-

le beraber ve ben de iyi bir koca olamadım. Bir süre için imparatoriçe olmak onun hakkı.

PAPA PIUS VII. ve kardinalleri, piskoposları, papazları, Paris yolculuğunun son bölümünü tamamlamadan önce, Fontainebleau sarayında ağırlandılar.

Müstakbel İmparatoriçe Josephine, Papa ve grubuna ev sahibeliği yaptı. Toplantı salonuna dindar bir rahibe kılığında geldi. Diz çöküp Papa'nın elini öptü.

— Kutsal Peder...

— Sevgili kızım... Lütfen oturunuz.

— Kutsal Peder, sözlerimi bitirinceye dek diz çökmememe izin verir misiniz? Size mutlaka söylemem gereken bir şey var.

— Günah çıkarmak mı istiyorsun, kızım?

— Günah çıkarmak denebileceğini sanmıyorum. Ama korkunç bir günah olduğunu biliyorum. Ve çok gizli bir sır; hiç olmazsa sizin bildiğinizden emin değilim. Ve beni öylesine rahatsız ediyor ki, bunu düşünmekten uyuyamıyorum.

— Eğer seni rahatsız ediyorsa, bana söylemelisin.

— Kutsal Peder, Notre-Dame'da Napoleon ile beraber taç giyeceğim. İmparator ve İmparatoriçe, karı ve koca olarak bizi takdis edeceksiniz. Ama biz evli değiliz.

— Değil misiniz? diyen Papa, uzun süredir ilk kez, birinin söylediği sözlerle şaşkına dönmüştü.

— Yasa gözünde evliyiz, ama kilisenin gözünde evli sayılmayız. Devrim'in kötü günlerini anımsarsınız, Kutsal Peder. O sıralar Fransa'da kilise yoktu. Tanrı adına tanıklık edilmeden resmî nikâh yapıldı. Sonra Napoleon İtalya'ya, Mısır'a gitti. Öylesine meşguldü ki, savaşlar ve ülke yönetimi sorunlarıyla uğraşırken bunu ihmal ettik... Ama takdislerinizi kabul

edemeyiz. Kutsal Peder, yıllardır günah içinde yaşıyoruz.

ÖZEL ULAKLARLA çağrılan Talleyrand, Napoleon'un çalışma odasında bekliyordu. Napoleon fırtına gibi girdi içeri.

— Talleyrand, sana gereksinmem var. Berthier nerede?

— Geliyor.

— Niçin onu istediğim zaman yanımda olmaz? O aptalı neden kurmay başkanım olarak tutuyorum?

— Çünkü size inanıyor.

— Benim yumruğuma inanıyor.

Berthier yüzü kızarmış, nefesi kesilmiş bir halde geldi.

— Özür dilerim, majeste.

«Majeste» sözü Napoleon'u yatıştırmaya yetmişti. Gerçi biraz erkendi, ama kullanılmasında zarar yoktu.

— Berthier. Talleyrand. İkinize de gereksinmem var. Yarın öğleden sonra. Ve Kardinal Fesch'i çağırın bana. Ona da muhtacım. Yoksa bir gün sonra taç giyme töreni yapılamaz.

Berthier şaşırды: «Yapılamaz mı?»

— Papa söyledi bana. Ve bir kez için, onun sözünü dinlemem gerekir. Taç giyemem. Majeste unvanı alamam. Tabîî dediğini yapmazsam. Mümkün olduğu kadar gizli tutacağız. Siz ikiniz tanışım olacaksınız.

Şaşkınlığından hâlâ kurtulamamıştı Berthier. «Ne tanış?» dedi.

Napoleon'un gülüşü acıydı, ama bir yönden de takdir ediyordu.

— Josephine nefis bir oyun oynamış bana. Nikâhımız kıyılacak.

TUILERIES SARAYININ özel şapelinde Napoleon'un annesinin üvey kardeşi olduğundan kardinal mevkiine getirilmiş olan Fesch, Birinci Konsül'ün kurmay başkanı Mareşal Berthier, Dışişleri Bakanı Charles-Maurice de Talleyrand-Perigord ve yan yana diz çökmüş gelin ile damat vardı.

Aceleyle nikâh töreni dualarını öğrenmiş olan Fesch konuşmaktaydı:

«Napoleon, vis accipere Josephine hic praesentem in tuam legitimam uxorem juxta ritum sanctae matris Ecclesiae?

«Volo.

«Josephine, vis accipere Napoleon hic praesentem in tuam legitimum maritum juxta ritum sanctae matris Ecclesiae?

«Volo.»

Fesch sağ ellerini alıp birleştirdi.

«Ego conjungo vos in matrimonium. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.»

Napoleon ile Berthier bu törenden hoşlanmamışlardı ama, Josephine ile Talleyrand hoşlanmıştı.

Ve gelin ile damat ister hoşlansın, ister hoşlanmasın, evlenmişlerdi artık.

GEORGE DİRENDİ: «Biletleri alabileceğinizi söyledim. Alın onları Matmazel Raucourt. Lütfen!»

— George sen çıldırmışsın.

— Alabilirsiniz. Bana göndermesi kibarlıktı doğrusu. Ama taç giyme törenini görmek istemiyorum.

— Başka biri kulaklarını bile verebilir.

— Ben kulaklarımı vermem, gerekli onlar bana. Kulaksız çok çirkin görünürüm.

— Onun taç gitmesini seyretmelisin.

Bir süre sonra George tekrar konuştu: «Çok düşündüm bunu. Bir süre için beni görmeyeceğini söylediği zaman da düşündüm. Böyle bir erkekle, her kadın yatağa girmek ister. Her kadın yatmaya çalışıyor zaten. Eğer onu bir süre için yitirirsem, sonsuza dek yitirmiş olduğumu düşünürüm. Ne önemi var? Fransa'nın en iyi aktrisi miyim?»

Matmazel Raucourt sert bir sesle cevap verdi: «En iyi genç aktrisi!»

— Ben de bunu söylemek istedim.

— Evet, böylesin.

— Yani ben geçmişe değil, geleceğe bakıyorum. Bir an içinde sahne havasına büründü. 'Cinna ayaklarım kapandı! Diğerleri de diz çökecek!' George gülmeye başladı, Raucourt'u da güldürmek istiyordu. Rus Çarının çok yakışıklı olduğunu söylüyorlar.

— Çok yakışıklı olduğunu ben de duydum.

— Moskova'da bir Fransız tiyatrosu var. Moskova'ya gidelim mi?

JOSEPHINE yatmaya hazırlanmış ve tam yatağa giriyordu ki Napoleon odaya geldi. O gün öğleden sonraki nikâh törenlerinden beri görmemişti kocasını. Napoleon da karısına tek bir söz söylememişti, yalnızca Fesch'e cevap vermiş ve tören sona erince resmî bir tavırla karısını selâmlayıp kiliseden ayrılmıştı. Ama ne gülümsemiş ne de arkasına bakmıştı.

Şimdi kocası ile yüz yüze gelmeye cesaret edemiyordu Josephine. Onun konuşup, yaptıklarından dolayı karısından nefret edip etmediğini söylemesi gerekirdi.

En sonunda Napoleon ağır ağır konuştu.

— Yarın Notre-Dame'da, Papa bizi takdis edecek, ama taç giydirmeyecek. Tacımın Papa'nın isteğine kaldığını ilân etmek istemiyorum. Onu kendi ellerimle alıp başıma yerleştireceğim.

Elleriyle hayalî bir tacı tuttu, havaya kaldırdı ve başına koydu.

— Sonra sen ellerini kenetleyerek önümde diz çökeceksin.

Ne yapmasını istediğini anladı Josephine. Geceliği ile kocasının önünde diz çökerek parmaklarını kenetledi.

— Mihraba gideceğim, tacı alıp geri döneceğim. Sonra İmparatoriçe Josephine'in başına kendi ellerimle yerleştireceğim. Hayalî bir tacı kadının başına koydu. Sonra beraberce büyük tahta doğru ilerleyeceğiz ve takdis olunacağız.

Josephine diz üstü duruyordu. Kocasını kalkmasına izin verinceye dek yerinden kıpırdamayacaktı. Onun her istediğini yerine getirecekti. Tamamıyla ona bağlı olacaktı artık.

Napoleon biraz uzaklaştı ve ceketinin düğmelerini çözmeye başladı. Dikkatle karısına baktı. Josephine gözlerinde bir soru ve bir umut ifadesi ile onun bakışını cevaplandırdı.

Napoleon karısının yanına yaklaştı, onu yavaşça ayağa kaldırdı ve yatağa götürdü. Gülümsüyordu. Ceketinde bir düğme daha çözdü.

— Sevgilim, bir bakıma bizim için çok önemli bir gece; ilk gecemiz, dedi Napoleon.

15. FRANÇOISE

SARAYIN PROTOKOL GÖREVLİSİ General Duroc, yüksek sesle İmparator'a okumakta olduğu listenin ilk bölümünü bitirince sustu. İmparator çenesi göğsüne dayalı, elleri arkasında kenetlenmiş, konuşmadan odayı adımlıyordu.

— Giysileri saymaya devam edeyim mi, majeste?

— Evet. devam et.

Duroc listenin ikinci kısmını okumaya başladı.

— Yukarıda belirtilenlerden başka, İmparatoriçe geçtiğimiz yıl içinde yüz otuz sekiz giysi, yetmiş üç korse, seksen yedi şapka, beş yüz yirmi çift eldiven, dokuz yüz seksen çift ayakkabı almış.

— Almış mı?

— Evet.

— Ama ödememiş.

— Büyük bir kısmını hayır.

— Giysileri için ayrılan miktar ne kadardır? Yıl da üç yüz altmış bin frank mı?

— Evet.

— Ya o, ne kadar harcamış ya da borçlanmış?

— Dört kat fazlasını.

Napoleon dolaşmaya devam etti. Duroc sordu: «Mücevherlere geçeyim mi?»

— Hayır.

— Majesteleri, acaba bu konuda İmparatoriçe ile konuşurlar mı?

— Hayır!

— Acaba Majesteleri, İmparatoriçe ile benim konuşmamı isterler mi?

— Hayır.

— Peki... ben... şey... ne yapacağım?

— Faturalardan yüzde yirmi indir ve öde, dedi Napoleon.

— Yüzde yirmi?

— Pekâlâ, yüzde yirmi beş, otuz, ne kadar istersen. Kâr etmeden bile İmparatoriçe'ye mal satmaktan memnun kalırlar.

— Evet, Majeste.

— Onu, müşteri olarak tutmaktan gurur duyarlar. İnsanların en üstün duygusu nedir, bilir misin?

— Onur. Sadakat. Yurt sevgisi.

Napoleon, kusursuz bir asker, birinci sınıf bir yönetici onur, sadakat ve vatan sevgisinin simgesi ola-

rak Duroc'ya saygı duyardı. Ama insan yapısı konusundaki bilgilerine kulak bile asmazdı.

— En üstün duygu gösteriştir. Herkes ve bilhas-
sa Fransızlar... Fransızlar özgürlük ya da eşitlik istemezler, çünkü bunları anlayamazlar. Gösteriş, görkem, isterler. Şimdiye dek hiç bir yenilgisi olmayan bir imparatorlarının bulunması onlar için çok önemlidir. Dünyanın en iyi giyinen kadınının imparatoriçeleri oluşu onlara gurur verir. Eğer giysileri, eldivenleri ya da ayakkabıları onlar sağlamışsa büsbütün gururlanırlar. Tüm saray halkı bu gösterişin bir parçasıdır. Unvanları niçin ortaya çıkardım sanıyorsun? Sen, Saray'ın Başteşrifatçısı, Talleyrand Başveznedar, Murat Genel Amiral — Aman Tanrım, ata binen bir amiral?

Soylu Duroc hâlâ kendi sözlerini savunuyordu: «Majeste, herkes böylesine kendini beğenmiş değildir.»

— Duroc! Dürüstçe cevap ver bana. Eğer sana bir gün desem ki, «Duroc çok iyi hizmet ettin bana, seni düğ yapıyorum.» ne hissedersin?

Dürüst bir cevap verebilmek için bir süre düşündü Duroc.

— Gururlanırim ve memnun olurum.

— Biri, senin gururunu okşarsa memnunluk duyarsın. Bırak Josephine istediği giysileri alsın. Ben de onun gururunu okşamalıyım. Sonra çok güç bir soru soracağım ona.

KARISINI odasında ziyaret eden Napoleon, onun masanın başında akşam yemeğinde takmak için mücevher seçerken buldu. Bir soru sormak istediğini söylemişti daha önce. Kolyelerini teker teker takıp çıkarırken, son derece çekici, uysal bir hali vardı Josephine'in.

— Yalnızca sormanın yeterli olacağını biliyorsun.

Evet diyeceğim her şeye.

— Kadınların en iyisisin.

— En iyisi değil. Ama olmaya çalışıyorum.

— Sevgilim, yaşlandıkça —daha doğrusu biz beraber yaşlandıkça— birbirimizden daha çok hoşlanmaya başladık.

Kocasının aynadaki görüntüsüne gülümsedi Josephine: «Daima daha çok,»

Düşüncesini genişletmeye çalışıyordu Napoleon: «Gittikçe daha iyi oluyoruz. Daha sabırlı oluyoruz.»

— Sabırlı mı? Bu sözcük Josephine'i irkiltmişti. Dikkat kesildiğini belli etmemeye çalıştı. Çok şükür Napoleon tasarladığı hedefe varabilmek için yapacağı aşamaları düşünmekle meşguldü.

— Bir zamanlar boşanmaktan söz etmiştik, dedi Napoleon.

Kadın nazık bir sesle düzeltti: «Sen düşünmüş-tün.»

Napoleon karısının sözlerini derhal kabul etti: «Bir kriz anı. Sanırım her evli çiftin başından geçer. O günler geçti. Ve bu düşünceyi aklımdan silip attım.»

— Teşekkür ederim.

— İkimiz için her şey çok iyi gitti bu güne dek.

— Evet.

— Bir nokta dışında.

Yanlış anladı Josephine; ama yanlış anlamak bazen çok işine yarardı. «Bir noktada daha seni memnun etmeye çalışabilir miyim?» diye sordu.

Gereğinden daha hızlı cevap verdi Napoleon: «Boşanma sorununun ortadan kalktığını anlıyorsun, değil mi?»

— Eğer böyle söylüyorsan, gayet tabii anlarım sevgilim.

— Ayrıca, benim, senin ve Fransa'nın iyiliği için tahtıma bir veliaht bırakmanın ne denli önemli olduğunu da anlıyorsun, değil mi?

— Evet, anlıyorum, diyen Josephine artık binlerce gözetleyici göz haline gelmiş, dikkatle kocasını izliyordu.

— Ve ailem hiç işe yaramaz. İtalya için bile uygun bir kral bulamadım. Yeni bir krallık yaratıyorum ve birinin taç giymesi gerekiyor. Sanırım yine ben kral olacağım.

Napoleon'un sözlerinde henüz bir tehlike belirtisi yoktu. Sonra ekledi:

— Tabii, sen de kraliçe.

— Eğer istiyorsan.

— Yalnız bir oğlum olsaydı, eğer bir oğlumuz olsaydı...

İlk önce «bir oğlum» demiş sonra özür dilercesine «bir oğlumuz» diye eklemişti. Bunun bir taktik olduğunu derhal sezinledi Josephine.

— Çocuk yapacak yaşı geçtiğini kim söyledi? dedi Napoleon.

— Geçmiş miyim?

— Corvisart böyle diyor.

— Öyle mi?

— Kesinlikle.

— Demek Corvisart biliyor.

— Başka biri biliyor mu?

— Ben, hiç kimseye söylemedim.

— Ve Corvisart sır saklayabilir, dedi Napoleon.

Kendini tutamadı Josephine: «Öyle mi? Sana söylemiş ya.»

— Tanrım, ben senin kocanım; o, benim doktorumdur. Corvisart'a baron unvanı verdim ve bir prens maaşı alıyor. Elbette bana söyleyecek! Beni boş hayallerle aldattığını söyledi! Yıllardır!..

Başını eğdi genç kadın: «O hayaller benimdi.»

Josephine'in göz yaşları öylesine eğitilmişti ki, Napoleon öfkelenildiği anda, kendiliklerinden doluyordu. Napoleon ise onun ağlaması karşısında duygusuz kalabilmeyi öğrenememişti.

— Josephine. Aşkı. Lütfen ağlama. Yardım etmeye çalışıyorum. Bir şey danışmak istiyorum sana...

Deminden beri sormak için çabaladığı soruyu soracaktı artık. Yalnızca bunun için gelmişti zaten. Ancak Josephine soruyu biraz geciktirmişti. Artık erteleyemezdi.

— Diyelim ki bir kadın —iyi aileden gelme bir kadın— hamile kalsa... diye söze başladı Napoleon.

— Hamile mi?

— Varsayalım.

— Kim? Hangi kadın?

— Yalnızca varsayalım dedim. Ve yine varsayalım ki, çocuğun benden olduğundan hiç kuşku olmasa...

— Senin mi?

— Evet.

— Kim bu kadın?

— Sabrı taşıyordu Napoleon'un. Niçin anlayışlı davranmıyordu Josephine. Oysa her kadın kocasına yardım etmelidir aslında. «Böyle bir kadın yok! Çocuk da yok! Yalnızca varsayalım diyorum. Lütfen bu varsayıma göre...»

Şimdi yardıma hazır, uysaldı Josephine. «Eğer istiyorsan.» diyerek başını eğdi.

Odayı adımlamaya başladı Napoleon. Onun yürüdüğünü görmekten memnun oldu karısı. Oyun bitmişti artık. Demek, yeni bir hile bulduğu anda ikinci oyunu açacaktı Napoleon.

— Fransa'nın kabul edeceği bir veliahta gereksinmem var. Fransızlar kardeşlerimi, yeğenlerimi, özür dilerim ama Eugène'i istemiyorlar. Gerçi üvey oğlum çok iyi bir insan ama, benden sonra tahta geçecek kişinin öz oğlum olması inancındalar. İkinci Napoleon.

— Evet, tabii.

— Meşru çocuğum.

— Meşru mu? Bir uyarı, bir belirti idi bu.

Karısına bakmadan konuştu Napoleon: «Demek is-

tediğim şu: Sen hamile görüneceksin ve o bilinmeyen kadın, bir çocuk doğuracak... Tüm dünya seni, çocuğun annesi olarak tanıyacak. İmparatoriçe olarak kalacaksın. Ve Fransa, arzusuna kavuşacak.»

Sessizce ona baktı Josephine. Napoleon bu bakışlardan bir anlam çıkaramamıştı.

— Corvisart ile konuştum, diye devam etti. Çok şaşmış göründü. Ama mesleğinin gerekçeleri, ülke sorunları karşısında önemsiz kalır. Bu sırrı saklayacak. Çekingen, şaşkın bir yüzle karısına baktı. Çok şaşır-dın mı?

— Hayır.

— Kabul eder misin?

Cevabını dikkatle hazırladı Josephine: «Senin ve Fransa'nın iyiliği için her isteğine boyun eğirim.»

Rahatlamıştı Napoleon. Ama karısının cevabı biraz dokunaklıydı. Yanına yaklaşıp sevgiyle öptü onu.

— Teşekkür ederim, sevgilim. Kolyeye karar verdin mi? Birbirini seven, yaşlı bir çift gibi beraber-ce inelim mi yemeğe?

Josephine en tatlı gülüşünü yerleştirdi dudaklarına. «Bir dakika.» dedi. «Göz yaşı izlerini yok etmem gerekir. Niçin ağladığımı bilemiyorum.»

— Salonda beklerim seni. Bir dakikada gelmeni umarak...

— Şey, eğer Madam de Rémusat oradaysa, içeri gelmesini söyler misin?

Napoleon'un sesi sevgi doluydu: «Göz yaşlarını görmesin.»

Cesur bir gülümseme: «Göstermem.»

Napoleon dışarı çıktı. Genç kadın makyajını tazeledi. Claire de Rémusat geldi.

— Majeste?..

Sinirli, ısrarlı ve sertti Josephine: «Claire, yeni bir metresi var. İyi aileden gelme bir kadın. Çok tehlikeli. Ne denli tehlikeli olduğunu görebiliyorum. Kadının kim olduğunu bilmem gerek.»

O AKŞAM, yemekten sonra Josephine, Talleyrand ile tavla oynadı. Sık sık oynarlardı. Dalkavukluğu çok iyi becerirdi Talleyrand. Çekişmeli bir oyun çıkarır, nasıl yaptığını belli etmeden son anda Josephine'in kazanmasına izin verirdi.

Tavla karşılaşmalarını kaybetmenin değerini düşünüyordu Talleyrand. Her zaman politikadan anlamadığını tekrarlardı Josephine. Tam anlamıyla dürüst bir itiraftı bu. Ama İmparator'a söz geçirebilecek, olayların akışını, ülkenin geleceğini değiştirebilecek bir insandı o. Ve böyle olanları, kendi etkisi altına almayı bir görev sayardı Talleyrand.

— İtalya Kralı'nın taç giyme töreni son derece canlı ve renkli olacak sanıyorum, dedi.

— Öyle mi?

— İmparator —ya da unvanı her neyse— eski Lombardy krallarının demir tacını başına giyecek ve İtalyanca «Tanrı bunu bana verdi, ona dokunan pişman olacak.» diyecek.

— İmparator çok iyi İtalyanca konuşur.

— Ne olursa olsun, Avusturyalılar onu yanlış anlayacaklardır.

— Niçin?

— Avusturyalıların inançlarına göre, Tanrı İtalya'yı onlara vermiş. Napoleon ise buna dokunmuştur.

Josephine gülümsedi: «Evet, dokundu.»

Umursamaz bir tavırla zarları attı Talleyrand: «Çok garip bir insanım ben. Geçen yıl, kocanızın imparator değil, kral olmasını istiyordum. Şimdi o bir imparator ve ben kral olmasını istemiyorum.»

Josephine, gözlerini, odanın öbür tarafındaki Napoleon'a dikti. Usulca cevap verdi: «Büyük bir imparator. Büyük bir kral.»

— Evet, aynı kanıdayım. Dünyanın en büyük insanı. Ne yazık ki tembel değil.

Onu dinlemiyordu artık Josephine. Akıllı ve gözleri odanın öbür ucundaki Napoleon'daydı. Olanaksız:

olduğunu bildiği halde, konuşmaları duymak için çırpınıyordu. Önlerinden geçtikçe, Napoleon acaba saraydaki kadınlara teker teker ne diyordu? Son zamanlarda edindiği bir alışkanlıktı bu; her gece, salonda hep siyle bir, iki cümle konuşurdu. Sohbet bile denemezdi buna. Gün boyu politika ve savaş planları ile uğraştıktan sonra, kadınlarla havadan sudan laflar etmenin kendisini rahatlattığını, uygarlaştırdığını iddia etmekteydi. Onunla alışverişi olmayan kadınlar, daima görevlerini yitirmek korkusu ile yaşayan generalleri ve bakanlarından daha açık olarak görüşlerini belirtirlerdi.

Birdenbire bir fikir takıldı Josephine'in aklına. Kocasını belki de yalnızca bir tek kadınla önemli birkaç cümle konuşmak ve bunu gizleyebilmek için, hepsini teker teker dolaşıyordu.

İmparatoriçe'nin nedimesi, zeki ve çekici bir kadın olan Bayan Duchâtel'in yanına yaklaştı Napoleon. Duchâtel malî danışmanlarından birinin karısıydı ve kocasından otuz yaş kadar gençti. Danışman sık sık görevle Paris'ten uzaklaşırdı.

— Bayan Duchâtel...

— Majeste...

Bazı kadınlar, Bayan Duchâtel'in burnunun çok uzun olduğunu söylerlerdi. Ama, parlak gülümseyişi ile ödüllendirdiği hiç bir erkek, böylesine kıskançlık dolu bir fikre katılmayı düşünmezdi.

— Güzelliğiniz, her zamanki gibi... Uygun bir sıfat aradı Napoleon.

Kadın, elinden gelen yardımı yaptı: «Tarif edilmez mi?»

— Mukayese edilmez.

— Ah, çok yazık.

— Niçin?

— Bir karşılaştırma duymak isterdim.

— Bir tane bulmak için vakit verin bana.

— Ne kadar zamana gereksinmeniz var?

Kimse dinleyemezdi onları. Napoleon, diğer saray kadınları ile olduğu gibi, kısaca konuşuyordu onunla.

— Gece yarısına kadar bir tane bulurum, dedi Napoleon.

— Bekleyeceğim.

Josephine'in gereğinden fazla dikkatle onlara baktığını düşündü Talleyrand: «Majestelerinden özür dilerim. Gücünüzü unutmuşum.»

Genç kadın gözlerini, tavlaya ve Talleyrand'a çevirdi. «Tavlada mı?»

— İmparator'un karısı olarak. Ben politikadan söz ediyorum. Ama sizin aklınız politikanın üstünde.

— Ah, diyerek gülümsedi Josephine. Ama gözleri yine kocasına kayıyordu.

Napoleon'un gerektiğinden fazla Bayan Duchâtel ile konuştuğuna karar veren Caroline, doğruca buna bir son vermek için harekete geçti.

— Napoleon. Vist oynamak istiyorum. Benimle ortak olur musun? Bonapartelar dünyaya meydan okusun mu?

Caroline ağabeyinin koluna girip iskambil masalarına doğru sürükledi. Karısı kadar atak olan Murat, onlar yanından ayrıldıkları anda Duchâtel'e yaklaştı.

— Bayan Duchâtel, yanınıza gelebilir miyim?

— Elbette, istiyorsanız?

— İyiliğiniz için. İmparatoriçe sizi büyük bir dikkatle izlemekte.

— Oh! İzlememesi mi gerekir?

— Eğer İmparatoriçe kıskanırsa...

Güldü kadın. Dünyanın en tatlı gülüşüne sahipti.

— İmparator benimle konuştuğunda cevap vermezlik edebilir miyim?

— Size hayranım.

— Eşsiz güzelliğime mi?

— Evet. Ama...

— Nasıl «ama» diyebilirsiniz?

— Soğukkanlılığınıza daha fazla hayranım.

Kadının gözleri neşeyle parladı. Murat ile eğlenmek için fısıldamaya başladı: «Prens Murat, sanırım şeyi düşünmüyorsunuz. Nasıl düşünebilirsiniz, benim İmparator ile bir gizli aşk yaşadığımı?..»

— Eğer yaşamıyorsanız?

— Korkarım ki yaşamıyorum.

Murat fırsatları değerlendirmesini çok iyi bilirdi. Sormak bile bir fırsat sayılabilirdi.

— Öyleyse benimle bir aşk yaşamanız için sizi kandırmaya çalışacağım.

— Gerçekten mi? diyen Duchâtel iyice eğlenmeye başlamıştı.

— Evet. Amansız evet.

— Şapkanızda bir başka tüy için yer var mı Prens?

— Diğerlerini fırlatıp atarım.

— Karınızı da mı?

— Ah! Şey!..

— İmparator'un kız kardeşini fırlatıp atamazsınız.

Murat cevap verdi —her halde en az birden fazla kişiye tekrarlamıştı bu sözü— «Karılar politika, met-resler ise aşktır.»

— Yani her şey politika değil midir?

— Siz değilsiniz. Dayanılmaz bir bakış attı Murat. Yalnızca göz süzme de denebilirdi buna.

— Prens, İmparatoriçe'nin sizinle ilgim olduğuna inanması için kur yapıyorsunuz bana. Ayrıca çabalarınızla İmparator'un yanında olduğunuzu göstermek istiyorsunuz. Ama boşuna çaba gösterdiğiniz için çok üzgünüm.

Oyun masasında Caroline, Claire de Rémusat'yı da kandırmıştı oynaması için. Yalnızca dördüncüyü bulmaya kalmıştı iş. Ama bu pek kolay olacağı benze-miyordu.

— Duroc gelsin. Ya da Berthier.

Napoleon karşı çıktı: «Sabahtan beri, onlarla beraberdim.»

— Her önerimi reddedersen, asla vist oynayamayız.

— Gün boyu erkeklerle beraberdim, diyorum. Biraz uygarlaşmak istiyorum.

— Claire ile ben seni uygarlaştırırız.

— En aşağı üç kişi gerekir. Sorun... Gözleri odayı taradı. Sorun bakalım Bayan Duchâtel oynar mı?

Madam de Rémusat istenileni yerine getirmek için masadan kalktı.

— İyi bir fikir mi bu? diye sordu Caroline.

Napoleon'un neşesi yerindeydi: «Sevgili Caroline, ben büyük bir hükümdarım. Kiminle istersem vist oynayabilirim.»

— Ama Bayan Duchâtel?

Napoleon sesini yükseltmeden, kesinlikle konuştu: «Bir nedime. Adı çok temiz bir kadın. Eğer başka türlü düşünüyorsan yanılıyorsun.»

GECE YARISI, Roustan tüm koridorları dolaştıktan sonra gelip durumu Constant'a bildirdi. Constant, odaya girip İmparator ile görüştü.

— Herkes yatmış, Majeste.

— İyi.

Napoleon yatak giysisini giymişti ve ayağında çorap, ayakkabı falan yoktu. Constant, efendisinin sabahlığını giymesine yardım etti.

— Eğer daha kalın giyinmeniz için sizi ikna edebilseydim. Koridorlarda hava akımı hızlıdır.

— Böylece ben de daha hızlı yürürüm.

— Majeste, eğer hanım buraya gelseydi daha kolay olmaz mıydı?

— Olmazdı. İyi geceler, Constant.

— İyi geceler Majeste.

Constant içini çekti. Çoğu kez, efendisine daha akıllıca davranmayı öğretmekten sıkılırdı.

ISRARLA VURULAN kapının gürültüsü ve Bayan Duchâtel'in hizmetçisinin heyecanlı sesi ile uyandılar.

— Madam! Madam! Uyanın Madam! Saat altı oldu!

Cesaret edemeyeceği bir şey yaptı hizmetçi; uyandıklarından emin olmak için odaya girdi.

— Saat altı, Madam!

Napoleon uyandı. «Ne?» diye bağırdı ve cırılçırılak yataktan fırladı bir saniye içinde. Korkan hizmetçi gözlerini Majestelerinin vücudundan kaçırdı.

Constant. size söylemem için gönderdi beni Madam.

Sonra Majeste'ye hakaret suçuyla tutuklanmamak için derhal koşarak dışarı çıktı.

— Altı! diye söylenen Napoleon, giyeceklerini aceleyle topladı.

— Ne oldu?.. Bayan Duchâtel uyanmak için hevesli değildi. Napoleon derhal onun yanına gitti.

— Sevgilim, aptallar gibi uyumuşuz. Aptallık değil, çünkü şahane idi, ama önce uyanmamamız hata. Mümkün olduğu kadar çabuk geri dönmeliyim. Sana hayranım. Bu gece görüşünceye değil...

Kısa süreli bir kucaklaşma. Napoleon kendini kadının kollarından uzaklaştırdı. Ve Bayan Duchâtel içini çekerek tekrar uyumaya hazırlandı.

Koridorda hiç kimse görünmüyordu. Uşakların kapılardan çıkabileceklerini düşünerek, koşar adımlarla, çevresini kollayarak ilerledi Napoleon.

Bir köşede, cam kapılı, perdeli büyük bir dolap vardı. Napoleon/o köşeye yaklaşıp ilersini gözetlerken, dolabın perdesinin arasından bir çift iri gözün kendi-

sini izlediğini fark etti. Durup dolaptaki kadına baktı. Bir dakikanın onda biri kadar bakıştılar ve gözlerinde ürküntü okunan kadın perdeyi örttü. Artık hiç bir şey görünmüyordu.

Napoleon soruşturmak için vakit yitirmedi. Koridor boştu; kendi odasına doğru koştu. Uzaklaştığı anda, perde tekrar çekildi ve ürkek, iri, kara gözler ardından baktı.

Constant, traş etmek için yüzünü sabunlarken, Napoleon kadını tarif etmeye çalışıyordu.

— Genç bir kadın. Bir kız. Bir hizmetçi. Sanırım, Josephine'in hizmetçilerinden biri...

— Majeste, acaba daha ayrıntılı tarif...

— Söyledim ya. Bir hizmetçi.

— Esmer mi, sarışın mı?

— Esmer sanıyorum. Evet. Gözleri koyu renkti. Yani koyu olduğunu sanıyorum. Evet siyahtı.

— Güzel mi, çirkin mi?

— Bakacak kadar durmadım. Ama güzel olduğu belli. Gözleri iri ve siyahtı.

— Françoise.

— Tanıyor musun?

— Evet, Majeste.

— Bul onu. Hemen şimdi. Henüz Josephine ile konuşmuş olamaz. Josephine en erken saat sekizde uyanır. Git bul onu ve burada ya da Fransa'nın her hangi yerinde iş bulmak istiyorsa, bir daha...

— Evet Majeste. Ona ne söyleyeceğimi biliyorum.

— Traş tasını bir yere bırak. Roustan ile ikimiz yaparız.

— Evet, Majeste.

Napoleon'un enerjisi tükenmemişti ve öc almak istiyordu: «Bu dişi casusa bir söylev vermek isterdim. Bana getir onu. Bu gün, öğleden sonra.»

— Evet, Majeste. Napoleon traş olmak için hazırды. Constant usturayı verdi. Roustan, İmparator sakalını en iyi ışıktaki görsün diye aynayı tutuyordu: «Ben

gidince acaba Majesteleri benim için bir şey yapar mı?»

— Ne yapacağım?

— Majestelerine öğretmeye çalıştığım gibi, yukarıya doğru traş olur mu?

Napoleon usturayı bir yanağında, elmacık kemiğinden çenesine doğru indirdi.

— Yukarıya doğru traş olacak zamanım yok.

HER ZAMANKİ GİBİ Talleyrand, İmparator'un nedenleri anlaması için elinden geleni yapıyordu. Berti-
hier ise her zamanki gibi İmparator'un varacağı kararı bekliyordu. Talleyrand konuşmasını sürdürüyordu:

— Düşünmeniz için yalvarırım Majeste. Biz, şu anda bir tek ülke ile savaşıyoruz: İngiltere: Umarım ki diğer Avrupa devletleri Fransa'nın iyi şansını başışlar.

Napoleon sinirliydi: «Bunu düşündüm.»

— Ama eğer aynı insan Fransa ve İtalya taçlarını giyerse, Avusturya karşı çıkacaktır. Ve onu başka devletler izleyecektir.

— Eski krallıklar. nların gücü benimkiyle ölçülemez. Ben yeni bir yasayım. Devrimin çocuğu; kucak açılan kurtarıcı.

Talleyrand kibarca eğildi: «Gerçekten, Majesteleri dünyanın en kucak açılan insanıdır, tabii diğer ülkeler dışında...»

Napoleon gülmeye başladı: «Talleyrand, seni niçin bakan yaptım?»

— Çünkü ara sıra rahatsız edici gerçekleri öğrenmekten hoşlanıyorsunuz.

— Her şeyin anlatılabileceği bir insanım ben.

— Öyleyse daha sık konuşmalıyız.

İmparator, hoşlandığını göstermeye devam etti:

«Eğer seni daha iyi tanımasaydım, bir kadına benzediğini söylerdim.»

Bir reverans: «Bu iltifatı kabul ediyorum.»

Napoleon aklından geçenleri söyledi: «Kadınlarla daha sık görüşmeliyim. Erkeklerin söylemeye cesaret edemeyeceklerini onlar söylüyor. Birdenbire kurmay başkanına döndü. Berthier en son ne zaman fikirlerime karşı çıkmıştın?»

Hiç beklemiyordu bu soruyu Berthier. «Karşı çıkmak mı Majeste?» diye şaşaladı.

— Hiç karşı çıktın mı?

Bir cevap bulamadı Berthier.

Napoleon tekrar Talleyrand'a döndü: «Başka hiç kimse olmadığından İtalya tacını ben alacağım.»

Talleyrand omuzlarını hafifçe silkerek, kendi önerisine pek önem vermediğini belirtti: «Son çare olarak, kardeşleriniz?»

— Talleyrand, binlerce metresin oldu senin. Benim ise bir tek metresim var: güç. Kardeşlerimin onunla flört etmek istediklerini gördüm.

— Ah, evet.

— Buna izin verilmez.

— Önerimi geri alıyorum. Yine de...

— Avusturya bana savaş mı açar?

— Evet.

— İyi mi, kötü mü?

— Kötü.

— Niçin?

Cevaplandırdı Talleyrand: «Siz kazanırsınız.»

— Kötü mü bu?

— Avrupa'nın diğer devletleri size savaş açmaya çekinir.

— Kazanırım.

— İnaniyorum.

— Kötü mü bu?

— Bir İngiliz boksör galip olarak ringlere veda edince, ya bir boks akademisi açıp ders verir, ya da

bir birahane açıp hayranlarına içki dağıtır. İmparatorlar bunu yapamaz.

Napoleon bir an durakladığından, Talleyrand'a göre, nedenleri görmek için ikna edilmiş olması olasılığı ortaya çıktı. Ama böyle bir olasılık olanaksızdı.

— Talleyrand. Benim İmparator olarak kalmamı istiyor musun?

Sorunun istekle ilgili yanına dokunmamaya karar verdi Talleyrand. Kişisel istekler önemli değildir. «Fransa için gerekli.» dedi.

— Fransa'ya görkem kazandırdığım için imparatorum ben. Ve Fransa bunu istiyor. İştah, yedikçe açılır. Görkem vermeye devam etmeliyim.

— Ya siz ringden ayrılınca?

— Oğluma büyük bir imparatorluk kalacak.

Talleyrand başını eğdi: «Ah, oğlunuz. Evet, Majeste.»

— Ergeç bir oğlum olacak.

— Ve oğlunuz onur vermeye devam edecek?

Napoleon, soğuk bir sesle, cevap verdi: «Hiç bir düşman kalmayacak karşısında.»

— Anlıyorum.

Napoleon'un «Bunu anlıyor musun?» derken sesi sertti. Talleyrand Dışişleri Bakanı idi. Bir diplomatı; karar verecek kişi değildi. Diplomatlara, karar verebileceklerini düşünme cesareti verilmezdi. «Fransa' da kaç tane askerin bulunduğunu biliyor musun?» diye sordu.

Talleyrand terbiyeli bir sesle cevap verdi: «Eminim Berthier saymıştır.»

— Dört yüz bin, dedi Berthier.

Şimdi Napoleon, Talleyrand'a bilmediklerini öğretiyordu: «Günde üç sou ve bir tayın ekmek alırlar. Eğer et istiyorlarsa, üç soudan fazla para istiyorlarsa, ilerlemek, onur, şan yeni çizmeler ve şarap istiyorlarsa, bunları başka ülkelerde bulurlar. Ben onları savaşa götürünce, bunları bulacak ve alacaklardır. Bay

Talleyrand, ordunun hayatı budur. Ve ben bu konularda gerçekçiyimdir.»

Kapı hafifçe vuruldu ve Constant içeri girdi.

— Özür dilerim, Majeste?

— Ne var?

— Majestelerinin görmek istediği kişi geldi.

— Kişi?

Constant yanına gelip kulağına fısıldadı: «Hizmetçi.»

Napoleon yatak odasının kapısını işaret etti: «Orada görüşürüm. Beklemesini söyle.»

— Evet Majeste diyen Constant, yüzünde bir gülümsemenin gölgesi bile bulunmadan dışarı çıktı.

Napoleon tekrar Talleyrand'a döndü: «Savaşa gitmek için dört yüz bin nedenim var. Ama Avusturya ile savaşmayacağım. Yine de Avusturya bana savaş açarsa...»

— Derhal üstlerine gideriz, dedi Berthier.

CONSTANT TANITTI: «Majeste, bu Françoise'dır.»

Yüzü kıpkırmızı olan genç kız derin bir reverans yaptı. Napoleon kötü gözlerle baktı ona. Hizmetçi bu bakışlardaki öfkeyi hissetmiş olmalı ki, yerden kalkmadı, başını da kaldırmadı.

— Ayağa kalk!

Kız gözleri yere inik, başı eğik, yüzü kıpkırmızı ayağa kalktı.

— Bana bak!

Bakması emredilmişti; bu emre karşı gelemezdi hizmetçi.

— Demek beni gözetlemeye karar verdin?

— Hayır, Majeste.

— Beni gözetliyordun.

NAPOLEONUN HAYATINDAKİ KADINLAR

Rose veya DESÍREE

Josephine

Pauline

Eleonore

Georgina

Marie Walewska

Maria -- Luisa

VE NAPOLEONUN
VE AŞKIN SONU

NAPOLEON VE JOSEPHINE

— Ben yalnızca İmparatoriçe'nin emrini yerine getiriyordum.

— İmparatoriçe ne yapmanı söylemişti sana?

— Oraya saklanmamı. Ve gözlememi...

— Beni mi?

— Hayır, Majeste.

— Kimi, neyi gözetleyecektin?

— Yatak odalarına giren ve çıkan olursa.

— Kimseyi gördün mü?

Genç kız cevap vermedi.

— Konuş! Gördün mü?..

Kız, gözlerini duvara çevirerek konuştu: «Gece yarısından biraz sonra sizi Bayan Duchâtel'in odasına girerken gördüm. Ve sabah saat sekizde oradan çıktığınızı gördüm.»

— Gördün demek.

— Evet majeste.

— Ne düşündün?

— Bana yalnızca bakmam söylenmişti.

— Devam et.

— Sonuç çıkarmam söylenmemiştir.

— Yüzüme bak!

Genç kız baktı. Kara gözleri irileşmişti.

Onun yalan söylemesine meydan bırakmamak için, gözlerinin içine dikkatle baktı Napoleon.

— İmparatoriçe'ye gördüklerini söyledin mi?

— Hayır Majeste. Constant konuşmuştu benimle.

— Ama söyledin mi ona?

— Hayır Majeste.

— Öyleyse ne söyledin?

— Hiç bir şey görmediğimi Majeste.

— İmparatoriçe, hiç bir şey görmemene memnun oldu mu?

— Sanırım, Majeste.

— Niçin?

— Bana beş Louis verdi.

— Beş ne?

Kızın yüzünün kırmızılığı biraz daha koyulaştı: «Özür dilerim Majeste. Beş Napoleon demek istedim.»

Napoleon, kızın hatasına gülüp gülmediğini anlamak istercesine birden Constant'a döndü. Paraların adı henüz değişmişti ne de olsa.

— Constant. On Napoleon.

— Evet Majeste, diyen Constant derhal bir çekmeceye yaklaşıp parayı aldı.

— Pekâlâ Françoise, diyen Napoleon yine gözlerini genç kıza dikmişti. İmparatoriçe yeniden gözetlemeni emretti mi? Bu gece?

— Bu gece Marianne'ın sırası. Ben yarın akşam gözetleyeceğim.

Constant bir dizi altın para getirdi. Napoleon sert bir hareketle hizmetçiyi gösterdi.

— Ver bunları ona... Adını unuttuğunu düşünmek gerekiyordu demek.

— Evet, Majeste.

— Teşekkür ederim Majeste, dedi genç kız. Tekrar reverans yapmaya başlıyordu ki, İmparator durdurdu.

— Constant sen gidebilirsin. Bu genç hanıma söylevimi vermem gerekiyor. Hangi geceler nöbet tutacağını bildirecek bana.

Françoise onayladı: «Evet Majeste.»

Constant, gizli plana katılanlardan biri kabul ettiği Françoise'a gülümsedi, İmparator'a selâm verdi ve dışarı çıktı. Napoleon belki de konuşmasını prova ederek odada dolaşıyor, Françoise ise ağır bir azardan korkarak, bekliyordu. Ama artık İmparator'dan çekinmiyordu, hayalinde gördüğü bir canavar değildi o.

— Söylev, dedi Napoleon.

— Evet.

— Bir tarih dersi. Belki de hiç tarih öğrenmedin.

— Hayır, Majeste.

Napoleon, uzun bir konuşmaya hazırlanarak derin bir nefes aldı: «Devrimden önce, Bourbonların sara-

yında ahlâksızlık alıp yürümüşü. Kraliçenin âşıkları, soyluların metresleri vardı. Soyluların ahlâkı bozuldu-
ğu anda, tüm milletin ahlâkı da bozulmaya başlar...»

Genç kız sesini çıkarmadan dinliyordu.

— Devrimden sonra, Direktuvarlar Meclisi kötü-
lük ve ahlâksızlığa saptı. Tüm ülkeyi zayıflatan bir
sapma. Bunun için Direktuvar Meclisi'ni, rejimi yıkıp
yerine yepyeni bir rejim getirdim. Yönetime, disiplin,
ahlâk değerlerine, ailenin önemine, evliliğin kut-
sallığına dayanan bir rejim. İmparatoriçe ile aynı gö-
rüşü paylaşıyoruz. Bizim sarayımız ulusa örnek olma-
lıdır. Eski rejimin yıkılmasına yol açan düşkünlükle-
rin bir gölgesi bile burada bulunmamalıdır.

Belki nefes almak, belki de düşünmek için durak-
ladı Napoleon. Genç kızın söyleyebileceği bir şey yoktu.

— Ahlâksızlık belirtilerinin ortaya çıkmasını ön-
lemek İmparatoriçe'nin görevidir. Gözetlemek için nö-
betçiler kullanmakta haklıdır. Yasalarımı uyulup uyul-
madığını bilmesi gerekir. Anladın mı?

En sonunda cevap verebildi genç kız. «Evet, Ma-
jeste.»

Napoleon anlaşılmayan bir nedenle ceketinin düğ-
melerini çözmeye başladı.

Kızın yirmi yaşında olduğunu düşündü. Oldukça
güzel bir kızdı. Gözleri çok büyük ve kopkoyu idi.

— Aynı zamanda bilmen gerekir ki, İmparator bu
yasaların üstündedir. Verdiği emirleri yerine getir-
meye kendisi de zorunlu tutulmaz. Yani ben, halktan
biri gibi bu kurallara uymaya zorunlu değilim. Halk-
tan biri değilim ben.

Ceketini çıkarıp yere attı. Genç kızın yanına yak-
laşıp omuzlarından tutarak boyun eğmeye zorladı.

— Eğer gördüklerini İmparatoriçe'ye anlatırsan,
ben de senin yaptıklarını söylerim, dedi Napoleon.

Güçlü kolları arasında sıktı genç kıızı. Françoise
ne yapması istenildiğinden emin değildi, ama İmpa-

rator'un dünya yüzündeki en büyük insan olduğunu ve reddedilmemesi gerektiğini gayet iyi biliyordu.

AKŞAM YEMEĞİNDEN ÖNCE Josephine'in odasına gitti Napoleon. Hizmetçileri İmparatoriçe'yi giydiriyorlardı. Bunlardan biri Françoise idi.

İmparator'u gören kızlar derhal reverans yaptılar. Françoise yine kıpkırmızı olmuştu. Yüzüne bakmayarak korudu onu Napoleon. Josephine kocasının geldiğine çok memnun olmuştu ve onunla yalnız kalmak istiyordu. Hizmetçilere çıkmalarını emretti.

— Hayır kalabilirler. Bir söz söyleyeceğim sana, o kadar...

Karısının elinden tutup, odanın uzak bir köşesine, hizmetçilerin konuşmayı duyamayacakları bir köşeye götürdü.

— Aklıma geldi. Eğer işimi çok geç olmadan bitirirsem, şu anda kesin olarak söylemem olanaksız ama... deneyeceğim... bu gece ziyaretine gelebilir miyim?..

Bu kesin olmayan vaat, Josephine'i heyecanlandırmaya yetmişti: «Lütfen dene!»

— Deneyeceğim, diyerek hafifçe selâm verdi Napoleon. Sevgilim, biraz sonra yemekte görüşürüz. Bayan Rémusat'yı göndereyim mi?

Cevabı beklemeden dışarı çıktı.

Yandaki salonda Bayan Rémusat ile Bayan Duchâtel nedimelerin zorunlu olduğu gibi oturmuş bekliyorlardı.

— Madam de Rémusat, sanıyorum İmparatoriçe sizi görmek istiyor, dedi Napoleon.

Derhal yatak odasına gitti Bayan Rémusat. O, gözden kaybolduğu anda, Napoleon, Duchâtel'e döndü: «Bu gece olmaz. Ama yarın akşam...»

16. BAYAN DUCHÂTEL

ORTALIK KARANLIKTİ ve dışarda hiç bir şey görünmüyordu. Ama o, hâlâ pencereden dışarısını seyretmekteydi. Duchâtel alçak sesle konuştu: «Yatağa geri gel.»

— Gitmem gerekiyor. Yapacak işim var.

Kadın gözlerini ovuşturdu ve güçlükle saata baktı: «Sabahın üçünde mi?»

— Sabahın saat üçünün diğer zamanlardan hiç farkı yok.

İçini çekti kadın: «Belki İmparatorlar için fark: sızdır.»

— Ayrıca adını lekelememem gerekir.

— Ve kendi adını da...

Duyulmaktan korkarcasına yavaş sesle güldü İmparator; «Geceleri koridorlarda sürünerek...»

Daha önce söylemiş olduklarını tekrarlardı kadın: «Sevgilim sen gece yarısı koridorda görünsen bile, İmparator olmaya devam edersin. Hiç bir şey bunu değiştiremez. Ama eğer ben görünürsem, namuslu bir kadın demezler bana. Ahlâk konusuna değer verilen bu sarayda kalmam olanaksızlaşır. Namuslu kalmamı istersin, değil mi?»

Napoleon, yanına yaklaşp kadını sevgiyle öptü: «Ben isterim... Ne isterim acaba ben?»

— Beni.

— Evet. Ya bundan başka? Ne olduğunu biliyor muyum? Başkalarından daha hızlı karar verebildiğim ve önsezim güçlü olduğu için başarılı bir hükümdarım ben. Ama senin yanında, ne önsezilerim işe yarıyor, ne de karar verebiliyorum.

Sakin bir sesle cevaplandırdı kadın: «Senin kararın, benim gizli âşıkım olmak.»

— Başka bir çare bulamadığım için senin gizli âşıkım ben.

Çok sakın görünüyordu kadın. «Bir kocam var benim.» dedi. «Yaşlı, kıskanç bir koca.»

— Mümkün olduğu kadar sık seyahatlere gönderiyorum onu ama...

Belki de dünyanın en soğukkanlı kadınıydı: «Senin de bir karın var...»

— Üstelik daha kıskanç.

— Ve onu uzaklara gönderemezsin.

— Hayır, gönderemem.

— Yani gizli bir aşk yaşantımız olacak.

Napoleon kadının yanından uzaklaştı. Pencerenin önünde yumrukları sıkılı bir süre durdu. Sanki yumruğunu indirip pencereyi ya da başka bir eşyayı kırmak, parçalamak istiyordu.

— Arzularım çok basit! Her gün on beş saat çalışıp iki ülkeyi yönetiyorum. Biriyle savaş ediyorum ve iki, üç devlete de savaş açmaya hazırlanıyorum. Akşamları bir saat için olsun savaş ve devlet yönetimi gibi katı konulardan uzaklaşmak istiyorum. Kadınların yanında olmaya gereksinmem var. Kültürlü, ince, çekici, eğlendirici bir kadınla... seninle serbestçe konuşmak istiyorum.

— Benimle konuşuyorsun.

— Ve Josephine gözetliyor. Gözleri kafatasımı diyor sanki. Bana göre, dinlenmek değil bu. Kendisinden başka bir kadınla konuşmak isteyebileceğimi niçin anlamıyor? İnsan ırkının yarısından niçin koparıp ayırmak istiyor beni?

Duchâtel, Napoleon'dan daha akıllı idi; «Eğer yalnızca konuştuğumuza inansaydı...»

Neredeyse sinirlenecekti Napoleon. «Ara sıra, her erkeğin duyduğu gereksinimleri ben de duyuyorum.» dedi.

— Evet.

— Salt sevişme, aslında ilgilendirmiyor beni. Pek önemli sayılmaz benim için. Görüyorsun ya tanıyorum kendimi.

— Evet.

— Arasına, bir kadının kollarının yumuşaklığını arıyorum. Her akşam bir saat kadar konuşmak, bazen bir gece, bir saat beraber olmak. Günümü, dünyanın en güçlü insanı olduğumu dinleyerek geçiriyorum. Günün sonunda niçin istediğime kavuşamayayım?

— Çünkü içinde bulunduğunuz durum öyle gerektiriyor, dedi kadın.

— Bu durumu değiştirmeliyim.

— O kadar güçlü müsün?

Napoleon yatağın kenarına oturdu ve kadının yüzüne baktı. Sormayı tasarladığı soruyu düşünmekteydi. Ama arzuladığı cevabı alacağından emin değildi.

— Diyelim ki... sen hamile kaldın.

— Sevgilim, hamile kalmamak için her türlü tedbiri alıyorum, diye başını salladı kadın.

— Öyle düşünelim.

Varsayımı saçma bulduğunu gösterircesine gülümsemişti kadın. «Sanırım kocam, bebeğin kendisinden olduğuna inanmaz. Sanırım karın, İmparatoriçe çok fazla kuşkulandır. Ve sanırım, çocuk güzel olur ama, ne yazık ki tıpkı sana benzer.»

— Evet, yani?

— Her halde, kocam beni boşar. Adımı değiştirip, Paris'ten kaçmak ve ufak bir kasabaya yerleşmek zorunda kalırım... Niçin öne sürüyorsun bu düşünceleri?

— Bir fikrim vardı.

— Bana göre iyi bir fikir değil.

— Haklısın.

— Gizli metres daha iyi.

— Ama benim gereksinmemi karşılamıyor.

Kadın tüm sözleri dikkatle düşünüp, kelimelendirerek fazla üstünde durmazcasına konuştu: «Öyleyse bir karar vermen gerekir.»

— Evet.

— Ve karını daha az ya da daha çok mutlu yapmaya karar vermen gerekli.

Napoleon'un cevabı yarı soru sayılırdı: «Şimdi bile onun mutsuz olduğunu sanıyorum.»

— Çünkü onu sevmiyorsun.

— Böyle mi dedi sana? Benden daha çok görüyorsun onu.

— Başka birine âşık olduğunu sanıyor, ama kim olduğunu bilmiyor. Hepimizden kuşkulaniyor. Saraydaki herkesten... Belki nedimelerinden biri, belki de hepsi birden. Senin dev gibi bir iştahın olduğunu düşünüyor. Bildiğin gibi her şeyi aşk, arzu ve yatak olarak anlıyor. Ve sen de artık ona bu konularda yaklaşmıyorsun. En fazla ayda bir kez ve bunun nedeni de yalnızca kibarlık. Öyleyse başkasıyla sevişiyorsun demektir... Başka birini seviyorsun... Dün gece Claire de Rémusat ile beraber odasına girdik. Aynadaki görüntüsüne bakarak oturmuş ağlıyordu: «İhtiyarlıyorum! Artık güzel değilim! İmparator sevmiyor beni!» diyordu durmadan.

— Doğru mu bu? Söyledi mi bunu?

— Evet.

— Dün akşam mı?

— Beş saat önce.

Napoleon'un sesi üzgün ve ciddî idi: «Zavallı kadın.»

— Evet.

Birbirlerine sevgi ve sıcaklık vererek sarmaş dolaş yatıyorlardı.

Usluca erkeğin kulağına fısıldadı kadın: «Büyük hükümdar, güçlü insan, karar vermek zorundasın!»

NAPOLEON KARAR VERDİ. Gerçi Bayan Duc-hâtel'in sorusuna uygun değildi bu, ama yine de önemli bir karardı verdiği. Josephine'i kahvaltı saatında ziyaret etti.

Konuklarını ve hatta kocasını karşılamak için ha-

zırdı Josephine. Saçları yapılmış, yüzü yeni boyanmış, dudakları sevinçle gülümseyerek yatağında oturuyordu. Biraz uzaktan bakan biri, onun genç bir kadın olduğunu söyleyebilirdi.

— Günaydın sevgilim. Çok güzelsin.

— Teşekkür ederim.

— Gerçekten güzelsin.

— Bunu söylemek için mi gelmiştin?

— Yalnızca seni görmeye geldim. Ansızın dudaklarımdan döküldü bu övgüler.

— Seni görmek güzel bir şey.

Birbirlerine gülümsediler.

— Ve söylemem... dedi, durakladı Napoleon.

Josephine, onun ısrar etmesini beklediğini anladı ve nazık bir sesle sordu: «Ne söylemek için gelmiştin?»

Yardımlarına memnun olduğunu anlıyordu Josephine. Kocasının istediği bir şeyler vardı. Ama ısrar edildiği için konuşmuş olmayı tercih ediyordu anlaşılan.

— Sevgilim, bir zamanlar anlattığım fikrimi her halde anımsarsın...

— Öylesine çok değişik fikrin var ki...

— Bir teori, bir hipotez...

— Hatırlat bana.

— Hani bir kadın...

— Ah, evet.

— Ve bir çocuk varsayımı...

— Evet, hatırladım.

— Dün gece daha derin düşündüm bunu.

Napoleon'un kararı ne olursa olsun, bunu bildirmesine yardımcı olacaktı Josephine.

— Ne karar verdin?

— İyi bir fikir olmadığı sonucuna vardım.

Josephine'in omuzlarından büyük bir yük kalkmıştı sanki. Çılgılık atmamak için zor tuttu kendini. Du-

daklarına yerleştirdiği gülümseyişi bozmadı ve «Ah» ile «Oh» arası anlaşılmaz bir ses çıkardı.

— Ve bunu söylemeye geldim sana.

Josephine, başlangıçta bu düşünceye karşı koymadığı için rahatlıkla övünebilirdi artık.

— Fikrine katılacağımı biliyordun, dedi alçak sesle.

— Evet, çok iyi bir kadınsın. Kendisine iltifat edilmesini beklediği için iyi sözleri cömertçe harca-yabilirdi Napoleon. Ama yine de kötü bir düşünce.

Josephine, «İyi bir nedenle.» dedi. Gerçi kocası-na hak veriyordu ama, onun istediği kadar da eli açık davranmıyordu.

— Evet nedeni iyi, ama düşüncesi çok kötüydü. Sana ihanet etmiş olacaktım...

— Sevgilim nedenini bildiğim için anlayışlı davranırdım.

— Sevmediğim biriyle sevişmeye zorunlu kalacaktım.

— Arzuladığın bir çocuğa kavuşacaktın. Sana, ben veremiyorum bunu.

— Ama ihanet olurdu bu. Seni aldatamam.

— Sana yardım ettiğimi düşünürdüm. Ve sana yardım ettiğim için de, benim çocuğum olurdu o.

— Başka bir kadının benden hamile kalması...

— Ona annelik ederdim. Annesi olduğuma inan-dırırdım kendimi.

Napoleon sinirlenmişti. Fikrinden vazgeçtiği için yeterli övgü yapılmıyordu ama, Josephine zamanında itiraz etmediği için fazlasıyla haklı görüyordu kendini.

— Sana ihanet etmediğim için memnun olmalısın.

Kadının gözlerinde yalnızca aşk ve masumluk oku-nuyordu: «Daima senin için en iyisini istedim ben.»

Niçin böylesine anlayışsız davranıyordu? Oysa Napoleon, sevgi değil, teşekkür bekliyordu. Açık davranmasının nedeni, onun uğruna fedakârlık yaptığını göstermektir. Ama sanki fedakârlık yapan kendisi imiş

gibi davranıyordu Josephine. Fikirleri yanlış anlaşılıyordu. Vazgeçti, başka bir yol deneyecekti.

— Pratik sayılmazdı pek, dedi.

— Öyle mi? Memnunlukla saklardım bu sırrı, diye cevapladı Josephine.

— Ya gerçek anne? Corvisart? Onun sır tutamadığını, sen kendin söylemiştin. Ya ebeler, onlar ne derdi? Konuyla ilgisi olan herkes sır saklar mıydı acaba? Ve her yanda casuslar var. Bir kişi öğrendi mi, tüm dünya öğrenirdi.

— Sen tüm dünyayı susturabilirsin.

Çok yerinde bir övgüydü ama, bunu kabul edecek durumda değildi İmparator. Olanaksız bir fikri kabul etmesinin bir yararı olmadığını kanıtlayacaktı karısına.

— Evet, belki mümkündü. Ama belki de mümkün değildi. İnkârı çok güç dedikodular yayılacaktı ortalığa. Yalnızca senin yaşından dolayı inanmayacaktı pek çok kimse.

Yaptığının haksızlık olduğunu biliyordu Napoleon.

— Evet... dedi Josephine.

— Herkes biliyor ki on yıldır evliyiz ve çocuğumuz olmadı. Sen kırk iki yaşındasın ve torunun var.

— Evet...

— Doğru olabileceğine pek fazla...

— Hayır...

— Şey, inanılır mı? Senin yaşında?

— Hayır, aynı fikirdeyim. Benim yaşımda...

Ağlamaya başladı Josephine. Ama nasıl cesaret edebilirdi buna? Nasıl böylesine anlayışsız olabilirdi? Napoleon, ondan teşekkür beklerken, karşısına geçmiş ağlıyordu. Dayanılacak gibi değildi doğrusu.

— Tanrım, ağlayacak bir şey yok ki! Hepimiz yaşılanıyoruz! Sen hâlâ güzel bir kadınsın!

— Hâlâ?..

Sözlerini kendisine karşı kullanmaya başlamıştı demek.

— Evet hâlâ! Ben de hâlâ senin kocanım ve seni seviyorum! Bunun ötesinde ne isteyebilirsin? Ağlaman için bir neden yok! Geceleri aynanın karşısına geçip «Ben güzel değilim, yaşılanıyorum. Beni sevmiyor artık.» demen çok gereksiz.

Bunu söylediği anda büyük bir hata yaptığını fark etti. Ve o anda Josephine'in ağlaması kesildi.

— Kim söyledi sana? diye sordu.

— Hiç kimse. Ben düşündüm.

— Düşündün mü?

— Saçma bir fikre kapılıp seni sevmediğimi düşünerek aynanın karşısına geçip ağladığını düşündüm.

— Bir varsayım?..

— Bunları düşünebilecek kadar, uzun süredir tanıyorum seni.

— Bu kadar uzun bir süre.

Kadın yine kelimeleri çevirmeye başlamıştı. Tekrar kızmak için kendini haklı buldu Napoleon.

Kontrol edilmiş, soğuk bir öfkeye büründü: «Eğer sana söylediklerimle yetinmeyeceksen, bu konuda biraz düşünmeni rica edeceğim. İnanıyorum ve umuyorum ki bir süre sonra memnun olacaksın.»

Öfkeli ve gururlu odadan çıktı.

Bir süre sonra Josephine, Rémusat ile Duchâtel'i çağırttı. İkisini de karşısına alıp konuşmaya başladı: «Dün gece, bu odada, yalnızca ikinizin duyduğu bir şeyi söyledim. Ben konuşurken, ikinizden başka kimse yoktu içerde. Bu sabah aynı sözler, başka biri tarafından tekrarlandı bana.»

İki nedime de yan yana durduğundan, gözlerini oynatmadan ikisine birden bakabiliyordu.

Rémusat elinde olmadan başını çevirip Duchâtel'e baktı.

Duchâtel, gözlerini kaçırmadan Josephine'e baktı. Bir nedime gibi terbiyeli, İmparator'un gizli metresi gibi soğukkanlı idi.

— Olanaksız görünüyor bu, Majeste.

— Öyle mi?

Josephine dikkatle nedimesine baktı, ama bununla bir şey daha öğrenemezdi. Daha doğrusu öğrenecek bir şey yoktu. Rakibinin kim olduğunu biliyordu. Bunu kanıtlamayacağını ve kanıtlamakla eline bir şey geçmeyeceğini anlamıştı. Sesini çıkarmadan boyun eğecek ve huzuru, göz yaşlarında arayacaktı yalnızca.

— ONUNLA KONUŞURSAM ağlıyor. Yüzüne bak-sam ağlıyor. Ağlamamasını söylersem yine ağlıyor. Ne yapabilirim? dedi Napoleon.

Caroline cevaplandırdı: «Bırak ağlasın.»

— Yaşantımın eğlenceli olmasına bir katkısı yok bunun.

Omuzlarını silkti Caroline: «Fazla yanına yak-laşma.»

— Benim karımdır o, zavallı kadın.

— Görmezlikten gel.

— İmparatoriçe o.

Caroline soğuk bir ifade ile ağabeyine baktı. Acı-ma bekliyorsa bunu kız kardeşinde bulamayacaktı. Ona istediği değil, gereksindiği cevabı verecekti Caroline. Durumu soğukkanlılıkla inceleyecek ve ne yapması ge-rektiği konusunda pratik fikirlerini bildirecekti.

— Boşan ondan. O zaman İmparatoriçe olmaya devam edemez.

Bir süre düşünerek sessiz kaldı İmparator. Sonra konuştu: «Biz Bonapartelar evlilik için yaratılma-mışız.»

— Ya da birbirimizle evlenmeliydik. Eski Mısır kral ve kraliçeleri gibi...

— Evet, ikimizde de aynı sinirsel yapı var. Fazla sevgiye gereksinme duymuyoruz.

«Eğer enerjilerimiz ve ilerleme hırımız başka türlü birleştirilip çalıştırılsaydı, beraberce dünyayı yö-

netebilirdik şimdi.» diye düşündü genç kadın. Birbirleri ile evlenemedikleri gibi, ikisi de çok kötü eş seçimi yapmışlardı. Josephine ile Murat dünyayı yönetmek yerine, yalnızca unvanlar, alkışlar, seremoniler istiyorlardı.

Evet ağabeyi ile aynı yapıya sahipti. Bir anda onun kendine acıma duygusuna ortak oldu.

— Murat yüzünden aklımı kaçıracağım yakında.

— Her zamanki kadar istekli mi?

— Kolay kolay doymuyor.

— Evlenmeden önce uyarmıştım seni.

— Biliyorum. Ama o zaman bu denli can sıkıcı olacağını hiç düşünmemiştim.

— Kendince gösteriş yapıyor. Seks gücünün mucizesi. Bir İmparator'un kız kardeşi ve bir düzine metres.

— Yüz tane metresi olmasını tercih ederdim. Yani bir savaş açıp onu uzaklaştıramaz mısın? Ve sen de Josephine'in etek bağlarından kurtulmuş olursun.

Düş kırıklığına uğradığını göstermek istercesine alnını yumrukladı Napoleon. «Yeni bir savaş açarım ya da açmam. Ama açınca da değin özel yaşantımda barış ve huzur istiyorum. İçinde kıskançlıklar, tiyatral oyunlar, kararlar olmayan bir yaşam arzuluyorum. Yoksa kendi kendimi sevmekten vazgeçeceğim. Büyük sorunlar söz konusu olunca büyük bir insanım ben, ama ufak tefek sorunlar karşısında ne yapacağımı bilemiyorum. Ve bunlar üst üste yığılınca dayanılmaz bir hal alıyor.»

JOSEPHINE her zamanki gibi gözleri yaşlı konuşuyordu: «Korkunç bir canavar o. Niçin sitem etmeyeyim? Niçin ağlamamam gerekiyor? Eğer onu huzur içinde bırakırsam, her türlü kötülüğe kalkışmak için kendini serbest sanacak. Yüzlerce, binlerce metres tu-

tacak. Hiç bir kadın onun yanında güven içinde olmayacak. Zaten imparator olduğundan istediği her kadını elde edeceğini sanıyor. Eğer izin verirsem, görmezlikten gelirim, tüm dünyayı çökertecek.»

Madam de Rémusat, İmparatoriçe'nin sırdaşı olduğu için hem onurlanıyor hem de rahatsız oluyordu. Josephine, kocasını kötülüğün simgesi, kendisini ise onun kurbanı olarak gördüğü zaman, mantıklı fikirler ileri sürmeye olanak yoktu. İsterik konuşmasını dinlemekten başka çare kalmıyordu.

— Ve yalnızca ihanet değil. Sen onu benim kadar tanımazsın Claire. Neler yapabileceğini ve hatta yapmış olduğunu bilemezsin. Birbiri ardına kız kardeşlerini baştan çıkardığını biliyor muydun?

Cevap verilmesi gereken bazı noktalar vardı: «Bunun asılsız olduğunu biliyorsunuz, Majeste.»

— Oh, evet, onlar da canavardır, Claire. Hepsi Napoleon'a âşık. Onu seviyorlar ve benden nefret ediyorlar.

Bunu da inkâr etmek gerekirdi: «Hayır Majeste. Belki sizden hoşlanmıyorlar ama, nefret de etmiyorlar.»

— Oh, evet. Özellikle Caroline. Beni yok etmek istiyor. Benim yerime geçip İmparatoriçe olmak istiyor.

— Bunun olanaksız olduğu apaçık ortada.

— Evet, gerçek imparatoriçe olmak istiyor. Kardeşinin yanında tahta geçip, beraberce ülkeyi yönetmek istiyor. Bunun için de metreslerinin kocamı benden uzaklaştırmalarına çalışıyor. Anlamıyor musun? Bayan Duchâtel onun arkadaşıdır.

— Ama Majeste, Caroline, Bayan Duchâtel ve ben beraberce okuduk.

— Ve yalnızca Bayan Duchâtel değil. Dün gece Napoleon'u Laura Junot ile konuşurken gördün. Belki de bunun için Junot'yu İtalya'ya gönderdi. Sıra Laura'da demek. Göreceksin. Bu gece izle onları. Görürsün.

Gerçekten de o gece Napoleon pek neşeliydi ve Bayan Junot ile şakalaşıyordu. Genç kadını çocukluğundan beri tanıdığından, eski bir dost gibi görüyordu. Laura, öbür kadınların gösteremeyecekleri ölçüde cesaret ve açık sözlülükle cevap verdiği zaman Napoleon'un hoşuna gidiyordu.

— Siz ne söylerseniz söyleyin, onun karısı benim; siz değilsiniz. Derhal bir mektup yazıp, açıklaması için direteceğim. Buna hakkım var.

Napoleon güldü: «Sevgili Laura. Dedikoducular çok kötü fikirler sokmuş senin beynine.»

— Ya bunları dedikoducuların beynine kim soktu?

— Kim olursa olsun, niçin öyle sözlere kulak asıyorsun?

— Çünkü Junot benim kocamdır.

Napoleon hâlâ gülüyordu ve gülüşünde bir meydan okuma seziliyordu.

— Laura, kadınlar kocaları hakkında kötü düşünmemelidirler; yoksa onları kötü yola sokarlar.

Laura, İmparator'un bile meydan okumasına dayanamazdı. «Kadınlar, kocalarının ne yaptığını bilmek hakkına sahiptirler.» dedi.

— Ne bilmeye, ne de aldırış etmeye hakları vardır. Eğer Junot, İtalya'da kendini eğlendiriyorsa, bundan sana ne?

— Oldukça önemli bir sorun.

— Önemsiz. Bildiğiniz zaman, siz kadınlar çok önem verirsiniz ama, bilmediğiniz zaman hiç önemi kalmaz.

Napoleon artık gülmüyordu ve neşesi kaçmıştı. Konuşmayı dinleyenler, İmparator'un Junot'yu karısına karşı savunmaktan vazgeçip, yüzüne bile bakmadan kendisini Josephine'e karşı savunmaya çalıştığını seziyorlardı.

Hiç olmazsa, laf altında kalmaktan hoşlanmayan Laura Junot dışında herkes bunu anlamıştı açıkça.

— İtalya'dan gelenlerin anlattıklarını duyduğum zaman.

— Dinlememen gerekir...

— Kocamın ne yaptığını sormamalı mıyım?

— Böyle zamanlarda ne söylemen gerektiğini biliyor musun?

Sesini iyice yükseltmişti Napoleon. Garip bir biçimde yüzü kızarmıştı.

Genç kadın da öfkelenmişti ve bunu gizlemek gereğini duymuyordu.

— Ne söylemeliyim Majeste?

— Hiç bir şey! Ya da, konuşmak gereksinmesini duyarsan, yalnızca beğenilerinden söz et. Ama sessiz olmanı öğütlerim. Zorlukla nefes alıyordu artık. Eski bir söz vardır Madam: «Tavuklar horozun karşısında susmalıdır.»

Son sözü Laura'ya bırakmamak için hemen arkasını döndü.

Hepsini duymuştu Josephine. Yalnızca İmparatoriçe'nin iyiliğini düşünen Bayan Rémusat'dan başka, hiç kimse ona bakmaya cesaret edemiyordu. Josephine'in boğazından bir hıçkırık yükseldi ve eliyle ağzını örtüp duyulmasını önleyinceye kadar sesi tüm salona yayıldı. Hıçkırıkların devam edeceğinden korktuğu için koşarak dışarı çıktı.

Napoleon kapkara gözlerle çevresindekilere baktı.

Claire de Rémusat aceleyle bir reverans yaptı: «İzin verir misiniz efendim? Majestenin rahatsız olduğunu sanıyorum.» diyerek Josephine'in ardından dışarıya çıktı.

Napoleon sesini iyice yükselterek, sanki yatak odasına doğru koşmakta olan Josephine'in duymasını istiyormuşcasına konuştu: «Rahatsızlığı her neyse, hamilelik bulantısı değil.»

Salondakiler İmparator'la göz göze gelmekten çekiniyorlardı. Gecenin bir an önce sona ermesi için dua etmeye başlamışlardı bile.

GECE YARISI, yatağın sıcaklığı ve rahatlığı içinde, vücutları hareketsiz, ama beyinleri hızla çalışırken, Bayan Duchâtel konuşmak gereksinmesini duydu ve Napoleon da onu dinlemek istedi.

— Eğer İmparatoriçe'nin sizin için hiç bir şey ifade etmediğine karar verirsiniz, durum eskisine oranla değişir.

Erkeğin cevap verebileceğini düşünerek biraz bekledi. Ses çıkmayınca devam etti.

— Şimdiye dek beni istediniz, ama aynı zamanda durumu başka türlü göstermeyi de başardınız. Eğer artık başka türlü görünmek gereksinmesi duymazsanız, durumumuz bambaşka olabilir.

Biraz durakladı, sonra devam etti.

— Eğer kendinizi bir İmparator gibi güçlü hissediyorsanız, yalnızca yasaların üstünde olmanız yetmez; size gerekli olmadıklarını göstermek için koyduğunuz yasaları yıkabilirsiniz. Eğer yeterince eminseniz bu durumdan, ilân edecek kadar da eminsiniz demektir.

Kısa bir süre cevap bekledi. Karanlıkta İmparator'un tüm dikkatiyle kendisine baktığını ve hem söylediklerini, hem de söylemediklerini dinlediğini biliyordu. Duraklamalarını, özenle seçerek konuşmasını sürdürdü:

— Resmî bir bildiri demek istemiyorum. Yani bence bir İmparator, herhangi bir konuyu yalnızca, herkesin anladığını kabul ederek ilân edebilir. Eğer isterse, tek bir söz söylemeden, İmparatoriçe'nin hâlâ unvanına sahip olduğunu, ama yalnızca İmparatoriçe olduğunu bildirebilir. Ve başka birinin, İmparatoriçe olmayan birinin, kadın olarak İmparator'a daha yakın, daha önemli bir yer işgal ettiğini bildirebilir.

Daha uzun bir ara vermenin zamanı gelmişti. Sözlerinin büyük bir kısmını söylemişti. Şimdiye dek cesaret edemediği yerlere gelmişti. Napoleon onun sözlerini kesebilirdi her an. Ama eğer kesmezse, daha da ileri gidebilirdi.

İmparator cevap vermedi. Duchâtel, kendine olan güveni gitgide artarak devam etti:

— Eğer böyle bir şey olursa, kocamın artık benim için bir önemi kalmayacak, çünkü sizin gücünüz bana da geçecek. Biliyorsunuz ki —elbette her şeyi bildiğiniz gibi— bizim çevremizde bir kadın büyük bir erkeği sevebilir; ama aşkları gizli kaldığı sürece, kadının kendisine gereken gücü yalnızca kocasından alır. Ama, eğer o büyük erkek bu aşkı kabul ederse, kadının artık kocasının gücüne gereksinmesi kalmaz... Ve artık bilmeniz gerekir ki, sizin gücünüz olmadan, gündüzleri başka, geceleri ise daha başka bir kişiliğe bürünüp dolaşmak benim için çok güç oluyor...

Yeterince konuştuğunu, artık sıranın İmparator'a geldiğini biliyordu. Karanlıkta erkeğin yanağını okşayıp usulca öptü.

— Söylediklerimi duydun mu? Yoksa uykuya mı daldın?

— Her kelimeyi dinledim.

— Seni ikna etmeye çalışmadım, yalnızca sormak istedim. Bir karar vermeni istiyorum, derken pek gerçeklerden söz etmiyordu.

— Evet, biliyorum.

Kadın söylemesi gerekip gerekmediğini bir an düşündü ve konuşmaya karar verdi: «Çok tembel ve sevgi dolu hissediyorum kendimi. İkna edici bir söz söyleyebilir miyim?»

— Evet.

— İnanıyorum ki, sana yardımcı olabilirim.

Cevap veren ses aynı uzaklıktan geldi: «Evet, biliyorum.»

Duchâtel elinden geleni yapmıştı. Mümkün olduğu kadar iyi kelimelendirmeye uğraşmıştı. Sözünü kesmemişti Napoleon. Dikkatle dinlemişti ve hâlâ kollarında yatıyordu. Çok memnundu genç kadın.

JOSEPHINE'İ oturma odasında Madam de Rémusat ile beraber buldu Napoleon. Kadından kendilerini yalnız bırakmalarını rica etti. İmparatoriçe ile özel olarak konuşacakları vardı.

Yalnız kaldıklarında bile konuşmakta zorluk çekiyordu. Sabırla, bıkkınlıkla, karısı konuşmasını beklerken Napoleon odayı adımlamaktaydı.

— Sevgilim! Karşılıklı açık sözlü olacak kadar iyi tanıyoruz birbirimizi...

Josephine: «Evet.» dedi. Konuşmaların bir çoğu bu biçimde başlamış ve göz yaşları ile sona ermişti. On yıllık bir evlilik, karşısındaki ile nasıl konuşması gerektiğini insana iyice öğreten bir deneydir.

— Bir süredir, benim nasıl diyeyim... karamsar, dalgın olduğumu anlamışsındır.

Bir şans tanımıştı karısına, «Hayır, sürekli olarak çok iyi davrandın bana karşı.» demesi için. Josephine verilen fırsatı kullanmadı ve Napoleon konuşmaya devam etti.

— Bunun nedeni bir sürü sorunla karşı karşıya bulunmamdır. Avrupa'nın durumu, Avusturya ve belki de Prusya ile yeni bir savaş olasılığı, belki sonunda İngiltere'nin istilâsı... Farkındasın her halde, son zamanlarda günde on beş saat çalışıyorum. Çünkü detaylı, planlar yapmak gerekiyor...

— Evet, dedi Josephine, kocasının isteğine uyarak.

Cesaretlenen Napoleon derin bir nefes alarak devam etti.

— Ve ayrıca sana söylemem gerekir ki, başka bir kadın da düşüncelerimi etkiliyor. Bu konuda hiç bir şey yapmadım ama, bu başka kadın kolay kolay aklımdan çıkmıyor.

Sessizlik ve gözlerinde kırılgan bir ifade vardı Josephine'in.

— Sözüünü ettiğim kadın böylesine aklımı kurcala-

diğı için, önemli bir karara vardım. Bu karar hem beni, hem seni, hem de o kadını ilgilendiriyor.

Sessizlik. Kırılmış, yalvaran bakışlar. Elinden başka bir şey gelmezdi Josephine'in.

— Senin fikrini almaktan memnun kalacağım için söylüyorum bunları.

Sessizlik. Ne olduğunu bilinceye değin nasıl söyleyebilirdi fikrini? Adını söylemeliydi artık Napoleon.

— Bu kadın Bayan Duchâtel'dir. Ona saygım var ve hayranlığım sonsuzdur...

İşte adını söylemişti. Sessizlik.

Kelimeleri büyük bir özenle seçerek devam etti: «Bayan Duchâtel'i çok beğendiğim halde, bir metres olarak kabul edecek derecede hoşlanmadığım sonucuna vardım. Eğer onu metresim olarak kabul eder ve bildirirsem —yani resmî olarak değil ama, herkesin bildiğini kabul ederek ilân edebilirim— bana yardımcı olmaya çalışacağına inanıyorum. Politika konusunda tabii. Ve zaten politika kadınların yardımları olmaksızın bile çok zor. Ayrıca kadınların yönetiminden çok korkarım. Senin en büyük avantajın politikaya metelik vermemendir.»

Josephine belki on yıl, belki de yirmi yıl gençleşmişti bir anda. Dünyanın en genç ve mutlu kadınıydı. Ama bunu belirtmeye cesaret edemedi.

— Kararımı Bayan Duchâtel'e bildirmedi. Bana kalırsa onun saraydan uzaklaşması daha iyi olacak. Ve kendisi senin nedimen olduğu ve ben de kısa bir süre sonra Boulogne'daki kampa gitmek için ayrılacağımdan, bunu senin bildirmen daha doğru.

Josephine'in neşesi dışarı vuracaktı neredeyse. «Eğer istersen...» dedi sakın bir sesle.

«Politika konusunda hiç bir şey bilmemek ve yardım önerisinde bulunmamakla ne iyi etmişim.» diye düşünmekteydi.

NEUILLY YAKINLARINDA, Caroline'in şirin evinin çiçekler, sarmaşıklar, yapraklarla bezenmiş bahçesinde, dört kişilik bir masa kurulmuştu.

Caroline'in yanında, yirmi yedi yaşında olmasına rağmen hâlâ Fransa'nın en güzel kadını kabul edilen Bayan Récamier vardı. En büyük şair ve düşünürlerin ilham perisi sayılıyordu. Hâlâ sakın, hâlâ tatlı ve hâlâ ukalâlıkla saflığın inanılmaz uyumu içinde...

— Piknik yapar gibi burada yiyelim diye düşündüm. Yalnızca dördümüz varız, dedi Caroline.

Murat'nın yanlarında olması son derece doğaldı çünkü ne de olsa Caroline'in kocasıydı. Ayrıca genç kadının Bonapartelara özgü havası, dördüncünün Fouché olmasını doğal gösteriyordu. Gerçi Fouché dünyanın en genç, en yakışıklı, en terbiyeli erkeği sayılmazdı ama, en zekisiydi ve ayrıca içişleri bakanıydı.

— Juliette, her halde kocamı tanırsın...

— Sevgili Madam. Murat hayran gözlerle bakıyordu, ama kazanamayacağını biliyordu. Bir askerin elde edebileceği bir kadın değildi o.

— Ve tabii Fouché. Herkes tanır Fouché'yi.

— Sevgili Madam. İhtiyar devrimci, bir saray dalkavuşu gibi kadının elini öpmek için eğiliyordu.

— Elbette. Bay Fouché ile birkaç gün önce beraber yemek yemiştik, dedi Juliette.

Caroline gülmeye başladı: «Gerçekten mi?»

Fouché itiraf etti, «Bayan Récamier beni davet etmek nezaketini gösterdi.»

— Bay Fouché'nin isteği üzerine.

— Çok naziktiniz.

— Rica ederim. Kim Bay Fouché'yi davet etmeyi reddedebilir?

Caroline neşeyle gülüyordu: «Yani hepimiz eski dostuz. Murat biraz şarap koyar mısın? Hizmetçisiz yiyelim, daha rahat konuşuruz.»

— Yani Bay Fouché ile olan konuşmamın devamı mı bu?

Juliette'in sakın, tatlı, masum gülümsemesinden ne anlam çıkarılması gerektiğini hiç kimse bilemedi. Yapılacak tek şey, aynı derecede masum ve tatlı görünmektir. Caroline cevap verdi: «Sevgili Juliette, Fouché ile konuştuğunu biliyordum elbet. Rol yapıyordum yalnızca.»

— Evet, bildiğinden emindim. Yalnızca Juliette böylesine kötülüklerden uzak bir ifade ile söyleyebilirdi bunu.

Caroline açık sözlü davranmaya devam etti: «Ve sana söylemek isterim, Fouché'nin yüzüne karşı. Önerine tamamıyla karşıyım.»

— Ya öyle mi? Tatlı bir gülümseme.

Murat, dobra asker rolünü biraz abartıyordu, «Ne önerdi? Olaylardan uzak kaldım ben biraz.»

— Bay Fouché, İmparatoriçe'nin nedimelerinden biri olmamı önerdi.

— Ha!

— Ve tamamıyla karşıyım buna, dedi Caroline.

Fouché itiraz etti: «Bayan Récamier bana haksızlık ediyor.»

— Öneriniz bu değil mi?

— Önerimi, nedenlerini belirtmeden bildirmekle...

Murat başını salladı: «Fouché için söylemek isterim ki, daima çok iyi nedenleri vardır.»

— Bir erkektir o, kadınları anlayamaz, dedi Caroline başını sallayarak.

— Belki de öyle. Ama bir erkeği anlıyorum: İmparator'u...

Caroline buna da itiraz etti: «Benim anladığım kadar değil.»

— Halkın fikrini, ulusun düşüncelerini anlıyorum. İçişleri bakanı olarak bilmem gerekir zaten.

— Evet bilmeniz gerekir. Size yardımcı olan binlerce adamınız vardır.

— Casuslar. Haberciler.

— Evet.

Fouché kabul ettiğini bildirmek için başını eğdi: «Evet Prens. Benim görevim bu!»

Caroline, Fouché ile konuşmasının istediği biçimde sonuca yaklaştığını hissetti. İkisinin beraberce bu oyunu hazırladıklarını Juliette'in düşünmesini istemedi doğrusu. Sözlerine alaycı bir meydan okuma katmayı denedi.

— Öyleyse casuslarınız size neler anlatıyor?

Fouché yaşlı bir politikacının ciddî görünümünü takındı.

— Raporları çok can sıkıcı. İmparator ile aydın kitle arasında giderek büyümekte olan anlaşmazlık canımı sıkıyor. Oldukça yaygın ve gün geçtikçe inanılır hale gelen bir düşünce var halkın arasında: İmparator'un tam bir otokrat olduğuna inanıyorlar. Fransızları bir... şey gibi yönettiğini...

En uygun benzetmeyi bulmak için sustu. Dobra asker Murat seçimi derhal yaptı: «Bir topçu taburu gibi.»

Fouché biraz değişiklik yaparak kabul etti: «Özelikle aptal bir topçu taburu...»

— Bu inancın bir temeli var, dedi Juliette tatlı bir sesle.

— Aynı fikirdeyim, diye bağırdı Caroline. Şimdiye dek söylenenleri kabul ediyorum. Son günlerde Napoleon anlaşılmaz oldu.

Ciddî politikacı tavırlarını bozmadı Fouché: «Bana kalırsa sarayda ruhsal açıdan yalnız kalmasıdır bunun nedeni. İmparator'un da farkında olduğu gibi uygarlaşması ve ortaçağ derebeyleri gibi davranmaktan vazgeçmesi için, bir kadının yumuşatıcı etkisine gereksinmesi vardır. Ancak böylece, ilkel bir insan gibi davranmaktan alıkoyabilir kendini. Bir zamanlar belki de İmparatoriçe bunu sağlayabilirdi. Ama artık durum değişti. Josephine ile arasındaki eski ilişki koptuğundan hiç bir değeri kalmadı artık karısının. Ve bunu sağlayacak biri de yok.»

— Bir nedimeden söz edildiğini duymuştum, dedi Juliette.

— İyi değil bu, sonu gelmez. Ve bundan dolayı Fouché'ye karşı koyuyorum, diye söze karıştı Caroline.

Juliette saf gözlerini Caroline'e çevirdi: «Öyle mi?»

— Oh, Napoleon olağanüstü bir kişidir. On insandan daha fazla çalışır tek başına. Ve tabii sevgi ve anlayış görmek için başvuracağı birine gereksinmesi var. Bir dostu, bir kadın' arkadaşı bulunmalı. Josephine'in olması gerektiği, ama asla olamadığı bir dost. Tüm bunları kabul ediyorum.

Juliette'in gözleri irileşmişti: «Peki Caroline, **neye** itiraz ediyorsun?»

— Evet, elbette Fouché seninle konuşmakta haklıydı. Güzelliğin ve zekânla bu iş için biçilmiş kaftandır. Son derece açık fikirlisin. Napoleon'un arkadaşı olabilirsin. Ve hatta onu değiştirebilirsin. Ve onu değiştirerek Fransa'yı da, dünyayı da değiştirirsin. Bunu becerebilecek başka birini düşünemiyorum. Yalnız sen yapabilirsin.

— Ama Fouché ile bir noktada çatışıyorsunuz, dedi Juliette.

— Evet! Caroline çok kesin konuşuyordu. Fouché'nin önerdiği gibi, saraya nedime olarak gitmen doğru değil. Ya da Josephine'in yakınında herhangi bir yerde olman. Hayır benim yanıma gelip benim arkadaşım, benim **dame d'honneur**'üm gibi yaşamalısın. Daha iyi olur bu. Ve seninle görüşmek için Napoleon buraya gelir.

Söylemişti işte. Öneri bildirilmişti. Juliette'in tüm yapacağı onaylamaktı.

Juliette sordu: «Caroline söyle bana. Sence açık fikirli bir kadın, tam bir otokrati bir süre sonra açık fikirli yapabilir mi?»

Juliette'in tatlı gülüşüne ne anlam verileceğini bil-

miyordu hiç biri. Kabul mü etmişti, yoksa yalnızca onlarla eğleniyor muydu? Kimse anlayamadı bunu.

BOULOGNE'DAKİ KITAYI teftiş etmek üzere Napoleon'un yola çıkışının ertesi günü, Josephine, nedi-mesi Bayan Duchâtel'i çağırdı ve son derece nazik bir sesle sağlığını sordu. İmparatoriçe daima nedimeleri-nin sağlığı ile ilgilenirdi. Tuileries, Saint-Cloud ve hatta Malmaison'daki saray yaşamı özellikle genç kadınları çok yoruyordu. Bu yorgunluk belirtileri görülmeye başla-dığı zaman, etkilerinin sürekli olmasını önlemek için, o kişinin bir süre saraydan uzaklaşıp dinlenmesi ön-görülürdü. Plombières (kendini iyi hissetmediği zaman İmparatoriçe de buraya giderdi) ya da Aix-les-Bain'de tedavi görmeleri öğütlenirdi.

Duchâtel İmparatoriçe'nin nazik ilgisi ve düşün-celi önerisi karşısında şaşırılmıştı.

— Ben hasta değilim, Majeste.

Josephine nazik, ama kesin konuşuyordu: «Evet anlıyorum, hasta değilsiniz. Ama pek de iyi sayılmaz-sınız.»

— Majeste, kendimi çok iyi hissediyorum.

— İzin verin, sizden daha iyi bileyim. Yorgunsu-nuz. Buradaki görevleriniz çok yorucu.

— Hayır Majeste, yorucu değil.

— Eminim bir süre dinlenmeye gereksinmeniz var. Kaplıcalara gitmeniz iyi olacak.

— Hayır, Majeste.

İmparatoriçe'ye karşı çıkmak doğru olmazdı. Jo-sephine bu terbiyesizliği görmezlikten geldi. Her hal-de Duchâtel'in sağlığındaki bozukluğun etkisiydi bu.

— Açıkça anlıyorum ki uzun bir dinlenmeye ge-reksinmeniz var. Kocanız da bunu anlar. Memnun ola-cağını sanıyorum hatta. Sizin sarayda yaşamanıza pek memnun olduğunu hiç sanmıyorum.

Bayan Duchâtel'in elleri titriyordu. İşte sinir bozukluğunun başka bir belirtisi. Sağlıklı bir kadına hiç benzemeyen bir sesle sordu: «Sorabilir miyim, Majeste?..»

Nezaketin ta kendisi olan Josephine derhal atıldı:

— Eğer isterseniz, bunu kocanıza severek anlatabilirim.

— Sormak istediğim bu değildi.

— Sorun, dedi Josephine. Cevapları hazırды. Soruyu soran düşünmeliydi İmparatoriçe'nin nazık davranmaya devam etmesini isteyip istemediğini.

Sert, açık bir sesle konuştu Duchâtel: «Benim, hasta ya da rahatsız olduğumu bildirmek için, İmparator'un Boulogne'a gitmesini mi beklediniz?»

— Evet! Gülümsüyordu Josephine.

— Ben de böyle düşünmüştüm.

Josephine gülümseyerek devam etti: «Evet, bekledim. Çünkü İmparator beklememi istemişti. Onun kararlarına hiç bir zaman karşı gelmem. Sizin de karşı gelmemenizi öğütlerim.»

Çok cesur bir kadındı Bayan Duchâtel. Josephine'in gözlerine bakarak meydan okudu.

— İmparator'un böyle bir karar vermesi için bir neden düşünemiyorum.

Josephine kazanmıştı, tatlılıkla cevap verdi:

— Ben de. Ama nedenlerini sormadan uyarım. Sabah erkenden yola çıkabilir misiniz?

NAPOLEON on gün sonra Boulogne'dan döndü ve çalışma odasına girince Duroc ile karşılaştı.

— Merhaba Duroc. Nasılsın?

— Çok iyiyim Majeste. Boulogne nasıldı?

— Karşı kıyıda İngiltere'yi gördüm. Oraya gidip gidemeyeceğimi ancak Tanrı bilir. Karım nasıl?

— Çok iyi Majeste.

Masanın üstü derhal gerekli işlemin yapılmasını bekleyen kâğıt desteleri ile kaplanmıştı. Napoleon oturup kâğıtları gözden geçirdi.

— Ya Bayan Duchâtel?

Duroc cevap verdi: «Gitti.»

— Minyatürü verdiniz mi ona? Benim portremi?

— Evet, Majeste.

— Çerçeve iyi yapılmış mıydı? İsmarladığım gibi? Pırlanta ile süslü altın?

— Evet, Majeste.

— İyi.

— Kendiniz görebilirsiniz, Majeste.

Duroc masanın üstünden bir zarf alıp içini açtı. Üstü pırlantalarla kaplı altın bir çerçeveyi İmparator'a uzattı.

— Sizin portrenizi alıkoymuş. Ama altın çerçeveyi geri göndermiş.

Böyle bir karar verdikten sonra, insan verdiği kararın hatalı olup olmadığını nasıl anlayabilir?

17. ELÉONORE

ELÉONORE DÉNUELLE DE LA PLAIGNE koyu renk dalgalı saçlı, olağanüstü güzelliğe sahip bir genç kızdı. Gerektiği ölçüde saygı gören son derece güzel bir annesi ve gerektiği kadar dürüst, yakışıklı, çeşitli işlerle uğraşan bir babası vardı. Pek çok konuda oldukça zeki davranan Bay ve Bayan Dénuelle, kızlarını dolandırıcı, ama yakışıklı bir askerle evlendirmek gibi bir hataya düşmüşlerdi. Genç asker, aptalca bir tutumla yakayı ele vermiş ve hapishaneyi boylamıştı. Ama Dénuelleler daha önce akıllı davrandıklarından, kızlarını Madam Campan'ın St Germain-en-Laye'deki okulunda okutmuş bulunmaktaydılar.

Aslında bu okula devam etmiş olmak bir çeşit yaşam sigortası sayılabilirdi. Bayan Campan vaktiyle talihsiz Kraliçe Marie-Antoinette'in nedimesi olmuştu. İmparatoriçe Josephine'in kızı Hortense, yeğenleri Émilie ve Stéphanie ve hepsinden önemlisi İmparator'un kız kardeşi Caroline onun öğrencisi olmuşlardı. Böylesine soylu bir çevrede yetişen bir kıza, hiç bir zaman kötülükler dokunamazdı.

Kocasını hapse atılınca Eléonore, Bayan Campan'ı görmeye gitti. Hem Eléonore hem de Bayan Campan ayrı ayrı Prenses Caroline'e mektup yazdılar ve sonunda Eléonore zavallı küçük kalbini açmak için onu ziyaret etti.

— Caroline, oh biliyorum sana Caroline demeliyim, farkında olmadan söyledim. Yani Prenses, yani Majeste demek istedim... Eğer siz Majesteleri için bana bir iş bulabilmek olanağı varsa, son derece mutlu olurum... Revel elimdeki tüm parayı aldı. Sonra sahtekârlığa kalkıştı ve onu hapse attılar; ama hepsini daha önce harcadığından tek kuruş geri alamadım. Ne yapacağımı bilemiyorum. Aklıma Bayan Campan geldi. O da sizi düşündü. Belki beni anımsayacağınızı, belki de evinizde bana göre bir iş bulabileceğinizi düşündük... Ne iş olursa olsun. Yalnızca açlıktan ölmek istemiyorum.

Caroline genç kıza beğeniyle baktı. Fırtınalar yaratacak kadar güzeldi. Erkekler tarafından arzulanmak ve arzularını doyurmak için yaratılmıştı âdeta.

— Açlıktan ölmene izin vermem, dedi Caroline.

— Oh, teşekkür ederim Caro... yani teşekkür ederim Prenses. Gerçekten ne isterseniz yaparım.

Fikrini almak istediği bir uzmanı çağırtan bir doktor gibi, Murat'ya haber gönderdi Caroline. Aslında kocasının fikrini söylemesine gerek kalmadı. Odanın öbür köşesinde oturan Eléonore'u gördüğü anda, erkeğin gözlerinde beliren ifade yeterliydi.

— Kim bu kız?

— Okulda beraberdik. Bir dolandırıcı ile evlenmiş. Meteliğe kurşun atıyor şimdi. Gel, biraz daha yakından bak.

— Evet, bakacağım.

— Ve söyle bana. Eğer Juliette Récamier kabul etmezse...

— Etmeyecektir. Çok zeki bir kız o.

— Bu zeki değil. Aptal sayılır.

— Ha!

— Başka bir yaratık bu. Ama söyle bana, bu iş için olabilir mi?

Eléonore'un yanına götürdü kocasını.

— Sevgilim, eski bir okul arkadaşım ile tanışmanı isterim. Eléonore kocamı tanıştıracabilir miyim?

Murat'nın gözleri genç kızın, ufak dudaklarını, iri yumuşak gözlerini inceledi. Sonra Caroline'e döndü.

— Evet. Aynı fikirdeyim.

Erkeğin ne demek istediğini anlamamıştı Eléonore ama kendisini beğendiğini biliyordu. Belki ona göre bir iş bulabileceklerdi. Öylesine mutluydu ki.

AKILLARINA GELEN işi ona söylediklerinde bile, mutluluğu eksilmedi. Napoleon geldiği zaman Eléonore ona takdim edildi. Ve genç kız, onu bir imparator için çok yakışıklı buldu. Şubat ayında bir akşam üstü geç saatlarda Tuileries'ye ziyarete götürüldüğü zaman, şansının iyiye gittiğinin farkındaydı.

İmparator'un çalışma odasına alınmıştı. Napoleon masasındaydı. Ayağa kalkmadı ve çalışmaya devam etti. Genç kadın, bu durum karşısında şaşırması için önceden uyarılmıştı.

Valesi Constant ileri atıldı: «Matmazel Dénuelle, efendim!»

Napoleon kısaca başını kaldırdı. Şubat soğuşuna ve

çevrede casus bulunması olasılığına karşı kapişonlu bir pelerin giymişti.

— Oturun. Dışarısı soğuk mu?

— Evet, Majeste.

— Bir kadeh şarap ister misiniz? Ya da konyak?

— Şarap lütfen.

— Bayan Dénuelle'e şarap verin.

Napoleon, haritaları ve kâğıtları üzerinde çalışmaya döndü tekrar. Constant sessizce genç kızı şöminenin karşısındaki koltuğa davet etti, bir bardak şarap verdi ve gülümseyerek selâmladıktan sonra dışarı çıktı.

Ağır ağır şarabını yudumladı genç kız. Napoleon bir an için işinin bittiğine inanıncaya değin bir kadehle oyalandı.

Sinirli denebilecek bir biçimde öksürdü Napoleon. Genç kızın düşündüğünden çok daha beceriksiz davranıyordu.

— Sanırım kız kardeşim Caroline sizinle konuştu.

— Evet, Majeste.

— Ve söyledi.

— Evet, Majeste.

— Benim açıklamama gerek yok.

— Hayır, Majeste.

— Buraya gelmeniz zor olmamıştır umarım.

— Hayır, Majeste.

— Gelecek için daha rahat bir ayarlama yapacağım.

— Nasıl isterseniz, Majeste.

— Son derece meşgul olduğumu anlıyorsunuz, değil mi?

— Evet Majeste.

— Sizin için en iyi şey, kendi eviniz olması. Yakında bir yerde. İşimden ayırabileceğim bir saatım olduğu zaman, sizinle konuşmak için gelebileceğim bir yer...

— Anlıyorum, Majeste.

— Başka ne var? Ah, evet. Sanıyorum Bay Revel ile evlisiniz.

— Evet, Majeste.

— Boşanmak ister misiniz?

— Evet, lütfen Majeste.

— Bunu çözümlerim.

— Teşekkür ederim, Majeste.

— Eğer sürekli olarak bana «Majeste» demezeniz, sanıyorum daha rahat konuşabileceğiz.

— Majesteleri kendilerine nasıl hitap etmemi isterler acaba?

— Karar vermem gerekir.

— Evet, Majeste.

— Majeste ve efendim yok artık.

— Özür dilerim.

— Rahatça konuşmamızı istiyorum. Anlıyor musun?

— Evet.

Majeste demeyince, öylesine yalın bir söz kalmıştı ki bu cevap. Eléonore rahatça konuşacak bile olsalar, İmparator ile sohbet etmeye başlayamayacağını biliyordu. Kendisine nasıl hitap etmesi gerektiğini söyleyinceye dek de söze başlaması olanaksızdı zaten.

Napoleon sordu: «Isındın mı?»

— Evet.

— Pelerinini çıkartmak ister misin?

Eléonore ayağa kalktı, pelerinini çıkarttı ve iskemlesinin üstüne bıraktı. Bundan sonra olacakları bekleyerek ayakta durdu.

— Gördüğün gibi bu gece son derece meşgulüm.

Memnun etmeye çalışarak sordu genç kız: «Gitmemi ister misiniz?»

Birdenbire ayağa kalkan Napoleon bir kapıya yöneldi. Genç kız buradan girmemişti odaya. Kapı sonuna dek açılınca, ardındaki yatak odasını gördü.

— İçeri girelim mi?..

İmparator'un önünden yatak odasına girmenin doğru olup olmayacağını bilmiyordu Eléonore. Ama Napoleon kapıyı tuttu ve içeri girmesi için davet etti. Ve kendisinden önce yatağa girmesi için de davet etti bir süre sonra.

VICTOIRE SOKAĞINDA küçük, şirin bir eve yerleştirilmişti Eléonore. Napoleon bir general ve Josephine de onun sevgili karısı iken, oturdukları evden uzak değildi burası.

Eşyaların seçimini Caroline üzerine aldı. Eléonore'dan çok Napoleon'un hoşuna gitmesi gerekiyordu her şeyin. Zaten genç kızın özel bir zevki yoktu ve yalnızca karşısındakini memnun etmeye çalışıyordu. Seçilen eşyaların İmparator'un hoşuna gitmesi onun için yeterli sayılırdı. Saray protokolcusu General Duroc hazırlıkları yaptı ve faturaları ödedi. Amiral, Prens Murat, odaları gözden geçirip fikirlerini belirtmek için geldi. Evini gezdirdi genç kız.

— Ve burası özel salonum. Çok şirin değil mi?

— Evet, şirin, derken, Murat odalardan çok genç kıza bakıyordu.

— Prens'e ne kadar teşekkür borçlu olduğumu biliyorum.

— Ve umut ederim bana da.

— Elbette size de.

— Bu görev için sizi ben öğütledim.

Gülümsedi Eléonore; «Son derece müteşekkirim.»

— Ödülümü isteyebilir miyim?

Flört havasına bürünmüştü konuşma. Hoşlanıyordu bundan genç kız.

— Ne ödül istiyorsunuz?

Prens'in kocasına yakışmayacak kadar uzun ve derin, genç kızın gözlerinin içine baktı Murat. Sonra

uzağa, gümüş bir tepsi içindeki şarap testisine çevrildi gözleri.

— Şarap? Alabilir miyim?

— Oh evet, lütfen biraz şarap alın. Daha önce düşünmeliydim bunu. Geldiğiniz için çok memnun oldum.

Kadehine şarap doldururken Murat cevap verdi: «Buradan geçiyordum.»

— Öylesine az konuğum geliyor ki.

— Sevgili Eléonore, sizin nerede olduğunuzu çok az kimsenin bilmesi gerekir.

— Evet, neredeyse bir rahibe sanacağım kendimi.

— Yok, rahibe sayılmazsınız.

— Neredeyse demiştim ben de zaten.

Aslında anladığı ve hoşlandığı konuşma türü buydu yalnızca. Yakışıklı erkek, kelimeler yerine gözleri ve ses tonu ile onu beğendiğini belirtiyor, Eléonore da bunu anladığını ve beğenilmekten memnun olduğunu ortaya koyuyordu.

Murat konuştu tekrar: «Sayıları çok az olan bizler sık sık ziyaret etmeliyiz sizi.»

— Ne zaman isterseniz.

— İmparator ne zaman gelmiyor?

Genç kadın Murat'ı çok iyi anlıyordu. Çocukluğunda ve kısa süreli evliliğinde salonu dolduran yalancı, gösteriş düşkünü, abartmacı, yakışıklı erkeklere benziyordu. Ayrıca kendisiyle evlenen, sonra sahtekârlıktan hapse atılan Revel'den pek farklı sayılmazdı. Ama Murat bir prens, Fransa'nın en büyük rütbeli amiraliydi.

Elinde iki kadeh şarapla genç kızın yanına yaklaştı.

— İki haftadır buradayım ve İmparator yalnızca iki kez geldi, dedi Eléonore.

— Fazla hevesli değil demek.

— Son derece meşgul.

— Bana kalırsa güzel bir kadına hakaret bu.

— Güzelliğimden kuşkulanmama neden oluyor.

Karşılıklı kadehlerini kaldırdılar: «Olağanüstü bir güzelliğiniz var.» dedi Murat.

İçkilerini içtiler ve kadehlerini indirdikleri zaman, genç kızın dudakları Murat'ın dudaklarından uzakta değildi. Prens öne eğilerek onu yavaşça öptü. Eléonore ancak öpüş bittikten sonra ağır ağır geri çekildi. Gülümsüyordu.

— Ödülünüz mü?

— Ödülümün ikinci kısmı.

Eléonore cevap verdi: «Ama imparatorudur o.»

— Evet, imparatorudur. Bundan kuşkum yok.

— Sizin imparatorunuz.

— Evet, karım da bunu tekrarlayıp duruyor.

Murat, normal flört ölçüsünün üstünde bir hayranlıkla kıza bakıyordu. Bayan Campan ona bir hanımefendi olmasını öğretmişti, ama hiç kuşkusuz Eléonore'un annesi evliliğinin içinde ya da dışında bir fahişe olmasını daha önce öğretmişti. Düşmeye hazır, olgun bir meyvenin parlaklığına, tatlılığına ve vaat edici görünüşüne sahipti.

— Görmem gereken başka bir yer var mı? diyerek biraz ilerdeki kapalı kapıya baktı Murat. Orada ne var?

— Yatak odam.

— Görebilir miyim?

— İmparator görebilir.

Takdirle sırtıttı Murat: «Caroline sizin zeki olmadığınızı söylüyor ama, bence çok zekisiniz.»

— Bu işe siz öğütlediniz beni Prens. Ve görevimden olmak istemiyorum.

Birbirlerinden hoşlanmışlardı. Gizli bir planın içindeydi artık ikisi de.

— Sizin yanınızda nasıl bir kişi o? Kadınları anladığını hiç sanmıyorum.

— Sizin gibi mi?

— Ben sizin gibi kadınları anlarım.

Murat cesaret aşlamak için biraz daha şarap doldurdu. Aslında cesarete gereksinmesi yoktu genç kızın.

— Şey, buraya geliyor... bana bakıyor... sonra saata bakıyor... Ve ilginç olmayan bazı şeyler anlatıyor... Ben de aptalca cevaplar veriyorum. Son derece meşgul olduğu için tekrar saata bakıyor. Sonra yatak odasına gidiyoruz... Tekrar saata bakıyor.

Kıkırdamaya başladı Eléonore. Komik şakanın anlatılması için bekledi Murat.

— Son geldiğinde ne yaptım biliyor musunuz? Uykuya daldığı zaman?

— Hayır, ne yaptınız?

— Şey, elbette biliyoruz o, dünyanın en büyük insanıdır. Ve belki de benim hatam bu. Ama bazen dürüstçe cevap verin, düşünüyor musunuz büyük erkeklerin...

— Pek eğlendirici olmadıklarını mı?

— Can sıkıcı, diye tekrar kıkırdadı Eléonore. Yurda ihanet mi bu?

NAPOLEON bir dahaki gelişinde tekrar uyuyakaldı ve genç kız daha önce yaptığını bir kez daha tekrarladı. Usulca yataktan çıktı, duvar saatına yaklaşıp, sessizce kırk dakika kadar ileri aldı.

Sonra parmak uçlarında yatağa döndü ve Napoleon'u dürterek fısıldadı...

— Napoleon...

— Mmm?

— Saat iki buçuk.

— Ne?

— Saat iki buçukta gitmen gerektiğini söylemiş-tin.

— Şimdiden mi?..

Güçlkle yataktan çıkıp giysilerini aldı Napoleon.

Son derece meşguldü. İşinin başına dönmesi gerekiyordu.

İMPARATORİÇE'Yİ sağlıklı gördüğü zaman Talleyrand çok memnun olurdu. Ve Josephine, Bayan Duc-hâtel ile yaptığı savaşı kazandığı sıralarda çok sağlıklı görünüyordu. Kocası da Alman rakiplerini yenmişti bu arada. Sarayda akşamları sık sık görüşüyorlardı. Tavlada hâlâ İmparatoriçe'nin en sevdiği rakibi Talleyrand idi. O da Josephine ile konuşmaktan hoşlanıyordu. Gerçi söylediklerinin önemi o an için yoktu, ama bir gün bunları anımsarsa, iyi şeyler olacağına inanmıştı.

O Mayıs gecesi yine konuşuyorlardı. «Evet Ruslara güvenilmez. Almanlar ise hem güvenilmez, hem de can sıkıcıdırlar. Ama konuşmalar çok iyi gidiyor.»

— Memnun oldum.

— Anlaşmakta güçlük çektiğim tek kişi kocanızdır.

Anladığımı gösteren bir biçimde gülümseyerek avutmaya çalıştı Josephine: «Napoleon daima sizin çok iyi bir bakan olduğunuzu söyler.»

— Benim yeteneğim, işleri düzgün olarak ilerletmektir. Ama ne yönde ilerleyeceklerine ancak o karar verir.

— Ve şimdi ne yönde ilerliyor?

— Yeni bir savaşa doğru.

— Öyle mi? Niçin? Aslında nedenini öğrenmek istemiyordu Josephine, ama Talleyrand'ın bu soruyu sormasına memnun olacağını biliyordu.

— Çünkü elimizde dört yüz bin süngü var. Ve süngülerle üstüne oturmaktan başka her şeyi yapabilirsiniz.

Josephine memnundu ve duygusunu Talleyrand'a vermek istiyordu.

— Napoleon, Avrupa'nın en büyük imparatoru olacak, dedi.

— Dünyanın.

— Evet, dünyanın.

— Aynı fikirdeyim. Eğer dünya da bunu kabul ederse tabii.

Josephine fikrini bildirdi: «Bir gün kabul edecektir.»

— Kocanız savaşlardan sonra barışı sağlamam için görevlendiriyor beni. Bense, savaşlardan önce barış yapmayı tercih ediyorum.

— Ah, ama o zaman, zafer onun değil sizin olacak.

Talleyrand zarları attı ve pulunu oynadı: «Sönmeyen bir umudum var.»

— Nedir o?

— Siz Majeste.

Nazik bir sesle cevap verdi Josephine: «Talleyrand, biliyorsunuz hiç bir zaman onu etkilemeye çalışmadım.»

— Onunla barış halindesiniz.

— Evet.

— Bu da bir etkidir. Özel yaşantısında huzurlu olduğu zaman politikada da barış olasılığı vardır.

Caroline odaya girdi ve geç geldiği için özür dilemek üzere Napoleon'un yanına gitti. İmparator başıslama duygusuna kapılmıştı bir anda. Her şey istediği gibi geliyordu ve ayrıca Caroline en sevdiği kız kardeşiydi.

— Sevgili Caroline sen her zaman başıslanırsın.

— Bir arkadaşımı görmeye gitmiştim. Sana söylemem gerekir. Hiç kimsenin duymayacağından emin olmak istercesine durakladı. Ve Napoleon'un koluna girip uzak bir köşeye doğru ilerledi.

— Hangi arkadaşın?

— Eléonore.

Napoleon üzgün bir sesle cevap verdi: «Onu ihmal ettiğim için benden nefret ediyor mu?»

— Sana tapıyor.

— Öyle mi? derken Napoleon kuşkuluydu.

— Senin çok az boş zamanın olduğunu biliyor.

— İyi, bunu bildiğine sevindim.

— Ama, evet, ihmal edildiğini anlıyor. Haftalar-
dır gitmemişsin oraya.

— Hayır, gitmedim.

— Bir hata yapıp yapmadığını merak ediyor.

Napoleon kız kardeşine bakarak cevap verdi: «Caroline sana ve ona Bayan Campan'ın okulunda ne öğrettiler?»

— Hanımefendi gibi davranmasını. Güzel görünmesini...

— O, bunların ikisini de biliyor.

— Evet.

— Fransa'nın en iyi okulu değil mi? Hepsi bu mu? Ama senin aklın çalışıyor ve onun beyni yok.

— Eléonore aptal değildir.

Napoleon kollarını açtı, bıkınlığını değil bir hatanın itirafını gösteriyordu bu hareketi. Fazla önemli sayılmayan bir hata.

— Eléonore bir meleğin vücuduna ve bir çocuğun beynine sahip. Sevişmesini öğrenmiş, ama sohbet etmesini bilmiyor. Birbirimize söyleyecek bir sözümüz yok. Onun için derhal yatağa gidiyoruz. Fiziksel birleşme bir bağ değil aramızda. Hiç bir bağ yok aramızda aslında. İlk karşılaştığımız gün gibi yabancıyız birbirimize. Son derece güzel bir kız o. Benim için düşünmen doğrusu çok nazık bir davranıştı. Ama benim gereksinmemi karşılamıyor.

Caroline sesinde kontrol altına alınmış bir heyecan ve zafer belirtisi ile cevap verdi: «Senin gereksinmeni karşıladı oysa...»

— Ya? Ne yaptı?

— Üç kelime ile düzenini değiştireyim mi?... Eléonore bebek bekliyor!..

Napoleon kız kardeşine baktı ve elini uzatıp bir koltuğa tutundu. Dengesini bulamazsa, yere düşmesi işten bile değildi.

NİÇİN ÇAĞRILDIĞINI gayet iyi bilen Fouché, bir kaç saat sonra elinde bir deste kâğıtla geldi.

— Sonra Majeste, Matmazel Dénuelle'in ziyaretçileri, tarih ve saatları ile beraber.

— Hepsi mi? Doğru mu? Emin misin?

— Majestelerinin gidip geldiği her ev, yirmi dört saat benim gözetimim altındadır.

— İstesem de istemesem de?

— Majestelerinin emrindeyim.

— Evet.

— Ve Majestelerinin güvenliğinden sorumluyum.

— Evet. Adları kim verdi sana?

— Rutin olarak evi gece gündüz gözetlettim, Majeste. Ayrıca Matmazel Dénuelle'in uşağını da maaşla bağladım.

Napoleon homurdandı: «Benden başka herkes öyle.» Ama Fouché'nin elindeki listeyi alıp gözden geçirdi.

— Her halde Majeste, en sık ziyaretçinin adına dikkat eder, dedi Fouché.

NAPOLEON, Eléonore'u ziyarete gitti. Yanağın-
dan öperek bu habere ne denli sevindiğini bildirdi.
Kuşkuyla ona baktı genç kadın. İmparator'un yüzünde
fazla bir beğeni okunmuyordu.

— Memnun oldun mu? Gerçekten mi?

— Evet.

— Memnun olacağından emin değildim.

— Çok sevindim.

— Sevindiğine ben de memnun oldum.

— Tabii bir sır olarak kalmalı bu.

— Evet ben de öyle düşündüm.

— Karım öğrenmemeli bunu.

— Evet, doğru düşünüyorsun.

— Duroc'la konuşurum. Her şeyi planlar o, senin için. En iyi doktorları bulur...

— Teşekkür ederim.

— Sen... ne kadar... iki aylık mı?

— Evet, iki aydan biraz fazla.

— O zaman, çocuk aralık ayında doğacak demektir.

— Evet, öyle olması gerekir.

— O sırada ben burada olmayacağım. Uzaklarda olacağım.

Hafifçe gülümsedi genç kadın: «Senin yapacağın fazla bir şey yok zaten.»

— Daha doğrusu kısa bir süre sonra Paris'ten ayrılacağım. Ama sen bu evde kalmalısın. Harçlığını arttırırım. Tabii bebek için de bir miktar vereceğim...

— Çok naziksin.

Napoleon belki nazikti ama, aynı zamanda soğuk ve kabuğuna çekilmiş gibiydi. Aklında büyük bir sorun varmış gibi, Eléonore'a bakmadan gözlerini yere dikmiş, odada dolaşıyordu.

— Seni daha sık göremediğim için üzgünüm, dedi.

— Ben de üzgünüm.

— Burada çok yalnız kalmış olmalısın?

Soruyu cevaplandırmadı genç kadın. «Prenses Caroline önerdiği zaman çok memnun olmuştum.» dedi. «Hâlâ da memnunum. Tabii eğer seni de hoşlanıyorsan?»

Napoleon directti: «Ama yine de yalnız kalmış olmalısın. Çok az konuğun vardı. Sık sık konukların gelir miydi?»

— Bazen.

Napoleon onun yüzüne bakmadan sordu: «Kim?»

— Prenses Caroline tabii.

— Evet.

— Ve iki nedimesi. Tabii konuyu bilenler.

— Evet.

— İşleri ayarlamak için General Duroc.

— Evet.

— Senin valen Constant. Ne zaman geleceğini ya da gelemeyeceğini bildirmek için gelirdi.

— Evet.

— Ve sen. Ara sıra.

— Evet.

— Hem en hem en hepsi bu.

Napoleon sordu: «Başkası yok mu?»

— Sanmıyorum.

— Murat?

— Oh, evet Prens Murat.

— Geliyor muydu buraya?

— Prenses Caroline ile beraber.

— Yalnız olarak?

— Bir ya da iki kez.

— Tek başına mı?

— Bir, iki kez evet.

— Daha fazla değil mi?

— Hiç sanmıyorum, dedi genç kadın. Ancak Napoleon'un ne sormak istediğini anlamıştı artık.

— Ne kadar oluyor? İki ay önce? İki aydan biraz daha önce?

— O kadar olmadı henüz.

Yüksek sesle haykırdı Napoleon: «Yalancı!»

Gözlerini dikmiş Eléonore'a bakıyordu. Sanki vücudunu delip geçmekteydi bakışları. Gözleri bıçakları andırıyordu.

— Buradan geçerken ara sıra bir dakika için uğruyordu.

Napoleon hırsla konuştu: «Ne zaman geldiğini ve ne kadar kaldığını gösteren bir liste var elimde.»

— Niçin?

— Defalarca buraya geldiği halde niçin «bir, iki kez» diyorsun? İki ay önce geldiği halde, niçin bunu inkâr ediyorsun? Bir saat kaldığı zaman, niçin bir dakika oturdu dedin?

Korkak değildi Eléonore. Napoleon'un yüzüne bakarak konuştu:

— Onunla bir ilişkim olduğunu düşünmeni önlemek için böyle konuştum.

— Ama ilişkin vardı.

— Hayır!

— Murat nezaket amacıyla genç hanımları ziyaret etmez.

— Benimle flört etti, yatmak istedi, ama başarılı olmadı.

— Murat'yı on yıldır tanırım. Ne zaman başarılı olmadı ki?

— Benimle.

— Niçin buraya gelmesine izin verdin?

— Bir prensi nasıl reddedebilirim?

— Bir prensin herhangi bir isteğini nasıl reddedersin?

— Reddettim.

— Yalancı!

Napoleon'un yüzü bir hayalet gibi beyazlaşmıştı. Öfkeden değil, derin bir üzüntüden dolayı titriyordu.

İnatçı bir cesarete sahipti Eléonore: «Murat benimle yatağa girmedi. Bu çocuk senindir!»

— Gerçeği söyle bana. Senin için ne önemi var? Söyle bana!

Cevap verdi genç kadın: «Pekâlâ ne önemi var? Hiç bir zaman dinlemediğin için konuşamadım seninle. Benim aptal olduğumu düşünüyorsun. Öyleyse Murat da aynı ölçüde aptal. Ama çok eğlendiriyor beni. Benimle flört ediyor. Ve ben de flört edilmesini se-

verim. Ne var ki, o imparator değil. Onunla yatmak için para almıyorum ben. Ve işimi kaybetmek istemedim. Yani böylece onunla sevişmedim!»

Napoleon hâlâ gözlerini ondan ayırmamıştı: «Bir çocuk sahibi olmak için on yıl bekledim. Çocuğum olması için on yıl umutla yaşadım. Fransa'nın geleceği —hayır daha ötesi— Avrupa'nın kaderi buna bağlı.»

Eléonore'un alnındaki damarlar davul gibi atmaya başlamıştı. Büyük bir inatla aynı sözleri tekrarlamaktan başka bir şey gelmezdi elinden.

— Bu çocuk senindir!

— Nasıl emin olurum? Bunca kuşku karşısında nasıl emin olabilirim?

— Senin çocuğundur. Yemin ederim.

— On yıllık evliyim. Evlilik bir tek şey öğretti bana: kadınlar yalancıdır.

— Bu çocuk senindir!

— Öyle mi? Öyle mi?

EYLÜL AYINDA, Napoleon Mainz'deki Büyük Ordu'nun komutasını ele almak üzere yola çıkmaya hazırlandı. Sürekli olarak not tutan Duroc'a isteklerini bildirdi.

— Biz burada yokken İmparatoriçe'nin harçlığı eskisi gibi verilecek. Ve faturaları ödenecek.

— Evet, efendim.

— Diğer harçlıklar. Matmazel Dénuelle daha önce ayarladığımız gibi.

— Evet, efendim.

Napoleon bir an iskemlesinde arkasına dayandı.

— Çocuğu doğduğu zaman, sen ve ben Almanya'da, Polonya'da ya da mezarlarımızda olacağız.

Duroc neşeliydi: «Her türlü hazırlık yapılmıştır Majeste. Bize ne olursa olsun...»

— Doğum kayıtlara geçecek.

- Planlandı efendim.
- Güvenilir bir adam bul. Kayıtta bir hata olmasını istemem.
- Nasıl yazılmasını istersiniz, Majeste?
- Eğer oğlan olursa, adı Léon olacak.
- Léon. Evet, efendim.
- Onun adının yarısıyla, benim adımın yarısı. Çünkü yalnızca yarı yarıya eminim. Anne Eléonore Dénuelle, bağımsız geçim yolları var. Baba...
Duroc önerdi: «Baba bilinmiyor?»
- Hayır. «Baba uzaklarda.»

18. KONTES WALEWSKA

CAROLINE tarafından gönderilen kurye haberi getirdiği zaman, Napoleon, Varşova yolu üzerinde Puls-tuk'daydı. Eléonore, aralık ayının 13'ünde Victoire so-kağı 29 numaralı evde bir erkek çocuk dünyaya getir-mişti. Çocuğun doğumu «İkinci Bölümün Belediye Bi-nası»nda kütüğe geçirilmişti: «Adı: Léon. Annesi: Ba-ğımsız gelirli Bayan Eléonore Dénuelle, yirmi yaşında. Babası: Uzaklarda...»

Napoleon'un harekete geçmesi için bir neden yok-tu; her şey daha önceden hazırlanmıştı. Karların, ça-murların arasından Varşova'ya doğru yürümeye de-vam etti. Orada, Polonyalılar kurtarıcılarını bekliyor, gelişini kutlamak için törenler hazırlıyorlardı.

Prens Joseph Poniatowski, Varşova'daki büyük evi Pod Blacha'da bir balo düzenledi. On yıl önce Polonya bir krallık iken, sonuncu kralın yeğeni idi Poniatowski. Ve Avusturya, Prusya ve Rusya, krallığı darmadağın edip Polonya adını yalnız bir coğrafya terimi haline getirmeden önce, Polonya ordusunun başkomutanıydı.

Balo için, ülkenin ileri gelenlerinden beş yüz kişi —eski devrin subayları ve resmî kişileri ki, yeniden görevlerine dönme olasılıkları vardı artık— parlak üniformalarını, sakladıkları naftalinli yerlerden çıkardılar. Beş yüz kontes, prenses ve barones, son derece güzel yeni balo giysileri diktirdi. Polonya sosyetesı zevkleri ve yaşam düzeni ile yarı Fransız sayılabiliridi. Terbiyeli sosyetenin dili Fransızca idi ve Varşova'ya ikinci bir Paris gözüyle bakılabiliridi. Şimdi ise Napoleon, Avrupa'nın diplomatik çevrelerini peşine takmış, kar ve çamurun içinde gösterişli arabalarla Varşova'ya doğru ilerlemekteydi. Ve tabii burası Avrupa'nın başkenti haline geldi bir anda. Zaten Napoleon'un bulunduğu her yer, bir anda merkez havasına bürünürdü. Napoleon ayrıldığı zaman Paris bir çöle dönerdi. Yalnızca İmparatoriçe, Prens Murat ve tüm karşı koymalarına rağmen Paris valisi olarak görevinde bırakılmış bulunan General Junot ve daha birkaç önemsiz kişi kalırdı burada.

Hatta Talleyrand bile topallayarak gelmeye zorlanmıştı. İmparatorluğun mabeyincisi, Napoleon'un Dışişleri Bakanı, şimdi Polonya Valisi ve Büyük Ordu'nun komiseri görevlerine de atanmıştı. Yolculuktan nefret ettiği kadar da, karşılanmaktan hoşlanmıştı. Tabii, Poniatowski eski bir dosttu; daha doğrusu devrimden önce tüm Avrupa soyluları Talleyrand'ın dostları idi. On altıncı Louis ile Marie-Antoinette'in tahtta oturdukları sırada, prensin kardeşi güzel Kontes Tyskiewicz ile Talleyrand öylesine yakın dosttu ki, bazıları bu dostluğun arkadaşlıktan ileri olduğunu söylerlerdi. Ama yirmi yıllık bir ayrılıktan sonra ikisi de elli yaşını aşmışken, arkadaşlıktan ileri bir beraberlikten söz etmek doğru olmazdı. Kontes, Prens Talleyrand'ı Varşova'daki evine davet edince, yeni Polonya Valisi büyük bir sevinçle oraya yerleşti.

Talleyrand'ın görevleri arasında, Prens Poniatowski'nin balosunda İmparator'un gelişini haber ver-

mek de vardı. Ne yapması gerektiğini açıkça öğrenemediğinden, Başmabeynci olarak hazırlanmasının daha yerinde olacağını düşündü. Kara ve çamura aldırma-
dan, Paris'ten beri yanında taşıdığı son derece süslü üniformasını giydi.

Bir bakıma memnundu yaşamından. Bebekliğinden beri aptal bir hemşirenin yere düşürmesi sonucu topallıyordu ve ayakları kırıldığı için, ancak politika ya da din işleriyle uğraşabileceğini çok küçük yaşta anlamıştı. Avrupa'nın en büyük politikacısı olduğu için, topalladığı halde tüm dikkatleri üstünde toplayabilirdi. Ayrıca giysilerin gücünü de bilirdi. Başmabeynci olarak üniforması, hiç bir şey söylemeden onun insanüstü bir yaratık olduğunu herkese ilân etmekteydi. Halktan biri topallarsa, onunla alay edilebilirdi; ama insanüstü bir yaratık ne olursa olsun saygı görürdü.

Poniatowski ile karşılaştıklarına göre, belirli bir işaret verilince müzik susacaktı. Talleyrand dostlarına anî sessizliğin anlamını açıklamıştı. Dostları da kendi tanıdıklarına bunu açıkladığı için, salondaki binlerce kişi ne olacağını gayet iyi biliyordu. Derhal içgüdüyle, iki sıra haline girip dans pistine inen merdivenlerin ve salona açılan ana kapının karşısında geniş bir yarım daire oluşturdular. Göz alıcı giysileri ile, iki uşak kapıları ardına dek açtı. Her yerde bir sessizlik, bekleyişin getirdiği bir sessizlik vardı. Uşaklardan daha gösterişli giyinmiş olan Talleyrand topallayarak ilerledi. Elini kaldırarak mutlak sessizliği bekledi.

Kendine özgü yorgun, ama neşeli görünümüyle düşünmeye başladı: «Ciddî ifademi koruyabildiğim için çok iyi beceriyorum böyle işleri. O da, bu konuda başarılı, çünkü rol yapmak içine işlemiş. Artık kendisi bile gerçek ile yaptığı rol arasındaki farkı göremiyor. Aptal halkın inandığı gibi insanüstü bir varlık olduğuna kendisi de inanmaya başlıyor. Ama onun yalnızca ölümlü bir insan olduğunu, ne kendisine ne de halka

söylemem için uygun bir yer değil burası. Ciddiyetimi bozmadan görevimi yerine getirerek, ne için burada bulunuyorsam onu söyleyeceğim yalnızca.»

Sesini yükseltti: «İmparator Hazretleri!»

Trampetlerin sesi duyuldu. Napoleon, muhafız alayının basit, yeşil albay üniforması içinde görüldü. Salondaki yüzlerce erkeğin arasında sade giyinmiş tek insan. Talleyrand eski bir hile olduğunu düşündü bunun; evet, ama eski hileler daima en iyileridir.

Beş yüz erkek ona selâm verdi. Beş yüz kadın reverans yaptı. Ayağa kalkarlarken bir kahramana tapan gözlerin meraklı görüntüsü ile ona baktılar. İmparator ise gözleri ile çevreyi tarayarak hepsine ayrı ayrı baktı.

Poniatowski öne doğru ilerledi.

— Majeste sizi Fransa İmparatoru; zamanımızın en büyük kahramanı; Avusturya ve Prusya ordularını yenen başarılı komutan ve hepsinden çok, sevgili yurdumuz Polonya'nın kurtarıcısı olarak karşılıyoruz.

Napoleon büyük ciddiyetle selâmı kabul etti.

— Prens Poniatowski... gözleri odada dolaştı. Müzik yok mu? Dans yok mu? Burada bir balo olacağını duymuştum.

— Majesteleri müzik mi arzuluyorlar?

— Evet.

Poniatowski elini kaldırdı. Orkestra derhal bir valse başladı. Kimse yerinden kıpırdamadı. Herkes, İmparator'un harekete geçmesini bekliyordu.

— Acaba Majesteleri dans etmek isterler mi? Burada tüm hanımlar için büyük bir onur...

— Ben dans etmek istemiyorum. Ama onların dans etmesini istiyorum.

İmparator istediği için herkes dönmeye başladı.

Mareşal Lannes'ın yanında duran Murat dans edenleri inceledi.

— Hmm, böyle kadınlar oldukça onların kralı olarak çok iyi vakit geçiririm.

Lannes kaşını kaldırdı: «Polonya kralı, sen mi?»

Murat aldırmazlıkla cevap verdi: «İmparator'un aklında böyle bir fikir var.»

— Öyle mi? Kim koydu bu fikri aklına?

— Çok belirgin bir fikir. Yaptıklarımın dolaylı.

— İmparator'un eniştesi olarak mı?

— Her halde erkek kardeşlerinden daha iyi bir kral olabilirim.

— Murat, senin atın bile onun kardeşlerinden daha üstün bir kral olabilir.

Lannes piyade alayındandı ve süvarilere pek yüz vermezdi. Gaskon'du kendisi, ama öteki Gaskonları sevmezdi. Kısa boylu ve pek yakışıklı olmadığı için, Murat'nın kendini beğenmiş bir aptal ve şarlatan olduğunu düşünüyordu.

Gözlerini Murat'dan ayırınca, dans etmeyen ve yaşlı bir erkeğin kolunda yürüyen çok güzel bir kadın gördü.

— Hey, kim o?

— Hangisi?

— Şu beyaz giysili kadın.

Murat bir an için bakmaya tenezzül etti.

— Benim tipim değil. Senin olsun.

— Yanındaki sence kocası mı, yoksa büyükbabası mı?

— Ne olabilir? Bunların hepsi bizimle yatmak için can atıyorlar. Biz, onların kurtarıcısıyız. Tanrıları sayılırız.

— Ya kralları?

— Düşünüyorum bunu.

Lannes fikrini bildirdi: «Bana kalırsa Polonya'da yalnızca kar, çamur, pis köyler, siyah ekmek, çürük patatesler var; ama şarap bile yok. İstiyorsan, hepsi senin olsun. Ben gidip beyazlı kadının kim olduğunu öğreneceğim.»

Talleyrand, Polonya'nın eski politikacılarından saygın Kont Malachowski'yi İmparator'a tanıştırdı.

— Majeste, Kont Malachowski kendisini geçici hükümetin başına getirdiğiniz için size teşekkür etmek istiyor.

Napoleon sertçe sözünü kesti: «Senin gözetimin altında. Bu noktayı açıkça anladın mı?»

Talleyrand sözlerini yumuşattı: «Elbette, benim yakın işbirliğim ile.»

— Gözetimin. Bunu anladınız mı kont?

Malachowski selâm verdi: «Elbette Majeste!»

— İlk göreviniz, Poniatowski ile beraber yirmi bin kişilik bir ordu toplamak olacak.

— En kısa zamanda Majeste.

— Polonya'nın yarısı, hâlâ Rusların işgali altında.

— Onları yenersiniz, Majeste.

— Evet, ben onları yenince, ülkenizin geleceğini konuşuruz.

Sözlerini bitirdiği için gözlerini uzağa çevirdi Napoleon. Polonyalılar kurtuluşu bir ödül olarak kabul etmemeli, bunu elde etmek için çalışmalıydılar.

Talleyrand tekrar söze başladı: «Geçici hükümetin üyeleri, Polonya'nın geleceği konusunda şimdiden hiç bir karara varılamayacağını gayet iyi biliyorlar.»

İmparator'un dinlemediğini farkedince sustu. Napoleon'un gözleri, salonun ortalarında, yetmiş yaşlarında bir erkeğin kolunda ağır ağır yürüyen beyazlı bir kadına takılmıştı. Gerçi odada yüzlerce güzel kadın vardı, ama bu başkaydı. Açık renk saçlı, mavi gözlü, yirmi yaşlarında gösteren bir kadın. Ama yüzünde neredeyse üzgünlük olarak nitelenecek bir ciddiyet vardı. Beyaz saten ve beyaz tüllere bürünmüştü. Sadelik, her türlü saflık ve namusluluk konularında yemin etmiş bir mezhebin rahibesi denebilirdi ona.

İmparator tarafından özür dilemek üzere, Talleyrand konta dönerek gülümsedi ve omuzlarını silkti.

— Özür dilerim Kont. Başka fırsatlar geçecektir elinize.

Hâlâ beyazlı kadına bakan Napoleon seslendi:
«Talleyrand!»

— Efendim?

— Duroc'yu bul bana. Ya da Poniatowski'yi. Nerede Poniatowski?

Lannes bir köşeye kısırmıştı Duroc'yu.

— Duroc siz, herkesi tanırırsınız.

— Kiminle tanışmak istiyorsunuz?

— Şu beyazlı kadını tanımak isterim.

— Hiç olasılık yok. Evli.

— Onunla mı?

— Ve son derece dindar.

— Murat, hepsinin bizim için deli olduklarını söyledi.

Duroc sırttı: «Murat böyle söyler, çünkü karşıındaki kadın olduktan sonra kimliği önemli değildir. Ama korkarım ki, bu kadın Murat için değildir. Ya da sizin için.»

Poniatowski aceleyle İmparator'a yaklaştı.

— Majeste, beni mi emretmiştiniz?

— Poniatowski. Beyaz giysili kadın kim?

Poniatowski çevresine baktı, kadını gördü ve gülümsedi. İmparator'un üstün bir zevki vardı.

— Hayranlarınızdan biri, Majeste. Ve en ateşli yurtseverlerimizdendir. Kontes Walewska.

— Yanındaki erkek kim?

— Kocasını efendim. Kont Walewski. O da yurtseverdir.

— Zavallı kadın.

Böyle bir şeyi düşündüğü için değil, ama söylediği için şaşkınlıkla İmparator'a baktı Poniatowski.

— Onları size tanıştırmamı ister misiniz?

— Dans etmiyor hiç. Onun dansını görmek isterim.

— Siz acaba onunla dans etmek?..

— Hayır, dans edişini görmek istiyorum yalnızca.

Talleyrand topallayarak Duroc'ya yaklaştı:

— Mareşal Duroc, İmparator sizi istiyor. Gözleri, beyazlı kadına yaklaşan Poniatowski'ye takılınca sözünü değiştirdi. Ama sanırım artık gerek kalmadı.

Poniatowski şaşkın ve biraz da üzgün bir yüzle İmparator'un yanına döndü.

— Majeste, Madam Walewska sizden özür diliyor.

— Ne için?

— Çok özür diliyor. Ama dans etmek istemiyormuş.

Napoleon'un sert ifadesi değişmedi.

— Tanıştır onu bana. Eğer bağışlamamı istiyorsa.

— Memnuniyetle. Ya kocasını?

— Hayır.

Poniatowski kadının yanına doğru uzaklaşırken, Duroc İmparator'a yaklaştı.

— Beni mi çağırmıştınız efendim?

— Yanımda kal. Sana gereksinmem olabilir.

Bu süre içinde gözlerini kadından ayırmamıştı. Talleyrand, Malachowski, Poniatowski, Duroc, yalnızca kulağına gelen seslerdi. Şimdi Poniatowski'yi görüyordu. Prens kadının yanındaydı, özürler diliyor, açıklıyor ve sonunda kadının elinden tutup getiriyordu.

Napoleon'a yaklaşırken kadın gözlerini yere indirmişti; onunla göz göze gelmekten kaçınmıştı.

— Majeste, size Kontes Walewska'yı takdim ederim.

Reverans yaparken bile kadının gözleri yerdeydi. Poniatowski selâm verdi ve düşünceli bir davranışla uzaklaştı. Diğerleri de prensi örnek aldılar. Ama gözlerini İmparator'dan ve Kontes'ten ayıramıyorlardı. İsteği üzerine kendisine takdim edilen ilk kadındı Kontes.

Kontes Walewska yavaşça doğruldu ve İmparator'un yüzüne baktı; konuşması için bekliyordu. Napoleon'un gözlerinde düşmanca bir bakış vardı. Davranışları sert, sözleri kısa, neredeyse özellikle kaba davranıyor denebilirdi.

— Beyaz, beyazın üstünde iyi durmuyor, Madam!

Kontes ona baktı. Korkmuyordu. Cevap vermeye hazırdı; ama Napoleon konuşarak cevabını engelledi.

— Ülkenizde beklendiğim gibi karşılanmadım, Madam. Dans etmenizi istedim, reddettiniz. Niçin? Sizinle konuşuyorum, cevap vermeyi reddediyorsunuz. Niçin?

— Majeste!

Engelledi tekrar kadının sözlerini.

— Açıklamanızı merakla bekliyorum, Madam.

— Yemin ettim beyaz, siyah ve griden başka bir renk giymemek için. Ve kim isterse istesin dans etmemek için. Polonya özgürlüğüne kavuşup bağımsız bir krallık oluncaya değin yeminim sürecektir.

İmparator'un sesi biraz daha sertleşti.

— Bir kadının yemini böylesine kesin olabilir mi?

— Evet, Majeste.

— Şimdiye dek rastlamadım.

— Bu yemini bir erkek için değil, ülkem için ettim.

— Yani ülkenizi kurtaranı dans ederek sevindiremezsiniz?

Kontes cevap verdi: «Polonya'ya elinizden geldiğince özgürlük sağladığınız zaman sizin için dans edeceğim. Ulusumuzu yeniden yaratmak, sizin gücünüze bağlıdır. Bunu yaptığınız zaman tüm Polonya dans edecektir.»

— Neyin iyi olduğuna karar verirsem, onu yaparım.

— Majeste, siz büyük bir general olduğunuz kadar, büyük bir devlet adamısınız. Bildiğiniz gibi Avrupa'nın barış ve huzuru için bağımsız bir Polonya gereklidir.

Yumuşamadı Napoleon. Yüz ifadesinin sertliği tehdit ediyordu neredeyse. «Madam, güzel bir kadınla konuşmak istediğim zaman, politika konusunda söylev dinlemeyi arzu etmem.»

Kontes gayet sade ve açık olarak, ama çift anlamlı kelimelerle cevabını bildirdi: «Söyleyecek başka bir sözüm yok, Majeste.»

İkinci anlamı yakalamıştı İmparator. «Sohbet için başka bir konunuz yok mu?» diye sordu.

- Hayır.
- Ama sorulara cevap verebilirsiniz?
- Evet, eğer isterseniz.
- Kaç yaşındasınız?
- Yirmi.
- Ne kadar süredir evlisiniz?
- İki yıldır.
- Çocuğunuz var mı?
- Bir oğlum var.
- Kaç yaşında?
- Bire yakın.
- Adı?
- Antoine.
- Onu sever misiniz?
- Evet, derken duraksadı Kontes.
- Niçin duraksadınız?
- Onu severim, ancak çok seyrek görürüm.
- Niçin?
- Çünkü kocamın kız kardeşleri onu yetiştiriyor.

Yine sert bir ses: «Niçin?»

— Çünkü onlar çok eski ve soylu bir ailedirler. Ve oğlumu da bir Walewski olarak yetiştirecekler.

Napoleon gözlerini Kontes'ten ayırmadan sordu: «Niçin kendinizden elli yaş büyük biriyle evlendiniz?»

— Çünkü benim ailem onlar kadar eski, soylu ya da zengin değildi, derken kadın çok sakindi ve kendine acıma duyulmuyordu sesinde.

— Sizin için üzüldüm, dedi Napoleon. İlk kez yumuşamıştı sesi.

Kontes gözlerini İmparator'dan ayırmadan, düzgün ve sakin bir sesle cevap verdi.

— Majeste, siz Polonya'yı kurtarın, ben dünyanın en mutlu kadını olurum.

— Yurtseverliğinize hayranım.

— Başka bir şeyim yok zaten.

Huysuz bir neşeyle sordu İmparator: «Yani bir kez daha konuşsak, yine bana söylev mi vereceksiniz?»

— Evet, Majeste.

Napoleon arkasını dönüp Poniatowski'yi çağırttı ve prens derhal yanında belirdi.

— Majeste?..

— Prens Poniatowski, eğer Madam Walewska kadınlarınızın bir örneği ise, siz çok büyük bir ulus-sunuz.

Kontes tüm sözleri gibi yine sade ve açık sözlülükle cevap verdi: «Bir çoğundan yalnız bir tane-siyim Majeste.»

Napoleon, başka bir övgü bekleyip beklemediğini okumak istercesine, baktı. Hiç bir bekleyiş belirtisi yoktu genç kadının yüzünde. Sert bir sesle; «Tekrar görüşeceğiz, Madam!» dedi.

Poniatowski kadınla beraber uzaklaşırken, konuşmayı hayranlık ya da kıskançlıkla izleyenlerden bir mırıltı yükseldi. Arkadaşları İmparator'un ne dediğini öğrenmek için sabırsızlanıyorlardı. Niçin onunla konuşmuştu, nelerden söz etmişlerdi? Havadan sudan sözler mi, yoksa savaş ya da aşkı konu alan bir konuşma mı geçmişti aralarında?

Duroc sordu: «Diğer Polonyalı hanımlarla tanışmak ister misiniz Majeste? Size takdim edilmek için hepsi can atıyor. Ve yalnızca bir tanesi ile konuşmanın pek diplomatik olmayacağını hatırlatmak isterim.»

Napoleon onu duymamış gibiydi. Hâlâ çevresini sarmakta olan Polonyalı ve Fransız hayranlarının ortasında duran Kontes Walewska'ya takılı idi gözleri.

— Duroc.

— Efendim?

— Berthier'yi çağır bana.

Duroc aceleyle uzaklaştı. Napoleon Kontes'in çevresindeki çemberi seyrederek yerinde durdu. Genç, yakışıklı, kadın avcısı olarak tanınan Binbaşı Louis de Périgord, kadının yanına yaklaşmış, gülümsemeler, şakalar, abartılmış övgüler ve açıktan açığa göz süzmelemler ile onu baştan çıkarmaya çalışıyordu.

Berthier, İmparator'a yaklaştı.

— Efendim?

— Berthier, Binbaşı Périgord sizin emrinize mi atandı?

— Evet, Majeste.

— Alayına gönderin onu.

— Evet, Majeste. Derhal mi?

— Bu gece.

Ertesi sabah erken saatta, sıcak su ve havlularla İmparator'un odasına giren Constant, onu yatağından kalkmış, geceliği ile pencereden dışarısını seyrederken buldu.

— İyi sabahlar efendim.

Cevap yok. Constant sıcak su ibriğini lavaboya koydu.

— Yıkanmak için hazır mısınız, efendim?

Cevap yok. Napoleon odayı adımlamaya başladı. Constant pencereye yaklaşp perdeleri sonuna dek açtı.

— Sıcak suyunuzu getirdim Majeste.

— Cevap yok. Constant ibriği alıp sıcak suyu lavaboya dökmeye başladı.

— Sıcak suyunuz hazırdır efendim.

Napoleon birdenbire Constant'ın odada bulunduğunu farkettti.

— Ah! Günaydın Constant.

— Günaydın Majeste. Sıcak suyunuzu hazırladım.

Napoleon lavaboya yaklaştı ve ellerini, yüzünü yıkadı. Constant elinde havluyla bekliyordu. Napoleon havluyu aldı, kurulandı ve sonra gözlerini boşluğa dikerek oturdu.

— Traş olmak için hazır mısınız, Majeste?

Cevap yok.

— Roustan'ı çağırayım mı?

Yine cevap yok.

— Yoksa kendi kendinize traş olmayı mı tercih edersiniz?

Cevap yok. Napoleon birdenbire yerinden fırladı ve odada dolaşmaya başladı.

— Constant, Mareşal Duroc'yu çağır bana.

— Şimdi mi efendim?

— Şimdi.

— Başüstüne, Majeste.

Constant ancak oda kapısına kadar uzaklaşmıştı.

— Constant!

— Evet, Majeste?

— Kalem. Mürekkep. Kâğıt.

Constant neredeyse içini çekecekti. Artık bazı şeylerin nerede bulunacağını İmparator öğrenmeliydi. Yazı masasına yaklaşıp yerlerini gösterdi.

— İşte kalem, Majeste. Mürekkep ve kâğıt da burada.

Napoleon masaya gelip oturdu. Merakla yüzüne baktı Constant. İmparator oldukça garip bir ruh hali içindeydi bu sabah. Gözlerini ayırmadan önündeki kâğıda bakıyordu. Constant hafifçe selâm verdi ve Duroc'u aramak üzere uzaklaştı.

Ve Napoleon kalemını mürekkebe batırıp yazmaya başladı:

«Sizden başka kimseyi gözlerim ne gördü, ne hayran oldu, ne de arzuladı. Yakında bana geleceğinizi söyleyin.

N.»

WALEWSKİLERİN EVİNDEKİ özel salonunda, Kontes eski dostu Elzunia Abramovicz için kahve ser-

visi yapıyordu. Kendisini çok eski bir dost olarak gören Elzunia, sosyetenin ayıplayacağı kadar erken saatte gelmişti buraya. Acelesinin çok önemli bir nedeni vardı tabî.

— İlk gelen ben olmak istedim. Uyarırım seni, tüm Varşova halkı bugün ziyaretine gelecektir. Dün gece İmparator'un sana neler söylediğini öğrenmek için kıvranıyor herkes.

— Tüm Varşova halkı dün gece sordu bunu bana.

— Ama onlara söylemedin.

— Söylenecek bir şey yok ki.

— Her şeyi bana anlatmamakla çok kötü davranıyorsun doğrusu. En yakın arkadaşım ben.

— Elzunia, anlattım sana.

— Evet ama ne anlattın?

— Polonya'dan ve yurtseverlikten söz ettik. Ona söylev verdiğimi söyledi. Haklıydı sözlerinde. Söylev vermekteydim.

— Hepsi bu mu?

— Evet.

— Tüm Varşovalılar başka bir şeyin daha konuştuğunu sanıyor.

— Tüm Varşovalılar her zamanki gibi yanılıyorlar.

Elzunia gözünün ucuyla arkadaşına baktı: «Tüm Varşova halkı bundan sonra ne olacağını merak ediyor.»

— Bundan sonra mı? diye şaşırarak arkadaşına baktı Kontes. «Ne olabilir ki? İmparator'a takdim edildim. Belki de iki dakika kadar konuştu benimle. Benden sonra başkaları da takdim edildi. Onlarla da konuştu.»

— Pek konuştu sayılmaz.

— Ama takdim edildiler.

— Onlara bakmadı bile. Gözlerini senden ayırmadı.

Kontes Walewska bir süre sessizce Elzunia'ya bak-

madan oturdu. Sonra iyice anlaşılması için kelimeleri dikkatle seçerek cevap verdi: «Dünyanın en büyük insanının dün gece bir dakika için bana hayran kalması mümkündür. Eğer böyleyse iltifat etmiştir bana. Ama, asla «bundan sonra» diye bir sorun olamaz.»

Elzunia kıkırdadı; «Yani sence olanaksız mı? Onun için mi, yoksa senin için mi?»

— Elzunia lütfen başka şeylerden söz edelim mi?

Düş kırıklığını atlatmak için beş dakika kadar beklemek zorunluğunu duydu Elzunia. Beş dakika sonra ise, hizmetçi içeri girdi.

— Özür dilerim Madam...

— Evet Marysia?

— Mareşal Duroc burada, Madam. Sizi görüp göremeyeceğini soruyor.

— Duroc mu? Kim olduğunu sormaya gereksinmesi yoktu aslında. Duroc'un kimliğini çok iyi biliyordu.

— Evet, Madam. İmparator'un büyük mareşali.

Kontes, Elzunia'nın odada olmamasını isterdi. Bu yüzden çok heyecanlanmıştı.

— Mareşal Duroc'a özür dilediğimi bildir. Konuk kabul etmek üzere giyinik olmadığımı söyle.

— Ya beklemeyi önerirse, Madam?

— Yalnızca ona konuk kabul etmek için hazır olmadığımı söylersin. Anlayacaktır.

— Evet Madam, diyen Marysia dışarı çıktı.

Elzunia çok şaşırmıştı: «Bir mareşale bunu söyleyemezsin!»

— Giyininceye dek konuk kabul edemem.

— Beni kabul ettin.

Gülümsedi Kontes: «Ama sen kendin söyledin bana Elzunia. Konuk sayılmazsın, en iyi arkadaşımsın benim.»

— Peki, Mareşal'in sana ne söylemek istediğini öğrenmek için sabırsızlanmıyor musun?

— Bir mareşal için bile kurallarımı yıkamam.

— Ama İmparator tarafından geliyor o!

— Oradan geldiğini bilmiyorum ki.

Sustular bir süre. Elzunia boşluğu seyreden arkadaşına bakıyordu.

Sonra birden konuştu: «İmparator seni görmek istiyor. Bundan eminim.»

— Eğer istiyorsa, kocamla görüşebilir.

Elindeki tepside bir mektup taşıyan hizmetçi içeri girdi.

— Madam, Mareşal Duroc bunu size vermemi istedi.

Tepsiyi tuttu. Kontes mektuba baktı, ama almak için bir hareket yapmadı.

— Madam, bunu okumanızı söylememi istedi ben-den.

Kontes hâlâ bakıyordu, ama mektuba dokunmamıştı bile.

— Kendisi bekliyor Madam.

— Neyi bekliyor?

— Sanırım cevabınızı, Madam.

Kontes mektubu aldı, mührü kırdı ve okumaya başladı:

«Sizden başka kimseyi gözlerim ne gördü, ne hayran oldu ne de arzuladı. Yakında bana geleceğinizi söyleyin.

N.»

Kontesin yüzü gurur ve öfkeyle kızardı. Dünyanın en büyük insanı tarafından beğenilmek gururunu okşamıştı, ama böylesine sözlerle kendisine hitap edebilmesi ise öfkesini taşırmıştı. Mektubu buruşturdu ve avucunda ezdi.

— Mareşal'e mektubu getirdiği için teşekkür ettiğimi söyle.

— Peki efendim. Beklemesi gerekir mi Madam?

— Hayır. Verilecek cevabım olmadığını söyle ona.

— NE dedi o?

— Verilecek cevabı olmadığını söyledi.

Napoleon yazı masasına yaklaştı, oturup eline kalemi aldı. Ve ikinci kez daha uzun bir mektup yazmaya başladı.

— Bayan Walewska'ya sizi kabul edebileceği bir saatte tekrar gidin. Bu mektubu özel olarak eline verin. Ve sizin yanınızda açıp okuması için ısrar edin. Ve anlamını gerekirse ona açıklayın.

DUROC'UN BAKIŞLARI ALTINDA mektubu okudu Kontes.

«Sizi rahatsız mı ettim Madam? Tam tersini düşünebileceğimi umuyordum. Yanılmış mıyım? Kendi kendimi mi kandırdım? Ben heveslendikçe, sizin keyfiniz mi kaçıyor? Benliğimin huzurunu kaçırdınız! Bir an için neşe ve mutluluk verin bana. Zavallı kalbim size tapmak için bekliyor. Bir cevap vermeniz bu denli zor mu? Aslında bana iki cevap borçlusunuz şimdi.

N.»

— Mareşal Duroc, ne dediğini gayet iyi anlıyorum, dedi Kontes.

— Cevabınızı bekleyebilir miyim?

— Cevabım yoktur.

— İmparator merakla sizden bir cevap bekliyor. Daha doğrusu iki cevap borçlu olduğunuzu söylüyor.

— Mektupları okudunuz mu Mareşal Duroc?

Duroc kızardı: «Hayır, Madam. Ama içindekileri tahmin edebiliyorum.»

— Mareşal olarak görevleriniz arasında, İmparator için bu tip işleri yürütmek de var mı?

Duroc'un yüzü biraz daha kızardı, ama açık söz-

lülükle cevap verdi: «Madam, İmparator dünyanın en büyük insanıdır. Ben onun sadık bir kuluyum. Ve kendisi için her türlü hizmeti gururla yaparım.»

Kontes'in sesi yumuşadı: «Evet, bunu anlayabiliyim.»

— İmparator'a taparım, dedi Duroc. Bir erkek ya da bir kadının, onun isteklerine nasıl karşı gelebileceğini anlayamıyorum.

— İstek mi, yoksa emir mi?

— İmparator'un mektupları derin bir arzusunu bildirmektedir size. Kalbinden gelen bir istek. Emir değildir bunlar.

Duroc'u çok iyi anlıyordu kadın. Napoleon'u da anladığına inanıyordu. Ama onların kendisini anlayamadıklarını da biliyordu. Duroc'dan uzaklaşarak, onların anlayabilecekleri gibi sözlerle cevabını hazırladı.

— İmparator'a gidecek bir cevabı size vermemekle hatalı davranmışım, dedi sonunda.

— Ben de öyle düşünüyorum Madam.

— İmparator'a söyleyin, ben de onun dünyanın en büyük insanı olduğuna inanıyorum. Ama, kilise takdisi ile Kont Walewski'nin eşi olduğumu bildirin kendisine. Ve Tanrı'ya bir imparatora taptığımdan daha fazla taparım.

YALNIZCA koltuğunda oturan Talleyrand rahat-tı. Duroc sinirle yerinde kıpırdıyordu. Bir an için sakin duramayan Napoleon ise, hiç ara vermeden oda-da dolaşıyordu. Tüm bunlara karşılık, Talleyrand kendisine anlatılmış olan sorundan hoşlanmıştı. Aslında ne olursa olsun sorunları çözmeyi severdi ve ne denli güç olursa, o kadar çok hoşlanırdı. Ama şimdi karşısına çıkarılan bu sorun, eski ve eşsiz bir diplomat olarak yeni edindiği şöhrete meydan okumaktaydı.

— Bir soru sorabilir miyim? dedi. Yaşlı kocası

dün gece balodaydı. Varşova'da mı kalacak, yoksa malikânesine mi dönecek? Bunu biliyor muyuz?

Duroc cevap verdi: «Gün boyunca, politik toplantılara katıldı. Bu gece evinde olacaktır. Varşova'da kalacağını söylediler bana.»

Napoleon sabırsızca söze karıştı: «Yani kocasına mektup yazmanın doğru olacağını mı söylüyorsunuz?»

— Hayır, hiç bir zaman kocaya yazılmamalıdır. Yalnızca karısına. Talleyrand otuz yıllık tecrübelerinin ürünlerini veriyordu onlara. Bir zamanlar ihanet, soylu erkeklerin en sevilen eğlenceleri idi.

— Dört kez yazdım ona. İki kez sabah, iki kez de öğleden sonra. Sonuç yok. Şimdi ne yapacağım?

Talleyrand cevap verdi: «Bir ara Kont Walewski'yi geçici hükümete almayı düşünmüştük. Yaşını göz önünde tutarak caydık. Polonya'nın eskilerinden Malachowski'yi almıştık hükümete daha önce. Geçici bile olsa bir hükümet içinde bir yaşlı kişi yeterlidir.»

— Evet. Peki? Onu da hükümete mi alalım? Bunun ne yararı olur ki?

— Gerekli olduğunu sanmıyorum. Önemli olan nokta, Kont Walewski'nin geçici hükümetle aynı yurtseverlik duygu ve umutlarını taşımasıdır.

— Yani?

— Majestelerin söylediği gibi, geçici hükümet benim gözetimim altındadır.

— Öyleyse?

Büyük bir aktör olan Talleyrand sonuca gitmek için acele ettirilmekten hoşlanmazdı. Dramatik etkiyi azaltırdı bu durum. Ağır ağır dönerek İmparator'a baktı, konuşmadan önce.

— Majeste, size sormam gerekir. Bu hanımı kollarınıza almak için vazgeçilmez bir arzu mu duyuyorsunuz?

— Evet.

Talleyrand sanki dünyanın en doğal ve açık ce-

vabını veriyordu: «Öyleyse, geçici hükümeti derhal olağanüstü bir toplantıya çağıracağım.»

KONTES özel salonunda yalnız başına otururken Walewski içeri girdi.

— Marie, Prens Poniatowski ile Kont Malachowski burada.

— Salonda mı? Aşağıya geleyim mi?

— Hayır, seni burada görmek istiyorlar. Bu odada.

— Beni görmek mi?

— Evet. Özel olarak.

Bunun İmparator'la bir ilgisi olduğunu biliyordu Kontes. Kocasının davranışı resmî ve sertti her zaman-ki gibi. Ama o an için düşmanca imiş gibi göründü gözüne. Her halde karısının İmparator'a cesaret verdiğiğine inanıyordu. Varşova dedikoduları kulağına çalınmıştı şimdiden. Hiç kuşkusuz Duroc'un gündüz evi dört kez ziyaret ettiğini de duymuştu. Yaşlı bir erkekti ve ailesinin adıyla gurur duyardı.

Kocasından saklayacak bir şeyi yoktu genç kadının.

— Beni niçin görmek istediklerini biliyor musun? diye sordu.

Kont'un davranışları gururluydu: «Anladığıma göre İmparator, dün geceki konuşmanızı sürdürmek için seni tekrar görmek istemiş. Bunu önermek için yüksek rütbeli subaylarından birini buraya göndermiş. Ve yine anladığıma göre bilinmeyen bir nedenle önerisini kabul etmeyerek İmparator'u gücendirmişsin. Sorabilir miyim, niçin?»

Bir süre sessizlikten sonra cevap verdi kadın:

— İmparator'u gücendirdiğimi bilmiyordum.»

— Marie. Niçin?

Yaşlı bir adamdı Kont. İnançlarını sarsmamak daha iyi olurdu.

Cevap verdi genç kadın: «Eğer İmparator gücenmişse, Prens Poniatowski ve Kont Malachowski yoluyla özür dilerim.»

En doğru sözü söylemişti. Ama Kont hâlâ memnun olmamıştı.

— Her halde bu davranışınla, benim geçici hükümet ile olan ilişkilerimi güçleştirdiğini biliyorsun.

— Evet.

— Ve İmparator'la. Ayrıca onun doğumu ne olursa olsun, şimdi bizden daha yüksek mevkide bulunuyor.

— Evet, dedi kadın. Başka bir şey söyleyerek elde edilecek bir durum yoktu ortada.

— Bir hükümdara soylular tarafından gösterilen saygıyı borçluyuz ona karşı.

— Evet, dedi genç kadın. Özür dileyeceğim.

Ne söylerse söylesin, yararsızdı. Walewski ailesine göre değersiz bir davranışta bulunmuştu genç kadın ve kocası bundan memnun olmamıştı.

— Pekâlâ, Kont ile Prens'i buraya getireceğim. Ama ben, senin özürlerini duymak istemiyorum.

Poniatowski ile Malachowski büyük kararların öncesinde bulunan diplomatların ciddî ifadeleri ile eğilip, Kontes'in elini öptüler. Walewski onları yalnız bıraktı. Diplomatlar ne söyleyeceklerini bildikleri, ama nasıl başlayacaklarını kestiremedikleri için sessizdiler.

Kontes sessizliği bozdu: «Kocamın anlamadıklarını, sizin anladığınıza inanabilir miyim?»

Malachowski başını sallayarak ağır ağır konuştu: «Madam, kocanızın anlamaması daha iyi olur.»

— Niçin geçici hükümet için bir sorun haline geldiğimi öğrenebilir miyim?

— Çünkü İmparator gücenmiş.

— Ben gücenmedim mi? diye bağırdı genç Kontes. Bana yazdığı mektuplar burada! Alın okuyun! Mektupları bir çekmecedan alıp iki eliyle uzattı. Poniatowski sakın bir sesle cevap verdi: «Marie, bizler...»

— Neler yazılı olduğunu biliyor musunuz?

— Evet.

— Siz gücenmediniz mi? Polonya soyluları olarak? Soylu olmasanız bile bir Polonyalı olarak? İmparator beni arzu ediyor! Yatağına çağırıyor beni! Mektuplar da anlatıyor bunu! Sanki o sarhoş bir gemici, ben de bir sokak kadınıymışım gibi söylüyor bunları!

Her ikisi de cesaretleri ile tanınmıştı. Poniatowski'nin bir asker olarak cesaretinden kuşkulanamazdı. Genç kadına bakmaya cesaret edemiyordu şimdi. «Marie, acaba dördüncü mektupta; «Eğer siz kalbime acırsanız, ülkeniz benim için daha değerli olacak.» diye yazıyor mu?»

— Öyleyse mektupları okudunuz?

— Sonuncu mektubun bir kopyası bize okundu. İçinde bu sözlerin bulunduğu doğru mu?

— Evet, doğru! Gerçekleri yalanlayarak bir tartışmayı kazanamayacağını çok iyi bilirdi Kontes.

Malachowski söze karıştı: «Kontes Walewska, ömrümün büyük bir kısmını Polonya Krallığı sırasında geçirdiğimi söyleyebilecek kadar yaşlıyım ben. Sonuncu kralımız Stanislaus Poniatowski'nin başdanışmanı idim. Yeğeni ise Polonya Kraliyet ordusuna komuta ederdi. Düşmanlarımız Rusya, Avusturya ve Prusya tarafından Polonya'nın işgal edildiğini, paylaşıldığını, parçalandığını gördüm. Krallığımızın yıkılıp, Polonya adının Avrupa haritalarından silindiğine tanık oldum. Ve yüzlerce dostumun, binlerce vatandaşımın, adımızı tekrar haritaya yazabilmek için boş yere savaşıp öldüğünü gözlerimle gördüm. Ve hepsi ülkeleri uğruna seve seve can verdiler. Eğer siz de bir erkek olsaydınız böyle davranırdınız. Onlar kendilerini kurban et-

tiler. Yoksa siz bunu yapmayacak kadar bencil misiniz?»

Poniatowski devam etti: «Marie, Polonyalı yurt-severlerin kızı, kız kardeşi ve karısıdır. Hepimizin amacı, eski krallığımızı yeniden kurmaktır. Bundan başka hiç bir şeyin, bunun binde biri kadar değeri yoktur!»

Malachowski sözü aldı: «Madam tarihin akışını biraz öğrendim. İnanın, bazı ufak yardımların çok büyük etkileri olabilir. Otorite gerçi erkeklere verilmiştir ama, onlar duygularına kapıldıkları sürece, kadınlar tarihin akışını iyiye ya da kötüye doğru çevirecek güçtedirler. Kendi etkileri ile bir anda bunu değiştirebilirler. Ve kısa bir süre sonra İmparator Napoleon Bonaparte, Polonya'nın kaderini çezecektir.»

— Sana âşık olan Napoleon, diye ekledi Poniatowski.

Kontes, Prens'e dönerek konuştu: «Ben onu sevmiyorum ki...»

— Sen aşk uğruna mı evlenmiştin?

Cevap vermedi genç kadın.

Poniatowski bir dosttu ama, artık aralarında dostluk kalmamıştı: «Ailenin arzusunu kırmamak için evlenmiştin. Görevin olduğunu düşünerek bunu yaptın. Daha büyük bir ailen var: ulusun. Polonya'ya karşı görevini yapacak mısın? Yoksa sence kendi arzuların ya da isteksizliklerin daha mı önemli?»

Malachowski atıldı:

— Polonya tekrar ortaya çıkacak. Tabii eğer Napoleon buna karar verirse. Biz geçici bir hükümetiz. Aslında Napoleon'un yönettiği bir kukla hükümet. Polonya'nın geleceği konusunda hiç bir şey yapmaya hakkımız yok. Ama onun var.

Poniatowski söze karıştı: «Ve eğer seni isterse istiyor da üstelik— ve sen onun arzularını gerçekleştirebilirsen, bu güç senin eline geçer. Karar senin olabilir.»

Kontes'in ne konuşacak vakti, ne de söyleyecek bir sözü vardı. Malachowski fırsat vermedi zaten. «Belki karar sizin olabilir. Belki vereceği kararı etkileyebilirsiniz. Nasıl bilebiliriz? Ama eğer bu öneriyi geri çevirirseniz, fırsatı kaçıırırsanız, Polonya için hiç bir şey yapmamış olursunuz.»

Karşısındakilere baktı Kontes. Emirden başka bir şey okunmuyordu yüzlerinde.

Alçak sesle sordu: «Zorunlu muyum?»

Erkeklerin yüz ifadeleri öyle olduğunu söyledi.

Tekrar sordu kadın: «Niçin ben?»

Poniatowski cevap verdi: «Arzuladığı sensin.»

Hem korkuyor, hem de gururlanıyordu genç kadın. Ölümüne giden bir asker gibi hissediyordu kendini. İyi bir nedenle, ülkesi uğruna, gözleri bağlanmadan kurşuna dizilmeye gidiyordu.

19. MARIE

KARARLAŞTIRILAN ZAMANDAN ÖNCE hazırlanmıştı Kontes. Odasında oturmuş, okumadan, dikiş dikmeden, daha doğrusu hiç düşünmeden bekliyordu. Oldukça sade, koyu gri bir giysi vardı sırtında. Dışarı çıkacağı zaman giymesi için, içi kürk kaplı pelerini ve kapaşonu yanında hazır duruyordu. Aylardan ocaktı ve hava çok soğuktu.

Saat onu çaldığı anda Duroc içeri girdi. Derin bir reverans yaptı.

Hizmetçisi Marysia pelerini ve kapaşonu giymesine yardım etti. Duroc hazırды yola çıkmak için. Mareşal kolunu uzattı; genç kadın koluna girdi, ama yürümeden önce bir süre durakladı.

Duroc'un getirdiği kapalı arabada yanyana otu

rurlarken, kötü şansı ve fedakârlığından başka hiç bir şey düşünemiyordu. Saçmaladığına, boş yere kendine acıdığına, aptallık ettiğine inanmaya çalışıyordu. Namusunu inatla korumak yerine, ihanet ederse ülkesine daha yararlı olmayacak mıydı? Bunları düşünüyor, ama bir türlü inanamıyordu kendisine. Kilisenin kucağında, dine bağlı bir evde ve bir manastırda büyütülmüştü. Nedeni ne olursa olsun bir günahın daima günah olarak kabul edileceğini çok iyi biliyordu.

İstemediği halde iri bir göz yaşı yanağından aşağıya süzüldü. Sonra bir yaş daha. İradesi ile göz yaşlarını durdurmaya çalıştı.

Duroc göz ucuyla genç kadının ağladığını gördü. İçten içe ona acıdığını hissetti.

Görkemli sarayda İmparator sabırsızlanmış ve öfkelenmişti.

— Constant.

— Evet Majeste?

— Saat kaç?

— Onu biraz geçiyor, efendim.

Napoleon aynanın karşısında saçlarını düzeltiyor, yakasını yerleştiriyor ve hızlı adımlarla odada dolaşıyordu.

— Constant! Saat kaç?

— Onu çeyrek geçiyor efendim.

Artık gelmesi gerekirdi. Varşova bu denli büyük kent sayılmazdı. Walewskilerin evi saraya uzak değildi. Napoleon birden Kontes'in geldiğini duydu. Yatak odasında, dış odaya açılan kapının karşısında dimdik durarak, genç kadının içeri gireceği kapıya dikti gözlerini.

Kontes'in gireceği kapı kapalıydı. Constant kapıyı açarak, hâlâ pelerin ve kapişonu içinde Duroc'un kolunda gelen Marie'yi karşıladı. Derin bir reverans yaptı.

— Madam!..

En saygılı ve aynı zamanda cesaret verici gülümsemesi ile baktı. Genç kadının göz yaşları ile ıslanmış yüzünü görünce çok üzüldü. Patronunun bir canavar olduğu fikri, gerçi ilk kez gelmiyordu aklına, ama her zamankinden daha güçlüydü şimdi.

Kontes, Duroc'un kolundan çıktı. Bir an için sanki düşecek, bayılacakmış gibi sallanarak durdu. Constant derhal kolunu uzattı.

— Madam...

Kadın, valenin yüzüne bakmadan, görmeyen gözlerle koluna girdi. Napoleon'un beklediği yere, yatak odasına doğru bakmaktaydı.

Görevi sona eren Duroc selâm vererek dışarı çıktı.

— Madam...

Constant genç kadını ağır ağır yatak odasına götürdü. Gerçi titriyordu ama, Napoleon'a yaklaşırken başını dimdik tutmayı başardı.

— Majeste... Bayan Walewska.

Napoleon selâm verdi.

— İyi akşamlar Madam.

Constant usulca kolunu geri çekti. Napoleon yaklaşıp kadının nezaketle elini öptü. Düşünceli vale, sessizce kapıları kapayarak dış odaya çekildi.

Kontes titredi ve sallandı. Napoleon onun elini bırakmıştı ama, düşeceğinden korkarak kolundan tuttu.

— Lütfen oturun, Madam.

Bir kanepeye kadar götürdü genç kontesi. Yanında durup yüzüne baktı. Artık yalnız kalmışlardı ve Kontes, İmparator'a bakamıyordu. Yine sessizce ağlamaya başladı.

İmparator sordu: «Niçin mektuplarımı cevaplandırmadınız? Çok mu güç geldi size? Bir imparatorun size âşık olması çok mu kötü?»

Ağlamaktan başka bir şey gelmiyordu elinden.

— Lütfen ağlamayın. Ağlayacak ne var ki? diye sordu Napoleon.

Hâlâ yaşlar akıyordu kadının gözlerinden. Napoleon onun yanına oturup, elini tuttu ve öpmeye başladı. Alçak sesle konuşuyordu şimdi.

— Marie... Dostlarınız size Marie mi der?.. Marie, eğer ağlayabilseydim ben de sevinç göz yaşları dökerdim. Sizi ilk gördüğüm günden beri ne yemek yedim, ne uyudum, ne de bir iş yapabildim. Hep bu anı düşledim. Sizin de bunu isteyebileceğinizi tahmin etmeye hakkım yoktu doğrusu. Üzülmeden, isteyerek buraya geleceğinizi umdum. Ama hepsinden çok, yalnızca buraya gelmeniz için dua ettim. Marie, insanların aşk yüzünden öldüklerini duymuştum ama, inanmamıştım. Hiç böyle duygulanmamıştım, şimdiye dek. Öylesine ağır bir yük vardı ki kalbimde, tüm benliğimi eziyordu; beni öldürüyordu ve ancak siz bunu kaldırabilir, tekrar yaşamamı sağlayabilirdiniz.

Kadının ağlaması durmuş, konuşacak gücü bulmuştu sonunda.

— Üzüntüye kapılmadan nasıl gelebilirdim buraya?

— Bir erkeğin size böylesine âşık olması üzücü mü?

— Hayır. Yalnızca burada olduğum için üzülüyorum.

— Sevilince mutlu olmaz mı insan?

— Mutluluk değil bu.

— Belki de biraz zevk? Hiç olmazsa bir iltifat?

— Hakkım olmayan bir iltifat. Niçin **ben**?

Napoleon elinden geldiğince dürüst olmaya çalışarak konuştu: «Marie, sana âşık olmayı ben planladım.»

Genç Kontes gözlerinde dürüst bir ifadeyle ona baktı: «Biz, ikimiz de şanssız kişileriz.»

— Sizin için kötü bir kader miyim?

— Evet, derken kadın anlayışsız görünmek istemiyordu. Ama ona gerçeği söylemek de gerekliydi.

— Senin için bir canavar mıyım ben?

— Hayır.

— Ama bir imparator. Bir diktatör.

— Sevginize karşılık veremem, dedi Kontes.

Napoleon, sanki pelerin ve kapaşonu namusunun koruyucuları imiş gibi hâlâ onları çıkartmadan oturan genç kadına baktı bir süre.

— Pelerinini çıkart. Sevdiğim ve tarafından sevilmediğim insanı bir göreyim.

Yavaşça ayağa kalkmasına yardım etti. Kontes hareket etmedi ve Napoleon'un pelerini omuzlarından almasına izin verdi. Onun giysisine baktı Napoleon.

— Koyu renk.

— Nedenini söyledim size.

— Tekrar renkli giysiler içinde görmek istiyorum seni.

Pelerini yerleştirmek için kadının yanından uzaklaştı ve sonra olduğu yerde durup ona baktı. Sanki genç kadının yakınlığı onu yumuşatmadığı zaman daha rahat konuşabiliyordu.

— Bir imparator olduğum için mi beni sevemezsin?

— Çünkü siz benim kocam değilsiniz. Ben de sizin karınız değilim.

— Aşkın ne olduğunu bilir misin? Bir erkeği sevmenin?

— Sadakati bilirim.

— Kocan seni kollarına alınca ne hissediyorsun? Sevgi mi?..

İnadından vazgeçmedi genç Kontes: «Ben onunla evliyim.»

Anî bir öfkeyle bağırdı Napoleon: «Sen onun kölesisin! Bir açık artırmada satılmışsın ona! On sekiz yaşında bir bâkire, altmışlık bir keçiye satılmış! Eğer bana kilisenin bu evliliği onayladığını söylersen, kilisenin işlerini daha yakından incelemesini öğütlerim.. Din, insanlığa karşı işlenen böyle suçları takdis etmemelidir.»

— Onunla evlenmek için kimse zorlamadı beni. Ben kabul ettim.

— On sekiz yaşında! Cahil olduğunu söyleyebilirsin. Ama o söyleyemez.

Napoleon, açıkça belli olan bir gerçeği anlamak istemiyordu bir türlü. Bir kez daha hataya düşmemesi için açıklamaya çalıştı Kontes.

— Ne düşünürseniz, düşünün. Onun yaşı kaç olursa olsun. Ben evliyim. Ve bir erkekten başkası ile evli olmam olanaksızdır.

— Öyleyse benimle evlen.

— Sizin bir karınız var.

— Hayır. Bir imparatoriçem var. Esas karım ol benim. Polonyalı karım.

Kadın keskin gözlerle İmparator'a baktı. «Polonyalı metresiniz! Polonyalı kadınıınız?»

Bağırmaya başladı Napoleon: «Yaşamımda ilk kez hiç kimseyi sevmediğim kadar sevdiğim seni nasıl inan-dırabileceğim? Şimdiye dek kimseye âşık olmadım! Hiç kimseyi sevmedim!»

Kelimelerle aldatılamayacaktı genç Kontes. «Doğru değil bu.» dedi.

Bir süre düşüncelere dalıp, çenesini göğsüne dayayarak odada dolaştı Napoleon.

Sonra konuştu: «Doğru olduğunu hissediyorum. Ama haklısın, gerçek değil. Bir yalan değil, yalnızca unutkanlık. Bir kez daha sevmiştim. Bu, ikinci oluyor.»

Genç kadının yanına oturup elini tuttu. Yorgun, bitkin bir sesle konuşmaya devam etti.

— Bir zamanlar, şimdi senin için olduğu gibi, Josephine için de deli oluyordum. On iki yıl önce çok genç ve tecrübesizdim. Savaşlarda ağır silahların yerleştirilmesinden başka bir bilgim yoktu. Josephine tam bir kadındı: güzel, çekici, anlayışlı, seks yönünden güçlü. Onun aşkından ölmedim; beni yatağına aldı ve benimle evlendi. Ama sonraları kıskançlıktan öldüm. Kal-

bimi bir taşa, bir demire, bir kayaya çevirdi. Ne çare evliydik.

Kadının elini bırakmadan, bir süre sustuktan sonra konuşmasını sürdürdü:

— Büyük ülkenin büyük bir insanı olduğun zaman, istediğin her kadını elde edersin. Başka bir ülkeyi fethedince yine her istediğin kadın senin olur. Kadınlar gösteriş, ihtiras, korku ya da ilerleme arzusu ile kendilerini senin yatağına atarlar. Ben kolları arasında bir kadın olmayınca dinlenebilen erkeklerden değilim. Bir anlık zevkin ne olduğunu bilirim; bir an sürer ve geçip gider. Yatağımda kadınlar olduğu zaman bile, kalbim Josephine'in çevirdiği demir kadar şertti. O günlerden beri, şimdiye dek hiç bir şey hissetmedim. Vaktiyle beceriksiz genç bir generaldim, şimdi ise beceriksiz kırk yaşının üstünde bir imparatorum. Ama kalbim birdenbire canlandı; çünkü sen bambaşka bir kadınsın. Yalnızca iyilik, soyluluk ve saflık dolu bir kadın.

Kontes sordu: «Yatağınıza girdikten sonra saflığım ne olacak?»

— Eğer beni ölüme mahkûm edersen, iyiliğin nerede kalacak?

— Ne yaparsam yapayım, siz ölmezsiniz.

— Yaşamımın senin elinde olduğuna inanıyorum.

— Belki bir süre için acı çekersiniz, ama ölmene nede olamam.

Alçak sesle, bastırılmış bir acıyla bağırdı Napoleon: «Sen aşkın ne olduğunu bilmiyorsun! Aşkın neler yapacağından haberin yok!»

Acısının gerçek olduğundan kuşkusu yoktu. Ama sözleri hâlâ onu kandıramamıştı: «Eğer sevdiğiniz ve sizi sevmeyen ve sevmediğini bildiğiniz bir kadınla yatağa girerseniz... bir anlık zevk olur mu sizin için? Yoksa bir andan daha kısa mı sürer? Kollarınızdaki kadın zevk almadığı için mi memnun olursunuz? Ya da yalnızca galip geldiğinizi mi düşünürsünüz?»

— Beni sevebilirsin.

— Niçin?

— Sevgi sevgiyi yaratır. Benim ateşim seni ısıtır. Sana olan aşkım beni sevmeni sağlar.

Büyük bir ciddiyetle cevap verdi genç kadın: «İşgal altındaki Polonya'da yetiştim ben, burada sizin bildiğiniz sevgiler bulunmaz. Bizim bir tek sevgimiz, bir tek görevimiz vardır: uğrunda öldüğümüz yurdumuz... Bundan başka her şey yaşamak için yapılır. Evet, açık artırmada en fazla verene satıldım ben. Ne var ki, eğer o yurtsever olmasaydı, ben de, ailem de yüzüne tükürürdük. Benim evliliğimde iki türlü sadakat vardır: kocama ve yurduma... Siz bizim kurtarıcımızsınız, umuyoruz ki, dostumuz olun. Bu umudun uğruna sizinle yatağa girmem söylendi bana. Sözleri benim için yasa olan, ülkemin liderleri tarafından söylendi bunlar. Ve ben Polonya için elimden geleni yaparım. Eğer isterseniz yatağınıza girerim. Ama sizi aldatamam. Kişiliğiniz ve yaptıklarınızdan dolayı size hayranım; yalnız sizin aşk diye adlandırdığınız duygularım yok. Eğer istiyorsanız, kendimi yatağınıza atabilirim.»

Birbirlerinin gözlerine derin derin baktılar. Bir ihanet, bir aldatışın gölgesini arıyordu Napoleon. Ama bulamadı.

Ayağa fırladı. Kapıya yaklaştı ve ardına dek açtı.

— Constant!

Constant iskemlesinden fırladı: «Majeste?»

— Mareşal Duroc'u çağırın. Bayan Walewska gidiyor.

Elinde genç kadının pelerini ile yaklaşan Napoleon:

— Ben çıkardığıma göre tekrar giydirebilir miyim?

— Teşekkür ederim, dedi genç Kontes.

— Buraya tekrar geleceksin. Geleceğine söz ver bana.

— Polonya'yı özgürlüğüne kavuşturacağınıza söz verin.

Gülümsedi Napoleon: «Sen istemedikçe yatağıma girmen için zorlamayacağım söz veriyorum.»

— O zaman ben de geleceğime söz veririm.

— Teşekkür ederim.

Napoleon genç kadının elini aldı ve saygı dolu bir aşkla dudaklarına götürdü.

SABIRSIZLIK İÇİNDE Talleyrand'a bağıırıyordu Napoleon: «Avrupa'nın en becerikli diplomatı sensin! Eşsiz bir devlet adamı!»

— Beni şımartıyorsunuz, Majeste.

— Diplomatlığını göster. Anlaş o kadınla.

— Her iki taraf fikir birliği ettiği zaman, anlamak kolaylaşır ancak.

— Bir düzine konsolosu parmağında oynatabilirsin. Bir kadını mı çekip çeviremiyorsun?

— Majeste birçok kereler bana görevimin siz fethettikten sonra emirleri vermek olduğunu söylediniz. Ama şimdi henüz **fethedemediniz**.

— Talleyrand ona sahip olmalıyım.

Talleyrand kaşlarını kaldırdı: «Özür dilerim Majeste. Kendisini bıraktığını, ama reddettiğinizi söylemiştiniz.»

— Tamamıyla insanlık dışı değilim.

— Evet, aynı fikirdeyim. Tamamıyla değilsiniz.

Napoleon sıkılı yumruğunu masaya indirdi: «Onun beni sevmesini istiyorum!»

— Majeste, daima arzularınız sınırsız olmuştur. Ve ben de her zaman size daha az ile yetinmenizi söyledim.

— Hiç olmazsa kendi isteği ile yatağıma gelsin.

Talleyrand sevinmişti: «Her halde bunu sağlayabilirim.»

Napoleon ellerini havaya kaldırdı: «Kadınlar ne ister? Bu kadın ne istiyor? Her istediğini veririm.»

— Ona bağımsız ve özgür bir Polonya Krallığı verir misiniz? Tüm istediği bu. Eğer bunu garanti ederseniz, ben de sonucu size garanti ederim. İstekleriniz yerine gelir.

Homurdandı Napoleon: «Bir kadının uğruna politik kararlar veremem!»

— Bu kararın Fransa'nın iyiliği için verileceğini hatırlatabilir miyim? Ve madam Walewska —nasıl söyleyeyim— ödülü olacak bu işin.

Kuşkuyla baktı Napoleon: «Talleyrand bu olayı kendi çıkarın için kullanmanı istemiyorum.»

Talleyrand başını eğdi: «Ben sizin Dışişleri Bakanınızım.»

— Benim yerime karar veremezsin.

— Hayır, gerçekten. Basit görevim kararlarınızı yerine getirmektir yalnızca. Daha zor olan görevim ise, kararınızın ne olduğunu keşfetmektir.

Napoleon'un sesi sertti: «Şu anda bir tek görev var: Rusları yenmek.»

— Bir gerekçe Majeste, ama politika değil.

Napoleon eliyle bu farkı önemsiz bulduğunu işaret etti: «Ondan sonra Polonya'yı düşünüyoruz.»

Sonucun buraya geleceğini bildiği için Walewska konusunu istekle tartışmıştı Talleyrand. Bu noktanın böylesine hafife alınmasına izin veremezdi.

— Majeste, masanızda bir yazı var, sizin için hazırladığım. Belki de Polonya için fikirlerinizi şimdi bildirirsiniz, Rusya'yı yenmenin daha kolay olacağı teorisini genişletmiştim bu yazıda.

— Nasıl?

— Her Polonyalı iki kişi gibi savaşıacaktır: hem siz hem de ülkesi için.

Napoleon cevap verdi: «Bir bildiri yayınlamasam bile, tüm Polonyalılar bir umut uğruna savaşırlardır.»

— Doğru.

— Öyleyse niçin söz vererek kendimi zora sokayım?

İmparator'un böylesine zeki, ama ileriye görme yeteneğinden yoksun olması Talleyrand'ı rahatsız ediyordu. Yine de bunu gizlemesini çok iyi bilirdi. Gülümsedi ve İmparator'u sıkıştırmaya karar verdi.

— Majeste, ben biraz Fransız kanını kurtarmayı düşünüyorum.

Napoleon bağırdı: «Ben düşünmedim mi bunu?»

— Ben biliyorum Majeste. Ama herkes bilmiyor ki, dedi Talleyrand tatlı gülümsemesini bozmadan.

İmparator gözlerini karşısındakine dikti.

— Talleyrand. Prens. Benevento Prensi... unvanın her neyse. Görevlerini bir kez daha anlatayım sana ve bunlar bir insan için yeterlidir sanırım. Polonya'yı benim adıma yönetmek. Benim için bir Polonya ordusu toplamak. Polonyalı ve Prusyalıların kendi ordumun tüm eksiklerini tamamlamalarını sağlamak. Çok meraklı bir düzine konsolosu yolumdan uzaklaştırıp, cebinde taşımak. Ve Marie Walewska'yı bana getirmek.

Dikkatle listeyi dinlemiş olan Talleyrand bir an düşündü ve cevap verdi: «Sonuncusu en güç olanı..»

ELZUNIA ABRAMOVICZ, arkadaşı Marie'yi bir öncekinden daha uygun bir saatte ziyaret etti. Marie'nin İmparator'a gittiğini öğrenince heyecanlanmış, ama olayın dünya tarihine geçecek derecede önemli olmadığını anlayınca düş kırıklığına uğramıştı. Bu ziyareti oldukça sıkıcı olarak anlatmıştı Marie.

— İmparator çok nazik ve kibardı.

— Ve politikadan söz ettiniz! Öyle mi?

— Bu konuyu tartışmak için, politikacıların arzusu ile oraya gittim.

— İmparator yalnızca bu konuyla mı ilgilendi?

Marie'nin sesi sertleşti: «Elzunia oraya kocamın izni ile gittim. Hafif bir kadın değilim ben. Ve İmparator da ciddi bir insan.»

Elzunia iini çekti: «Bağışla beni. Dzelmez bir romantiğim ben.»

— Evet.

— İmparator'un sana âşık olduğunu düşünmüştüm. Ve senin de onu sevebileceğini. Büyük bir âşk. İkiniz de yıldırımla vurulmuş gibi.

— ok romantik bir yargı bu.

— Oh, evet biliyorum, ama şahane olmaz mıydı? Hiç olmazsa ben şahane olacağını düşünürdüm.

Marie arkadaşının saçmalığına gülümsedi: «Gerçek yaşamda yeri olmayan olayların yaratılmasını istiyorsun sen.»

— Evet, tabii. Sen istemez misin?

— Hayır.

Hizmetçi Marysia odaya girip iki ziyaretçinin geldiğini bildirdi: Kontes Tyskievicz ve Benevento Prensi.

Madam Tyskievicz görkemli bir kalyon gibi içeri girdi.

— Marie, sevgilim, seninle tanışması için Prens'i getirdim. Biliyorsun benim evimde kalıyor.

Talleyrand topallayarak yaklaştı ve Marie ile Elzunia'ya saygılarını sundu: «Bayan Tyskievicz'in mütevazi hayranıyım.»

— Prens, hiç de mütevazi değildiniz.

— Sadık hayranı, yleyse şeyden...

— Ah, biz hiç yılları saymayız.

— Sevgili Madam, biz ise yılları düşünmeyiz. Günlerden söz ederiz. Demek istiyordum ki o günlerde...

— Fransa'da bir kral vardı ve Paris bir kadının yaşayabileceği tek yerdi dünya yüzünde.

— Ah, o günleri görmüş olan yalnız bizler biliriz bunu, diyerek Marie ile Elzunia'ya döndü Talleyrand. Sız çok geçsiniz. Bunun dışında her konuda şanslı sayılırsınız.

Bayan Tyskievicz söze karıştı: «Prens bir balo veriyor, onun için herkesi ziyaret ediyoruz.»

Nezaketle düzeltti Prens: «Madam Tyskievicz benim adıma bir balo veriyor.»

— Pekâlâ ben düzenliyorum. Ama tüm hazırlıklar ile Elzunia uğraşacak.

— Seve seve...

— Elzunia bir köşeye gidip konuşmalıyız. Ve prens duymamalı. Kendisi için de bir sürpriz olacak.

Marie ile yalnız kalan Talleyrand, oturmak için izin istedi.

— Partileri sever misiniz Madam? Başkaları benim adıma verdiği zaman çok sevinirim. Dans etmediğim halde severim baloları.

Marie gülümsedi: «Prens Poniatowski'nin balosunda gördüm sizi.»

— Oradaydım.

— Beyazlar içinde kutsal bir yaratık gibiydiniz. Tanıştırılmadığımıza çok üzgünüm. Sizin için dans etmeye bile çabalardım.

Cevap verdi Marie: «Ben dans etmem.»

— Öyleyse sizi eğlendirmeyi denerdim. Sizin gibi dans etmeyen İmparator'u eğlendirmeye çalışırım hep.

— Denemek mi? Başaramaz mısınız? diye gülümsedi genç kadın.

— Daima çok ciddî olarak kalır. Buna hayranım ama, yine de başka türlü davranmasını dilerdim.

— Niçin?

Talleyrand en çekici tavrını takınmıştı. «Madam, ben bir diplomatım. İstedığimi elde etmek için bazen inandığım sözleri söylerim. Ama imparator her zaman düşündüğünü söyler. Ve söylediklerine inanır. Tartışmayı kazanıp kazanmamak önemli değildir onun için. Bundan dolayı bazen karşımdakileri aldatmam güçle-şiyor.»

— Eğer onun istediği gibi davransaydınız?

Alaycı bir ifadeyle kaşını kaldırdı Talleyrand: «Benim anladığım biçimdeki diplomatlık ortadan kal-
kar.»

— Acaba —özür dilerim Prens— daha iyi olmaz mıydı?

— Şahane bir şey olurdu. Ama eğer gerçekçilik ve dürüstlük moda olsaydı dışişleri bakanları arasında korkunç bir işsizlik başgösterirdi.

Marie güldü. Eğlendirmeyi başarıyordu yaşlı adam. «Kendi kendinizi kötülüyorsunuz, Prens!»

— Böylece sorunlarımdan şikâyet etme zevkine varabiliyorum. Bir örnek vereyim mi? Ama söze başlamadan sustu. Özür dilerim. Politikadan konuşacaktım. Güzel bir kadınla tartışılacak bir konu sayılmaz pek.

Çabucak cevap verdi Marie: «Politikadan söz etmenizi tercih ederim.»

Kadının iznine gereksinmesi vardı zaten Talleyrand'ın. «Öyleyse imparatorudan şikâyetlerimi bildireyim.» dedi. «Söylemem gerekir size, büyük bir güce karşı bazı dostlara gereksinmeniz olduğuna inandırmaya çalışıyorum onu.»

— Fransa, diğer ülkelerin toplamından daha güçlü değil mi?

— Ama Madam, barbarlarla dolu bir ada var. İngiliz Boğazı adını verdikleri bir su kanalı ile korunuyorlar.

— İngiltere'nin düşman olduğunu mu düşünüyorsunuz?

— Sürekli düşmanımız. Diğerleri yalnızca geçicidir.

— Rusya da düşmandır.

— Geçicidir, diyerek elini salladı Talleyrand. Avusturyalıları yendik, şimdi onlar bizimle dost olmak için yalvarıyorlar. Kısa sürede Rusları da yeneceğiz. Bu kez onlar Avusturyalıların yerine dostumuz olmak için çabalayacaklar.

İnanç doluydu genç kadının sesi: «İmparator sanırım Rusya ile birlik olmak istemeyecektir.»

Talleyrand genç Kontes'in dürüstlüğünü selâmladı: «Madam siz ilkelerden söz ediyorsunuz, bense politikadan...»

— Birbirlerinden farklı mıdır?

— Siz anladığım kadarıyla —nasıl söyleyeyim— imparator gibi konuşuyorsunuz. Benim için ikisinin bir bağlantısı yoktur.

Marie adamı suçladı: «Prens alaycı olmaya çalışıyorsunuz.»

— Hiç de değil; gerçekçi olduğumu iddia ederim. Ruslarla yapılacak bir anlaşma bizim için çok yararlı olabilir. Fransa batı ve orta Avrupa'ya egemen olur. Rusya ise doğu sınırlarımızı korur.

— Ya Polonya ne olacak?

— Devam edebilir miyim Madam? Polonya'dan biraz sonra söz edeceğim... Baltık dışında tüm sahilleri Fransa kontrolü altına almıştır zaten. Rusya da Baltık sınırını kapatacaktır. Böylece İngiltere'ye karşı tam bir blokaj yapılmış olur.

— Rusya bunun için yüksek bir ücret isteyecektir.

— Belki de ödemeye değer. Bir nokta daha var: Eğer İngilizleri adalarında yenemezsek, Hindistan'da yenmemiz için Rusya yardımcı olacaktır.

Yanaklarına kanın hücum ettiğini hissetti Marie; «Şimdi Polonya'ya geçebilir miyiz?»

— Sanırım, Rusya'nın elinde bulunan topraklara sahip olmasına izin vermek zorundayız.

— Gerekli olabilir ama, buna izin verilmez.

Talleyrand merak ifadesiyle kaşlarını kaldırdı: «Niçin Madam?»

— Benim yurduma karşı haksızlık olur. Doğru ve onurlu davranışları inkâr etmek olur bu karar.

Her zamanki gibi sakindi Prens: «Savaş ya da barışı bu açıdan düşünmem hiç. İmparator sizinle aynı fikirde olduğu için şikâyet ediyorum zaten.»

Marie nefesini tuttu: «Aynı fikirde mi?»

— Ama yatıştıracağımı sanıyorum. Bana kalırsa Avusturya ile anlaşmanın Fransa için yararı fazla sayılmaz. Böyle bir davranış Rusya'yı tümüyle bize karşı çıkarır. Ve Avusturya çok güçlü bir ülke değil.

— Ama Avusturya'nın yanı sıra, güçlü, yeni Polonya Krallığı Fransa ile beraber olursa...

— Evet kabul ediyorum doğu sınırimız biraz güvenlik içinde olur. Yalnız iki tarafın da söyleyeceği şeyler vardır.

Hâlâ yanaklarının kıpkırmızı olduğunu biliyordu genç kadın. Sesinin titremesinden de korkuyordu: «Fransa için bir tek onurlu yol var.»

— Madam ben Fransa'nın onurunu değil güvenliğini düşünüyorum.

— Siz Fransızsınız.

— Şanslıyım bu konuda.

— İmparator da Fransız, ama Fransızdan da üstün. Tüm dünyaya ait o.

Talleyrand bir an düşünüp fikrini bildirdi: «İtiraf ederim sinir yapısına pek Fransız denemez. Gerçekçi değil, romantiktir. Beyni değil kalbi ile yönetir kendini. Evet kabul ediyorum. Aslında Korsikalıdır o.»

Elinden geldiğince sesini düzgün tutarak cevap verdi Kontes: «Ve kararı İmparator verecek. Siz değil Prens.»

Dostça gülümsedi Talleyrand: «Evet, ortada kalmış bir sorun bu. İmparator'un vereceği kararı bekliyorum. Belki bana önemsiz görünen ama kendisi için gerekli olan nedenlerle karar verecektir.»

İskemlesinden kalktı. Gülümsedi, içini çekerek özür diledi.

— İşte. Benim de sorunlarım olduğunu gösterdim. Korkarım çok yordum sizi. Özür dilerim. Çoğunlukla bunları sizin kadar iyi bir dinleyici olmayan İmparator'a anlatırım.

Prens'in iskemlesinden kalkarak verdiği işarete uyan Madam Tyskievicz derhal yanlarına geldi.

— Marie, Prens'i alıp götürmem gerekiyor. En az yirmi yere daha uğrayacağız. Elzunia'yı da alabilir miyim? Tüm işleri benim için yapmaya söz verdi.

— Balo hazırlıkları için mi?

— Şimdiye değin görülen en önemli balo olacak. Elzunia yaratacak bunu.

Talleyrand eğilip Marie'nin elini öptü: «Madam sizinle tanıştığım için çok mutluyum. Lütfen benim de bazen dürüst olabileceğime inanın. Ülkem için en iyisini yapmaya çalışıyorum.»

— Öyleyse herkesin yaptıklarını yapıyorsunuz.

— Ve ülkelerimiz aynı olmadığı için gerçekten çok üzgünüm.

Marie, konukları gittikten sonra, hiç hareket etmeden yarım saat sessizlik içinde oturdu.

Kararını verdikten sonra Marysia'yı çağırdı.

— Madam?

— Kocamın evde olup olmadığını biliyor musun?

— Evet Madam. Evde kendisi.

— Yalnız mı?

— Evet, sanırım Madam.

— Benimle görüşmek için zamanı olup olmadığını sor lütfen.

— Başüstüne Madam.

GECELEYİN Duroc, genç kadını saraya, İmparator'un dairesine getirdi. Constant, İmparator'un beklediği yatak odasına aldı onu.

— Majeste... Madam Walewska.

Napoleon selâm verdi.

— İyi akşamlar Madam.

Kadının yanına yaklaşp resmî bir tavırla elini öptü. Constant dış odaya çekildi.

Kontes, saçlarını ve giysisini örten kapişonlu bir pelerin giymişti yine.

— Pelerinini alayım, dedi Napoleon.

— Hayır...

Kendi eliyle çözdü, çıkardı ve yerleştirdi. Giysisi gülpembesi rengindeydi. Boynunda ve saçlarında mücevherler parlıyordu.

Napoleon bakakaldı. Fısıldadı: «Teşekkür ederim Marie!»

— Eski yeminlerimi bozup yeni yeminler verdim. Eğer siz isterseniz renkli giysiler giyeceğim. Eğer memnun olacaksanız karşınızda dans edeceğim. Sizi memnun eden her şeyi yapacağım.

Napoleon, bakışlarını kadından ayırmamıştı; konuşamıyordu.

Marie devam etti: «Ama anlamanız gerekir ki, iki erkeğin karısı olamam bir anda. Eğer isterseniz, sizin olabilirim. Eğer sizin olursam başkasına bağlı kalamam. Bunu anlattım kocama. Kendimi size önereceğimi, eğer kabul ederseniz sizin kadınıınız olacağımı söyledim. Beni unutmasını ya da ölü olarak kabul etmesini anlattım. Bir daha ne onu ne de çocuğumu göreceğim. Kendimi bölemem. Eğer sizin olacaksam, tüm varlığımla size bağlı olmak isterim.»

Yeni bir güçle sürdürdü sözlerini: «Ben neysem oyum. Polonyalıyım. Polonyalı olmaktan vazgeçmek elimden gelmez. Ama bu odada siz ne isterseniz o, olurum. Polonyalı karınız olarak istiyor musunuz beni?»

Napoleon, yanına yaklaşp usulca kollarına aldı genç kadını. Marie kararını verdiği için artık korkmadan ve utanmadan İmparator'un gözlerinin içine bakabiliyordu. Uzun uzun öpüştüler.

20. «POLONYA'LI KARIM»

SABAHIN SAAT ÜÇÜNDE, Eylau'daki çadırında Josephine'e mektup yazıyordu:

«Sevgilim,

«Dün korkunç bir çarpışma oldu. Ben kazandım ama, çok sayıda asker kaybettim. Gerçi Rusların kayıpları bizden fazla ama, bu avutmuyor beni. Çok yorgunum ve bu satırları sana iyi olduğumu, seni sevdiğimi söylemek için yazıyorum.

Her zaman senin
Napoleon»

İki gece sonra ona, bir mektup daha yazdı:

«Sevgilim,

«Sana yazmıştım. Her halde çok endişelenmişsindir. Düşmanımı unutulmayacak bir savaşla yendim, ama cesur adamlarımdan bir çoğunu da yitirdim. Her yer yaralı ve ölülerle dolu. Bunca kurbanın cesetleri karşısında dehşete düştüm. Beni merak etme. Her şey kısa bir süre sonra bitecek ve seni tekrar görmenin vereceği mutluluk tüm üzüntülerimi unutturacak bana. Sağlığım yerinde.

«Allaha ısmarladık sevgilim. Binlerce öpücük.

Napoleon»

Gerçekten çok asker kaybetmişti. Sekreteri Méneval'e birbiri ardına mektuplar yazdırarak tedbir almaya çalışıyordu.

Varşova'da bulunan Talleyrand'a mektup:

«Sevgili Prens. Sen eşsiz bir parti düzenleyicisisin. Bundan böyle vereceğin davetlerin her zamankinden daha görkemli olmasını sağla. Polonyalılar arasında cesaret kırıcı fikirler uyanmasın.»

Paris'te bulunan Polis Komiseri'ne mektup:

«Sevgili Fouche. Aynı posta ile sana, Eylau savaşının bültenleri gelecek. Zaferi kutlamak için derhal törenler düzenle. Kız kardeşim Caroline bu konuda sana yardımcı olacaktır. Halkın moralini yüksekte tutmak için Paris elinden geldiğince neşeli ve renkli bulunmalı. Düşmanların yayınladığı bültenlere ya da ağır kayıplar verdiğimizizi bildiren hiç bir habere halk kanmamalı. Bültenlerimde bildirdiğim rakamlara inanılmalı.»

Méneval sordu: «Bunlara inanılacağını düşünüyor musunuz, Majeste?»

— Niçin olmasın? Büyük yalanlar daima küçüklerinden daha inandırıcıdır.

Mektuplar bitince Berthier'nin çalışma odasına giren Napoleon, öfkesinden patlamak üzere, yüzü pancar gibi kızarmış olan Mareşal Lannes ile karşılaştı.

— Majeste, sizinle konuşabilir miyim?

— Şimdi olmaz, diyen Napoleon, öfkesinin nede-nini sezmişti. Lannes'ı sakinleştirmekle vakit kaybetmek istemiyordu.

— Sizinle konuşmak için yarım saattir bekliyorum, Majeste.

— Meşguldüm.

— Majeste, ben Fransa'nın mareşaliyim. Sizinle görüşmek istiyorum.

— Öyleyse Kurmaybaşkanımla görüş.

Lannes yiyecekmiş gibi Berthier'ye baktı: «Kurmaybaşkanınızdan inandırıcı bir cevap alamadım. Sizinle görüşmem gerekir. Buna hakkım var.»

Lannes ile hakları konusunda tartışmaktansa, konuşmasına izin vermek daha kolaydı.

— Pekâlâ Mareşal Lannes, konuşun.

— Savaş hakkındaki bültenlerinizi okudum, Majeste.

— Evet?

— Mareşal Augereau ve bana karşı haksız davranılmış.

— Lannes, sen Başkomutan olunca kendi bültenlerini hazırlarsın ve istediklerine karşı haklı davranırsın.

Mareşalin yüzü biraz daha kızardı: «Niçin yalanlarla dolu bir bülten yayınlıyorsunuz?»

— Yalan değil. Propaganda.

— Niçin bütün onuru Murat'ya verdiniz? Son anda geldi o! Süvariler bir kez akın etti, o kadar! Augereau ile ben tüm gün orada savaştık!

— Bu süvari akını bize zaferi kazandırdı. Murat başındaydı onların. Cesur bir asker o.

— Cesur olmayan bir Fransız var mıdır?

— Bazıları onun kadar cesur sayılmaz.

— Ben mi?

Berthier bir an, Mareşal'in Napoleon'u tokatlayacağına düşündü.

İmparator aynı düşmanca ifade ile cevaplandırdı: «Hayır, sen değil!»

Berthier yine, Mareşal'in Napoleon'un boğazına sarılıp boğacağını düşündü. Derhal araya girdi.

— Majeste, Mareşal Lannes biraz rahatsız. Odasına göndereyim mi kendisini?

— Hayır.

Lannes, Napoleon'un yüzüne karşı haykırdı: «Karların içinde yirmi bin cesur Fransız askeri ölmüş ya-tıyor. Benim ve Augereau'nun adamları. Size bu zaferi onlar kazandırdı. Çünkü her biri birden fazla Rus askeri öldürdü. Yirmi beş bin Rus askeri ile beraber ya-tıyorlar orada. Ama siz yalnızca Murat'nın adını öne sürüyorsunuz! Palyaço giysileri içinde bir sirk süvarisi! Niçin? Enişteniz olduğu için mi? Erkek kardeşle-riniz gibi onu da kral mı ilân edeceksiniz? Ne için ha-zırlıyorsunuz onu? Polonya tahtı için mi?»

Napoleon sessizdi. Lannes haykırmaya devam etti: «Haydi, söyleyin! Onu Polonya Kralı mı ilân ede-

ceksiniz? Yoksa hâlâ sizin uğrunuza savaşmamızı istiyor musunuz?»

Napoleon'un yüzü sanki kayadan oyulmuştu.

— Mareşal Lannes onur payesini istediğim gibi dağıtırim. Başarıların tümü benden gelir.

Güçlkle nefes alan Lannes bir adım geri çekilerek ona baktı: «Kan izleri arasında ilerlediğiniz için kendinizi büyük bir adam sanıyorsunuz. Dinleyin beni, bir Fransız kanı Polonya'nın tümüne bedeldir.»

— Mareşal Lannes, eğer memnun değilseniz, Fransa'ya geri dönmek için size izin veririm.

— Hayır, bana gereksinmeniz var.

Berthier derin bir nefes aldı. Birbirlerine hâlâ düşmanca bakıyorlardı ama, kavga sona ermişti.

NAPOLEON karargâhını Finckenstein şatosuna taşıdı ve Marie'yi yanına çağırttı.

Josephine'e yazdı:

«Mektubunu ayın 12'sinde aldım. Anladığıma göre sağlığın iyi ve Malmaison'a gitmek düşüncesi seni memnun etmiş. Burada havalar iyiye gidiyor; umarım bir daha bozmaz. Bildirecek yeni bir olay yok. Ben çok iyiyim.

Her zaman senin
Napoleon»

Marie gelince koşarak kucakladı onu.

— Sevgilim, geldin demek?..

— Beni çağırdın ve geldim.

— Korkarım Varşova ile karşılaştırdınca pek güzel bir yer değil burası. Sana uygun bir yer yapmak için çok uğraştım.

— Eğer sen rahatsan, ben de memnun olurum.

— Hayır ben askerim; çıplak tahtalardan fazlası bizler için lüks sayılır. Ama sana gelince...

Gülümseyerek birbirlerine baktılar. Mutluluklarından söyleyecek söz bulamıyorlardı. «Geldiğin için teşekkür ederim.» ve «Gelmene çok sevindim.» diye tekrarlıyordu Napoleon.

Baş başa yemek yediler. Constant isteklerini yerine getiriyor, sonra uzak bir köşeye çekiliyordu.

— Bu savaş hakkında Varşova'da ne diyorlar? diye sordu Napoleon.

— Zaferin kazanıldığını söylüyorlar, derken niçin sorduğunu merak ediyordu genç kadın.

— İyi.

— Başarılı değil miydi?

— Evet. Birinin kazanması gerekiyordu. Kazanmak, kaybetmekten daha iyidir. İşte bu kadar.

— Ama sen kazandın!

— Evet, diyen Napoleon bir süre düşüncelere daldıktan sonra tekrar konuştu: «Kar fırtınası vardı. Ne olduğunu kimse görmüyordu. Herkes ya en yakınındaki Rus askerini öldürdü, ya da onun tarafından öldürüldü. Sanırım Ruslar kar altında savaşmaya alışkındırlar. Biz değiliz.»

— Sonunda Ruslar geri çekildi.

— Ertesi sabah savaş alanını dolaştım ve savaşın tüm dehşetini gördüm. Evet geri çekildiler. Yani onlarla tekrar savaşmam gerekecek.

— Ve yeneceksin.

— Evet. Onları tamamıyla yendiğimi düşünmeye başlamıştım... Marie gerçeği söyle bana. Varşova'da benim hakkımda ne düşünüyorlar?

— Sen hâlâ —ve daima— bir kurtarıcımızsın. Kahramanımız. Başka ne olabilir?

— Bir dahaki sefere zafer tamam olacak.

Cevap verdi Marie: «Evet. Ve Polonya özgürlüğüne kavuşacak!»

Napoleon tabağını itti: «Konuyu değiştirebilir miyim? Murat. Tanıştın Murat ile. Ne düşünüyorsun onun için?»

Bir süre cevap vermedi Marie.

— Çok cesur bir asker olarak yaygın bir ünü var.

— Bunu hak etti. Ama sana göre nasıl bir adam?

— İyi bir konuşmacı.

— Evet, bu da doğru.

— Çok konuşuyor. Herkese, onu Polonya Kralı yapacağına söz verdiğini anlatıyor.

— Öyle mi?

Marie gülümsedi: «Seni tanıyorum artık. Konuyu değiştir dediğin zaman, sen değiştirmiyorsun.»

Napoleon kısaca cevap verdi: «Ne Murat'ya ne de başkasına söz verdim. Verdiğim sözleri tutacak hale gelinceye değin bunu yapmam. Rusları yenince söz değil, bir karar vereceğim. Gerçekçiyim ben.»

— Öyle mi? Her zaman mı?

— Olaylarla, oluştukları zaman ilgilenmesini öğrendim. Her doğan günün kendine göre gerekçeleri vardır.

— Bana öyle geliyor ki, sen birbiriyle savaş halinde olan iki insansın. Biri beynin, diğeri ise kalbinle yönetiliyor.

Napoleon yumuşadı, gülümseyerek kadının elini tutmak için uzandı.

— Sevgilim, aşkım. Bugün, kalbim yönetiyor. Sen buradasın. Neşeden başka hiç bir şeye gereksinmem yok.

Daha sonra büyük yatakta mutlu, rahat ve aşk dolu yatarlarken, Napoleon konuşmaya başladı: «Eğer dünya yüzündeki herkesin arasında seçme şansın olsaydı... rüzgârlı, eski bir şatoda söylenecek söz mü bu...»

— Cevap verebilirim. Yine burada seninle beraber olmak isterdim.

— Cevabını çok sevdim ama, benim sorumun karşılığı bu değil.

— Öyleyse bir daha sor.

— Eğer dünya yüzündeki herkesin arasında seç-

me şansın olsaydı, Polonya Kralı olarak kimi seçerdin? Tabii eğer bir Polonya Krallığı varsa.

Kadının düşünmesine gerek yoktu: «Bir tek insan var. Prens Poniatowski.»

Duygusuz bir sesle cevap verdi Napoleon: «Ah, evet. Poniatowski!»

— Son kralımızın yeğeni o. İyi bir lider, ve tam bir askerdir.

— Ayrıca iyi bir Polonyalı.

— Elbette. Bir yabancıyı kralım olarak seçer miyim?

Napoleon usulca kadını öptü. «Sevgilim. Güzel Marie. Güzel Polonyalı. Polonyalı yurtsever. Sen bir yabancıyı...»

— Kocam olarak seçtim, dedi genç kadın.

— Evet. Kocan olarak.

— Kalbim yönetiyor beni, dedi Marie.

MURAT, sanki bir lütufta bulunuyormuş gibi, kendine özge görkemli selâmını çaktı.

— Beni görmek istemiştiniz, Majeste.

Napoleon başını kaldırdı.

— Prens Murat, kulağıma gelen bir dedikodu var. Seni Polonya Kralı yapmaya söz vermişim.

— Öyle mi Majeste?

— Bu dedikoduyu bastırmak için elinden geleni yap.

— Öyle mi?

— Çünkü aslı yok.

— Ya!

— Hepsi bu kadar.

Murat kararsız, durakladı.

Napoleon daha yüksek sesle tekrarladı: «Hepsi bu kadar.»

Selâm vererek dışarı çıktı Murat. Eğer düşünüp

bulabilseydi söyleyecek bir sözü olan birine benziyordu davranışları.

Daha sonra Berthier ile Duroc'a yaklaştı.

— Berthier, benim Polonya Kralı olacağım konusundaki dedikoduları kimin çıkardığını biliyor musunuz?

— Siz çıkarmadınız mı?

— Ne? diyen Murat yaralanmış masumluluğu ile gözlerini Berthier'den Duroc'a çevirdi.

— Sen değil mi? dedi Duroc.

— Tamamıyla saçma.

— Evet, biz de böyle düşünmüştük, dedi Duroc.

— Böyle bir iklimi olan bir ülkenin kralı mı olacağım? Ödül olarak bile kabul etmem. Fiyatı ne olursa olsun bana göre değil.

— Öyleyse önerilmediği için memnun olmalısınız, dedi Berthier.

— Eğer bana bir krallık verilecekse, İtalya'yı tercih ederim. Ya siz?

Sırlarına ortak ettiğini belirten gülümsemesini takınıp kabarak uzaklaştı.

KARISINDAN bir mektup alan Napoleon cevap yazıyordu:

«Kadınlar hakkında söylediklerini anlayamıyorum. Yoksa kıskanıyor musun? Hiç bir neden yok aslında. Benim tatlı, somurtkan, kaprisli, daima sevilen Josephine'im var. Kıskandığı zamanlar dışında, tam bir şeytan olup çıkıyor.

«İnan, Ruslara karşı açacağım yeni savaş beni öylesine meşgul ediyor ki, kadınları düşünecek vaktim bile yok.

«Bu yaz buraya gelmeyi pek düşünmemelisin. Polonya hanları ve askerî kamplar, bir İmparatoriçe için uygun değil.

«Ben de senin kadar tekrar görüşmek için sabırsızlanıyorum.

«Huzur içinde bir yaşam istiyorum artık.

«Sevgilerimle. Sağlığım iyidir.

Napoleon»

VARŞOVA'DAN GELEN TALLEYRAND, Napoleon, Berthier ve Marie ile beraber yemek yedi.

— Evet, Varşova'daki partilerim çok iyi gidiyor. Ama açtıkları masraflar biraz düşündürüyor beni.

Napoleon'un neşesi yerindeydi: «Polonyalılardan aldığın rüşvetlerle yine Polonyalıları eğlendirebilirsin.»

— Doğrusunu isterseniz, Majeste, yalnızca desteklediğim fikirlere yardımı olan parayı alıyorum yalnızca.

— Namuslu adam mı?

— Hayır, Majeste. Ama düşünceli.

— Hangi fikirleri destekliyorsunuz Prens Talleyrand? diye sordu Marie.

— Madam ben barışseverim. Hem sakat olduğum için bu gerekli, hem de barış içinde yaşamak daha rahat.

Napoleon söze karıştı: «Senin savaşın çok rahat.»

— Herkesinki böyle olamaz mı? diyerek tekrar Marie'ye döndü. Ben arabuluculuğu ve ortadan gitmeyi severim Madam. Savaşlar başka savaşlara yol açar.

Berthier huysuzca söze girdi: «Zaferler barış getirir!»

— Öyle mi? Zaferler öfkeye yol açar, bundan öd alma duygusu doğar ve sonuç olarak yeni savaşlar başlar. Eğer satranç oynasaydık berabere kalmış olurduk.

— Üzülerek söylüyorum ki bir süre önce yaptık bunu, dedi Berthier.

— Ve Avusturya arabulucu olmayı önerdi. İyi bir öneri doğrusu.

— Avusturyalıları bir yıl önce yenmiştik. Niçin arabuluculuk yapmalarına izin verelim?

Talleyrand elinden geldiğince kibar bir tavırla cevabın apaçık ortada olduğunu ima etti: «Barışa kavuşmak için...»

Berthier homurdandı.

Havaya doğru konuştu Talleyrand: «Ve yeni bir anlaşma ve dostluğun başlangıcı olarak...»

Marie sordu: «Kiminle anlaşma olacak Prens? Rusya ile mi?»

Talleyrand, genç kadının Varşova'daki evinde kullandığı politikayı anımsadı. Hareketlerini belirli bir yola çekmek için gerekmişti bu manevra o zamanlar.

— Prens? diye tekrarladı Marie.

— Özür dilerim sevgili Madam! En tatlı, özür dileyen gülümsemesi ile genç kadına baktı. Bir an için Berthier'e hitap ettiğinizi sanmıştım. Onun prens olduğunu çok iyi anımsıyorum, ama bana bu unvanın verilmiş olduğunu bazen unutuyorum. Söylediklerine göre karım prenses olmaktan çok mutluymuş. Sosyete içinde çok sükse yapıyormuş ve satıcıların faturalarını da düşürüyormuş.

Marie, sözünü unutmazdı: «Hâlâ bir zamanlar bana söylediğiniz gibi bir Fransız - Rus anlaşmasının ülkeniz için daha yararlı olacağına inanıyor musunuz?»

Napoleon'un gözleri ikisi arasında dolaştı. «Ne? Talleyrand mı söyledi bunu? Ne zaman?»

Talleyrand'ın gülümseyişi ikisini de kucakladı: «Madam, İmparator benim burada, kemancı değil.»

GÜN İŞİYINCA Constant, İmparator'un savaşa gitmek üzere hazırlanmasına yardım etti. Marie de yanlarındaydı.

— Sen dışarı gelmemelisin; sabahın bu saatında senin için hava çok soğuk. Pencereden gidişimizi seyredebilirsin.

— Pencereye bakacak mısın?

— Evet.

— Bir bakış. Bir saniye.

— Sonra sen Varşova'ya döneceksin.

— Ve bekleyeceğim, evet.

— Senin... derhal düzeltti sözlerini. Kont Walewski orada mı?

— Taşradaki malikânesinde kalıyor.

— Seni nerede bulabilirim?

— Varşova'daki evde oturmama izin verdi.

— Ama seni görmeyecek.

— Bir daha asla birbirimizi görmeyeceğiz. Karar vermiştik.

Giyinmesi bitmişti. «Bir kaç gün sonra Rusları yakalayacağım ve yeneceğim. Ondan sonra...» Constant'a döndü, «Hemen gidip hazırlan. On beş dakika sonra çıkıyoruz yola.» dedi.

— Başüstüne efendim, diyen Constant dönüp Marie'yi selâmladı. Size hoşça kalın diyebilir miyim Madam?

Marie gülümsedi: «Çok yakında tekrar görüşeceğiz.»

— Umarım Madam.

Tekrar selâm verip dışarı çıktı.

— Dün gece senin bir melek olduğunu söyledi bana Constant, dedi Napoleon.

— Constant da patronu gibi iltifat etmeyi seven biri.

— Ayrıca, seni tanıdığımdan beri benim de melek gibi davranmaya başladığımı da söyledi.

— Sen beni mutlu ediyorsun, ben de seni memnun etmeye çalışıyorum, dedi Marie içtenlikle.

Napoleon da genç kadın kadar dürüsttü, «Bir kadında arzuladığım her şeyi sende buldum.» dedi.

— Bana gereksinmen olduğu sürece senin kadının olurum.

— Seninle yasa önünde evlenmemize olanak bulunmadığını biliyorsun değil mi? Yoksa Papa'nın yakasına yapışıp bir zar kutusu gibi sallayarak, iki boşanmayı onaylatıp bizi yeni bir çift olarak takdis etmesini sağladım.

— Evet, yapabileceğinden eminim. Düşüncesi bile sevindirdi beni. Ama olanaksız olduğunu da biliyorum, dedi Marie.

— İmparatorların aşk için evlenmelerine izin yok.

— Evlilik istemiyorum ben. Hiç bir şey istemiyorum aslında.

— Benim aşkımı?

— Onun için yalnızca umudum var.

Cevap verdi Napoleon: «Biliyorsun ilk zamanlar sana âşık değildim, sevgi değildi duyduklarım. İşken-ce, ölüm gibi bir seks arzusu ile istiyordum seni. Benim için seks büyük bir gereksinme değildir ve bazen zevk bile vermez.»

— Sen de biliyorsun —elbette biliyorsun— ilk zamanlar ben de seni sevmiyordum, dedi Marie.

— Evet.

— Şimdi seviyorum.

— Şimdi seviyorum, diyerek öptü genç kadını Napoleon. Geçmiş için pişman olmamaya, başka türlü olmasını arzulamamaya alıştırdım kendimi.

— Ben de öyle.

— Ama daha iyi bir kadınla evlenseydim, mutluluğum artabilirdi ve belki de daha iyi bir erkek olur-dum. Sen bana mutluluk verdin, belki de daha iyi yaptın beni. Anı bir tutkuyla bağırdı Napoleon. Bırak bir an için pişman olayım! Her şey bambaşka olmalıydı aslında!

Pişman olmasına izin vermedi Marie: «Yani ben on yıl önce Fransız olarak doğmalıydım ve acemi genç general ile tanışmalıydım. Bunu mu demek istiyorsun?»

— Evet!

— Her şeyle mutlu olmasını bil.

Kabul etti Napoleon: «Evet!»

Yavaşça kollarından uzaklaştı genç kadın: «Savaşın sonuna dek beni düşünme. Sonra bir an için düşün. Kazandığını, sağ olduğunu bildirmek için birini gönder bana. Görüyorsun ya, ben de bazı şeyleri istiyorum. Ama hepsi bu kadar.»

— Daha fazlasını yapacağım.

— Birini göndermen yeter.

Saatine baktı Napoleon: «Duroc senin için bir araba ve yol arkadaşları hazırladı.»

— Evet.

— Gitmem gerekiyor.

Marie uzanıp bir çekmecedен ufak bir kutu çıkardı.

— Sana bir şey verebilir miyim? Savaştan sonra bakmak için?..

— Önce, sırasında ve sonra.

— Hayır sonra.

Kutuyu açıp içindekini Napoleon'a verdi. Dikkatle baktı İmparator.

— Bir yüzük.

— Takmaya zorunlu değilsin. Ama lütfen yanında taşı.

— Çevresine bir saç teli örülmüş. Senin saçın.

— Evet.

— Senin parlak saçların... Ve bir yazı var.

— Bu ışıktа göremezsın. Savaştan sonra oku.

— Ne yazıyor?

— Okursun.

Bir daha sordu Napoleon: «Ne yazıyor?»

— «Beni sevmekten vazgeçsen bile seni sevdiğimi unutma.» yazıyor.

Yüzüğü parmağına takıp genç kadını kolları arasına aldı.

— Aşkım!..

ÜÇ HAFTA SONRA Varşova'da Talleyrand genç kadının evine geldi.

— İmparator mu gönderdi sizi?

— Varşova'ya gönderdi Madam, size değil.

— Ama İmparator'un yanından geliyorsunuz. Nasıl o? İyi mi? Lütfen oturun. Her şeyi anlatın bana.

— Kendisi son derece iyi.

— Elbette bunu biliyorum. Yalnızca bir kez daha duymak istemiştım. Ve büyük bir zafer kazandığını, Çarın barış önerisi için onunla buluştuğunu biliyorum. Sonunda arzuladığınız barışa kavuştunuz.

— Benim barışım değil Madam.

— Yine de barış içindeyiz. İmparator barış yaptı.

— Evet, doğru.

— Öyleyse anlatın. Ne söylemek için geldiniz bana?

Gülümsemiyordu Talleyrand. «En içten duygularıyla affınızı dilemeye geldim.»

— Af dilenecek bir şey yapmadınız ki Prens.

Talleyrand'ın sözlerinden çok davranışları Marie'yi şaşırtmıştı. Prens'i tanıdığı süre içinde, ilk kez onu tamamiyle ciddi ve dürüst görüyordu.

— Madam ilk kez olarak karşımdakileri kandırma ve ikna etme yeteneklerimden utanıyorum.

Kibarca cevap verdi Marie: «Diplomatlık onurlu bir meslektir.»

— Artık böyle düşünmüyorum, Madam.

Politikacının yüzünde garip bir anlam vardı; kendisinden nefret etmese bile yaptıkları hoşuna gitmiyormuş gibiydi.

— İnanın bana Madam, aslında onursuzca davranmak istemedim. Ruslarla anlaşma yapılmasına taraf olduğumu söyledim size, ama bu görüşte değildim. İmparator'u bu görüşe katılmaması için ikna edebileceğinizi ima ettim, ama doğru değildi. Her şeyi, sizi İmparator'un yatağına atabilmek için yaptım; görevlerim arasında ona eğlence arkadaşları sağlamak da

vardır. Ama aslında sizi kendi yanıma çekmek istiyordum. Ruslarla yapılacak olan anlaşmaya karşıydım ve Polonya Krallığı kurulmasını arzuluyordum. Kendi çıkarım için sizi kurban ettim, Madam. Artık boş yere kurban ettiğimi anlıyorum.

Bir anda rengi solgun genç kadın: «Ne oldu?» diye sordu.

— İki büyük tanrı, İmparator ile Çar, düşlerini gerçekleştirebilmek için haritayı yeniden çizdiler. Rusya, işgal etmiş olduğu Polonya topraklarından vazgeçmeyecek. Polonya Krallığı değil, minicik bir Varsova Dükalığı kurulacak. Bir Polonyalı yerine bir Sakson yönetecek burasını.

— Sakson mu?

— Evet Madam. Böylece İmparator, Saksonya'da istediği gibi yönetime karışıp, aptal kardeşlerinden biri için bir taht kuracak. Artık anlıyorum ki, Madam, Avrupa'yı büyük bir eyalet olarak görüyor İmparator. Kendisi buranın mal sahibi, akrabaları ise icra memurları. Görüyorum ki Madam, onun hırsının sınırı yok; tüm dünyaya sahip oluncaya dek direnecek. Bu ilerleme hırsına hizmet etmeyi bir görev saymıyorum. Bundan sonra artık, bir bakıma ona karşı olacağım demektir. Ve size yaptıklarımı düşünerek üzüntüye kapılıyorum. Gerçi bağışlama sözcüğü çok zayıf kalıyor ama, yine de beni bağışlamanızı dileyeceğim.

Bir süre sonra alçak sesle cevap verdi Marie: «Hata ediyorsunuz Prens. Bana zarar vermediniz. Kurban etmek diye bir sorun yok. Yeni bir bağlılığım var şimdi. Ben onun karısıyım. Polonyalı karısıyım.»

21. GRANDÜŞES KATARINA

CONSTANT, İmparator'un giyinmesine yardım ettikten sonra odadan çıktı.

Napoleon gözlerini Corvisart'a çevirerek sordu: «Evet?»

— Siz majestelerine yüzlerce kez söylemiş olduğum gibi...

— Bir daha söyle.

Corvisart, kendisine güvenilmesini sağlamak istercesine bir sır verir gibiydi: «Majestelerinin baba olmaması için hiç bir neden göremiyorum.»

— Sen göremiyorsun. Ama olabilir mi?

— Doktorlar generaller gibidir. Olayları meydana geldikten sonra açıklamayı daha iyi beceririz.

İmparator kolay kolay tatmin olmazdı. Sorularına şakadan başka cevaplar verilmesini isterdi.

— Corvisart! Söyle bana! Bir oğlum olabilir mi?

— Benim görüşüme göre evet.

— Öyleyse niçin olmadı?

— İmparatoriçe birkaç yıldır kısır.

— Ya ötekiler? Benden hamile kalmak için can atanlar? Sen onları da muayene etmiştin.

Corvisart aklından geçenleri belirtmeyen bir sesle cevabını bildirdi: «Matmazel Eléonore Dénuelle'in bir oğlu var.»

— Benim mi? Benim olduğunu düşünüyor musun?

Corvisart inkâr edilmeyecek gerçekleri ortaya koymayı tercih etti: «Çocuk sizi andırıyor.»

Homurdandı Napoleon: «Benim olduğuna inandığım zaman, bana benziyor. Kuşkulu olduğum zaman Murat'ya, ya da başkalarına benziyor. Nasıl emin olabilirim? Sen nasıl emin olabilirsin?»

— Tıp biliminin henüz çocukluk devrinde olduğunu unutmayınız Majeste!

— Murat'nın bir sürü çocuğu var.

— Ama Dénuelle'in çocuğu yine de sizin olabilir.

— Murat'nın olması olasılığı daha büyük.

— Olasılıkları altüst ederek doğan bir sürü çocuk bilirim.

Napoleon kara, kuşkulu gözlerle ona baktı. Tüm doktorlar şarlatandı. Pek çoğu cahil ve aptaldılar. Ne yazık ki bazen onlara başvurmak zorunda kalıyordu insan. Corvisart ise bu kötü adamların en iyisi sayılırdı; ama gerçeği bildiği zaman söyleyeceğini garanti edebilir miydiniz?

Napoleon sert bir sesle: «Corvisart seni bir baron yaptım. İstedğin her unvanı da verebilirim...» diye söze başladı.

Corvisart selâm verdi: «Size basit öğütlerden başka bir şey söyleyemem Majeste. Bir çocuk sahibi olmak için, olabileceğinize inanmanız gerekiyor.»

Çok basitti bu öğüt. Napoleon aldırmadı bile. «Eléonore, Murat ile yatmış ya da yatmamış olabilir. Çocuk benim ya da bir başkasının olabilir. Ama Bayan Walewska namuslu bir kadındır. Saflığın, namusun simgesidir o.»

— Evet Majeste.

— Bir yıldan uzun bir süredir onunla yatıyorum. Yetmiş yaşındaki kocasından bir çocuğu var. Ama benden olmadı! Niçin?

Corvisart omuzlarını kaldırdı: «Eğer bu sorunun cevabını bilseydim Majeste, bir imparatorun daha büyük bir insan olurum.»

FOUCHÉ'Yİ PEŞİNDEN SÜRÜKLEYEN CAROLINE ağabeyini görmeye geldi. Napoleon'un en son görmek istediği kişi ise Caroline idi. Kız kardeşinin kendisine saldıracaklarını biliyor ve karşı saldırıya geçecek gücü olmadığını hissediyordu. Saldırmak yerine savunmaya zorlanmak kadar hiç bir şey onun sinirlerini bozmazdı. Caroline'in iddialarına cevap veremezdi. Ancak ona kaba davranabilirdi.

— Caroline sen akıllı bir kadınsın, lütfen bir aptal gibi konuşma.

— Napoleon sen kararlı bir adamsın, lütfen bir karar ver.

— Gerektiği zaman karar veririm.

— Bu konu dışında her şeyde evet.

— Henüz gerekli değil.

Fouché'ye döndü genç kadın. Napoleon zaten ne zaman yardım görmek için ona döneceğini merakla beklemekteydi.

— Fouché anlatır sana. Ajanlarından gelen raporlar var.

— Casuslarından rapor, dedi Napoleon sinirli bir sesle. Casusların ne söyledi sana? Caroline neleri bana anlatmanı istiyor?

Fouché'nin elinde kalın bir deste kâğıt vardı.

— Tahtın bir veliahtı olmadığından tüm Fransa'da yaygın bir korku var Majeste.

— Benim öleceğimi mi sanıyorlar?

— Kendinizi öylesine sık tehlikeye atıyorsunuz ki, olasılık büyüktür.

— Ve bundan dolayı boşanıp tekrar evlenmeli ve çocuk sahibi olmalıyım, değil mi?

Fouché selâm verdi: «Majeste, Fransa halkı bunun sizin göreviniz olduğuna inanıyor.»

Caroline ekledi: «Ve sen de görevin olduğunu biliyorsun.»

Görevlerini çok iyi bildiği halde tekrar tekrar yüzüne vurulmasından hiç hoşlanmazdı Napoleon. Saldırıya geçmek üzere Carolin'e döndü.

— Bırak herkesi, niçin sen özellikle bir oğlum olmasını istiyorsun?

— Sen bir savaşta ölürsen, kim yerine geçecek? Tahta oturacak biri bulunmalı.

Napoleon kötü bakışlarla baktı kız kardeşine: «Fouché gibi benim de özel ajanlarım var. Eğer Polonya savaşında ölseydim, sen tahta el koymaya çalışacaktın.»

Rahatça cevap verdi Caroline: «Evet, bunu yapmaya hazırdım. Bir kriz doğacaktı çünkü. Fransa'nın bir askere gereksinmesi olacaktı.»

— Bir asker, evet. Ama bir süvari değil. Sözlerin yerine oturduğunu görmekle memnun olmuştu. Sevgili kardeşim, sana bir krallık veriyorum. Çünkü hem benim kardeşimsin, hem de zekisin. Ayrıca Murat, Napoli halkını memnun edecektir. Onlar operayı çok severler, Murat ise başlı başına bir operadır. Ve Napoli'de bulunduğu zaman bana kötülük yapamaz. Lütfen krallığın ile yetin ve imparatorluğumu yalnız bırak.

Küskün bir sesle cevap verdi Caroline: «Yalnızca senin ve Fransa'nın iyiliğini istiyorum.»

— Bu sarayda hepsinin kendine göre nedenleri olan binlerce dalavere dönüyor. Gerçekte sana ne istediğini söyleyeyim mi? Josephine'i boşamamı istiyorsun, çünkü ona olan nefretin ilerleme hırsını bile bastırıyor.

— Ben Josephine'den nefret etmiyorum.

— Ben de etmiyorum. Karımdır o. İmparatoriçem. Gerektiği zaman bir karar veririm.

Konuşmanın bittiğini ima ediyordu. Kapıya kadar geçirdi kardeşini. Ama kapıyı açmadan önce son bir sözü daha vardı: «Ve tabii, ikinci evliliğimin de senin şansına zarar verebileceğine inanmıyorsun. Çünkü benim çocuğum olacağına inanmıyorsun.»

Söylediklerine derhal pişman olmuştu Napoleon. Kendi korku ve kuşkularının bir itirafıydı bu sözler ve Caroline de itiraf olduğunu biliyordu. Acımayla ağabeyine baktı. Sakin bir sesle: «Hayır, niçin böyle düşünüyüm?» diye cevap verdi.

Caroline odadan çıktıktan sonra Napoleon elini Fouché'ye uzattı.

— Şu raporlara bir göz atayım.

— Bakmak isteyeceğinizi düşünerek getirmiştım zaten.

Napoleon önemsiz kâğıt parçalarına bakar gibi gözden geçirdi raporları.

— Fouché, İmparatoriçeyi boşamayacağımı biliyorsun, değil mi?

— Anlıyorum, Majeste.

Napoleon dönüp kâğıtları çalışma masasının üzerine attı: «Eğer İmparatoriçe boşanmayı kendi görevi sayarsa, durum değişir elbette.»

NE YAPMASI gerektiğini düşünen Fouché bir süre sonra karar verdi. İki gün geçince İmparatoriçe'yi ziyaret etti.

— Sevgili Fouché...

— Majeste, beni kabul ettiğiniz için teşekkür ederim.

— Rica ederim, bana söyleyecek ilginç haberleriniz vardır her zaman. Ya Madam de Rémusat? Çıksın mı dışarı?

Fouché hafifçe eğildi: «Çıkmasını tercih ederim. Bağışlayın beni.»

Claire odadan çıkınca İmparatoriçe, Fouché'ye oturmasını söyledi.

— Dedikodu mu? Umarım.

— Pek sayılmaz Majeste.

Eğer dedikodu değilse, haber olmalıydı. Fouché her şeyi bilirdi. Bazen, işine geldiği zaman, bildiklerini ona anlatırdı.

— Oh, Fouché, o Polonyalı kadının Paris'e geldiği doğru mu?

— Bayan Walewska mı? Evet Majeste.

— Memnun oldum. İmparator'u sakinleştirdiğini söylemişlerdi bana. Nerede kalıyor o?

— İmparator, Victoire sokağında bir ev tuttu onun için.

Olağanüstü bir ilgi göstermeden tekrar sordu Josephine: «Sağlığı nasıl acaba?»

Fouché, sorunun anlamını sezdiğini belli etmeden cevaplandırdı: «Sağlığı iyidir.»

— Memnun oldum, diyerek teşekkür etti Josephine. Başka ne var?

— Dedikodu sayılmaz ama, halkın fikri...

Dikkat kesildi imparatoriçe: «Anlat bana!»

— Uzun süredir sizin iyiliğiniz için çalışıyorum Majeste.

Lafın başlangıcı pek iyi sayılmazdı. Özellikle çekici gülümsemesi ile Fouché'ye baktı. «Evet Fouché, sen devrimin liderlerinden biri olduğun günlerden beri tanışırız.» Devrimde onun ölüme mahkûm edilmesini hâlâ anımsadığını gösteriyordu gülümsemesi...

Fouche cevap verdi: «Ve devrimi sona erdiren hareketin liderlerinden biri...»

— Evet, büyük bir yeteneğin var Fouché, daima kazanan taraftasın.

Alçak gönüllülükle kabul etti Fouché: «Sağ kalabiliyorum. Bir kısmımız gibi...»

— Sen ve ben.

— Size olan bağlılığım hiç değişmez. Kötü gün dostu olarak.

Josephine'in konuşmak isteyebileceğini düşünerek yüzüne baktı. Ama İmparatoriçe dikkatle kendisini dinliyordu. Düşüncelerini açıklamamanın zamanı gelmişti.

Cebinden bir mektup çıkardı. «Bu nedenle size bir mektup yazma cesaretini buldum kendimde. Sizin ve İmparator'un bugünkü durumu ile ilgili olarak...»

Şaşırmış bir sesle cevap verdi Josephine: «Benim bugünkü durumum imparatoriçeliktir. Daha fazlasını bekleyemem.»

Fouché aynı fikirde olduğunu bildirdi: «İmparator da ününün ve gücünün doruğundadır. Fransa'nın ve Avrupa'nın yöneticisi...»

— O da durumunu yükseltmeyi düşünemez her halde.

Kelimeleri seçerek cevaplandırdı Fouché: «Bugünkü durumu. Ama Fransa'ya bir gelecek borçlu.»

«Gelecek» sözü Fouché'nin ne anlatmak istediğini bildirmişti Josephine'e. Şaşırmış görünmeye devam etti: «Yani daha büyük bir imparatorluk mu?»

— Bir miras. Ve bu mirasa konacak bir varis. Bir veliaht.

Fouché'nin yalnızca bunu demek istediğini anlamak rahatlatmıştı İmparatoriçe'yi: «İmparator o sorununu düşünüyor. Karar verecektir. Her zamanki gibi.»

Gerçi Fouché'nin daha çok sözü olduğunu biliyordu ama, söylenecek bir şey olmadığını ima etmişti.

— Eğer İmparator'un bir varisi olursa, tahtın geleceği sağlama alınmış olur.

— Bir varis olacaktır.

— Doğrudan doğruya bir varis.

— Ya da başka türlü, ne önemi var?

Fouché abartmalı bir davranışla başını salladı: «Majeste, bir devrim geçirdiğimizi unutmayın. Bir başkasını yaşamamayı tercih ederim.»

— Ben de. Ama niçin?

— Güvenlik Bakanı olarak halkın ne düşündüğünü biliyorum.

— Sevgili Fouché, halk, siz bilmeden hiç bir şey düşünemez. Ama yine de niçin?

— Halk da —siz ve ben gibi— yeni bir ayaklanma korkusu ile titriyor. Halk, —tıpkı benim gibi— İmparator aramızdan ayrıldığı gün kardeşleri, kayınbira-derleri, kız kardeşleri ve başka bir yığın kişinin taht için çatışmasından korkuyor. Anarşi çıkacağı kesindir ve belki yeni bir terör devri görülür.

Josephine neşeyle cevap verdi: «Halk çok çabuk titriyor. İmparator bir varis bulacaktır.»

Tekrar başını salladı Fouché: «Eğer varis İmparator'un oğlu değilse, yapılacak tayin geçerli olmaz.»

— İmparator'un oğlu yoktur.

— Eğer siz buna olanak tanımazsanız, olmayacaktır da...

Gözlerini irileştirerek, rahatlıkla cevaplandırdı Josephine:

— Bay Fouché, kararları veren kişi ben değilim.

Fouché tekrar söze başladı: «Majeste, sizin bugünkü durumunuz son derece yüksek ve onurludur. Yalvarırım bir de Fransa halkının gözüyle bakın buna. Halkımız sizi de en az imparatorları kadar sever. Sizi daha ne kadar çok seveceklerini, onurunuzun ne kadar yükseleceğini, tahtın ne ölçüde güvenlik içinde bulunacağını ve bundan dolayı geleceğinizin de nasıl güvenlik altında olacağını düşünün. Serseri bir kurşun çok şeyi değiştirebilir. Eğer imparator şanssız bir biçimde aramızdan ayrılırsa, yarın devlet sizi sevmeyenlerin eline geçer. Ama durumunuzu korumak, gelecekte de onurlu ve zengin olmak sizin elinizdedir. Kendi isteğinizle, fedakârlık yapar, İmparator'un tekrar evlenip çocuk sahibi olmasına fırsat verirsiniz...»

Yurtseverlik duygularına hitap edermiş görüldüğü halde, Josephine'in en güçlü duygularına seslenmekteydi. Bir daha yoksulluk yüzü görmeden, ömrünün sonuna değin para içinde yaşayacağını söylemekteydi.

İnanmaz bir ifadeyle sordu Josephine: «Siz İmparator'un elçisi misiniz?»

— Eğer bundan kuşkulanırsa İmparator çok öfkelenenecektir...

— Evet, sanırım.

— Halk arasında güvenliği sağlamaya çalışan bir bakanın düşünceleri yalnızca. Düşündüm ki bu görevi...

— Kendi isteğinizle mi?

— Evet Majeste. İmparatora bu konuşmadan söz etmemenizi rica edebilir miyim?

Soğuk bir ifadeyle konuştu Josephine: «Hiç kimseye anlatmayacağım.»

— Çok nazıksınız Majeste. Ve ileri sürdüğüm nedenleri daha açık olarak anlatan mektubumu okumanızı rica?..

— Bırakabilirsiniz. Okumaya söz vermem.

Fouché çıkınca Madam de Rémusat'yı çağırdı İmparatoriçe. Odaya giren nedime, Josephine'i isteri kşizinin eşiğinde buldu.

— Claire. İmparator o adamı bana, boşanmak istediğini bildirmek için göndermiş. Ne yapmalıyım? Hortense'a mektup yazayım. Derhal buraya gelsin. İmparator çok sever onu, sözünü dinleyecektir. Ve Talleyrand... Talleyrand ile konuşmalıyım. Fouché'den nefret ettiği için bana akıl verir, yardımcı olur. Claire bir plan bu. Bana karşı hazırlanmış bir plan. Fouché de Bonapartelar ile işbirliği yapmış. Onlar hep benden kurtulmak istediler. Beni başlarından atmak için plan hazırladılar. Bu sözleri nasıl söyleyebildi Fouché? İmparator'un bir oğlu olmasına nasıl izin verebilirim? Napoleon'un çocuğu olamaz! Herkes biliyor bunu! Olamaz!..

AKŞAM YEMEğİ için hazırlanırken bile, rengi solgundu Josephine'in. Her zamankinden fazla allık sürdü yanaklarına, bunu örtmek için. Yemekte pek konuşmadı, ama yine de çekiciydi. Daha sonra Talleyrand ile tavla oynarlarken, haberleri anlattı. Talleyrand çok ilgilenmişti.

— Fouché ortaya bir fikir çıkarır ve sonra halkın fikri diye rapor eder. Ajanları bir kahveye girip cahil bir köylüye içki ısmarlarlar ve beyaza siyah demesi için kandırırlar. Sonra işte halk fikrini bildirdi, olur.

— Mektubuna cevap vereyim mi?

— Kısa ve soğuk bir mektup öğütlerim. Fouché ki-bar bir erkek değildir. Orta sınıfın zayıflığı hâlâ üzerinde-dir ve bazen haddini bildirmek gerekir.

— Evet, diyerek başını salladı Josephine.

— Size gelmesi çok saçma ve yakışıklı. İmparator ile İmparatoriçe, araya bir polis memurunu katmadan bu konuları görüşebilirler.

Josephine: «Evet, tabii.» diyerek başını çevirdi ve Caroline, Murat ve Caroline'in bir nedimesi ile gü-lüp konuşarak kâğıt oynayan Napoleon'a baktı.

— O mektubu ve cevabınızı İmparator'a göstermelisiniz. Bu olaydan haberi olmadığına inanmış gibi davranın, dedi Talleyrand.

— Haberi vardır. Yoksa Fouché gelmeye cesaret edemezdi.

— Majeste, beni dinleyin; İmparator'un bilmediğini kabul ederek davranın. Göreceksiniz, şaşıracaktır.

Napoleon, kız kardeşinin bir sözüne kahkahalarla güldü. Josephine tekrar ona baktı. «Bu gece olağanüstü derecede neşeli...»

— Belki de biliyordur. Eğer biliyorsa durumu güçleşir. Bilmediğini ve çok şaşırdığını göstermeye çalışacaktır.

AYNI GECE, tam yatağa girecekken Napoleon onu görmeye geldi. Hizmetçiler aceleyle selâm verip odadan dışarı çıkarak, soylu çifti başbaşa bıraktılar.

— Yalnızca iyi geceler demek istedim. Çağırayım mı onları?

— Hayır yatmaya hazırım, diyerek kocasına yaklaştı Josephine. İyi geceler sevgili Napoleon. Ve geldiğin için çok teşekkür ederim.

Öpmesi için alnını uzattı Josephine. Napoleon öptü. Kadın yatağına yaklaştı. Kocasını iyi geceler demiş, alnından öpmüştü, gidebilirdi artık. Gitmesini beklediğini açıkça belirtti Josephine. Ama gitmek istemiyor gibiydi Napoleon.

— Bu gecenin çok iyi geçtiğini düşündüm, dedi.

— Evet, oldukça, diyen Josephine, onun sohbete başlamasına şaşırması gibi görünüyordu. Kibarlığından dolayı henüz yatağına girmemişti.

— Daha önce göremedim seni hiç. Günün iyi geçti mi?

— Evet, çok iyi bir gündü.

— Her zaman meşgul olduğum için özür dilerim. Seninle beraber daha fazla vakit geçirmem gerektiğini biliyorum.

Tatlı bir sesle cevap verdi kadın: «İstediğini biliyorum. Ve bu benim için yeterli. Bildiğim sürece tabii...»

— Dünyanın en uysal kadınısın.

Konuşmayı istediği yöne çekmek için kullandığı bir yöntemdi bu Napoleon'un. Josephine aynı yolla, başka bir yöne çekecekti sözlerini.

— Bu benim uysallığım mı? Sanıyorum on iki yıllık evli olmamızın sonucu. Birbirimizin karakterine uyuyoruz.

— Evet.

— Beraber olmadığımız zaman bile birlikte hissediyoruz kendimizi.

— Evet! Alışılmamış derecede uysaldı Napoleon. Niçin?

— Birbirimiz hakkında iyi ve kötü her şeyi bildiğimiz için çok iyi anlaşıyoruz. Birbirimizden eminiz, aldatamayız kendimizi. İyi mi bu? Bence çok iyi. Huzur veriyor insana. Çok mutluyum. Seninle beraber geçireceğim bundan sonraki mutlu on iki yıla güvenle bakıyorum.

— Evet, ben de.

Her ne söylemek için gelmişse, fırsatı kaçırmıştı artık. Yolu karısının çizmesine izin vermesi gerekiyordu.

Son derece olağan ve sakin bir sesle Josephine söze başladı: «Ha unutmadan söyleyeyim; Fouché bugün beni görmeye geldi ve senden boşanmamı emretti.»

Patlayan bombanın etkisi memnunluk vericiydi. Napoleon havaya sıçradı.

— Ne?..

Josephine gülümsedi: «Uzun mektubunu okumak ister misin? Ve benim kısacık cevabımı? Tuvalet masasının üstünde ikisi de...»

Napoleon ağzı açık karısına bakıyordu. Bunu çok sevdi Josephine: «Bir türlü karar veremedim; eğlenmiş mi, yoksa şaşırılmış mı görüneyim. Doğrusunu istersen çok şaşırdım. Onun için de alayla karşıladım sözlerini...»

Napoleon'un ağzı hâlâ açıktı. Konuşmayı becerebildi sonunda: «Fouché ne yaptı?»

— Senden boşanmamı söyledi. Halkın güvenliğini sağlamakla görevli bir bakan olarak.

— Nasıl cesaret edebilir?

— Sevgilim lütfen bana cesaret verme; yoksa ona kızmaya başlayacağım.

— Kızmamış mıydın? Öfkelenmek hakkındı.

Josephine gözlerini açtı: «Sevgilim, Fouché gibi sıradan bir insana kızabilir misin? Bir imparator ile imparatoriçe arasına girmeye çalışan bir polise kızılır mı? Saçmasapan bir adam!»

— İşten atacağım onu.

— Hayır sevgilim, senin işine yarıyor. Bir polis olarak tabî...

Elbette bu sözleri eklemesi gerekiyordu Napoleon'un: «Umarım Fouché benim önerdiğimi...»

— Hayır, hayır açıkça belirtti bunu. Tamamıyla kendi fikriymiş. Tek başına düşünmüş bunu.

— Bay Fouché'ye nelere karar verebileceğini ve nelere burnunu sokmaması gerektiğini açıkça bildiririm.

— Sevgilim, Fouché'nin mektubunu okur musun? Ve benim cevabımı ona verir misin? Eğer sen de aynı fikirdeysen?

Josephine tuvalet masasına yaklaştı ve iki mek-

tubu alıp İmparator'a uzattı: «Evet, tabii. Eğer istiyorsan?» demekten başka çaresi kalmamıştı Napoleon'un.

— Böylece bir kez daha konuyu düşünmek zorunda kalmayacağım. İyi geceler sevgilim. Fouché'ye kötü davranma. Çok aptal, hepsi o kadar. Anlayamıyor bazı şeyleri.

Josephine yatağına girdi, yerleşti ve uykulu gözlerle bakarak, kocasının odadan çıktığı anda uyumaya hazır olduğunu belirtti.

Ama anlaşılmayan bir nedenle odadan çıkmadı Napoleon. Olduğu yerde, kıpırdamadan duruyordu. Bir süre sonra, «Josephine...» dedi.

— Hmmm?

— Haklısın, birbirimizi ne denli sevdiğimizi Fouché anlamıyor.

— Hayır...

— Ve birbirimizi böylesine sevdiğimiz için...

— Evet...

— Bir gün gerekebilir, politik nedenlerle, tabii şimdi değil... ne zaman ben de bilmiyorum... taht için bir varis bulmam gerekir. Böyle olunca birbirimizi çok sevdiğimizden, sen kendiliğinden durumu anlayıp... isteginle bir kenara çekilip... eğer gerekirse, politik nedenlerle gerekirse...

Josephine tembel tembel, uykulu bir sesle cevap verdi. Ama sözlerini teker teker duyabiliyordu kocası: «Sevgilim biz eski püskü bir belediye binasında, tahta bacaklı bir memurun karşısında evlendik bir kez. Sonra kilisenin başpiskoposu tekrar nikâhımızı kıydı. Evliliğimiz ve taç giymemiz Papa tarafından takdis edildi. Bunca yıldır General Bonaparte, Birinci Konsül Bonaparte ve İmparator Bonaparte'ın karısı olan ben, isteğimle kenara çekilebilir miyim? Elbette çekilemem. Hiç bir kadın yapamaz bunu. Oh, belki de seni sevmeseydim yapabilirdim. Ama seviyorum.»

Suçüstü yakalanmış, kendini savunmak için bir özrü bulunmayan, yaramaz bir okul çocuğu gibi duruyordu Napoleon. Ama Josephine kocasını tanırdı. Sözleri ona dokunmuştu; bunu gayet iyi biliyordu.

EN CİDDÎ tavırlarına bürünen Talleyrand düşüncesini belirtti: «Sizinle aynı kanıdayım, Majeste. Fouché'yi işten atmalısınız.»

— Ve onun yerine tayin etmek için...

— Yerini doldurabilecek tek yetenekli kişiyi...

— Kimmiş o?

— Fouché.

Napoleon güldü. Çok yerinde bir karar olduğu için çok güzel bir şakaydı: «Tabii burnunu benim yatak odamdan uzak tuttuğu sürece...»

— Ve halkın fikirleri diye adlandırdığı konulardan...

Napoleon itiraz etti: «Halkın fikirleri hakkındaki raporları bazen çok ilginç.»

— Ama Majeste, dostumuz Fouché, sonsuza dek bir devrimci olarak kalacak. Onun görüşüne göre politika, pencerenizin altına bir sürü insan toplayıp boşanmanız için bağırttırmaktır. Ne var ki, gürültü patırtı eden gruplara bir lider bir kez boyun eğerse, halk yeni bir rejim ve yeni bir lider istediği zaman da boyun eğmek zorunluluğunu duyar. Kararları siz verirsiniz Majeste. Ben de gizliden gizliye eskilerden kalma diplomasi mesleğine bağlı olarak bunları yürütürüm.

— Gizli ve hızla...

— Politika zaman alır.

— Ben bu işin derhal bitmesini ve bir daha açılmamasını istiyorum.

— Majeste henüz ömrünüzün baharındasınız. Bir süre bekleyebilirsiniz.

Napoleon odada dolaşmaktan vazgeçti ve durup delici gözlerle ona baktı.

— Talleyrand eğer ben Polonya savaşında ölseydim ne yapardın?

— Korkudan ölürdüm Majeste.

— Doğru.

— Bu sorunu bir an önce çözümlemek istemenizi anlıyorum. Ama siz bile Majeste, soylu bir kişiyle bir anda evlenemezsiniz. Ve yeni gelin hazır olmadıkça, boşanmak hem sizin hem de İmparatoriçe'nin iyiliğine olmaz. Her zamanki nedenler yüzünden boşandığınıza inanırlar. Bildiğiniz gibi Majeste, soylular ihanet gibi basit hatalar yapmazlar. Soylular arasında bir boşanma, bir nikâh kadar sakın bir politikaya dayanmalıdır.

— Listeyi oku yine.

Talleyrand cebinden bir kâğıt çıkardı.

— Sanıyorum son konuşmamızda, Saksonya Kralı'nın kızını bu listeden silmiştik. Otuz yaşında ve pek güzel sayılmaz.

— Geç onu.

— Üç aday kalıyor geriye. Çar'ın iki kızkardeşi: Grandüşes Katarina...

— Catherine.

— İnanıyorum ki kendi dillerinde Katarina diyorlar. Yaş yirmi. Ve küçük kız kardeşi Grandüşes Anna on dört yaşında.

Napoleon kararlı bir sesle cevap verdi: «Catherine!»

— Üçüncü aday ise Avusturya İmparatoru'nun kızı Marie-Louise. On sekiz yaşında. Çok güzel olduğunu söylüyorlar.

Napoleon kararını vermişti: «Catherine!»

— Ah.

— Talleyrand, Ruslarla anlaşmaya karşı olduğunu ezbere biliyorum.

— Kararı siz vereceksiniz, Majeste.

— Verdim bile. Catherine.

Talleyrand kâğıdı bıraktı ve içini çekti: «Biraz zaman alacak bu.»

— Niçin? Çar benim dostumdur.

— Çarın annesi —aynı zamanda Grandüşes Katarina'nın annesi— sizi alt tabakadan gelip yükselmiş Korsikalı bir canavar olarak kabul ediyor.

Napoleon pek yeni sayılmayan bu şakaya acı bir gülüşle karşılık verdi: «Senin gibi Talleyrand. Sen de öyle düşünmüyor musun?»

Talleyrand hafifçe eğildi: «Majeste, ben sizin geçmişinizin pek önemli olmadığı kanısındayım.»

Napoleon bundan da hoşlandı. Eski bir aristokrata kesin emirlerini vermeyi de severdi: «Catherine. Ayarla bu işi!»

— Bir sorum var. Reddedilmeyi göze alıyor musunuz, Majeste?

— Reddedilme diye bir sorun olamaz. Catherine ile evleneceğim. Ayarla.

Söylenecek başka bir söz yoktu. Karar verilmişti.

HORTENSE ÇAĞRILDI. Genç kız Plombières'de kaplıcalara gitmişti. Derhal annesinin yanına geldi. Josephine kendini kızının kollarına attı.

— Hortense, canım. Geldiğine çok sevindim.

— Sevgili anneciğim... Nasılsın? Dikkatle annesinin yüzüne baktı. Ağlamışsın! Niçin ağlıyorsun?

Josephine sımsıkı sarıldı kızına: «Hortense, beni başından atmak istiyor!»

— Anne, on yıldır söylüyor bunu.

— Ama bu kez ciddi. Artık çok tehlikeli. Eskisi gibi değil. Beni boşamak istemiyor. Benim kendisini boşamamı istiyor. Çünkü onu seviyorum. Çünkü hep onun iyiliğini istiyorum. Ne denli tehlikeli olduğunu görüyor musun?

— Anne, lütfen biraz sakın ol!

- Nasıl olabilirim? Bu tehdit varken başımda!
- Hangi tehdit?
- Onu boşamam gerektiği.

Hortense annesini çok severdi ama, ara sıra dayanılmaz derecede mantıksız olduğunu düşünürdü. İki si beraberce bu sahneyi belki elli kez yaşamışlardı. Josephine mantıklı davranıp, durumuna bir çözüm yolu bulmaya yanaşmazdı. Kendisi için neyin iyi olduğunu anlamaz gibi davranırdı.

— Eğer ayrılmak istiyorsa, derhal boşan ondan anne.

— Hortense nasıl söyleyebilirsin bunu? Ağabeyin kadar acımasızsın sen de.

— Eugène de aynı şeyi mi söyledi? Duyduğuma memnun oldum.

— Mektup yazıp yardım etmesini istedim. Cevabında İmparator'dan iyi bir şeyler kopararak ayrılmanımı söylüyor. Karısı ile beraber beni yanlarına almak-tan memnun olacaklarmış.

— Anne, acımasız bir mektup değil ki bu. Mantıklı davranmış. Eugène de seni en az benim kadar sever. Senin mutlu olmanı istiyoruz.

— Napoleon'dan ayrılırsam nasıl mutlu olurum?

— Anne sen Napoleon'u **sevmiyorsun**.

— Seviyorum.

— Yalnızca mutsuz etti seni bu güne değin.

— Hayır, mutlu! Çok mutlu!

— Anne hiç kimse bir Bonaparte'ı sevemez. Hiç kimse bir Bonaparte'la mutlu olamaz.

— Ben. Ben onu seviyorum. Onu kaybetmemeliyim.

Hortense içini çekti. Her şeye karşı çıkan inatçı bir çocuğa doğru yolu nasıl gösterebilirsiniz?

— Anneciğim aslında sen ne istiyorsun? Mevki mi? Hayır, değil. Sen de benim gibisin. Kraliçe ya da imparatoriçe olmaya önem vermeyiz biz. Mevkilere,

unvanlara aldırış etmeyiz. Zenginlik, güzel evlere, bir sürü hizmetçiye sahip olmak çok iyi bir şey, ama hepsi bu. Aslında sen bunu istiyorsun. Ama eğer onu boşarsan yeterince para verecektir sana. Vermek zorundadır. Ömrünün sonuna kadar zengin olursun. Onu boş ve Eugène ile birlikte İtalya'da yaşa. Ya da benimle otur. Bir ev alırız. Mutlu oluruz. Napoleon'un seni böylesine üzmesine izin vermeye devam edemezsin. Ondan kurtulmaya bak. Bir canavardır o.

— Hayır! Söylüyorum sana, onu seviyorum!

Gözleri yaşlarla dolmuştu Josephine'in. Gerçeği ve kendini kandırmayı ayırt etmesini öğretmeye çalışmak yararsızdı.

Hortense yorgun bir sesle sordu: «Sanırım, onunla konuşmamı isteyeceksin?»

— Evet, senden hoşlanır, seni dinler. Bugün konuş onunla. Ne kadar çabuk olursa o kadar iyi. Lütfen Hortense, acele et. Gelişmelerden çok korkuyorum.

— Korkuyor musun?

— Hortense, benden kurtulmak için her şeyi yapabilir. Yapacağını biliyorum. Zehirler beni. Her şeyi yapabilir.

Hortense, başını sallayan Claire de Rémusat'ya baktı.

— Anne, eminim hayallere kapılıyorsun sen.

— Hayır!

— İmparator sana zarar vermeyi düşünmez bile...

— Sen onu benim kadar tanıyamazsın.

— Ama eğer seni rahatlatacaksa, mümkün olduğu kadar çabuk gidip onu görürüm. Nerede şimdi?

Başka kulakların da duyabileceğinden korkarcasına çevresine bakındı Josephine.

— Polonyalı kadını görmeye gitti. Victoire sokağında.

— Anne, hâlâ peşine casus mu takıyorsun?

— Benim kocam o! Niçin gözetlemeyeyim?

VICTOIRE SOKAĞINDAKİ EVDE, Napoleon pencereden dışarısını seyrediyordu.

— Evi beğeniyor musun Marie?

— Evet, beğendim. Çok teşekkür ederim.

— Yapılmasını istediğin bir şey olursa bana ya da Duroc'a söyleyebilirsin...

— Hiç bir şeye gereksinmem yok. Senin her gün buraya gelmeden başka...

— Ve geliyorum. Geleceğim de.

— Evet. Teşekkür ederim.

Pencereye, Napoleon'un yanına yaklaşıp dışarıya baktı.

— Nereye bakıyorsun?

— Bir zamanlar bu sokakta oturmuştum. Altı numaralı evde. Ağaçlar kapatıyor, göremiyorum.

— Öteki yanda kalıyor.

— Evet. Josephine'in eviydi. Evlendiğimiz zaman oraya taşındım. O zamanlar sokağın adı Chanterein idi. Altı numaralı evden çıkıp İtalya'ya gittim. Geri geldiğim zaman kazandığım zaferlerden dolayı sokağa Victoire adını vermişlerdi.

— Ve tekrar altı numarada mı oturdunuz?

— Fransa'nın yöneticisi olup birkaç tane resmî saraya taşınıncaya kadar...

Usluca sordu Marie: «Altı numarada mutlu muydun?»

— Mutlu ve mutsuz. Her ikisi de beni deliye döndürecek kadar. Josephine'e olan aşkımdan büyülenmiş ve işkence çekmekteydim.

Eski işkenceleri ve eski sevgilileri aklından silmek istiyormuşçasına pencereden uzaklaştı.

Marie konuştu: «Benden daha güçlüymüş o. Bunların ikisini de yapamıyorum ben!»

— İkisini de yapıyorsun.

— Hayır, diyerek gülümsedi kadın. Söylediğin için teşekkür ederim. Ama nezaket için olduğunu biliyorum.

Marie'nin ellerini tuttu: «Çok zavallı ve gereksiz bir iltifattı. İşkence olmadığı zaman, yalnızca mutluluk vardır. Ama seni de, onu sevdiğim kadar güçle seviyorum.»

— Belki.

— Başka bir biçimde. O başka bir kadındı, büyüleyici bir metrestti. Sen ise daha başkasın: bir melek, bir azize.

Marie'yi usulca öptü ve yanından uzaklaştı. San-ki yüzüne bakarken konuşamıyordu: «Karar verdim. Ondan boşanacağım!»

— Boşanamazsın, dedi Marie.

— Niçin?

— Tanrı'nın gözünde evlisin. Tıpkı benim gibi.

— Hangi Tanrı?

Dönüp kadına baktı sonunda.

Düzgün bir sesle konuştu Marie: «Napoleon, sen ve ben günah içinde yaşıyoruz, bunu biliyoruz. Tanrı da biliyor ve umuyoruz ki bizi bağışlar. Ama ne sen karını boşayabilirsin, ne de ben kocamı...»

Napoleon, Tuileries sarayına döndüğü zaman, hava kararmaktaydı. Hortense'ı çalışma odasında kendisini bekler buldu. Sevgiyle kucakladı genç kızı.

— Ne zaman geldin?

— Bugün, öğleden sonra.

— Niçin geldin? Tabii seni gördüğüme çok memnun oldum. Ama gelmen için bir neden var mı?

— Annem çağırdı.

Napoleon'un yüzü gerildi: «Ah, şey. Nasılsın? Kocanla aran düzeldi mi? Düzelmeydiyse niçin? Her ikinize de ne oldu?»

Doğruca üvey babasının gözlerinin içine baktı Hortense: «Eğer bana 'Niçin' soruları soracaksanız, bir tane de ben soracağım. Niçin beni kardeşlerinizin en kötüsü ile evlendirdiniz?»

— En kötüsü değil, dedi Napoleon huysuzca. Louis diğerleri kadar aptal değildir.

— Niçin beni Louis ile evlendirdiniz?

— Bunu benim tasarladığımı annen mi söyledi?

— Tüm Bonaparte evlilikleri sizin tasarılarınızdır.

— Hayır. Annen istedi Louis ile evlenmeni. Seni de aileye sokarak beni elinde tutmayı garantiledi. Aramızda başka bir bağ olacaktı bu.

Aynı düşüncelere dalarak ikisi de sessizleşti. Sonra Hortense konuştu: «Ben kocamdan ayrırım, siz karınızdan boşanacaksınız. İşte bağlar bu kadar. İyi niyetler de bu kadar...»

Gözlerini şömineye diken Napoleon alçak sesle, kendi kendine konuşur gibi cevap verdi: «Bir varisim olmalı, yoksa benden sonra Fransa'da anarşi başlar. Bir oğlum olmalı. Kör şansın kurbanıyız biz. Benim oğlum olabilecek bir çocuk vardı.»

— Hangi çocuk? Kimin oğlu?

— Senin!

Hortense dikkatle baktı: «Benim mi?»

— Ölen oğlun. Louis'in oğlu, benim değil elbette. Ama sen kocanı sevmediğin için herkes çocuğun benden olduğunu sanıyordu. Ve ben de seni seviyordum; üvey kızım gibi seviyordum. Ama cahil halk, daima büyük insanların kötü olduğunu düşünür. Dünyanın ağzında benim için iki söz dolaşıyor. Ne olduklarını biliyor musun?

— Hiç olmazsa birisini.

— Bir tanesi kısırlığım. Çocuğum olmadığı için. Öteki ise bir şehvet canavarı oluşum. Elime geçen her kadınla, üç kız kardeşimle ve seninle yattığımı iddia ettiler. Ve senin ölen oğlunun benden olduğunu söylediler. Avrupa'nın yarısı buna inandı. Bunu bilmiyor muydun?

Nedenini bilmiyordu ama sesi titriyordu Hortense'in: «Duydum bu dedikoduları. Aklımdan silmeye uğraştım...»

— Ben unutmadım.

— Niçin?

— Bir dedikoduyu yalanlamaya uğraşacak biri miyim ben? Zaten inkârlara kimse inanmaz. Eğer çocuk yaşasaydı, ajanlarım aracılığıyla dedikoduyu körükletecektim. Doğru olduğunu söyletecektim. Yasa yoluyla çocuğu nüfusuma geçirecektim. Ve çocuk da benden sonra İkinci Napoleon olarak tahta geçecekti.

— Ya benim namusum?

— Namustan önemli binlerce şey vardır.

Neredeyse gülümseyecekti genç kız: «Evet, bunu biliyorum. Özür dilerim. Çok aptalca bir sözdü.»

— Evet, diyen Napoleon son derece sertti, ama usulca kızın yanağını okşadı. Onu sevdiğini, onunla dost kalmak istediğini göstermeye çalışıyordu.

Hortense sordu: «Eğer oğlum yaşasaydı ve varisiniz olsaydı, yine de annemden boşanmak isteyecek miydiniz?»

— Kader. Eğer annenin benden bir oğlu olsaydı, umduğum gibi... Eğer onun diye gösterebilecek bir çocuğum olsaydı... Eğer senin küçük Napoleon-Charles yaşasaydı...

Şöminenin kenarına tutunmuş ateşe bakıyordu Napoleon. Yüzü bembeyazdı ve birdenbire alnı terden ıslandı.

Endişeyle sordu Hortense: «Majeste rahatsız mısınız? Constant'ı çağırayım mı?»

Genç kızı duymamış gibiydi. Konuşmaya başladı: «Hortense anımsar mısın Chantereine sokağındaki evi? İşte orada anneni dünya yüzünde hiç bir kadının sevilmediği kadar sevdim. Cennet umudumdan fazla sevdim onu...»

Yanına döndü, sendeledi, neredeyse düşüyordu. Anı bir kramp girmiş gibi midesini tutuyordu.

Hortense korkmuştu: «Majeste hastasınız! Uşakları çağırayım!» dedi.

— Hayır!

Napoleon'a baktı genç kız. Yüzü acıyla buruşmuştu.

— Hayır... Josephine... Annen... Annene söyle, onu istiyorum...

Akşam yemeği için hazırlanmış, giyinmiş, mücevherlerini takmış olan Josephine hemen geldi. Constant kapıyı açtı. Yatağın yanına koşarak yaklaştı. Napoleon' gömleği ve pantolonu ile yatağın üzerinde dönüyor, kıvranıyor, spazm geçirir gibi kasılıyor, inliyordu.

— Sevgilim ne oldu? Corvisart'ı çağırayım mı?

Napoleon, gözlerinden yaşlar akarak karısına baktı başını kaldırıp.

— Zavallı Josephine'im, diye bağırdı.

Josephine eğilince, titreyerek kollarını sardı ve kadının güzelim gece giysisini, saç tuvaletini bozup, tacını başından yere atarak kendine çekti.

— Josephine, diye haykırdı. Senden asla ayrılmayacağım.

BÜYÜK SALONDA prensler, dükler, elçiler ve tüm saray halkı akşam toplantısı için hazır bekliyordu.

Claire de Rémusat, Talleyrand'ı aradı. Dost olduklarını söylediler, tabii eğer Talleyrand'ın dostu olunabilirse. Hiç olmazsa kadına karşı nazikti; gerekli haberleri birbirlerine verirlerdi ve İmparatoriçe'nin yerine başka birinin geleceğinden korktuğu için, ona karşı iyi davranırdı.

Son durum karşısında görüşleri güven verici değildi. Claire'i yavaşça bir köşeye çekti. Sesi bir kez için çok ciddi idi.

— İmparatoriçe için elimden geleni yapıyorum, ama size söylemem gerekir ki, kimse duymadan...

— Elbette.

— Bu sabah İmparator ile beraberdim ve bana kalırsa, en sonunda kesin kararını vermiş bulunuyor.

— Daha önce de karar vermişti ama sonradan vazgeçti.

— Boşanma fikri iyice yerleşmiş beynine. Sanırım bundan sonra bu karara kesin gözüyle bakmalıyız. Karşı çıkmak artık yararsız gibi görünüyor.

— İmparatoriçe bunu kabul etmeyecektir.

— Yalvarırım Madam, söylediklerimin gerçek olduğuna onu inandırmak için elinizden geleni yapın. Belki ben boşanmayı altı ay ya da bir yıl geciktirebilirim ama, sonuna dek engel olamam. Başka biri de engel olamaz artık. Ondan ayrılmayı kararlaştırmış.

Madam de Rémusat'ın omzundan uzaklara bakan Talleyrand, Mareşal Duroc'un salona girdiğini gördü. Duroc teker teker tüm grupları dolaşıp birkaç cümle söylemekteydi. Anlaşılan bir haberi ortalığa yaymakla görevlendirilmişti.

Duroc yanlarına geldi ve diğerlerine söylediklerini tekrarladı.

— Majesteleri biraz rahatsızdır. Kendileri olmadan her zamanki gibi eğlenilmesini istediler.

Yanlarından uzaklaşırken Talleyrand kolundan yakaladı:

— Duroc, neredeler?

Duroc fısıldadı: «İmparator'un yatak odasında. Beraberce. Sabaha değin kimsenin rahatsız etmemesini emretmişler.»

Başka bir gruba doğru ilerledi Talleyrand. Madam de Rémusat'ya döndü. Kadın, ilk kez diplomatı sinirlenmiş ve şaşırmış olarak görüyordu.

— Duygularına kapılarak fikrini bir anda değiştiren biriyle nasıl iş yapabilirsiniz? Ona bir politikacı denemez bile. Amaçlarını sabit tutmadığı sürece emirlerine nasıl boyun eğebiliriz? Ne istediğini kendisi bile bilmediği için nasıl bilebiliriz?

NAPOLEON İLE JOSEPHINE, yüzleri göz yaşları ile ıslanmış sarmaş dolaş yatıyorlardı.

— Zavallı Josephine'im...

— Beni terketme...

— Asla terketmem seni...

— Lütfen terketme beni...

— Asla terketmeyeceğim seni...

SABAHLEYİN çok erken uyandılar. Napoleon hemen Constant'ı çağırmadı. Yataktan kalkıp sabahlığını giydi, kepenkleri açıp güneşin odaya dolmasına izin verdi ve hiç bir şey yapmadan sessizce odada dolaşmaya başladı.

Josephine gözleri ıslıl ıslıl, gülümseyerek yatakta doğruldu.

— Şimdi daha iyi misin?

— İyi. Çok daha iyiyim.

— Memnun oldum.

Napoleon gülümsedi: «Yorgunum...»

— Sevgilim uyumadık ki!

Josephine'e yaklaşıp sevgiyle öptü.

— Seni boşamak istediğime inanmamalısın, dedi usulca.

— İnanmam. Eğer inanmamı istiyorsan.

— Senden ayrılmayacağım.

— Ve ben de senden ayrılmayacağım.

— Zorlamazlarsa beni tabii, dedi Napoleon.

— Ben zorlamam.

— Kader zorlamazsa beni.

— Josephine'in gözleri parlaklığını, dudakları gülümsemesini yitirmedi: «Ama sevgilim, sen kaderini kendin çizersin.»

— Bazen.

— Her zaman.

Napoleon yatağın kenarına oturup karısının ellerini tuttu, ama yüzüne bakmıyordu: «Ben de böyle dü-

şünürdüm. Artık emin değilim. Benim öbür erkeklerle aramda yine de bir fark var; onlar hata yapar, ben yapmam. Ama bir zamanlar kazaların olabileceğine inanmazdım. Şimdi ise kaza olasılığını kabul ediyorum. Bunların etkisi de hatayla birdir.»

Josephine'in yanından uzaklaştı ve amaçsızca odada dolaşmaya başladı: «İnan bana, yaşamımın akışını değiştirmek istemiyorum. Yaşlandıkça, evlilik bir alışkanlık, bir yakınlık haline dönüşüyor. Kötü bir anlamı yok bu sözlerimin. Güzel bir alışkanlık. Hoşa giden bir yakınlık.»

Bir an durup yandan ve önden aynada inceledi kendisini. Saçları açılmaya başlamıştı. Şişmanlıyordu.

Konuşmaya devam etti: «Hiç tanımadığım ve beni tanımayan, bir kadınla, nelere gereksinme duyduğumu bilmeyen bir kızla ne yapabilirim? Ne zaman onunla beraber olmak, ne zaman yalnız kalmak istediğimi bilmeyen biriyle olabilir miyim?»

Hâlâ kendisini inceleyen kocasına baktı Josephine. Usulca soruyu eşikten atlayıp, aklına sokarak sordu: «Kiminle evlenmeyi düşünüyorsun?»

Bir an sonra Napoleon oldukça kesin bir cevap verdi: «Hiç kimse! Hiç kimseyi düşünmemiştim! Akıldan geçmemişti!»

22. JOSEPHINE KAYBETTİ

FRANSA'NIN Rusya'ya yeni atanan elçisi General Caulaincourt, bir asker ve bir diplomattı. Soylu bir ailenin oğluydu, Devrim'de subay olarak çarpışmıştı ve imparatorluğu içtenlikle destekliyordu. Napoleon'un güvenilir bir uşağı ve Talleyrand'ın sır ortağı idi. Eğer Talleyrand ve Napoleon generalin onu-

run simgesi olduğunu ve her ikisine de ihanet etmeyeceğini bilmeselerdi, böyle bir kişinin bu göreve getirilmesi olanaksız olurdu.

Büyük salonda, orkestradan mümkün olduğu kadar uzakta, Talleyrand ile Caulaincourt konuşuyorlardı. Birbirlerinin sözlerini rahatça duymalarına rağmen, başkalarının onları dinlemesi zordu.

— Çar'a özel olarak bir mektup yazdım. Ve İmparator'un kız kardeşi ile evlenmesini istiyormuş gibi davranmasını istedim kendisinden, dedi Talleyrand.

— İstiyormuş gibi mi?

— Evet.

— Niçin «gibi?»

— İmparator'un umut taşıması için bir neden olmasını istedim.

— Ama daha fazlasını değil?

— Ayrıca Çar'a bazı güçlüklerin çıkabileceğini de hatırlattım. Özellikle Çar'ın annesinin izin vermesi gerekir ki çok güç bir iş bu. Yani Napoleon umut içinde bekleyecektir.

Caulaincourt yüzünü buruşturdu: «İmparator beklemekten hoşlanacak mı?»

— Hayır.

— Niçin onu bekletmek istiyorsunuz?

— Beklemek değil. Umutla beklemek. Arasında çok büyük bir fark var.

— Umut var, ama ulaşmak yok. Yani sonunda Rus evliliğine karşı mı çıkıyorsunuz?

Talleyrand elini sallayarak bu düşüncüyü uzaklaştırdı: «Sevgili Caulaincourt, ben yalnızca arzuldım ki Napoleon, Avrupa'daki tüm prenseslere aynı zamanda evlenme önerisi yapsın. Evlenme umudu doğunca hiç kimse savaş açmayı düşünemez. Biz de barış içinde yaşarız.»

— Ne yazık ki, yalnızca bir kişiye bu öneriyi yapabilir.

— Ama niçin, anlaşmanın hızla ilerlemesini iste-

mediğimi anlıyor musunuz? İmparator büyük güçlerden biriyle evlendiği anda, diğerleri ortak düşmanımız olacaklardır.

— Kısa süre içinde evlenmek zorunda, değil mi?

— Bana da öyle söyledi. Talleyrand neredeyse İmparator'un evlenme sorunundan sıkılıp esnemeye başlayacak gibi görünüyordu. Gözleri salonun uzak bir köşesinde duran bir yabancıya takılınca birdenbire parladı. Mecklenburg Prensi'ni tanıyor musunuz?

— Tanışmamıştık.

— Hemen tanıştırayım. Çar'ın annesinin çok yakın dostudur ve size yardımı dokunabilir. Kalıtım yoluyla prens olan biri için bile çok aptaldır.

Caulaincourt güldü: «Öyleyse gerçekten yardımcı olabilir.»

— Oh, evet. Ortallığı karıştıran bir kişi. Eğer ona yolu biz çizebilirsek, bazı işlere burnunu sokmasına izin vermemiz daha iyi olur.

Talleyrand topallayarak Prens'e doğru ilerlerken, bir an durup kendisini izleyen generale döndü.

— Eğer abartırsam bağışlayın beni. Unvanları çok sever.

Talleyrand'ı oldukça resmî bir havada selâmlayan Mecklenburg'a yaklaştılar. Kalıtım yoluyla bir prens, ailesi eski, ama soylu olmayan birine ancak böyle selâm verebilirdi.

Talleyrand çekinmeden konuştu: «Prens size çok yakın bir meslektaşımı takdim etmek istiyorum. General Kont Caulaincourt. İmparator'un Başseyisi, St Petersburg sarayına yeni atanan konsolos.»

Prens'in gözleri ışıldadı: «Memnun oldum!»

— Ekselans...

— Caulaincourt sanıyorum yarın Rusya'ya hareket ediyor.

— Evet, yarın.

— Ah, diyerek bilgiye teşekkür etti Mecklenburg.

Murat uzaktan onlara baktı ve Caroline'e döndü: «Zavallı Mecklenburg. Benim grandük olmamı çok güç kabul etti; eğer kral olursam asla hazmedemeyecektir.»

Caroline sertçe sordu: «Talleyrand'ın ne işi var onunla?»

— Mecklenburg'a ne zararı dokunur? Bir aptaldır Mecklenburg.

— Talleyrand aptalları kullanır.

Bazı konuları karısından daha iyi bilen bir erkeğin rahat kahkahasını attı Murat: «Talleyrand kaybedeceğini bildiği bir oyunu oynuyor. Barış ve eşit güç paylaşması istiyor. Güçlerin eşitliği bize yararlı olur mu? İmparatorluğu sürdürmenin tek yolu, karşımızda düşman kalmayıncaya değin, teker teker hepsini yenmektir. İmparator da bunu benim kadar iyi biliyor.»

O anda Talleyrand'ın Mecklenburg'u kullandığı söylenemezdi. Tam tersine Prens, yaşlı diplomatı avucuna almıştı. Özel olarak akıl danışmak için Talleyrand'ı kuytu bir köşeye götürdü.

— Sevgili Prens'im elbette.

— Sır olarak kalacak.

— Elbette.

Mecklenburg kelimelerini özenle seçti: «Özel bir amaçla Paris'e gelmiş bulunuyorum...»

— Yardıma daima hazırım.

— Çok önemli bir dostum tarafından gönderildim. Size adını söyleyemeyeceğim...

— Sormayı düşünmezdim bile.

— Sorun çok nazik. Oldukça nazik. Eminim sizin düşünceli davranacağınıza güvenebilirim...

— Tamamıyla.

— Doğrusunu isterseniz, bu çok önemli dostum bazı özel araştırmalar yapmamı istedi benden. Ve —nasıl söyleyeyim...— İmparator'un gücü hakkındaki gerçeği öğrenmemi istedi.

— Askerî mi? Politik mi?

Mecklenburg çevresine bir göz attıktan sonra derin bir anlamı olan bir sesle cevaplandırdı: «Hayır!»

Talleyrand ciddiyetini korumayı ve kahkahasını yalnızca «Ah!» diyerek gizlemeyi başardı.

Mecklenburg devam etti: «Bir erkek olarak gücü...»

— Ah, evet. Anlıyorum.

— Bazı dedikodular var.

— Gerçekten öyle.

— Fakat bunlar gerçek mi, yalan mı?

Mecklenburg'un ciddî bir cevap beklediği anlaşılıyordu. İsteğini yerine getirdi Talleyrand.

— Prens, bu gibi sorunlarda, bir fikir, herhangi bir dedikodudan daha değerli değildir. Yalnız, duyduklarınızın yalan ya da gerçek olduğunu söyleyebilecek iki kişi var: Biri Doktor Corvisart'dır, ama sır vermemek için Hipokrat yemini etmiştir. Diğeri ise tabii ki... Acaba İmparatoriçe ile görüşmek ister miydiniz?

JOSEPHINE, son derece konuksever davrandı Mecklenburg'a karşı. Onu özel oturma odasında kabul etti yalnız başına. Çay ikram etti. İlk duraklamalarını atlatması için cesaret verdi.

— Sorun son derece naziktir, Majeste.

— Eğer cevabını verebileceksem, her zaman yardımına...

— Sanıyorum önce açıklamam gerekecek... Ama belki de buna gerek yoktur... İnaniyorum ki, siz Majeste, İmparator'un güvenini kazanmışsınızdır.

— İmparator ile aramızda sır bulunmaz, dedi Josephine en tatlı gülümsemesi ile.

— Ben de böyle düşünmüştüm, yoksa pek cesaret edemezdim...

— Hiç gizlimiz yoktur.

— Elbette.

— Hatta... nazik sorunlar olarak kabul edilecek konularda bile.

— Elbette.

— Çünkü uzun süredir evliyiz.

— Tabii. Ben de bundan dolayı yakında başlayacak olan görüşmelerden haberiniz olduğunu düşündüm. Belki görüşmeler henüz çok erken ama, bazı konular önceden çözümlenmelidir. Grandüşes Katarına sizden sonra İmparator'un...

Josephine kendini derhal kontrol altına aldı ve: «Evet, farkındayım.» diye cevap verdi.

— Sanıyorum siz de bu seçimi onaylamışsınız.

— İyi bir seçim olduğuna inanıyorum, dedi Josephine ve kendini tutamadan ekledi: İmparator'un görüş açısından...

Mecklenburg başını salladı: «Elbette İmparator'un görüş açısından. Ama karşı taraf...»

— Oh, yoksa görüşmeler iyi gitmiyor mu?

— Bazı sorunlar var.

— Çok üzüldüm.

— Bunlardan biri... çok nazik bir sorun.

Alçak sesle cesaret verdi İmparatoriçe: «Lütfen devam edin, Prens.»

— Bir dostum —oldukça yüksek mevkideki bir dostum, sizinle aynı mevkide diyebilirim— bu konuyla yakından ilgileniyor. Adını söylememem için rica edildi...

— Anlıyorum.

— Teşekkür ederim, diyerek eğildi Prens.

— Düşünceli davranışlarınız size başarı sağlıyor.

— Teşekkür ederim... bu dostum dedikodular duymuş.

— Her zaman öylesine çok dedikodu vardır ki...

— Ama bir tanesi... eğer gerçekse... çok üzücü. İmparator'un bir bakıma, çok önemli bir açıdan... fiziksel bir açıdan demek istiyorum... başarılı bir koca olmayacağı söyleniyor...

Josephine uzun bir süre çay fincanından ayırmadı gözlerini.

Sonunda gözlerini kaldırmadan cevap verdi: «Dostunuzun duyduğu dedikodu İmparator'un kısır olduğu hakkındadır.»

— Doğru. Teşekkür ederim.

Josephine başını kaldırıp Prens'e baktı. Bedeli ne olursa olsun yalnızca gerçekleri söyleyen bir kadının dürüst ve açık sözlü ifadesi vardı iri iri açılmış gözlerinde.

— Prens, elbette benim daha önce evli olduğumu da biliyorsunuz.

— Evet, tabii...

— Ve ilk kocamdan iki çocuğum var.

— Evet.

— Şimdi İtalya Genel Valisi olan sevgili oğlum Eugène. Ve İmparator'un erkek kardeşi Louis ile mutsuz bir evlilik yapmış olan sevgili kızım Hortense. İki güzel çocuk ve her ikisi de... ne demek istediğimi anlarsınız... ikisi de vakit geçirmeden dünyaya geldiler.

Prens başını salladı: «Evet...»

— Ben General Bonaparte ile evlendiğim zaman gençtim, çok gençtim ve sağlığım yerindeydi.

— Evet, eminim.

— Doğal olarak umdum ki —her genç kadın böyle değil midir?— bekledim ki, bağlılığımız takdis edilsin. Daha önceki gibi kolayca çocuk sahibi olayım.

— Elbette.

— Ama hiç bir şey olmadı.

Mecklenburg'un kaşları saçlarına dek yükseldi: «Hiç bir şey mi?»

Son derece dürüst ve basit bir ifade ile cevap verdi kadın: «Düş kırıklığına uğradım. Derhal. Ve düş kırıklığım sürüp gitti. Sorunuzu cevaplandırdım mı Prens?»

Mecklenburg en derin saygısı ile başını eğdi: «Evet, Majeste!»

— Hiç kimseye söylemedim bunu. Sizin de söylememenizi rica edeceğim.

— Yemin ederim.

— Elbette dostunuz dışında.

— Evet... tabii. Buna izin verdiği için memnun olmuştu.

— Eğer Grandüşes'in evlendiği zaman İmparator'un ona neler verip, neler veremeyeceğini bilmesinin doğru olacağını düşünmeseydim, size de söylemezdim. Hiç olmazsa o da aynı düş kırıklığına uğramaz.

— Çok nazıksınız Majeste.

— Belki çok kesin konuştum. Grandüşes, İmparator ile mutlu olabilir. Karşısındakini mutlu etmesini çok iyi bilir İmparator. Yalnızca... nasıl anlatabilirim?..

Josephine kelimeleri ararken Mecklenburg bekledi.

— Aynen su gibi, dedi Josephine.

YATMAYA GİTMEDEN ÖNCE, biraz sohbet etmek için, Napoleon, Josephine'i ziyaret etti o gece.

— Mecklenburg'un sana geldiğini duydum.

— Evet. Ne kadar garip bir adam.

— Geçmişinden başka övünecek bir şeyi olmayan bir aptal. Ve üstelik kendisi soylu ailelerin aleyhindedir.

— Ben kendisini... Josephine en doğru sıfatı aradı bir süre: Ben kendisini çok şaşırtıcı buldum.

— Aptal olmayanlar için tüm aptallıklar şaşırtıcıdır.

— Yok hayır. Çok şaşıtm. Söylediklerine...

— Yani terbiyesizlik mi yaptı? Beni şaşırtıyorsa. Böyle davranacağını sanmazdım...

— Bana bazı sorular yöneltti... gerçi terbiyesiz değildi ama, yersizdi... Onun sorması garipti.

Napoleon şimdiye kadar neşeliydi. Artık meraklanmıştı.

- Nasıl sorular?
- Senin hakkında.

Napoleon'un sesi biraz daha sertleştii: «Ne sorusu benim hakkımda?»

Josephine dalgındı: «Söylediğim gibi çok garip. Aslında pek anlayamadım onu. Senin nasıl bir koca olduğunu öğrenmek istiyordu.»

Napoleon yüzü allak bullak karısına baktı: «Mecklenburg bunu sormaya cesaret etti?..»

— Evet, şaka yaptığını sandım. Sonra şaka yapmadığını düşündüm. Ama başımdan savmak için şaka olarak kabul etmeyi daha uygun buldum. Böylece güldüm.

— Sen ne söyledin ona? Hâlâ öfkeliydi.

— Sevgilim, ona dedim ki, koca olarak, diğer tüm işlerinde olduğu gibi başarılıdır. Şahane bir kocadır. Sonra konuyu değiştirdim.

Fırtına bulutları uzaklaştı. Memnun oldu Josephine. Kocasının da memnun olduğundan emin olmak isterdi.

— Ne kadar şaşırdığımı ona söylemeli miydim? Ona kızmalı mıydım?

— Hayır, dedi Napoleon, ama öfkesi azalmamıştı henüz. Derhal Talleyrand'ı görevlendirip Mecklenburg'un görevinin değiştirilmesini söylerim. Prens'in artık Paris'te işi kalmadığını bildiririm.

Josephine memnun olmuştu: «Evet aynı fikirdeyim. Mecklenburg mümkün olduğu kadar çabuk, geldiği yere dönmeli.»

ERTESİ GÜN Talleyrand, kararı Mecklenburg'a bildirdi. Bir gün sonra Mecklenburg, onu Fransa'ya gönderen dostuna gitmek üzere yola çıktı. St. Petersburg'a geldiğinde, Çar'ın annesi tarafından karşılandı. Aynı akşam Çar'ın annesi, oğlu ile beraber yemek ye-

di. Bir kaç kısa hafta sonra Çar, Fransız elçisini çağırdı. Ertesi gün General Caulaincourt, Paris'e doğru yola çıktı. Gelir gelmez Tuileries sarayına, İmparator'a raporunu iletti.

— Derhal geri dönmem gerektiğini düşündüm Majeste. Mümkün olduğu kadar çabuk. Ve size bildirinceye dek, hiç kimseye açmadım bu sorunu.

— Hangi sorun?

— Çar beni özel olarak sarayına çağırdı ve kız kardeşi Grandüşes Katarina'nın nişanlandığını, biraz sonra resmî olarak açıklayacağını söyledi...

— Ne?

Caulaincourt cesaretle devam etti: «Oldenburg Dükü ile nişanlanacakmış. Nikâh kısa bir süre sonra yapılacaktır.»

Napoleon, yüzü bir maske gibi kaskatı kesilmiş, kımıldamadan duruyordu.

— Çar sana haber verdi.

— Evet, Majeste.

— Sana. Yalnız sana.

— Evet, Majeste.

— Benim elçime.

— Evet, Majeste.

— Sen de bana bildirdin. Çar benimle konuşmadı! Haberi kendisi söylemek için bir toplantıya çağırmadı beni! Bana mektup yazmadı! Ve sana bildirdi.

— Evet, Majeste.

— Bir ihanet şaheseri bu.

— Size olan sevgisinin azalmadığını söylememi istedi.

Napoleon haykırdı: «Azalmadı mı?..»

— Bu sözü kullandı, Majeste.

— Oldenburg Dükü aptaldır! Sıradan bir prens! Bir kukla! Hiç bir şey!

— Evet, Majeste.

— Yüzü sivilcelidir! Kekeler konuşurken!

— Evet, Majeste.

— Ve Catherine **onunla** evlenecek!

— Çar böyle söyledi, Majeste.

Napoleon omuzlarından yakaladı Caulaincourt'u, dikkatle yüzüne baktı.

— Caulaincourt bir hain var. Bir yerde bir hain var. Kim bu?

— Hiç kimseyi tanımıyorum, Majeste.

Napoleon gözlerini kırpmadan baktı. Caulaincourt da gözlerini kırpmadan bakışını cevaplandırdı.

TALLEYRAND haberi duyunca çok memnun oldu.

Caulaincourt üzgündü. «İmparator memnun değil.» dedi.

— Ah, elbette çünkü daima Ruslarla bir anlaşma yapmak isterdi. Ben de hep arzularında daha gerçekçi olmasını öğütlerdim.

— İhanetten söz etti.

— Sevgili Caulaincourt, ben ne zaman daha azla yetinmesini söylesem, derhal ihanet kelimesine yöneliyor. İmparator hiç bir zaman Fransa'yı güçlendirmesi için kaderin ona bu yolu çizdiğini kabul etmek istemiyor. Ama kader, hiç kimseyi dünyayı yönetmesi için çağırmasın. Hırs ve gurur kör etti onu. Sözünü dinlediği Murat, öbür mareşaller ve herkes bunu destekliyor. Daha başka savaşlar açıp krallıklar, dükalıklar elde etmek istiyor. Eğer bu konuda direnirse, çöküntüye gidecektir. Yarattıklarını kendi eliyle mahvedecektir.

Caulaincourt kuşkuyla ona baktı. Talleyrand'ın görüşlerine katılıyordu. Ama İmparator'un hoşnutsuzluğundan Talleyrand'ın memnun olmasına karşı çıkmıştı.

— İmparator arada bir hain olduğunda ısrar etti.

Talleyrand soğukkanlılığını elden bırakmadı: «İhanet bir tarih sorunudur.»

— Ne?

— Daha doğrusu zaman ayarlaması. Yan gözle Caulaincourt'a baktı ve söylemeye karar verdi. Caulaincourt, biz sadık Fransızlarız. Ama sanıyorum ki, bir ülkenin, bir rejimin tarihinde, kişinin, rejime sadık kalmamasını gerektiren anlar olabilir.

NAPOLEON anî olarak bakanlarını ve diğer yüksek devlet adamlarını toplantıya çağırdı. Paris'te bulunanlar: Murat, Cambacérès, Lebrun, Amiral Decrès, Fouché, Maret, Berthier, Duroc ve Talleyrand geldiler. Topallayarak gelen Talleyrand en son olarak girdi salona.

— Özür dilerim, Majeste. Ulağınız ancak bulmuş beni.

Napoleon kötü niyetli gözleriyle baktı ona. Talleyrand bir gülümseyiş ile karşılık verip Berthier'nin yanına oturdu. «Konu nedir?» diye fısıldadı.

Berthier cevaplandırmaya cesaret edemedi. Napoleon'un yüzündeki belirtileri görmüştü; aralarında biri İmparator'un öfkesinin kurbanı olacaktı. Tek soru kimin olacağı idi.

Napoleon hepsine teker teker bakarak odada dolaşıyordu. Konuşmaya başlamadan önce bile, hepsinin rahatsız olmasını, ürkmesini bekliyor gibiydi.

En sonunda patladı: «Bugün hepinizi, buraya bana karşı sadık olmanız ve itaat etmeniz gerektiğini hatırlatmak için çağırdım. Hepinizi hiç yoktan yarattım ben. İmparatorluğumun bakanları, önemli kişileri yaptım sizi. Zenginlikler, topraklar, unvanlar verdim size. Krallar, prensler, dükler, yardımlarınız için verdiğim unvanlar. Başka bir nedeni yok bunların. Her türlü şan ve onur ancak benden gelebilir. Ben Fransız İmparatorluğuyum, herkes benim için çalışacaktır. İmparator-

luk benim benliğimde yaşamaktadır ve sizin prensliklerinizi kapsamaktadır. Ama duyuyorum —biliyorsunuz her şeyi duyarım— hareketlerim tenkit ediliyor, kuşkuyla karşılanıyor. Farklı fikirler olduğunu duyuyorum. Söylüyorum sizlere, kendi başınıza düşünmeye hakkınız yok! Eğer düşünürseniz bile, bunları açıklamak hakkınız değil! Kuşku ihanetin başlangıcıdır. Ve benim kararlarıma karşı çıkmak ise ihanetin ta kendisidir!»

Gözleri önce yanakları kızaran Murat'ya dikildi, sonra bakışlarını kaçıran Fouché'ye.

— Aranızda bazıları sanki imparatorluk tahtı şimdiden boşalmış gibi davranmaya başladı. Sanki en fazla arttıran sahip çıkacaktı tahta. Gizli politikaların, özel entrikaların sonucu tahta oturacaklarını sandılar. Açıkça belirtmek isterim ki, hiç biriniz tahta geçmeyecek; varisimi de tayin edemeyecek. Seçimi ben yaparım ancak ve hiç kimse beni etkileyemez!

Fouché'nın alnı terle ıslandı. Napoleon birdenbire döndü ve sert adımlarla gelip Talleyrand'ın önünde durdu. Ayakları açık, elleri arkasında kenetli, gözleri nefretle parlıyordu.

— Ve sen Talleyrand, benim yarattığım Benevento Prensi. Başka türlü olabileceğini hiç düşünme. Devrimden önce bir soylu olduğun için kendini çok büyük görüyorsun. Seni haberci olarak çarlara, krallara, imparatorlara gönderiyorum. Beni etkilemeni, bana ihanet etmeni sağlamak için sürekli olarak övüyorlar seni. Ama ben, senin ne olduğunu biliyorum. Bir korkak, bir hırsız! Asla Tanrı'ya inanmayan kovulmuş piskopos. Yaşamın boyunca hiç kimseye sadık kalmadın! Sadakatin ne olduğunu bilmezsin! Bir parça altın için öz babanı bile satarsın!

Sesi çatlak, yüzü öfkeyle kararmıştı. Elleri birdenbire öne geldi. Sağ eli Talleyrand'ın yüzüne inecekmiş gibi havalandı. Hareketsiz, sessiz, duygularını açığa vurmadan oturdu Talleyrand.

— Rusya ile olan dostluğumu yıkmak için planlar

yapıyordun. Beni Avusturya İmparatoru'nun kollarına atmak için de çalışıyordun. Belki Avusturya daha fazla rüşvet vermiştir sana. Ama Prens Talleyrand kaybet-tin! Senin dostun Avusturya'ya savaş açacağım! Ve İmparator benim çizmelerimi yalayacak; yoksa tahtın-dan atarım onu!

Eli hâlâ tokat atmak için hazırды.

— Seni tanırım Talleyrand. Bana zarar vermek için her şeyi yaparsın. Ölmemi görmek istiyorsun. Fran-sa'nın tekrar zayıflamasını, küçülmesini arzu ediyor-sun. Niçin yaşıtıyorum seni? Nesin sen? Fesatlık do-lu bir rezil! İpek çoraplı bir alçak!..

Talleyrand'ın sesi çıktığı anda, Napoleon'un eli yü-züne inecekti. Ama yaşlı politikacı sessizce, sanki Na-poleon orada değilmiş gibi küstahlık etmeden, öfkelen-medn bakıyordu.

Napoleon'un eli yanına indi. Topukları üzerinde dönüp dışarı çıktı.

Bakanlar sessizlik içinde Talleyrand'a baktılar.

Bir süre sonra Talleyrand ayağa kalktı ve hiç kim-seye bakmadan konuştu: «Böylesine büyük insanın, böylesine kötü yetişmiş olması ne kadar acı!»

Diğerlerinin sesi çıkmadı. Güven içinde söyleye-bilecekleri bir söz yoktu. Talleyrand topallayarak ilerledi.

JOSEPHINE YALVARDI: «Ben de seninle gele-mez miyim?»

— Sevgilim, bir savaş alanı için çok güzelsin.

— Hiç olmazsa Münih'e kadar gelmeme izin ver.

— Hayır hayatım. Mümkün değil.

— Öyleyse Strasbourg'a kadar.

— Kısa bir akın olacak. Vakit kaybetmene değ-mez. Birkaç hafta yalnızca. Bir ya da iki çarpışma, sonra Paris'e döneceğim.

— Bensiz gitmenden hoşlanmıyorum, dedi Josephine.

— Her gün yazacağım sana. Daha doğrusu vakit buldukça.

— Mektuplarını seviyorum. Yine de yanında olmayı tercih ederim.

— Ama uzakta olsam da, buradaki sarayın yaşantısı değişmemeli. Sen başında olmalısın. İmparatoriçem. Sevgiyle kollarına aldı karısını. Ve sen iyi bir asker karısısın. Yüzlerce kez savaşa gittim; cesaretle bekledin beni.

Alçak sesle yalvarmaya devam etti kadın: «Sevgilim, lütfen Strasbourg'a kadar gelmeme izin ver!»

Usluca öptü karısını. Josephine bırakmadı.

— Strasbourg'a kadar. Eğer memnun edecekse seni.

Napoleon'un gözleri parlıyordu. «Çok memnunum.» dedi.

Kocasını odadan çıkınca Hortense'ı çağırdı Josephine.

— Hortense, ben Strasbourg'a kadar gidiyorum. Bu da bir şeydir. Ama yeterli değil. O kadının Avusturya'ya gelmesini planlamış.

— Bayan Walewska mı?

— Polonyalı kadın. Evet! Gözleri Hortense'ın ifadesine takıldı. Evet Hortense, yine gözetliyorum onu. Ve gözetlemeye de devam edeceğim.

VİYANA'DA Napoleon bir ev tuttu Marie için. Sonbaharın güzel günlerinde, terasta beraberce akşam yemeklerini yiyorlardı.

O gün, Napoleon geldiği zaman Marie bahçede oturmaktaydı.

— Marie...

Kadın gülümseyerek kalktı ve sevgilisinin kolları

arasına attı kendini. Acele etmedi. Hiç bir şeyde acele etmezdi, yaptığı her hareket ölçülü ve zarıftı.

Yanaklarını öptü Napoleon: «Meleğim, sevgilim...» Dikkatle yüzüne baktı: «Öpüşmek yok artık. Constant yemeğimizi getiriyor.»

Elinde bir tepsi yemek ve şarapla evden çıkan Constant sofrayı hazırladı. Bayan Walewska'ya kısaca selâm verdi. Neredeyse tapacaktı ona, ama İmparator'un hoşlanmayacağından korkuyordu.

Napoleon, Marie'ye sordu: «Ne yaptın bugün?»

— Viyana'yı dolaştım. Bir kitap okudum. Tekrar yürüdüm. Seni bekledim.

— Çok fazla yürüyorsun. Yorgunsun.

— Hayır.

Çenesinden tutup yüzünü kendine doğru çevirdi.

— Solgunsun. Gözlerinin altında da halkalar var.

— Halka mı?

— Halka değil, ama gözlerinin altı biraz kararmış.

— Yaşlanıyorum.

Napoleon gülümseyerek, kolunu kadının ince beline doladı. «Giderek güzelleşiyorsun. Ama Corvisart'ı görmelisin. Sana bir tonik vermeli.»

İtiraz etti Marie: «Zaten her gün geliyor Doktor Corvisart buraya. Gelmesini sen söylemişsin.»

— Sana bir tonik verdi mi?

— Oh evet. Çünkü vermesini istemişsin.

— Niçin solgun olduğunu söylüyor mu?

— Çok yürüdüğümü söylüyor. Çünkü sen söylemişsin.

— Corvisart, Avrupa'nın en iyi doktorudur.

Marie onunla alay etti: «Evet eminim. Ama senin doktorun o. Yani sen de benim doktorumsun.»

Napoleon alay edilmeye aldırmadı. Marie'nin yanaklarındaki solgunluğu silmek için çabalıyordu.

— Biraz şarap iyi gelir. Constant biraz şarap ver bize.

— Evet, Majeste, diyen Constant da aynı fikirdeydi. Kadehlere doldurmuştu bile şarabı.

Napoleon tekrar kadına döndü: «Ve yiyecek bir şeyler...»

— Henüz değil. Daha acıkmadım.

— Ne yedin bugün? Birdenbire kuşkulandı Napoleon.

— Bazı şeyler. Biraz meyve.

— Yalnızca meyve mi?

— Çoğunlukla.

— Yeterli değil. Balık, et, ekmek yemelisin.

— Evet ama, daha sonra.

— Hiç olmazsa şarabını iç.

Gülümseyerek şarabını yudumladı kadın. «Pekâlâ doktor!»

— Marie sana bir reçete yazayım, diyerek Constant'a döndü Napoleon. Constant en güzel, en küçük tatlıları getirir sana. Bunları reddedemezsin.

— Başüstüne Majeste. Daha sözünü bitirmeden Constant işe başlamıştı. Her zamanki gibi onları memnun etmek istiyordu.

— Ve sen de, yalnız beni memnun etmek için bile olsa onları yiyeceksin. Ben senin aşkından ölüyorum ama, senin açlıktan ölmene göz yumamam.

Constant elinde bir tabakla geldi.

— Madam?..

Marie tabağı almadan gözlerini kaldırdı ve her zamanki sakın, güzel gülümseyişi ile valenin yüzüne baktı.

— Constant lütfen eve gider misin? Biz çağırınca kadar da gelme.

— Elbette Madam, diyen Constant üzülmüştü ama, boyun eğdi. Tabağı masaya bırakıp uzaklaştı.

Giderek artan bir endişe kaplamıştı Napoleon'u: «Marie. Rahatsız mısın? Corvisart ne diyor? Hasta mısın? Gerçekten ne söylüyor? Anlat bana!»

Kadının yanına oturup, ellerini tuttu. Yüzüne ba-

karak kelimeleri dudaklarından dökülmeden önce okumaya çalışıyordu. Sonunda konuştu Marie.

— Constant'ı gönderdim, çünkü senin memnun olup olmayacağını bilmiyorum. Şimdi gerçeği söylemedim sana. Bugün yürüyüş yapmadım. Doktor Corvisart beni görmeye geldi. Ve o dakikadan beri burada oturmuş, sana anlattığım zaman ne hissedeceğini düşünmekle meşguldüm... Corvisart tamamıyla emin. Emin olması için bekledim zaten ben de. Ben çok mutluyum. Ve senin de sevineceğini umuyorum. Hamileyim...

Şaşkına döndü Napoleon. Yıllarca bekleyip umudunu yitirdikten sonra baba olacaktı. Josephine onu kandırmış, diğer kadınlar Pauline ve Georgina ile başarılı olamamış, Eléonore'un çocuğundan ise emin olmamıştı. Kırk yaşına geldikten sonra baba oluyordu ancak. Kesinlikle, kuşkuya yer bırakmadan bildirilmişti bu ona. Bir aşk kadını değil, dünyanın en masum kadını söylüyordu bunu... Yaşamının en anlatılmaz dakikası idi bu. Duyduğu sözlerin önemini bir anda kavrayamamıştı. Kalbi henüz mutlulukla dolmamıştı.

Marie sordu: «Memnun oldun mu?»

— Oh sevgilim, sevgilim, sevgilim...

Sevinç göz yaşları dökerek, kadının ellerini binlerce kez öptü. Birdenbire canlanmış gibi havaya fırladı. Ciğerlerinin tüm gücüyle bağırdı: «Constant!»

— Evet, Majeste? Constant koşarak yaklaştı.

— Şampanya!

— Derhal Majeste!

— Evet! diye haykırdı Napoleon kollarını havaya kaldırarak: Majeste! Majeste! Majeste!..

TUILERIES'DE Josephine acı bir çığlık atarak yatak odasından çıkıp, Hortense'in Claire de Rémusat ile birlikte oturduğu yere koştu.

— Hortense! Claire!

Kapının eşiğinde, yorgun, bitkin, elinde açık bir mektupla duruyordu.

— Ben kaybettim. Polonyalı kadın hamile...

23. ARŞİDÜŞES MARIA - LUISA

SOĞUK, içedönük, sert ve haşın olarak döndü Napoleon Paris'e. Josephine, Fontainebleau'de onu karşılamaya gitti. İmparator, Avusturya'dan emirler göndermişti, saraydaki dairelerinin arasındaki kapının örülmesi için. Josephine ağladı, Napoleon onu kucakladı ama, kucaklayışında bir yakınlık, bir sevgi yoktu.

Bir gece sonra Tuileries sarayına geçtiler. İmparator'un odasında baş başa yemek yediler. Sessizliğe bürünmüştü oda. Josephine'in gözleri ağlamaktan kırmıştı; bir lokmayı bile güç yutuyordu. Napoleon ise her zamanki gibi yemeğe ilgi göstermiyor, önüne ne gelirse aceleyle birkaç lokma atıştırıyordu. Akşam yemeği on dakikada bitti. Uşaklar çıkınca odada yalnız kaldılar. Baş başa idiler, ama odanın iki ucunda yapa-yalnız oturuyorlardı.

Napoleon konuşmaya başladı: «Gerektiğini artık farketmişsiniz. Hiç bir tartışma kabul etmeyecek derecede kesinleşti artık. Ben karar verdim ve kararım-dan dönmem!»

— Tanrı'nın katında evlendik biz. Papa takdis etti bizi, dedi Josephine.

— Papa benim emrimdedir. Fransa Kilisesi benim emirlerimi yerine getirir.

— Belki kilisenin Tanrı'ya karşı suç işlemesini emredebilirsin. Ama ben senin karınım.

— Kocasına bir çocuk veremeyen bir kadın, Tanrı'ya karşı gelmiş sayılır.

— Alexander'dan çocuğum var benim. Eğer senden olmadıysa, suç benim değil.

— Suçun sende olduğunu gayet iyi biliyorum. Tüm evliliğimiz boyunca bir komedi oynadın bana. Corvisart, bazı kadınların otuz yaşına gelince menapoza girdiklerini söyledi.

— Corvisart, senin duymak istediklerini söylüyor yalnızca.

— Senin durumunun da böyle olduğuna inanıyor.

— Hayır! diye bağırdı Josephine. Hayır! Benim çocuğum olabilirdi! Ama sen yapamadın!

Napoleon cevap verdi: «İlk başından beri özürlerle dolu bir komedi oynuyordun. Gerçeği sakladın benden!»

— Komedi mi? diye bağırdı kadın. Ömrümü verdim sana!

Buz gibi bir sesle cevap verdi Napoleon: «İlk tanıştığımızda sen otuz iki yaşındaydın ve on dört yaşında bir oğlun, on iki yaşında bir kızın vardı. Geçmişinde birden fazla sevgilin vardı. Senin zengin olduğunu sanarak evlendim. Sen ise, benim bir gün zengin olacağıma inandığın için kabul ettin. On üç zengin yıl yaşadık beraberce. Buna ömrünü vermek mi diyorsun sen?»

— Seni sevdim, dedi Josephine usulca.

Sesinin alçaklığına rağmen Napoleon bunu duydu ve biraz yumuşadı. Aynı kısıklıkta bir sesle cevap verdi: «Eğer seni sevmeseydim, çoktan boşanmış olurduk.»

Birbirlerine doğru ilerlediler. Kocasının yanına gelip, elini tutacağını ya da yüzünü okşayacağını umdu bir an Josephine. Ama İmparator iki metre ötede durdu ve daha fazla yaklaşmadı.

— Josephine, kırk yaşındayım ben ve zaman hızla akıp gidiyor. Bir çocuğa gereksinmem var. Bana çocuk verecek bir kadın istiyorum. Bunu yapamazsam, öldüğüm gün imparatorluğum da ölür. Her ikimizin iyiliği için seni boşamam gerektiğini anlamıyor musun?

Fısıldadı Josephine: «Hayır!..»

— Öyleyse hiç olmazsa bunun sevgiyle ilgili olmadığını anlamaya çalış. Politik gereksinmelere karşı ben bile savaşamam.

Cevap vermesini bekledi karısının. Cevap çıkmadı. Sesi büsbütün sertleşerek devam etti: «Zengin olmaya devam edebilirsin. İmparatoriçe unvanını koruyabilirsin. Eğer istersen sana bir krallık verebilirim. Örneğin Roma. Roma'yı ister misin? Sana veririm... Eğer istersen Milano'da Eugène ve çocukları ile beraber oturabilirsin... Ya da Malmaison'da. O zaman ara sıra birbirimizi görebiliriz. Malmaison'u tercih eder misin? Tüm toprağı ile Malmaison ve benim sana vermiş olduğum her şeyi saklayabilirsin. Ayrıca yılda üç milyon frank veririm. Sen bile bundan fazlasını harcayamazsın.»

Hâlâ cevap vermiyordu kadın.

— Evet? Seç birini, dedi Napoleon.

— Seninle evli kalmayı seçiyorum.

— Bu seçim şansın yok.

— Ben kabul etmedikçe boşanmayacağını söylemiştin, dedi Josephine.

Napoleon'un sesinde artık sıcaklık kalmamıştı: «Pekâlâ, başka bir tercih hakkı vereyim sana. Senin arzunla boşanmak ya da istemediğin halde boşanmak?»

— Aramızda her şey bitti mi?

— Evet.

Yürek parçalayan bir çığlık attı Josephine: «Bunu söyleyemezsin! Beni öldürmek mi istiyorsun?»

Yere yığıldı.

— Josephine!..

Paniğe kapılan Napoleon koştu. Josephine'in acı bir hıçkırıkla gözleri yuvalarından fırladı. Bayılmıştı.

Napoleon kapıya koşup ardına dek açtı. Sarayın güvenlik müdürü Bausset yan odada nöbetteydi.

— Bausset! Gel, yardım et! İmparatoriçe bayıldı!

— Majeste!

Constant da oradaydı.

— Constant çabuk Doktor Corvisart'ı çağır! Koş! İmparatoriçe bayıldı.

— Evet, Majeste.

Napoleon yanında Bausset ile salona koştu tekrar.

— İmparatoriçeyi kucağına al. Kanepeye yatır. Şuradaki kanepeye.

— Başüstüne, Majeste.

Constant'ı yakalamak için Napoleon tekrar koştu.

— Constant! Kraliçe Hortense'a buraya gelmesini söyle! İmparatoriçe'nin nedimelerine de!..

— Başüstüne, Majeste.

Geniş omuzlu, geniş göğüslü Bausset güçlü bir adamdı. Bir kolunu Josephine'in omuzlarının arasından, diğerini dizlerinin altından geçirerek havaya kaldırdı. Kadının yüzünde ölüm solgunluğu vardı. Bausset, İmparatoriçe'yi göğsüne bastırdı. Çarpılmaması gereken eşyalar vardı odada. Kılıcı bir sehpaye takılıp şakırdadı. İmparatoriçe'yi düşürmekten korkarak daha sıkı tuttu. Josephine gözlerini açmadan ve âdeta dudaklarını oynatmadan fısıldadı: «Bausset bu kadar sıkı tutma beni. Canımı acıtıyorsun.»

Bausset öylesine şaşırmıştı ki, neredeyse sendeleyip yere düşecekti. O anda odaya giren Napoleon bağırarak: «Dikkatli ol!»

Yardım etmek için aceleyle Bausset'nin yanına yaklaştı. Usulca bir kanepeye yatırdılar Josephine'i. Kadın, ayılmadan zayıf bir sesle içini çekti.

Bausset'nin yanında duran Napoleon karısına bakıyordu. Gözleri yaşlarla dolmuştu.

Alçak sesle konuştu: «Zavallı kadın! Kalbini kırdım!»

Bausset bundan emin değildi ama, fikrini bildirmemeyi tercih etti.

EN NEŞELİ HALİYLE, İmparator, Talleyrand ve Berthier'ye oturmaları için rica etti ve ikisinin de en güvendiği meslektaşları olduğunu tekrarladı. Talleyrand bu sözler karşısında hafifçe bir kaşını kaldırdı. İmparator'un gözü ona ilişti ve sıırttı. Sözlerinin komedi yanını anladığını belirtiyordu.

— Talleyrand, gayet iyi biliyorsun ki, hep senin fikrini almak için zayıf bir yönüm var.

— İsterdim ki fikirlerimi kabul edesiniz, Majeste.

Karşılıklı gülümsediler. Bir süre için, hiç olmazsa çevreye karşı barışmışlardı.

— Boşanma işleminin hazırlanması konusunda ikinizin de yardımlarına gereksinmem var.

Gün geçtikçe sahibine bağlanan bir köpek gibi Berthier cevabını bildirdi: «Elimizden geleni yaparız, Majeste.»

Talleyrand söze karıştı: «Gerçi ne ben bir piskoposum, ne de Berthier bir avukat.»

— Üstün zekâlı, büyük adamlarsınız siz.

Talleyrand başını eğerek övgüyü kabul etti ve nedenini keşfetmek için bekledi. Derhal anlaşılmazdı ama, ergeç ortaya çıkardı. Eğer İmparator'a biraz cesaret verirse daha çabuk öğrenebilirdi.

Napoleon konuşmaya başladı: «Resmî nikâh bir sorun değil. İmparatoriçe'nin oğlu Eugène, Senato'ya öneride bulunacak.»

— Bu görev için iyi bir seçim, diye mırıldandı Talleyrand, cesaret verircesine.

— Ve Senato bir karar çıkaracak...

— Hiç kimse karşı çıkmadan... Talleyrand ileriye gitmek için kapris yapmıştı.

— Resmî nikâhı bozacak. Ama dinsel nikâhın bozulması konusu bazı sorunlar çıkarıyor.

Talleyrand eğleniyordu: «Majeste, sizin için çözümlenmeyecek sorun yoktur.»

— Umarım.

Berthier, can sıkıcı, pratik sesiyle söz aldı: «Din-

sel töreni, enişteniz Kardinal Fesch'in yönetmiş olduğunu hatırlatabilir miyim, Majeste? Kardinal ile görüşüp görüşmediğinizi sorabilir miyim?»

— Kardinal, törenin hatalı olduğunu kabul ediyor. Yeterli olacağını sandığı için emir alarak töreni yönetmiş. Hatalı.

— Elbette, dedi Berthier homurdanarak.

— Tamamıyla aynı fikirdeyim, Majeste, dedi Talleyrand. Ne yönde hatalı olduğunu söyleyebilir misiniz?

— Üç noktada.

— Ah bu çok iyi. Üç uğurludur.

Napoleon konuşmaya devam etti: «Birinci nokta, nikâh için İmparator'dan resmî olarak izin alınmamış.»

Berthier şaşırdı: «İmparator'dan mı?»

— Benden.

— Ha! Berthier hâlâ anlayamamıştı.

Napoleon açıkladı: «Nikâh için izin verdiğimi gösteren resmî bir belge yok.»

— Ha!

— İkincisi, dedi Napoleon. Yörenin papazı nikâh töreninde hazır bulunmamış.

Talleyrand neredeyse ellerini çırpacaktı: «Tamamıyla doğru bu!»

Berthier aynı fikirde olduğunu göstermek için acele etti: «Evet, orada hemen hemen hiç kimse yoktu. Yalnızca tanık olarak Talleyrand ve ben. Başka hiç kimse yoktu.»

Napoleon birden gök gürlemesini andıran bir sesle bağırdı: «Üçüncü nokta!»

Berthier şaşırarak sustu.

— Üç. Nikâh töreninde tanıklar yoktu.

Bunu izleyen sessizliği Talleyrand neşeyle karşıladı. En sonunda konuştu: «Majeste, bu üç noktanın dinsel nikâhı bozmak için yeterli olduğunu kabul edebilir miyiz?»

— Evet.

— Öyleyse Berthier ve ben, her üç noktada da aynı fikirdeyiz? Değil mi Berthier?

Berthier hâlâ anlamaya çalışıyordu. Ama elbette aynı fikirdeydi.

HEM İMPARATOR hem de İmparatoriçe tarafından ayrı ayrı çağrılmış olan Eugène, hızla Milano'dan geldi. Annesinin boşanma işlemini yürütecek ve aynı zamanda bu süre içinde ona yardımcı olacaktı. Annesini solgun ve gözyaşları içinde, çocukları için endişelenirken buldu. Gerçeği görmesini sağlamaya çalıştı.

— Anne, söylenecek başka hiç bir şey yok.

— Seni İtalya Kralı yapacağına söz vermeli.

— Anne ondan hiç bir vaat beklemediğimi kendisine söyledim.

— Eugène sen kral olmalısın. Bu konuda diren!

— Senin acılarından kendime pay çıkarmak istemem.

Hortense yardımcı olmak için elinden geleni yaptı: «Önemli olan tek şey sana iyi davranılmasıdır, anne!»

Eugène söze karıştı: «İmparator da, en az bizim kadar bu konuyla ilgileniyor. Seni hâlâ seviyor anne, bunu kabul etmelisin.»

— Senin Malmaison'da kalmanı istiyor. Böylece ona yakın olacaksın, dedi Hortense.

— Uzaklara gitmeni istemiyor. Yaptığın fedakârlığın sana onur vermesini istiyor, sürgün edilmeni değil.

— Yine en sevdiği arkadaşı olarak kalacağını söylüyor.

Josephine konuştu: «Arkadaş...» Dudaklarından dökülen kelime ölüm çanlarını andırıyordu.

— Seninle beraber gelip Malmaison'a yerleşmene yardım edeceğiz. Ve orada mutlu olacaksın, dedi Eugène.

Hortense söze karıştı: «Daima yanında olacağız, anne.»

— Hortense... Eugène... benden nefret eden Bonapartelerin yüzüne nasıl bakacağım? Onların zaferi bu!

Eugène annesine güç vermek için sert bir sesle konuştu: «Anne sen bir imparatoriçesin! Ve daima bir imparatoriçe olarak kalacaksın!»

ARTIK yalnızca basit bir grandük ya da ufak bir prens olmayıp, bir kral, Napoli ve İki Sicilya'nın kralı olan Murat, her zamankinden daha gösterişli giymişti. Tamamıyla tatmin olmasa bile, yine kraliçe olduğuna sevinen Caroline de kocası kadar şıktı. O gece aile toplantısında konuşulacaklardan memnun oldukları için erkenden hazırlanmış ve son anda belki manevî desteğe gereksinmesi olabilir diye Napoleon'u ziyarete gitmişlerdi.

İmparator'u sessiz ve dalgın bulmak çok üzmüştü onları. Her ikisi son derece neşeliydiler oysa.

Murat neşeyle sordu: «St. Petersburg'dan ne haber var? Çar yeni evliliği kabul etmiş mi?»

Caroline cevap verdi: «Grandüşes Anna daha çekici sanırım. Kız kardeşinden güzel olduğunu söylediler.»

— Anna kaç yaşında? On beş mi? diye sordu Murat.

— İyi bir yaş, dedi Caroline.

Askerî gülüşü duyuldu Murat'ının. «Ne kadar genç olursa o kadar iyi.»

— Ve evlenebilecek çağda. Bizim annemiz de o yaşta evlenmiş.

Aynı fikirde olduğunu söylemesi için ağabeyine baktı. Ama Napoleon hâlâ sessizdi. Kral ve kraliçenin konuşmaya devam etmesi gerekiyordu.

Murat konuştu: «Çar'ın diğer kardeşini sizinle evlendirmekte niçin duraksadığını anlayabiliyoruz. O zamanlar henüz serbest değildiniz; fikrinizi değiştirebilir, boşanmayı daha ileri bir tarihe erteleyebilirdiniz. Ve durumun utandırıcı bir hale gelmesi olasılığı ortaya çıkardı. Şimdiye dek kesin bir öneri yapamazdınız zaten.»

— Ama bu gece yine bekârlığına kavuşuyorsun, diye ekledi Caroline.

Saçma kuşkuyu uzaklaştırmak için Murat gösterişle elini salladı: «Çar, Anna ile evlenmenize izin verecektir. Vermemesi için bir neden var mı? Siz dünyanın en büyük insanısınız, o ise ikinci büyük insanı. Evlendikten sonra dünyayı aranızda bölüşebilirsiniz. Bırakın Ruslar doğuya, Asya'ya uzansın. Avrupa bizimdir.»

En sonunda Napoleon'un sesi duyuldu: «Evet!» dedi yalnızca.

— Fransa için büyük bir gün bu. Ve sizin için de Majeste.

Napoleon açık bir merakla ona baktı: «Senin için tüm kadınlar aynı mıdır, Murat?»

— Özür dilerim, Majeste?

— Ömrümün en mutsuz günü bu, dedi Napoleon.

AYNI GECE saat dokuzda, imparator ailesi taht odasında toplandı. Bonapartelardan birkaç tanesi burada bulunma zevkinden yoksun kalmışlardı. Joseph yeni edindiği İspanya Krallığı ile meşguldü ve ayrıca iki kardeş birbirleriyle konuşmuyorlardı. Lucien hâlâ ailenin yola gelmez çocuğuydu ve ağabeyinin emirlerine karşı gelmekteydi. Elisa ise bebek bekliyordu. Hollanda Kralı Louis, Westphalia Kralı Jerome, Kral Joachim ile beraber Kraliçe Caroline, Borghese Prensesi Pauline, Joseph'in karısı Kraliçe Julie Clary, Jerome'

un Kraliçesi Württembergli Catharine ve tüm Korsikalı klanın annesi Letizia salondaydı. Cambacérès, İmparatorluğun sekreteri Talleyrand, Başmüntahip yardımcısı, Regnault de Saint-Jean d'Angély ise İmparator ailesinin sekreteri olarak salonda bulunmaktaydılar.

İmparator uzun bir masanın başında, yüzü ailesine dönük, ama onları görmeden oturuyordu. Masadaki diğer koltuk boştu; İmparatoriçe'yi bekliyordu.

İmparatoriçe sade beyaz bir giysi içinde, solgun yanaklarına allık sürmemiş ve hiç mücevher takmamış olarak kızı ve oğlunun yardımıyla salona girdi. Yüzü ile giysisi neredeyse aynı renkteydi.

Hortense ile Eugène koltuğuna götürdüler annelerini. Josephine kocasına bakmadı. Üzgün, ama kendilerine hâkimdiler. Bonapartelerin yüz ifadeleri ise, memnunluktan, pek iyi gizlenemeyen bir neşeye dönüştü.

Napoleon ayağa kalkıp konuşmasının yazılı olduğu kâğıtları eline aldı, ama bakmadı bile. Ne söyleyeceğini çok iyi biliyordu.

— İmparator ailesinin bireyleri! Verdiğim kararı ve bu kararı gerektiren nedenleri biliyorsunuz. İmparatoriçe Josephine'den boşanmam, yalnızca politik nedenler gereğidir. Bu gece resmî ve son olarak konuşacağız bu konuyu. Gelecek yüzyıllarda Fransa'yı yönetmesi için, kalıtım yoluyla geçen bir imparatorluk sülâlesi kurmak zorundayım... Bu kararın kalbimden gelmediğini Tanrı bilir! Ama ülkemin iyiliği için yapmayacağım fedakârlık yoktur. Gerçekten büyük bir fedakârlıktır bu. Her şeyden çok, sevgili karımın iyiliğini, sevgi ve anlayışını övmem gerekir. Yıllarca yaşamımızı beraber sürdürdük ve bu yılların anıları daima kalbime gömülü kalacak. Kendi ellerimle İmparatoriçe tacını giydirdim ona. Bu unvan ve mevkii daima kendisinde kalacaktır. Ve hiç bir zaman ona olan sevgimden kuşkulanmamasını dilerim. Beni en yakın dostu olarak görmelidir.

Oturdu. Josephine'deydi sıra. Elleri titriyordu kadının. Kâğıtları masadan alıp gözünün önünde tutmakta güçlük çekiyordu.

Okumaya başladı: «Sevgili kocamın izni ile artık çocuk doğuramayacağımı ilân ediyorum. Ve yalnızca bu, Fransa'nın iyiliği için gerekli olduğundan, seve seve... Neredeyse ağlayacaktı. Bir kez daha denedi. Seve seve dünya yüzünde görülen en büyük aşk ve sadakat fedakârlığını...»

Devam edemeyecekti. Kâğıtlar elinden masaya düştü. Olduğu yerde sallandı, koltuğun kolunu aradı ve oturdu. Yoksa yere düşmesi iştten bile değildi.

Napoleon içtenlikli bir endişeyle ona baktı. Gözleri karşılaşınca Josephine başını sallayarak yapamayacağını anlattı. İmparator dönüp Regnault'ya işaret etti. Regnault masaya yaklaşıp kâğıtları aldı, ve Josephine'in bıraktığı yerden okumaya devam etti.

— Benim olan her şey, onun iyiliğinden gelmiştir. Onun elleri bana taç giydirip tahtta yanına oturttu. Tüm Fransa halkının beni sevmesi mutluluğuna eriştim. Fransa için yararı dokunmayan evliliğimin sona ermesini kabullenerek, bu büyük ödüllere teşekkür etmek istiyorum. Hiç bir şey duygularımı değiştiremez. Her zaman olduğu gibi İmparator'u sevmeye devam edeceğim. Bu ayrılığın benim olduğu kadar, ona da acı verdiğini biliyorum. Ama ikimiz de ülkemiz için bir fedakârlık yapmak onuruna eriştik.

Regnault kâğıtları masaya bıraktı. Cambacérès'ye yaklaşıp boşanma ilâmını elinden aldı. Napoleon'un önüne koydu. Napoleon kalemi aldı, mürekkep hokkasına daldırdı ve imzaladı. Regnault dikkatle imzayı kuruttu. Ve ilâmı Josephine'e götürdü. İmparatoriçe kımıldamadan önündeki kâğıda baktı. Regnault nezaketle yardım etmek için kalemi alıp mürekkep hokkasına batırdı ve Josephine'e uzattı. İmzaladı Josephine.

En sonunda olmuştu. Boşanmışlardı.

DOĞA ONA ACIYORDU. Ertesi gün, Malmaison'a taşınacağı gün, bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu.

Tuileries'de kalmak için bir neden yoktu. Mobilyaları, eşyaları, sandıkları, bavulları ve çantaları daha önceden götürülmüştü. Bu arada Eugène Senato'da 1796'daki resmî nikâhın kaldırıldığını onaylattırıyordu. Ama Josephine hâlâ gitmeye yanaşmıyordu.

Hortense rica etti: «Anne araba bekliyor.» Sonra ısrar etti: «Anne gitmemiz gerekir. Yağmur yağsa bile.»

— Napoleon güle güle demedi.

— Ama yalnızca Malmaison'a gidiyoruz! Gelip orada ziyaret edecek seni. Kısa bir süre sonra görüşeceksiniz.

— Güle güle demesi için beklemem gerekir.

— Anne, bu saraydan ne kadar çabuk ayrılırsan, o kadar çabuk huzura kavuşursun.

Josephine inat ediyordu: «Güle güle demesi gerekir.»

— Mutsuzluğunu arttıracaktır bu!

Josephine fısıldadı: «Belki bırakmaz beni.»

Hortense inanmaz gözlerle baktı: «Anne artık onun karısı olmadığını anlamıyor musun? Bunu biliyorsun değil mi? Seni boşadı o! Hiç bir şey bunu değiştiremez! Burada kalamazsın! Gitmen gerekli!»

Josephine başını sallayarak boşluğa bakıyordu.

— Yapamam...

Açık kapıdan Napoleon içeri girdi. Onu gören Josephine derhal yanına koşup hıçkırıklar içinde kollarına atıldı. İmparator ona sarıldı ve defalarca ıslak yanaklarını, gözlerini ve alnını öptü.

— Sevgili Josephine...

— Gidemem. Seni bırakamam. Gitmeyeceğimi söyle. Senden ayrılmam gerekmediğini söyle. Seni terketmemeliyim...

— Cesaret... cesur ol... dedi Napoleon.

— Beni sevdiğini söyle, hâlâ sevdiğini söyle...

— Sevgilim, daima bakacağım sana. Daima arkadaşın olacağım senin.

Bir bıçak gibi kalbine saplandı bu sözler Josephine'in. «Arkadaş!..»

Napoleon yavaşça kollarını çekti, Josephine kendiliğinden uzaklaştı. Uzun süre durup Napoleon'a baktı.

— Beni unutma, dedi ve Hortense'in koluna girip bir daha arkasına dönüp bakmadan gitti.

TALLEYRAND KONUŞUYORDU: «Majeste, üstünde düşünmeniz gereken bir konu var. Avusturya Arşidüşesi Maria-Luisa, devrimin aptal liderleri tarafından giyotine gönderilmiş olan Kraliçe Marie-Antoinette'nin yeğenidir.» Bakışları, Berthier'nin üzerinde dolaştı ve Fouché'ye takılıp kaldı. «Onunla evlenmeniz, Fransa'nın bu suça karışmış olmasını bir bakıma başışlattırabilir.»

— O zamanlar suç değildi, dedi Fouché.

Talleyrand aynı sözleri bir kez daha tekrarladığını biliyordu ama, bu isteğe karşı gelemezdi: «Suçtan daha kötü; bir hataydı.»

Napoleon hicivlere değer verecek bir halde değildi. «Marie-Antoinette'e kim aldırır?» dedi.

— Avrupa'nın diğer ülkeleri Majeste. Siz hâlâ onlar için devrimin varisisiniz.

— Sonradan görme bir Korsikalı!

— Henüz anlayamadılar bunu. Ama biz uzun süreden beri biliyoruz. Siz, krallık, diktatörlük ve soyululuğun şampiyonu oldunuz oysa...

Napoleon sertçe ona baktı. Acaba Talleyrand kendisiyle de alay mı ediyordu?

Talleyrand rahatsız olmadan devam etti: «Ayrıca düşünülmesi gerekir ki, Habsburg ailesinden biriyle evlenince aynı zamanda Bourbonlara da akraba ola-

caksınız. Marie-Antoinette, sonuncu Fransa Kralının karısı olduğu için Onaltıncı Louis'den büyük amcanız olarak söz edebileceksiniz. Başka bir deyişle, Majeste, yalnızca varisler değil, aynı zamanda atalar da kazanacaksınız.»

Napoleon cevap verdi: «İddialarını çok beğendim. Ama vardığın sonucu sevmedim.»

— Bence sonuç, Avrupa'da sürekli barıştır.

— Barış işime gelir mi?

— Umarım, Majeste.

— Avusturya İmparatoru dostun olduğu için mi?

Belki de senin patronun? Senin işverenin?

Talleyrand en masum ifadesine büründü: «Majeste, bir arkadaşımın kızıyla evlenmenizi ister miyim?»

Napoleon kızması mı, yoksa gülmesi mi gerektiğine bir süre karar veremedi ve sonunda gülerek Fouché'ye döndü: «Sen ne düşünüyorsun?»

— Talleyrand ile aynı fikirdeyim, Majeste.

— Alışılmamış bir durum.

Fouché omuz silkti: «Bir Rus ile bir Avusturyalı arasında tercih yapmam gerekirse, oyumu Avusturyalı için kullanırım. Sözü geçen nedenlerden dolayı.»

Napoleon bu kez Berthier'ye döndü: «Sizleri dinledim. Savaş Bakanı olarak sen ne dersin? Bu ikisi savaşı anlamaz.»

Berthier başını sallayarak cevaplandırdı: «Majeste, ya Ruslarla evlenmeniz, ya da savaşmanız gerekir. Orduda çok kaybımız var. Bu durumda onlarla evlenmenizi öğütlerim.»

Talleyrand sordu: «Her zamanki açık sözlülüğüm ile konuşabilir miyim?»

— Daha da açık sözlü olmanı tercih ederim.

— Gerçi bakanlarınız çok iyi kişiler ama, kararlarını hep sizin şimdiye dek yaptıklarınıza dayanarak veriyorlar. Bense başka bir şeyi öğrenmek istiyorum. Gelecekte ne yapacaksınız? Yıldızlarınıza baktım, Majeste.

— Ne öğrendin falımdan?

— Ergeç Rusya ile savaşmak isteyeceksiniz. Çünkü hırsınızın sınırı yok. Ve sizin dünyanızda, iki büyük gücün karşı karşıya kalmasına yer yok. Bundan sonraki savaşınız için yeni işbirliği yapacak ülkeler bulmanızı öğütlerim.

Napoleon cevap verdi: «Avusturya'ya yanaşamam. Benim yendiğim bir ülkedir.»

İmparator'un sekreteri Méneval içeri girdi.

— Özür dilerim Majeste. General Caulaincourt St. Petersburg'dan döndü. Geldiği anda görmek istediğinizi söylemişsiniz.

— Evet.

Meneval çıktı.

— Talleyrand sen yıldızlarımda ne okursan oku, ben Ruslarla evlenmemin daha iyi olacağına karar verdim ve önerimi yaptım. İnsanın düşmanıyle dost olmaya çalışmasında yarar vardır.

Talleyrand omuzlarını kaldırdı: «Rusya'nın bu noktada kandırılabilirliğini sanıyor musunuz, Majeste?»

— Niçin olmasın? diye soran Napoleon dikkatle ona baktı. Tabii sen Viyana ile olduğu gibi St Petersburg ile de gizli bağlantılar kurmamışsan...

İmparator'un gerçeğe böylesine yaklaşan tahminlerde bulunmasından çekinen Talleyrand, General Caulaincourt'un tam zamanında odaya girmesine çok sevindi. Napoleon artık yalnızca generali görüyor, yalnızca St. Petersburg'dan gelen raporu dinliyordu.

— Çar ne söyledi?

Dürüst Caulaincourt açık konuştu: «Çar açık bir cevap vermedi Majeste.»

Napoleon bağırmaya başladı: «Ben Fransa İmparatoruyum! Evlenme önerisi yapıyorum! Çar'ın kız kardeşi Anna'ya! O, birine bağlı değil ve evlenecek çağda!»

— Çar'ın annesi, kızının çok küçük olduğunu söyledi, Majeste.

— Çar'ın annesi mi?

— Evet, Majeste.

— Çar ne dedi?

Caulaincourt dimdik duruşunu bozmadı: «Sizinle özel olarak konuşmama izin verebilir misiniz, Majeste?»

— Hayır! Çar ne diyor?

— Majeste, izin vermenizi rica...

— Söyle bana!

— Şimdi, burada söylememi istiyor musunuz?

— Şimdi, burada söylemeni emrediyorum.

Napoleon öfkeden kızarmış, sinirden titriyordu. Sanki Caulaincourt, Çar'ın kendisi imiş gibi öfkeyle bakıyordu. Talleyrand haber veren bir kişi olmayıp, yalnızca fikri sorulduğu için kaderine teşekkür etti. Napoleon, kötü haber getirenleri öldürmek gibi usulleri olan eski kabile reislerine benziyordu gittikçe.

Konuşması emredilen Caulaincourt, cesaret ve dürlürlükle raporunu veren bir asker gibi söze başladı.

— Çar'ın annesi —nereden bilmiyorum— sizin çocuk sahibi olamayacağınız izlenimine kapılmış. Bunu Çar'a kesin bir gerçek olarak anlatmış. Gerçi Çar doğru olabileceğine inanmıyor ama, inanmış gibi görünmeyi tercih ediyor. Eğer bu bir gerçekse, kız kardeşinin sizinle evlenmesinin, ailesini lekeleyeceğini öne sürüyor.

Napoleon öfkeden kudurdu: «Bayan Walewska'nın hamile olduğunu söyledin mi ona?»

— Evet, Majeste.

— Bunun için ne dedi?

— Sözlerin şu anlam...

— Ne dedi? Kullandığı kelimeleri söyle bana!

Söylemesi için emir aldığından Caulaincourt duyduklarını tekrarladı.

— Bana dedi ki Majeste: «Ama onun Polonyalı olduğunu biliyoruz. Başka erkeklerle de ilişkisi olabilir.»

Söylemişti. Sessizlik. Hiç kimse, konuşmaya cesa-

ret edemiyordu. Çar'ın sözlerinin, hem Napoleon hem de saygıdeğer Marie için hakaret olduğunu biliyorlardı. Napoleon belki bu hakareti görmezlikten gelirdi, belki de gelmezdi.

Napoleon, Talleyrand'a yaklaştı ve yüzüne baktı.

— Dostun Avusturya İmparatoru'na haber ver; kızıyla evleneceğim. Her kim ise... adı neyse...

— Arşidüşes Maria-Luisa, dedi Talleyrand.

Napoleon tekrarladı: «Marie-Louise...»

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SON AŞK

24. İMPARATORUN GELİNİ

İMPARATOR, neşesi yerinde, Constant'ın vermiş olduğu çayı içiyordu. Üstünde sabahlığı vardı hâlâ. Yaşlandııkça, artık sabah erken gelen ziyaretçilerini sabahlığı ile karşılamayı alışkanlık haline getirmişti.

Duroc'un yanında, Viyana'dan henüz gelmiş, paketinden çıkarılmış, ama asılmamış olan Arşidüşes Maria-Louise'in bir portresini dikkatle incelemekteydi.

— Ne diyorsun?

— Çok güzel bir kız, Majeste.

— Öyle umuyorum. Ama kuşkuluyum. Ressamlar yalancıdır.

— Gerektiği zaman. Belki bu resimdeki gibidir.

— Habsburg dudakları var kızın.

— Doğru, Majeste.

— Beni ilgilendirir mi? Bir dudakla evlenmiyorum. Bir göbekte evleniyorum. Kızın on sekiz yaşında ve sağlıklı olduğunu emin bir yerden öğrendim. Annesinin on üç çocuğu olmuş, büyük annesinin on altı, büyük-büyükannesinin ise düzinelerle. Yani...

Constant, kapıdan sırasıyla Murat, Eugène ve Corvisart'ı içeri alınca, Napoleon o yana döndü.

— Günaydın Murat. Karından haber aldın mı?

— Son iki gündür hayır, Majeste.

— Bu sabah bir mektup aldım ondan, Strasbourg'dan yazılmış. Caroline bana Marie Louise'ın «Beni nelerin memnun edeceğini öğrenmek istediğini» yazıyor. Ben, Marie-Louise'e yazacağım cevapta, yalnızca evliliğimizle mutlu olacak bir kadın istediğimi bildireceğim.

— Yerde bir cevap, Majeste.

— Caroline'e de yazacağım. Tüm Avusturyalı nedimelere yol vermiş, Marie-Louise ise dostlarını kaybettığı için durmadan ağlıyormuş. Senin karın da çok zalim; en az... en az benim kadar. Eugène, seni görmüme çok sevindim. Annen nasıl?

— Sağlığı çok iyi, Majeste.

— İyi iyi. Corvisart, ihtiyar şarlatan. Dünden beri kimseyi öldürdün mü?

— Bildiğim kadarıyla hayır, Majeste.

— Ah, senin şu ünlü bilgin. Söyle bana Corvisart. Sen dünyanın en bilgili doktorusun.

— Eğer böyle düşünüyorsanız, Majeste.

— Erkekler ortalama olarak ne kadar zaman verimli olabilirler? Örneğin benim gibi kırk yaşında bir erkeğin genç karısından çocuğu olur mu?

— Elbette, Majeste.

— Elli yaşında bir erkek? Genç bir kadınla?

— Çok sık Majeste.

Napoleon ısrar etti: «Altmış yaşında bir erkek?»

— Bazen, Majeste.

— Yetmiş yaşında?

Corvisart kaşlarını kaldırdı: «Karısı genç mi?»

— Evet.

— Her zaman Majeste.

Napoleon güldü. Neşeli bir adamdı, ihanet konusundaki şakalara bile gülebiliyordu. Gülmeye devam ederek Eugène'e döndü.

— Başka, Eugène? Annen Navarre'daki yeni şatosuna yerleşiyor mu?

— Henüz değil, Majeste.

— Ne? Napoleon şaşırmıştı.

İmparator'un tepkisini gören Eugène de şaşırdı: «Dün gece Malmaison'da beraberce akşam yemeği yedik.»

— Josephine hâlâ Malmaison'da mı? diyen Napoleon'un kaşları çatılmıştı.

— Navarre'a gideceğinden söz etti, Majeste. Ama ne zaman gideceğini bilmiyorum.

Napoleon sertçe seslendi: «Duroc!»

— Majeste?

— Senin için bir görev var.

DUROC, Malmaison'a gidip Josephine ile görüştü.

— İmparator, sizi mutlu etmeye çalıştığının bir delili olarak Navarre'ı bağışladığını söylememi istedi.

— İmparator'a mektup yazıp, nezaketi için teşekkür etmiştim.

— İmparator, sizin Malmaison'dan uzakta, taşrada ikinci bir eviniz olmasına sevineceğinizi düşündü.

Josephine basit cümleciklerle cevaplandırmaya devam etti: «Evet, Navarre Paris'ten epey uzak.»

— Size ek gelir getirecek. Navarre mülkü yılda iki milyon kazanç sağlar.

— İmparator çok cömert.

Görevinin çok güç olduğunu farketmişti Duroc. İmparatoriçe yardımcı olmuyordu hiç.

— İmparator, şimdiye değin oraya taşınmış olacağını ummuştum.

Tatlı ve mantıklı bir cevap: «Navarre henüz benim için hazır değil.»

— İmparator, kendi hesabına onarılmasını emretmişti.

— Duroc, siz de benim kadar onarım işlerinin sona ermediğini biliyorsunuz.

Duroc söze başladı: «Majeste...»

— Yıllardır ısıtılmamış bir evde nasıl yaşayabilirim? Salonun kaplamaları nemden çürümüş.

— Bağışlayın Majeste. Elimizden geleni yapıyoruz.

Josephine gülümsedi: «Sevgili Duroc bundan eminim.»

Duroc söyleyebilmek için kendini sıktı: «Ama İmparator son mektubunda, onarım devam etse bile martın yirmi beşinde oraya taşınıp, nisan ayını Navarre'da geçirmenizi söylemişti.»

Hâlâ gülümsüyordu, Josephine: «Yani Marie-Louise geldiği zaman Paris'ten uzakta olayım!»

Duroc düzeltmeye çalıştı: «Tüm dünya, İmparator'un size olan büyük aşkını biliyor.»

— Ve benim de ona.

— Evet, Majeste. Yeni imparatoriçenin çok sık ya da çok yakından hatırlatılmaması daha iyi olacak.

— Ben kendimi her ikisi için feda ettiğimden.

Derhal onayladı Duroc: «Evet, Majeste!»

— Onu Paris'te benim karşılamam daha doğru olmaz mı? Oturmuş olduğum eve götürmem? Oradaki odama? Yatağıma?

— Düğün töreninde, sizi, oğlunuz İtalya Valisi Eugène ile, kızınız Hollanda Kraliçesi Hortense temsil edecekler.

Josephine'in gözleri dolmuştu: «Duroc, lütfen sorun ona...»

Duroc kadına acıyordu, kendi durumundan utanıyordu, ama görevini de biliyordu. «Yeni imparatorı-
çe kısa bir süre sonra gelecek.» dedi.

— Duroc, Napoleon’a sorun... Göz yaşları akmaya başlamıştı.

— İmparator rica ediyor Majeste... İmparator emrediyor... Malmaison’u terkedip derhal Navarre’a taşınmanız gerekiyor. Bugün...

Cesur, tatlı ve uysaldı Josephine: «İmparator’a söyleyin, daima en sadık uşağıyım.»

NAPOLEON tüm saray halkının Compiègne’deki şatoya taşınmasını, Arşidüşesi yarı yolda karşılayıp, Paris’e doğru yola çıkmadan önce bir iki gün eğlen-dirmesini kararlaştırmıştı.

Düğün ve törenler için Paris’e akın eden soylular ve ünlü kişilerle tıklım tıklım dolmuştu Compiègne. Soyluların çoğu ya Napoleon’un akrabaları, ya da köleleri idi. Diğer ünlü ve önemli kişiler ise, ya Fransız ya da Avusturyalıydılar. Yine de uniformalar ve tuvaletler göz kamaştırıyor, yiyecek ve şarapların en seçmeleri sunuluyor, İmparator ise sabahtan akşama değin parlak neşesi ile örnek bir ev sahipliği yapıyordu. Daima çevresinde genç ve güzel kadınların oluşu göze çarpıyordu. Onlarla şakalaşüyor, flört ediyor, neredeyse onlar kadar şen ve genç oluyordu.

Napoleon konuşuyordu: «Biraz daha ciddî ve ilgi çekici olmasını öğrenmeliyim. Genç bir kadınla evleniyorum; genç kadınların nelerden hoşlandıklarını bilmem gerekir. Ona uymak için elimden gelen değişikliği yapacağım. Hortense, sen bilirsin; yeni imparatoriçeyi memnun etmek için ne yapmalıyım?»

— Majesteleri vals yapmasını öğrenmeli.

— Evet, doğru. Ama zorunlu muyum?

Hortense cevap verdi: «Elbette. İmparatoriçe Alman'dır ve Almanlar bugünlerde valsden başka bir şeyle uğraşmıyorlar. Eğer onunla vals yapmazsanız, sizden başkasıyla de dans edemeyeceği için çok yazık olur.»

Üzüntüyle başını salladı Napoleon: «Bir kez, tek başıma, gizli olarak vals yapmayı denedim. Başaramadım.»

Hortense güldü: «Değişik bir itiraf, Majeste. Yapmak isteyip de başaramadığınız bir iş oldu mu hiç?»

Napoleon da eski anılarına gülüyordu: «Askerî okulda öğrettiler bize. Tüm derslerimde sınıfın birincisiydim ama, sır'a dansa gelince en kötüsü oluyordum. Dans öğretmenimiz biz beceriksizlere, bir hanımla değil —çok tehlikeli olabilirdi bu— bir iskemle ile çalışmamızı söyledi.»

Hafif, hasır bir iskemleyi eline aldı ve önünde tuttu: «Ne yazık ki, iki, üç dönüşten sonra başım döndü ve yere düştüm. Tabii iskemle kırıldı. Benim ve arkadaşlarımın odalarındaki iskemleler birer ikişer eksilmeye başladı.»

Genç hanımlar neşelenmişlerdi. Öykücü olarak Napoleon yeni bir üne kavuşuyordu.

Hortense çekingenlikle söze karıştı: «Belki tekrar denemeniz gerekir, Majeste. Sanırım, eskisi kadar çabuk başınız dönmez.»

— Pekâlâ, Hortense. Vals yapmasını öğret bana.

Hortense gösterdi. Annesi saraydan ayrıldığından beri zarif ve uçucu danslarıyla hayranlık uyandırıyor.

— Bir iki üç, bir iki üç...

— Çok basit gibi görünüyor.

— Basittir, diyerek tekrar valse başladı. Bir iki üç, bir iki üç...

— Ben de dünya yüzündeki her insan gibi üçe kadar sayabilirim.

Hortense reverans yaptı: «Benimle dans etme onun-
runu verir misiniz, Majeste?» Napoleon selâm verip
yaklaştı. «Sağ eliniz benim belimde.»

— İskemlemi tuttuğum gibi.

— Ben «bir» deyince sağ ayağınızı ileri atarak baş-
layacaksınız, dedi Hortense. Hazır mısınız?

— İlerlemeye hazırım.

— Şimdi. Bir iki üç; bir iki üç; bir iki üç; bir
iki üç...

Elinden geleni yaptı Hortense. Ama çok becerik-
sizdi Napoleon. Gülerek durdu. Herkes gülmekteydi.

— Majeste, çok kötü bir öğrencisiniz.

— Kabul.

— Ders almak değil, vermek için yaratılmışsınız.

Birbirlerine baktılar ve yeniden kahkahalarla gül-
düler.

— Zavallı İmparatoriçe, dedi Napoleon. Onu mem-
nun etmek için başka yollar aramalıyım.

Genç bir yaver odaya girip Duroc'a rapor verdi.
Duroc, İmparator'a yaklaştı.

— Özür dilerim, Majeste. Yüzbaşı Lejeune döndü.
Size rapor vermesini istemiştiniz.

Napoleon hevesle bağırdı: «Lejeune!»

— Majeste?

— Ne haber? Neredeler?

— Arşidüşes Marie-Louise ile, Napoli Kraliçesi ge-
ceyi Vitry'de geçirdiler. Şimdi Soissons yolundalar.

— Sen Arşidüşes'i gördün mü?

— Evet, Majeste.

— Doğru söyle bana. Neye benziyor? Ne izlenim
bıraktı sende?

Pembe yanaklı, genç Lejeune, arşidüşesleri tarif
etmeye alışkın değildi. Güçlkle bir kaç sözcük bula-
bildi.

— Çok iyi, Majeste.

— «Çok iyi» sözü hiç bir şey ifade etmiyor bana.
Boyu uzun mu?

Buna cevap vermek daha kolaydı: «Oldukça uzun, Majeste.»

— Oldukça uzun ne kadardır?

— Şey... Yardım aradı Lejeune etrafına bakınıp. Gözleri gülümseyen Hortense'a takıldı. Hemen hemen Hollanda Kraliçesi ile aynı boyda, Majeste.

— Saçları ne renk?

— Açık, Majeste. Hollanda Kraliçesi gibi.

— Ya teni?

İyi bir cevap vermesine yardımcı olan örneği bir türlü bırakmıyordu Lejeune. «Canlı, taze bir teni var, Majeste. Aşağı yukarı Hollanda Kraliçesi gibi.»

— Demek Hollanda Kraliçesi'ne benziyor.

Lejeune'ün yüzü kızardı.

— Majeste...

— Yani? Benziyor mu?

— Hayır, Majeste. Hiç benzemiyor. Ama söylediklerimin hepsi gerçek.

Napoleon onun omzuna şaka yollu bir yumruk indirdi: «Haydi koş sersem!»

İmparator konuşmak için Murat'ya dönünce, Lejeune sevinçle uzaklaştı. Napoleon: «Görülüyorki, pek güzel değil.» dedi. «Onu görenlerden bundan fazlasını duymadım hiç. Ne yapalım. Eğer bana güçlü, sağlıklı oğullar verirse, onu dünyanın en güzel kadınıymış gibi severim.»

Gözleri parladı. Anı, çok parlak bir fikir gelmişti aklına.

— Murat, karını görmek istiyor musun?

— Elbette, Majeste.

— Ben kendiminkini merak ediyorum.

— Çok doğaldır, Majeste.

— Bir araba çağırırız. Ne arma, ne resmî kıyafet... Bizi tanımasınlar.

— Evet, Majeste. Ama ne için?

— Yolda karşılarız onları!

Napoleon hızlı adımlarla kapıya yaklaşıırken bağı-
rıyordu: «Constant!»

— Majeste?

— Banyom!

SOISSONS YOLUNA DOĞRU hafif, basit bir ara-
bayla ilerlediler. Arabacı armasız bir palto, Napoleon
sade yeşil hassa subayı üniformasını giymişti. Murat bı-
le her zamankinden daha basit giyinmişti.

Napoleon küçük bir çocuk gibi heyecanlıydı. Ye-
rinde oturamıyordu bir türlü. Sürekli olarak konuşı-
yordu.

— Bir Rus'tan daha iyi. Rusları düşünmekle hata
etmişim. Romanovlar yeni bir sülale, tıpkı Bonaparte-
lar gibi. Ben yeni olduğum için eski bir aileye girmem
gerekir. Avusturyalı Habsburglar ise beş yüz yıldan
beri krallar ve imparatorlar yetiştirdiler. On yedi ku-
şak. Düşün bunu Murat. Marie-Louise'den olacak oğlum
on sekizinci kuşak. Ve ayrıca ailede delilik yok. Ro-
manovlar olanaksızdır; ya üstün zekâlı ya da deli olu-
yorlar. Hayır, Habsburg oluşu daha iyi. Gerçi onların
aklı pek yok ama, olanı da sağlam. Kızın aptal olu-
şunun önemi var mı? Benim beynim iki kişiye yeter.

— Yalnız iki mi? Yüz kişiye yeter.

Napoleon güldü: «Yalnız yüz mü? Arşidük Char-
les bir keresinde, benim savaş alanında bulunmamın,
on bin askere bedel olduğunu söylemişti.»

— Öyledir, diye iltifat etti Murat. Arşidük Char-
les gerçeği söylüyordu.

— Hayır, kendisi için özür arıyordu. Biraz önce
yenmiştim çünkü onu.

Napoleon neşeyle bir kahkaha daha attı. Sevinci
taşıyordu âdeta. Eğilip Murat'nın dizine bir tokat in-
dirdi.

— Eee... Murat, pek kötü sayılmaz değil mi, ha?

— Kötü değil, Majeste.

— Sen bir hancının oğluydun, kız kardeşimle evlendin, ben de seni Napoli Kralı yaptım.

Kendi çabası ile kral olduğu fikrine kapılan Murat biraz kuru bir sesle cevap verdi: «Evet, Majeste, öyle yaptınız.»

— Ve ben... on dört yıl önce Murat, yalnızca on dört yıl önce ilk İtalyan savaşına hazırlanan meteliksiz genç bir generaldim. Şimdi ise Avrupa'nın birinci prensesi ile evleniyorum. Avrupa ne demek? Dünyanın!

Karanlık bastırdı ve yağmur başladı. Ufak bir kasabadan geçerlerken, Napoleon arabanın içinden bağırdı: «Dur!»

Araba kasaba kilisesinin bahçesinin önünde durdu. Constant arabacının yanındaki yerinden atladı ve kapıyı açmak için koştu. Napoleon, karanlığa, ıslaklığa ve sığınma olasılığı olan yere baktı.

— Neredeyiz? Courcelles mi?

— Courcelles, Majeste.

— Burada bekleriz. Çok geçmeden gelirler.

— Evet, Majeste.

— Ve Constant!

— Majeste?

— Beni takdim etmeyeceksin. Hiç kimse takdim etmeyecek. Ona sürpriz yapmak istiyorum.

Napoleon, arkasından Murat arabadan atladılar ve kilise sahanlığına sığınmak için koşular.

DAHA BÜYÜK ve gösterişli bir arabada, Marie-Louise ile Caroline, Courcelles'e doğru ters yönden yaklaşıyorlardı.

Caroline esnemekteydi. Marie-Louise ile Avusturya sınırından beri beraberdi ve yolculuk çok uzun gelmişti. Şimdi yeni imparatoriçeyi can sıkıcı bulmaya başlamıştı. İlk önce hoş görünen masumluluğu, basitliği

ve eğlendirici cahilliği, Strasbourg'a geldikleri zaman çekiciliğini ve eğlendiriciliğini yitirmişti. İtiraf etmek gerekir ki, Arşidüşes çok güzeldi ve iyi bir kızdı. Ama uzun bir yolculukta beraber olunacak biri sayılmazdı. «Neredeyiz?» ve «Ne zaman oraya varacağız?» diyordu yalnızca. Şaşırtıcı bir ölçüde cahildi ve öğrenmek için çaba harcamıyordu. Onun için söylenecek bir söz «inek gibi» olabilirdi. Hepsinden başka, son bir kaç gündür gerçek bir soğuk algınlığına tutulmuştu, sürekli olarak burnunu çekip aksırıyordu.

Arşidüşes perdeyi iki santim aralayıp karanlığa baktı.

— Neredeyiz şimdi?

Caroline tekrar esnedi: «Herhangi bir yerde.»

— Gecelemek için durmanın zamanı gelmedi mi?

— Bir süre sonra dururuz sanıyorum.

— Nerede duracağız? Nerede kalacağız?

— Unuttum. Ama hepsi ayarlandı. Her gece gibi.

Napoleon ayarladı her şeyi.

Marie-Louise üzüntüyle konuştu: «Umarım vali karşılamaz bizi ve belediye binasında toplantı yapılmaz.»

— Çoğunlukla böyle olur.

— Yemekten önce konuşmaları dinlemek zorundayız. Oysa soğuk algınlığım çok kötü.

— Evet, öyle.

— Hasta olduğum zaman daha çok acıkırım.

Sessizlik. Caroline mola verecekleri yere kadar sürmesini umut etti bunun. Ama şansı yoktu.

— Paris'ten çok uzak mıyız?

— Sanmıyorum.

— Paris'i görmek istiyorum.

— Paris de sizi bekliyor.

Tekrar sessizlik.

Marie-Louise sessizliği bozdu: «Nezle olmamayı tercih ederdim.»

Yine sessizlik, ama gerçek sessizlik denemezdi bunlara. Yoldaki tekerleklerin sesi, arabayı çeken sekiz atın nal sesleri, süvarileri taşıyan atların nal sesleri ve nedimeler, hizmetçiler, görevliler ile dolu arabaların sesleri. Ve tüm bu gürültülerin arasında, «Dur!» ve «Hop!» sesleri yükseldi ve araba durdu.

— Geldik mi oraya? Hani duraklayacağımız yere?

— Sanıyorum, diyen Caroline perdeyi çekip dışarıya baktı. Bilmiyorum. Bir kasabaya benziyor. Karanlık, ıslak bir kasaba. Kilisesi var.

Birden kapı açıldı. İçeri bir adam atladı.

— Oh! diye bağırdı Louise.

— Napoleon! dedi Caroline.

— Caroline berbat ettin her şeyi. Sürpriz yapmak istedim.

— Yaptın! dedi Caroline.

Napoleon şaşkına dönmüş Arşidüşes'in yanına oturdu.

— Demek istiyordum ki, sizi gördüğüme memnun oldum. Ben sizin kocanızım.

Kollarını genç kızın omuzlarına sardı ve şapırtıyla iki yanağından öptü. Sonra başını geri çekip onun dolgun göğüslerine, dolgun, kırmızı dudaklarına, canlı yanaklarına, mavi gözlerine baktı...

— Tanrıya şükür, diye bağırdı.

Anlayamadı genç kız: «Niçin?»

— Sevgili Louise, çok güzelsin.

Tekrar kollarını sımsıkı sardı. Genç kız yanaklarından öpeceğini sandı ama, Napoleon uzun uzun dudaklarından öptü onu. İlk kez biri tarafından öpülüyordu genç kız. Öpüşmenin uyandırdığı duygulara şaşmış, ama aynı zamanda memnun olmuştu.

Napoleon öpmeyi bitirince: «Marie-Louise. Adım Marie-Louise'dir.» dedi genç kız.

— Marie adını silmeye karar verdim.

— Niçin?

— Tek ad yeter. Şimdiki gibi baş başa olduğumuz zamanlar.

Caroline ihmale uğradığını hissetti ve belirtti; ama Napoleon kardeşine aldırmadı.

— Portrenden kuşkulandım. Haklıymışım. Sen resminden binlerce defa daha güzelsin.

Tekrar öne eğildi. Uzun uzun dudağından öptü. Arşidüşes öpülmekten hoşlanmaya başlamıştı.

— Siz de daha güzel görünüyorsunuz, dedi Marie-Louise.

— Portremden mi? Benzediğimi düşünmüştüm. Öyle değil miydi?

— Hayır.

— Demek beni bir Korsikalı canavar olarak düşledin.

— Hayır, sizin daha çok Mareşal Berthier'ye benzediğinizi sanmıştım.

Napoleon eğleniyordu: «Berthier mi?»

— Evet, biri ona benzediğinizi söyledi bana.

— Ama Berthier çirkindir. Hâlâ gülüyordu.

— Siz çirkin değilsiniz.

— Ve yaşlıdır o.

— Evet, dedi genç kız. Siz onun kadar yaşlı değilsiniz.

— Ben gencim! diye bağırdı İmparator ve kollarındaki kıza sımsıkı sarılarak tombul yanaklarına öpücükler kondurdu. Elbette Berthier'den daha gencim! Sevgili Louise ne kadar genç olduğumu göstereceğim sana!

Kollarını çekti, açık kapıya yaklaştı ve seslendi: «Murat!»

Caroline şaşırmıştı: «O da mı burada?»

— Evet. Tekrar seslendi. Murat! Napoli Kralı! Ne redesin?

Murat arabanın kapısına aceleyle yaklaştı: «Majeste! Arşidüşes! İyi akşamlar! Caroline!»

Napoleon sözünü kesti: «Murat yola devam edeceğiz!»

— Evet, Majeste. Nereye doğru?

— Geldiğimiz yere!

— Bu gece mi Majeste?

— Evet! Şimdi! Haydi! Şimdi!

Uzanıp kapıyı tuttu ve Kral Joachim'in suratına kapattı. Perdeyi çekti ve tekrar kollarını sararak Louise'in yanına oturdu.

— Bundan sonraki kasabada geceleyecektiniz. İmparator olmanın iyi bir yönü; hiç kimseden izin almadan planlarımı değiştirebilirim.

Tekrar öpmeye hazırlanıyordu.

— Söylemem gerekirdi, dedi Louise.

— Neyi söylemen gerekirdi?

— Soğuk algınlığına yakalandığımı.

— Sevgili Louise, benim aşkım seni tedavi eder.

Genç kızı kendine doğru çekti ve kamçılar şaklayıp araba sarsılırken, dudaklarına ateşli bir öpücük kondurdu.

Caroline, pencereden, hiç bir şey görünmeyen karanlığı seyretmeye karar vermişti.

COMPIÈGNE'E geldikleri zaman, Arşidüşes'i saatlardır bekleyen kalabalığa mümkün olduğu kadar kısaca takdim edip, yorgun, hasta ve aç olduğunu ileri sürerek, dairesine götürdü Napoleon.

Şöminenin önünde ufak bir masa hazırlanmıştı. Baş başa yemek yiyeceklerdi. Ama Caroline de onlarla beraberdi. Yalnızca Constant hizmet ediyor, sihirbaz gibi durmadan yeni tabaklar taşıyordu masaya. Marie-Louise iştahla yedi yemeğini. Caroline isteksizdi. Napoleon ise ağzına bir lokma atmadan karısını seyreterek oturdu.

— Louise sana neyle karşılaşacağını anlattılar?

— Viyana'da mı?

— Evet.

— Saraylarından birine götürüleceğimi...

— Evet...

— Benim saraydan içeri gireceğimi...

— Evet...

— Yanımda... Bir lokma daha aldı. Napoli Kraliçesi ya da başka birinin bulunacağını...

Kendisinden söz edilmesine pek sevinmemişti Caroline.

— Evet... dedi Napoleon.

— Ve nedimelerim beni izleyecekti tabî...

— Elbette. Ben nerede olacaktım?

— Dediklerine göre sarayın büyük salonunda olacaktın. Ve ben önünde diz çöküp, konuşma yapacaktım.

— Konuşma mı?

— Evet, ezberledim.

— Öyleyse şimdi söyle.

— Artık söylemem gerekmiyor.

— Yine de söyle.

Louise: «Ama...» diyerek bir lokma aldı. Ama çok resmî idi.

— Ve biz o resmiyet bölümünü geçtik.

Kızın «Evet.» derken yanakları kızarıyordu. Öpücüklerin anısı neredeyse mahcup edecekti kendisini.

— Resmî konuşmandan sonra ne olacağını söylediler? Özür dilerim ama, diz üstünde mi kalacaktın?

— Her halde beni kaldıracğını söylediler.

— Her halde.

— Evet.

— Ya kaldırmazsam?

— Kaldırıncaya kadar öyle duracaktım.

— Ve seni kaldırıncaya? En sonunda?

Güzel bir kızarıklık yayılıyordu kızın yanaklarına. Gözlerini uzağa çevirdi.

— Her halde alnımdan öpeceğini söylediler, dedi.

— Alnından!

— Evet. Kırmızılık iyice yayılmıştı.

— Louise senin için sürprizlerle dolu bir gün oldu.

— Evet. Boynu da kızarmıştı.

— Ya bundan sonra? Ne yapmanı söylediler Viyana'da?

— Senin her isteğini yerine getirmemi söyledi babam.

Vakit ilerledi. Gözlerini tabağına eğerek yemeğe devam etti Arşidüşes. Napoleon'un gözleri ise onun üzerinden ayrılmıyordu. Genç kızı bakışlarıyla yiyecekti neredeyse.

— Louise, bu gece bizi bekliyorlar...

— Kim?

— Krallar, kraliçeler, prensler, elçiler... Bekledikleri salona inip kendimizi onlara göstermemizi, hep-sine kibar cümleler söylememizi...

— Nasıl istersen, dedi Marie-Louise.

— Sürprizleri severim, dedi Napoleon gülümseyerek.

Ve Constant'ı çağırdı. «Majeste?» diyerek geldi vale.

Napoleon gözlerini Louise'den ayırmadan konuştu: «Ben... Ben Mareşal Duroc'u istiyorum!»

SALONDA ünlü ve önemli kişiler, saatlardır olduğu gibi beklemekteydiler. Kendilerinden daha yüksek mevkide olan biri oturmalarını ya da gitmelerini bildirinceye değin ayakta durup beklemek zorundaydılar. Can sıkıntısından ağlayacak hale gelen Talleyrand, Napoleon'un yerine Viyana'ya gidip, oradaki seremonide imparator vekili olarak görev yapan ve Louise'la birlikte dönen Berthier'in anlattıklarını dinlemeye karar vermişti.

— Çok tatlı bir kız. Şey, belki de onu tarif etmek

için bu kelime yetersiz, ama oldukça... diyordu Berthier.

Aradığı sıfatı bulamadığı için durakladı. Talleyrand ona yardım etti.

— Çok genç mi?

— Çok sade. Çok doğal.

— Josephine'in tam karşıtı.

Berthier memnun olmuştu Josephine'den söz edildiğine. Açıklamasına yararlı olabilirdi. «Evet.» diye onayladı.

— Yürür mü bu evlilik? diye sordu Talleyrand.

— Ne?

— Yapmacığın simgesi olan Josephine eşsiz bir imparatoriçe idi.

— Evet...

— Sadelik yeterli olacak mı?

Her halde Berthier iyi bir cevap verebilecekti ama, tam kapının yanında duruyorlardı ve Duroc, İmparator'un mesajını bildirmek için önce onlara yaklaştı.

— İmparator ve Arşidüşes aramıza katılamayacaklar. İmparator herkesin yatması için izin veriyor.

Duroc uzaklaştı. Berthier bu mesaja çok şaşırılmıştı. Hiç bir sözün şaşırtmadığı Talleyrand bile bir kaşını kaldırdı. Belki Berthier'ye belki de yalnızca ortalığa hitap ederek konuştu: «Arşidüşes, Avrupa'nın tamamıdır elbette. Ve İmparator da —büyük Tanrı Jove mu— boğa kılığına bürünmüş?»

CONSTANT onu traş etti, kolonyaladı, pudraladı ve kendisini en iyi ışıktaki görebilmesi için büyük bir ayna getirdi.

Yüzünü tetkik eden Napoleon kararını bildirdi: «Ben gencim!»

— Her zamanki gibi genç, Majeste.

- Yeterli miyim?
- Majeste, eğer izin verirsiniz?..
- Yetersiz miyim? Endişelenmişti.
- İzin verirsiniz ufak bir...

Ama aynı anda kapı vuruldu. Napoleon aceleyle konuştu: «Eğer gelen Metternich ise görmek isterim. Başkasını istemem.»

Metternich gelmişti. Constant onu içeri aldı. Avusturya'nın Dışişleri Bakanı Kont Metternich, yetenek, saygınlık ve uysallığını ortaya koyuyordu. Soy-lular arasındaki bu evliliği düzenlemek için herkes-ten çok çalışmıştı. Napoleon'u yenmeleri mümkün ol-madığı için, onunla birleşmek daha akıllıca bir dav-ranış olurdu.

— Majeste...

Napoleon vakit geçirmeden sordu: «Metternich, siz Avusturya hükümetisiniz. Söyleyin bana. Onunla evli miyim?»

— Bir anlaşma ile bağlandınız, Majesteleri.

— Evet. Ve bir seremoni ile...

— Gerçek bir seremoni ile. Siz Majestelerini, Ma-reşal Berthier'in temsil ettiği bir seremoni...

— Yani biz gerçekten evlendik?

Matternich, İmparator'un ne duymak istediğini anlamıştı: «Evet, Majeste!»

— Teşekkürler Matternich. Çok memnun oldum.

Matternich selâm verdi: «Bir zevk, Majeste.»

Compiègne'de, o gecenin tarihindeki küçük rolü-nü başarıyla oynamanın sevinci içinde dışarı çıktı Mat-ternich. Gelecekte karşılaşacağı tüm soruları böylesi-ne kolaylıkla cevaplandırabileceğini ummaktaydı pek inanmadan.

Constant, İmparator'un yanına yaklaştı ve baş-ladığı işi bitirmeye çalıştı: Tepesi açılmaya başlayan kırk yaşında bir erkeğe en fazla yakışan saç modelini taramak.

— Ufak bir tarak darbesi...

Napoleon'un alnındaki bukleyi düzeltti.

Kendisini incelemekten vazgeçmiş olan Napoleon sordu: «Constant. O, çok güzel bir kız değil mi?»

— Çok güzel, Majeste.

— Ve büyük bir prenses.

Constant artık Talleyrand'dan sonra ikinci diplomat olmuştu: «Büyük bir prenses için şaşılacak derecede güzel, Majeste.» En sonunda taradığı bukleyi beğenmişti. «Majeste eşsizsiniz.»

Napoleon gururla son kez aynaya baktı. Üniforması olmadığı halde —sabahlığı ve terlikleri ile— tam bir imparator gibi görünüyordu. Constant gerçeği söylemişti: Eşsizdi.

Başını dimdik tutup, gençlik enerjisi ile dopdolu, sert adımlarla odadan çıktı. Constant hayranlık, sevgi ve alayla ardından bakıyordu.

LOUISE'İN DAİRESİNİN dış odasında ve özel salonundaki nedimeler, İmparator geçerken aceleyle reverans yaptılar.

Napoleon hiç duraklamadan nezaketle söyledi: «Hanımlar dinlenmeye çekilebilirsiniz!»

Louise'in yatak odasında, baş nedimeler genç Arşidüşes'in son derece güzel geceliğini giymesine yardım ediyorlardı. Derhal şaşkınlıkla reverans yaptılar.

— Hanımlar, çekilebilirsiniz.

Çabucak çıktılar dışarı. Louise ile yalnız kalmıştı.

Genç kadın ne söyleyeceğini bilmiyordu. İçgüdü-sü yardımına koştu. Nedimleri reverans yapmıştı. O da hemen İmparator'a yaklaştı ve önünde diz çöktü.

— Ezberlediğin konuşma ne idi? diye sordu Napoleon.

— Her konuda sana boyun eğeceğim anlamına geliyordu.

— Ve sonra ben seni kaldıracaktım?

— Evet. Ya da kaldırıncaya dek bekleyecektim.

Başını eğip genç kıza baktı. Kollarına aldı. Bir dakika, yalnızca bir dakika dudaklarından öptü ve yanından uzaklaşıp neredeyse resmî bir havada konuşmaya başladı.

— Louise, ben bir Habsburg değilim. Kendi kendime tahta geçtim ve kurallarımı kendim koyarım.

— Evet...

— Ama yine de, dünyanın düşünceleri uğruna boyun eğdiğim bazı formaliteler vardır.

— Evet...

— Üç gün sonra Paris'te resmî nikâhımız kıyılacak. Bu ülkenin yasalarını ben çıkarırım, onlara uymanı gerekir.

— Evet...

— Ertesi gün Notre-Dame'da tekrar nikâh kıyılacak. Dinsel törenle. Dinin gücünü tamamıyla görmezlikten gelemem.

— Hayır...

— Gerçi Papa hâlâ benim emrimde ve kardinaller de cebimde, ama yine de seninle Tanrı ya da insanın yaratabileceği her türlü yolla evlenmek istiyorum.

— Evet...

— Zaten bir bakıma seninle evli sayılırız. Viyana'da vekilim aracılığıyla evlendik. Mareşal Berthier benim vekilimdi. Yaşlı, çirkin Berthier kurmay başkanımdır ve bana tapar. Bundan daha iyi bir vekil olabilir mi? Ve o benim adıma yasal bir anlaşma yaptı.

Louise başını sallayarak onaylıyordu, ama Napoleon'un niçin bunları söylediğini anlayamıyordu.

— Biz evliyiz. Şimdiden. Evli olduğumuza inanıyor musun?

— Evet, eğer sen söylersen.

— Louise seninle yatmak istiyorum. Bu gece. Baban, öteki imparator ne söylemişti sana?

Şimdi anlamıştı kız. «Her konuda sana boyun eğmemi...» dedi.

— Yatağa gir.

Hemen yatağa girdi genç kız. Napoleon sabahlığını çıkarmaya başladı, sonra vazgeçip tekrar sarındı.

— Çok soğuk burası. Bir ateş yakmalarını söylemiştim.

— Evet. Ben söndürmelerini istedim, dedi Louise. Yatağın içinde oturuyordu. Nezlesi vardı. Bunun dışında, olağanüstü derecede genç ve sağlıklı görünüyordu.

— Söndürmelerini mi istedin? Niçin?

— Daima odamda ateş sönük uyurum. Ve pencereler açık.

— Niçin? Napoleon huysuzlanmaktaydı.

— Niçin mi? Çünkü sağlığa yararlıdır.

— Hayır. Kararlıydı İmparator. Nezlesin. Daha kötü olacaksın. Zatürree...

Louise'in sesi daha sertti: «İnsanın odasında ateş yanarken ya da pencereleri kapalıyken uyuması doğru değil. Gece soğuk olmalı ve insan hava akımını hissetmeli. Benim için daha yararlı böylesi. Göğsüm kuvvetli değil, bunun için geceleri, temiz, soğuk havaya gereksinmem var.»

Napoleon odaya girdiği zamanki kadar genç görünmüyordu; ama hâlâ sevgi dolu ve sabırlıydı: «Louise baban ne söylemişti sana?»

Cevabını çok iyi biliyordu: «Her konuda sana boyun eğmemi.»

Kararını vermişti İmparator: «Şimdi uşaklarını çağırırım. Hemen bir ateş yakarlar.»

— Oh, hayır! Bu noktada açık sözlüydü Louise. Buna dayanamam.

— Louise, dedi Napoleon sabırla gülümsemeye çalışarak. Soğuk gecelerde odamda ateş yakılmasına alışkınım ben.

Genç kızın cevapları çok sadeydi: «Ama yapmamalısın. Sağlıklı değil.»

Başka bir yol denedi Napoleon. Louise çok gençti ve ikna edilebilirdi. Bunu deneyecekti.

— Louise, küçük bir ateş zararlı değildir.

— Ah, evet, çok kötüdür.

Kesinlikle bildirdi Napoleon: «Ömrüm boyunca yatak odamda şömine yandı.» Sözleri gerçektir.

— Bunun için cildin sağlıklı görünmüyor.

— Öyle mi? diyen imparator çok şaşırmıştı.

— Evet.

İyiliğine, doğruluğuna ve Fransızlığına inandığı fikre bir kez daha denedi tutunmak için: «Minik bir ateş...»

— Hayır. Genç kız masumca inat ediyordu. Hayır, olanaksız.

Tartışmanın gereği yoktu. Napoleon için, şimdi yalnızca arzuladığı dakika geri kalıyordu. Hepsinin üstünde en az bir düzine mum yanan şamdanlara baktı. Bu konuda da tartışma olmazdı ya...

Bir imparator için oldukça zayıf bir sesle konuştu: «Öyleyse ışıkları söndüreyim.»

Aceleyle itiraz etti kız: «Oh, hayır! Lütfen, hepsini değil!»

Napoleon bir kısmını söndürmeye başlamıştı bile. «Niçin? Geceleri mumların yanması sağlığa yararlı mı?» diye sordu.

— Sağlık konusu değil.

— İyi. Öyleyse söndüreyim.

— Hayır. Söndürmemelisin.

— Niçin?

Sanki cevabını herkes biliyordu: «Geceleri odamda daima ışık yanar.»

Napoleon, kendini imparator olarak değilse bile, güçlü erkek partner olarak göstermeye karar vermişti: «Öyle mi? Ben yakmam!»

Genç kızın cevabı basitti: «Ben hep ışıktayım.»

— Niçin?

- Korkarım.
- Karanlıktan mı?
- Hayaletlerden.

Hiç acımasız mumları üfleyerek odada dolaşırken Napoleon en nazık, en sevgi dolu sesiyle konuşuyordu: «Sevgili Louise, şimdi bir kocan var artık. Hayaletlerden korkman gereksiz. Hiç bir şeyden korkmana neden yok.»

- Lütfen, dedi yine genç kız.
- Louise baban ne demişti sana?
- Lütfen. Işıқта uyumak istiyorum.

Cömert davranmaya karar verdi Napoleon: «Kaç tane?»

- Beş ya da altı mum.

Hâlâ yanan beş, altı mum kalmıştı. Dikkatle onlara baktı Napoleon.

- Bir! dedi kesin bir sesle.

Giderek daha iyi öğreneceği bir sesle, yarı yalvarış, yarı emir dolu bir sesle cevaplandırdı genç kız: «Hayır. Lütfen hayır. Beş, altı muma alışkınım ben.»

- Bir! diye bağırdı tekrar Napoleon.

Bir tanesini yanar bırakıp, diğerlerini üfledi. Üstünden sabahlığını atarak hızla yatağa yaklaştı. Ne olsa imparatordu ve kendisine emir verilemezdi.

25. KRALIN ANNESİ

İLK GECE, Louise'in kızlığını yitirmekten hoşlanmış görünmesi Napoleon'u memnun etmişti. Hele on dakika sonra genç kız kulağına: «Bir daha yap.» diye fısıldayınca bir iltifat olarak kabul etmişti bu sözleri. Ve böylesine kısa bir süre içinde isteği yerine getirebildiğini anlayınca, çok sevinmişti kendi kendine.

Sabahleyin, İmparator kendi yatak odasında Constant tarafından traş edilirken, içeri giren Duroc, onu bir çekirge kadar canlılık dolu ve küçük bir çocuk kadar neşeli buldu.

— Günaydın, Duroc!

— Günaydın, Majeste.

— Dün akşam programda yaptığım değişiklik için laf edenler oldu mu?

Duroc her zamanki gibi düşünceli davrandı: «Arşidüşes'in yolculuktan sonra yorgun olacağı düşünüldü, Majeste.»

Napoleon öylesine eğleniyordu ki, Constant boğazını kesmekten korkarak traşı bıraktı. Usturanın tehdidinden kurtulan Napoleon, Duroc'un sırtına bir yumruk indirdi ve neşeli kahkahalar attı.

— Sevgili dostum, söylemeliyim sana ki, bir Alman kızıyla evlen. Dünyanın en iyi eşleri oluyorlar! Bir gül kadar taze, tatlı, sade, uysal, sevgi dolu...

Napoleon, tüm gününü İmparatoriçe'nin odasında, onunla baş başa geçirdi.

Akşam yemeği için büyük yemek salonuna indiler. Yemekten sonra müzik başladı. Grassini ve Crescentini şarkı söylediler. İmparator ile yeni İmparatoriçe tahtı andıran koltuklarda yan yana oturuyorlardı. Prensler ve soylular bir kulaklarını müziğe, iki gözlerini ise Majestelerine vermişlerdi. Pembe giysiler içindeki İmparatoriçe parlak gözleri, pembe yanakları ile çok sağlıklı ve mutlu görünüyordu. Buna karşılık İmparator'un rengi soluktu; gerçi beyaz denemezdi ama, açık sarı diye nitelendirilebilirdi. Gözlerini açık tutmakta güçlük çektiği görülüyordu. İlk bölümde Crescentini söylerken, uykuyu yenmeyi başardı; ama orkestra bir saraband çalmaya başlayınca gözleri kapandı ve uykuya daldı.

Marie-Louise, Caroline'in yüzünü elinin arkasına saklayarak güldüğünü farkedince, yan gözle Napole-

on'a baktı ve belli etmeden dirseğini dürterek fısıldadı: «Uyan!»

Zavallı Napoleon uyanmaya çalıştı: «Ne... Ah... Evet...»

Tekrar fısıldadı Louise: «Uyuma artık!»

— Ah... Hayır...

Napoleon gözlerini kırptırdı, kendini topladı ve koltuğunda dimdik oturdu. Saraband sona erdi. Bu kez Grassini şarkıya başlamak için öne geldi ve Napoleon hararetle onu alkışladı. Ancak biraz sonra gözleri tekrar kapandı ve derin bir uykuya daldı.

Belki daha önce uyuduğundan, o gece uyanık kaldı. Hiç değilse sabaha karşı saat üçte uyandı ve bir türlü uykuya dalamadı. Çevresine baktı; şamdanlarda yanan beş, altı mumun ışığında odayı rahatça görebiliyordu. Soğuktan titremekteydi ve çok doğaldı titremesi; çünkü şöminede ateş yanmıyordu. Dikkatle Louise'e baktı. Genç kız tam bir genç, sağlıklı hayvan gibi uyuyordu. Napoleon onu uyandırmadan kalkmak istedi, ama Louise bunu duydu.

— Napoleon?..

— Uyumaya devam et, sevgilim.

İmparator kaçamak yapamadan kız yanına sokuldu: «Hayır!..»

— Uyu ama...

Usluca kızın kollarından kurtulup, çarşafların altından sıyrılmaya çalıştı. Ama Louise onu tuttu ve mırıldandı: «Sevgilim, ne yapıyorsun?»

Söylemesi gerekiyordu: «Kendi odama gidiyorum.»

— Hayır, gitmemelisin!

— Sevgilim, üşüyorum.

— Olmaz, ben seni ısıtırim. Dolgun, genç, güzel göğüslerinin tüm ağırlığı ile kocasına yaslandı.

— Uyumana devam et, Louise. Uykuya gereksinmen var. Kahvaltıda görüşürüz.

— Hayır, uyandım artık.

— Lütfen uyu.

— Hayır. Bir daha sevişelim.

Kollarıyla Napoleon'a sarılmış, sımsıkı tutuyordu. Tercih hakkı yoktu İmparator'un.

ÖNCE YASA, sonra kilise nikâhıyla evlendiler. Louise sevgi dolu bir kadındı, Napoleon ise aralarındaki yaş farkına rağmen karısına çok düşkün bir koca idi. Daima onun yanındaydı, hemen hemen çalışma odasına hiç uğramıyordu. Görevlerini aksatmaktaydı. Daha doğrusu en önemli görevi dışında kalanlara pek aldırmıyordu. Bir çocuk sahibi olmayı her şeyden üstün tutuyordu.

İki ay sonra umuda kapılmıştı ama, sonu gelmedi. Başına gelecekleri bilen Corvisart, kötü haberleri İmparator'a bildirmeye giderken yanına Doktor Yvan'ı da almıştı.

— İtiraf etmem gerekir ki Majeste, Doktor Yvan ve ben, haklı nedenlerle hataya düşmüştük.

İmparator homurdandı: «Hatanın haklı nedeni olamaz.»

— Majeste, İmparatoriçe'nin âdetleri son derece düzensiz. «Son derece düzensiz» derken, böylesine genç bir kızda bu durumun doğal olduğunu da eklemem gerekir. Yani düzensizlik herhangi bir rahatsızlık ve genel olarak sağlığındaki bir bozukluğun işareti değildir. Majesteleri, son derece sağlıklıdır.

Corvisart'ın imaları ya da açıklamaları Napoleon'u ilgilendirmiyordu. Bir tek noktanın önemi vardı.

— Ama hamile değil.

— Hayır, Majeste.

— Niçin değil?

Bu soruyu bekleyen Corvisart, nasıl cevap vermesi gerektiğini biliyordu: «Doktor Yvan ile beraber görüştük, Majeste. Ve ikimiz de inanıyoruz ki...»

Napoleon, diğerk doktora dönmüştü bile: «Yvan? Eee? Ne?»

Çok iyi bir doktor, ama kötü bir politikacı olan Yvan, bu tehlikeyi göze aldı: «Majeste, İmparatoriçe çok fazla sıcak banyo alıyor.»

— Çok fazla mı? Çok sıcak mı?

— Her ikisi de Majeste.

Napoleon tekrar döndü: «Corvisart?»

İyi bir politikacı gibi cevaplandırdı Corvisart: «Olasılık içinde olan durumdur.»

— Sıcak banyoları çok seviyor.

Corvisart başını eğdi: «Belki kendisi ile görüşmek istersiniz, Majeste.»

— Benim gibi. Her gün sıcak banyo yaparım. Çok sıcak.

Tekrar başını eğdi Corvisart: «Belki kendisine örnek olmayı düşünürsünüz, Majeste.»

Napoleon, yarım saat sonra yatağında sabah kahvaltısı yapan karısıyla görüştü. Louise büyük bir iştahla yiyordu.

Emirlerinden pek hoşlanmadı. Daha kesin konuşması gerekti Napoleon'un.

— Louise, boğazın ağrıdığı zaman saat ikiye kadar yataktan kalkmayacaksın. Ve elbette banyo yapmayı düşünmeyeceksin.

— Kirlenirim. Ve kirli olmayı da hiç sevmem.

— Louise, banyo yapmadan bile gayet iyi silinip temizlenebilirsin.

— Banyo yapmayı seviyorum.

— Evet, biliyorum.

— Geceleri ısıtıyor beni.

— Gece sıcak olmak istiyorsan, burada ateş yakabilirsin.

— Gece ateş yanarken uyuyamam. Biliyorsun bunu.

— Ya da bir battaniye daha örtersin.

— Ama çok ağır olur. Ağır örtüleri sevmem ki! Sabrın ta kendisi idi Napoleon: «Louise, sevgilim, bana ne vermen gerektiğini biliyor musun?»

— Bir oğlan.

— Evet.

— Evet, elbette.

— Lütfen. Lütfen. Başka ne istersen yap. Ama banyo yok.

— Hamile kalıncaya kadar.

— Evet, hamile kalıncaya kadar. O zaman doktorlara tekrar sorarız.

Bir süre düşündü Louise: «Pekâlâ.» dedi.

Rahatlamıştı Napoleon. Çok iyi, sadık, uysal bir karısı vardı. İçtenlikle onun ellerini öptü: «Sevgilim, bir dakika seni yalnız bırakacağım.»

— Çok uzun sürmesin ama.

— Hayır, çok kalmam. Öğleden sonrayı beraber geçiririz. Ne yapalım? Arabayla dolaşalım mı?

— Evet, tabii.

— Nereye gidelim?

— Benim için farketmez.

— Görmek gereken çok yer var ve hepsini gösteremedim sana henüz.

— Sen karar ver.

Ne kadar iyiydi karısı. Gün geçtikçe küçük, büyük tüm kararları ona bırakıyordu.

Napoleon sordu: «Malmaison'u görmek ister misin?»

Karısı cevap vermedi. Birdenbire hata yaptığını anladı Napoleon.

— Çok güzel bir bahçedir.

Louise yine cevap vermedi ama, gözleri yaşlarla doldu.

— Yalnızca havanın güzel olduğunu ve bu mevsimde oraya gitmenin zevkli olacağını düşünerek önermiştim. Bahçeyi görmek isteyebileceğini düşündüm.

Louise'in göz yaşları yanaklarından aşağıya süzülüyordu.

— Eğer istemiyorsan, söylenecek başka bir şey yok. Başka yere gideriz. Ama ağlamanın gereği olmadığını unutma.

Ama o yine ağlıyordu.

— Louise, sevgili Louise, zorunlu değilsin Josephine ile karşılaşp tanışmaya. Hiç bir zaman. Tabii eğer sen, kendin tanışmaya karar verirsen, durum değişir.

JOSEPHINE'İN tekrar Malmaison'a dönmesine izin verilmişti. Tahtta bulunduğu sürece, çevresinde doluşan nedimelerin ancak yarısı kalmıştı yanında.

Vaktini, Claire de Rémusat ile sohbet edip, pasyans açarak geçiriyordu. Çoğu kez Malmaison'da yapacak iş yoktu; böylece haftada dört, beş gün öğle yemeğinden hemen sonra iskambil kâğıtlarını açıp saatlerce başından ayrılmıyordu.

— Koht Aldringen'nin anlattığına göre, geçen akşam Marie-Louise seksen ya da yüz kişiyi davet etmiş Tuileries'ye. Ve konuklarının hepsini aynı sözlerle karşılamış, «Sizi gördüğüme çok sevindim.»

— Avusturya sarayı çok resmî ve soğuktur. Sanırım yalnızca bunu söylemesini öğretmişlerdir kendisine, dedi Claire.

— Aldringen de soğuk kelimesini kullanmıştı. Çok hoş bir taklidini yaptı. Kocaman, katı, bir duvar saati bebeği gibi.

— Öğrenecektir zamanla, dedi Claire.

— Öğrenir mi? Aldringen de Avusturyalı ama, karşısındakini eğlendiriyor. Toplantıda Zamoyski'nin yanına gelip Marie-Louise'in kendisini çok iyi karşıladığını mutluluktan uçarak anlatmış olduğunu da söyledi. «Evet, Zamoyski bunu düşünecek derecede aptal-

dır ve Marie-Louise de onun böyle düşünmesine yol açacak kadar aptal.» demiş Kont kendi kendine.

— Aldringen Avusturyalı ama Habsburg değil. Ve Habsburglar hiç bir zaman zekâları konusunda ün kazanmadılar.

— Aynı toplantıda Bayan Mortemart'a ne demiş biliyor musun? «Sizi daha önce görmüştüm.»

— Gerçekten mi? İnanmam.

— Elbette. Bayan Mortemart, «Siz Majestelerinin nedimesi olarak üç aydır buradayım.» demiş... İmparator'un bunca aptallığa nasıl dayanabildiğini anlayamıyorum.

Claire her sözünü onaylayarak Josephine'i cesaretlendirmek istemiyordu. Ancak, bir süre sonra İmparatoriçe'nin sinirleri bozuluyordu. Claire: «İmparator'un zihnini kurcalayan başka düşünceleri vardır her halde.» dedi ortalığı yatıştırmak için.

Ama Josephine'in konuyu değiştirmeye niyeti yoktu: «Evet, düğüne gelmeyi reddeden on beş kardinali ne yapması gerektiğini düşünüyordur.»

— Ne yapabilir ki? Gerçi Papa'yı hapse attı ama, ona emir veremez. Tanrı'dan başkası emir veremez Papa'ya.

Josephine isteri krizine doğru ilerlemekten vazgeçmedi bir türlü: «Kont Lebzelter, İmparator'un, «Bu evliliğin geçerli olmadığı kuşkularını uyandırmak istiyorlar.» dediğini duymuş. Kardinaler aslında daha ileri gittiler. Onun yasaya uymadığını açıkça ortaya koydular. Gerçekten durum yasaya aykırıdır. Fransa kilisesinin benim evliliğimi geçersiz saymaya hakkı yoktu. Papa, İmparator'u ve beni takdis etmişti. Yalnız o bozabilirdi evliliğimizi. Yapmadı hâlâ bunu ve Napoleon resmen henüz benimle evlidir.»

Claire uzun süreden beri her gün dinliyordu aynı öyküyü. Ve bu noktaya geldikten sonra da, hiç bir şey söylememesi gerektiğini biliyordu.

— Napoleon bir gün benim kocam olduğunu anlayacaktır. Marie-Louise'in akılsızlığından ve çocuğu olmayışından dolayı sıkılacaktır. Çocuğu olamaz onun. Napoleon çocuk veremez. Ben biliyorum. Ayrıca Walewska'nın çocuğuna inanmıyorum. Tüm dünyayı kandırmak için yapılan bir hileydi o. Çar hileyi farkettil ve kanmadı. Ben de kanmadım. Akıllı başında olan kimse inanmadı zaten.

Sessiz kalacak kadar akıllıydı Claire.

— Paris sokaklarında, Marie-Louise'e ne ad takıldıklarını biliyor musun? Ona ne dediklerini biliyor musun Claire?

— Evet Majeste, biliyorum.

— «Avusturyalı kadın.» Marie-Antoinette'e de bu ad verilmişti. Ondan da nefret ettiler, yenisinden de. Kurtulmak istiyorlar. Benim tekrar tahta çıkmamı bekliyorlar. Çünkü ben İmparator'a şans getirdim. Batıl inançları var bu konuda. Şansının döneceğinden korkuyorlar.

Claire alçak sesle cevap verdi: «Dönmemesini umalım, Majeste.»

Josephine, belli etmeden azarlandığını hissettil: «Evet doğru. Ama yine de korkuyorum. Çünkü benim de batıl inançlarım var.»

Kâğıtları yeniden sıraya dizdi.

— Eninde sonunda Napoleon yine bana dönecektir.

Bir saat sonra odaya giren uşak, tepsinin içindeki mektubu uzattı.

Josephine zarfa baktı ve Napoleon'dan geldiğini anladı.

— Teşekkür ederim Etienne, dedi. Uşaklarına karşı daima nazik davranırdı. Aceleyle mektubu açtı ve okudu. Hiç kımıldamadan oturuyordu, ama öteki eli sürekli olarak masanın üstüne özenle dizilmiş iskambil kâğıtlarını karıştırmaktaydı.

Sonra Claire'e döndü: «İmparator, karısının hamile olduğunu ilk benim öğrenmemi arzu etmiş.»

TUILERIES'İN BÜYÜK SALONUNDA, Kont Metternich yeni İmparatoriçe'nin elini tutarak eğildi.

— Majeste, haberi alınca Fransa gibi tüm Avusturya da memnun olacaktır.

— Teşekkür ederim, Kont.

— Zaten Avusturya, mutlu evliliğinizi görerek sevinmektedir.

Marie-Louise basit ve dobra bir kızdı. Metternich'i, konuşurken utanmayacak kadar iyi tanırdı.

— Evet çok mutluyuz. Hiç düşündüğüm gibi biri değilmiş.

— Onu çok değiştirdiniz Majeste. Avrupa'nın korkulu rüyasını uslandırdınız.

— Öyle mi? Onunla tanışmadan önce korkuyordum. Ama aslında çok nazik ve kibar bir insan. Ne istesem derhal yapıyor.

— Artık ondan korkmuyorsunuz.

Gülmeye başladı İmparatoriçe: «Bazen onun benden korktuğunu düşünüyorum.»

Metternich'in sözlerine devam etmesi gerekiyordu: «Majeste, izninizle, bu gece Roma Kralı'nın onuruna kadeh kaldırılmasını isteyeceğim.»

— Oh evet, lütfen. Umarım bir oğlum olur.

— Bir an bile kuşkulanmamalıyız.

Bonapartelar ve hayranları arasında duran Napoleon çok neşeliydi.

— Oğlum doğar doğmaz Roma Kralı olacak. Fransa Nişanı ve İtalya'nın Demir Haç beratları beşiğine iğnelenecek. Napoleon Francis Charles Joseph. Babası, Avusturyalı büyükbabası, Korsikalı büyükbabası ve İspanya Kralı olan amcasının adları verilecek ona.

Caroline sordu: «Ya kız olursa?»

Napoleon güldü: «Bir işe karar verdikten sonra ne zaman başarısızlığa uğradım ben?»

— Haklısın, hiç bir zaman.

Büyük bir jestle kollarını açtı, İmparator: «Ve ondan sonra başka oğullarım olacak. Babamın beş oğ-

lu vardı. Niçin benim olmasın? Her ailenin beş oğlu olmalı. Biri babanın işini sürdürecektir, ikisi onun yardımcıları olacak.»

— Ya diğer ikisi?

— Onlar kaza olasılıklarına karşı... Kahkahalarla güldü Napoleon kendi şakasına.

Metternich eski dostu Talleyrand'a gülümsedi: «Eğlence için buraya çağrılanlar arasında bulunmanıza sevindim.»

— Siz ve ben, bu evliliği hazırladık.

— Evet kutlamaya hakkımız var.

— Ülkelerimiz arasında savaş olasılığını azaltan her olay kutlanmalıdır.

Metternich neşeyle cevap verdi: «Bir an savaşın yine de kaçınılmaz olduğunu söyleyeceksiniz sanmıştım.»

Talleyrand başını sallayarak cevaplandırdı: «Kaçınılmaz olan hiç bir şey yoktur. Eğer tabii Napoleon'u, tüm dünyayı fethedemeyeceğine inandırabilirsek.»

— Bu konuda ikna olabilir mi?

— Karşı konulmaz bir fatih olarak on dört yıl geçirdi. Tarihin en büyük iki kahramanının kim olduğunu biliyorsunuz tabii? Büyük İskender aklını kaçırmadan önce, on dört yıl önüne çıkan herkesi yenmişti. Arkasından Jül Sezar çılgınlık belirtileri göstermeden önce, on dört yıllık başarı sonunda öldürüldü.

Metternich yan gözle Talleyrand'a baktı.

— Prens, siz barışsever bir insansınız. Her halde böyle bir şey düşünmüyorsunuz?

Derhal itiraz etti Talleyrand: «Aman Tanrım, hayır! Her türlü şiddet ve zorbalıktan nefret ederim!»

— Öyleyse siz ve ben dünyayı olduğu gibi tutmaya gayret etmeliyiz.

— Sevgili Metternich, hiç bir değişiklik olsun istemiyorum. Bana öyle geliyor ki, Avusturya ile Rusya

birleşip İmparator'unun çılgınlıklarını bugünkü sınırları içinde tutmasını sağlayabilirler.

Söylenenleri anlayamamış, açıklama bekliyormuş gibi bakıyordu Metternich. «Rusya ile beraber... Yalnızca savunma beraberliği mi?» diye sordu.

İkna edilmek isteyenleri tatmin etmesini de çok iyi bilirdi Talleyrand. «Yalnızca savunma için, söylemeye bile değmez.» dedi.

— Evet, bu fikir benim de aklıma gelmişti.

Talleyrand: «Eminim.» dedi. Birbirlerine gülümsediler. Ne demek istediklerini çok iyi anlıyorlardı. «Sanırım kutlamamız gerekir bu günü. Ben soy krallığını tercih ederim. Yaratıcıları yıkıcılardan daha çok severim. Ama yine de inanıyorum ki, İmparator'un çocuğunun doğumu, ona yıkılmaz bir insan olduğu fikrini verirse, yeniden ortalık karışacaktır. Ve on dört yıllık süresi sona erecektir.»

Tekrar gülümsediler. Her konuda fikirleri aynıydı.

BEŞİKTEKİ BEBEĞE BAKTI bir süre Napoleon ve sonra konuştu: «Bana çok benziyor.»

— Tıpkı sen, dedi Marie Walewska.

— Şimdi uyandırma. Ama uyanık olduğu zaman görmek isterim.

— İstedğin her zaman onu görebilirsin.

Usulca beşiğin yanından ayrıldılar. Napoleon kadının kolunu tutuyordu.

— Alexander, dedi imparator.

— Evet.

— İyi bir ad.

— Aile adı. Kocam onu, öz çocuğu gibi kabul etti.

— Demek ki Polonyalı. Kont Walewski olacak bir gün.

— Evet.

— Ben de onu bir Fransız kontu yapacağım. Hiç

olmazsa yarı Fransız sayılmasını isterim. Fransa ordusunda görev almalı. Tüm oğullarım Fransızları savaşta yönetmesini öğrenmeli. Bu düşünce gözlerini parlattı. Onu Paris'e getirdiğine sevindim. Burada uzun süre kalmayı düşünüyor musun?

— Ne kadar kalmamı istersen, dedi kadın usulca.

Napoleon'un sesi neredeyse sertti, sözleri ise dik-katle seçilmişti: «İstedğin kadar, Marie. Artık benim isteklerim söz konusu olamaz.»

— Daima yanında olmak isterim.

— Bir dost olarak, diye uyardı Napoleon.

Bu kelimeyi kabul etmeyi öğrenmişti kadın. «Evet.» diye cevap verdi.

Napoleon'un sesi yumuşadı: «Anlaman gerekir. Yaşantım çok değişti. Artık yalnızca dostum olabilirsin.»

— Bunu çok iyi anlıyorum.

İyice alçalmıştı sesi İmparator'un, fısıldıyordu âdeta: «Marie, eğer başarabilseydim, seninle evlenirdim. Ve oğluma Napoleon adı verilirdi, Alexander değil. Sonra İkinci Napoleon olarak tahta geçerdi.»

Kadın üzölmeyi düşünmedi bile: «Evlenmemize olanak olduğunu hiç bir zaman düşünmemiştim.» dedi.

— Öyle bir yere gelmişim ki, bir imparatorun kızıdan başkasıyla evlenemezdim.

Bir süre birbirlerine baktılar. Sonra Marie konuştu: «Onunla mutlu olduğunuzu söylüyorlar bana.»

— Evet. Çok mutluyum.

İkisi de gerçekçiydi, ama birbirlerine karşı nazık davranıyorlardı. «Memnun oldum.» dedi Marie.

— Beni seviyor. Birbirimize uyuyoruz. Gereksindiğim bir şeyi verecek bana.

— İkinci Napoleon.

— Evet, diyen İmparator, nezaketinden söylemediği bazı sözleri de eklemeye karar verdi: «Ve ben de onu seviyorum. Son derece sade, dürüst, namuslu. Jo-

sephine'in tam tersi. En sonunda karısına sadık bir erkek yaptı beni.»

Marie gülümsedi: «Korsikalı bir aile reisi.»

— Doğa da böylesini istiyordu zaten, diye gülümsedi Napoleon ve saatına baktı. Yanına dönmeliyim, yoksa nerede olduğumu sorar.

— Kıskanç mı?

— Günün yirmi dört saati yanında olmamı istiyor. Eğer yatak odasındaki şömineyi yaktırsaydı, olabilirdim. Marie'ye yaklaşıp elini öptü. Allaha ısmarladık, Marie. Yakınmadığın için teşekkür ederim.

— Yakınacak bir şey yok ki.

Öne eğilip usulca kadının alnından öptü. Ne yanığını ne de dudaklarını uzatmıştı Marie.

— Beni yalnızca kendim için seven tek kadın sen oldun.

— Gerçek mi bu? Sanıyorum ki önceleri kahramanı, kurtarıcımı sevmiştim.

Napoleon uyarır gibi başını salladı: «Bu sözlere dikkat et Marie. Bir kahraman savaşları kazanan bir insandır yalnızca. Kurtarıcı ise belirli bir düşmanını yok eden kişidir. Gitmeye hazırlandı. İstedığın bir şey olursa Duroc çözümler. Seni ve oğlumuzu —uyandığı zaman— tekrar göreceğim.»

— Seni görmesini çok isterim. dedi Marie alçak sesle.

Kapıdan tam çıkacağı anda, Napoleon durakladı: «Belirli düşmanla çok yakında tekrar savaşarak seni sevindireceğim.»

— Rusya mı?

— Çar bana karşı cephe alıyor. Bense, hâlâ savaşları kazanan bir adamım.

Tekrar eğilip selâm verdi ve kapıdan çıktı.

DOKUZ AY geçinceye kadar, İmparatoriçe gündən güne korkulara ve endişelere kapılmaya başladı.

İmparator ise doğacak oğlundan ve bunun nasıl ilân edileceğinden başka bir şey düşünemez olmuştu.

Belki yüzüncü kez Napoleon aynı konuyu açınca, Berthier elinden geldiğince sabırlı olmaya çalıştı.

— Berthier. Silahlar?..

— Ben başlarında olacağım, Majeste.

— Ateşe başlamak için?

— Ben emir vereceğim, Majeste.

— Kaç tane?

— Yüz bir el ateş edilecek, Majeste.

— Erkek çocuk için.

— Evet, Majeste.

— Ya?..

— Efendim Majeste? diyen Berthier şaşırılmıştı. Napoleon'un ne sormak istediğini anlayamamıştı.

— Ya kız çocuk için?

— Ha. Yirmi el, Majeste.

İmparator'un bir kızı olabileceğini gerçekten düşünmesi, Berthier'yi rahatsız ediyordu.

Aslında, kızı ya da oğlu olacağını önceden bilememek Napoleon'u yiyip bitiriyordu. Sürekli olarak Doktor Corvisart, Doktor Yvan ve saray ebesi Doktor Dubois'yi sorguya çekiyordu.

— Dubois, çocuk dünyaya gelmeden önce, cinsiyetini anlamanın herhangi bir yolu yok mu?

— Yok, Majeste.

— Bazı kocakarı masalları duydum.

— Duyduklarınızın aslı yoktur Majeste.

— Tüm belirtiler, sancılar, doğum, kız ve erkek için aynı mıdır?

— Tamamen aynıdır, Majeste.

Napoleon omuzlarından yakalayıp Dubois'nin gözlerinin içine baktı: «Eğer çocuk oğlan ise ve onu kolayca dünyaya getirtirsen, seni zengin bir insan yapacağım.»

Zavallı Dubois; zenginlik ya da felâket olasılıkları, en az İmparatoriçe kadar korkutuyordu kendisini.

Hiç bir şeyden etkilenmeyen Corvisart, olayların gelişimini İmparator'a bildirme görevini yüklenmişti. Habercilik kendisi için çok iyiydi. Eğer sonuç iyi olursa, önce o tebrik edilecekti. Eğer kötü olursa, derhal Yvan ya da Dubois'yı suçlamaya başlayabilirdi.

Akşam üstü İmparator'un odasına geldi.

— İmparatoriçe'nin doğum sancıları başladı, Majeste.

— Öyleyse niçin yanında değilsin?

— Heyecana kapılmak için neden yok, Majeste. İki, üç saat daha, hiç bir şey yapamayız. Belki daha fazla. İlk sancılar bunlar. Doktor Yvan ve Doktor Dubois yanındalar. İmparatoriçe'nin sağlığı gayet iyi.

— Yanına gideyim.

— Ben de bunu söyleyecektim, Majeste. İmparatoriçe sizi görmek istiyor.

Corvisart, cevabını tamamlamadan, Napoleon odadan çıkmıştı. Doktor içini çekerek onun ardından ilerledi. Dünyanın en zor yatıştırılan kişilerinden biri olan Napoleon'u yatıştırmak görevleri arasındaydı. Ve İmparatoriçe, daha şimdiden başlarına dert açacağını belli etmişti.

Saray görevlileri ve eşlerinin toplandığı salondan, kraliyet ailesinin oturduğu özel odalardan geçen Napoleon, karısının yatak odasına girdi. Louise, büyük bir koltukta, yüzünde korkulu bir ifadeyle oturuyordu.

— Sevgilim, nasılsın?

— İyi değilim, diyerek kocasının koluna sarıldı Louise.

— Cesur ol.

— Çok acıyor. Önümde ve daha çok arkamda ağrı var.

Doktor Yvan söze karıştı: «Eğer Majesteleri biraz yürüseydi...»

— Louise yürüeyebilir misin?

— Denerim.

Napoleon ve Yvan genç kadını ayağa kaldırdılar.

Sendeleyerek birkaç adım yürürken Napoleon yardım etti.

— Daha iyi mi? Yararı oldu mu?

Louise fısıldadı: «Napoleon öleceğimi sanıyorum.»

— Hayır! Hayır sevgilim. Her kadının hissettiği sancıları çekiyorsun şimdi.

Ani bir sancıyla Louise bağırdı. Napoleon paniğe kapıldı.

— Corvisart! Yvan! Dubois! Yatırın onu!

Doktorlar yanına geldi. Louise yatağa girince, Napoleon Corvisart'ı bir kenara çekti.

— Doğum başladı mı?

— Henüz değil, Majeste.

— Niçin çılglık attı öyleyse?

— Sancı çekmeye alışkın değil.

Napoleon yatağa yaklaşıp karısına baktı. Louise gözlerini kapamış, inleyerek yatıyordu. Montebello Düşesi bir elini, Montesquiou Kontesi diğer elini tutuyordu.

Tekrar Corvisart'ın yanına döndü Napoleon. «Çocuk ne zaman doğacak?» diye sordu.

— Söylediğim gibi Majeste. İki, üç saat sonra belki.

— Ne yapayım ben?

— Ne istiyorsanız, Majeste.

Louise inledi: «Napoleon!..»

Derhal yatağa yaklaştı İmparator.

— Sevgilim.

— Napoleon, beni bırakma.

— Tabii bırakmayacağım, sevgilim.

— Ölmeme izin vermeyeceksin değil mi? Lütfen ölmeme izin verme.

— Sevgilim, ölecek değilsin ki.

Dubois bir masanın üstüne gerekli araçları sırayla dizmekteydi. Napoleon dikkatle bunlara baktı. Corvisart yanına geldi. İmparator, büyük bir fındık kıracağına benzeyen aracı eline aldı.

— Bu nedir?

Corvisart her zamanki gibi dobraydı: «Bir zorluk çıktığı zaman kullanmak için Majeste.»

— Ne zorluğu?

— Hiç bir sorunla karşılaşacağımızı sanmıyoruz, Majeste. Ancak tedbirli davranmak daha doğrudur.»

Gece geç saatlara kadar beklediler. Uşaklar yiyecek ve şarap taşıyorlardı sürekli olarak. İmparatoriçe inliyor, içini çekiyor ve bağıırıyordu. Buna dayanamayan, ama yine de karısının yanından ayrılmak istemeyen Napoleon yan odada durup dinlenmeden dolaşıyordu.

Gece yarısından biraz sonra Corvisart yanına geldi.

— İmparatoriçe uykuya daldı, Majeste.

— Uyku mu? Niçin? Nasıl?

— Sancılar kesildi.

— Normal mi bu?

— Her şey normal. Bize kalırsa, çocuk en erken saat dörtte doğacak. Majeste, İmparatoriçe'yi izlemeli ve biraz uyumaya çalışmalısınız.

Napoleon kendi dairesine döndü. Constant, İmparator'un sevdiği gibi, insanın dayanamayacağı derecede sıcak bir banyo hazırladı. Sonra kolonya ile masaj yaptı. İmparator hâlâ mosmor ve ter içinde sabahlığını giyerken, Doktor Dubois heyecanla odaya daldı.

— Majeste!.. Majeste!.. Majeste!..

Napoleon yüzüne baktı: «Evet? Öldü mü?»

— Majeste... o... İmparatoriçe... o...

Ne dediğini bilmeden sert bir sesle konuştu Napoleon: «Eğer Louise öldüyse gömmemiz gerekir.»

Dubois düzgün bir cümle kurmaya çalıştı: «Hayır ölü değil. Majeste... Ama sular daha erken geldi... Binde bir olur bu... ve çocuk ters geliyor...»

Napoleon bağırdı: «Eee? Al çocuğu!»

Dubois kekeledi: «Majeste araçları kullanmam gerekecek. Bunun için izninizi alabilir miyim?»

— Evet! Haydi! Ne bekliyorsun daha?..

— Majeste... Majeste... Sarhoş gibi yalpalıyordu. Majeste, anne ve bebekten ancak birini kurtarma durumu ortaya çıkabilir... olabilir bu... belki de... hangisini kurtaracağım Majeste?

Napoleon dikkatle doktora baktı.

— Seçimi ben yapamam, dedi Dubois.

Yatak odasında Louise dehşet içinde çığlık atıyordu.

Kontes Montequiou konuştu: «Majeste, benim iki çocuğum da böyle doğdu, korkacak bir şey yok.»

Louise duymuyordu bile. Napoleon'un niçin Josephine'den ayrılıp kendisiyle evlendiğini çok iyi biliyordu şimdi: İmparatorluk için bir veliaht dünyaya getirecekti.

Louise soluk almadan bağırmaya başladı: «Ben bir imparatoriçeyim! İmparatoriçe olduğum için ölmem mi gerekir?»

Napoleon gözlerini Dubois'dan ayırmadı ve kuru bir fısıltıyla cevap verdi: «Anneyi kurtarın!»

Ameliyat boyunca Louise'in elini tuttu. Corvisart ile Yvan, biri başından, diğeri ayaklarından tutarak İmparatoriçe'nin kımıldamasını önlediler. Düşes Montebello çılgın gibiydi. Tüm nedimeler isteri krizine tutulmuşlardı. İmparatoriçe ara vermeden hıçkırıyor ve çığlık atıyordu.

Sonra Napoleon yüzü kül grisi, yutkunarak önünü görmeden odadan çıktı.

Hortense derhal yanına geldi, ama sormaya cesaret edemedi. Hiç kimse cesaret edemiyordu.

— Bitti. Kurtuldu, dedi Napoleon.

— Ya çocuk? diyebildi Hortense.

— Kurtuldu.

Yeni bir hamle: «Oğlan mı?»

— Berthier, dedi Napoleon.

— Majeste?

Napoleon ayakta zor duruyordu. Bir iskemlenin arkalığına tutundu.

— Emir ver Berthier, selâm atışı yapılsın... Yüz bir el.

26. SEVGİLİ LOUISE

JOSEPHINE derhal mektup yazıp bebeğin doğumunu kutladı. Napoleon ertesi gün cevap yazdı:

«Tatlım, mektubunu aldım, teşekkür ederim. Oğlum büyük ve hareketli. Umarım başarıya ulaşır. Benim göğsümü, ağzımı ve gözlerimi almış. İnşallah şansı açık olur.»

Napoleon böyleydi işte, aklına gelenleri yazıverirdi kâğıdın üstüne. Anlamına önem verir, üslubuna aldırmazdı. Ama mektubun ikinci paragrafı belki de çift anlamlı olacağından, Josephine'i endişelendirdi.

«Daima Eugène'den çok memnunum. Hiç bir zaman üzmedi beni.»

İlk bakışta Eugène'in yeteneklerini ve arkadaş canlılığını övdüğü sanılabılırdi. Ama başka bir anlamı daha olabilirdi bunların. Acaba annesi İmparator'u üzdüğü halde, Eugène hiç üzmemiş miydi? Ya da ablası Hortense? Hortense artık Louis Bonaparte'dan boşanmıştı ve İmparator onu bağışlamıştı. Eskisi kadar hoşlanıyor görünüyordu, ama belki de?..

Josephine aptallık ettiğine karar verdi. Napoleon onu, ya da Hortense'ı azarlamak isteyince apaçık konuşurdu. Hiç kimsenin kuşkusu kalmazdı. Eski, bildiği konuda yine bir tirad dinlemişti yakın zamanda.

Malmaison ve Navarre'ın gelirlerini, masraflar kat kat aşmıştı. Yılda üç milyon frank ile geçinmeyi çok zor buluyordu Josephine. Napoleon ise bunun güçlüğünü bir türlü anlayamıyordu.

İlkbaharda Malmaison'a dönmüş ve hep, soylu be-beği görmek için davet edilmeyi beklemişti. Ama bili-yordu ki geçen yıl Napoleon onu Malmaison'da görme-yi kabul ettiği zaman, Marie-Louise, Tuileries sara-yındaki yatak odasına kapanıp gün boyunca ağlamıştı.

Haziran ayında Navarre'a döndü. Yaş gününü ora-da kutlamayı tasarlamıştı. Eğlencenin yankıları Paris'e kadar gitmezdi. Elbette yalnızca doğduğu günü kutlu-yordu, yılı değil. Onuruna konuşmalar yapılmış, şiirler okunmuştu, ama hiç kimse yaşımdan söz edecek kadar kaba davranmamıştı.

Kırk sekiz yaşındaydı Josephine. Marie-Louise ise on dokuz...

LOUISE solgun, uykulu ve rahatsız hissediyordu kendini. İlâçlara gereksinmesi olduğuna inanıyordu ve Corvisart bir sürü ilâç vermişti kendisine. Yatmanın iyi geleceğine karar verince, Corvisart onun isteğine boyun eğdi ve derhal yatağa girmesini söyledi.

Napoleon aceleyle karısını görmeye geldi. Louise'e kalırsa, en iyi tedavi biçimi, kocasının da yanına gir-mesiydi. Napoleon ise doktor kadar kolay boyun eğ-medi isteklerine.

— Sevgilim, yalnızca senin sağlığını düşünüyö-rum.

Dudaklarını büktü Louise: «Sağlığım senin sandı-ğın derecede kötü değil.»

— Doğumdan önceki kadar iyi değilsin. Düzelme-din henüz.

— Tamamıyla değil, ama oldukça düzeldim.

— Eskisi kadar iyi görünmüyorsun. Sana bakmam gerek.

Louise başını çevirdi: «Artık benimle sevişmek istemediğini düşünüyorum.»

— Ne? diye bağırdı Napoleon öfkeyle. Sevgilim, her zamanki gibi sevişmek istiyorum seninle.

— Her zamanki kadar mı?

— Evet!

— Öyleyse niçin yapmıyorsun? Eskisi gibi?

Napoleon daha önce açıklamaya çalışmıştı. Şimdi bir kez daha belirtmek zorundaydı: «Sağlığını düşünüyorum.»

İsyan etti Louise: «Eğer benimle eskisi gibi aşk yaparsan daha çabuk düzelirim.»

— Bir süre için tekrar hamile kalmanı istemiyorum. Bu tehlikeyi göze alamam.

— Ne kadar zaman?

— Söz gelişi bir yıl.

— Bir yıl mı?

— Şey... hemen hemen bir yıl.

Sesi üzgündü genç kadının: «Başka oğulların olsun istemiyor musun?»

— Evet, zamanı gelince.

— Ben göze alıyorum bu tehlikeyi.

Artık tüm benliği ile inandığı bir sözü söyleyebilirdi.

— Alıyor musun? Ben yapamam. Böyle bir doğumu tekrar yaşayacak kadar çok sevmiyorum insanları.

Kanlar, çılgınlıklar, fındık kıracağına benzeyen araçlar...

Çok üzgündü Louise: «Sanıyorum yalnızca bir oğlan istiyordun. Ve şimdi sahip olduğun için benden bıktın.»

— Louise, sevgilim, tamamıyla iyileşince, istediğin kadar sık sevişeceğim seninle. Usulca yanağından öptü. Özellikle sen benim odama gelirsen.

Kocasına sokuldu genç kadın: «Hayır, senin odan çok sıcak. Sen buraya gelmelisin.»

— Seve seve gelirim, eğer sen bir...

Napoleon şöminenin yakılma konusunu bir kez daha açmaktan vazgeçti. Ne olursa olsun, Louise ile ciddî olarak konuşmak çok zordu. Son zamanlarda göğüslerini sürterek, kocasını tahrik etmeyi alışkanlık haline getirmişti. Şimdi yine yapıyordu bunu. Napoleon belli etmeden uzaklaştı yanından.

— Sevgilim, anlamam gerekir ki, benim odama gelmen uygun olur. İşime daha yakın oluyorum. Bildiğin gibi, çoğu geceler çalışıyorum. Bazen gecenin büyük bir bölümünü masa başında geçiriyorum.

— Eskiden yapmazdın.

— Doğru. Seninle evlenip, bir çocuk sahibi oluncaya değin, yılın büyük bir kısmını harcadım. Şimdi bu açığımı kapatmam gerekir. İşlerim başımdan aşkın. İspanya'da bir savaş var. İmparatorluğumun doksan milyon nüfusunu yönetmem...

— Bunu yapacak bakanların var.

— Güzelim, burası Avusturya değil. Senin baban tüm işlerini Metternich'e bırakıyor ama, ben kendi işimi kendim görürüm.

Asla anlayamayacaktı genç kadın. Kocasının, günün ve gecenin her saati, soğuk yatak odasında bulunmasını istiyordu. Üstelik yılın üç yüz altmış beş günü aynı isteği tekrarlıyordu.

Montebello Düşesi ile görüştü İmparator. Gerçi her ikisi de birbirinden hoşlanmıyordu ama, Düşes, Louise'e çok yakındı ve bazen onu etkileyebiliyordu.

— Bayan Montebello, İmparatoriçe'ye bazı ufak tefek sorunlarda benim isteğimi yerine getirmesinin daha iyi olacağını anlatabilir misiniz? Söz gelişi geceleri odasındaki şömineyi yaktırması gibi konularda.

Her zamanki gibi soğuk bir cevap verdi Düşes: «İmparatoriçe'ye görevlerini öğretmek bana düşmez, Majeste.»

Napoleon da en az Düşes kadar soğuk ve öfkeli davranabilirdi: «Madam, sarayımın geleneklerini İmparatoriçe'ye öğretmek sizin görevinizdir. Ve beni memnun edecek davranışlarda bulunmak tüm saray halkının en önemli görevidir.»

Louise solgun ve ağlamaklıydı. Napoleon derhal Corvisart'ı çağırttı.

— İmparatoriçe'nin nesi var?

— Yalnızca sinir, Majeste. Hastalıklarını düşünde yaratıyor.

— Öyleyse verdiği haplar nedir?

— Ekmek kırıntısı ile şeker, Majeste.

KENDİSİNİ karısından daha iyi anlayan Berthier ile konuşmak rahatlatıyordu İmparator'u.

— Ev yaşamının gereksiz sorunlarıyla uğraşmak için doğmadım ben.

— Zekânız bunlar için çok üstün, Majeste. Berthier iltifat etmeyecek kadar dürüsttü.

— Bir koca ve bir baba olarak koltuğuma yerleşmeden önce, bir iş daha yapacağım. Berthier, sen ve ben son bir yürüyüşe çıkacağız.

— Nereye doğru Majeste?

— Rusya'ya...

Berthier'nin gözlerindeki cevap pırıltısını aradı Napoleon. Göremedi. Yoksa artık Berthier de çok mu yaşlanmıştı? Elli sekiz yaşındaydı. Öyleyse yeni bir sağ-kol seçmenin vakti gelmiş miydi?

— Bağışlayın beni Majeste, ama Rusya ile savaşmıyoruz.

— Son zamanlarda Çar benimle oyun oynadı. Son bir yıla değin, sonsuz barış ve kardeş sevgisinden söz ediyordu; şimdi ise bana saldırmak için gizlice ordu topluyor.

— Emin misiniz, Majeste?

— Beceriksiz ajanlarını, çok geç ortaya çıkardılar bunu, ama evet eminim. Ben de en az onun kadar inandırıcı olabilirim barış sözlerinde. Ama onun ordusu benimkine eşit bile değil.

— Çar'ın niçin size saldırmak isteyeceğini açıkça anlayamadım, Majeste.

— Çar gösterişe öylesine düşkün ki, Avrupa'nın ikinci güçlü adamı olmaya dayanamıyor. Ona Avrupa'da bir tek kişi olduğunu, ikincinin bulunmadığını öğretmem gerekir.

Berthier öksürdü ve gözlerini yere indirdi. Durumun ana noktalarını çok geç kavradığından emindi artık.

— Majeste ilk önce İspanya'daki savaşı sona erdirmemiz gerekmez mi?

Yaşlanmanın diğer belirtileri: Tedbirli olma ve erteleme arzuları. Napoleon derhal İspanya fikrini ortadan kaldırdı.

— İspanya, Pireneler'le Avrupa'dan ayrılmış bir adadır. İngiliz ordusu, ne orada ne de kendi adalarında bize zarar veremez. Tek tehlike, Rusya'nın İngiltere ile birlik olması ve iki cepheden bize saldırımlarıdır. Böyle bir durumla karşılaşmadan önce, Rusya'yı ortadan kaldırmalıyız.

Berthier her zamanki sabırlı dikkatiyle İmparator'u dinledi. Napoleon'un öne sürdüğü fikirler gerçi pek sağlam görünmüyordu ama, daha önce de böyle bir konuda Berthier yanılmış, İmparator ise haklı çıkmıştı. Berthier'in görevi büyük olaya karar vermek değil, düzenlemektir. İtiraz etmeden sordu: «Taşıma? Gerekli malzeme?»

— Almanya'da bir yerden harekete geçip Moskova'ya ilerleyecek yarım milyon mevcutlu bir ordu için gereken ulaşım araçlarını sağla. İlgilen bununla Berthier. Ara, bul, yaptır, ama mümkün olduğu kadar çabuk ve gizli olarak...

— Çok pahalıya patlayacak.

— Tuileries'deki kasa dairesine gel. Dört yüz milyon frangı altın olarak göstereyim sana. Birdenbire Berthier'in koluna sarıldı. İhtiyar savaş köpeğini hâlâ heveslendirmek mümkün olmalıydı; Napoleon bunu hissettirmeliydi ona. Harcamalar önemli değil. Son darbeyi indirmemiz gerek. Sonra barışa kavuşup, karılarımızdan başka hiç bir sorunumuz olmadan oturup şişmanlarız.

(Bir Alman prensesi ile evlenen Berthier, Bavaria Kralının yeğeni ve eniştesi olmuştu. Ayrıca iki kez prens, mareşal, başmabeynci, köpek bakıcıları âmiri, İmparatorluk saray muhafızları muavini unvanlarını vermişti Napoleon ona.)

Gerçi Berthier'nin gözlerinde heves okunmuyordu ama, İmparator'a olan sevgisi ve dünyanın öbür ucuna dek onu izlemeye hazır oluşu açıkça görülüyordu. Pekâlâ, Napoleon iki kişi için yeterli olan hırs ve hevese sahipti.

— Berthier, ben oğluma hiç bir düşmanı olmayan bir dünya bırakmak istiyorum. Eğer tüm dünyayı yönetebilirsem, bunu başarabilirim.

AKŞAM TOPLANTISINDA, Rusya'nın Fransa'daki en önemli ajanı ve Rus konsolosluğunun müsteşarı Kont Nesselrode, Talleyrand'ı aradı.

Talleyrand, Kont'a yardımcı olamadığı için çok üzgündü. Özür dileyen bir jestle ellerini iki yana açtı. «Ne yazık ki, şu anda İmparator'un sırlarına ortak değilim. Benim kendisine karşı planlar yaptığımı inanmış bir kez.»

— Ama hâlâ danışmanısınız.

— Çok farklı bir durum bu. Herkese akıl veririm. Ve öğütlerime kulak vermelerini çok isterdim.

— Çar sizden akıl almayı çok sever.

— Böyle mi söyledi Çar?

— Daima söyler bunu.

Talleyrand gülümsedi: «Çar —özür dilerim Nesselrode— çok şahane iltifat ediyor.»

Nesselrode tekrar denedi: «Çar sizin fikrinizi duy-
mak için heyecanla...»

— Benim fikrimi ha! Elbette duyacaktır.

— İmparator'un savaş açıp açmama konusunda...

— Büyük sorun. Napoleon'un hangi benliği daha güçlü? Romantik mi, yoksa gerçekçi mi? Aklından geçenleri nasıl okuyabilirim? Yüzüne bakarak mı?

Talleyrand'ın bakışları odayı dolaştı. Napoleon, Hortense ile derin konuşmalara dalmıştı.

— Yüzüne bakarak ne öğrenebilirim? Şimdi Hortense ile konuşuyor. Sanırım Josephine hakkında. Hortense annesi adına bir şey istiyordur kesinlikle. Sarayda annesinin elçiliğini yapıyor zavallı kız. Başka ne söyleyebilirim size?

— Kendi fikrinizi?

Elinden geleni yapacağını göstermek için eğilip selâm verdi Talleyrand: «Çar'ın sorusuna doğrudan doğruya bir cevap veremeyeceğim için iki olasılıktan söz edebilirim... Savaş açabilir ya da açmaz... Napoleon tüm dünyayı yönetmek isteyecek kadar delidir. Bundan dolayı Rusya'ya da savaş ilân edebilir. Ama, eğer Çar, ordusunun Napoleon tarafından bile yenilemeyecek kadar güçlü olduğunu açıkça belli ederse, bunu yapmayacak derecede akıllıdır.»

— Fikrinizi kendisine bildireceğim.

Nesselrode'un yanında kendini güvende hissediyordu Talleyrand. Kont, söylenenlerin bir tek kelimesini değiştirmeden iletirdi.

— Ayrıca Çar kendisine öğütte bulunmamı istiyorsa, hiç durmadan harekete geçmesini söyleyebilirim. Diplomatik bir adım atacak tabii, askerî değil.

— Elbette.

— Napoleon hareketli bir erkektir, sakın bir ev yaşantısından sıkılır hepimiz gibi. İmparator'un bize yaklaştığını görüyorum. Daha yüksek sesle devam etti. Kendi karımı ise son günlerde pek görmemeyi tercih ediyorum.

Napoleon araştırmacı, kuşkulu, sert gözlerle yanlarına geldi.

— İyi akşamlar Nesselrode.

— İyi akşamlar, Majeste...

— Eee? İkinizi baş başa görünce bir plan yaptığınızı anladım. Onunla ne planlar hazırlıyorsunuz Talleyrand?

— Sizin amacınız dünya barışı olduğundan, barıştan başka bir şey planlayamam, dedi Talleyrand.

LOUISE hâlâ yataktan kalkmamıştı. Toplantıdan sonra Napoleon onun odasına gitti.

— Hortense nasıl olduğunu sordu.

— Nazik davranmış. Hortense'ı seviyorum.

Aldığı cevap Napoleon'u cesaretlendirmişti. «Bir isteği vardı.» dedi.

— Öyle mi?

— Sana iletmem gerekiyor.

— Hortense ne isterse, olur.

— Annesinin izin verilerek... Louise'e bakıyordu. Genç kadının yüzü kasıldı. Bir kez daha denedi Napoleon. Annesinin izin verilerek Roma Kralı'nı görmek istediğini söyledi.

— Hayır, dedi Louise.

— İstek oldukça doğal. Seninle evlenip bir oğlum olması için, Josephine benden ayrılmaya razı oldu. İşte bir oğlumuz var. Sağlıklı bir çocuk. Josephine'in onu görmek istemesi garip değil.

Louise sessizdi.

— Josephine buraya gelmeyecek. Ne sen, ne de ben onunla karşılaşmayacağız. Bebek de Malmaison'a gitmeyecek. Bir randevu yeri saptanır ve oğlumuzu orada bir dakika görebilir.

Louise'in sımsıkı kapalı dudakları, yalnızca «Hayır!» diyecek kadar aralandı.

— Bir dakika, yalnızca bir dakika.

— Hayır, oğlumu görmesini istemiyorum.

— Sevgilim ne zararı dokunabilir.

— Hayır, bu konuda tartışmam.

Gerçekten gereksizdi tartışmak. Vazgeçti Napoleon. Daha iyi bir gününde sorabilirdi.

— Yatağa gel, dedi Louise.

— Bir saat Berthier ve bir saat de Duroc ile işim var.

— Yarına kadar bekleyebilirler. Yatağa gel. Yeterince iyileştim artık.

Oda oldukça soğuktu. Napoleon şömineye baktı. Boştu.

— Louise, Düşes Montebello konuştu mu bugün seninle?

— Evet, uzun süre konuştuk. Niçin?

— Ama sana söyledi mi?

— Neyi?

— Şömine konusunda.

— Hayır, bir şey demedi. Louise boş gözlerle kocasına baktı. Niçin?

Yine tartışmak gereksizdi ve yine vazgeçti Napoleon.

— Sevgilim, gerçekten gidip işlerimi bitirmek zorundayım. Eğer çabuk bitirebilirim...

— Lütfen.

— Gelip seni uyandırırım.

— Lütfen.

— Fakat çözememsem, iyi geceler şimdiden...

Yanağından öpüp, gitmek üzere ayağa kalktı. Louise bir mendil alıp öptüğü yeri sildi.

— Louise, niçin yanağını öptüğüm zaman bunu yapıyorsun?

— Yanağımı silmemden mi söz ediyorsun?

— Evet.

— Bir alışkanlık, sanırım.

Napoleon sordu: «Seni iğrendiriyor muyum?»

— Oh, hayır, hiç değil. Roma Kralı ile de aynı şeyi yapıyorum.

— Öyle mi?

— Evet.

— Her zaman mı?

— Evet. Sabahları onu gördüğüm zaman burada olmalısın. Yanağımı şimdiki gibi sildiğimi görürsün.

Son derece duygusuz bir sesle konuştu Napoleon: «Her sabah görüyorsun onu.»

— Evet on dakika kadar. Giyinirken. Bayan Montesquiou buraya getiriyor, sonra alıp götürüyor.

Aynı sesle konuştu yine: «On dakika?»

— Oh, evet. Ve akşamları da yemek için giyinirken görüyorum yine.

— On dakika için.

— Beş ya da on. Niye sordun?

Napoleon ilk kez, bir Korsikalı Bonaparte ile bir Avusturyalı Habsburg arasındaki farkı kavrayabiliyordu.

JOSEPHINE. Bagatelle adındaki sevimli küçük evin bahçesinde bekliyordu. Aslında pek ev denemezdi buraya, payvon daha iyi bir ad olurdu. Boulogne ormanlarındaki bu evi Napoleon almıştı.

Merakla çevresine bakınan Josephine, bir bebek arabası süren Bayan Montesquiou'nün patikaların birinden yaklaştığını gördü. Kalbi deli gibi çarpmaktaydı. Ne hissettiğini anlayamıyor, mutlu mu, mutsuz mu,

bunu bile bilmiyordu. Ama ne olursa olsun kalbi sevgiyle dolup taşıyordu.

— Majeste...

— Madam de Montesquiou... Eskiden beri tanışırıldı.

— Roma Kralı'nı takdim edebilir miyim?

— Buraya kadar getirmek inceliğini gösterdiniz.

— Hava güzel oldukça, her gün buraya getiririm.

Kent havasından çok daha temiz.

Josephine, arabanın içindeki birkaç aylık bebeğe baktı. Eğer doğurabilseydi, tahtta kalabileceği ve bunu başaramadığı için fedakârlık yapmaya mecbur kaldığı bebeği dikkatle süzdü.

Roma Kralı uyanıktı. Uzun uzun birbirlerine baktılar. Onun gülümsemesini arzu ediyordu Josephine. Bebek gülümsedi, ama gözlerini kaçırmadan, ciddî bir ifadeyle arabasına eğilen yabancı kadına baktı.

— Evet, babasının gözlerini ve ağzını almış. İmparator'a çok benziyor, dedi Josephine.

— Evet.

— Çok güzel bir bebek.

— Evet. Ve çok güçlü.

Çocuğun Napoleon'a benzemesi Josephine'i çok sevindirmişti. Gerçi Marie-Louise'i hiç görmemişti ama, Hortense ve öbürlerinin tariflerine bakılırsa, annesine hiç benzemiyordu. Eğer çocuk Josephine'in olsaydı, demek annesine yine ancak bu kadar benzeyecekti. Marie-Louise'in olduğu kesinlikle belli değildi, herkesin olabilirdi.

Çekinerek sordu: «Acaba ben... bir dakika... kucağıma alabilir miyim?»

Bayan Montesquiou, usulca bebeği arabadan kaldırdı ve Josephine'in kollarına bıraktı. Bebekleri tutmasını çok iyi bilirdi Josephine. Kendi çocukları, Hortense ve Eugène'in çocukları, sayısız yeğenleri... hepsi elinden geçmişti.

Gözlerinin yaşlarla dolmasını önleyemedi. Bebeği yumuşak göğsüne, yumuşak yanaklarına bastırdı. Minik öpücükler kondurdu binlerce kez yanaklarına. Kollarındaki çok güzel bir bebektir ve Napoleon'un oğluydu. Onu öpücüklerle yiyip bitirmek istiyordu.

Napoleon evden çıktı ve Josephine'i bebekle beraber gördü. Josephine ise onu görmemişti. Napoleon, eski imparatoriçenin bebeği kollarında tutmasını, sarılmasını ve bir kez bile yanağını silmeden öpmesini seyretti. Neredeyse ağlayacaktı.

Bebeği tutamayacak kadar duygularına yenilen Josephine, Roma Kralı'nı Bayan Montesquiou'ye uzattığı zaman, Napoleon ortaya çıktı.

— Josephine!

Arkasını dönünce İmparator'u gördü Josephine. «Teşekkür ederim.» dedi.

Yavaşça kadının omuzlarından tuttu ve ıslak yanağını öptü. Josephine öpücüğü silmedi.

— Oğlunuzu görmeme izin verdiği için en içten teşekkürlerimi karına ilet.

Bayan Montesquiou bebeği arabasına yerleştirmiş ve düşünceli bir davranışla yanlarından uzaklaşmıştı.

Napoleon cevap verdi: «Louise bilmiyor.»

— Bilmiyor?..

— Bu ziyaret konusunda hiç konuşma lütfen.

— Sen istersen elbette.

— Louise'in öğrenmemesini tercih ederim.

— Benden böylesine mi nefret ediyor?

— Seni kıskanıyor.

— Kıskanılacak biri miyim ki ben artık? dedi Josephine.

— Onun duyguları basit ve dolaysızdır. Yıllarca seni sevmiş olduğumu biliyor.

Josephine arkasını döndü ve ağacın dalından bir yaprak kopardı: «Onunla tanışmak isterdim. Tanışabilir miyim?»

— Hayır.

- Beni kıskanmaması gerektiğini göstermek için.
- Asla karşılaşmamalısın onunla.
- Asla mı?

Anlayamadığı için sitem etmeden açıklamaya çalışıyordu Napoleon: «Sevgili Josephine. Sen Hortense'ın annesinin ve Louise senin kızından sekiz yaş küçük. Senin yaşlı, yüzü buruşuk, beyaz saçlı, altmış ya da seksen yaşında biri olduğunu sanıyor. Bu düşünce avuttuyor onu. Senin hâlâ güzel ve çekici olduğunu görürse, uzaklara, İtalya'ya ya da Amerika'ya göndermem için direnecektir. Dünyanın öbür ucuna. İster misin bunu? Hayır, Malmaison'da mutsuz değilsin. Her şeyi olduğu gibi bırak.»

Sessizce ağaçların gölgelendirdiği yolda, yirmi adım kadar yürüdüler.

- Çok güzel bir bebek, dedi Josephine.
- İyi bir İmparator olacağını umuyorum.
- Olacağına inanırım.

Durup birbirlerinin yüzüne baktılar bir süre.

Sonra Napoleon konuştu: «Yanağında göz yaşı izleri var. Silebilir miyim?»

— Evet, lütfen, diye gülümsedi Josephine. Ama lütfen dikkat et. Allığım çıkabilir. Artık allık kullanmak zorundayım.

Güzellik tutkusuna Napoleon da güldü: «Her zaman kullanırdın. Ama hiç bir zaman da gereksinmen olmazdı.»

— Ah, ama artık yalancı değilim. Yalan söylemem için bir neden yok.

Usulca mendiliyle yaş izlerini sildi İmparator. Öne eğilip yanağından öpmesini ummaktaydı Josephine. Bir an bunu düşündü, ama sonra vazgeçti. Arkadaşları artık; en doğrusu da buydu zaten.

— Tekrar Roma Kralı'nı görebilecek miyim? Görmek isterim.

- Ayarlamaya çalışırım.
- Seni tekrar görecek miyim?

— Yakında gidiyorum.

— Yeni bir savaş mı? Hayır sormayacağım. Gazetelerden öğrenirim. Bambaşka bir şey sorabilir miyim?

Neşesi yerindeydi İmparator'un: «Her şeyi sorabilirsin, savaş hakkında olmadıkça...»

— Eğer senden bir oğlum olsaydı... bir Roma Kralı?..

Cümlesini yarım bıraktı. Tamamlamaya gerek yoktu.

— Hiç bir zaman senden ayrılmazdım.

— Beni sevindirmek için mi söylüyorsun bunu?

— Hayır. Sevindiriyor mu seni?

— Evet.

Tekrar yürümeye başladılar. Napoleon konuştu: «Sevgili Josephine sen de **beni** sevindir.»

— Yapabilir miyim artık?

— Hâlâ gelirinden fazlasını harcıyorsun. Geçen ay yine borçlarını ödedim. Giysiler, mücevherler, mobilyalar, sanat yapıtları için bir milyon frank...

Kadının gözündeki muzip pırıltıyı görünce sustu.

— Hiç değişmemişsin, dedi eski İmparatoriçe.

— Sen de öyle.

— Sevgili Napoleon, hep ödedin borçlarımı.

— Sanırım, ödemeye de devam edeceğim.

Bir saniye için İmparator'un eline dokundu.

— Değişmediğin için teşekkür ederim.

Josephine arabanın perdeleri örtülü olarak Malmaison'a döndü. Hiç kimse Bagatelle'e gittiğini öğrenmemeliydi. Çok mutlu, çok gururlu ve çok üzgün olduğunu, ağladığını görmemeliydiler.

MECLİSTE, diğer üyelere artık bitip tükenmez bir kavga gibi gelen Talleyrand ile tartışmasını sürdürdü Napoleon.

— Pekâlâ Prens? Fikirlerinizi bize söyleyecek misiniz?

— Sanırım, herkes biliyor, Majeste. Çünkü hiç bir zaman gizlemeye gerek görmedim.

— Evet, sen benim kötü şans falcımsın.

— Barışsever kulunuzum, Majeste.

— Âciz bir böbürlenme. Ben zaferleri kazandıktan sonra, benim istediğim koşullarla barış anlaşmaları yaptın. Herkes yapabiliirdi bunu.

— Tüm o anlaşmalarda barışın esaslı olan güç dengesini sağlamaya çalıştım.

— Ah, evet kendini hep bir gerçekçi olarak görürsün.

— Evet, Majeste.

— Ben, senden daha gerçekçiyim. Birleşip beni savaşa davet edecek düşmanlarım oldukça Avrupa'da barış yürümez.

— Aynı fikirdeyim, Majeste. Barışın bozulmadığı tek yer, insanların yaşamadığı çöllerdir.

— Sonsuz barış, Avrupa'da bir tek yönetici bulunursa sağlanabilir. Benim geçmiş ve geleceğimi incele Talleyrand. Her şey bu sonu işaret eder. Kaçınılmaz bir son bu. Diğerlerine döndü. Aranızda başka barışseverler var mı?

Napoli Kralı Joachim cevap verdi: «Süvarileri seve seve yönetirim, Majeste.»

— Teşekkürler, Murat.

Eugène ayağa fırladı: «Kendi ordumu yönetmekle gurur duyarım, Majeste.»

— Eugène, sen Fransa vekili olarak kalacaksın.

— Majeste, tekrar ediyorum, ordumu yönetmekle gurur duyacağım. Burada kalmakla değil.

Napoleon yumuşadı: «Teşekkürler, Eugène.»

Sevinçli ve mutluydu İmparator. Arkadaşları hep onun tarafını tutuyordu. Yalnızca Berthier karşı koymak için değil, uyarmak için başını sallıyordu.

— Bu bir kumardır, Majeste. Ruslar bir yıl öndeler.

— Biz de öne geçeriz. Dünyanın göreceği en büyük ordu ile.

— Sayı olarak evet, Majeste. Ama bizim askerlerimiz çocuk denecek yaşta.

Berthier'nin omzuna vurdu İmparator: «Bizleri olduğu gibi, ilk attıkları kurşun onları da olgunlaştıracaktır.» Tekrar tekrar hepsini dolaştı gözleri. «Kuşkulu olan var mı? İçinizden birine acaba gereğinden fazla mülk ve unvan vererek, hareket etmeye, üşenmesine yol mu açtım acaba?»

Sessizlik.

— Beyler, benim bir imparatorluğum ve bir oğlum var ve geleceği avcumda tutuyorum. Yalnızca son bir darbe indirmeliyiz ki, sizin oğullarınız da sizden sonra dükler, prensler ve krallar olsunlar.

LOUISE, Dresden'e kadar onunla beraber gitti. İmparatoriçe, Dresden'den geri dönerken, Napoleon görülmemiş büyüklükte bir ordu ile Rusya'ya ilerleyecek ve sonunda dünyanın karşı konulmaz yöneticisi olacaktı.

Sabah saat üç buçukta yola çıkacaktı. Bir saat önce kalkmış ve giyinmişti. Neşesi yerinde idi ve bir şarkı mırıldanıyordu. Louise ise üzgün ve sevgi doluydu.

— Çok uzun kalacak mısın?

— Yüz kez tekrarlamıştı bu soruyu. Elinden geldiğince nazık davranıyordu Napoleon.

— Hayır sevgilim, çok kalmayacağım.

— Ne kadar?

— Genç subaylarımın ne dediklerini duymadın mı? Altı aylık av partisi.

— Altı ay çok uzun.

— Belki yarısı kadar bile kalmayız. Eğer Ruslar sınırda benimle çarpışmaya razı olursa, daha çabuk sona erer. Belki de iki ay içinde biter.

— Peki ya sınırda çarpışmazlarsa?

— O zaman Moskova'ya ilerleyeceğim ve Kremlin'e yerleşip seni çağıracağım. Sanki Paris'teymişiz gibi partiler ve balolar düzenleyeceğiz.

— Seni tekrar görünceye dek çok mutsuz olacağım.

Sevgiyle karısını öptü Napoleon.

— Sen çok iyi bir kadınsın.

— Öyle miyim?

— Sevgili' Louise, evlendiğimiz için çok mutluyum.

— Seni seviyorum. Benden uzakta olmanı hiç istemiyorum. Kocasına sımsıkı sarılıp, öpmeye başladı. İki ay. İki aydan fazla kalmayacaksın. Söz ver bana.

Öpücüklerin arasında konuştu Napoleon: «Söz veriyorum. İki aydan fazla kalmayacağım.»

Sonunda kollarından uzaklaşmasına izin verdi Louise. Napoleon savaş havasına bürünmüş, bir şarkı mırıldanmaktaydı.

— Niçin söylüyorsun bu şarkıyı?

— Söylüyor muydum? diye güldü İmparator. Constant, hep yeni bir savaşa giderken bunu mırıldandığımı söyler.

— Nedir o? Şarkı yani?

— Adı «Marlborough savaşlara gidiyor.»

Louise kuşkuyla kocasına baktı: «Sanıyorum, sen de savaşlara gitmeyi seviyorsun.»

— Sevgilim ben bir askerim. Mesleğim bu benim.

— Böylesine neşeli olmamanı isterdim, dedi Louise. Ama elinde değildi. Napoleon'un. İnkâr edemeyeceği kadar neşeliydi. Louise'i kollarına aldı.

— Sevgilim, biliyor musun, tarihteki en ünlü kişilerden daha uzun süre, çok daha büyük bir kahraman olacağım!

Sevinçle karısını öptü.

— Ve geri döndüğüm zaman...

— İki ay içinde, diye ekledi Louise.

— İki ay içinde tüm savaşlar bitmiş olacak. Son-
suza dek. Ve oğlumuz Roma Kralı kollarını açtığı za-
man, tüm dünya onun olacak.

27. VEKİL İMPARATORİÇE

Haziran 1812'de Napoleon Büyük Ordusuna ilân etti:

«Rusya'ya karşı açtığımız bu ikinci savaş Fransa için birincisi kadar onurlu olacaktır. Ama bu kez sonsuza dek sürecektir barışı sağlayacağız. Rusya'nın Avrupa üzerindeki tüm etkisine artık son vereceğiz.»

Rus sınırını dört yüz elli bin askerle geçti. Geri-
de yedek olarak da dört yüz elli bin asker bekliyordu.

Haziran 1813'de Napoleon, bir yıl önce Louise'den ayrılıp savaşa gittiği Dresden'deydi.

«Altı aylık av partisi» sonucu yarım milyon asker kaybetmişti. Bir kısmını Ruslar öldürmüş, geri kalanları ise hastalık, açlık, yorgunluk ve soğuk kıştan kırılmışlardı. Ölünceye dek de inanmamışlardı Rus kışının böylesine soğuk olacağına.

Rus ordusu, Napoleon'u Almanya'ya dek izledi ve Prusya da Fransızlara savaş ilân etti. Sağ kalanlar ve yeni askere alınanlarla Napoleon, Prusyalıları Lützen'de yendi, Rusları ise Bautzen'de geri itti.

Ateşkes anlaşmasını imzaladı. Üç ordunun da yaralarını tedavi etmek ve ölümlerini saymak için zamana gereksinmesi vardı.

Tarafsız Avusturya'nın Dışışleri Bakanı, Napoleon'un kayınpederinin başdanışmanı Kont Metternich, Dresden'e İmparator'u görmeye geldi.

Marcolini sarayının bitip tükenmeyen koridorlarında, Kont'a İmparator'un yeni mareşali General Bertrand yol gösterdi. Duroc, Bautzen'de ölmüştü.

Güvendiği subaylarından daha kaç tanesi ölmüştü. Sağ kalan birkaç kişi, Napoleon'un oda kapısında toplanmışlardı. Berthier, Eugène, Caulaincourt ve cesurların cesuru, Moskwa prensi Mareşal Ney.

Berthier, Kont'u karşılamak için öne çıktı: «Sevgili Kont...»

Metternich eğildi: «Sevgili Prens...»

Berthier koluna girip öbürlerinden uzaklaştırdı Kont'u ve kulağına fısıldadı: «Avrupa'nın barışa gereksinmesi olduğunu size unutturmasına izin vermeyin. Özellikle Fransa istiyor barışı. Barışa kavuşmaktan başka bir arzumuz yok zaten.»

Söylenenleri çok iyi anladığını göstermek için, Metternich başını eğdi. Aslında kendisi de aynı fikirdeydi. Bertrand'ın açtığı kapıya doğru ilerledi.

Napoleon ayaktaydı. Metternich bu taktiği iyi bildi. İmparator kendisinden uzun boylu olanların, bu avantajlarını kullanarak üstünlük sağlamalarına izin vermemek için karşılarında oturmazdı. Ama Napoleon'un niçin kılıcını kuşanıp, şapkasını elinde tuttuğunu anlayamadı Metternich. Bu, belki İmparator'un, konuşma biter bitmez Dresden'den ayrılacağını gösteriyordu. Belki de her an savaşımaya hazır olduğunu, yenilgiden yılmadığını ortaya koyuyordu.

Ancak, sanki sarılık olmuş gibi solmuş, sararmıştı rengi. Gözleri, mat, beyazları kararmış gibiydi. Göbeği ise bayağı büyümüştü. Napoleon'dan dört yaş genç olan zarif Metternich kendini on dört yaş kadar genç hissetti ve çok memnun oldu.

Görüşme her zamanki gibi hatır sormayla başladı. — Eee, Metternich? Kayınpederim nasıl?

— İmparator Francis'in sağlığı çok iyidir, Majeste.

— En içten sevgilerimi kendisine götür lütfen.

— Elbette, Majeste.

— Ve kızı İmparatoriçe Marie-Louise ile, torunu Roma Kralı'nın da sevgilerini gönderdiklerini söyleyin kendisine.

— Bunu öğrenmekle memnun olacaklar, Majeste.

— Onlar şimdi Paris'te. Ama İmparatoriçe her gün mektup yazıyor bana. Fransa'dan uzak kaldığım sürece, kendisini vekil tayin ettim.

— Evet, duymuştum.

— Karım çok iyi bir eş ve iyi bir Fransız kadınıdır şimdi. Eşsiz bir vekil. Güvenim sonsuzdur kendisine.

— Bunu hak ettiğinden eminim.

Karşılıklı hal hatır sormanın biteceği zamanı kestirmek gerekirdi. Bir diplomat hiç bir zaman şaşırma-malı ve şaşırıldığını belli etmemelidir.

— İsterdim ki, aynı sözleri babası için de söyleyebileyim, dedi Napoleon.

Beklenen dakika gelmişti. Metternich tatlı bir gülümseme ve paylaşmak istediği bir şaka ile hazırды.

— Majeste, Avusturya İmparatoru Fransız değildir.

Napoleon daha da ileri gidip güldü. Çok neşeli bir görünümü vardı: «Öyleyse benimle savaşmak mı istiyor? İstiyor mu?»

— Hayır, Majeste.

— Tekrar kendisini yenmemi istiyor mu?

— Şakanın sürdüğünü gülümsemesini azaltamadan belli etti Metternich: «İmparatorum size savaş ilân etmedi, Majeste.»

— İlân etmeye niyetli mi?

— Hiç kimseyle savaşmaya niyeti yok.

İmparator'un birdenbire gülümsemekten vazgeçe-

ceği anı önceden bilmek çok önemliydi. Napoleon kaba, sert bir sesle konuştu: «Yani niyeti yok, ama olabilir demek mi istiyorsun? Bırak ilân etsin. Üç kez tahtından attım onu ve üç kez tekrar oturttum. Dördüncü kez aynı şeyi yapacağımı garanti edemem.»

Metternich sarsılmamıştı: «Çok iyi anlaşıyor.»

— Viyana'da karşılaşırız. Ordumla beraber orada olacağım, eskisi gibi. Şimdi görüşmeye devam etmemizin bir anlamı var mı?

Napoleon'un kılıcı ve şapkası konusundaki tahminlerinin doğru olduğunu düşündü Metternich. Tiyatro de-yimiyle İmparator'un sahte çıkış yapması için gerekli dekor.

— Nasıl isterseniz, Majeste. Sizin arzunuzla Viya'nadan kalkıp buraya geldim, dedi Metternich.

— Öyleyse? Konuşalım. Neden söz edeceğiz?

Metternich'in harekete geçme zamanı gelmişti: «İmparatorumun görüşlerini açıklayabilir miyim?»

— Yapabilirsen.

— Avrupa'da sonsuza dek sürecek bir barış istiyor. Sizin de aynı fikirde olduğunuzu sanıyor.

— Ben daima barış için çabaladım.

— Ama yine de hâlâ İngiltere, Rusya ve Prusya ile savaş halindesiniz.

Metternich'i bastıran bir sesle bağırdı İmparator: «Prusya ordusunu Lützen'de ezdim. Rusları Bautzen'de geriye püskürttüm. On sekiz günde iki zafer. Avusturya sırasını mı bekliyor?»

Çok iyi ayarlanmış üzüntülü bir sesle cevap verdi Metternich: «Bu zaferlerden söz açılmışken, general-lerinizden bazılarının ölümü konusundaki üzüntümü bildirebilir miyim? Özellikle Mareşal Duroc ve Mareşal Bessières...»

— Askerdi onlar. Askerler ölür.

— Ayrıca savaş alanlarında, düşman askerlerinden daha fazla sayıda kaybettiğiniz tüm askerleriniz için size baş sağlığı dilerim.

Napoleon gözlerini Dışişleri Bakanı'na dikti. Gerçi bakışları artık eskisi kadar parlak ve canlı değildi, ama sertti.

— Sen savaşı anlayamazsın Metternich. Biz kazandık. Önemli olan şey kazanmaktır.

Sahneledikleri oyun için gerekli rollere girmişlerdi: Haşın asker ve yumuşak politikacı.

— İmparatorum barışın böylesine pahalı zaferlerle elde edilmesini beklemiyor. Daha doğrusu savaşarak değil, konuşarak...

— Arabulucu Avusturya mı olacak?

— Savaşa katılmayan Avusturya, arabuluculuk yapabilecek durumdadır.

— Avusturya'nın öne süreceği kurallarla bir barış mı?

— Hayır, önereceği kurallarla...

— İkisi aynı!

— Kuralları biliyorsunuz, Majeste.

— Almanya'dan ve Polonya'dan vazgeçeceğim. İllirya'yı boşaltacağım.

— Evet.

— Karşılığında ne alacağım?

— Barış.

— Barış! Ne zaman istesem kendim için başarı sağlayabilirim! Bir arabulucunun yardımı olmaksızın!

— Majeste, düşmanlarınızın fikirlerini biliyorum. Ve sağlayabileceğinizi hiç sanmıyorum.

Napoleon saldırı noktasını değiştirdi. Suçlayan parmağı yalnızca Metternich'i değil, ardındaki hain Avusturya'yı da işaret ediyordu.

— Senin imparatorun, benim kayınpederim. birkaç ay öncesine kadar müttefikim...

— Zaman değişiyor, Majeste.

— Şimdi bir darbe bile indirmeden, kılıcımla kazandığım her şeyi benden çalmak mı istiyor?

Metternich dikkatle seçti kelimeleri: «Hayır, Ma-

jeste. Kaybettiklerinizi ya da kaybedeceklerinizi yalnızca...»

Napoleon köpürüyordu:

— Senin imparatorun —senin yardımınla— dostluğumu kazanmak için kızını benimle evlendirdi. Kızıyla evlendim, ona dostluğumu, akrabalığımı, müttefikliğimi, desteğimi verdim. Bunda benim çıkarım ne oldu? Başka bir düşman mı?

— Avusturya'nın durumu silahlı tarafsızlıktır.

Napoleon bağırdı: «Düşman! Öz ailesine karşı!»

— Bağışlayın beni. İmparatorumu aile düşüncele-ri yönetmez.

— Görülüyor!

— Ama vicdanı yönetir. Sizin de vicdanınıza danışmanızı öğütleyebilir miyim, Majeste?

Napoleon yumruklarını indirebilmek için masasına gelmişti. «Vicdanım, onurumla oynayan bir barışı imzalamama izin vermez. Fransa'nın kutsal bütünlüğünü ben koruyorum. Halkıma ters gelecek herhangi bir sözleşmeyi nasıl kabul edebilirim? Ve orduya karşı? Dünyanın gelmiş geçmiş en büyük ordusu!..»

Metternich görüşmeye bir tek cevabı hazırlayarak gelmişti. Şimdi ağır ağır onu söyledi.

— Majeste, ordunuz Rusya'da yok oldu.

— Askerlerimi kaybettim. Ruslar değil, kar öldürdü onları. Ama ordum yok olmadı.

— Sanıyorum beş yüz bin kişi.

Napoleon haykırdı: «Fransızların şikâyet etmeye hakkı yok. Almanları ve Polonyalıları harcadım!»

— Majeste, bir Almanla konuşmaktasınız.

Napoleon duymadı bile: «Hâlâ yeryüzünün en büyük savaş gücüne sahibim. Açıgımı çoktan kapattım. Gel bir bak orduma. Senin için bir teftiş düzenlerim.»

— Yeni askerlerinizi gördüm. Onlar daha bebek.

— Genç çocuklar da erkek gibi savaşıyor. Fransızdır onlar.

Metternich hafifçe dudağını büktü: «Sanıyorum

Fransa'da yeni askerlerinize Marie-Louiseler adını vermişler.»

Salon diplomasisinden başka bir şey bilmeyen soylu Avusturya kontuna baktı Napoleon.

— Metternich sen bir askerin ne olduğunu anlayamazsın. Senin kralın on yedinci kuşak olduğu için, yirmi kez de yenilse sarayına döner. Ben ilk kuşağım. Sonradan görme. Gücümü yitirip, onlara korku veremediğim gün, benim saltanatım sona erer. Benim gibi bir imparator, karşısına ne çıkarsa çıksın, ne pahasına olursa olsun savaşmak zorundadır. Ama bir noktada, senin eski krallarından daha avantajlıyım. Savaş alanlarında büyüdüm ben. Askerlerin burada öldüğünü bilirim. Zafer kazandıkça, güçlü oldukça, benden korkuldukça bir milyon askerın ölümüne üzülmem bile...

Şapkasını odanın bir köşesine fırlattı. Sanki bir milyon askeri ölüme gönderiyordu.

Metternich, bu davranışın kendisini etkilemediği açıkça belli oluncaya dek bekledi ve sonra sordu: «Kapıların ve pencerelerin açılmasını isteyebilir miyim? Bu sözleri ordunuza da tekrarlamanız için?»

— Benim ordum, uğrumda ölmeye hazırdır.

— Özür dilerim ama, ordunuz savaşın sona ermesini istiyor.

— Generallerim belki. Ama askerlerim değil. Generallerim Paris'teki büyük evlerinde, taşradaki malikânelerinde olmak istiyorlar her halde. Ben verdim onlara hepsini. Tümü korkaklaştı.

Kaşlarını kaldırdı Metternich: «Ney'nin korkak olduğunu mu düşünüyorsunuz? Ya da Berthier'in? Eugène'in?»

— İyilikle hepsini mahvettim. Tüm mareşallerimi. Tüm ordu komutanlarımı, teşekkür etmesini bilmeyen canavarlar haline geldiler.

— Bir çoğu borcunu canıyla ödedi.

Napoleon hırsla karşısındaki sivile döndü: «Benim-

le aynı tehlikelere atıldılar. Ve atılmaya da devam edecekler. Etmeleri gerekir. Eğer ben kaybedersem, onların elindekiler de gider. Bunu yapamayacak kadar çok severler dükalıklarını.»

Metternich öfke dolu dakikanın geçmesini bekledi ve sonra önyargı, duygu ya da kızgınlık bulunmayan sakın, mantıklı sesiyle konuşmaya başladı:

— Majeste, şimdiye dek söyledikleriniz bana bir kez daha sizin Avrupa ile bir anlaşmaya varamayacağınızı öğretti. Size göre iyi ve kötü şansın sonucu aynıdır. Başarılı olunca başka bir ülkeyi de elde etmek için savaş ilân ediyorsunuz. Yenilirseniz, kaybettiklerinizi geri almak ya da elinizdekileri kaçırmamak için yine savaş yapıyorsunuz. Sizin için «barış» kelimesi, yalnızca ordunuzu düzenleyip yeni bir saldırıya hazırlanmak için gerekli olan ateşkesi bildiriyor.

Metternich, İmparator'un beyninin taa derinlerine inmişti. Karşılığında Napoleon da aynısını yaptı.

— Senin barışın anlamı ne? Avusturya —daha doğrusu senin— tarafından yönetilen bir kıta mı?

Keskin bir sesle konuştu Metternich: «Düşmanlarınızın kabul edebileceği koşullara dayalı bir barış anlaşması önerdim. Sizin de kabul edeceğinizi ummaktayım. Çünkü imparatorum, sizin Fransa tahtında kalmanızı arzuluyor. Kızını imparatoriçe, torununu da veliaht olarak görmeye devam etmeyi arzuluyor. Burbonlar zamanındakinden daha geniş bir ülkeyi yönettiğinizi işaret edebilir miyim? Siz tahta çıkıncaya değin, Fransa'nın sınırları hiç bu denli genişlememişti.

Napoleon cevap vermedi.

— Barış bugün yapabilirsiniz. Belki yarın çok geç olur. diye ekledi Metternich.

— Sen, senin kralın ve senin ülken, Marie-Louise'i bana vererek kendini kurtardı. Onunla evlenmekle aptallık mı yaptım? Hata mı ettim? Yeniyi eskiyi birleştirmek istiyordum. Sizin Gotik geleneklerinizin en iyileri ile, kendi modern fikirlerimi kaynaştırmayı dü-

şünüyordum. Yeni bir Avrupa yaratmayı düşledim. Birleşmiş bir Avrupa. Louise ile evliliğim, bunun simgesi olacaktı.

Soğuk bir sesle cevaplandırdı Avusturya kontu: «Fikrimi sordunuz. Evet, Napoleon, büyük kahraman, bir hata yaptı.»

— Bağışlanmaz bir hata. Şimdi pişmanım. Sonucunu ancak şimdi görüyorum. Ömrümde ilk kez kuralları ben koymuyorum, bana öneriliyor.

— Majeste, bu kuralları kabul ediyor musunuz?

Napoleon dişleri arasından konuştu:

— Kabul etmektense, dünyayı kalıntılarımla altına gömmeyi tercih ederim!

Cevaptan çok, kelimelerdeki şiddet Metternich'i şaşırtmıştı. Napoleon'a megalomani teşhisini koymuştu ama, hastalığın böylesine ilerlediğini sanmıyordu.

— Majestelerinin bunu söylediğine çok üzüldüm, dedi yalnızca.

Napoleon tam bir gerçekçi gibi cevaplandırdı: «Önümde yalnızca iki tercih hakkı vardır: Emir vermek ya da emir almak. Emir almayı asla tercih etmem.»

Görüşme sona ermişti. Karşılaşmışlar, fikirlerini ortaya koymuşlar, ama anlaşamamışlardı. Metternich en iyi ikinci sonucuna ulaşmıştı. Gerçi, önerdiği koşulların kabul edilmesini tercih ederdi, ama ister tarafsız kalmak, isterse Fransa'nın düşmanlarıyla birleşmek konusunda ülkesi serbest bırakılmıştı. Ya da (çok küçük bir olasılık ama) yeniden zafer kazanan Fransa ile Avusturya'nın müttefik olması...

Napoleon hiç bir şey elde edememişti. Bunu biliyordu. Metternich'in çıkmasını önlemek için, elini kapı tokmağına koydu. Tekrar neşelenmişti.

— Pek yakında birbirimizi yine göreceğiz.

— Nasıl arzularsanız, Majeste.

— Koşullarınızı kabul edeceğimi düşünmediniz hiç.

— Biraz umudum vardı. Şimdi hiç kalmadı.

Napoleon huysuzca sordu: «Yani, şimdi ne olacak?»

— Kaçınılmaz sonuç.

— Sevgili kayınpederim bana savaş açmayacak mı?

— Majeste, bizim politikamızın özü, sizi ve İmparatoriçe'yi tahtta tutmaktır. Kargaşalıklardan nefret ederiz. Düzen ve huzuru severiz.

— Ama? diyen İmparator'un sesi oldukça sertti.

— Ama, Majesteleri biraz mantıklı olmalılar.

Tekrar gözleri sertleşti Napoleon'un: «Ben mantıklı olacak kadar alçalmadım henüz!»

— Geleceği görmek zor değil. Avrupa'ya karşı siz yalnız kalacaksınız. Ve Avrupa yenilmeyecek.

— Ben, henüz kolay kolay yenilmem.

Dimdik birbirlerinin gözünün içine baktılar. Napoleon demir gibi sert ve gururlu; Metternich ifadesiz ve sorumsuz.

Kapı tokmağını bıraktı Napoleon. Kont kendi eliyle kapıyı açıp dışarı çıktı.

Subaylar koridorda hâlâ bekliyorlardı. Berthier endişeyle yanına geldi.

— Ne oldu?

— Her şeyi açıkladı bana. Tamamıyla.

— Ve?..

— İş bitmiş.

Arkasını Berthier'ye dönüp General Bertrand'a baktı. General, Kont'u Marcolini sarayının koridorlarından geçirip dışarı çıkardı.

TALLEYRAND FİKRİNİ SÖYLEDİ: «Hayır son değil bu. Ama sonun başlangıcı...»

Caulaincourt anladığını ve onayladığını belirtmek için başını salladı: «Ne yapacaksınız?»

— Olayların akışında rolüm yok artık benim. Talleyrand'ın davranışları böyle bir niyeti olmadığını açıkça ortaya koyuyordu.

— İmparator hâlâ fikrinizi soruyor.

— İmparator'dan söz etmeyin bana, diyen Talleyrand'ın sesinde alışılmamış bir sabırsızlık vardı. İmparator yerine, Fransa'yı korumayı düşünmeliyiz.

— Ya yine fikir sorarsa?

— Bence en iyisi uygun bir savaş alanında fedakârlık yapıp, cesurca ölmesidir. Oğlu ikinci Napoleon ilân edilir ve bir kurul, onun adına yönetimi yürütür. Müttefikler oldu bitti karşısında kalırlar. Yirmi dört saat içinde barış sağlanır.

— İmparator savaş alanında çok şanslıdır.

Talleyrand cevabını bildirdi: «Öyleyse Fransa şanssız!»

PARİS'TEN AYRILIP, günden güne azalmakta olan ordusunun başına geçmeye hazırlanan Napoleon, ağabeyi Joseph ile görüştü. İspanya Krallığı'ndan sü-rülen Joseph, Fransa'da işe yarar bir kişi olacaktı artık.

— Hepsinden çok Talleyrand'dan sakın. Onun bir tek ilkesi vardır: Kazanan tarafta olmak.

Joseph şaşırdı: «Kazanan tarafta olacağımızdan kuşkulu musun?»

— Bazıları kuşkulananabilir. Çevremi korkaklar ve hainler sardı. Senden başka hiç kimseye güvenemiyorum.

— Bunu farketmene sevindim.

Kardeş sevgisi konusunda bazı sözler söyleyecekmiş gibi durdu bir an Joseph. Ama Napoleon anî bir hareketle susturdu onu.

— İnsan doğasına pek yüz vermem. Sen kardeşim

olduğın için kralısın. Ben düşersem, sen de düşersin. Bunun için Bonapartelerin iyiliğine çalışacaksın.

— Her şeyi bana teslim edebilirsin, dedi Joseph.

— Ama Louise vekilim olacak.

— Elbette, diye cevap verdi Joseph, ancak vekil yapılmadığı için çok kırılmıştı. Napoleon ona General yardımcısı ve Ulusal Nöbetçilerin Komutanı unvanlarını vermişti avutmak için.

— Louise'i düşmanlarıma karşı savunmalısın. Özellikle Talleyrand'a karşı. Joseph, Talleyrand'ın ne istediğini söyleyeyim sana. Karımı ve oğlumu birer kukla gibi kullanarak Fransa'yı yönetmek istiyor. Louise'in ve Roma Kralı'nın düşmanlarının eline düşmesine izin verme. Onlar güvenlik içinde oldukları sürece Bonaparteler güvende demektir. Ne Rusya, ne Avusturya, ne İngiltere ve ne de Talleyrand zarar verebilir bize.

— Elimden geleni yapacağım.

— Bu arada, mümkün olduğu kadar kötü haberleri Louise'e bildirme. Henüz bir çocuk o, her şeyi anlamıyor. Anlamamasını tercih ederim.

Joseph'in aklına parlak bir fikir geldi. Napoleon'un daha önce bunu düşünmemiş olduğuna şaşırmişti.

— Talleyrand'ı başımdan atayım mı?

— Başından atmak mı?

— Hapse tıkayım mı? Vurdurayım mı?

Anî ve sert bir cevap: «Hayır!»

— Niçin?

— Çok önemli bir kişi görünümü kazanır. Hiç kim senin böylesine önem kazanmasına izin veremem.

AKŞAM, büyük salondaki toplantıya katıldı. Tüm dünyaya ne denli neşeli ve kendine güvenli olduğunu ilân etmek istiyordu.

Gözleri Berthier ile konuşan Talleyrand'a takıldı.

Hızla yanlarına yaklaşıp, Berthier'i bir kenara itti ve dimdik Talleyrand'ın yüzüne baktı.

— Talleyrand. Ne işin var burada?

Kurt diplomat eğildi: «Halen imparatorluğunuzun bakanlarından biriyim, Majeste.»

— Ne planlar yaptığını biliyorum. Ben ortadan kalkınca hükümetin başına geçeceğini düşünüyorsun. Dikkat et. Hazırlıklarımı yaptım. Eğer ben öleceksem, sen, benden önce öleceksin.

Talleyrand ikinci kez selâmladı: «Bu uyarıyı yapmadan önce bile sağlığınız konusunda endişeliydim, Majeste.»

Napoleon gözlerini ayırmadı. Sonunda gülmeye zorladı kendini.

— Eee, Berthier? Nasıl bir hainlik tasarlıyor?

— Hiç bir şey Majeste, diyen Berthier şaşırmıştı. İmparator'un vatan hainliğinden kuşkulananması için neden var mıydı?

— Senin için iyi fikirleri yok mu Berthier? Ya da benim için?

Talleyrand nezaketle sordu: «Akıl mı danışacaksınız, Majeste?»

— Senin fikirlerini her zaman dinlemeye hazırım.

— Fikirlerimi, Senato'nun bildirisi ile geçenlerde size sunmuştum, Majeste. Defalarca zafere ulaşan eliniz artık silahları bırakıp, dünyanın huzura kavuşmasına izin verebilir mi?

— Huzur mu? diye bağırdı Napoleon. Kim benden daha fazla arzular huzuru ve barışı? Ama onurlu bir barış!

— Majeste, öylesine çok tekrarladınız ki, artık «onur» sözünün anlamını kavrayamıyorum.

Napoleon sertçe cevaplandırdı: «Zaten asla anlayamadın!»

Talleyrand en tatlı gülümsemesi ile karşıladı bunu: «Bencilliğimin başka bir tarifi olduğuna ben de inanıyorum.»

AYNI GECE geç vakit, Napoleon'un odasına gelen Louise, kocasını şöminede bir takım kâğıtları yakarken buldu.

— Ne yakıyorsun?

— Bazı gizli evrakımı.

— Niçin?

— Gizli evraklar yakılmalıdır.

— Şey durumunda?

— Hayır, yalnızca şimdi vakit bulabildim ancak.

Ara sıra yaptığım bir iş bu.

— İlk kez görüyorum.

İmparator neşeli, kendine güvenli ve sevgi doluydu: «Sevgilim, seninle evlendiğimizden beri çok meşguldüm. Ya seninle beraberdim, ya da savaşlara koşuyordum.»

— Çoğu kez savaştaydın.

— Sana verdiğim düğün hediyesini korumak için, dedi neşeyle. Oğluma vaftiz armağanı. Tümüyle saklamalıyım onu.

— Hangi hediye?

— Fransız imparatorluğu! Son kâğıtları da ateşe atmıştı. Ayağa kalktı. İşte her şey iyi. Her şey düzelecek. Bana güven, yeter. Görevimi unuttum mu sanıyorsun?

— Berthier yalnızca elli bin askerin kaldığını söyledi.

— Ve ben. Ben yüz bin kişiye bedelim. Böylece yüz elli bin asker olur. Ve yüz elli bin askerle dünya yüzündeki herhangi bir orduyu rahatça yenebilirim.

Louise hâlâ kuşkuluydu: «Dün Senato'da dedin ki...»

— Sevgilim, insan Senato'da onların duymak istediklerini söyler.

— Üç ay içinde Paris'e ya zafer kazanıp döneceğini, ya da öleceğini söyledin onlara.

— İlk olarak gerçeklerden söz ettim. Zaferle dö-

neceğim elbette. Kollarına alıp öptü karısını. Gerçek bu. İnanmalısın.

— İnanıyorum! Sözleri değil öpücüğü inandırmıştı İmparatoriçe'yi.

— Sevgili Louise, endişelenme.

— Seni öylesi çok seviyorum ki, uzakta olduğun zaman küçük, büyük her soruna üzülüyorum.

— Benim kazanıp kaybetmeme değil ama.

Karşılıklı gülmeye başladılar.

— Oh, hayır buna değil. Her zaman kazandığını biliyorum.

— Her zaman!

— Ama terlediğini, üşüdüğünü, iyi yemek yemediğini, ya da yatacak bir yerin olup olmadığını düşünüyorum.

— Sevgilim, savaş alanında bile, bir imparatorun durumu iyidir.

— Hiç savaş alanı görmedim ki şimdiye değin.

Sevgiyle öptü karısını: «Dünyanın en genç ve en güzel imparatoriçesine lâayık bir yer değildir.»

Louise, öpücüğe karşılık verdi ve sonra uzaklaştı.

— Lütfen çocukmuşum gibi davranma bana.

— Öyle mi yapıyorum?

— Daima «en genç» deyip duruyorsun.

— Öyleyse başka bir şey söylerim. Ne diyeyim? Anne. Vekil ve Fransa Yöneticisi. Ben uzaklardayken...

— Ama yine de Fransa'da olacaksın.

— Evet, Avusturyalıları, Prusyalıları Rusları ve İngilizleri Fransa'dan sürünceye değin ülkenin içinde olacağım. Sonra Berlin'e gideceğim. Viyana'ya. Sevgili baban Francis'e kendi koşullarımı bildireceğim. Bu arada, sen sevgilim, burasını yöneteceksin. Çalışma masasına götürdü karısını. Burada oturacaksın. Benim yerimde. Emirleri imzalayacaksın. Tüm resmî kâğıtları, ve yeni çıkan yasaları. Sanki sen Napoleon'muşsun gibi.

Louise'in masaya oturmasını istedi, ama genç kadın karşı koydu.

— Gerçekten neleri imzalamam gerekecek?

— Her şeyi.

— İmzalamam gerekip gerekmediğini nereden bileceğim?

Bunu sorduğuna sevinmişti Napoleon. Öğrenmek istediğini ortaya çıkarıyordu.

— İlk olarak bültenler. Her gün savaş alanından haberler veren bir bülten göndereceğim sana. Onu imzalayacaksın, sonra gazetelere dağıtılacak.

— Anlıyorum.

— Ve her gün bir kurye sana mektubumu getirecek. Son zaferimi kutlamak için kaç top atılacağını bildireceğim sana. Yirmi, otuz ya da elli... Buradaki sekreterler, topların patlatılması için Savaş Bakanlığı'na resmî bir mektup yazacaklar. Ve yine sen imzalayacaksın.

— Ama ya kaybedersen?

Neşesini yitirmeden karısına sarıldı Napoleon: «Sevgilim, eğer kaybedersem, Paris'e daha yakın olurum ve kuryelerim günde iki kez gelir. Belki ben de gelirim. Ve zaten ne olursa olsun sürekli olarak ağabeyim Joseph'e emirlerimi bildireceğim. Ona güvenebilirsin. Ne yapılması gerektiğini çok iyi bilir.»

— Evet, diyen Louise'in sesi çok uzaklardaydı.

— Joseph'i sevmiyor musun?

— Oh, evet. İyi bir insan o.

— Öyleyse?..

— Murat'ı tercih ederim. Murat ile beraber olmayı tercih ederdim.

Napoleon karısının yanından uzaklaştı. Şömineye gidip sopanın ucuyla henüz kül olmamış kâğıtları alevlerin arasına iyice yerleştirdi.

— Murat artık benimle değil.

— Oh, evet, Paris'te olmadığını biliyorum.

Napoleon sertçe devam etti: «Tahtını koruma umu-
duyla Murat kendini Avusturyalılara sattı. Metternich
akıllı bir adam. Beni de kandırmak istedi. Görevime
devam ederek kendimi ve Fransa'yı satmamı söyledi.
Bunu kabul edecek kadar aptal değilim. İsteddiği zaman
vazgeçebilmek için vaatlerde bulunur Metternich. Ama
Murat aptaldır. Bu sözleri yuttu ve kendini sattı.

— Bunu bilmiyordum.

— Sana söylemek istememiştim.

— Ya kız kardeşin Caroline?

— Evet kız kardeşim Caroline. Kraliçe olmak için
ısrar edip, sonunda prensesliğe razı olan Caroline...
Zavallı Caroline. Zavallı Murat. Eğer haince davranış-
ları başarılı olursa, çok kötü şeyler gelecek başlarına.
Benden görecekları acımayı Metternich'den bekleme-
meliler.

— Murat sana karşı mı şimdi? Hâlâ anlayama-
mıştı Louise.

Napoleon karısını neşelendirmek için güldü: «Mu-
rat, serserilerden oluşan ordusuyla karşı tarafa ka-
tıldı. Şansımıza, Napolililer dünyanın en kötü askerle-
ridir. Ve Murat, ardında ben olmayınca, dünyanın en
kötü generalidir... Şimdi niçin Joseph'i tercih ettiğimi
anlıyorsun değil mi? O, aptal değildir, ne söylersem
onu yapar.»

Neredeyse ağlayacaktı Louise: «Murat için çok
üzüldüm.» dedi.

Onu avutmaya çalıştı Napoleon: «Sevgilim, Murat
önemli değil. Üzülmek için neden yok!»

— Ya Caroline?..

— Caroline de önemli değil.

— Düş kırıklığına uğrattılar seni.

— İnsanlara aldırmam ben. Niçin düş kırıklığına
uğrayayım?

— Yalnızca... mutlu olmak hakkın demek istedim.
İnsanların sana kötülük etmelerine lâayk değilsin. Mut-
luluğa gereksinmen var ve yaşamın sana bunu ver-

mesi gerekir. Ve biliyorsun ki, eğer dualarım kabul olunursa, istediğin her şeye kavuşacaksın.

Yalın, dürüst, sıcak ve sevgi doluydu karısı. İmparator'un kalbi ısınmıştı.

— Beni gerçekten seviyorsun.

• — İlk gördüğüm günden beri. İlk geceden başlayarak...

Napoleon gülümsedi. «Ah, evet, ilk gece.» Louise bunu anımsayınca hâlâ kızarıyordu.

— Sen de beni seviyorsun.

— Evet, dedi Napoleon.

— Sevgisini biliyorum. Sevmen gerekir. Hayatımı kurtardın.

— Hayatını mı kurtardım?

— Doğum yaparken öleceğimi sandım. Bebeğin uğruna beni öldüreceklerdi. Ama sen doktor Dubois'ya «Anneyi kurtarın» dedin...

— Sevgilim bir kriz sırasında beynim çok hızlı çalışır. Bir an düşündüm. Eğer çocuğum kız olursa, bana yararı dokunmaz. Oğlan bile olsa, annesini kurtarmak daha doğrudur. Bir oğlan doğuran ikincisini de doğurabilir.

— İnanmıyorum sana. Alay ediyorsun benimle.

— Saniyenin yüzde biri gibi bir anda aklımdan geçti tüm bunlar.

— Beni sevdiğin için kurtardın.

— Evet, sanırım.

Tekrar uzun uzun öpüştüler.

— Bir çocuğum daha olsun isterim, dedi Louise.

— Ben de...

— Gitmeden önce hamile bırak beni.

— Sevgilim, bir saat sonra yola çıkıyorum.

— Bir saat yeterlidir.

— Ama hamile kalman için iyi bir devre değil şimdi.

— Niçin?

— Benim adıma Fransa'yı yöneteceksin.

— Ne yapmam gerektiğini öğrettin bana. Bazı kâğıtları imzalayacağım, o kadar. Burada, masanda oturacağım.

— Belki Paris'ten uzaklaşman gerekecek.

— Niçin uzaklaşacağım?

— Zaman geçtikçe belki senin başka yere taşınmanı isterim, dedi aldırılmaz bir sesle ve konuyu değiştirdi. Babana mektup yazmalısın.

— Yazıyorum. Cevap vermiyor.

Napoleon konuyu değiştirebilmişti: «Seni ihmal ettiğinden şikâyetçi ol. Unuttuğunu söyle. Daha fazla sevmesi gerektiğini belirt. Sana ve torununa yardım etmeli. Kendi aklını kullanmalı ve Metternich'e kulak asmamalı.»

Üzgündü Louise: «Aslında sana karşı gelemeyecek kadar iyi kalplidir. Ama aynı zamanda zayıftır.»

— Beni ne kadar sevdiğini anlat ona.

Napoleon dikkatle baktı Louise: «Dünyada her şeyden çok seviyorum seni. Sen gelinceye değin, uzak bir yere gidip kimseye görünmeden yaşamak isterdim. Sevgilim, barıştan başka hiç bir şey istemiyorum. Sen çok yakında ve barışı getirerek dönersen, mutlu olacağım. Çünkü ondan sonra hep benimle kalacaksın.»

— Bunu söyle babana. Ama barış için dua ettiğini söyleme.

— Söylemeyeyim mi?

— Barışı benim arzuladığımı sanır.

— İstemiyor musun?

— Kendi sağlayacağım barışı istiyorum. Onunkini değil.

Yanlış kelimeler kullandığı ya da hatalı cümleler sarfettiği için üzgündü Louise: «Yalnızca hep birlikte mutluluk içinde yaşayalım demek istemiştin.»

Yeni bir öpücükle karısını bağışladı: «Yapacağız bunu. Söz veriyorum.»

Saatler çok çabuk geçti. Napoleon'un yola çıkma zamanı geldi.

— Sana yazacağım tüm mektupları, «seni seven karın, Louise» diye imzalayacağım.

— Ben bazen «seni seven kocan,» bazen, «sadık koçan,» ara sıra, «ömrünün sonuna kadar senin,» diye imzalayacağım.

— Unutma, hava soğuyunca sıkı giyineceksin ve ıslanmayacaksın. Ve herhangi bir rahatsızlık hisseder-sen, ne olursa olsun hemen yatağa gireceksin. İyileşinceye dek kalkmak yok.

— Emirlerine uyacağım, dedi Napoleon gülerek.

— Napoleon. Seni ne zaman göreceğim?

İmparator'un gülümsemesi silindi: «Ancak Tanrı bilir, sevgilim!»

Gerçi bu korku beynini kemiriyordu ama, karısını bir daha göremeyeceğini henüz bilmiyordu.

28. «SENİ SEVEN KARIN»

NAPOLEON bir elinde Paris'ten gelen mektupları sallayarak bağıırıyordu: «Askerlerim, ne demek istiyorlar yani? Paris'teki aptallar hâlâ yanımda bir ordu mu olduğunu sanıyorlar? Savaş Bakanlığı'na iki yüz bin gönüllüye gereksinme olduğunu söyle! Yarın çağırırsınlar hepsini!»

Berthier kuru bir sesle sordu: «Hangi yaşta?»

— Kaç yaşında oldukları beni ilgilendirir mi? Düşmanın nerede olduğunu görecekları bir gözleri ve te-tiği çekecekleri bir parmakları bulunsun yeter!

PARİS'TE BULUNAN Louise her gün, bazen günde iki kez mektup gönderiyordu.

«Sevgilim, burada havalar çok kötü; her halde senin ve zavallı askerlerinin durumu da iyi değildir. Paris'teki herkes gibi ben de soğuk algınlığına tutuldum. Ama senin için duyduğum endişe daha büyük. Kötü havalar yüzünden hastalanacaksın diye korkuyorum ve seni çok sevdiğim için bu düşünce bile üzüyor beni.

«Oğlun çok iyi. Kocaman bir öpücük gönderiyor sana. Gerçi tüm gün yaramazlık yaptı ama, akşama uslanacağına söz verdi. Soğuk havalarda dışarı çıkamaması çok kötü oluyor.

«Tüm Paris halkı, bugün Meclis'te nelerin konuşulduğunu merak ediyor. İki yüz bin gencin askere alınacağını tartışıldığını sanıyorlar ve çok üzülüyorlar. Çünkü herkes barışın imzalanmasını bekliyor. Ben, yalnızca senin istediklerini istiyorum sevgilim. Ama, eminim çok yoruldu ve dinlenmeye gereksinmen var. Kucak dolusu sevgilerle.

Seni seven karın
Louise.»

Napoleon nerede olursa olsun, çoğunlukla hemen cevap yazıyordu:

«Sevgilim, son günleri hep at sırtında geçirdim. Ayın yirmisinde Arcis-sur-Aube'ü aldım. Akşam üstü saat altıda düşman orada bana saldırdı ama, yendim. Marne'daki düşman hatlarına kadar ilerleyip, onları Paris'ten biraz daha uzaklaştırmayı planlıyorum. Bu akşam Saint-Dizier'de olacağım. Seni ve oğlumu öperim, sevgilim.

Nap.»

«Senden iki gündür haber alamadığım için duyduğum üzüntüyü anlatamam, sevgilim. Sanıyorum hastalandın ve bunu benden gizliyorlar. Za-

fer haberleri ile yakında döneceğini bildiren mektubunu aldım. Korkulu günler yaşayan Paris halkını rahatlatmak için zafer haberlerine gerçekten gereksinmem var.

Seni seven Louise.»

•

■

CHÂTILLON'DAN Saint-Dizier'ye gelen Caulaincourt, derhal Napoleon'a rapor verdi.

— Nee? Düşman neler söyleyecekmiş bana?

— Bir barış anlaşması öneriyorlar, Majeste.

— Nasıl bir anlaşma?

— Fransa'nın yirmi yıl önceki sınırlarına çekilmesi koşuluyla: Pireneler, Alppler ve Rhine nehri...

Napoleon güçlükle anlayabildi: «Fransa'nın ben-den önceki sınırları?»

— Evet, Majeste... Kont Metternich, «Fransa'nın doğal sınırları» deyimini kullandı.

— Benim Fransa'nın sınırları yoktur, dedi Napoleon.

Derin düşüncelere dalıp, sessizlik içinde salonu adımladı. Berthier'nin her zamanki pratik fikirleriyle sessizliği bozmasını umarak ona baktı Caulaincourt. Ama Berthier üzgün ve şaşkın bir yüzle oturuyordu.

— Caulaincourt, bir anlaşma imzalamak için her türlü yetkiyi vermiştim sana. Onlara ne söyledin?

— Sizinle görüşmeden hiç bir şey yapamayacağımı, Majeste.

— Ne cevap verdiler?

— Bir noktayı açıkça belirtmemi istediler, Majeste. Bu, onların size son önerisi.

Öfkeyle bağırdı Napoleon: «Ne kadar dolandırıcı olduklarını görüyorsunuz, değil mi? Metternich'in Dresden'de önerdiğinden daha az yer veriyorlar bize. Hatta üç ay önceki önerilerinden bile az!»

Berthier'nin konuşmaya niyeti olmadığını anlayan

Caulaincourt söylemek zorunda kaldı: «Majeste, üç ay önce onlar Paris kapılarına dayanmamışlardı.»

Napoleon acaba duymuş muydu? Pencereye yaklaşmış, dışarısını seyrediyordu. Döndüğü zaman öfkesi geçmişti ve sorular sormaya hazırды.

— İmparatorluğum olmadan, bir imparator olmaya devam edebilir miyim? Mümkün mü bu?

En sonunda Berthier'nin sesi duyuldu.

— Ne Almanlar, ne İtalyanlar, ne İspanyollar, ne Polonyalılar ne Hollandalılar olacak. Ama siz unvanınıza uygun olarak kalabilirsiniz: Fransız İmparatoru. Yetmez mi?

— Yeter mi?

— Çoğu insanın sahip olduğundan fazla.

Napoleon'un sesi sertti: «Berthier, seni bir prens yaptım ben. Çoğu insandan daha yüksek rütben. Ama yine de benim kurmay başkanımдан başka bir şey değilsin.»

Berthier'nin en ters sesi duyuldu: «Majeste, ilk kez bir orduya komuta ettiğinizden beri, sizin kurmay başkanınızım. Neyin yapılabileceği, neyin yapılamayacağı konusunda görüşlerimi sundum size. Şimdi barış yapmanızı öğütlerim. Elinizden başka bir şey gelmez artık.»

Napoleon'un sesi tehlikeli bir ölçüde sertleşti: «Barış yapmak için yalnızca bir an vardır. Zaferden sonra!»

Şimdiye değin söylemediği bir sözü sarfetti Berthier: «Hangi zafer? Nasıl?»

Napoleon duymuş muydu? Gözlerini dikmiş Caulaincourt'a bakıyordu.

— Caulaincourt, eğer anlaşmayı imzalasaydın, reddederdim seni. Metternich iki yüzlü bir adamdır. Benim reddedeceğimi hesaplayarak bu öneriyi yaptı. Reddettiğimi ilân etmekte tüm arzusu, «Bakın Napoleon hâlâ savaşmak istiyor!» diyecekti. Halkımdan ayır-

mak istiyor beni. Düşman ülkeye girdiği zaman Fransızların ne yapacağını bilmez. Avusturyalılar, Prusyalılar, İngilizler ve Kazakları ile Çar, ülkeyi çalıp çırpıp yakıyorlar. Bırakın ellerinden geleni yapsınlar. Ne kadar ileri giderlerse benim için o kadar iyi olur! İneği öldürülüp kulübesi yerle bir edilen bir köylü ne yapar? Silahını kapıp savaştan başka yapacağı bir şey kalmaz. Birkaç gün içinde, halkımız öfkeyle, öğ almak arzusuyla kalkacaktır. Son bir savaş daha yapılacaktır. Ve biz kazanacağız. Metternich ve Çar başlarını korumak için yalvarmaya başlayınca, barış anlaşmasını imzalayacağız. Ancak bundan sonra!.. Onların değil, benim ileri süreceğim koşullarla!..

Berthier ve Caulaincourt gibi pek çok insanın, bu sözler üzerine, Napoleon uğruna seve seve ölüme gidecekleri günler gerilerde kalmıştı.

Zaman değişmişti.

— Majeste, artık Fransızlar, sizin adınıza çok fazla savaştıklarını düşünmeye başladılar, dedi Berthier.

En sadık, en çok bağlı, ona en fazla tapan Berthier...

Napoleon sordu: «Sen de buna inanıyor musun, Berthier?»

— Evet, önerilerini kabul edin!

İmparator, yardım edilecek, kurtarılacak durumdan çıkmıştı.

— Hayır!..

TUILERIES'DE Vekiller Meclisi toplantısı kontrol altına alınmaz hale gelmişti. Bir düzine kavgacı insanı yönetebilecek biri sayılmazdı Marie-Louise. Yardımcısı ve danışmanı Kral Joseph ise, aralarında en gürültücü olanıydı. Sesini yükseltmeyen, sıkılı yumruklarını sallamayan bir tek kişi vardı salonda: Talleyrand.

— Majeste, eğer benim fikrimi dinlemek ister... Joseph kara bir öfkeyle baktı ona: «Sizin fikrinizi istiyor muyuz?»

— Majesteleri dinlemekle görevlidir.

— Majesteleri düşman casuslarını dinlemez.

Talleyrand, kaşını hafifçe kaldırdı ve tekrar İmparatoriçe'ye sordu: «Majeste, konuşmak için izin verebilir misiniz?»

Zavallı Louise şaşırmış ve yorulmuştu: «Evet...»

Talleyrand'ın sakın sesinin ortalığı yatıştırma olasılığı vardı. «Savaş Bakanı, işgal ordularının iki, üç gün içinde Paris'e gireceklerini bildirmişti» diye başladı.

— Buna karşı mı çıkıyorsunuz? Savaş Bakanı Clarke idi soruyu soran.

— Bir gerçek konusunda hiç bir zaman Savaş Bakanı ile tartışmam.

— Teşekkür ederim.

Talleyrand, Savaş Bakanı'na hafifçe selâm verdi: «Ama bir karar konusunda her zaman kendisiyle tartışabilirim. Bakan, orduların buraya geleceğini ve bundan dolayı İmparatoriçe ile Roma Kralı'nın Paris'ten uzaklaşıp, daha emin bir yere gitmeleri gerektiğini ileri sürüyor.»

— Evet, derhal! diye bağırdı Joseph. Derhal gitmeliler. Böylece, sizin Rus dostlarınızın eline düşmezler.

Kral Joseph'in odada bulunup bulunmadığına karar verememiş gibi bir an baktı Talleyrand ve sonra tekrar İmparatoriçe'ye döndü.

— Görüşümü kısaca anlatacağım. Eğer siz, Paris'ten ayrılırsanız, halk bu gidişin bir tedbir değil, kaçış olduğunu düşünebilir. Müttefikler Fransa tahtının boşaldığı yargısına varabilirler. Ama eğer bu ülkenin imparatoriçesi ve vekili olarak Paris'te kalırsanız, tahtın prestiji düşmez ve düşman devlet adamları

rını eşit koşullar altında karşılayabilirsiniz. Böylece imparatorluğumuzu kurtarma olasılığını düşünebiliriz. Burada kalmak yönetime devam etmektir. Gitmek ise, tahtı terk ettiğinizi göstermektir.

Louise çok çekingendi ama, ne söyleyeceğini biliyordu. Anlaşılabilir kadar yüksek sesle konuştu: «Sanıyorum ki Bay Talleyrand ile aynı fikirdeyim.»

— Eminim, Meclis'in çoğunluğu da Bay Talleyrand ile aynı görüşü paylaşır, dedi Savary.

Gerçi Talleyrand, pek hoşlanmazdı Savary'den. Ama bu kez içtenlikle gülümsedi: «Ne kadar iyi. Oynamaya koyalım mı?»

İşlemden emin olmayan Marie-Louise, sinirli bir havayla danışmanı Kral Joseph'e döndü: «Yapalım? Ne yapacağız?»

— Önce bir söz söyleyebilir miyim?

— Evet, tabii, dedi Louise alçak sesle.

Talleyrand içini çekti. Tatsız bir konuşma yapmaya hazırlanır gibiydi Joseph.

— Burada bulunanların hepsi, esas düşünceleri ne olursa olsun, İmparator'un sadık uşakları olduklarını söylemektedirler.

Talleyrand, Savary'ye fısıldadı: «Aramızda bazıların bu kanıtlayacak hizmet yılları vardır.»

Joseph düşmanca bakışlarla salonu taradı: «Beni fikirler değil, emirler ilgilendiriyor. İmparator'un emirlerine tüm sadık uşakları uymak zorundadır.»

Talleyrand iskemlesinde doğruldu ve gözlerini açtı. Emirler mi? Emirler mi vardı? Şapkasından tavşan çıkaran bir hokkabaz gibi, cebinden iki mektup çıkarıyordu Joseph.

— İmparator'un bana bir ay önce yazmış olduğu mektup: «Eğer Talleyrand, ordularımız geri çekilirken, İmparatoriçe'nin Paris'te kalması için diretirse, bir vatan haini olduğundan emin olabilirsiniz!» diyor.

Joseph gözlerinde zafer pırıltıları ile Talleyrand'a baktı.

-- İmparator'un benden nefret ettiğini biliyordum. Ama körlüğünü farketmemiştim, dedi Talleyrand.

Joseph öteki mektubu kaldırdı: «İmparator on iki gün önce yazdığı mektupta da: 'Ağabeyim. Sana gerek sözle, gerek yazılı olarak bildirdiğim gibi İmparatoriçe ile Roma Kralı'nın düşman eline düşmemeleri için elinden geleni yapacaksın. Eğer müttefikler karşı konulmaz bir güçle Paris'e yaklaşırlarsa, karımı ve oğlumu derhal uzaklara, Loire'a göndermelisin. Müttefikler ilk iş olarak onları yakalar. Tutsak olarak Viyana'ya götürüldüklerini görmekteyse, boğazlarının kesildiğini görmeyi tercih ederim.' demektedir.»

Talleyrand kendi kendine düşünüyordu: «Zavallı Joseph ne kadar üzgün. Ömründeki tek zaferi, yine küçük kardeşi tarafından kendisi için kazanıldı.»

Joseph yüksek sesle konuşmasını sürdürdü: «Oylama yapılmayacak. Emirleri İmparator verdi. Karşı gelmek olanaksızdır.»

— Evet, dedi Louise alçak sesle.

— Toplantı bitmiştir. İmparatoriçe yarın yola çıkıyor.

İmparatoriçe salondan ayrılırken, Talleyrand'a yaklaştı ve alçak sesle konuştu: «Sizin haklı olduğunuzu düşünüyorum. Ama İmparator'un söylediklerini yapmalıyım. Suçlayamaz beni.»

Talleyrand selâm verdi: «Suçlanacak olan siz değilsiniz, Majeste.»

Kral Joseph yanlarına yaklaştı:

— İmparator ayrıca diğer devlet adamlarının —siz de bunlar arasındasınız, Talleyrand— İmparatoriçe ile birlikte Loire'a gitmelerini emretti.

Talleyrand, İmparatoriçe'ye dönüp bir kez daha selâm verdi: «Bundan büyük bir zevk olamaz!»

Meclis salonundan Savary ile beraber çıktı Talleyrand. Daima Savary'nin orta derecede bir bakan olduğuna inanmıştı. Şimdi ise, orta sınıf insanlar ara-

sında kötüler kadar iyilerin de bulunduğunu kabul etmeye hazırdı. Savary için iyi denebilirdi.

— Ve iyi kartları atarak bir oyun böyle kaybedilir. Yarın imparatorluğun sona erişini göreceğiz. İmparator ölüm fermanını kendi eliyle imzalamış. Tarih açısından bakılınca yenik bir kişi olacak. Zamanının en büyük insanı olabilecek güçte bir maceracı. Bundan sonraki sözlerinin tehlikesini göze aldı. Savary orta dereceli bir insan olduğunu bilecek kadar akıllı değildi. Bir an için gösteriş yapabilir miyim? Eğer beni dinleseydi, hâlâ büyük bir İmparator olacaktı. Neyse, biz onun çöküşüne karışmış değiliz.

Savary sordu: «İmparatoriçe ve Joseph ile beraber Loire'a gidecek misiniz?»

— Kaçınılmaz görevlerle Paris'te kalacağım.

— Müttefikler gelinceye kadar mı?

Düşünceği Talleyrand geleceği çok iyi tasarlamıştı.

— Dostum Rus Çarı'nın iyi bir eve gereksinmesi olacaktır. Kendi evimi önereceğim.

NAPOLEON, Fontainbleau'deki çalışma odasında henüz kendisini terketmemiş birkaç mareşali ile beraberdi. Paris'ten dönen Caulaincourt da yanlarındaydı.

Düşler ve umutlar yitirilmişti artık. Sakin, yorgun ve mantıklı idi İmparator.

— Geçici hükümet mi? Kimin yönetiminde.

— Talleyrand, Majeste.

— Elbette, Talleyrand. Düşünülebilecek tek kişi...

Ya karım? Ve oğlum? Oğlum haklarını geri alabilecek mi? Hayır, sanmıyorum. Benden sonra her halde Bourbonları geri getireceklerdir.

Çar, sizin tahtı bırakmanızın kesin oluşu konusunda belirtti Majeste.

-- Çar? Talleyrand'ın desteği ile?

— Evet, Majeste.

— Yani ikisi de öçlerini aldılar.

Kalbi Napoleon'un beyni Talleyrand'ın yanında olan Caulaincourt cevap vermedi. Zaten İmparator'un akli da başka yönlere kaymıştı.

— Bir gece önce Arcis-sur-Aube çarpışmasında ölebilmek için elimden geleni yaptım. İçin için yanan bombaların üstüne sürdüm atımı. Bana dokunmadan patladılar. Yaşamaya mahkûm oldum.

Anî bir enerjiyle kalem, kâğıt alıp, her zamanki hızlı yazısıyla başladı yazmaya:

«Müttefik Kuvvetler, İmparator Napoleon'un Avrupa barışı için tek engel olduğunu bildirdiler. İmparator Napoleon kendisi ve varisleri adına Fransa tahtından çekildiğini ilân eder.»

Kalemi bıraktı: «Ve dünya derin bir nefes alacak.» dedi.

MALMAISON'DA Josephine, İmparator'dan gelen bir mektubu Hortense'a okuyordu:

«Önceleri acıdım kendime, şimdi ise şanslı görüyorum. Büyük bir...» Dikkatle mektuba baktı Josephine. El yazısı her zamanki gibi okunaksızdı. «Büyük bir yük ruhumdan ve aklımdan kalktı. Gerçi düşüşüm gürültülü, ama yararlı olduğunu söylüyorlar. Her neyse, uğraşmaktan vazgeçtim artık. Allaha ısmarladık sevgili Josephine. Benim gibi sen de kendini oluruna bırak. Ama seni daima anımsayan ve anımsayacak biri olduğunu unutma.» İmzanın altında bir satır daha var. «El-be adasını verdiler bana. Tüm haberleri oraya yaz. Sağlığım pek iyi değil.»

— Elbe mi?

— Evet. Krallık mı acaba? Sanırım kral olmaya devam edecek, diyen Josephine mektubu katladı.. Zavalı Napoleon. Oraya, yanına gitmem gerekir mi?

• — Evet, dedi Hortense.

Josephine sitem edercesine kızına baktı. Hortense çok romantikti ve hep romantik kararlar verirdi. Ama yaşam, aslında gerçekçi olmayı gerektiriyordu.

— Gitmem gerekip gerekmediğini merak ettim yalnızca. Ama seni ve Eugène'i kollamak zorundayım. İkinizin de rahatlığından emin olmalıyım. Ayrıca kendi sorunum var: Acaba «İmparatoriçe» unvanımı koruyacak mıyım? Napoleon ve hazineden gelen harçlığım ne olacak? Çok önemli bu. O para olmadan burada yaşayamam. Ve sorunlar çözülünceye dek, Paris'te kalmam daha doğru. Gerektiği anda gerekli insanlarla konuşmak çok önemlidir. İşlerim başımdan aşkın olacak sanırım. Sinirle parmaklarını ovuşturarak odada dolaştı. Ama her şeyin düzeleceğini sanıyorum. Talleyrand'dan, yeni hükümetteki dostlarımızdan, Çar'dan ve Metternich'den iyi haberler aldım. Özellikle Çar'ın mektubu çok ilginç. Hep benimle tanışmak istemiş. Bu gün öğleden sonra buraya gelecek.

Hortense şaşırmıştı: «Buraya mı gelecek?»

— Evet.

— Ne cesaretle?

— Sevgili kızım, Napoleon birkaç yıl önce kendisinden çok hoşlanırdı. Ve Çar da onu severdi.

— Anne, Çar düşmanımızdır!

Hortense gerçekten çok romantikti. Davranışı sevimli, ama çocukçaydı. Josephine anlatmaya çalıştı:

— Hortense artık düşmanlar yok. Yalnızca bize yardımcı olacak insanlar var. Yoksa durumumuz kötüye gider. Sevgili kızım, benim çok kötü günler geçirdiğimi anımsamalısın. Aynı şeyleri tekrar yaşamak istemiyorum.

Hortense'nın hâlâ anlayamadığını görüyordu. Genç

kız, her halde devrimi, babasının ölümünü, Josephine'in ölüme mahkûm edilerek hapse atıldığını ve beş kurusuz iki çocuk büyütmeye uğraştığını unutmuştu. Yalnızca bir prenses, bir kraliçe olarak zengin bir yaşam sürdüğü günleri biliyordu Hortense. Aşkın dünyayı döndürdüğüne, yalnızca zenginlerin inanmasına izin vardır. Yoksullar ise, dünyayı paranın döndürdüğünü çok iyi bilirler.

Hortense romantik inançlarına kapılarak sordu: «Anne, sen Napoleon'u seviyor musun?»

— Evet, tabii. Niçin?

— Öyleyse mektup yazıp, sürgüne beraber gitmeyi öner.

Josephine acı bir çığlık atmamak için eliyle ağzını kapadı. Kalbi haykırmak istiyordu. Ama izin veremezdi.

Söylemekten nefret ettiği kelimeler dudaklarından döküldü:

— Onun bir karısı var.

PARİS'E GİDEN CAULAINCOURT, müttefiklerin istekleriyle Fontainebleau'ye döndü. Napoleon çatık kaşlarıyla sessizce kâğıtları okudu

— Parma?

— Metternich, İmparatoriçe'ye Parma'nın verilmesi için directti.

— Daha iyi davranmalılar ona karşı. Parma, bir imparator karısına uygun olmayan önemsiz bir dükalıktır. Paris'e dönüp onlara anlat, Tuscany'yi vermeleri gerekir.

— Konferans masasında «gerekli» sözcüğünü kullanabilecek bir durumda değilim ben, Majeste.

— Öyleyse Tuscany'yi verirlerse memnun olacağımı söyle.

— Majeste, sizin memnun kalıp kalmamanızı pazarlık konusu yapmazlar.

— Koşullarına uymamı isterler elbette.

— Evet, Majeste. Ama kabul etmeseniz de aldır-
mayacaklar.

— Tuscany İmparatoriçe'ye verilmeli.

Caulaincourt, içini çekme arzusuna güçlükle engel
oldu. İmparator'a tahtından edildiğini anlatabilmenin
bir yolu yok muydu?

— Majeste, onlara ancak cömert davranmalarını
söyleyebilirim.

— Cömertlik sorunu değil bu. Onun unvanına ya-
raşır bir yer olması gerekir. Metternich uygunluk so-
runlarına inanır.

— Majeste, onunla son kez görüştüğümde, İmpa-
ratoriçe'nin bundan böyle Avusturya tahtının bir ar-
şidüşesi olarak tanınacağını, oğlunun da yalnızca bir
arşidüşesin oğlu olarak bilineceğini söyledi bana.

Napoleon elindeki kâğıtları masaya fırlattı: «Met-
ternich benim yenilgimle yetinmedi. Varlığımı hi-
çe sayarak alçaltmaya çalışıyor beni. Elbe'yi kabul
ederek, yettiği kadar küçüldüğümü söyle kendisine.»

Caulaincourt başını salladı: «Bunu duymak son de-
rece mutlu edecektir onu.»

— Tuscany'nin İmparatoriçe için en uygun yer ol-
duğunu görmeleri gerekir. Müttefiklerin aptallıklarına
sinirlenen Napoleon odada dolaşıyordu. Elbe, Tuscany
açıklarında.

— Açıkça söylemedikleri halde, karşı çıktıkları
nokta bu zaten.

— Karşı çıktıkları mı?

Caulaincourt, ciddiyetle cevaplandırdı: «Sanıyo-
rum, Metternich sizi karınızdan ve oğlunuzdan ayır-
mak istiyor.»

Napoleon bir an düşündü: «Öyleyse Metternich'i
atlayıp bir üst mevkie başvururuz.»

Avusturya İmparatoru'nu Metternich yönetiyor.

Avusturya İmparatoru kızını seven bir insan.
Bu denli acımasız olamaz.

Caulaincourt, Napoleon'un defalarca kendisine söylemiş olduğu sözleri, bu kez ona tekrarladı: «Majeste, politikanın kalbi yoktur.»

— İnsanların kalbi vardır. Bir babanın kalbi vardır. Ve imparator dindar bir Katoliktir. Evlilik yeminlerinin kutsallığına inanır.

— Majeste, bağışlayın beni. Siz de İmparatoriçe Josephine'den ayrılmak istemiyordunuz. Politik gereksinmeler karşısında duygularınızı bastırdınız. Avusturya İmparatoru, sizi o zaman sevmeyen ve hatta tanımayan kızıyla evlenmenize razı oldu. Hem kendisinin, hem de kızının duygularını politik nedenlerle hiçe saymış olduğunu söyleyebilir miyim? Yeni bir nedenle kızını sizden almak isteyecektir.

— Yeni neden ne olabilir?

— Sizi ayırmak Majeste. Böylece ne karınız, ne de oğlunuz size ait olacaktır.

— Yapamazlar bunu. Marie-Louise her gün mektup yazıyor bana. Benden ayrılmayacağını söylüyor.

Caulaincourt çaresizlik içinde İmparator'a baktı. Napoleon kendi devrinin en sert ve acımasız gerçekçisiydi. Niçin şimdi en az kendisi kadar acımasız başka gerçekçiler olabileceğine inanmak istemiyordu?

Napoleon'a yaklaşp yüzüne baktı. Sözlerindeki içtenliği tümüyle anlamasını istiyordu. Cesaret ettiğı kadar sertleştirdi sesini: «Yalvarırım, Majeste, Müttefikler durdurmadan önce İmparatoriçe'yi buraya getirin!»

— Loire'dan buraya doğru yola çıktı zaten.

— Belki her şey düzelir.

— Dört gün içinde burada olacak.

Caulaincourt bakakaldı: «Dört gün mü?»

— Evet.

— Lütfen daha önce gelmesini sağlayın. Yarın burada olsun.

— Buraya gelmeden önce babasıyla Rambouillet'de görüşecek.

Napoleon'un cevaplarındaki umursamazlık, Caulaincourt'u çılgına çevirmişti. Daha önce cesaret edemediği ölçüde yükseldi sesi: «Buraya mümkün olduğu kadar çabuk gelmesi çok önemli Majeste. Beraber olduğunuz zaman, ancak kuvvet zoruyla sizi ayırabilirler. Ve Metternich bile bunu yapmaya kalkışamaz!»

Napoleon ağır ağır cevap verdi: «Benim isteğimle babasıyla görüşecek. Rambouillet'yi ben seçtim.»

— Niçin Rambouillet? Burada görüşemez mi babasıyla?

— Yalnız karşılaşmalarını istiyorum? Sözlerini benim öğrettiğimi sansın istemem.

— Babası yalnız olacak mı? Ona kimse, söyleyeceklerini öğretmeyecek mi?

Vazgeçilmez bir inatla devam ediyordu Napoleon: «Buraya gelmesini istemem. Zafer kazanan bir imparatorla karşılaşmayı arzu etmiyorum!»

Yapılacak başka bir şey yoktu. Yalnızca emin olunması gereken bir nokta kalmıştı.

— Majeste sorabilir miyim? İmparatoriçe'nin Fontainebleau'ye gelmesini ve sizinle Elbe'ye gitmesini emrettiniz mi?

— Benim karım sadıktır. Yanımda olmak istiyor. Emir vermedim ona. Vermeye gereksinmem de yok.

— İmparatoriçe'nin en iyi yanı uysal oluşu, Majeste. Uysallık deyimini izninizle kullanacağım. Sizinle evlenmesi konusunda babasına karşı çıkmadı. Bundan sonra kocasının sözünden çıkmadı. Yani, kim ona daha açık emirler verirse, onun sözünü dinleyecektir.

Napoleon boşluğa bakıyordu. Caulaincourt şimdiye dek onu hiç böylesine cansız, böylesine yaşlı görmemişti.

— Caulaincourt, ben artık mesleğimin sonuna geldim. On altı mile, on mil boyutlarında bir adaya yerleşebilirim. Çünkü iyi bir yaşam sürdüm. Louise ise

gençtir. Onun kadar genç bir kadının benimle aynı koşullar altında yaşamasını isteyemem. O yaşta hâlâ eğlenceye ve oyuna gereksinmesi vardır. Bundan dolayı Tuscany'nin kendisine verilmesi için babasını razı etmesi gerekli. İtalya dünyanın en güzel ülkesi, Floransa ise en sevimli kentidir. Sarayını taşıyıp, yılın büyük bir bölümünü orada geçirebilir. Zaman zaman Elbe'ye gelip benimle kalabilir. Eğer beni her gün karşısında görmezse daha çok sever. Her geçen gece bir koca olarak yetenekleri azalan, giderek yaşlanan, anılarını yazan ve kaderine üzülen bir insanla sürekli olarak beraber bulunmamalıdır. Başını kaldırıp yarı aralık gözlerle Caulaincourt'a baktı. Beni sevdiğini söylüyor. Sevmeye devam etmesini arzularım. Onun hep mutlu olmasını görmek isterim. Mutlu olmasını emredemem. Yalnızca mümkün olması için çalışırım.

RAMBOUILLET'DE, Louise babasına söyleyeceklerini prova etmekteydi.

— Ben Napoleon'u seviyorum. Fontainebleau'de onunla buluşacağım. Sonra birlikte Elbe'ye gideceğim. Kim ne derse desin, söylediklerimi yapacağım. Ve Tuscany'yi bana vermelisiniz ki, Napoleon'a yakın olayım. Babam bu kararımı onaylamalı, çünkü ancak böyle mutlu olabilirim. Ve babam da daima benim mutlu olmamı ister. Bunları söylemeliyim.

Kararını beğenmesi için Montebello düşesine baktı. Düşes ne diyeceğini çok iyi biliyordu. «Evet, Majeste!» diye onaylarken, elinden geldiğince umursamaz bir sesle konuşmuştu.

— Bay Corvisart, eğer babam sağlığım hakkında size sorular sorarsa, ona yalan söylememelisiniz. Ama demin söylediklerimi yapabilecek güçte olduğumu da lütfen söyleyin. Ve ayrıca kocama kavuşunca sağlığımın da düzeleceğini ekleyin.

Corvisart başını eğdi: «Gerçeklerden ayrılmaya-
cağım, Majeste.»

İmparator Francis'i karşılamak için, şatonun bahçe kapısına kadar gitti Louise. İmparator gülümsemedi: âdeti değildi gülmek. Yüz ifadesi hiç değişmezdi: sert, ve üzgün, Louise'i alnından usulca öptü.

— Sevgili kızım, seni gördüğüme çok sevindim.

— Paris'ten buraya rahat geldiğinizi umarım.

— Oldukça rahat geldik.

— Üvey annemin ve kardeşlerimin iyi olduklarını umarım.

— Hepsi çok iyi. Sana sevgilerini gönderdiler.

— Ben de göndereceğim.

— Senin iyi olduğunu söyleyeyim mi? Aslında pek sağlıklı görünmüyorsun, diyerek dikkatle kızını inceledi.

Beraberce büyük salona girdiler. İmparator'un arkasından Metternich, Louise'in arkasından ise Corvisart ile Düşes geliyordu. Yardımlarına gereksinme olduğu zaman hazır bulunacaklardı. Saygılı bir uzaklıkta durdular.

— Baba, eğer iyi değilsem, bunun nedeni mutsuz oluşumdur.

— Anlıyorum. Hepimiz için üzüntülü bir devirdi.

— Niçin mutlu olmama izin vermiyorsun, baba?

İmparator'un sesinde sıcaklık yoktu. «Mutluluğun için elimden gelen yardımı yaparım.»

— Bana her isteğimi verir misin?

— Seve seve...

Öyleyse Tuscany'yı ver ki, Napoleon'a yakın olayım ve istediğim zaman onu görebileyim.

— Tuscany bana ait değil.

— Evet, sana ait

— Kocan mı söyledi?

— Evet, diye ağzından kaçırdı Louise. Hiç düşünmeden gerçeği söylerdi hep.

— Kocanın çok garip bir sahip olma duygusu var.

— Bir süre için Fransız imparatorluğuna aitti. Ama şimdi, yine senin oldu. Senin imparatorluğunun bir kısmı...

Francis kupkuru sesiyle konuştu: «Toscany grandükalığı, babam İmparator Leopold tarafından, küçük kardeşim, senin amcan Ferdinand'a verilmişti. Ferdinand, Bonaparte adlı bir general komutasında, devrim ordusu tarafından dükalığından uzaklaştırıldı. Ama artık Fransızlar yenilgiye uğradı. Ferdinand, grandükalığına dönecek. Kocan hâlâ Avrupa'yı istediği gibi dağıtabileceğini mi sanıyor? Amcanın ve varislerinin kalıtım yoluyla elde ettikleri hakları çalabileceğini mi düşünüyorsun?»

— Hayır, diyen Louise ağlamaya başladı.

— Hayır, diyerek arkasını döndü İmparator.

— Onlara başka bir yer veremez misin?

— Sözgelişi tahtımı mı?

— Bunu demek istemedim.

— Bana Tanrı tarafından verilmiş bir imparatorluğum var. Yenik bir devrim generalinin kaprislerini tatmin etmek için parselleyemem.

— Ona böyle dememelisin. Napoleon bir imparatorudur.

— Bir süre için kendisine imparator dedirtti.

— Baba, ona karşı sert davranma.

Francis, dikkatle kızına baktı. Hiç gülmediği için,, yüzündeki ifadeye gülümseme denemezdi; yanaklarında alaycı çizgiler belirmişti.

— Avrupa'nın, ben de aralarında olmak üzere, bazı taçlarına nasıl davrandığını düşününce, kendisine gereğinden fazla nezaket gösterdiğimizi sanıyorum.

— Onu Elbe'ye göndererek mi? diye bağırdı Louise. Hiç kimsenin gitmek istemediği korkunç, ufak adaya?

— Kalıtım yoluyla tahta çıkmış kaç tane hükümdarı, gidecek bir yer göstermeden tahtından indirdiğini sayayım mı sana?

Söz altında kalmayacaktı Louise: «Bana ne. Ben onu seviyorum. Her zaman da seveceğim. Ne söylersen söyle.»

Aralarında bir anlaşmazlık olmadığını göstermek için başını eğdi İmparator: «Bir kadının görevi kocasını sevmektir.»

— Evet.

— Yaşamasına izin vererek kendisine iyi davranışımızı göstermek istedim yalnızca.

— Böyle bir sözü nasıl söylersin? Büyük bir insan o! Dünyanın en büyük adamı!

Francis uzun burnunun üstünden baktı: «Bu pozisyondan vazgeçti.»

Louise burnunu çekti ve mendiliyle gözlerini sildi. Ağlamayacaktı. Napoleon'un istediği gibi güçlü ve cesur olacaktı. Babasının nerede yanıldığını gösterecekti ona.

— Niçin ona karşı cephe aldın? Eğer sen karşı çıkmasaydın, o hâlâ imparator olacaktı, diye sitem etti.

— Karşı çıkmadım. Her zaman karşıtımdımdım zaten.

— Öyleyse niçin onunla evlenmemi istedin?

— O zamanlar, karşı olduğumu göstermeye cesaret edemezdin.

— Öyleyse bana teşekkür etmelisin.

Bir puan kazanmıştı Louise, ama babası itiraz etti.

— Her kızın görevi, tahtını koruması için babasına yardım etmektir.

— Napoleon senin tahtını almazdı.

— Kendisi için mi, yoksa ailesi için mi? Bir sürü tahta sahip çıktı ve sürekli olarak daha fazlasını istedi. Dünya yüzündeki tüm tahtları almak istiyordu. Gözlerinde on yedi kuşağın gururu okunuyordu. Kalıtım krallığının ilk koşulu, güç sahibi olmaya alışkanlıktır. Doymak bilmez deliler gibi davranmayız.

Louise bir cevap vermek için çarpındı ise de, ilk önce hiç bir şey bulamadı. Sonra birdenbire Roma Kralı aklına geldi ve memnun oldu. İyi bir cevap bulmuştu.

— Deli adamın oğlu, senin torunundur.

Acaba Francis biraz yumuşamış mıydı? «Kısa bir süre sonra onu görmeyi umuyorum. Ve bundan sonra da sık sık göreceğimi tahmin ediyorum.»

Louise babasının kalbine giden yolu bulduğunu sandı. İmparator duygularını göstermezdi ama, çocuklarını gerçekten çok severdi. İlk erkek torununu seveceği de kuşkusuzdu.

— Çok güzel bir çocuk. Kendine «Küçük Kral» adını taktı, diyerek gülümsedi genç İmparatoriçe.

İmparator'un yüz ifadesi değişmedi, değişeceğini de hiç düşünmemişti Louise. «Torunum olarak nelere yakışacağını çok iyi biliyorum.»

— Bildiğinden eminim baba.

— Uygun bir unvanı olan Avusturyalı bir prens olacak ve senden sonra «Parma Dükü» diye anılacak.

Louise'in gülümsemesi silindi: «Hayır, baba. Ben Parma'ya gitmeyeceğim!»

— İster git, ister gitme, Parma'yı sana verdim.

Artık genç kızın her şeyi açıkça anlatması zamanı gelmişti: «Buradan yola çıkıp Fontainebleau'de Napoleon ile buluşacağım ve onunla beraber Elbe adasına gideceğim.»

İmparator kaşlarını kaldırdı: «Hani, o hiç kimsenin gitmek istemediği korkunç, ufak adaya mı?»

— Oh, gerçi aslında pek gitmek istemiyorum ama, benim görevim bu. Sen kendin söyledin baba. Kocasını sevmek, yanında bulunmak ve onu mutlu etmek her kadının görevidir, demiştin.

— Benim de baba olarak bazı görevlerim var. Senin mutluluğun için endişeleniyorum, dedi Francis ciddi bir sesle.

-- Yalnızca Napoleon'un yanında mutlu olabili-
rim.

— Ve sağlığın için endişeleniyorum.

— Napoleon'a kavuşunca düzeleceğim.

— Elbe'de mi?

— Sanırım, derken pek kuvvetli çıkmadı sesi.
Kendinden emin değildi. Söylediklerine içtenlikle inan-
madığı zaman, rahatça konuşamıyor ve sinirleni-
yordu.

Francis dikkatle kızına baktı: «Oranın iklimi se-
nin fiziksel yapın için uygun değil.»

— Doktor Corvisart, oraya gitmeden önce Aix ya
da başka bir yerde tedavi olmamı istiyor. Elbe'ye var-
madan önce sağlığıma tam olarak kavuşmamdan emin
olmak istiyor.

— Corvisart? Kocanın doktoru mu?

— Son birkaç aydır benimle beraber, çünkü ben
rahatsızdım. Avrupa'nın en iyi doktorudur.

— Böyle dendiğini duymuştum ben de.

— Her şeyi kendi anlatır sana.

Çağrılan doktor yaklaştı ve Louise takdim edin-
ce, saray adamlarına özgü derin bir saygıyla reverans
yaptı.

— Şimdi lütfen babama sağlığımdaki bozuklukları
anlatın.

— Peki, Majeste.

— Ve ona gerçeği söyleyin.

— Elbette, Majeste.

Francis gözlerini doktora dikti. «Bana öyle geli-
yor ki, son gördüğümünden beri kızımın sağlığı iyice bo-
zulmuş.» Ses tonu tersinin iddia edilmesini beklemedi-
ğini gösteriyordu. Zaten Corvisart'ın imparatorlara
karşı çıkmak gibi bir alışkanlığı yoktu.

— Gerçekten çok bozuldu. Majeste ve beni çok
korkuttu.

— Yani hastalığının ağır olduğunu söylüyorsunuz!

Bir sorudan çok, bir gerçeğin açıklanması idi bu cümle.

Corvisart devam etti: «Göğsünü etkileyen spazmlara yakalanıyor sık sık ve nefesi boğulacakmış gibi kesiliyor. Bunun yanı sıra...»

Louise söze karıştı: «Geçen akşam kan tükürdüm.»

— Ateş belirtileri var. Ateşi anormal derecede yükseliyor.

— Ve benekler. Ateşim çıkınca her yanıma kırmızı benekler kaplıyor, diye ekledi Louise.

Francis söylenenleri dikkatle dinliyordu: «Kızım, gençliğinde de buna benzer şiddetli bir sinir bozukluğu geçirmişti.»

İmparator'un teşhisini onayladığını göstermek için Corvisart başını eğdi: «Gerçekten Majeste, derim ki Majeste İmparatoriçe'nin rahatsızlığının nedeni...»

— Napoleon'un gidişi, dedi genç kız yüksek sesle. Bunu babasına kanıtlaması gerekirdi. Napoleon'un yanında sağlığı düzeliyordu.

— Ve geçen olayların günlük gelişimleri, dedi Corvisart.

— Evet, dedi Louise.

— Genel bir sinir zayıflığı görülüyor... Corvisart geniş bir hareket yaptı elleriyle. Yeterince konuşmuştu.

Francis verdiği kararı düşünüyordu: «Anlamanız gerekir ki doktor, kızımın bundan sonra ne yapacağı ve nereye gideceği sağlığına bağlıdır.»

— Anlıyorum, Majeste.

— Ne öneriyorsunuz?

— Dinlenme ve sessizlik, Majeste. Corvisart en inandırıcı doktor tavırlarını takınmıştı.

— Her türlü sinirsel ve duygusal heyecanlardan uzak olarak, dedi Francis.

— Tamamen, Majeste.

— Viyana'da ailesinin yanında olabilir.

— Baba! diye bağırdı Louise.

— Doğru Majeste, dedi Corvisart.

— Corvisart! diye bağırdı Louise.

Ne yapıyordu? İhanet etmişti Corvisart. Öyle değil mi?

Corvisart, İmparatoriçe'ye selâm verdi: «Majeste, ben bir doktorum. Gerçekleri söylemem gerekir.» diyerek tekrar İmparator'a döndü. «Önerdiğiniz gibi tam bir sessizlik, Majeste. Bundan sonra kaplıcalarda sıkı bir tedavi kürü.»

— Onun için en uygun iklim hangisidir? Ilıman mı? Yoksa sıcak güneş mi, sözgelişi Elbe?

Corvisart, profesyonel fikrini bildirmek için çekinmedi: «Elbe güneşi, kalbe sıkılan bir kurşun gibi öldürür, Majeste.»

— Fikirleriniz için teşekkür ederim doktor, dedi Francis.

Corvisart selâm verip tekrar uzaklaştı. Louise aptal gibi kalakalmıştı. İyi ve dürüst bir adam gibi Corvisart gerçeği söylemişti. Babası hepsini dinlemişti. Her sözü mantıklı ve nazıktı. Ne var ki, vardığı karar, Louise'in beklediği gibi değildi.

— Ben senin babanım. Sana karşı da görevlerim var. Daima senin için en iyisini isterim. Ölmene göz yumamam.

Louise iri iri yaşlarla ağlıyordu şimdi. Belirtilen gerçeklerin tamamen hatalı olduğunu anlatmak istiyordu. Ama kendini babasının kollarına atmak gereksinmesini daha güçlü duydu. Orada endişelenecek bir konu kalmayacağı için daha mutlu olacaktı.

NAPOLEON karısına bir mektup yazdı:

«Sevgili Louise, her halde şimdiye değin babanla konuşmuşundur. Yarın Fontainebleau'ye

gelmeni istiyorum. Beraberce yola çıkalım. Orada ben mutlu olacağım. Eğer sen de dünya zenginliğinden vazgeçmeye karar verirsen, birlikte mutlu yaşarız. Oğlumu benim için öp ve aşkımdan kuşkulanma.

Nap.»

Rambouillet'den cevap verdi Louise:

«Sevgilim, babam bana karşı çok nazık davrandı, ama en ağır darbeyi indirmekten de çekinmedi. Seni görmemi ya da senin yanına gelmemi yasakladı. İki üç ay Viyana'da kalıp, Parma'ya gitmemi istiyor. Benim için ölüm olacak bu. Bensiz mutlu olacağımı umarım. Ama senden ayrı kaldığım zaman, mutluluğu tadamayacağım ben.

«Sana her gün mektup yazacağım ve her an seni düşüneceğim. Üç, dört ay sonra yanına gelebileceğimi umuyorum. Bunu babama ya da Metternich'e söylemedim ama, kararımı verdim.

«Sağlığım giderek bozuluyor. Öylesine kötüyüm ki neler söyleyeceğimi bilmiyorum. Sevgili karını unutmamanı ve her zaman onun tarafından sevildiğine inanmanı istiyorum.

Seni seven Louise.»

GENERAL BERTRAND, İmparator'a, muhafız kıtasının tören için hazır olduğunu bildirdi.

Napoleon duymamış gibiydi: «Berthier'nin sonuna kadar yanımda kalmasını isterdim. Diğerleri gittikten sonra bile. Ya öldüler ya da ihanet ettiler. Ama Berthier son güne kadar burada kalabilirdi. Ve ilk birkaç ay için benimle Elbe'ye gelebilirdi. Dostluğunun işareti olurdu bu.»

— Berthier yaşlı ve hasta bir adam, Majeste.

Napoleon sakın bir sesle cevap verdi: «Paris'e gidip ordumu teslim edecek ve yeni rejime bağlı kalacağına ant içecek kadar iyi ama...»

— Karısı ve çocukları var, Majeste.

— Evet. Bir unvanı ve büyük bir malikânesi. Bunlarla ilgilenmek de onun görevi. Çocuklarının iyiliği için elindekileri yitirmemesi gerekir. Elbe'ye gelmesini beklememem gerektiğini kabul ediyorum. Ama muhafız kıtası ile son kez konuşurken yanımda olmasını isterdim.

— Muhafızlar hazır, Majeste.

Napoleon bu kez onu duydu ve dimdik ayağa kalktı. Gözleri parlıyordu.

— Sen Elbe'ye geliyorsun. Bunun için teşekkür ederim, Bertrand.

— Bana gereksinmeniz olduğu sürece yanınızda kalacağım, Majeste.

— Dünyaya neler yaptığımı anlatmak için anılarımı yazmama yardım edersin. Elbe'de fena geçmez ömrümüz. İmparatoriçe üç, dört ay sonra yanımıza gelecek.

— İyi haber bu, Majeste.

— Öyle mi? Babası Viyana'ya götürüyor. Böylece, Avusturyalılar yenik bir imparator karısını seyredebilecekler. Zavallı kız, bu zor günleri elinden geldiğince iyi atlatması gerekiyor. Elbe'de tekrar neşelendiririm ben onu.

Sırtı dümdüzdü. Yine bir asker ve imparator olmuştu.

— Tören yerinde arabam söylediğim gibi hazır mı?

— Evet, Majeste.

— Arabacıya söyleyin, konuşmanın sonunda assubay sancağı bana getirecek. Sancağı öpüp, «Allaha ısmarladık! Beni belleğinizden silmeyin!» diyeceğim ve dönüp arabaya bineceğim. Hızla yola çıkmalı. Elbe'ye doğru...

29. JOSEPHINE MALMAISON'DA

MALMAISON'DA oturan Josephine'i, herkes teker teker ziyaret ediyordu: Rus Çar'ı ve iki kardeşi, Prusya Kralı ve iki oğlu, bir sürü Alman, Rus ve Avusturyalı prens, grandük, yüzlerce diplomat, yüksek rütbeli subay ve her ulustan, her ırktan bir sürü görevli. Ve tabii Napoleon'a sadakatle hizmet etmiş ve şimdi Onsekizinci Louis'ye hizmet eden bir çok Parisli eski dost da onu görmeye gelmişti.

Malmaison, sosyetenin merkezi haline girmiş, Josephine aranılan bir ev sahibi olmuştu. Caulaincourt'un yardımıyla ömrünün sonuna dek Malmaison'da kalma olanağını bulmuştu.

— Sevgili Caulaincourt, size teşekkür borçluyum.

— Artık tek görevim size hizmet etmektir, Majeste.

— Zavallı Napoleon, adasına gittiğine göre...

— Son söz olarak size iyi bakmamı söylemişti bana.

— Daima çok nazikti. Neşeyle ellerini çırpı. Malmaison'dan ayrılmayacağım için öylesine memnunum ki... Yalnızca evim değil, yaşamım burası benim.

— Mutluluğunuzu hiç bir şey bozamayacak.

— Ve yılda bir milyon frank, beklediğimden de fazla. Ama tutumlu davranmak zorundayım. Napoleon'un yanımda olmasını ne kadar isterdim. Bana tutumlu olmasını öğretmek için çok zaman harcadı. Deneyip başaramadığı tek iş buydu, belki de.

Bir akşam, Talleyrand ile birlikte Metternich de geldi. Josephine'den çok hoşlanmıştı.

— Onunla beraber, devrim öncesinin eski günlerini yeniden yaratmaya çalışıyoruz, dedi Talleyrand.

Odanın uzak bir köşesinde, bir çift grandükün kalbini kazanmakta olan Josephine'e baktı Metternich.

— Şimdi kaç yaşında olduğunuzu söylersiniz?

Talleyrand omuzlarını silkti: «Kaç yaşında oldu-

ğunu itiraf etmeyi düşünürse. Tüm büyük hanımefendilerde görülen niteliklere fazlasıyla sahip. Korkunç bir dürüstlikle yalan söyler.»

Her zamanki gibi zarif ve düzgün vücudu, her zamanki gibi incecik giysileri içinde, Josephine yanlarına yaklaştı.

Dudaklarını açmadan gülümsüyordu. Rengi bozulmuş dişlerinin görünmesini çok iyi maskeleymişti.

— Bay Metternich, Bay Talleyrand...

Metternich selâmladı: «Majeste!»

Talleyrand selâmladı: «Majeste!»

— Ne kadar nazıksınız. Ben hâlâ Majeste miyim?

— Başka türlü düşünmeye cesaret edecek biri bulunamaz, dedi Metternich.

Mutlu olması için aslında iki neden vardı: Hortense ile Eugène Malmaison'daydılar. Burbonlar, Eugène'i çok iyi karşılamışlardı ve kayınpederi Bavaria Kralı'nın nezaketi sonucu, bir Bavaria prensi unvanını almıştı. Hortense'a ise bir dükalık verilmişti. Resmen Saint-Leu düşesi idi, ama herkes alışkanlık ve terbiye gereği ona «Kraliçe» diyordu.

Berthier ile konuşan Eugène, yaşlı adamı neşelendirmeye çalışıyordu. «Onunla beraber gitmeliydim.» diyordu Berthier yalnızca başını sallayarak.

— Verdiğimiz yeminlerden affolunduk artık, dedi Eugène.

— Yenileri boğazıma yapışıyor.

— Anneme ve bana benziyorsunuz siz de. Hep kalbimizde bir Napoleon taşıyacağız.

— Zorbaydı o. Domuz kafalı bir köle satıcısı, dedi Berthier. Tekrar bana zorbalık yapması için iki kolumu da verirdim.

Josephine yanlarına yaklaştı ve yaşlı adamı güldürdü.

Metternich, Talleyrand'a döndü: «Evet, iki imparatorçenin arasında en iyisi bu.»

— Bunu söylemesi için bir Avusturyalı gerekiyordu.

— Büyük bir hüner değil, bunu söylemek. Tersini iddia edemez kimse.

— İkinci İmparatoriçe'nin rahatsız olduğunu duydum.

— İkinci İmparatoriçe uydurma hastalıklara tutuluyor. Doktoru ise devam etmesi için destekliyor onu. Çünkü Elbe'ye gitmeye niyeti yok.

Havalara bakan Talleyrand, kendi kendine konuşur gibiydi: «İkinci İmparatoriçe'nin sağlığı, acaba kocasıyla Elbe'de buluşabilecek derecede düzelecek mi hiç?»

Metternich gülümsedi: «Asla! Her şey planlandı!»

— Hiç bir zaman sağlığının düzelmemesi mi?

— Avusturya'da yeni bir mutluluğa kavuşması.

JOSEPHINE'İN en yakın dostu Çar'dı. Kadının dostluğundan hoşlandığından, sık sık Malmaison'a geliyordu. Eugène ve Hortense için uygun yerler seçiminde etkili olmuştu. Josephine'e hediyeler getiriyordu. Gerçi hediyeler çok pahalı değildi ama, titizlikle seçilmişti. Uzun boylu, yakışıklı ve çok çekici bir erkekti.

Josephine, Çar ve iki erkek kardeşi için bir ziyafet verdi. Yemekten sonra balo vardı. Çar'la beraber dansları açtılar. Sonra birlikte bahçeye çıktılar.

— Dün akşam, yeni hükümetle Tuileries'de yemek yedim. Ne büyük bir fark! Yemek dört saat sürdü. Tek zevki tabaklarındaki yiyeceklerde buluyorlardı sanki. Ve kendi kendime bir zamanlar burada büyük bir insan yaşadı diye düşündüm.

Josephine gülümsedi: «Napoleon'u sofrada yirmi dakikadan fazla oturtamazdım. Ne olduğuna bakmadan, en yakınındaki yiyecekleri çiğnemedi yutardı

âdeta. Sanırım, sindirim sistemi için iyi değildi yaptığı. Ama onun tek önem verdiği şey, işinin başına dönmekti. Bazen masasının başından kaldıramazdık kendisini. Herkes saat altıda yemek için hazırlanmaya zorunluydu. Ve saat yedi olur, bazen sekiz, dokuz olur, İmparator görünmezdi. Yemeği unuturdu ve hiç kimse onu uyarmaya cesaret edemezdi.»

Yürümeye devam ettiler.

— Yedi yıl önce Tilsit’de karşılaştığımız zaman ömür boyu dost olabileceğimizi düşünmüştüm. Günlerce ikimiz, karşılıklı oturup konuşmuştuk. Beraberce dünyayı yeniden yarattık. Bugünkü ve gelecekte görebildiğim dünyadan çok daha iyisini yaratmıştık o zamanlar. Dostluğumuzun devam etmemesi çok acı.

— İkinci karısı olarak, kız kardeşlerinizden birini ona vermeliydiniz.

Çar başını salladı: «Napoleon birinci karısıyla kâh, Eugène’i varis tayin etmeliydi.»

Bu kez Josephine’deydi başını sallama sırası: «Ah, siz Korsikalıları tanımazsınız. Gerçek bir Bonaparte olmasını isterdi.»

— Bir teori yapalım mı? Eğer sizden boşanmasaydı?

— Yine de dünyayı fethetmek isterdi ve ben onu durduramazdım. Şimdi ise onunla beraber Elbe’de olurum.

— Elbe’de, onun yanında olmak ister misiniz?

Josephine cevabını düşünürken, yürümeye devam ettiler.

— Bir zamanlar her şeyden çok severdi beni. Benimse sevgim yoktu. Sonra çok sevdim onu. Ama isteklerini yerine getirmek için fazla yaşlanmıştım. Evet, düşünüyorum da Elbe’de olmak isterdim. Beraberce yaşlanabilirdik. Hoşlanırdım bundan.

Yürüdüler.

Sonra Çar konuştu: «Yalnızca teoriler öne sürü-

yoruz. Müttefik krallar hiç bir zaman oraya gitmenize izin vermezler.»

— Marie-Louise'in gitmesine izin vermeyecekleri gibi.

— Bunu biri mi söyledi size, yoksa tahmin mi ettiniz?

— Sevgili Alexander, müttefik krallar, siz de aralarında olmak üzere, Napoleon'un İmparatorluk günlerinden hiç bir anısının bulunmasını istemez. Bir imparatoriçe, kraliyet ailesi ve saray halkı gibi...

Çar gülümsedi: «Ben çok bencilimdir. Sizi Paris'te tutmayı tercih ederim. Konuşacak birini buluyorum karşımda.»

— Yalnızca Napoleon'dan söz ediyoruz.

— Söz edilmeye degecek bir insan.

Josephine konuyu değiştirdi: «Biliyor musunuz, onunla evlenmek istememiştim hiç? Solgun yüzlü, utançağ, beceriksiz, sıradan bir subaydı. Topların en iyi kullanılma yollarından başka konuşma konusu yoktu. Bir teori yapayım mı? Eğer onunla evlenmeseydim...»

Birdenbire titredi ve öksürmeye başladı. Gece sıcak değildi, giysisi çok inceydi ve birkaç gündür soğuk algınlığından rahatsızdı.

Çar derhal endişelendi: «Sevgili Josephine, çok üzgünüm. Hata bende. Şalınız, ya da pelerininiz olmadan açık havaya çıkardım.»

— Aslında hata, güzel görünme isteğimdedir. Bu yaşta ise, ancak ay ışığında güzel oluyorum.

İki gün sonra öksürüğü arttı ve ateşi yükseldi. Doktoru yataktan çıkmasını yasakladı.

— Şalımı almamakla saçmalık ettim. Gösteriş. Herkes omuzlarımı beğenirdi. Çar'ın da beğendiğini sanıyorum, diyerek Eugène'e baktı. Senin hakkında Çar'la görüştüm Eugène. Hâlâ Milano'yu sana vermeleri olasılığı var. Elinden geleni yapacağına söz verdi. Sonra Hortense'a döndü. Hortense, bugün ayın kaçı? Yirmi ikisi mi?

— Evet, anne.

— Kalkmam gerek. Prusya Kralı akşam yemeğine gelecek.

— Yataktan çıkmamalısın anne.

— Hayır! Prusya Kralı'nın bana yardımları dokunabilir.

— Prusya Kralı'nı senin adına ben karşılarım, dedi Hortense.

— Olmaz, onunla konuşmam gerekli. Sizler için yapabileceğim başka bir şey var mı onu öğreneceğim. Sevgili çocuklarım, yoksulluğun ne olduğunu anımsayamazsınız. Nedimelerime derhal kalkacağımı söyler misin Hortense?

— Sen hastasın, anne.

— Hayır, yalnızca soğuk algınlığı. Kalın bir giysi giyerim ve omuzlarımı örterim. Hortense, lütfen söylediklerimi yap. Ben bir imparatoriçeyim, unvanım hâlâ geçerli. Ve bir imparatoriçe konuklarını kendi karşılar.

JOSEPHINE'İN ateşi yükselmeye devam etti. Hastalık ilerledi. Sonunda sesi kısıldı.

— Eugène!

— Çar, seni muayene etmesi için özel doktorunu göndermiş.

— Ne kadar nazik bir insan. Çar bize karşı çok iyi davrandı. Kendisi aradı mı?

— Özür diledi. Ancak yarın gelebilecekti.

— Belki Milano hakkında sana söyleyecekleri vardır.

— Beni merak etmemelisin anne.

— Hortense, bugün ayın yirmi yedisi mi?

— Evet, anne.

— Napoleon'dan mektup var mı? Üç haftadır Elbe'de.

— Elbe'den çok uzun sürede geliyor posta.

— Eğer hâlâ onun karısı olsaydım, beraberinde Elbe'ye giderdim. Ve kimse beni durduramazdı. O, benim kadar sevmiyor Napoleon'u.

— Ve Napoleon seni daha çok seviyor, dedi Hortense.

— Biz bunca yıldır evliyiz... Beraber geçirdikleri yılları, ilk resmî nikâhı düşünüyordu Josephine. O zaman otuz iki yaşındaydı ve yirmi sekiz olarak kütüğe yazdırmıştı kendisini.

Şimdi ise elli birindeydi.

— Eugène...

— Evet, anne.

— Eğer şimdi ölürsem, mezar taşıma... kırk beş yaşında olduğumu yazın...

ERTESİ GÜN, sayıklarken, son ayinden sonra mırıldandı: «Bonaparte...»

Duyabilmek için Hortense ile Eugène dikkat kesildiler.

Mırıldandı: «Bonaparte... Elbe... Elbe...»

Hepsi bu kadar. Sonra gözlerini açtı, çocuklarını görür gibiydi. Kollarını onlara uzattı, bir şeyler söyledi. Ama anlaşılmadı sözleri. Sonra, başı arkaya düştü.

30. AŞKIN SONU

NAPOLEON, Elbe'den döndü ve kendini tekrar Fransa'nın başına getirdi. Ama Waterloo'da yenilgiye uğradı.

Paris'e geldi. Şimdi, hükümetin başında olan

Fouché, onun Paris'te bulunmasını istemiyordu. Napoleon, Hortense'in konuğu olarak Malmaison'a gitti.

Wellington ve Blücher'in orduları ardından ilerledi.

— Şey... şimdi ne diyor halk benim için? diye sordu Hortense'a Napoleon.

— Şanssızlığa uğradığınızı düşünüyorlar, Majeste.

— Waterloo'da ölmeliydim.

Bir an sonra fikrini değiştirdi: «Hayır, savaşı kazanmalıydım. İnsanları, hareketlerinin sonucu ile ölçerim ben. Kendimi de aynı kuralla ölçmeliyim.»

Waterloo'da kazanacağından çok emindi. Elinin altında yüz bin Fransız askerini bulunca, dünyayı bir kez daha fethedeceğinden kuşkusuz kalmamıştı.

Eğer süvarilerin başında Murat bulunsaydı, her şey değişebilirdi. Süvarinin bir an dönüp Blücher'e hücum etmesi gerekmişti: Murat yüzlerce kez böyle bir hücumu Napoleon adına yönetmişti. Ve o olmayınca süvariler başarı kazanamadı.

Murat ne kadar aptaldı! Bir kez sırt çevirmesi yetmiyormuş gibi, ikinci kez de yön değiştirmişti. Napoleon'un Fransa'ya geldiğini duyunca, serserilerden kurulu Napoli ordusunu kuzeye doğru ilerletmiş ve Avusturya'yı yenmek için boş yere çabalamıştı. Murat'ın ordusuna gereksinmesi yoktu Napoleon'un. Onlar kimin tarafından olurlarsa olsunlar, yine kaçıp giderlerdi. Yalnızca emri altında Murat'ın bulunmasını isterdi.

Aptallığının cezasını çekecekti Murat. Avusturyalılar onu yakalayınca vururlardı her halde.

Düşüncelere dalmıştı Napoleon. «Eğer eski ordum, eski generallerim olsaydı. Eğer kurmay başkanım olarak Berthier yanımda bulunsaydı...»

Napoleon'un Elbe'den döndüğünü duyan Berthier, ona katılamayacak kadar yaşlı ve hasta olduğuna karar vermişti. Ayrıca Onsekizinci Louis'ye bağlılık ye-

mini etmiş birini, Napoleon'un istemeyeceğini düşünmüştü. Utanç içinde kendini yüksek bir balkondan atmış ve parçalanarak ölmüştü.

Napoleon yüksek sesle konuştu: «Özür aramamalıyım. Başarı her şeyi haklı gösterir. Yenilgiyi ise hiç bir şey haklı çıkaramaz.»

— Son bir savaşta, Fransız ordusunun başına geçmek için geri gelmekle, soylu bir davranışta bulundunuz, dedi Hortense.

— Öyle mi? Geri geldim, çünkü minicik adada sıkıntıdan patlamak üzereydim.

— Fransa'yı tekrar kahraman yaptınız. Yükselttiniz.

— Evet, belki de, dedi Napoleon. Yükseltme ile maskara etme arasında bir basamak vardır.

Josephine'in gül bahçesine geldiler.

— O yanımızda olmadan, gülleri arasında dolaşmak garip geliyor, dedi Napoleon.

— Bu bahçeyi çok severdi.

— Ona yakıştırdı. Tanıdığım en büyüleyici kadındı. Kadınların arasında en çok kadınlık yanı bulunandı.

— Evet...

Napoleon çevresine baktı: «Para harcamanın en saçma yolunu bilir misin? Evlere ve bahçelere harcamak. Buraya milyonlar harcadı ama, bugünkü değeri ilk aldığım günden yüksek değil.»

— Kendi evi ve bahçesiydi. Son zamanlarda başka bir şeyi kalmamıştı.

— Oh, evet. Borçları dışında hiç bir konuda tartışmadık. Ve bu konuda da yeterince azarladım onu.

— Öylesine cömertti ki.

Napoleon acı acı gülümsedi: «Bir bakıma tüm dünyayı öğle yemeğine davet etmek isterdi diyebilirim.»

— Gereksinmesi olan herkese para verdi.

— Evet. Elini benim keseme daldırarak. Usulca Hortense'in koluna dokundu. Önemli değildi. Çok sev-

dim onu. Şimdi burada olmasını isterdim. Ama şu anda beni görmekten memnun kalmazdı tabii...

Hiç de bir krala benzemeyen Kral Joseph Bonaparte, koşarak evden geldi.

— Napoleon. Derhal buradan ayrılmalısınız.

— Niçin? ‘Napoleon hoşlanmazdı bu sözlerden.

— Prusya’nın ileri karakolları Saint-Germain’e varmış.

— Kim söyledi bunu sana?

— Rapor verdiler. Biri getirdi haberi.

— İnanma.

— Niçin?

Napoleon küçük gören bir sesle cevap verdi: «Çünkü doğru değil!»

— Doğru olabilir. Niçin doğru olmasın?

— Doğru olabilir ama, değil.

— Nereden biliyorsun? diyecek kadar aptaldı Joseph.

— Joseph benim ömrüm savaşlarda geçti. Prusya ordusunun dört gün önce nerede olduğunu biliyorum. Bir ordunun ne kadar hızlı ilerleyebileceğini de biliyorum. Belki bir çift Prusyalı gözcü görmüşlerdir Saint-Germain’de. Eğer öyleyse, bunlar ana ordudan bir hayli ilerdedirler. Onlarla başa çıkabilecek bir tabur askerim var burada. Nasıl anladığımı sen iyice anlayabildin mi?

Joseph, yalnızca yardım etmek için çırpınan azarlanmış bir adam tavrı takınmıştı: «Seni yakaladığı anda vuracağına yemin etmiş Blücher.»

— Blücher ne yemin ederse etsin, ben yirmi dört saat burada güvenlikteyim. Lütfen Bertrand’a yemek için hazır olduğumu söyle.

Bir an cevap verecekmiş gibi davrandı Joseph, ama sonra vazgeçti. Yemek saatları konusunda mesajlar taşımaya alışık olmadığını belli ederek eve doğru uzaklaştı.

Napoleon, Hortense'a döndü: «Bir keresinde Corvisart'a sormuştum; iki kardeşin nasıl bu denli farklı olabileceğini. «Organizma sorunu. Siz böyle olmuşsunuz.» diye cevap vermişti. Milano katedralinin tepesinden düşsem, her halde soğukkanlılıkla manzarayı incelerim.»

Napoleon, Corvisart'ı çağırtmıştı. Doktor geldiği zaman sevinçle karşılanmadı.

— Corvisart. Niçin Josephine'in ölmesine göz yumdun?

Böyle bir hamleden şaşırmayacak kadar tecrübeliydi doktor: «Majestelerinin sağlığı ile uğraşmak benim görevim olmadığı için çok üzgünüm. Biliyorsunuz, o zamanlar sizin emrinizle, İmparatoriçe Marie-Louise'in yanında bulunuyordum sürekli olarak.»

— Louise'in doktora gereksinmesi var mıydı?

— Sürekli olarak hasta olduğunun tekrarlanması gereksinmesi vardı.

— Napoleon gözlerini ayırmadan ona baktı: «Corvisart sen bir köpeksin!»

— Bir imparator ya da bir imparatoriçeye karşı gelmek haddim değildir, Majeste.

— Seni doktorum olarak seçtim; çünkü şarlatanların arasında en akıllı olanı sendin. Tek gerçekçi sendin. Ama Louise'i sağlığının bozuk olduğuna inandırdın ve böylece o da Elbe'ye gelmedi.

— Majeste, beyin bizim anlayamadığımız kadar etkilidir insan vücudu üzerinde. Neden ve etki değişebilir. Elbe'ye gitmek fikri onu hasta etmişti.

— Benim yanımda olmak istiyordu.

— Bana da söyledi.

— Yalancı değildir.

Corvisart ellerini açtı: «Gerçekten Majeste, İmparatoriçe dürüstlüğün ve saflığın simgesidir. Ama ne vücudunu, ne de beynini anlayabiliyor. Elbette sizin yanınızda olmak istedi, çünkü siz kocasıydınız. Aslında bilinçaltında istediği, her gece onu kollarına alacak

bir erkekti. Onun organizması böyle. Bu biçimde oluşmuş.»

Napoleon sonunda cevap verdi: «Anladığıma göre Metternich, Avusturya aristokratları arasında ona uygun bir eş seçecekmiş.»

— Ben de* duydum, Majeste.

— Duymamış olanlara tekrarlamamanı tercih ederim.

Corvisart saygıyla başını eğdi.

— Corvisart, seni bağışlıyorum.

— Teşekkür ederim, Majeste.

— Josephine'in ölmesine göz yumman dışında her şey için.

— Mümkün olduğu kadar çabuk buraya geldim, Majeste. İmparatoriçe Josephine'e özen gösterilmekteydi. Benden daha akıllı biri olan Çar'ın özel doktoru tedavi etmekteydi onu. Ama durumu umutsuzdu. Ciğerleri kanla dolmuştu. Tıp biliminin tedavi etmeyi öğrenemediği çok şey var henüz.

Napoleon, ona bir doktor olarak saygıyla, ama insan olarak nefretle baktı.

— Sana inanıyorum. Ama Josephine'in ölmesine izin verdiğin için bağışlamıyorum.

ELÉONORE DÉNUELLE, yanında küçük Léon ile Malmaison'a geldi. Oğlan Roma Kralı'na çok benziyordu. Napoleon'un çocuğu olduğu inkâr edilemezdi.

Ana oğulun geliri sağlanmıştı. Napoleon ile Eléonore eski günlerde hiç konuşmazlardı. Şimdi de konuşacak bir şey bulamamışlardı.

MARIE WALEWSKA oğluyla Malmaison'a geldi. Hortense derhal küçük Alexander ile ilgilendi. Napoleon ile Marie bahçede dolaştılar.

— Bana güle güle demek için gelmen kibarlık.

— Zamanında geldiğime çok sevindim. Ne zaman gidiyorsun?

— Yarın.

— Nereye?

— Amerika. Şu anda Amerika'yı düşünüyorum. Belki yarın fikrimi değiştiririm.

Marie sordu: «Nereye gidersen, seninle gelebilir miyim?»

— Hayır Marie, dedi Napoleon alçak sesle.

— Seni seviyorum.

— Evet.

— Yanında birine gereksinme duyacaksın. Polonyalı karın bile işine yarayabilir.

— Artık bir kadının sevgisine gereksinmem yok. Yani erkek olmaktan vazgeçtim demek istemiyorum. Ama son birkaç gün çok değiştirdi beni. Yalnız olmak istiyorum. Başka bir insanın yakınlığına, sevgisine muhtaç değilim.

— Hiç olmazsa yemeğini pişirecek, düğmelerini dikecek biri olmalı yanında.

Gülümsedi Napoleon: «Bu kadar ciddîye alma beni. Uşaklarımla beraberim yine.» Gözleri kahkahalarla parlayarak Marie'ye baktı. «Doğru söyle bana.»

— Elbette.

— Bir düğme dikebileceğini sanıyorum. Ama yemek pişirmesini hiç öğrendin mi?

— Öğrenebilirim.

Napoleon sevgiyle onu yanağından öptü.

— Marie, dünya yüzündeki tek sadık kadın sensin.

— Beni istemesen ya da gereksinmen olmasa bile, dedi kadın sakın bir sesle.

— Bana boyun eğecek misin, Marie?

— Evet, her zaman.

— Sen gençsin, güzelsin ve yaşlı kocan en sonunda öldü. Çok seven biri var seni. İyi bir insan.

Marie konuşacaktı ama izin vermedi Napoleon. İnkâr etme. Adını biliyorum. Yüzünü elleri arasına alıp gözlerini kaçırmasını engelledi.. Dediğime uy! Emrediyorum! Tekrar evlen! Tekrar çocuk sahibi ol! Mutlu ol! Bana ettiğin sadakat yemininden kurtarıyorum seni. Geleceğini reddedersen senin için iyi düşünmeyeceğim. Romantik bekleyişler öykülerde çok iyidir. Oysa ben bir gerçekçiyim.

Napoleon'un arzusu daha güçlüydü. Marie boyun eğecekti buna.

SONSUZA DEK Malmaison'dan ayrılacağı günden bir gece önce, Josephine'in yatak odasına gitti ve uzun bir süre çenesini göğsüne dayayıp, kımıldamadan durdu.

Hortense odayı bozmamıştı. Her şey Josephine'in yerleştirdiği gibi duruyordu. Tüm oda Josephine'in zevkini, stilini, havasını, eşsiz inceliğini ortaya koymaktaydı.

Onun varlığını hissetti Napoleon.

Gerçekten sevmişti Josephine'i. Evliliklerinin ilk yıllarında sevgisi neredeyse deliliğe varmıştı. Yaşamında başka hiç kimse ve hiç bir şey ona böylesine acı vermemişti.

Saygı duymamıştı hiç bir zaman. Josephine çok bencildi, cahildi ve yalancıydı.

Ama sevmişti onu.

Kıskançlık yaralarıyla acı çektirmişti ona, bir zamanlar kendisinin çekmiş olduğu gibi.

Kadının sadakatsizliği Napoleon'un kalbini öldürmüştü. Sonra da ihmal etmesi ve boşaması ile o, Josephine'in kalbini öldürmüştü. Ama gerçekten bir kalbi var mıydı? Evet; onu yaralamıştı. Son derece mutsuz etmişti. Kaybedeceğinden korkarak daha çok sev-

mişti Josephine onu. Ve kaybedince de sevgisi artmıştı.

Eğer bir çocuğu olsaydı, asla ondan ayrılmayacaktı.

Evet, karısını sevmiştir ama artık o ölmüştü ve Napoleon'un sevgiyle olan bağları kopmuştu.

Odasında, karısına sessizce Allaha ısmarladık dedi. Gitmek için serbestti artık.

ERTESİ SABAH gücü yerindeydi: «Evet, beni istiyorlar mı, yoksa istemiyorlar mı?»

Son kez Paris'ten gelen Caulaincourt konuşmaya başladı: «Yönetim Kurulu...»

— Yani eski dostum Fouché?

— Evet, Majeste.

— O kadar çok yön değiştirdi ki, rüzgâr gülüne benziyor.

Caulaincourt bildiklerini anlatmak için elinden geleni yaptı: «Fouché ve ortakları, sizin tekrar Fransız ordusunun başına geçme önerinizi kabul etmiyorlar.»

— Etmeyeceklerini biliyordum. Eski, kararlı Napoleon haline dönmüştü tekrar. Hata ediyorlar. Wellington ve Blücher'i Paris'ten uzaklaştırıp, daha iyi koşullarla anlaşma yapması için Fouché'ye zaman kazandırabilirdim. Bir el hareketi ile bu düşüncüyü uzaklaştırdı. Her neyse. Kabul etmediklerini öğrenmiş oldum. Başka?

Caulaincourt halıya dikti gözlerini: «Üzülerek söylüyorum Majeste. Ama Amerika'ya gitmeniz için size pasaport vermeyecekler.»

— Öyleyse? Nereye gitmemi istiyorlar?

Caulaincourt zor noktaya gelmişti:

— Majeste, Fouché'den aldığım tek açık söz, eğer siz bugün Malmaison'u terketmezseniz, gelip kendi elleriyle sizi tutuklayacağı oldu.

Napoleon soğukkanlılıkla karşıladı bunu: «Eski Emniyet Müdürüm Fouché. Evet, insanları tutuklama da tecrübelidir.»

En hızlı askerî adımlarla odanın öbür köşesine ilerlerken, bu enerjiyi nereden bulduğunu düşünüyordu: «Fransa için bu kadar yeter! Elli yıl sonra başta kim olursa olsun, benim heykelimi dikecekler. Beş yüz yıl sonra, benden başka bir şey düşünmeyecekler. Savaşlarımdan, zaferlerimden, imparatorluğumdan başka bir şeyden söz etmeyecekler. Beni anımsayan her Fransız kendini cesur hissedecek.»

Yan tarafa dönüp Bertrand'ın omzuna vurdu: «Eee? Arabalar hazır mı?»

— Evet, Majeste.

— Yani. Gitme zamanı.

— Rochefort'a mı, Majeste?

— Evet. Orada iki gemi bekleyecek beni. Ve Amerika'ya doğru yola çıkacağız.

Caulaincourt söze karıştı: «Majeste sizi uyar-
mam...»

— Uyarma mı? dedi Napoleon. Böyle bir şeyden hoşlanmazdı.

— Paris'te söylediklerine göre **Bellerophon** adlı bir İngiliz gemisi sizin Rochefort'dan gidebileceğinizi düşünerek sahilde bekliyormuş.

Napoleon son derece neşeli ve korkulardan uzaktı: «Teşekkür ederim, Caulaincourt. Eski derdim. İngilizlerin her yerde gemileri vardır. Eğer Amerika'ya gidersek, Joseph'in yaptığı gibi New York'a yöneliriz. Philadelphia ile New York arasında bir çiftlik alacağımızı söylemişti. Ben de aynısını yapabilirim. Niçin olmasın?.. Eğer mümkün olmazsa, İngilizler beni durdurursa, zorunlu kalırsam, İngiltere'ye yerleşirim. Bir taşra efendisi olup hayvan yetiştirir, tilki avlarım.»

— Majeste, siz Elbe'ye gittiğiniz zaman İngilizler, daha uzak bir yerde bulunmanızın yararlı olaca-

ğını öne sürmüşlerdi. Sözceliği, Güney Atlantik'te bir ada...

Ama Napoleon şanslı yıldızına güveniyordu. Uyarılara aldırış etmiyordu: «İngilizler yabancı mültecilere geleneksel olarak iyi davranırlar. Ben Konsül ve İmparator iken, Burbonlar İngiltere'ye sığındılar. Şimdi sıra benim değil mi? İngiltere'ye gidip resmî makamlara teslim olacağım ve İngiliz yasalarına sığınacağım. Hiç kimse özgürlüğümü engelleyemez. Eğer top-rağım ve param olursa, oy hakkımı da verirler. Parlamento üyesi olurum. Başbakan seçilirim.»

Bertrand'a dönüp sordu: «Vakit geldi mi?»

— Evet, Majeste.

— Benimle geliyor musun, Bertrand? Nereye olursa?

— Nereye olursa, Majeste.

Yola çıkmadan önce Hortense yanına geldi ve kurdelelerden yapılmış bir kemer verdi.

— Yol hediyesi mi?

— Evet.

— Teşekkür ederim. Nedir?

— Bana çok şey verdiniz. Ne olursa olsun, şimdi zenginim. Bir kolyenin elmaslarını kurdeleye diktim. Belki gereksinmeniz olur.

Napoleon kemeri aldı ve genç kızın yüzüne baktı.

— Elmasların değerinde bir senet göndereceğim sana. Üç ay içinde ödenmek üzere.

— Hayır.

— Annene benzemem. Borçlu kalmayı sevmem.

Parmağındaki yüzüğü çıkarıp Hortense'a uzattı.

— Gerçi değeri yüksek değil, ama anısı var. Evlendiğimiz gün, annenin verdiği yüzük. O günden beri takıyorum. Al ve sakla bunu. Allaha ısmarladık. Gitmem gerekiyor, yoksa Prusyalılar vuracak beni.

Kızın alınından öptü Napoleon. «Ama nerede olacaksınız?» diye sordu Hortense.

Son derece neşeli cevaplandırdı Napoleon: «Yıldızına inanıyorum. Gidip alın yazımın ne olduğunu öğreneceğim.»

İLK 'AŞKI Désirée, Paris'teydi; ama gelip onu görmedi. On yedi yıl önce General Bonaparte Mısır'dayken General Bernadotte ile evlenmişti. Kendi yıldızını izleyen Bernadotte, İsveç tahtına varis olmayı kabul edip, Napoleon'a sırt çevirmişti. Bir kış İsveç'e giden Désirée, buradan nefret etmiş ve çarçabuk Fransa'ya kaçmıştı. Kız kardeşi Julie, Paris'in eğlenceleri, Richelieu sokağındaki ünlü terziler, kocasından daha fazla ilgilendiriyordu Désirée'yi.

İspanya'nın eski kralı Joseph Bonaparte Amerika'ya kaçınca, Désirée, kız kardeşi eski kraliçe Julie ile kızlarını Paris'teki evine almıştı. Onları Burbonlara, müttefiklere ve hatta Bonapartelardan nefret edenlere karşı savunabilirdi. Gerçi İsveç'ten nefret ediyordu ama, bu müttefik devletin prensesiydi ve yakında kraliçesi olacaktı.

Şimdi İngiliz generali Wellington ile Avusturyalı diplomat Metternich yönetmekteydi Avrupa'yı. Waterloo galibi Wellington, ünlü şarkıcı La Grassini'yi metres olarak almıştı. Kırk iki yaşındaki kadın hâlâ güzeldi ve hâlâ yalnızca Avrupa'nın önemli erkekleri ile yaşıyordu.

NAPOLEON'UN KADERİ, Rochefort limanı, **Belleophon** adlı İngiliz gemisi ve St. Helena adasıydı.

İngilizlerin onu St. Helena'ya gönderdikleri haberi Paris'e gelince, Matmazel George gönüllü olarak beraber gitmeyi istediğini bildirdi. Öneriyi kabul etmedi

Napoleon. Kabul edeceğini hiç sanmamıştı zaten Georgina. Vücudu değilse bile, kalbinin daima ona sadık kaldığını göstermek istemişti yalnızca. Napoleon'un Elbe'de bulunduğu süre içinde La Grassini gibi o da Wellington düküne yaklaşmıştı. Wellington'ı Napoleon'dan daha güçlü, ama daha az cana yakın bulmuştu. Gitgide şişmanlıyordu.

St. Helena'da yanında bir tek kadın istiyordu Napoleon: Eski İmparatoriçe, Parma düşesi Marie-Louise. Ama daima yatağında bir erkek isteyen Louise, yakışıklı Avusturyalı subay, kadın avcısı Kont Adam von Neipperg ile beraberdi. Ayrıca St. Helena'ya gitmesi çok utanç verici olurdu. Çünkü hamileliği saklanamayacak kadar ilerlemişti.

Adada ölmekte olan sakat bir adama hemşirelik yapmaktan başka bir işe yaramayacaktı zaten. Napoleon bitmişti. Yanındaki kadınların en güzeli olan Bayan Bertrand yarım ağızla kur yapmıştı. Bir an Madam Montholon onu memnun etmek için niyetlenmişti. Ama Napoleon daha sonraları General Montholon'a şöyle demişti: «Sevgili dostum, insan elli yaşında ve benim gibi hasta olunca, kadınlarla uğraşmak bile zor geliyor.»

Güney Atlantik'deki can sıkıcı adada öldüğü zaman sadık General Bertrand, son sözlerini duyabilmek için kulağını onun dudaklarına yaklaştırmıştı. «Fransa, ordu, ordu komutanı.»

Öte yandan İmparator'un üstüne eğilen General Montholon ise, «Fransa, ordu, ordu komutanı.» ve sonra «Josephine.» dediğini duymuştu.

İkisi de gerçeği söylüyordu. Son sözünün «Josephine» olup olmadığı bilinmiyor ama; ilk büyük aşkı, en büyük aşkı, ve anısında, düşüncelerinde en son aşkı, en son ilişkisi olduğu inkâr edilemez.

NAPOLEON'UN ÖZEL VE RESMÎ HAYATINDA ÖNEMLİ TARİHLER

Napoleon, 15 Ağustos'ta Korsika'da Ajacio'da doğdu.

Paris'te Askerî Okula girdi.

Subay oldu.

Fransız İhtilâli başladı.

İhtilâlin terör dönemi... İngiltere ve Felemenk'le savaş. Napoleon, Toulon kuşatmasında topçu kuvvetlerine komuta ediyor ve başarısından dolayı Tuğgeneral oluyor.

- 1794 Rprobespierre, giyotine gidiyor. Taraftarı olduğu için Napoleon da tehlikede.
- 1795 Napoleon, Désirée'nin izdivacına talip oluyor... Fransa İçki Kuvvetleri Komutanlığı'na tayin ediliyor... Josephine'le tanışıyor.
- 1796 İtalya'daki Ordunun Başkomutanlığına tayin ediliyor ve Josephine ile evleniyor.
- 1797 İtalya Seferi'nden Paris'e dönüyor.
- 1798 Mısır Seferi'ne çıkıyor. Kahire'yi alıyor. Pauline Foures metresi oluyor.
- 1799 Pauline'i Mısır'da bırakıp Fransa'ya dönüyor. Josephine'in kendisini aldatmış olmasını bağışlıyor. İktidarı ele geçiriyor. Birinci Konsül oluyor.
- 1800 İkinci İtalya Seferi. Marengo Zaferi.
- 1802 Hayat boyunca Birinci Konsül ilân ediliyor.
- 1803 Georgina, metresi oluyor.
- 1804 Fransa İmparatoru tacını giyiyor. Georgina ile ilişkisi sona eriyor. Madame Duchatel ile macerası başlıyor.
- 1805 İtalya Kralı tacını giyiyor. Ulm ve Austerlitz'de Avusturyalıları yeniyor. Trafalgar'da Fransız donanması yenilgiye uğruyor.
- 1806 Eléonore metresi oluyor ve ondan Aralık'ta bir çocuğu oluyor.
- 1807 Napoleon, Varşova'da. Maria Walewska metresi oluyor. Rusya'ya karşı Friedland Zaferi.
- 1808 İberya Savaşları başlıyor.
- 1809 Wagram'da Avusturyalılar yenilgiye uğrattılıyor. Maria Walewska gebe kalıyor... Josephine'den boşanıyor.
- 1810 Avusturyalı Marie-Louise ile evleniyor... Maria Walewska doğuruyor.
- 1812 Rusya Seferi ve Moskova'dan ricat.

- 1813 Fransızlar, Leipzig’de yenilgiye uğruyorlar...
Müttefik orduları Fransa’yı işgal ediyor.
- 1814 Marie-Louise’i son defa olarak görüyor. Elbe’
ye sürgün ediliyor. Josephine ölüyor.
- 1815 Napoleon, Elbe’den dönüyor... Waterloo’da son
yenilgi. Ve St. Helen adasına nihaî sürgün.
- 1821 Napoleon, St. Helen’de ölüyor.

Napoleon'un askeri ve tarihî hayatı, başarıları, yenilgileri tarih kitaplarında belgeleriyle çok yazıldı... Fakat ya özel hayatı?... Napoleon iktidarda iken, ya-santısı en önemli devlet sırrı olarak saklanırdı...

Şimdi, ilk defa olarak bir yazar belgeleri inceleyerek Napoleon'un özel yaşantısını önce bir kitabın sayfalarına, oradan da bir TV dizisi ile ekranlara getirdi.

Birçok ödülleri kazanmış olan Philip Mackie'nin yazdığı ve sonra TV'ye uygulanan dizide asker diktatörünün harp meydanlarının, devlet işlerinin ötesindeki hayatının, aşklarının ayrıntılarını ve hayatındaki kadınların ilginç kişiliklerini bulacaksınız...

Belki ilk defa olarak bir romanda ve sonra da filmde tarihin en önemli generali ve imparatoru yeni boyutlar kazanıyor.

İngiltere'de THAMES TV örgütü tarafından yapılan dizide Shakespeare Tiyatrosu sanatçılarından Ian Holm Napoleon, gene büyük ödülleri kazanmış tiyatro yıldızı Billie Whitelaw Jozefin rollerini oynuyor... Dizi çok yakında TRT'de gösterilecek.

TV. FİLMİNDEN
FOTOĞRAFLARLA...

50 Lira